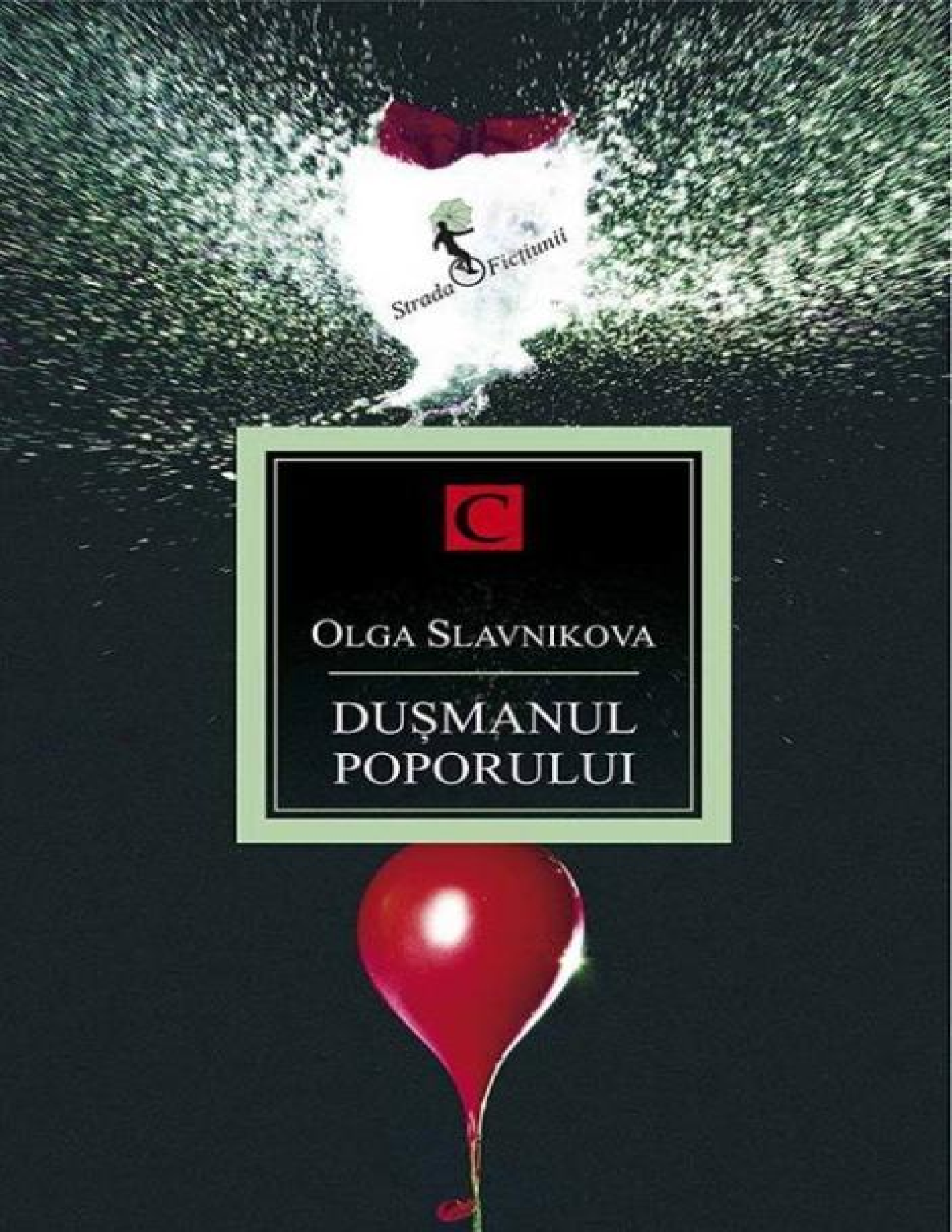

OLGA SLAVNIKOVA

DUȘMANUL POPORULUI

Strada Ficțiunii
OLGA SLAVNIKOVA
DUȘMANUL POPORULUI

Strada Ficțiunii
OLGA SLAVNIKOVA
DUȘMANUL POPORULUI

Olga Slavnikova

Dușmanul poporului

Traducere din limba rusă și note de

Antoaneta Olteanu

Editura ALLFA

2014

Această carte în format digital intră sub incidența drepturilor de autor și a fost creată exclusiv pentru a fi citită utilizând dispozitivul personal pe care a fost descărcată. Oricare alte metode de utilizare, dintre care fac parte împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială a textului, punerea acestuia la dispoziția publicului, inclusiv prin intermediul Internetului sau a rețelelor de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme – altele decât cele pe care a fost descărcată – care permit recuperarea informațiilor, revânzarea sau comercializarea sub orice formă a acestui text, precum și alte fapte similare, săvârșite fără acordul scris al persoanei care deține drepturile de autor, sunt o încălcare a legislației referitoare la proprietatea intelectuală și vor fi pedepsite penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

ЛЕГКАЯ ГОЛОВА

Olga Slavnikova

Copyright © Olga Slavnikova, 2010

DUȘMANUL POPORULUI

Olga Slavnikova

Copyright © 2014 Editura ALLFA

ISBN ePUB: 978-973-724-827-5

ISBN PDF: 978-973-724-826-8

ISBN Print: 978-973-724-734-6

Redactare: Ruxandra Câmpeanu

Tehnoredactare: Liviu Stoica

Corectură : Elena Georgescu

Design copertă: Alexandru Novac

Editura ALLFA

Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,

sector 6, cod 060512, București

Tel.: 021 402 26 00

Fax: 021 402 26 10

Distribuție:

021 402 26 30; 021 402 26 33

Comenzi:

comenzi@all.ro

www.all.ro

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Carte apărută cu sprijinul Fundației Mihail Prohorov, în cadrul Programului pentru Sprijinirea Traducerilor din Literatura Rusă.

OLGA SLAVNIKOVA

Olga Aleksandrovna Slavnikova s-a născut în 1957 la Ecaterinburg, unde a urmat studii de jurnalism. În anii optzeci începe să lucreze ca redactor la revista literară Ural. Din această perioadă datează și primele sale încercări beletristice. Romanele ei, considerate reprezentative pentru realismul magic

rusesc, nu au întârziat să îi aducă numeroase distincții, printre care Premiul Apollon Grigoriev, Premiul Polonsky, Premiul Bajov, precum și o nominalizare la Premiul Antibooker. În 2006 publică romanul distopic 2017, pentru care i se decernează prestigiosul Premiu Booker pentru Literatură Rusă. Cel mai recent roman al ei, Dușmanul poporului (Legkaya golova, 2010; Editura ALLFA, 2014), îi aduce o nouă nominalizare la același premiu. Desfășoară în paralel o prolifică activitate de critic literar, iar din 2001 coordonează Premiul Literar Independent pentru Debut.

Vocea autoarei

„Există în tradiția rusă un adevărat cult al suferinței, care se vede atât în ortodoxie, cât și în literatură. Suferința e înțeleasă ca o condiție a desăvârșirii spirituale. Dar eroul meu nu vrea să sufere sau să se sacrifice; nu dă doi bani pe desăvârșirea spirituală. Nu vrea decât să își apere libertatea – a lui și a oricăruia dintre noi, pentru că în țara asta oricând poți deveni martir fără voie, și nu te întreabă nimeni dacă ești pregătit să suferi sau nu.”

DUȘMANUL POPORULUI

Maksim T. Ermakov, fericitul posesor al unei Toyote de trei ani și brand manager al unor sortimente groaznice de ciocolată cu lapte, a sosit la biroul său de ciocolată cu senzația obișnuită că nu mai are capul pe umeri. De fapt, capul își vedea de treaba lui, se întorcea când într-o parte, când în cealaltă și se îngrozea văzând parcarea plină de zloată, cu omul de zăpadă gonflabil într-o băltoacă neagră de ianuarie. Și, cu toate astea, capul îi lipsea.

Când era mic, Maksim T. Ermakov obișnuia să își sâcâie părinții cu o întrebare stupidă: de unde știu oamenii că gândesc cu capul? Tatăl, care avea un cap cu niște urechi așa de clăpăuge, de ziceai că acușica își ia zborul, încerca să îi explice cum vine treaba cu emisferele cerebrale; mama îi punea speriată mâna pe fruntea călduță, căutând o boală acolo unde ideile pluteau la întâmplare, ca niște astronauți în spațiul cosmic. Concentrarea eului uman tocmai în cap, mai sus de mâini, de picioare și de toate celelalte, îi părea micului Ermakov cel mai mare mister al omenirii. Nu îi plăceau jocurile care cereau multă mișcare, pentru că se temea de vidul ciudat, prefirat de vânt, dintre gulerul tricoului și șapca de dril; se temea că ar putea să îl înțepe vreo crenguță pe acolo sau să îi zboare în ureche vreun gândăcel arămiu.

Asistenta medicală de la grădiniță, de la care mai păstra, în memorie, numai mâinile reci ca de gheață și gura micuță și sidefată, punea lunar toată grupa pe cântar și îi avertiza pe părinți că băiatul, deși pare bine dezvoltat pentru vârsta lui, e cu patru kilograme sub greutatea normală. Mama, fără să înțeleagă ce se întâmplă, îl îndopa pe Maksim T. Ermakov cu tot felul de siropuri dubioase luate de la farmacie și cu sandvișuri pline de grăsimi. Drept urmare, Maksim T. Ermakov, îndopat ca un purcel și ferindu-se de exercițiile fizice ca de dracul, ajunsese un tânăr dolofan, cu obraji bucălați, rozalii și cu o gușă flască și moale ca smântâna; cine se uita la el înțelegea din prima că pentru edificarea unui astfel de trup fuseseră folosite numai alimente de cea mai bună calitate. După ce tânărul atinsese suta de kile, nu mai erau așa de evidente cele patru kilograme în minus. Și totuși, însuși purtătorul corpolent al capului ușor simțea în mod constant lipsa unei greutăți de pe umeri.

În pofida acestei însușiri pe care nu își dădea încă seama că nu o mai împărtășește cu nimeni, Maksim T. Ermakov avea numai note de nouă și

zece. Și totuși, nu pricepea ce vor să zică profesorii când spuneau că trebuie „să bagi la cutie”. Orice informație pe care o primea – de la versurile lui Pușkin până la strategii de rebranding – părăsea imediat hotarele nesigure ale craniului său și începea să plutească pe lângă el, devenind o parte integrantă a lumii înconjurătoare – ceea ce, la urma urmei, chiar și era. Lumea părea să fie un mediu informațional flexibil, iar cunoștințele lăsate astfel în libertate se întorceau la el îmbogățite, aducând, ca niște albine harnice, nectar hrănitor luat nu se știe de unde. Uneori lui Maksim T. Ermakov i se părea că poate primi informații fără internet și fără niciun fel de cărți – pur și simplu le prindea din zbor.

Totuși ciudățeniile astea nu făcuseră din Maksim T. Ermakov nici un geniu, nici un învingător al sorții. În studenție, și-a găsit și el, ca toată lumea, un serviciu. A avut noroc: a nimerit într-o companie care promova o serie de produse alimentare comercializate în mai multe țări. Mai întâi a răspuns, pentru scurtă vreme, de o cafea instant care ar fi avut, chipurile, o aromă amețitoare, plutind prin aer sub forma unor panglici de mătase; dar după aceea viața lui Maksim T. Ermakov s-a concentrat în întregime pe ciocolată. Tablete de ciocolată, batoane de ciocolată, ciocolată cu umpluturi de diverse feluri, vreo cincisprezece feluri de bomboane, ciocolată albă, ciocolată aerată – toate îi cereau imperios consumatorului să simtă plăcere așa cum războiul cere fapte eroice. Asta pentru că, în realitate, produsul era făcut dintr-un lut dulceag și fărâmicios, cu adaos de săpun, fabricat la o întreprindere undeva lângă Riazan.

Glumele pe seama legăturii dintre constituția lui Maksim T. Ermakov și obiectul eforturilor sale creatoare nu erau câtuși de puțin întemeiate: Maksim T. Ermakov nu mânca din ciocolata lui. Și totuși, înfățișarea de grăsun înfloritor făcea din el reprezentantul perfect al produsului său: avea obraji rumeni, și pulberea măruntă de zahăr de pe cap părea să capete reflexe colorate când Maksim T. Ermakov își încrețea fruntea și gândurile. Plăcerea pe care se presupunea că ar trebui să o inducă ciocolata era, de fapt, total inexistentă. Iar Maksim T. Ermakov se pricepea de minune la lucrurile inexistente. Amalgamând imagini în proporții corecte, el obținea o reprezentare vizuală a unui gust care, de fapt, nu era de găsit nicăieri în natură. Vânzările crescuseră. Până și directorul executiv, V.V. Hlamin, poreclit Hlam[1], un monstru matusalemic năpădit de o cărunțeală atât de

nemiloasă, încât îi făcea capul să semene, în urma eforturilor stilistului, cu un ghem de sârmă ghimpată, recunoștea fără nicio plăcere că băiatul ăla cu ciocolata, cum naiba îi zice, e cu capul pe umeri.

Tinerețea e ambițioasă. Lui Maksim T. Ermakov i-a trebuit ceva timp să își accepte destinul obișnuit. Făcea parte din armata internațională a funcționarilor corporatiști, care număra multe milioane, și, în fiecare zi, se topea ca o picătură într-un ocean, luptându-se ore în șir să răzbească prin ambuteiajele moscovite, pe autostrăzi care semănau mai curând cu niște benzi adezive pentru prins muște. Cu timpul, în capul lui ușor, care părea să nu aibă limite fizice, s-a conturat treptat convingerea că lucrurile nu stau rău, ci bine. Pentru că, mai presus de drepturile omului, apărate de organizații internaționale serioase și respectabile, apăruseră, mai nou, Drepturile Insului Obișnuit. Din numeroasele semnale care îl bombardau din surse foarte diferite, Maksim T. Ermakov și-a format ideea că marea dilemă a poporului rus, formulată de Dostoievski – „Să salvez lumea sau să beau și eu o ceașcă de ceai?”[2] –, a fost rezolvată în favoarea ceaiului. Să alegi ceaiul însemna să alegi libertatea, și exact asta a făcut și eroul nostru, îndreptându-și toate eforturile spre cumpărarea câtorva metri pătrați în zona Sadovoe Kol’țo. De două ori era cât pe-aci să fie tras în piept pe bani frumoși, dar asta i-a întărit caracterul. După astfel de experiențe, Maksim T. Ermakov era în sfârșit gata să își ia în primire libertatea – lucru care îl punea în avantaj față de milioane de compatrioți care, după cum se spunea întruna în presă, încă nu erau pregătiți pentru liberate și, de altfel, nu erau buni de nimic.

Și totuși, nu era deloc pregătit să dea piept cu evenimentele bizare și uimitoare care au început chiar în clipa în care, ajuns la serviciu, a pornit alarma Toyotei, iar în buzunar a început să îi vibreze mobilul.

— Maksik! Ce-i cu tine, de ce n-ai apărut? a chițăit la telefon Liusia cea Mică, secretara șefului său direct. Vadim Vadimîci vrea să te vadă imediat! Te-am căutat peste tot!

— Bine, vin acum, numai să-mi las paltonul în birou, a mormăit Maksim T. Ermakov, grăbind pașii sub ploaia măruntă și monotonă de iarnă, care îi păta haina de cașmir.

— În niciun caz! Urcă la șapte imediat, nu mai pierde vremea! a piuit Liusia cea Mică.

Maksim T. Ermakov a întrerupt grăbit convorbirea când a auzit că, în spatele primului apel, mai-mai să spargă mobilul, sună încă cineva.

— Maksim Terentievici? Vadim Vadimovici vă roagă să treceți urgent pe la el.

De data asta era chiar Lida cea Mare, secretara lui Hlam. Avea un glas răgușit, de parcă o pocnise gripa.

Maksim T. Ermakov a început să se umple de neliniște, dar era o neliniște plăcută. Prin minte i-a trecut un gând îndrăzneț: cine știe, cu toată tevatura asta, poate că o să se ivească ocazia să mai câștige niște bani, din moment ce toți au nevoie de el așa de urgent. Pe când alerga cu mobilul în mână pe mocheta groasă a etajului al șaptelea, prin fața ochilor îi dansau teancuri de bancnote de zece mii de dolari – cărămizile elegante care alcătuiesc însăși temelia existenței noastre. În anticameră i-a venit în întâmpinare Lida cea Mare, înaltă până în tavan, și s-a uitat la el de parcă atunci îl vedea pentru prima dată. Palidă, cu buze siliconate, ca de pește, i-a luat lui Ermakov paltonul ud de pe umeri și, fără să îl lase să își tragă sufletul, l-a împins în birou.

În fața șefului plin, care nu părea să stea prea confortabil în fotoliul său elegant, se aflau doi musafiri. Chipurile lor se reflectau în geamul de sticlă de pe birou ca niște insulițe întunecoase între care, ca un vârtej de apă, strălucea scrumiera goală și curată.

— A, în sfârșit! Ai întârziat douăzeci de minute! a exclamat Hlam pe un ton jovial, ca un director de școală îngăduitor, ceea ce nu-i stătea deloc în fire. Iată c-a sosit și tânărul nostru angajat, a zis el, întorcându-se spre musafiri și dezgolindu-și într-un zâmbet implanturile albăstrui.

— Ziua bună, i-a salutat Maksim T. Ermakov, spunându-și în sinea lui: „Cincizeci de parai, cel puțin.”

— Pot să plec? s-a interesat Hlam, ridicându-se încet.

— Da, sunteți liber, a zis unul dintre cei doi, dar care anume, Maksim T. Ermakov nu ar fi putut să spună.

Hlam, care se vedea că de-abia aștepta s-o zbughească din birou, a pornit iute spre ușă, aruncându-i lui Maksim T. Ermakov o ultimă privire din ochii lui de bătrân, metalici și spălăciți. Abia atunci musafirii s-au întors spre cel pe care voiau să îl vadă. Aveau un chip diform, cu fruntea teșită, și o paloare cadaverică. Tipul din stânga era șters de tot; singurul lui semn distinctiv era un smoc de păr chiar în creștetul capului; cel de-a doilea, care, judecând după schimbul de priviri dintre ei, era de fapt cel dintâi și cel mai important, semăna cu un embrion uman nenăscut, care, nu se știe pe ce cale, găsise totuși o modalitate să se dezvolte și să ajungă la maturitate. Pielicica subțire a capului imens și chel era aproape transparentă, și totuși era imposibil să distingi ceva dincolo de ea; deasupra orbitelor nu se vedea nici urmă de sprâncene – doar niște vinișoare liliachii care se întretăiau pe frunte și scânteiau ca niște focuri înfricoșătoare.

„Ce hidoșenii”, și-a spus Maksim T. Ermakov, luând loc pe un scaun și făcându-se comod.

— Bună dimineața, Maksim Terentievici, a spus Embrionul, fixându-și privirea într-un punct deasupra umărului lui Maksim T. Ermakov. După cum probabil că ați înțeles deja, suntem aici în calitate de reprezentanți ai statului.

Într-o sincronizare perfectă, cei doi și-au băgat mâna în buzunar și și-au scos legitimațiile – nu aveau forma obișnuită, ci erau mari și pătrățoase, amintindu-i lui Maksim T. Ermakov de tabletele de ciocolată ale principalilor lui concurenți. Înăuntrul lor strălucea aurie stema statului, iar alături, săpat în litere aurii, stătea scris: „Federația Rusă. Comitetul special de stat pentru prognoză socială.” În pofida înfățișării bizare a posesorilor, Maksim T. Ermakov a priceput imediat că legitimațiile sunt autentice și că vizitatorii sunt cât se poate de serioși. Mult mai serioși decât toate VIP-urile pe care le văzuse până atunci luate la un loc. Bucuria pe care o simțise la gustul banilor s-a preschimbat deodată din caldă în rece ca gheața. „Un milion. Un milion de dolari”, și-a spus cu hotărâre Maksim T. Ermakov, împletindu-și și mai strâns degetele pe burtă.

— De fapt, biroul nostru nu se numește chiar așa, a spus într-o doară Embrionul, lăsând legitimația să îi cadă într-un buzunar al hainei închise până la gât, deși nu părea să aibă vreun nasture. Și acum, dați-mi voie să vă întreb, Maksim Terentievici: e totul în ordine cu capul dumneavoastră?

În capul absent al lui Maksim T. Ermakov s-a format ceva de genul unei mici vântoase, care amenința să aspire tavanul cu lustră cu tot. „Mă doare între urechi, parcă așa spuneau indienii", și-a zis Maksim T. Ermakov.

— La urma urmei, e capul meu, a spus el cu voce tare. Și orice s-ar întâmpla cu el, e treaba mea, nu a dumneavoastră.

Monștrii guvernamentali s-au uitat unul la altul. „Parc-am fi în 1937"[3], și-a zis Maksim T. Ermakov, parcă înveselindu-se un pic.

— Bine, atunci o să vă spunem noi ce vă mai face capul, a zis imperturbabil Embrionul, așezându-se picior peste picior și lăsând la vedere o gheată simplă, lăcuită, ca un galoș. Capul dumneavoastră produce o ușoară anomalie în câmpul gravitațional. Tocmai după asta v-am și reperat.

— Vă rog, aprindeți-vă o țigară, a prins glas și Ștersul și i-a întins lui Maksim T. Ermakov scrumiera curată. Știm că fumați Parliament. Nu prea aveți voie aici, dar în prezența noastră nu e nicio problemă.

Cu părere de rău, Maksim T. Ermakov a scos din buzunar pachetul de țigări Parliament, care deodată îi păreau niște porcării fără niciun gust. Și totuși, tare ar mai fi vrut să fumeze. Fumul de țigară, ca de obicei, i-a umplut capul, i l-a rotunjit și i-a dat contur, formând rotocoale.

— Și cu ce vă pot fi de folos? a întrebat precaut Maksim T. Ermakov, tot gândindu-se cum să negocieze cât mai bine cu vizitatorii, care începuseră deja târguiala cu niște trucuri simple de securiști.

— N-o să vă ascund că suntem foarte interesați de dumneavoastră, a spus Embrionul încruntându-se. În două vorbe, secția noastră se ocupă de legăturile cauză-efect. N-o să vă fac teoria și nici n-o să vă vorbesc de tehnologiile pe care le folosim, mai ales că nici n-am dreptul. Vă spun

numai că legăturile astea sunt niște formațiuni cu totul și cu totul materiale, am putea spune chiar că sunt niște ființe vii. Iar din calculele noastre rezultă, de exemplu, că jertfele din cultele păgâne nu erau niște superstiții banale, ci niște gesturi pe deplin întemeiate. Din când în când, legăturile cauză-efect intră într-o perioadă vegetativă. Tocmai atunci apar oameni pe care noi îi numim Obiecte Alfa. Oricât de ciudat ar părea, de ei depinde mersul multor, multor evenimente. Dumneavoastră sunteți un astfel de Obiect, Maksim Terentievici, cu toate scuzele de rigoare.

Cât timp Embrionul turuia aiureala asta, Maksim T. Ermakov se uita ca hipnotizat la degetele ușor răsucite ale musafirului, care băteau darabana pe masă ca și cum ar fi urmat nesigure cadența unei melodii; păreau de gheață, iar verigheta de aur de pe inelarul strâmb sclipea în lumina cenușie a zilei de parcă ar fi fost de fier. Se înțelege, Maksim T. Ermakov nu putea să dea crezare unor asemenea prăpăstii; și totuși, deasupra și dincolo de cuvintele Embrionului, simțea că spațiul din jurul lui își schimbă proprietățile. „Interesant, oare care candidat la președinție o să fie noua mea ciocolată?” se întreba el pe când inima îi tresălta în piept ca o mingiuță.

— Deci vreți să-mi oferiți un loc de muncă sau ce? a zis el cu glas tare, încercând să joace indiferența.

Cei doi funcționari au mai avut un schimb de priviri pe sub frunțile lor boltite, ca și cum și-ar fi arătat unul altuia cărțile de joc.

— Într-un anume sens, da, a spus Embrionul cu plictiseală în glas. Trebuie să vă trageți un glonț în cap.

Maksim T. Ermakov a zâmbit politicos. L-a trecut deodată un fior, coborându-i până în tălpi și urcând din nou spre cap, ca și cum cineva ar fi cântat la el ca la un fluier. A răsucit țigara în scrumieră până când scrumul a scrâșnit, și a suflat fumul în mutra Șterșului, făcându-l să strâmbe din nas.

— Și dacă refuz, mă lichidați chiar dumneavoastră? a spus Maksim T. Ermakov atât de încet, încât nici el nu s-a auzit.

— Nu. Din păcate, nu, a răspuns de data asta Ștersul, care vobea pe același ton ca și Embrionul, numai că avea altă voce. Trebuie s-o faceți singur și de bunăvoie. Dacă o facem noi, nu numai că n-o să obținem rezultatul scontat, ci o să și ratăm o șansă unică.

Uf. Pe fereastră, zăpada care începuse deodată să cadă îi părea lui Maksim T. Ermakov orbitor de albă și mai sărbătorească decât văzuse vreodată. Fulgii cădeau pieziș, când mai repede, în avalanșă, când amorțind în aer și legănându-se în toate părțile, împreună cu turnurile clădirilor de birouri, care semănau cu niște prosoape umede. Stupefiat, ca și cum tocmai i s-ar fi turnat în cap o găleată cu apă rece, Maksim T. Ermakov a întrebat:

— Și, în opinia dumneavoastră, ce motive aș avea să mă împușc?

— Aveți niște motive foarte serioase, Maksim Terentievici, a răspuns Embrionul, zâmbind disprețuitor. Fără jertfa dumneavoastră – vă rog să mă scuzați că spun lucrurilor pe nume –, legăturile cauză-efect o s-o ia într-o direcție nedorită. Doar vedeți începutul: tsunami-uri, schimbări climatice... Mi-e greu să vă înșir toate urmările. Dar nu mai e mult și unii oameni o să înceapă să fie afectați în plan personal. Din tot spectrul de posibilități, o să se împlinească întotdeauna cele mai dezastruoase. Uitați-vă, de exemplu, la Liudmila Viktorovna Cebotariova, secretara șefului dumneavoastră. Fiul ei cel mic e grav bolnav, are o afecțiune cardiacă congenitală. O să moară. Tot felul de centre comerciale o să se prăbușească la Moscova și la Petersburg, la fel și parcurile de distracții, și morții o să se numere cu miile. O să se producă o avarie mare la o conductă de gaze. O să înceapă un nou război în Caucaz. Undeva, într-un mare centru regional din Siberia, ne așteptăm la un act terorist de amploare. Pe urmă o să vină o criză economică mondială...

— Stați puțin, stați puțin! l-a întrerupt Maksim Terentievici pe securistul care enumera plictisit calamitățile. Acte teroriste, avarie, asta e treaba dumneavoastră, nu? Uitați, mi-ați prezentat foarte bine de ce vă e necesară dumneavoastră jertfa mea, ca să zic așa. Acum explicați-mi, vă rog, la ce-mi trebuie mie. Dar așa ca să pricep și eu.

— Care sunt condițiile dumneavoastră? a întrebat rece Embrionul, înfășurându-se cât mai bine în micul impermeabil foșnitor care îl ascundea până la galoși.

Lui Maksim T. Ermakov iarăși îi venea să râdă. Din nou i se părea că nimerise într-un film despre anul 1937, numai că lui, spre deosebire de revoluționarii înflăcărați care strigau la sfârșit „Sunt curat în fața poporului și a partidului!”, i se oferea la înscriere un stimulent baban. „Dacă au nevoie de mine, asta o să-i coste”, și-a spus el din nou și, după ce și-a aprins o nouă țigară, a zis:

— Zece milioane de dolari, domnilor.

— S-a făcut, a spus repede Ștersul, cu aerul cel mai firesc din lume. Zece milioane. Să vă scrieți testamentul.

— Ce testament, pentru ce? s-a minunat Maksim T. Ermakov. Pot să vă dau datele contului meu, dar mai bine banii jos.

— Din păcate, Maksim Terentievici, nu merge așa, a zâmbit Ștersul, care semăna, dacă te uitai mai bine la el, cu un contabil de CAP. Vedeți dumneavoastră, noi nu putem să vă păcălim. Legăturile de care ne ocupăm sunt acum într-o stare foarte precară, nu putem risca să le stricăm și mai tare. Fiecare cauză trebuie să aibă un efect, așa că, imediat ce vă împușcați, moștenitorii o să-și primească banii. În schimb, dumneavoastră puteți să ne trageți în piept. Vă luați milioanele și refuzați să vă împușcați. Sau cereți un avans, îl cheltuiți, bușiți vreo două merțane și după aia veniți la noi să mai cereți. Dijmuiți statul. Nu putem accepta una ca asta, așa că mai bine nici nu începem. Vă spun cât se poate de serios: dumneavoastră personal n-o să vedeți nici măcar o copeică. Așa că dați dispoziții ca banii să fie virați cuiva drag.

Cu aceste cuvinte, Ștersul a împins spre Maksim T. Ermakov o foaie albă de hârtie de-a curmezișul căreia se afla un pix ieftin și negru, ros de parcă ar fi fost o bomboană de caramel. Maksim T. Ermakov se uita ca tâmpit la foaia albă. Încerca să își închipuie ce ar face părinții lui dacă s-ar îmbogăți pe nepusă masă. Când îi sunase ultima oară? De Revelion? Taică-său nu făcea decât să se țină de șotii și să se grozăvească; creștea la casa de vacanță iepuri cu fundul mare și se ducea cu sfertul de vodcă în buzunar la mitinguri comuniste. Maică-sa dădea lecții de muzică, iar seara cânta la o pianină veche, „pentru plăcerea ei”. Chinuia sărmanul instrument de ziceai că freacă rufe. Își mișca umerii exact ca o spălătoreasă, zdrăngănind la clapele

alea ca pe scândura de spălat. Dacă s-ar fi îmbogățit, s-ar fi mutat amândoi la Moscova. Dar dacă nu părinții, atunci cine? Doar nu Marinka! Numai dragă nu îi era. Nu era înzestrată decât cu niște picioare ca niște prăjini și niște ambiții extravagante. Maksim T. Ermakov nu îi dădea un viitor prea strălucit. Alte femei? Nici vorbă. Tot ce rămâne a doua zi după ele este o adâncitură în pernă și o găurică în buget, parcă făcută de un șoricel. Repulsia subită față de toți cei care formau așa-zisul lui cerc de cunoștințe, în care ar fi trebuit să se simtă bine, i-a dat lui Maksim T. Ermakov un fior. Cunoscuții lui nu erau oameni, ci găuri negre. Se alesese praful de dimineața aceea, care începuse atât de promițător. Cei doi musafiri nu voiau decât să se folosească de el în slujba statului și a poporului, după care să-l lase cu buza umflată. Diavolul, când îți cumpără sufletul, măcar te mai lasă să mai trăiești puțin, dar ăștia nu.

— Nu. Nu cădem la învoială, le-a tăiat-o el scurt, împingând înapoi pixul și hârtia, pe care nu desenase decât niște codițe de purcel. N-aveți decât să-i prindeți pe teroriști și să construiți hipermarketurile cum trebuie, ca să nu cadă. Eu unul am plecat, am treabă.

— Și cauzele nobile? Cu ele cum rămâne? a ridicat deodată vocea Ștersul. Nici asta nu e degeaba și n-o să rămâneți în anonimat. Avem scenariști buni. O să facă o legendă din dumneavoastră, o să ajungeți erou național. O să vă ridicăm un monument în Moscova și în locurile natale, nu vreți?

— Păi uite că nu, nu vreau! Ce sunt eu, Aleksandr Matrosov[4]? A izbucnit Maksim T. Ermakov, bucurându-se că o să se audă în hol cum țipă el la cele două sperietoare guvernamentale, care băgaseră groaza în toți. Cauze nobile! N-aveți decât să luați toată gargara asta totalitară și să v-o băgați în fund! Să mai fiu și materie primă pentru propaganda voastră! Ce-s eu, Gastello[5]? Mai bine-i plăteau cum trebuie pe soldați dacă nu voiau să-i lase pe nemți să ajungă la Moscova!

— Interesantă concepție, a zâmbit Embrionul, și balonul semitransparent pe care îl purta pe umeri s-a colorat ușor în roz. Bine atunci, Maksim Terentievici. O să mai aveți de-a face cu noi, vă dați și dumneavoastră seama. Uitați, luați cartea mea de vizită, cu numerele mele de telefon. Dacă intervine ceva, nu ezitați să sunați.

I-a întins lui Maksim T. Ermakov, cu două degete, ca într-o pensetă, un pătrățel de carton pe care se vedea același vultur bicefal de pe legitimație. Pe cartea de vizită stătea scris „Kravțov Serghei Evghenievici, specialist principal”, deasupra a două numere de telefon din șapte cifre, amândouă începând cu 111. În timp ce Maksim T. Ermakov învârtea sceptic între degete cartea de vizită, Embrionul s-a uitat pieziș la impermeabilul Ștersului. Ștersul a priceput semnul, a încuviințat din cap, și-a băgat mâna într-un buzunar boțit și a scos un obicet greu, care s-a dovedit a fi un pistol mare, cu țeavă ghintuită. Maksim T. Ermakov a tresărit. Cu un zâmbet în colțul gurii sale strâmbe, Ștersul a pus pistolul pe blatul biroului și l-a împins spre Obiectul Alfa, care urmărea vrăjit învârtirea lentă a armei, de parcă ar fi fost ultimele rotiri ale ruletei.

— Este un Makarov. Magazia are douăsprezece cartușe. E încărcat, sigur și ușor de folosit, i-a prezentat Embrionul obiectul de rău augur care îi umpluse fruntea lui Maksim T. Ermakov cu broboane de sudoare. Luați-l și să-l aveți la dumneavoastră. O să prindă bine, credeți-mă.

Era clar că pistolul nu e nou: pe mâner se vedea, din loc în loc, metalul gol, ca o răzătoare veche și neagră, iar cocoșul, cam strâmb, părea plin de grăsime de la atâtea degete care îl apăsaseră. „Uite ce mizerabili, până și aici s-au zgârcit”, și-a spus cu scârbă Maksim T. Ermakov, luând de pe birou suvenirul cel greu. „Bine, să iau măcar un smoc de lână de la lupii ăștia în piele de oaie. N-am ce zice, e interesantă jucăreaua.”

— Nu promit c-o să sun. Toate cele bune, domnilor, a zis el deodată cu voce tare.

Băgând Makarovul în buzunarul sacoului, Maksim T. Ermakov a pornit spre ușă cu pași mari. Suvenirul îl stânjenea la mers. În suflet a început să îi clocotească o furie acră.

— Doar o clipă, Maksim Terentievici! l-a strigat Embrionul, oprindu-l chiar în prag.

— Da? i-a zvârlit el peste umăr.

— N-ați pus întrebarea pe care o pun toate Obiectele după inițiere, a zis imperturbabil Embrionul, legănându-și un picior.

— Care?

— Dacă omul cunoscut sub numele de Isus din Nazaret a fost un astfel de Obiect Alfa.

— Ei și? a zis iritat Maksim T. Ermakov, imaginându-și ce ar fi dacă i-ar împușca pe securiștii care se instalaseră în biroul lui Hlam ca la ei acasă.

— N-a fost. El a fost un fenoment de neînțeles pentru știința de azi, l-a informat impasibil Embrionul, făcându-se negru la față.

Trăsăturile îi erau aproape imposibil de distins pe fundalul ninsorii care nu se mai oprea; numai ochii străluceau, privindu-l fix, cu reflexe liliachii, ca prin lentila unui binoclu puternic.

Cum-necum, ziua a trecut. Maksim T. Ermakov s-a tot moșmondit la birou, când liniștindu-se, când aducându-și aminte de vizită și enervându-se din cauza musafirilor de dimineață. Nu îi venea nicio idee pentru noile bomboane de Sfântul Valentin – niște inimioare sfărâmicioase de ciocolată învelite într-un ambajal de un roz turbat; de fapt, ciocolata lui, care felicita populația țării cu ocazia tuturor sărbătorilor posibile, i s-a părut deodată cam fadă și prăfuită, ca un Secretar General al CC al PCUS. Oriunde se ducea, era urmărit mereu de priviri furișe, aruncate pe sub sprâncene; toate mâinile pe care le strângea se transformaseră parcă din mâini de bărbați în mâini de femei. S-a surprins aruncându-i priviri pe furiș Liusiei, deși până atunci de-abia o remarca, reprezentându-și-o ca pe o pată tulbure cu ceva strălucitor la gâtul fragil și cenușiu. Nici de data asta nu vedea nimic deosebit la ea: niște șuvițe de păr, niște sprâncene amărâte, ochelari. Fără să știe de ce, mereu își spusese că Liusia cea Mică are vreo douăzeci și ceva de ani, dar, dacă se uita bine la ea, părea să aibă peste treizeci.

— Maksik, da’ ce ce ești așa de posac? Am auzit că azi au venit la tine unii de la poliție, a spus încet Liusia cea Mică atunci când Maksim T. Ermakov,

fără să știe de ce, a intrat a nu știu câta oară în anticamera șefului. Poate vrei să-ți fac o cafea tare?

„Poate să-i dau ei banii?” și-a spus melancolic Maksim T. Ermakov. Dar banii erau destul de puțini.

Agentul imobiliar Goșa-Cerdak a sunat pe la trei și jumătate. Avea o voce groasă, ca dintr-un fund de butoi.

— Maks, uite ce-i, avem o problemă, a început el cu un aer grav. Vânzătorul ridică prețul cu treizeci de miare. Ții minte că mai întâi am scăzut cu cinci, dar acum a venit un cumpărător nou, nu știu ce armean pe care-l dau banii afară din casă. Tocmai s-a dus să vadă apartamentul, plec și eu acuma după el. Hai, mai pune și tu ceva. Să te gândești cât. Între noi fie vorba, apartamentul ăsta chiar merită.

— Dar am dat deja un avans! a spus speriat Maksim T. Ermakov. Ce dracu’? Ce se tot freacă așa, doar ne-am înțeles!

— Viața e dură, Maks, ce să-i faci? i-a zis sentențios Goșa-Cerdak. Una e să dai un avans, alta e să cumperi apartamentul. Imobiliarele sunt ca un pește mare, pot să se smulgă de zece ori din cârlig. Așa că vino pe bulevardul Gogolevski și pe drum sună-i pe toți, milogește-te, împrumută-te, hai!

Până să mai zică și Maksim T. Ermakov ceva, vocea agentului s-a stins ca o monedă care dispare într-o fantă.

Maksim T. Ermakov a pornit iute pe scări, înjurând ca un birjar în timp ce încerca să își bage mâna pe mâneca paltonului, care se legăna în spatele lui ca o aripă ruptă. Oamenii se dădeau din cale, strângând la piept cafetiere și dosare. În parcare, omul de zăpadă de cauciuc se legăna în bătaia vântului, moale ca un ou. Fulgii de zăpadă se roteau în vârtejuri amețitoare, ștergătoarele de parbriz de-abia făceau față șuvoaielor de apă tulbure, iar roțile se afundau în bălțile cenușii, care păreau fără fund. Apartamentul de pe Gogolevski, minuscul, dar pe două niveluri, se vindea de parcă era aur curat. Maksim T. Ermakov făcuse deja o groază de sacrificii și nu se mai baza decât pe noul buget anual pentru ciocolată, din care avea de gând să

ciordească o sumă consistentă. Habar nu avea pe cine să sune și, mergând încet prin zăpada frământată de roțile mașinilor, tot scormonea în agenda de contacte a mobilului. Pe partea stângă se înălțau turlele catedralei Hristos Mântuitorul, palide ca niște felinare care ardeau la lumina zilei. Pe când intra în curtea mică în care visa să își parcheze mașina, în vecinătatea onorabilă a unor autoturisme scumpe, Maksim T. Ermakov mai avea puțin și credea că misteriosul cumpărător armean pe care îl dădeau banii afară din casă se va dovedi doar o fantomă.

Speranța l-a părăsit însă în vreo zece minute. În mijlocul apartamentului pe care Maksim T. Ermakov îl împărțise așa de bine în visurile sale în zone decorate în stiluri diferite, se agita proprietăreasa, o bătrână corpolentă, cu cercei de aur atârnând grei de lobii urechilor. Semăna la față cu o piersică scofâlcită, acoperită de un puf cenușiu. Agenta imobiliară a bătrânei, o femeie de afaceri roșcată cu un costum strâmt și zmeuriu, îl plimba peste tot pe noul client, descriindu-i calitățile spațiului locuibil și subliniind raritatea unor astfel de oferte pe piața moscovită. Clientul încuviința din cap răbdător. Bostanul lui mare și diform, ca un pietroi de râu, nici nu s-a întors spre Maksim T. Ermakov, care dăduse buzna pe ușă. Goșa-Cerdak nu se vedea pe nicăieri. „Întârzie, porcul, m-a lăsat singur cu ăștia”, și-a spus cu furie Maksim T. Ermakov, dar chiar atunci a zărit, în lumina slabă de lângă scara ce ducea spre dormitor, făptura pentru care armeanul voia să cumpere apartamentul pe care el îl decorase în visurile sale până la ultimul centimetru. Să tot fi avut vreo optsprezece ani. Era mai degrabă fiica decât iubita tăticului armean: guleraș alb, fustiță scurtă și neagră, care aducea cu husa unei umbrele bărbătești. Bucle bogate, fără strălucire, de o culoare incertă, strânse la spate cu o agrafă grosolană de sticlă; niște ochi uriași, umezi, exact ca de oaie. Lui Maksim T. Ermakov nu i-a luat decât o clipă ca să își dea seama cât de frumoasă este fata armeanului. Ei avea să îi revină apartamentul, iar ea niciodată nu avea să îi aparțină concurentului ghinionist pe care tatăl ei bogat se pregătea să îl facă praf. Lui Maksim T. Ermakov îi venea să spargă ceva. „Nu-i nimic, o să se îngrașe în curând și o să-i crească mustață”, și-a spus el răzbunător. În locul capului, pe umeri simțea un vârtej amețitor.

— Așa deci, a ajuns toată lumea!

Goșa-Cerdak intrase în sfârșit și el, după ce se scuturase în prag; apa curgea șiroaie din scurta lui de piele, de parcă tocmai ar fi ieșit de sub duș.

— Iartă-mă, frate, e un trafic infernal, unde mai pui că e și zloată, a zis el în chip de salut și i-a întins lui Maksim T. Ermakov o mână rece, umedă și ea; numai degetul mare era cât un copan de pui.

— Cum dracu' să-ți ia trei ore să ajungi? Auzi la el, traficul! Stau ca prostu' și mă uit la ei, și tu nicăieri, a început să șuiere Maksim T. Ermakov. Hai, vorbește cu ei, că nu știu ce-o să se-ntâmple.

— Bine, bine, relaxează-te, a spus împăciuitor Cerdak, zâmbind acru spre agentul imobiliar al oponentului.

— Ah, iată-i și pe ceilalți cumpărători! a anunțat ea pe tonul unui ghid, ca și cum Ermakov și Cerdak ar fi fost niște piese de mobilier. Goșa, încă mai concurați sau e mult prea scump pentru voi? V-am sunat să vă spun de noul preț. Aveți grijă, că peste o lună o să crească din nou.

Armeanul nu a spus nimic; s-a mulțumit să se întoarcă greoi, cu tot trupul său scurt, să îi vadă pe pretendenți. Ochii lui, împovărați de riduri cenușii, semănau cu niște ciuperci bătrâne.

— Ninocika, draga mea, bineînțeles că rămânem în joc! a susurat Cerdak, numai lapte și miere. Doar o vorbă cu clientul meu! Cinci minute!

Cu aceste cuvinte, l-a înșfăcat pe Maksim T. Ermakov de umărul gros și, călcându-l pe picior, l-a tras spre fereastră.

— Ei, hai, de cât ai făcut rost? a început el pătimaș, trimițând scântei prin lentilele ochelarilor uriași, murdari, cu irizări de curcubeu. Înainte să plec am intrat în baza de date: peste tot prețurile sunt astronomice. Era și firesc să ne ceară mai mult. Hai, că pierdem trenul!

— Păi n-am găsit bani deloc! Gata, asta-i tot, s-a dus totul naibii! a spus Maksim T. Ermakov, șuierând printre dinți și aruncând o căutătură cruntă spre agenta roșcată, spre spatele ei așa de neașteptat de gras, de parcă ar fi

fost vătuit. Insistă pe înțelegerea făcută cu noi. Ce, ne crede proști pe amândoi?

— Ce spui, frate? Eu credeam că vorbesc cu magnatul ciocolatei, nu cu o panseluță! a sărit Cerdak indignat. Ce înțelegere? Crezi că are cineva vreo obligație aici față de tine? Ei, atunci gata, s-a dus totul pe apa Sâmbetei! Moscova e doldora de bani, iar el se zgârcește! Hai, scoate mobilul, dă telefoane pe la lume, ce stai?

Îl tot înghiontea pe Maksim T. Ermakov spre perete și, încruntându-și fruntea moale ca un aluat, l-a tot cicălit așa până l-a făcut să scoată telefonul.

— Bine, numai dă-te puțin mai încolo, a spus Maksim T. Ermakov, pufnind.

Cerdak i-a dat drumul din strânsoare și s-a tras bodogănind doi pași mai încolo. Deodată, inima lui Maksim T. Ermakov a fost cuprinsă de un sentiment nou, aproape insuportabil. Bătrâna asta, proprietăreasa apartamentului, care se așezase cu greu pe singurul scaun din garsonieră, murdar de var... Ei bine, la ce-i trebuie ei atâția bani? Doar se vedea că nu avusese niciodată prea mulți: un șirag de mărgele de chihlimbar la un gât ca de curcan, niște cercei mați, fără strălucire, niște ochi mici, ruginii, tulburi, injectați. Viața ei practic s-a încheiat. Dar el, Maksim T. Ermakov, era cel care trebuia să se împuște cu un pistol străin, să își tragă un glonț în capul său imponderabil! Ca și cum ai trage un glonț într-un pom de Crăciun bogat împodobit, făcând globurile să zăngănească. De ce? Naiba știe! Drace, unde o fi cartea aia de vizită... Minunându-se de adâncimea buzunarelor sale, Maksim T. Ermakov scoase din ele, într-un sfârșit, cartea de vizită cu vulturul. „Kravțov Serghei Evghenievici...” Degetele i se lipeau de tastele telefonului de parcă ar fi fost de fier, pe o zi cu ger. Pe spate îi curgeau șiroaie de transpirație.

A format primul număr și i s-a răspuns imediat. În mod straniu, nu s-a auzit nici măcar un țârâit, iar vocea Embrionului se auzea așa de tare, de parcă securistul s-ar fi cuibărit chiar în telefon.

— Bună ziua, Maksim Terentievici, bună ziua! Vedeți, deja ați sunat!

— Ah... Eee... Bună ziua și dumneavoastră, Serghei Evghenievici, a spus vioi Maksim T. Ermakov, uitându-se atent la cartea de vizită. Am aici o treabă... Îmi trebuie urgent treizeci...

Aruncă o privire spre Cerdak, care îi agita sub nas degetele albe făcute evantai, indicându-i cât să ceară.

— Nu, vă rog să mă scuzați, șaizeci de mii. De dolari, evident.

— Știm, Maksim Terentievici, a răspuns Embrionul cu o voce binevoitoare.

— Și?

— Ei, Maksim Terentievici, doar am discutat asta cu dumneavoastră, a spus securistul sfătos și pe un ton ușor glumeț. Poziția noastră nu s-a schimbat.

În clipa aceea Maksim T. Ermakov a simțit efectiv cum sângele îi năclăiește creierul nebulos, ca un jet de apă murdară. Și-a aplecat umerii, acoperindu-și gura cu palma, și a șoptit furios:

— Și atunci cum, azi m-ați tocmit gratis?! Cică salvează omenirea! Și mie ce-mi iese din asta? Chiar nimic?! Ei, nu, fir-ați voi să fiți! Îmi dați banii și mă mai gândesc la propunerea dumneavoastră. Dacă nu mi-i dați, să fiți sănătoți!

— Nu vi-i dăm, a spus trist Embrionul. Și degeaba spuneți că e totul gratis. Pur și simplu vă gândiți numai la bani. Ia gândiți-vă mai bine, mai sondați-vă puțin. Ce-ați vrea să lăsați în urmă? Noi putem multe și suntem gata să cheltuim mult, avem bugete foarte mari. Vă rog să mă credeți, rar are cineva șansa să schimbe ceva în lume printr-un gest atât de simplu. Numai că trebuie să vă doriți lucruri care să fie dincolo de limitele existenței dumneavoastră materiale. Oare nu aveți și astfel de dorințe?

— Ia mai duceți-vă naibii! a izbucnit Maksim T. Ermakov.

A simțit imediat că toate privirile sunt ațintite asupra lui.

Agenta roșcată și-a întors repede capul, iar zâmbetul ei strâmb a scăpărat în inima lui Maksim T. Ermakov ca un chibrit. Goșa-Cerdak s-a întunecat la

față. Era nemulțumit. În fundul camerei, lângă scară, se vedea luminos, slab, un oval delicat, care făcea gulerașul fetei să pară încă și mai alb, ca de ipsos.

Ca să șteargă umilința, Maksim T. Ermakov s-a întors spre fereastră. Ningea întruna, cu înverșunare. Lumina slabă a amurgului se răspândea în curte. Pe iarba acoperită de petice de zăpadă se plimba un câine mare și bălțat, cât o vacă. Un om într-un palton strâmt și negru, cu niște epoleți albi de zăpadă, călca apăsat pe trotuar. Se plimba de la un capăt la celălalt al străzii, făcând stânga-mprejur acolo unde se termina dâra pașilor pe care îi lăsase în zăpadă. S-a oprit, a dus la ureche telefonul, obrazul i s-a luminat albăstrui. În clipa următoare, dintr-o dubiță parcată în apropiere a ieșit un alt individ, tuns periuță. Cei doi au schimbat câteva cuvinte, și-au ridicat fruntea și, făcând la unison un pas în spate, s-au uitat la Ermakov. Maksim T. Ermakov s-a tras repede înapoi. Cele două chipuri întoarse spre el semănau cu niște butoane albe, mâzgălite cu niște semne necunoscute. Maksim T. Ermakov a înțeles imediat de la ce număr se făcuse apelul către necunoscutul din stradă și cărui departament îi aparține microbuzul vechi și jegos. Reclama de pe dubiță zicea așa: „Green Garden. Cea mai bună mobilă pentru grădină din Moscova.” Dar cei doi indivizi sincronizați, cu umerii drepți sub epoleți, numai mobilă nu furnizau.

Și așa Maksim T. Ermakov i-a văzut pentru prima dată pe cei a căror prezență a început apoi să o simtă peste tot. Se deplasau cel mai adesea în dubițe („Lăptarul de la țară. Sănătate și bună dispoziție!”; „Lumea bucătăriei. Lideri de piață”; „Lumea pielăriei. Piele cu stil pentru toată familia!”). Uneori erau mărci străine, vechi, și chiar rable autohtone, cu o coajă de rugină sub un strat de vopsea dat de mântuială. Și totuși, dubițele lor prindeau o viteză bună. Toate erau murdare, ca niște cratițe arse. Era suficient ca Toyota să iasă din parcare, că ei și apăreau în oglinda retrovizoare – se remarcau în fluxul de mașini printr-un fel de tremur încordat; până și în ambuteiaje stăteau de parcă ar fi fost gata să țâșnească imediat.

Angajații departamentului de prognoză socială lucrau mereu în perechi: toți aveau cam aceeași vârstă, toți purtau niște paltonașe cenușii sovietice sau niște scurte umflate, închise până sub bărbiile țuguiate, ca niște baroase. De

la distanță, fețele lor erau parcă tastele aceleiași tastaturi; pe unele parcă se citeau litere, iar pe altele, cifre. Pe palierul lui Maksim T. Ermakov apăruse o conservă de roșii marinate; fusese pusă pe pervazul unei ferestre de unde se vedea ușa apartamentului său. Conserva se umplea treptat cu chiștoace urât mirositoare. Maksim T. Ermakov ajunsese să simtă supravegherea epidermic: pe spinare, între omoplați, curgea un nisip înțepător, și el însuși părea făcut din nisip, umed pe dinăuntru, fărâmicios pe dinafară, gata să fie împrăștiat în cele patru zări chiar și de cel mai slab vânticel. Ca să scape măcar o clipă de dubițele omniprezente, pentru prima dată în mulți ani, a început să coboare la metrou. Dar nici vorbă să scape de urmăritori: cum urca pe scara rulantă, în spatele lui își și făcea apariția o siluetă îndesată, care bătea darabana pe balustradă cu mâna ei uriașă îmbrăcată într-o mănușă neagră și boțită; iar mai în față, după doi, trei oameni, se vedea negreșit ceafa colegului, ca un arici umflat.

Apartamentul de pe Gogolevski s-a vândut cât ai bate din palme. Goșa-Cerdak se enervase foarte tare, dar continua să facă eforturi. În fiecare seară își ducea clientul să vadă noi apartamente. Nici vorbă să pună mâna pe ceva în centru: prețurile crescuseră toate ca la un semnal, iar vânzătorii o luau înaintea vremurilor, cerând să primească pentru imobilul lor în ianuarie ca în martie. În clipa aia nu se întâmpla nimic; piața murise. Părea că murise și aerul, revenit, după câteva zile de ninsoare, la o stare de mutenie și începătoșare caracteristică viselor tulburi. Afară nu era niciun anotimp: zăpada se topea imediat în zloată, ca un detergent a cărui spumă era absorbită de pământ, iar pământul, înșelat de temperatura care urcase peste zero, lăsa să iasă la lumină câteva firicele plăpânde de iarbă, de un verde pal. Giulgiul norilor nu lăsa razele soarelui să treacă; copacii de-abia se zăreau negri prin ceață; iarna era parcă un bec ars.

Cu ultima lui fărâmă de entuziasm, Goșa-Cerdak l-a târât pe Maksim T. Ermakov undeva spre Kojuhovskaia, în niște blocuri de beton cu vedere spre labirintul de șobolani al unei piețe amărâte, și pe urmă undeva departe, dincolo de Voikovskaia, într-un bloc de cărămidă de cinci etaje, unde se vindea la un preț regesc un apartament igrasios cu două camere, cu podelele umflate și cu țevi reumatice din care curgea o apă călâie și unsuroasă. Acum nu mai era vorba de prestigiu; trebuia să bage într-o locuință banii pe care îi avea, dar totul îi scăpa printre degete, totul se vindea peste noapte. Orașul,

în care locuințele ajunseseră neverosimil de scumpe, devenise el însuși neverosimil și fantomatic; creșterea aceasta a prețurilor, care cuprinsese până și zonele rezidențiale, în care de fapt nu se vindea nimic, își făcea simțită prezența în structura parcă rarefiată a clădirilor și în strălucirea spectrală a ferestrelor. O reclamă luminoasă a băncii în care se păstrau banii muribunzi ai lui Maksim T. Ermakov apărea aproape pe fiecare acoperiș înalt și semăna cu un experiment școlăresc de la lecția de chimie, unde în urma combinării lichidului purpuriu cu cel verde mereu apare ceva ca un bumbac fumegos.

Zece milioane. Zece milioane de dolari, fir-ar să fie! Și, dacă mai stăteai puțin să te tocmești, plăteai și mai mult. Câteodată i se părea că tot ce trebuie să facă este să întindă mâna ca să obțină un apartament și nu se îndoia deloc că banii ar fi bine investiți. Singurul lucru care i se părea că stă între el și orice apartament din Moscova sau din Europa era o pojghiță bine întinsă, aproape transparentă. La început nu se gândise la natura acestui obstacol – poate numai în copilărie, pe la șase ani, când își dăduse seama subit că o să moară și că și părinții lui o să moară și ei, negreșit. Un exemplu grăitor îl oferise bunicul lui morocănos, Valera, căruia îi trosneau toate ciolanele și care de-abia mai umbla în baston; se culcase într-o zi într-o cutie lungă, căptușită cu pânză, și deodată încetase să mai miroasă a tutun. Obsesia asta îl chinuise pe Maksim T. Ermakov toată vara aceea. De atunci, unele fenomene – foșnetul frunzelor în păduricile de pe malul mării noaptea, ploaia de la țară, scârțâitul leagănului, zborul repezit al unei libelule – îl transpuneau imediat într-o stare melancolică. Dar în septembrie totul se terminase pe neașteptate, ca gonit de clopoțelul școlii.

În iarna aceea însă, toate spaimele copilăriei s-au întors. Nopțile au început să fie ostile. Fără să poată adormi, zvârcolindu-se ca o focă în cearșafurile umezite de sudoare, Maksim T. Ermakov se tot gândea cum să facă să primească banii și, în același timp, să rămână și în viață. Ideile lui, deloc limitate de cutia craniană, făceau volute complicate prin aer; își imagina când o sosie ascultătoare, gata să facă orice i-ar cere el, când o împușcătură falsă pe un pod nu prea înalt, cu un trup care cade noaptea în apa întunecoasă, unde îl așteaptă, ascuns dinainte, un tub de oxigen.

Toate scenariile erau trase de păr, totul cerea pregătire, inclusiv antrenament fizic, dar Maksim T. Ermakov nu fusese niciodată o fire prea sportivă și, în plus, se temea de scufundări, știind că sub apă capul lui virtual se transformă într-o nebuloasă de aer rece, instabil ca mercurul, care amenință să se fărâmițeze și să se împrăștie. Avea nevoie de ajutoare, de oameni fideli; avea nevoie cel puțin de documente false pe un alt nume. Trebuia, pentru orice eventualitate, să își antreneze trupul fragil, care se zgâlțâia la fiecare pas mai iute și care îi umplea capul cu un abur roz când se apleca să își lege șireturile. Dar nici vorbă să cumpere pe ascuns un aparat de gimnastică. Vigilenții prognoziști sociali se strecurau mereu în supermarket după Maksim T. Ermakov și îi stăteau în coastă, împingând și ei un cărucior zornăitor, în care aruncau aceleași lucruri pe care le lua Maksim T. Ermakov pentru nevoile sale nevinovate; dacă marfa se găsea într-un singur exemplar, în urma unei scurte lupte pentru cutie sau flacon, învingător ieșea mereu prognozistul social, cu vesta antiglonț pe sub palton. După ce duceau căruciorul în parcare, cei de la departamentul special vărsau cumpărăturile într-un sac negru de gunoi, îi făceau nod și îl aruncau în portbagaj – probabil pentru cercetări mai amănunțite, ca să vadă dacă din șampon și colțunași cu carne nu se poate face vreo bombă artizanală. Nu le scăpa nici cel mai mic gest al lui Maksim T. Ermakov. Bănuind că în fiecare pată de pe tapet și în orice mărgea a anemicei lustre chinezești se află o cameră ascunsă, Maksim T. Ermakov și-a cercetat apartamentul închiriat mai temeinic decât o făcuse în ultimii patru ani; cine l-ar fi văzut ar fi putut crede că e un păianjen care se târăște prin colțuri, întinzându-și pânza lipicioasă.

Un singur avantaj avea Maksim T. Ermakov față de prognoziștii sociali: avea timp. Ei, în schimb, erau cam strânși cu ușa. Se prăbușise deja hipermarketul Europa. Iată, două sute douăzeci și șase de morți dintr-un foc. Într-un gest ostentativ, Maksim T. Ermakov s-a dus să se uite. Cadavrul de sticlă al hipermarketului semăna cu o teoremă care se sinucisese pentru că nu putea fi dovedită: haosul de nedescris al triunghiurilor armăturii încă susținea din loc în loc panourile de sticlă, care reflectau în toate părțile norii cenușii, ca și cum cerul însuși ar fi crăpat la vederea unei asemenea catastrofe; tavanele atârnau periculos deasupra găurilor negre ale etajelor. Peste tot umblau bărbați încruntați în veste portocalii; lângă un gard de

sârmă unde se vărsaseră lacrimi erau întinse pe asfalt niște garoafe ofilite, ca niște pete proaspete de sânge.

După ce a stat puțin, din decență, minunându-se de manechinele care scăpaseră nevătămate, în costumele lor business, și care zăceau deasupra mormanului de beton și sticlă, Maksim T. Ermakov s-a urcat în mașină. Pe drumul spre casă a fost copleșit de un amestec de veselie și groază. Lumea devenise supusă ca o plastilină. Maksim T. Ermakov nu ar fi putut spune în ce constă puterea lui nou descoperită. Dar senzația puterii era așa de intensă, încât Toyota zbura pur și simplu prin trafic, însoțită de mica și modesta furgonetă, care îl urma ca un câine în lesă. O să plătească ei, n-aveau de ales. Îi făcuseră lui Maksim T. Ermakov un mare serviciu: îl ajutaseră să pipăie hotarul subțire dintre lumea asta și cealaltă, și o făcuseră în așa fel încât Obiectul Alfa să nu se sperie. În pofida materializării slabe a capului său, Maksim T. Ermakov nu credea în niciun fel de rai sau de iad; pentru el, paradisul și infernul nu erau decât niște emanații vaporoase ale gândirii. Nu voia să recunoască decât existența lucrurilor reale, concrete. Pentru el, „lumea cealaltă" o constituiau acum apartamentele elegante din casele vechi, nobiliare, bine restaurate – acolo o să ajungă când o să-și vadă banii, când o să pună mâna pe cărămizile de dolari la care tânjea și care se vedeau clar prin membrana rece care venea tot mai aproape. Pentru orice eventualitate, din moment ce prognozele negative începuseră deja să se împlinească, Maksim T. Ermakov s-a hotărât să nu mai umble o vreme prin magazine mari, ci să cumpere alimente de lângă casă, dintr-un subsol simpatic, unde îl salutau mereu cu bunăvoință un bodyguard cu fundul mare și o casieră în vârstă, cu un breton blond și cu un lanț gros de aur, care îi aluneca în decolteu, între sânii pistruiați. „Domnilor, n-o să fie nicio împușcătură, n-o să fie nimic!" fredona Maksim T. Ermakov pe o melodie veselă, descuind cu cheia magnetică ușa de fier a blocului, scorojită din cauza apei și a vopselei.

În apartament îl aștepta însă o surpriză. În singurul lui fotoliu din singura lui cameră, îmbrăcat într-un trening cu vipușca destrămată, stătea Kravțov Serghei Evghenievici în persoană; capul lui umflat, cu pielicica străvezie, semăna cu stomacul unei rumegătoare. În spatele șefului stăteau în picioare, cu brațele încrucișate, niște figuri geometrice, patru la număr. În fața Embrionului, pe o măsuță de ziare atât de strâmbă, încât ai fi zis că se

sprijină într-o cârjă, strălucea auriu coniacul franțuzesc luat fără permisiune din bar.

— Ei, cum e, ați admirat peisajul? l-a salutat securistul.

— Ia zi, șefu', cum mai merg legăturile cauză-efect? i-a răspuns acru Maksim T. Ermakov, aruncându-și paltonul. Își văd de-ale lor? Se simt bine? Sper că nu sunt bolnave!

— Ba da, se îmbolnăvesc, a confirmat Embrionul, aruncându-i o privire ternă de sub arcadele goale, de parcă în orbite s-ar fi învârtit roțile dințate ale unui mecanism. Ați văzut cu ochii dumneavoastră, doar de acolo veniți. Întrebarea nu-și are rostul. De mult n-am mai văzut atâta impertinență.

Maksim T. Ermakov a făcut amabil o plecăciune. Nu putea să se așeze decât pe patul care rămăsese nefăcut și pe care, în haosul cearșafurilor, se vedeau striviți, ca un fluture albastru, chiloții de dantelă ai Marinkăi. Maksim T. Ermakov a oftat și s-a trântit pe pat.

— Și cum rămâne cu pătrunderea prin efracție într-o locuință privată? s-a interesat el, aruncându-le o privire ironică bodyguarzilor, ale căror chipuri erau brăzdate de riduri ca și cum și-ar fi pictat obrajii pentru război. Dar poate că aveți mandat, caz în care îmi cer scuze. Am încălcat vreo lege? Am omorât pe cineva? Sau mi-ați strecurat cocaină în detergent și acum așteptați martorii?

— Lăsați glumele, Maksim Terentievici, s-a încruntat Embrionul. Ușa nu era încuiată, am intrat ca niște cunoștințe vechi. Stăm și vă păzim lucrurile. Și am venit până aici ca să vă punem o singură întrebare: care număr e mai mare, unu sau două sute douăzeci și șase?

— Unu, bineînțeles, dacă acest unu sunt eu. Ce credeați? a răspuns vioi Maksim T. Ermakov. Puteți să-mi dați altă viață? Dar celor care au murit în hipermarketul ăla puteți? Ce vă țineți așa scai de mine? Scormoniți prin cumpărăturile mele, fumați la mine-n scară! Mai bine i-ați urmări pe teroriști! Da, am fost acolo, am văzut. Nu eu sunt vinovatul, voi sunteți! Și n-am ce face cu lecțiile dumneavoastră de aritmetică. Lucrați prost, domnilor! Asta e, lucrați prost!

— Ei, chiar că sunteți impertinent, a repetat gânditor Embrionul, încălzind coniacul gazdei între degetele lui reci, acoperite, ca o brumă, de niște firișoare de păr aproape transparente. Da, sarcinile statului sunt mai ales chestiuni de aritmetică. Lucrăm cu seria numerelor naturale. Sunt o sută patruzeci de milioane de locuitori în țara asta. Și, din punct de vedere aritmetic, unu e mai mic decât două sute douăzeci și șase, exact de două sute douăzeci și șase de ori. Altceva mă uimește. Dumneavoastră, Maksim Terentievici, vă purtați de parcă nu vă temeți deloc de noi. Rău faceți. Fiecare are un punct sensibil. Și dacă noi vă atacăm la punctul sensibil...

— N-o să vă iasă nimic! a spus bucuros Maksim T. Ermakov. Eu sunt rotund și tare ca o bilă de biliard, n-o să găsiți niciun locșor pe unde să mă atacați. Vreți să vă spun cinstit? N-am nevoie de nimeni în afară de mine. Adică i-am iubit odată pe mama și pe tata, dar acum, ei... Dacă li se întâmplă ceva, o să fiu trist o săptămână. Poate o să mă îmbăt. Chiar dacă mi se năzar cine știe ce sentimente, n-o să fie o tragedie. Și asta-i valabil pentru toți, de fapt. Îmi plac femeile, cum să nu, dar nu așa de mult ca să mă împușc pentru ele. M-aș fi temut de dumneavoastră dac-ați fi putut să mă constrângeți prin forță. Dar nu puteți să faceți chiar ce vreți, din cauza legăturilor cauză-efect! Prin urmare, din punctul meu de vedere, suntem într-o situație ideală. Și dacă un cetățean nu încalcă legea, n-are de ce să răspundă la vreo întrebare. Apropo, dacă iau pistolul și mă apuc să trag în oameni pe stradă, ce se-ntâmplă?

— Păi atunci o să vă arestăm, a spus cu plăcere Embrionul și, după privirea lui languroasă, era clar că o asemenea întorsătură de situație ar fi uns pe suflet comitetul special. O să vă arestăm și o să inițiem niște proceduri perfect legale de anchetă și judecată. Dar o să facem totul de așa manieră, că tocmai dumneavoastră o să ne cereți să vă aducem pistolul în celulă.

Când a auzit așa ceva din gura musafirului nepoftit, Maksim T. Ermakov a simțit deodată că i se înmoaie genunchii. Ar fi vrut să se întindă imediat în pat, așa cum era, în costumul de serviciu, cu postavul ros la genunchi, și să se dea bolnav. Să-și tragă cuvertura peste capul fragil și să se prefacă mai departe că nu are monștri sub pat.

— Dar dumneavoastră sunteți un laș, Maksim Terentievici, a trecut Embrionul la atac, parcă aplecându-se deasupra victimei, deși nu se clintise

nici măcar un milimetru. Sunteți laș până în măduva oaselor, ar fi de-ajuns să vă arătăm un cuțit, și imediat ați începe să plângeți. Mai țineți minte când erați student și ați pierdut la cărți? Atunci au început să vă preseze băieții duri, Pestrițul și Cazacul. Ca să le plătiți datoria, ați furat două mii cinci sute de dolari de la un coleg de an, Vladimir Kolesnikov. Și el, ce să vezi, s-a făcut și el rău. N-avea cuțit, dar știa să tragă pumni ca nimeni altul. Mai țineți minte cum vă ascundeați de el prin camerele fetelor din cămin? Cum stăteați în dulapuri, printre fuste și sandale?

„Tare bine îi mai învață. Răsar din pământ chiar în fața ta, se mișcă prin spațiu fără să ridice un deget... Tare pricepuți mai sunt. Interesant, oare cum or face asta?" se întreba Maksim T. Ermakov, aiurând. Încerca să își stăpânească tremurul care îi urcase din călcâie până în capul tulbure. Dar era prea târziu. Vladimir a prins viață imediat, de parcă ar fi ieșit dintr-o celulă a memoriei – Vovan, Vovan cel mătăhălos, cu botul neras, care semăna cu un burete murdar, cu părul sălbatic de pe piept ițindu-se printre nasturii cămășilor lui bleu și roz cumpărate de la cooperativă. Mai târziu Vovan chiar ajunsese la închisoare – se încăierase cu unii la intrarea într-o speluncă de lângă metrou: asta îl salvase pe Maksim T. Ermakov de o bătaie zdravănă, care l-ar fi lăsat cu sechele. Apropo, Vovan era băgat și el în jocurile parșive de poker ale Pestrițului și ale Cazacului, dar se salva cu o viclenie țărănească, scăpând cu o pierdere nesemnificativă. Cât despre Maksim T. Ermakov, în loc să ceară mereu mai multe cărți, ar fi trebuit să bage de seamă că dealerul mângâie cam ciudat pachetul și că Pestrițului efectiv îi cresc cărți între degete, ca niște membrane de broască. Și ce, chiar era cazul să scoată cuțitul la el pentru două mii jumate? De fapt, chiar scoseseră cuțitul – un briceag cu mânerul scrijelit în închisoare. Pestrițul și Cazacul îl mângâiaseră pe Ermakov cu el ca și cum ar fi uns un sandviș cu unt. Băgaseră spaima în el. Maksim T. Ermakov făcuse singurul lucru rațional care îi rămânea de făcut: scanase împrejurimile și descoperise singurii bani accesibili din care ar fi putut plăti datoria în haina de țăran a lui Vovan, într-un buzunar interior cusut cu niște ață albă, murdară. Rău făcuse Vovan când se lăudase înainte de joc că a lucrat pe șantier și a făcut o groază de bani; nu fusese greu să îi pipăie țoalele îmbibate în parfum ieftin și să dea de foșnetul banilor.

Da, Maksim T. Ermakov se salvase, înlocuind răul cel mare cu unul mai mic. Da, stătuse prin dulapuri pe sandale ca găina pe ouă, cât timp Vovan se certa cu fetele, urlând și dând cu scaunele de pereți. Și alții, dacă stăm să ne gândim, ar fi făcut la fel. Dar ce groaznic a fost mirosul greu și înțepător, aproape chirurgical, al parfumului ieftin când Vovan l-a pescuit pe Maksim T. Ermakov de guler și când ochii lui ca niște albăstrele au devenit goi ca ai unei păpuși. Parfumul ăsta popular fusese scos din producție încă de la sfârșitul anilor nouăzeci (probabil că rezervele se păstrau în familia lui Vovan nu atât de ochii lumii, cât pe post de leac economic pentru mahmureală), iar în perioada aceea chiar că se epuizaseră toate stocurile, dar în conștiința lui Maksim T. Ermakov mirosul era încă puternic. Simțul lui olfactiv, care trimitea mirosurile drept în creier, prindea din când în când niște molecule grosolane, nu se știe de unde apărute, și asta era de ajuns ca să producă panică în plex, unde îl pocnise odată, mai-mai să-l omoare, pumnul tatuat al lui Vovan.

— La ce vă gândiți, Maksim Terentievici? s-a auzit parcă din spate vocea musafirului nepoftit, deși Embrionul stătea ca și mai înainte în fotoliul maro, de parcă ar fi pozat.

— La ce să mă gândesc, îmi aduc aminte de tinerețe, a zâmbit Maksim T. Ermakov, ștergându-și încetișor palmele umede pe cearșaf. Ați zis bine: erau Pestrițul, Cazacul și un oarecare cetățean Kolesnikov. Doamne Dumnezeule, din ce fleacuri izbucneau atunci conflictele... Un mărunțiș, pfui! Ce proști pot să mai fie oamenii la douăzeci de ani! S-ar zice că numai tinerii au nevoie de bani. Bătrânilor la ce le mai trebuie? Abia acum încep să înțeleg că, de fapt, cu cât îmbătrânește mai tare omul, cu atât îi trebuie mai mulți bani ca să ducă un trai decent. Sunteți de acord cu mine, Serghei Evghenievici?

— Intenționați să trăiți să vă vedeți cele zece milioane? s-a interesat ironic Embrionul. Vă garantez că n-o să apucați ziua aia.

— În schimb, o să mă faceți dumneavoastră postum erou național, nu-i așa? i-a răspuns cu aceeași monedă Maksim T. Ermakov. Nici dumneavoastră n-o să apucați ziua aia. Eroismul nu-i de mine. Eroismul e pentru ceapiștii care au citit în coliba lor Așa s-a călit oțelul[6]. Uite, cetățeanul Kolesnikov ar fi avut stofă de erou, dacă ar fi pus vreodată mâna pe o carte. Pe mine unul

nu mă trage inima să-mi dau viața pentru prietenii mei. Nu pentru că n-ar mai fi morală în ziua de azi, dar și estetica s-a schimbat. Gesturile artistice sunt cu totul altele. Reclamele mele la ciocolată fac azi mai mult decât toate tomurile astea grele cu morală și eroi pe care le-am moștenit de la strămoșii noștri. E o noutate pentru dumneavoastră? Înțeleg. Bănuiesc că nu sunt primul Obiect Alfa cu care aveți de-a face. Numai că toate celelalte Obiecte s-au avântat prostește să salveze umanitatea, și v-au mai și mulțumit că le faceți așa o onoare. Până acum vă era ușor să profitați de prostia oamenilor. Ați construit BAM-uri[7], ați desțelenit pământul... Dar acum gata, s-a terminat cu pomana, domnilor. Iată, eu pierd timpul cu dumneavoastră, și tocmai mă pregăteam să iau cina și să mă uit la un film.

Embrionul a scos un hohot lugubru, lăsându-se pe spătarul fotoliului și arătându-și mărul lui Adam, care semăna cu un ou de găină înghițit de un șarpe. Cei patru bărbați cu alură de figuri geometrice, care până atunci nu scoseseră un sunet – în afară de scârțâitul ghetelor negre, cu bot pătrățos –, i-au ținut isonul șefului, ca niște broaște de baltă.

— Ei, mai răbdați-ne puțin, Maksim Terentievici, a spus securistul când s-a oprit din râs. Nu înțeleg aluziile dumneavoastră cum c-ar trebui să vă plătim pentru timpul pe care ni-l acordați. Doar nu vorbim de morală sau de artă contemporană, ci de lucruri pur practice. Eu, fiind responsabil într-un anume sens cu aritmetica de stat, trebuie să-l dau la schimb pe unul pentru mai mulți. Dumneavoastră vreți să vă târguiți. Iar eu vă spun a nu știu câta oară: e inutil. Și încerc să vă explic că, de fapt, vă e frică de noi. Și bine faceți că vă e frică. Mai devreme sau mai târziu tot o să facem un erou din dumneavoastră, și dispunem de multe resurse pentru asta.

— Păi eu chiar sunt un erou, n-ați observat? Faceți presiuni asupra mea și eu nu cedez! De ce, vă întreb?

Maksim T. Ermakov s-a întins pe pat, sprijinindu-se cu coatele pe pernă, deși cearșaful de bumbac îi părea, prin costumul năclăit de sudoare, respingător ca o lână sârmoasă.

— Eu personal apăr drepturile individului de rând în fața mașinăriei de stat. Și, de pe poziția acestor drepturi, nu are nicio importanță dacă individul e erou, geniu sau un cetățean obișnuit. Cine știe, poate că dumneavoastră

sunteți de trei ori Erou al Uniunii Sovietice, dar mie unuia mi se rupe. Libertatea individului constă în faptul că el își este cea mai înaltă valoare. Prin însăși faptul existenței lui. Dacă cineva are nevoie de ceva de la el, trebuie să încheie un contract cu el. Dar dumneavoastră nu vreți un contract, nu puteți să mă cointeresați. Vreți să mă speriați. Și atunci îmi spun: oare n-ar trebui să-i adun pe prietenii mei ziariști? Să fac o conferință de presă, să povestesc cum se încalcă libertățile rușilor de către tot felul de comitete dubioase?

— Ei, asta chiar că e o temă de meditație! Ce mai, dumneavoastră, Maksim Terentievici, sunteți un adevărat apărător al drepturilor omului! Poate că pe valul ăsta vreți să vă faceți drum în politică? a întrebat ironic Embrionul.

— Nu, nu vreau să intru în politică. Acolo trebuie să-ți arăți mult mutra și să minți. Mi-e lene să fac asta. Mai bine mă duc să mă fac consilier de imagine. Politicianul e ca o marcă de ciocolată, aplici și la el aceleași strategii de promovare, i-a întors vorba Maksim T. Ermakov, zicând în sinea lui: „M-aș descurca bine cu un candidat la președinție. Nu chiar cel mai important și nici principalul său oponent, ăștia-s pești prea mari pentru mine. Dar uite, un siberian verde, mai de la coada vacii. Care să-și dea și cămașa pentru popor și să obțină la alegeri 1,5%. Și să fie finanțat de metalurgia neferoasă. Și eu să am exclusivitate!”

— Apropo, ciocolata dumneavoastră e o porcărie rară, a ținut Embrionul să remarce. Nu poți să le-o dai copiilor. Numai blondelor de vârstă balzaciană, ca să dea mai repede colțul.

— De parcă politicienii ar fi toți sfinți, i-a întors vorba Maksim T. Ermakov. Ia dați la o parte imaginea publică și uitați-vă bine la ei! Ia uitați-vă mai bine! Ce vedeți? Un magazioner – o poamă, nu alta –, un băiat curățel care și-a pus cravata lui tăticu’, un general cu singurele lui trei circumvoluțiuni la vedere pe chelie. Până și în seriale găsești personaje mai reușite. Parcă ar fi selectați special ca să-i pună în dificultate pe consilierii de imagine. Dar pe mine nu mă sperie astfel de greutăți! Chiar îmi plac. Ați văzut ultima mea reclamă, în care un fotomodel face baie într-o ciocolată fluidă, groasă, ca într-un bazin? Imediat îți vine s-o lingi. Iar dacă ciocolata chiar ar fi fost bună, m-aș fi plictisit s-o promovez.

Atunci în străfundurile unuia dintre bărbații geometrici, undeva în stomac, a început să răsune un clinchet de metal, ca al unui ceas deșteptător de producție sovietică. După ce s-a descheiat la haină, dezvăluind, sub sacou, o mulțime de dispozitive tehnice, inclusiv o armă cu o înfățișare ciudată, care aducea cu un foehn, geometricul a scos un disc mic și oval și, cu o mișcare sigură, i l-a întins șefului. Embrionul a scos din disc un garou subțire și elastic, iar lui Maksim T. Ermakov i s-au înfundat deodată urechile, drept care în capul lui s-a făcut mai întuneric decât în cameră. Embrionul vorbea cu cineva la mobilul lui de securist, dând din gura lui de celofan; în jurul lui Maksim T. Ermakov se umflau și spumegau niște spații invizibile, apăsându-i conștiința, becurile lustrei stăteau să explodeze, musafirii nepoftiți se mișcau prin cameră cu un fojgăit respingător, lipicios, ca niște gândaci într-o cutie de chibrituri. Pe urmă sunetele au revenit instantaneu, totuși atenuate ca de o căptușeală mătăsoasă.

— Senzația neplăcută o să treacă repede, a spus Embrionul, vorbind probabil cu voce tare, deși Maksim T. Ermakov nu auzea decât o șoaptă. De fapt, a venit vremea să plecăm. Dar aș vrea să spun la final câteva cuvinte despre libertate. Mi se pare că omul are multe libertăți: n-ai decât să te dezvolți în toate părțile. Dar libertatea autentică e una singură: să te porți cum trebuie. Din păcate, toți oamenii sunt orbi. Au câte o opinie despre orice, pentru că așa simt ei nevoia, să aibă opinii. Dar puține sunt chestiunile în care poți să-ți dai cu părerea pe baza experienței personale. Lucrurile cele mai importante pentru viața unui individ i se comunică prin intermediul televizorului. Un orb poate să se miște numai dacă știe cum sunt aranjate obiectele în casă și dacă poate să își imagineze cât de cât ce și cum e amplasat pe stradă. Poate că lumea nu e așa cum i se pare unui orb. Dar dacă un orb se poartă cum trebuie, n-o să se lovească de nimic. Și niciodată n-o să simtă prezența noastră.

Spunând asta, Embrionul s-a sculat din fotoliu, iar costumul său stupid de trening s-a aranjat pe corpul lui în așa fel încât se ghicea sub el fie o aparatură ascunsă, fie niște coaste care ieșeau monstruos în relief. Una dintre figurile geometrice s-a dus repede în hol și a început să discute cu cineva pe palier. Judecând după voci, scara era plină de prognoziști sociali, de la parter până la ultimul etaj.

— M-ați uimit, Maksim Terentievici, a spus Embrionul, privindu-l de sus pe Maksim T. Ermakov, care încă nu avea putere să se dezlipească de perna parcă umplută cu aceeași substanță care îi umplea și mintea înnegurată. Credeam c-o să veniți șocat de la Europa, v-am adus un psihoterapeut...

A arătat spre unul din suită, identic cu ceilalți.

— Dar se pare că nici până acum n-ați priceput. Plec de la dumneavoastră, Maksim Terentievici, cu inima grea. Noi, așa cum bine ați înțeles, nu putem să facem ce vrem. Dar niște cetățeni care n-au nicio legătură cu departamentul nostru pot. Să aveți asta în vedere.

Unul după altul, musafirii nepoftiți au dispărut din raza vizuală a lui Maksim T. Ermakov, de parcă s-ar fi evaporat în aerul închis al apartamentului. În cele din urmă, s-a auzit o cheie răsucindu-se de trei ori în broască. Cu o mână nesigură, Maksim T. Ermakov a apucat telecomanda. Pe ecran a apărut o imagine înfricoșătoare: un incendiu, ca o meduză uriașă, se ridica furibund spre cerul nopții, niște elicoptere micuțe pâlpâiau roz, un fuior de fum gros și negru se răsucea spre înalturi, dispărând în nori. „...După cum ne-au înștiințat sursele de la brigada de pompieri din Krasnoiarsk, suprafața incendiată a depășit patru mii de metri pătrați...” Știrea o turuia o voce subțire și neliniștită de femeie. Maksim T. Ermakov s-a lăsat pe spate și a început să râdă în hohote.

Deci aveau cheie. Primul gând al lui Maksim T. Ermakov a fost să schimbe cât mai repede yala. Ușa apartamentului, acoperită cu o piele sintetică neagră, așa cum se îmbracă în bibliotecile raionale cărțile vechi, avea trei yale – una funcțională și două moarte, fosilizate, ca niște trilobiți. Maksim T. Ermakov s-a întristat puțin când și-a dat seama cât o să îl coste să schimbe broaștele fosilizate cu ceva de încredere, cum ar fi DORI sau RIFF, dar a reușit până la urmă să găsească pe internet o ofertă acceptabilă și a chemat niște meșteri, care i-au promis că se ocupă de comanda lui într-o săptămână. Își dădea seama foarte bine că prognoziștii sociali, dacă o să vrea, o să intre oricum, dar nu voia să rămână în fața lor cu ușa neîncuiată, ca și cum i-ar fi poftit înăuntru. Lasă, e bine să vadă indivizii ăia doi care stau mereu pe palier și își hăpăie sandvișurile supraetajate că Obiectul face tot ce îi stă în puteri să le ridice noi și noi dificultăți.

Mai rămânea o problemă cu proprietăreasa apartamentului, căreia Maksim T. Ermakov nu voia să îi dea cheile. Pe gazdă o chema Natalia Vladimirovna – Doar Natașa, cum îl rugase ea să îi spună, deși era trecută de cincizeci de ani. Trupeșă, guralivă, îmbrăcată mereu într-un sacou roz, cu niște bucle vopsite blond, care păreau săpunite din cauza părului cărunt care se vedea la rădăcini, Doar Natașa lucra pe la tot felul de ziare neînsemnate, ba în calitate de reporter, ba la departamentul de PR. De câteva ori venise la Maksim T. Ermakov cu propunerea să direcționeze o parte a bugetului său pentru reclame spre ziarele, revistele și site-urile pentru tineret reprezentate de ea, stabilindu-și niște comisioane așa de modeste, încât activitatea ei părea de-a dreptul dezinteresată, aproape pioasă. Se înțelege, cu sortimentul de produse pe care le avea Maksim T. Ermakov, numai un nebun putea să accepte un asemenea mediu de reclamă. Refuzul o mâhnit-o și a supărat-o pe proprietăreasă teribil; putea să se plângă ore în șir că nicăieri nu este plătită. Când făcea cunoștință cu cineva, Doar Natașa se interesa în primul rând cât câștigă – cu o curiozitate avidă, cu o strălucire exoftalmică în ochii mari și apoși. Înainte de a închiria apartamentul, Doar Natașa trăsese o zugrăveală ieftină, în alb: lipise tapete argintii pe pereți, pusese o gresie simplută, extrem de alunecoasă, și întinsese la ferestre niște perdele din acetat prin care soarele de dimineață trecea ca și cum ar fi fost din sticlă. Patru ani mai târziu, toate acestea rămăseseră noi în mintea Doar Natașei și, când venea după plată, căuta cu îngrijorare pete pe care le râcâia cu degetul arătător de pe toate suprafețele. Când a aflat că Maksim T. Ermakov se pregătește să își cumpere un apartament, ea a fixat cu naivitate pentru garsoniera ei un preț de două ori mai mare decât cel al pieței, presupunând, nu se știe de ce, că dacă omul s-a instalat deja, atunci nu are de ce să se mai mute.

„Dacă Doar Natașa o să vadă yalele noi și n-o să primească un rând de chei, o să-și închipuie că i-am spart closetul”, și-a spus Maksim T. Ermakov urcând cu liftul la etajul șapte, încă nervos după consfătuirea plicticoasă pe care o avusese cu Hlam și colegii lui cu mutră acră, și sătul până peste cap de unghiile sidefate ale șefei directe, Irina Konstantinovna, numită colocvial Ika, care două ore nu făcuse decât să bată darabana pe masa de ședințe. Când a dat cu ochii de ușa apartamentului, Maksim T. Ermakov a făcut un pas înapoi. CRAPĂ, SCÂRBĂ!!! era scris cu vopsea albă pe imitația de piele neagră. Vopseaua proaspătă mirosea amețitor și se prelinsese pe ușă în

dâre subțiri, de parcă literele uriașe ar fi prins rădăcini. Maksim T. Ermakov a luat pe deget o picătură proaspătă de vopsea, a întins-o pe ușă și a crezut că vede negru în fața ochilor.

Rezemați de pervaz, ca de obicei, stăteau doi bărbați cu chipuri convenționale de profesioniști, șlefuite de anonimatul mulțimii de pe stradă. Tocmai se pregăteau să își ia cina: unul turna dintr-un termos un ceai tare, celălalt dădea să înfulece o chiflă care semăna cu o mănușă de pâine care apucase un crenvurșt.

— Cine a făcut asta?! Cine?! a început să urle Maksim T. Ermakov, repezindu-se la ei și agitându-și prin aer degetul murdar de vopsea. Că doar stați aici toată ziua, unde dracu' vă uitați?

Prognoziștii sociali s-au uitat unul la altul și au ridicat din umeri în același timp. Pe urmă au căscat la Maksim T. Ermakov niște ochi sticloși, care nu exprimau nimic în afară de uimire.

— Mi-au murdărit ușa, v-a fost lene să-i goniți?! urla mai departe Maksim T. Ermakov, enervându-se și mai tare când a văzut ce natură moartă se lăfăia pe farfuria de carton a supraveghetorilor lui: felii mari de roșii și aripioare de pui, rozalii ca niște amorași.

— Noi, cetățene Ermakov, nu vă suntem portari sau gărzi de corp, a răspuns cu răceală cel cu chifla.

— Și nu vă dăm dumneavoastră raportul, a adăugat al doilea.

— Nemernicilor! Poftă bună! le-a scuipat Maksim T. Ermakov, la care prognoziștii sociali au încuviințat din cap liniștiți.

Maksim T. Ermakov s-a strecurat înapoi pe hol și a apucat cu precauție clanța ușii pângărite, între două degete, cum ai ține de aripă o muscă. Oricât s-a ferit, tot s-a pricopsit cu două pete albe pe paltonul lui marca Hugo Boss. Când s-a uitat la ceas, și-a dat seama că lăcătușul trebuie să apară din clipă în clipă. Dar nici vorbă să primească pe cineva cu sloganul ăla lipicios pe ușă. A sunat repede la firmă și a cerut să anuleze comanda, înjurând-o pe centralista care îi vorbea tărăgănat și obraznic și care se apucase să îl învețe

etica afacerilor. Nu voia decât să facă un duș și apoi să își curețe paltonul. Dar nici n-a apucat bine să umple cada proprietăresei, răsucind robinetul care huruia ca un tren pe șine, când în hol a început să sune soneria, ca o apucată. Drăcuind, cu halatul strâmt de pluș pe trupul ud, Maksim T. Ermakov și-a târșâit picioarele spre ușă. Pe când se grăbea așa, chinuindu-se cu cordonul halatului și piezându-și papucii pe drum, soneria îi toca nervii ca un mixer, făcând din creierii lui o zeamă tulbure. Imaginându-și ce o să facă din lăcătușul care venise nechemat să câștige niște paralele din problemele altuia, Maksim T. Ermakov a deschis larg ușa, fără să se mai uite prin vizor.

În prag se afla Doar Natașa. Cum stătea ea așa, zgâindu-și ochii apoși, sprâncenele îi urcaseră până spre rădăcina părului și era cât pe ce să i se înfigă în coafură, ca niște andrele în ghemul de lână. Imediat, proprietăreasa i-a vârât sub nas un deget murdar de vopsea albă – o mostră a actului odios care o lăsase pur și simplu cu gura căscată. Vopseaua de pe dermatina neagră se întinsese în câteva locuri, iar soneria, și ea mânjită cu alb, semăna cu o molie strivită.

— Ce-i asta? Ce mai e și asta?! a izbucnit Doar Natașa cu tremur în glas. Ce mi-ați făcut aici?! Cine-i scârba, eu sunt scârba?!

— De unde ați mai scos-o și pe-asta? Ce, eu am scris asta? s-a indignat Maksim T. Ermakov. Pentru mine au scris! Niște nemernici!

— De ce sunteți îmbrăcat așa?! a șuierat printre dinți proprietăreasa, năpustindu-se asupra lui Maksim T. Ermakov și împungându-l cu colțul ros al genții ei burdușite, de un roz murdar.

Aoleu! Maksim T. Ermakov s-a văzut deodată prin ochii ei: vechiul halat de-abia îi acoperea burta mare, sugrumată de o dâră roșie, lăsată de cureaua pantalonilor, și naiba știe ce mai zărise muierea asta afurisită, înfofolită până-n gât în pardesiul ei grosolan de piele.

— Păi ce, vă așteptam azi? Mă îmbrac acum, a mormăit Maksim T. Ermakov, trăgând de marginile halatului și pornind spre dormitor cu mași mici, de femeie.

— Ce vorbă-i asta, nu mă așteptați? Asta-i bună! Suntem în două ale lunii! s-a auzit în urma lui. Nu trebuie să plătiți chiria? Eu, treacă-meargă, trăiesc cu pâine și apă. Dar pe mama mea bolnavă cine s-o întrețină? Că doar în apartamentul ei trăiți!

Avea dreptate, era doi februarie. Doar Natașa venea după banii ei cu promptitudinea implacabilă a oaspetelui de piatră al lui Don Juan[8]. Faptul că Maksim T. Ermakov locuia în apartamentul „mamei" și, în felul acesta, limitase condițiile de trai ale învățătoarei emerite, de la care îi rămăsese un birou masiv, cu pete de cerneală preistorice și cu niște sertare cu miros de cavou, îi impunea parcă niște obligații morale suplimentare. Doar Natașa încerca să convertească aceste obligații într-o plată suplimentară. Înjurând în barbă, Maksim T. Ermakov și-a pus cămașa de serviciu, transpirată, cu gulerul ca un elastic rece, s-a încheiat, de bine, de rău, la pantalonii boțiți și a numărat cele treizeci de mii de ruble pe care le avea de plată. Târșâindu-și picioarele până în bucătărie, a auzit cum apa se scurge din cadă cu sughițuri puternice, de parcă s-ar fi golit o peșteră întreagă.

— Trebuie să scurgeți apa ca să nu dea pe dinafară, și aragazul trebuie să-l curățați cu o soluție specială, nu să vă bateți joc, a spus nervoasă Doar Natașa, studiind din diverse unghiuri aragazul Indesit, care strălucea ca oglinda și pe care, ca o eclipsă de lună pe cerul întunecat, de-abia se distingea urma unei oale.

Doar Natașa a numărat de trei ori chiria, mototolind bancnotele între degetele ei ude, pe care străluceau orbitor niște pietre ca niște lacrimi. Arătătorul murdar de vopsea al Doar Natașei rămăsese în aer. La fel ca al lui Maksim T. Ermakov, părea acoperit de un mucegai albicios.

— Așa, și pentru ușă? a întrebat ea pusă pe scandal.

— Nu eu am mânjit ușa. Să cereți de la cine a făcut-o!

— Păi ce, o să fac anchetă? Dumneavoastră locuiți aici, dumneavoastră plătiți. Mai dați încă cincisprezece mii, altfel o să aveți neplăceri și mai mari.

— Păi nici o ușă nouă nu costă atât! a protestat năucit Maksim T. Ermakov.

— De unde știți dumneavoastră cât costă, nu dumneavoastră ați făcut renovarea! s-a rățoit la el proprietăreasa. Din ultimii mei bănuți am pus parchet, am capitonat ușa, am cumpărat gresie! Am intrat la datorii, niciodată n-am avut datorii așa de mari! La cât câștig eu, cheltuielile astea sunt enorme!

— Dar ce credeți, Natașa, că dacă închiriați apartamentul și stă cineva în el, o să arate din ce în ce mai nou? a întrebat-o calm Maksim T. Ermakov, scoțându-și o țigară.

— Să nu fumați în apartament! a strigat Doar Natașa, pocnindu-l pe Maksim T. Ermakov peste mână. Afară! Toți bărbații fumează pe scară!

Maksim T. Ermakov a avut o tresărire, dându-și seama la ce bărbați se referă.

— Bine, nu vă dau cincisprezece, vă dau șapte, a mârâit el furios și a pornit cu pași mari spre dormitor.

— Nouă! a strigat în urma lui Doar Natașa.

După ce a scormonit din nou prin rezerva lui de ruble, Maksim T. Ermakov a ridicat o clipă în fața ochilor teancul tot mai subțire de bancnote, simțindu-se ca un arțar care își pierde frunzele toamna. A numărat nouă hârtii de o mie, dar, după ce a rămas așa o clipă cu ele în mână, a pus una la loc, de parcă ar fi făcut o mutare precaută și măruntă la un joc de cărți. „Ei, bravo”, și-a spus el, dosind banii rămași în spatele unei agende vechi. O muiere căcăcioasă îmi ia biștari pe degeaba. Iar eu de la monștrii ăștia nu pot să iau nimic. De ce?!”

Când a numărat banii, care i-au ieșit mai puțini, Doar Natașa și-a făcut gura pungă, dar nu a spus nimic; i-a băgat în geantă cu un oftat de resemnare. Deja se servise din bufetul lui Maksim T. Ermakov cu o cană de jumătate de litru de nes. La suprafața lichidului pluteau niște dâre maronii, parcă de vopsea. Nu avea încotro, trebuia să o aștepte să își termine cana.

Doar Natașa nu se grăbea nicăieri. Nemulțumirea ei umplea bucătăria minusculă și făcea să pâlpâie becul slab de pe tavanul făinos. Ai fi zis că

proprietăreasa suge energia electrică pentru a continua scandalul și că nu o să se lase dusă așa, cu una, cu două.

— Să ștergeți ușa cum se cuvine. Să nu mai fie nicio „scârbă” pe ușa mea. Cu benzină! a spus ea în cele din urmă. Dacă aveți mașină, puteți s-o spălați cu benzină.

— Dar am plătit pentru pagubă, acum s-o spălați dumneavoastră, a obiectat Maksim T. Ermakov și imediat i-a părut rău că nu se abținuse.

— Eu?! Dar cum de nu vă e rușine!

Doar Natașa s-a umplut toată de pete de un roz otrăvit, culoare care îi era caracteristică din naștere și pe care o reproducea de câte ori putea și în veșminte.

— Să propuneți așa ceva unei femei mai în vârstă decât dumneavoastră! Cu alte cuvinte, după ce că-i dau mămichii de mâncare cu lingura și spăl după ea, tot eu să spăl și ușa în locul dumneavoastră? Fiți atent la mine, să nu ziceți că nu v-am avertizat. Dacă nu vreți să aveți neplăceri, purtați-vă cum se cuvine. Avem un contract, acolo sunt trecute niște date și știu foarte bine unde lucrați. Pot să scriu o plângere la dumneavoastră la firmă. Să vedem cum o să le placă asta șefilor dumneavoastră.

Maksim T. Ermakov știa că nu le-ar plăcea deloc. Să trimiți o plângere la „firmă” era cam același lucru cu ce se întâmpla în trecut când se făcea plângere la comitetul de partid. Poate că ar fi aruncat hârtia la coș; dar puteau la fel de bine să o studieze și să constate în deprinderile domestice ale angajatului un atentat la valorile corporatiste și un prejudiciu adus imaginii companiei. De fapt, Maksim T. Ermakov se găsea la birou într-o situație mai deosebită. Se plimba prin firmă ca o stafie într-un castel, iar colegii evitau să îl privească în ochi, ca și cum s-ar fi temut ca nu cumva să vadă pe fruntea lui gaura năclăită de sânge lăsată de glonț. Toți păreau să fi ghicit cumva că scăfârlia lui Maksim T. Ermakov se află într-o altă stare de agregare decât a cetățenilor obișnuiți. Asta îl făcea pe Maksim T. Ermakov să se simtă ca o sticlă destupată: dacă îl zgâlțâiai puțin, totul avea să se verse. Creația lui de mântuială pentru sărbătoarea universală a Sfântului Valentin – o inimioară de ciocolată străpunsă de o săgeată ca un schelet de

pește – fusese acceptată la ședință fără nicio obiecție; nimeni nu făcuse niciun comentariu inteligent și enervant; toți se purtaseră de parcă Maksim T. Ermakov nici nu ar fi existat.

— Scrieți un denunț, puțin îmi pasă, i-a spus el rece Doar Natașei, care se holba la el, cu cotul greu sprijinit pe masă. Dacă vreți să pierdeți timpul...

— Ei, mai sunteți și nerușinat! s-a indignat Doar Natașa. Bine, haideți să ne înțelegem. Am dreptul să știu ce se întâmplă!

— De ce?

— Cum adică de ce, cum adică de ce? a izbucnit Doar Natașa, zburlindu-se toată, ca o găină. Poliția face de serviciu în scară de două săptămâni! Oi fi trăit eu cu mama în sărăcie, dar am trăit în bună-cuviință! Iar acum vecinii care mă știu de când eram mică mă sună și spun: „Natocika, chiriașul tău e ținut sub supraveghere de către poliție. Suntem sub asediu aici, ia să vezi, să nu înceapă să tragă. Cine știe ce-o să se întâmple cu apartamentul, vino și vezi despre ce e vorba!”

— Ce-i privește pe ei? Și de unde au scos-o că-i poliția? Și de unde știu ei că mă supraveghează pe mine? a întrebat iritat Maksim T. Ermakov. Poate că s-au hotărât să-i supravegheze pe bețivii ăștia de la cinci. Ce-am eu cu ei? Zi și noapte o țin într-un chef, non-stop. Vasia, proprietarul, umblă beat toată ziua. Trăiește de pe urma fetelor pe care le lasă să-și aducă clienții la el în apartament. O speluncă, ce mai! Și dumneavoastră vă luați de niște oameni cuviincioși și de o casă cuviincioasă! Uneori văd în lift așa niște mutre, că-mi dau coșmaruri noaptea. Iar Vasia îi întrece pe toți, cu barba lui pârlită și cu șapca aia jegoasă. Bănuiesc că și el a crescut sub ochii vecinilor. Cine știe, poate ați stat în aceeași bancă la școală și ați dansat împreună la balul de absolvire.

— Să nu îndrăzniți să vorbiți așa de Vasia Șutov! s-a indignat Doar Natașa. E un om bun, i-a cumpărat mămichii medicamente scumpe. Bea numai de trei ani. La început a crezut în Dumnezeu, dar mai apoi a început să bea. Dumneavoastră n-ați ridicat niciun deget pentru mama, așa că să nu vă aud!

Maksim T. Ermakov a pufnit sceptic. Era greu de crezut că Vasia beţivanul bea numai de trei ani. Dacă aşa ar fi stat lucrurile, asta ar fi însemnat că Vasia trecuse prin viaţă foarte repede şi în acelaşi interval ar fi putut să construiască şi o uzină, dacă soarta i-ar fi fost alta. În loc de asta, Vasia se distrusese şi ajunsese să arate ca o sperietoare cu picioarele lui strâmbe, cu mutra lui scofâlcită şi cu servilismul inutil din ochii lui umeziţi de alcool. Părea oricând gata de o mârşăvie sau de o faptă eroică, după cum se învârtea sticla. Din bârlogul lui se auzeau noaptea râsetele înfundate ale beţivilor, iar apartamentul se cutremura de parcă era o cutie de carton plină cu cioburi de sticlă. Din când în când trecea pe acolo şi sectoristul, blond ca o gâscă şi cu nasul roşu. De fapt, petrecea destul de mult timp acolo. Cu toate acestea, beţivul de Vasia era moscovit verde, crescuse acolo, în raionul cenuşiu şi apăsător, bătut de vânturi năprasnice, şi de aceea era considerat a fi mai de încredere decât nu ştiu care venetic care închiriază tăcut un apartament modest pe bani grei.

— Totuşi, de unde aţi scos-o că paza e pentru mine? a întrebat iritat Maksim T. Ermakov.

— Păi uite de unde! a izbucnit triumfătoare Doar Natalia. S-au înţeles cu Maria Aleksandrovna de la 406 să se ducă la ea la toaletă. Sunt oameni civilizaţi, nu se uşurează pe scară. I-au arătat legitimaţia şi, de fapt, îi plătesc şi bani, cam tot atâta cât daţi şi dumneavoastră pe chirie. Maria Aleksandrovna are grijă să ţină pentru ei un săpun separat şi un prosop. I-a invitat să mănânce la ea, la bucătărie, ca să nu mai mănânce în grabă pe pervaz, le-a oferit şi ceai cald. Dar ei i-au spus că nu, doamnă Kaliazina, nu putem, trebuie să stăm cu ochii pe apartamentul 410. Ea s-a speriat, firește, că e femeie în vârstă, şi i-a întrebat: „Dar de ce, ce s-a întâmplat?” Ei cică e acolo un chiriaş care ne interesează foarte mult. Ia să vedem, cum vă explicaţi asta? Şi în curte tot timpul se înghesuie nişte indivizi! Numai ieri ce-a ieşit Maria Aleksandrovna să plimbe câinele şi i-a văzut acolo. Vreo doisprezece oameni cu pancarte, şi pe pancarte scria: CRAPĂ, SCÂRBĂ! Şi pe uşa dumneavoastră au scris acelaşi lucru! Iar uşa, de fapt, e a mea!

Cât timp vorbea ea, tot dând din gura vopsită, Maksim T. Ermakov simţea că o sete cumplită îi cuprinde toată fiinţa, ca şi cum ar fi fost supte din el toate elementele din tabelul lui Mendeleev. A scos cu un gest mecanic o

țigară din pachet; pe deasupra flăcării drepte a brichetei, s-a uitat la Doar Natașa, care își ridicase sprâncenele grizonate ca două paranteze. I-a aruncat o privire de a făcut-o să tușească în cană. A tras câteva fumuri, care i-au dat o senzație plăcută de sfârșeală, învolburându-i-se în cap și, printre rotocoalele care se aranjau fantomatic în formă de creier, a început să prindă contur o idee atrăgătoare.

— Deci vreți bani? a întrebat Maksim T. Ermakov, întinzându-i Doar Natașei un șervețel de hârtie ca să își șteargă picătura de cafea care i se prelingea pe bărbia mare.

— Păi ce, în magazine mi se dă totul gratis? s-a răstit ea.

— Foarte bine. Haideți să vă dau o știre în exclusivitate, a spus apăsat Maksim T. Ermakov. Vă dau o poveste cu care orice ziarist ar ajunge celebru pentru totdeauna. Pe plan mondial! Evident, o să vină și banii. Așa că iată tema: drepturile omului și noul val al bunului plac de la KGB. Pentru că în scară la noi nu polițiștii fac de serviciu, ci securiștii. Comitetul Securității de Stat pe dracu'! Mai degrabă Comitetul pentru Instigarea Cetățenilor la Sinucidere!

Geanta cu bani a Doar Natașei i-a alunecat încet de pe genunchi. I se muiaseră picioarele și asculta, respirând cu gura deschisă, ca și cum luase ceva fierbinte și nu putea să înghită. Maksim T. Ermakov a încercat să îi descrie cât mai plastic pe cei de la comitetul special, cu aparatura lor aiuristică, și i-a vorbit despre ideile lor delirante despre relațiile cauză-efect și despre încălcarea libertăților cetățenești. Doar Natașa era însă un reporter slab, iar lui Maksim T. Ermakov îi cam părea rău să irosească tema cu ea. Trebuia să recunoască totuși că ziariștii de renume cu care încercase să îi sperie pe monștrii de stat există mai mult în imaginația lui decât în realitate. Desigur, cunoștea niște oameni de la departamentul de PR al unor trusturi media influente. Erau mai ales femei de succes, destul de tinere, dar de o vârstă incertă, cu pielea și hainele atât de strânse pe ele, încât ți se părea că le strânge cineva din spate. Poveștile oamenilor adevărați nu le interesau câtuși de puțin; pentru ele, orice se întâmpla în lume era doar o ocazie să își facă reclamă, iar treaba lor era să aibă grijă ca niciun obiect publicitar să nu ajungă gratis în lumea paralelă a mass-mediei. Moștenitoare metafizice ale

cenzorilor sovietici, ele trunchiau realitatea așa de mult, încât îl băgau pe Maksim T. Ermakov în sperieți.

Alte cunoștințe din media își mai făcuse Maksim T. Ermakov la prezentări, când trebuia să vorbească despre cleiul cu lapte pe care îl vindea drept ciocolată, și în excursiile organizate de firmă pentru reprezentanții presei. Era un oarecare Dima Rojdestvenski, mereu pe jumătate beat, mereu cu o cămașă de culoare închisă și o cravată de mătase de culoare deschisă, de forma unui pește proaspăt curățat; de altfel, și posesorul cravatei avea ceva de pește în obrajii săi proaspăt rași; mai era un Dima – Kavkov parcă –, mereu pe trei sferturi beat, care purta niște blugi grosolani, de-ai fi zis că sunt din piele de elefant, și o vestă la fel, cu multe buzunare; toată ținuta era acoperită pe jumătate de bărboiul lui roșcovan. Mai erau și niște fete – botoase, slăbuțe, de tot felul –, pe care Maksim T. Ermakov mereu le încurca între ele. Puteai să-l pici cu ceară, că tot nu-și mai amintea cu care dintre ele se culcase în tabăra de odihnă Șciukino, departe de frigăruile corporatiste, pe fundalul foșnetului surd al furtunii, care le învelise parcă trupurile umede într-o blană electrică.

Toți formau o plevușcă jurnalistică mai mult șomeră decât angajată. Erau obișnuiții cocteilurilor; nu găseai printre ei nici măcar un singur lup politic capabil să dea anvergură poveștii și să îi învețe minte pe prognoziștii sociali odată pentru totdeauna. Ce-i drept, exista un om, un ticălos de geniu, pe nume Vania Golikov, care în urmă cu trei ani ținea pe canalul NNT-TV o emisiune tare a dracului, „La o șuetă”. Pe atunci, fața lui osoasă, împodobită cu două sprâncene stufoase și un nas uriaș, care amintea de un topor de piatră, era cunoscută în toată țara. Dar mai apoi, în urma nu știu căror neînțelegeri și a unor frecușuri cu scântei politice, Vania fusese scos de pe post. De atunci, era în bătaia vânturilor, care îl purtaseră prin Europa, de unde se întorsese cu mai multă carne pe el și semănând din ce în ce mai mult cu un șobolan placid. Maksim T. Ermakov se intersectase cu el întâmplător, în niște cluburi de mâna a doua, cu canapele încălzite de atâta stat pe ele și cu oglinzile toaletelor murdare de „prafuri”. Scârțar până în măduva oaselor, Maksim T. Ermakov nu avea cum să devină un clubber adevărat, dar el și chefliul Golikov dezvoltaseră niște relații de creditare reciprocă pentru sume mici; numai că uitau cu totul de bani, în așa fel încât în scurt timp nu mai știau nici ei cine cui îi este dator și cu cât. Această

afinitate financiară spontană dusese și la o afinitate spirituală: în discuțiile pe care le aveau, ignorându-le cu desăvârșire pe fetele dezghețate care se lipeau de ei din dreapta și din stânga, vorbeau despre chestiuni de ordine mondială și, mai ales, despre cheia succesului. De fapt, Golikov însuși îl rugase să îi dea „o temă, un pont, orice”, din care el, după ce ar fi legat explozibilul și fitilul, să facă o bombă jurnalistică. Dar ia-l pe Golikov de unde nu-i. După ultimele informații pe care le avea, se pare că lucra la Praga, la nu știu ce post de radio, dar poate că nu era la radio și nici măcar la Praga. De pe e-mailul lui Golikov primea numai răspunsuri automate, iar mobilul îl anunța, cu o voce îndoliată de femeie, că numărul nu este alocat.

Pentru Doar Natașa, povestea lui Maksim T. Ermakov era o șansă minunată pe care ea, în linii mari, nu o merita. Și totuși, se pare că pleașca asta nu o încânta prea tare. Pe măsură ce Maksim T. Ermakov povestea, rozul din obrajii ei buhăiți se preschimba într-un roșu aprins.

— Vreți să vă iau apărarea în ziare? a întrebat ea plină de indignare când Maksim T. Ermakov a tăcut o clipă ca să apuce mânerul geamului termopan și să închidă mai bine fereastra. Ploaia răpăia cu putere în geam, intrând în încăpere, și, în timp ce se lupta cu fereastra înțepenită, lui Maksim T. Ermakov i s-a năzărit că jos, la marginea trotuarului, unde zăpada se adunase ca un clăbuc, s-au deschis la unison câteva umbrele negre.

— Vă rog să mă scuzați, ce-ați spus? a zis el, întorcându-se spre proprietăreasă.

— Ziceam că vreți să mă folosiți în scopurile dumneavoastră ignobile, a spus Doar Natașa, zburlindu-se pe taburet. Mereu mă străduiesc să-i ajut pe oameni; și pe dumneavoastră am încercat să vă ajut, m-am dus la redactorul-șef, am făcut lobby pentru campania dumneavoastră publicitară. Atunci n-ați vrut să profitați de ocazie. Să știți că și eu am o carieră și o reputație de apărat. N-am de gând să alerg din nou după treburile dumneavoastră. Mai ales că poziția dumneavoastră e îndoielnică. Dacă de dumneavoastră depinde preîntâmpinarea unor acțiuni teroriste, iar dumneavoastră nu vreți să ajutați, ce părere o să aibă rudele victimelor despre articolul meu? Eu, de exemplu, nu vă compătimesc deloc. Dacă mâine mă urc în metrou și mă trezesc cu o bombă acolo? Credeți c-o să-mi placă?

— Vai, dar ați înnebunit de tot? V-ați scrântit? a zis Maksim T. Ermakov, făcând un gest sugestiv cu degetul în dreptul tâmplei. Cum să depindă niște explozii de un om care stă liniștit acasă?

— Nimic nu-i imposibil, i-a răspuns cu aplomb Doar Natașa. Regimul sovietic ne-a băgat în cap ideea că nu există nimic în afară de rolul conducător al partidului. Și acum ia uitați câți vindecători au apărut, o groază de oameni cu puteri magice! Mai înainte ascundeau asta de popor, deși la Kremlin lucrau o groază de spiritiști, îl țineau pe picioare pe Brejnev când era deja mort. Așa că nu mă învățați dumneavoastră pe mine! Singurul motiv pentru care mai sunt în viață e că știu să lucrez cu subconștientul meu, că de medici nu-mi ajung banii.

— Păi nu de bani vorbesc eu aici? s-a răstit Maksim T. Ermakov, încercând să pedaleze mai tare pe coarda sensibilă a proprietăresei. Repet, subiectul meu e politic. E de mare actualitate! Ascultați cu atenție cuvintele-cheie: drepturile omului, libertate, KGB. Înțelegeți a ce fel de onorarii miroase?

Deodată, Doar Natașa a început să clipească des și să bată cu inelele în masă, stârnind un norișor cenușiu din scrumiera plină ochi.

— Gata, nu mă mai amestecați în mizeriile dumneavoastră! Nu mai vreau să aud! Eu scriu despre teatru, despre cultură, dacă sunteți în stare să pricepeți asta! Pe mine mă știu artiștii poporului, îmi sărută mâna. Toată viața am câștigat din asta, iar acum vreți să mă alunge de peste tot, asta e?

Doar Natașa tremura de indignare, bâjbâind grăbită pe la picioare după geanta ei roz.

— Fiți atent la ce vă spun. Voiam doar să măresc chiria din cauza riscurilor și a neplăcerilor. Dar acum înțeleg: nu mai puteți să rămâneți aici. Într-o săptămână să eliberați apartamentul mamei, e clar?

Cu vorbele astea, Doar Natașa s-a năpustit furtunos pe hol, unde a început să își pună pardesiul groaznic din piele de carton, aranjându-și eșarfa sub gușă.

— Nu uitați că avem un contract! L-ați citit cu atenție? Nu aveți dreptul să mă dați afară, n-am încălcat niciun punct! i-a strigat în urmă Maksim T. Ermakov.

— Mă cac pe contract! Încercați numai să mai întârziați o zi! Vă arunc pe geam toate costumele de poponar! i-a răspuns Doar Natașa, luându-și geanta la subsuoară și pornind iute pe scară.

„Ei, drace, târfă bătrână! Futu-i, ce mare lucru!" și-a spus Maksim T. Ermakov, pornind șontâc în urma ei ca să închidă ușa profanată. În loc de asta, a dat-o de perete și a început să urle de s-a auzit pe toată scara umedă și întunecoasă:

— Nu plec! Măgarilor! Băga-v-aș în cur pistolul vostru, fir-ar el să fie astăzi și mâine!

A apucat să vadă că Doar Natașa îl amenință din lift cu pumnul ei alb cu inele de culoarea cernelii. În clipa următoare, liftul, bălăngănindu-se ca o trăsură, și-a dus încărcătura la parter. În dreptul ferestrei stropite de ploaie, ca pe fundalul unei folii argintii, se profilau întunecate două siluete cu nas ascuțit, și Maksim T. Ermakov a aruncat în ei cu un papuc care a căzut fără zgomot.

Unde era în tot acest timp pistolul?

Makarovul de împrumut rămăsese acolo unde îl dosise Maksim T. Ermakov imediat după prima întâlnire cu prognoziștii sociali: în sertarul din mijloc al biroului de la serviciu, printre tot felul de CD-uri stricate, brichete goale și markere uscate; aluneca pe acolo, strivind cu greutatea lui de armă plasticul fragil. La început Maksim T. Ermakov spera că Makarovul o să dispară de la sine; credea că, dacă un lucru pe care oamenii obișnuiesc să îl ascundă e lăsat într-un loc accesibil, o să fie neapărat furat. Dar nici vorbă de așa ceva. Se pare că nici femeia de serviciu nu mai dădea prin biroul lui Maksim T. Ermakov. Masa era acoperită de praf, iar cafeaua vărsată odinioară se transformase într-o pată de mucegai. Habitatul lui Maksim T. Ermakov în birou era ca o insulă neguroasă în care locatarul putea fi descoperit ca urșii, după urmele proaspete.

În cele din urmă, Maksim T. Ermakov a luat în mână Makarovul greu și a căzut pe gânduri. Cum arma era destinată să fie folosită o singură dată – un singur gest scurt cu degetul la tâmplă, așa cum faci și când vrei să spui despre cineva că nu e în toate mințile –, prognoziștii sociali nu se îngrijiseră să îl doteze pe Obiectul Alfa și cu alte accesorii: teacă, curele și ce-o mai trebui. Pus în sacou (lui Maksim T. Ermakov îi plăcea să poarte sacouri din lână cu căptușeală de mătase), Makarovul îi umfla monstruos buzunarul; mai mult, ficatul reacționa violent sub apăsarea lui metalică, întărindu-se instantaneu, ca atins de scleroză, de parcă ar fi preluat de la pistol unghiul drept, care se înfigea în coastă. În calitate de corp fizic, Maksim T. Ermakov nu făcea deloc echipă bună cu pistolul. Așa că nu a găsit nimic mai bun de făcut decât să pună Makarovul în servietă, pentru ca, la momentul oportun, să deschidă încuietoarea, să scoată arma din servietă și să tragă.

Simțea adierea mentolată a pericolului cu fiecare fibră a corpului. Avusese o presimțire încă de dimineață, ca și cum prognoziștii sociali care fuseseră în apartament nu plecaseră, ci se evaporaseră în aer. Își făceau simțită prezența prin mirosuri acre de siguranțe arse și prin niște umbre stranii pe pereți. Era de ajuns să apese pe întrerupător într-o dimineață întunecoasă de iarnă, și imediat pocneau becurile. Noaptea capul lui Maksim T. Ermakov lucra ca o mașină de spălat, învârtind gigabiții de informație brută, absorbind și vărsând tulbureala înspumată, care în vis îi apărea ca o mare ce trebuie spălată cu tot conținutul ei. Maksim T. Ermakov se scula epuizat, o pocnea pe Marinka – care rămânea tot mai des peste noapte la el – peste fesa tare ca o minge de fotbal, se bărbierea maniacal și rânjea în oglindă, cu gândul la ziua sumbră care se pregătea să își întindă capcanele.

Se prea poate ca legăturile cauză-efect pentru care persoana lui Maksim T. Ermakov era un fel de punct nevralgic să îi fi întins niște capcane exploatând chiar condițiile date. Treptele înghețate ale scării blocului, pe care mereu era cât pe ce să alunece, se explicau prin precipitațiile de cu o zi înainte și prin gerul din timpul nopții, care transformase totul într-un patinoar. Pe stradă toată lumea circula cu grijă, iar Maksim T. Ermakov era cel mai precaut dintre toți. Și totuși, cu două semafoare înainte de birou, mașina i-a luat-o la vale, iar hurducăielile i-au tăbăcit bine fundul până când a intrat drept într-un stâlp.

Un accident oribil, dar care nu ieșea din ordinea generală a lucrurilor. A doua zi însă, după ce și-a lăsat mașina făcută acordeon la un service prietenos, Maksim T. Ermakov se întâmpla să meargă liniștit pe stradă, când deodată a șuierat prin aer un obiect care s-a spart pe asfalt chiar în locul în care se pregătea să calce. Nu era un țurțure, ci o sticlă groasă de șampanie. Maksim T. Ermakov a rămas înlemnit. Era atât de șocat, încât nici nu i-a băgat în seamă pe urmăritori, care au venit în fugă la el, i-au pipăit ceafa moale și și-au întins gâtul să vadă de unde zburase sticla ucigașă, care îl ratase pe Maksim T. Ermakov cu doar câțiva centimetri. După ce s-a eliberat din brațele lungi ale KGB-iștilor, Maksim T. Ermakov, ca un animal pe care natura nu îl proiectase să își poată îndoi gâtul, și-a ridicat totuși fruntea și și-a mijit și el ochii spre balconul ca o lojă de teatru al unui bloc stalinist, de unde priveau în jos niște chipuri mici și întunecoase.

Ei, să presupunem că oamenii sărbătoreau acolo ceva, se cam întrecuseră cu gluma și aruncaseră sticla de pe balcon, lăsând-o să cadă în capul cui o da Domnul. Dar atunci cum se explica situația cu ușa apartamentului? „Crapă, scârbă” fusese șters cu multă râvnă de către Maksim T. Ermakov. Dar chiar în seara următoare, cum a ieșit din lift, a și dat cu ochii de un text proaspăt, scris mare, cu aceeași vopsea: ÎMPUȘCĂ-TE, TÂMPITULE!!! Mai mult, tot peretele cu ușa fusese murdărit cu niște spray-uri de vopsea, cuvintele de ocară se învălătuceau ca o ceață albastră și roșie, iar într-un loc foarte vizibil fusese desenat un membru țeapăn de o jumătate de metru, ca un fel de legătură de trei baloane. Cei doi angajați stăteau cuminți pe pervaz. Între ei de data asta nu mai era mâncare, ci o tablă de șah în echilibru instabil, pe care făceau mutări pe rând, pipăind piesele. Maksim T. Ermakov a stat o clipă, s-a gândit, s-a întors în cabina liftului, unde se rostogolea pe podea o sticlă goală de bere, și a coborât la parter. În curte s-a salutat reverențios cu Maria Aleksandrovna, o cotoroanță vicleană cu o beretă ponosită, care trăgea în lesă un teckel gras ca o pernă rotundă de canapea. A zărit cu coada ochiului câțiva indivizi care fumau și care, la vederea lui, au despăturit grăbiți, depărtându-se unul de altul, un banner lung, legănându-l în bătaia vântului. „Bine, știm noi de ce demonstranți e vorba. D-ăștia găsești pe toate drumurile. Pentru aceeași sumă de bani, se duc când la opoziție, când la nu știu ce asociație care vrea să salveze Rusia, când la «Vocea poporului»”, și-a spus el cu ciudă când a coborât în minimarketul de la subsol. A salutat-o pe vânzătoarea cea blondă, care i-a răspuns cu un zâmbet

blând, auriu, și a cumpărat câteva nimicuri. În nici zece minute se afla din nou la etajul șapte, ținând în fiecare mână, ca pe un bebeluș gras, câte o pungă de trei kilograme de făină. „Și oare de ce se tem toți așa de tare de dumneavoastră, domnilor securiști?” și-a spus el în timp ce se apropia de cei doi agenți, care își ridicaseră privirea placidă dinspre tabla de șah, unde piesele negre și cele albe se năpustiseră unele asupra altora cu o forță înfricoșătoare și fără rost. Pentru că pungile fuseseră deschise dinainte, făina din ele a curs în voie pe creștetul ras al prognoziștilor sociali, care au primit cele trei kilograme de pudră lipicioasă fără să schițeze măcar un gest. Au clipit numai cu genele lor identice, transformându-se încet în două ciuperci monstruoase.

— Și acum marș la doamna Kaliazina să vă spălați, le-a spus poruncitor Maksim T. Ermakov după ce pungile s-au golit cu un ultim oftat alb. De fapt, cred că Maria Aleksandrovna încă își mai plimbă câinele. Trebuie să mai răbdați puțin, dragi tovarăși. Poate până atunci vă amintiți cine face golănii aici pe scară. Sau e chiar mâna voastră? Atunci vă poftesc să spălați ușa. Ieri am spălat-o eu, azi nu mai am chef.

O mână albă, ca de schelet, l-a înșfăcat deodată pe Maksim T. Ermakov chiar deasupra ceasului de mână. Strânsoarea îl durea așa de tare, încât pachetul de hârtie i-a zburat ca un nor tulbure dintre degetele amorțite. În spatele ferestrei tremurătoare, petele de lumină ale beculețelor electrice deveniseră parcă mici gălbenușuri însângerate. Niște ochi roșii se uitau la el de aproape cu o expresie atât de chinuită, încât ai fi zis că nu pe Maksim T. Ermakov îl doare, ci chiar pe prognozistul social.

— Ascultă, omule, tu chiar n-ai conștiință? l-a întrebat răgușit monstrul de stat cu o voce de bărbat răcit.

— Du-te naibii! i-a răspuns energic și curajos Maksim T. Ermakov, în pofida faptului că durerea îi urca pe braț în spirală și îi făcea tâmplele să zvâcnească.

— N-ai și tu onoare, demnitate? N-ai inimă? Știi ce îndură oamenii ăia sub dărâmături? Dar ostaticii? Numai de tine îți pasă? și-a continuat predica plicticoasă monstrul de stat.

— Mai du-te-n mă-ta! i-a răspuns la fel de curajos și de convins Maksim T. Ermakov, care deja nu mai simțea nimic mai jos de umăr.

Cu o grimasă, prognozistul social l-a împins pe Maksim T. Ermakov, umplând de făină pervazul și tabla de șah. Când hohotind, când gâfâind și șuierând, Maksim T. Ermakov a urcat scările și s-a chinuit să deschidă ușa cu o singură mână, dar cheile îi tot scăpau printre degete. Mâna stângă i se legăna moale pe lângă trup și mai mult îl încurca, de parcă era gonflabilă. Cam peste o oră, când a reușit în sfârșit să atârne hainele pe umerașele de pe care tot alunecau și după ce și-a înnodat, trăgând cu dinții de cordon, noul halat încăpător, Maksim T. Ermakov nu și-a refuzat plăcerea de a se uita cum se coc în aluat securiștii de serviciu. A deschis ușa, dar prognoziștii sociali nu mai erau pe pervaz, iar bătrâna Kaliazina aduna, cu o uriașă mătură fără coadă, resturile de făină de pe plăcile de gresie.

— Doamne, Doamne, ce se mai întâmplă, uite numai, toți și-au ieșit din minți, Doamne, cum să mai trăiești așa... bolborosea ea, scuturându-și cerceii și gușa în semn de dezaprobare; smocul cenușiu de păr din creștetul ei semăna cu un ghem de praf.

La vederea bătrânei, Maksim T. Ermakov a simțit în piept, chiar în spatele coastelor, un obstacol dur, în fața căruia acest tablou înduioșător, care îți smulgea lacrimi, se sfărâma în bucăți. „Ați vrut să-mi luați inima? Dracu' să vă ia, lepădăturilor", și-a spus el cu năduf, trântind ușa cu putere.

Se vede că zgripțuroaica, mare admiratoare a securiștilor, o sunase totuși pe Doar Natașa. Ziua stabilită de proprietăreasă pentru defenestrarea costumelor era așteptată de Maksim T. Ermakov cu o oarecare emoție. Când a văzut că nu se întâmplă nimic, Maksim T. Ermakov s-a mai liniștit, amintindu-și ironic de pumnul grăsuț care îl amenințase din lift. Dar degeaba se liniștise; nu ar fi trebuit să aibă încredere în veselia care l-a cuprins când și-a primit în sfârșit mașina de la service. Era reparată și vopsită, dar mai păstra încă pe bot o expresie uimită, ca și cum nu putea deloc să uite stâlpul cu șase muchii acoperit de coaja afișelor înghețate. Tocmai se apropia cu mașina de bloc, intenționând să se strecoare abil pe palma de loc dintre o Hondă frumoasă și un Moskvici în formă de craniu de cal, când deodată a văzut nenorocirea. Un copac gol, cenușiu, care în timpul verii era doar un arțar neînsemnat, avea de data asta o coroană în formă de

umbrelă, așa cum vezi în savana africană. De crengile lui atârnau niște forme tulburător de antropomorfe, și Maksim T. Ermakov și-a dat seama imediat ce e acolo. Și-a recunoscut lucrurile cu acel sentiment ciudat cu care te recunoști din întâmplare într-o vitrină de pe stradă. Sacoul de tweed de culoarea mușstarului îl cumpărase de la Harrods în perioada reducerilor, iar costumul de culoarea grafitului, cu dungulițe fine, de culoare deschisă, îl luase de la Paris, din Galeriile Lafayette. Toate astea se legănau pe ramuri în bătaia vântului, se umpleau de umezeală și atârnau grele, ca niște pete fără formă.

Niște gură-cască, dintre care cei mai mulți erau năimiții politici ai prognoziștilor sociali, stăteau în cerc, ca niște copii în jurul bradului de Crăciun. Cu mâinile în buzunare, Maksim T. Ermakov s-a tras mai aproape. Un ins cu o înfățișare cuviincioasă, plesnind de sănătate până în vârful șepcii sale de piele, scutura cu grijă trunchiul comatos al arțarului, pipăind cu labele lui umflate o pereche de pantaloni pătați și lipsiți de apărare. Atunci și-a făcut apariția, ridicându-și bărbuța roșcată și pârlită, bețivanul de Șutov de la cinci, însoțit de două dintre fetele lui de moravuri îndoielnice: una cu picioare lungi și nas mare, care semăna, în haina ei scurtă din blană de vulpe, cu un struț bolnav, cealaltă mică, uitându-se speriată la Maksim T. Ermakov cu niște ochi întunecoși, strângându-și la piept mânuțele ale căror degete albe aduceau cu niște bucăți de cretă de la școală. Pe gazonul noroios, în fleșcăiala cenușie a zăpezii care se topea, din loc în loc străluceau monede mici care căzuseră din costume, iar într-un loc se vedea alb un pachet de țigări.

Chiar dacă ar fi dat costumele la curățătorie, era imposibil să le mai poarte. Mormăind în barbă, Maksim T. Ermakov a pornit agale spre lift. Sus, în apartament, aerul era rece și proaspăt, ca afară: probabil că nu trecuse mult de când Doar Natașa își încheiase fapta de eroism. Șifonierul gol, cu ușile deschise, își arăta spatele de furnir și umerașele care atârnau strâmb înăuntru. Cu lustra aprinsă, era așa de multă lumină în șifonier, încât îl supăra la ochi. Pe ușă, pe un suport făcut special de chiriaș, stăteau neatinse cravatele de mătase de toate culorile curcubeului, alese cu grijă să se asorteze cu sacourile spânzurate în arțar. Pe oribilul birou „al mămichii”, chiar la vedere, era agenda veche, deschisă cu atâta violență, încât pocniseră copertele; banii scoși de acolo fuseseră așezați alături, cu o ostentație

fățarnică. Peste ei, Doar Natașa pusese călimara din marmură, care semăna cu o bucată de săpun cenușiu. Tot acolo era și o foaie de hârtie smulsă din agendă și mânjită de o viermuială măruntă de cuvinte pe care Maksim T. Ermakov, mijindu-și ochii, abia putea să le deslușească. Biletul spunea așa: „V-am prevenit, dar dumneavoastră ați crezut că vorbesc și eu așa. Toți vecinii sunt porniți împotriva dumneavoastră (indescifrabil) foarte serios. Aici la noi locuiesc oameni buni, veterani de război și eroi ai muncii, și nimeni nu vrea să vă aibă vecin. Plecați!!! Am luat din banii dumneavoastră (tăiat) șapte mii de ruble, datoria pentru ușă."

Și așa Maksim T. Ermakov a rămas numai cu ce avea pe el. Nu că ar fi fost atașat din cale-afară de cârpele alea... Ba fusese atașat de ele, nenorociții naibii, îi plăceau și avea grijă de ele, îi plăcea cum îl prinde ținuta aia confortabilă, ușor conservatoare, adora căldura învăluitoare a cașmirului, asprimea grosolană a inului, îi plăceau nuanțele alea interesante, croiala perfectă, rafinată de tehnologie, și ceea ce se numește „linie" – o calitate aparte, pentru bărbații adevărați, care se vede la prima privire. Maksim T. Ermakov avea senzația că el însuși, nu numai hainele lui, fusese aruncat de la etajul șapte în frig și noroi. Îl înnebunea faptul că paltoanele boțite ale prognoziștilor sociali, murdărite de făină, nu făceau la un loc nici cât căptușeala frumosului său tweed, al cărui preț de pornire la Harrods era de șase sute cincizeci de lire sterline.

A doua zi dimineață, crengile arțarului despuiat care găzduise pomana pentru vagabonzii din cartier erau rupte. Unele dintre ele încă mai atârnau în scoarță, și totul la un loc semăna cu o pânză de păianjen în care căzuseră niște insecte cu multe picioare. Simțindu-se, în singurul costum care îi mai rămăsese (și pe care îl îndrăgea, deși era de anul de dinainte, de la Gianfranco Ferre), de parcă ar fi dormit îmbrăcat, Maksim T. Ermakov a amânat o întâlnire cu tâmpiții anoști de la departamentul de producție și, sărind peste pârnz, a pornit la o sesiune intensă de shopping. Pentru prima dată, îl iritau disciplina cazonă cu care atârnau sacourile în formație, înghesuite unul într-altul pe umerașe, și privirile cu subînțeles ale fetelor stângace care intrau în raioanele pentru bărbați numai ca să dea buzna în cabinele de probă, în momentul cel mai nepotrivit, ducând un braț întreg de țoale adunate cine știe de unde. Înghesuit într-o cabină îngustă cât o gaură de șoarece, acoperită strâmb de o cârpă deloc sigură, Maksim T. Ermakov

se îngrozea când se gândea că în cabina vecină, chiar în spatele oglinzii ce reflecta stadiile diferite ale dezbrăcării sale, cineva pune o bombă. Costumul pe care și l-a cumpărat într-un sfârșit și care semăna izbitor, în lumina caldă a magazinului, cu unul pe care îl admirase cândva pe bulevardul Haussmann, acasă se dovedise a fi de un roz porcesc, cu umeri mari de butaforie și nasturi slăbiți.

În tot acest timp Maksim T. Ermakov se gândea, se gândea, se gândea. Ar fi vrut ca războiul lui personal cu prognoziștii sociali să fie frumos și să îi facă de rușine pe bolșevicii obtuzi care, în loc să îl omoare pe piticul de Stalin, ajunseseră să înfunde lagărele. Dar ieșise în schimb o ciorovăială ca între colegi de apartament, ca atunci când cele două tabere se cacă pe lângă closetul comun și ruginit și își scuipă unul altuia în supă. Maksim T. Ermakov începuse să își dea seama de toată încrâncenarea și mizeria războaielor de apartament, soldate cu pierderi materiale și, în cele din urmă, oricât de ridicol ar fi, periculoase pentru viață. Nu găsea în sine acel concentrat de răutate domestică specific feminin care, diluat în zeama lungă a cotidianului, îți dă elan să-i joci neobosit renghiuri dușmanului. Răutatea lui era de un alt sort, metafizic. Drepturile Insului Obișnuit care dorea să își bea ceaiul și să își mănânce chifla în tihnă erau călcate în picioare cu nerușinare și fără nicio formă de compensație, iar Maksim T. Ermakov avea de gând să lupte pentru cauza lui de ins obișnuit. În fața forțelor redutabile ale acelui comitet special de stat se simțea ca o pietricică neagră dintre cele care ajung în orez și, fierte acolo, îi sparg un dinte celui cere le mănâncă.

Și totuși, războiul domestic părea să fie foarte mult pe placul prognoziștilor sociali. Se pregăteau să îl strângă în menghină pe îndărătnicul Obiect Alfa prin intermediul populației civile, cu rezervele ei inepuizabile de răutate comunală și cu înclinația înnăscută de a se pune bine cu serviciile de securitate. Maksim T. Ermakov aproape că nu se îndoia nicio clipă că pichetiștii cu figuri plouate care se animau la apariția lui ca niște marionete mari de cârpă fuseseră închiriați de securiști de la un mărunt partid politic; se vedea că nu au nimic de împărțit cu el nici când strigă, nici când încearcă să arunce în el cu roșii stricate. Dar era ceva extrem de periculos în iritarea sărbătorească a vecinilor, în solidaritatea lor subită, în ținuta bravă a trei, patru bătrânei alcoolizați care păreau să se fi înzdrăvenit din senin.

La prima vedere, cel mai inteligent lucru pe care putea să îl facă era să se mute din garsoniera Doar Natașei și să lase în urmă toate tracasările astea prostești. Dar, dacă se gândea mai bine, ajungea la concluzia că sub nicio formă n-ar trebui să se mute. Puțin probabil ca un Obiect păzit din toate părțile să poată să închirieze un alt apartament, puțin probabil că o să îl lase să facă așa ceva. Ar ajunge să vagabondeze pe străzi, din mândrul Ins Obișnuit s-ar transforma într-un pumn de carne care absoarbe prin zdrențele jegoase răceala mortală ce se ridică din asfaltul Moscovei. Sau să își ia tălpășița din capitală, să se ducă unde era înregistrat, în orășelul lui de baștină, renumit prin uzina sa metalurgică și prin plopii piramidali, care semănau cu niște cabluri împletite. În orășelul ăla idilic, învăluit într-un smog protector și condus cu mult zel de un guvernator bonom, ar fi fost extrem de simplu să dai de urma cuiva. Așa că trebuia să țină cu dinții de apartamentul lui, de Moscova și de ciocolata lui, pentru care deocamdată nici nu reușiseră să aloce bugetul bianual pentru promovare.

De fapt, prognoziștii sociali nu aveau nicio pârghie reală ca să îl îndepărteze pe Maksim T. Ermakov din locul în care se afla. Sau era el naiv? Trebuie neapărat să aibă grijă de el, să respecte la volan ca un maniac regulile de circulație, să nu mai umble prin hipermarketuri, să nu meargă pe sub balcoane, să nu treacă pe sub prelate sau obloane cu țurțuri șui și tulburi ca țuica făcută în casă, dar care tot erau în stare, în coordonatele sucite ale relațiilor cauză-efect, să se desprindă și să îl atingă cu precizia unei săgeți. Și mai ce? Alcoolul și drogurile – trebuia să renunțe la ele cu totul. De fapt, Maksim T. Ermakov de mult avea o reputație de excentric în privința asta. Mereu îmbrăcat ca un ministru, după cum îi plăcea lui Goșa-Cerdak să zică, bea și trăgea pe nas de parcă le-ar fi făcut tuturor o mare favoare, ceea ce îi făcea pe petrecărești cu știf să îl considere când un individ vulgar care cerșește atenție, când un carierist în formare. În realitate, nici băutura tare, nici pilulele, nici prafurile nu-l pasionau pe Maksim T. Ermakov. Singurul lor efect asupra lui se reducea la faptul că creierul lui antigravitațional, după ce primea lovitura, își trimitea în spațiu copiile nenumărate preț de câteva minute, după care în minte i se lăsa o claritate pătrunzătoare, dureroasă, ca un cuțit care zgârie o sticlă. Maksim T. Ermakov cheltuia bani pe aceste antiplăceri numai din bună-cuviință – dar trebuia să uite de așa ceva. Orice clipă de neatenție le dădea legăturilor cauză-efect o șansă suplimentară. Mai mult decât orice, nu avea voie să treacă prin ganguri întunecoase, a căror

acustică îl transforma pe trecătorul întârziat într-o momeală răgușită, tropăitoare. Nu trebuia în niciun caz să scurteze drumul scurt de la minimarket luând-o prin curtea vecină, unde abia ardeau felinarele și în care se ascundea o groapă de fundație abandonată, plină cu apă de ploaie, care transformase lutul într-o zeamă noroioasă, ca supa de mazăre.

Într-o lume în care primejdiile pândesc la orice colț de stradă, într-o lume alunecoasă, lipsită de frâne, un om prevăzător pare probabil la fel de nebun cum pare într-o lume normală și stabilă un țicnit care gonește cu vitezometrul stricat. Poate chiar nebunia să-l fi cuprins pe Maksim T. Ermakov. Poate că începuse să i se năzară câte ceva. Când Maksim T. Ermakov, cuprins de o tristețe adâncă, s-a aventurat totuși cu sacoșa de cumpărături prin curtea vecină, în spate, în întuneric, i s-a părut că a auzit pe cineva tușind în pumn și a simțit o mână trăgându-l zdravăn de ureche. Tusea s-a auzit din nou, iar pe jos a căzut un obiect de metal, urmat de câteva gloanțe, care s-au adâncit în noroi. Poate că totul trebuia pus pe seama neurasteniei lui Maksim T. Ermakov, dar el a aruncat cât colo sacoșa cu cina dată peste cap și a luat-o la fugă spre garaje.

Toate astea erau de-a dreptul neverosimile. Unde mai pui că nu foloseau nimănui la nimic, cu atât mai puțin prognoziștilor sociali. Cu toate astea, Maksim T. Ermakov, cu un plasture pe urechea bleagă care arăta de parcă o bucată din ea ar fi fost smulsă cu perforatorul, a luat din biroul de la serviciu Makarovul din dotare și l-a mutat în servieta lui.

— Ei, Maksim, lasă, nu te ambala așa. Tu ești norocos, știi asta, a încercat Marinka să îl liniștească, mijind cu blândețe ochii spre unghia pe care trasa cu pensula o linie purpurie.

— Ei, cum să nu. Am noroc ca un înecat, a bodogănit Maksim T. Ermakov, tocmai ieșit de sub duș, plin de picături albicioase și de alunițe inflamate. Oriunde mă întorc, dă norocul peste mine.

— Hai să privim lucrurile obiectiv, a protestat rațional Marinka, continuând să-și coloreze unghiile puternice, mari, fiecare aproape cât un ou de găină. De fapt, puteai să mori în stâlpul ăla, dar ți-ai boțit numai bara. Sticla de la balcon a zburat drept spre tine, putea să te pocnească fix în creștet, dar te-a ratat. Și chiar dacă au tras în tine, nu te-au nimerit, uite, urechea aproape s-a

vindecat. Cineva alungă ghinionul de la tine. Bunica mea ar fi spus că e îngerașul păzitor. Până și idioții ăștia din curte: aruncă în tine cu roșii, dar tot pe lângă...

— Roșiile m-au nimerit, a spus posac Maksim T. Ermakov, trântindu-se pe pat.

— Dobitocii naibii! pufni Marinka indignată. Și ce-i cu asta?

— Am dus paltonul la o curățătorie italiană, nu l-au primit, i-a răspuns fără chef Maksim T. Ermakov. Au spus că gata, s-a dus, petele alea nu mai ies. Și nici n-are rost să iau unul nou. O să umblu de-acum prin Moscova ca un colhoznic pe câmp. Uite, o să caut scurta veche de piele pe care mi-am luat-o de acasă, din Krasnogorie, și o să mă duc cu ea.

— Ei, cum să nu. Dacă voiam să umblăm ca niște colhoznici, puteam să stăm acasă. Nu trebuia să venim până la Moscova ca să purtăm țoale din Krasnogorie, a zis Marinka, strâmbându-și gura lungă și subțire, căreia tot încerca să îi dea niște contururi mai generoase, desenând cu creionul până pe puful blond de deasupra buzelor, în așa fel încât adesea părea că îi curge sânge din nas.

A luat de pe unghiile purpurii un firișor invizibil de vată și s-a tras înapoi, admirându-și capodopera. În ultimul timp avea obiceiul să își întindă acasă la Maksim T. Ermakov trusa de manichiură formată din flacoane strâmbe, bucățele vopsite de vată, sticluțe umflate care semănau cu niște globuri de brad și acetonă urât mirositoare, de ai fi zis că se pregătește de renovare. Ritualurile erau migăloase; Marinka își usca unghiile cel puțin un ceas, fluturându-și întruna degetele prin aer. Înainte nu pierdea la Maksim T. Ermakov mai mult timp decât era nevoie pentru un lovemaking rapid și câteva make-up-uri mai îndelungate, care îi aduceau fața mânjită la aspectul inițial. Acum însă parcă o interesa din nou persoana lui Maksim T. Ermakov și tot ce avea legătură cu el. Își arunca peste tot rujurile și lenjeria dantelată, marcând teritoriul, făcea pe stăpâna în bucătărie, gătind de fiecare dată singurul lucru pe care îl știa: un borș extrem de greu, cu o măduvă care semăna cu un întreg stejar fiert. Făcea din lovemaking o artă, trecând prin fel de fel de poziții extravagante a căror origine cinematografică era dovedită de privirea strălucitoare pe care o arunca Marinka de sub părul

încurcat în direcția unui presupus spectator. Dădea din poponețul bronzat și se juca cu ața chiloților ca un huligan cu prașția. Cu unghiile ei în culori turbate îl zgâria pe Maksim T. Ermakov de parcă era porcușorul ei preferat; limba ei ardea și se topea de parcă era o înghițitură infinită de coniac. În acest nou stil de sex ea era agresorul, iar Maksim T. Ermakov era un pudic care turba de plăcere. Și totuși, când el era în culmea extazului, ea se dovedea a fi pe dinăuntru impasibilă ca un pantof plin cu nisip. Cum reușea să facă asta, Maksim T. Ermakov nu pricepea.

— Maaaksik! Ei, Maaaksik, nu te uita așa la mine! a protestat Marinka, întorcându-se să înșurubeze cu grijă sticluța de ojă. Ce, eu ți-am stricat paltonul?

— Ce tot miorlăi așa, ca o mâță moscovită? i-a răspuns cu năduf Maksim T. Ermakov. Crezi că nu se aude cum faci eforturi? Or fi pe aici o groază de motănei și pisicuțe, dar noi suntem câini. Ham! Ham!

— I-auzi la el! Dacă mai latri așa, o să vinzi banane în corturi, i-a tăiat-o Marinka și, suflând peste degetele răsfirate, s-a prăvălit într-o parte lângă Maksim T. Ermakov. Dar poate chiar eu sunt îngerul tău păzitor, ce zici? a spus ea cu cochetărie, împungându-l în umăr.

— Ei, puțin probabil, a mormăit Maksim T. Ermakov, cuprinzând-o pe Marinka pe sub sâni. Uite, îngerii mei sunt acolo, pe scară, stau pe pervaz.

— Dă-i dracu', i-a șoptit pătimaș Marinka, frecându-se și mai tare de Maksim T. Ermakov. Dă-i dracu', ducă-se naibii! Moscova e rea, nu ne vrea. Dar noi suntem și mai răi! A pus cineva ochii pe tine și te presează ca să ne lecuiască de Moscova. Dar le-ai arătat tu lor! Ești mai tare decât scandalagiii ăștia care cum îi amenințI, cum au făcut pe ei! Chiar așa!

Șoaptele Marinkăi erau aproape palpabile, ca o blană deasă și fierbinte. Maksim T. Ermakov zâmbea larg, fără să vrea.

— Maksik, ești greu de ucis! Ca Bruce Willis! a turnat gaz pe foc Marinka, lucrând și mai tare cu șoldurile. Las' să fie împotriva ta oamenii răi, eu o să fiu cu tine! Mmm... Uau! Maksik! Maksik, mai ții minte când am venit la voi la absolvire... Cu Lioșik ăla bubosul... Și tu mi-ai adus atunci o

înghețată... Și m-ai călcat pe pantof... Să știi că nu m-am supărat deloc, nu... Da, deschide fermoarul... Maksik, nu voiam să-ți spun, dar pentru tine am venit la Moscova...

Marinka se unduia, murdărind cearșaful cu unghiile, iar obrajii îi ardeau în păienjenișul părului despletit.

— Maksik, vrei să mă mărit cu tine?

Ete-te!

Provincialii care vin la Moscova nu prea îi îndrăgesc pe cei de acasă. Încep o nouă viață în capitală, ei preferă să se simtă nu copiii unor tați și mame căcăcioși din care soarta a făcut ce a vrut, ci născuți de trenurile gravide care i-au adus în gările capitalei, lăsându-i pe peron, sânge din sângele lor de fier. Nimeni nu are nevoie de martori care și-l amintesc pe petrecărețul neîntrecut de azi din vremurile în care se ducea la discoteca din satul lui de la mama naibii și primea un cot în nas de la vițica pe care voia să o invite la dans. Sau de martori care își amintesc cum, cu cinci ani înainte de asta, într-un costumaș monstruos de lână, recita la un concurs școlar versuri despre plaiurile natale. Plaiurile astea natale sunt niște câmpii infinite, pieptănate în toate părțile, sunt mirajele combinatelor metalurgice, sunt râușorul bogat și cu ape atât de leneșe, încât ți se pare că poți să scrii cu degetul pe el, vechea clopotniță, ștearsă ca o sticlă goală și, deasupra tuturor, cerul însorit, înzestrat cu o forță înfricoșătoare, de parcă prin el se face o electroliză care învăluie norii într-o strălucire metalică. Renumitele plaiuri natale chiar ascund semnificații profunde, dar la Moscova nu au nicio importanță. Aici, în capitală, victoriile trecute, premoscovite par mai rușinoase și mai jignitoare decât înfrângerile. După logica asta, Marinka, proaspăt venită în Moscova după ce câștigase concursul de frumusețe patronat de primarul cel bonom, ar fi trebuit să fie remarcată de Maksim T. Ermakov de la mare distanță.

Marinka era, într-adevăr, un model de perfecțiune feminină, așa cum se putea naște numai din pământul leneș și vălurit care așa de jos sub cer din cauza apăsării minereurilor de fier din pântece. Elementele care compuneau această frumusețe se întâlneau la tot pasul pe străzile centrului raional,

distribuite parcă întregii populații cu o echitate care nu aducea însă și fericirea. Numai Marinka era înzestrată cu ele din belșug, ceea ce făcea să pară că ar fi furat din altă parte ochii mari, privirea catifelată și părul negru și lins ce-i ajungea în spate până la buzunarele fustiței scurte de blugi. Ai fi zis că e o vrăjitoare care face farmece. Probabil că încă de la treisprezece ani, poate chiar de mai devreme, începuseră să roiască în jurul ei reprezentanții sexului tare, de la elevi din clasele mari, chinuiți de hormoni, până la motocicliști pletoși care se îngrașă repede și la reprezentanți ai comitetului orășenesc pentru probleme de tineret, parcă topindu-se cu toții într-un singur tip masculin. Se spunea că tatăl ei, un bețivan de o sută de kile cu o mutră buhăită și roșie, ca prăjită în tigaie, o snopea în bătaie pe Marinka, biciuind-o cu o curea de soldat. Printre aspiranții înfierbântați care îi dădeau târcoale erau mulți care ar fi vrut să încerce și ei asta. Dar pe Marinka lucrurile astea o lăsau rece. Făcea parte din tot felul de grupuri de inițiativă pentru dezvoltarea personală a tinerilor și dansa într-un ansamblu, cu niște ochi strălucitori, ca și cum ar fi plâns, ridicând piciorul ca de fildeș în timp ce în spatele ei se înălța stema regiunii, care îmbina o lebădă cu un excavator stilizat.

La absolvire nu apăruse lângă Maksim T. Ermakov așa, din senin, ca o adolescentă obraznică, ci în calitate de conducătoare a studioului de creație pentru tineri; Lioșik cel lat în umeri, deloc bubos, dimpotrivă, înfloritor ca un mac, era un fel de secretar al ei. Marinka nici nu se uitase în ochii lui Maksim T. Ermakov. Nu venise să se distreze, ci să supravegheze: își mijea ochii la perechile emoționate de la balul de absolvire, care tot băteau din picioare pe un ritm lent, ca niște scaune șubrede, și discuta cu directorul școlii, care tușea tulburat în pumn, cât se poate de conștient de lungimea fustei ei mini, ca și cum tivul ei ar fi marcat nivelul apei care îi ajunsese până la burtă, amenințând să îl înece. Înghețata topită – ultima cupă din zeama aia lungă care trecea drept înghețată – i-o adusese Maksim T. Ermakov intenționat, și tot intenționat o călcase pe pantofi: chestiile alea cu vârful ascuțit, împodobite cu mărgele de sticlă și pietre false îl enervaseră pe Maksim T. Ermakov așa de rău, că tare mai voia să le calce și să le facă praf.

A ieșit scandal; lui Maksim T. Ermakov, sub pretextul că s-ar fi îmbătat ca un porc și ar fi făcut școala de rușine, nu voiau să îi dea atestatul. Nici nu

bănuia pe atunci că, mai apoi, memoria de fată a Marinkăi avea să brodeze în jurul episodului cu pricina un adevărat roman de dragoste. De fapt, tot ce se întâmpla pe atunci cu ea îi servea drept material pentru scenarii amoroase; toate persoanele de sex masculin manifestau exact aceleași sentimente în moduri diferite, iar Marinkăi probabil i se păreau și mai asemănătoare decât erau în realitate. Cu toate că simțea în capul lui numai procese imateriale, Maksim T. Ermakov recunoscuse în Marinka o materialitate deosebit de densă, un lingou de materialitate. Se înțelege, ea nu simțise nimic neobișnuit la vederea absolventului gras care, drept să spunem, nu mirosea deloc a băutură, ci emana doar un fel de curent răcoros. Nici Maksim T. Ermakov nu era conștient pe atunci că se născuse cu o anomalie în căpățână – Obiect Alfa, fir-ar să fie!

Uite, alții ca alții, dar Marinka, întâia frumusețe și întâia parașută printre junioarele ținutului natal, nu trebuia să se ducă la Moscova. Pentru lebădoiul regional din stemă, care își întindea deasupra excavatorului pătrat aripile sale triunghiulare, ea era o Leda înnăscută. Dacă ar fi rămas acasă, ar fi devenit, mă rog, o șefă foarte sus-pusă și o prietenă de campanie a guvernatorului – un nene mustăcios, generos la trup și la suflet, care sprijinea tinerele talente. A stricat totul concursul de frumusețe la care Marinka, defilând în costumul de baie strâmt, uimise juriul sever cu linia șoldului, care propaga la fiecare pas unde de șoc. Victoria și încunarea cu diadema din cristale Swarovski ridicaseră mult valoarea Marinkăi. Iar Marinka voia să își confirme valoarea la Moscova.

Se pare că se mutase de la facultatea locală de economie la o facultate de economie din capitală sau ceva de felul ăsta. A apărut pur și simplu într-o zi la Maksim T. Ermakov ca să îi ceară niște bani și imediat, cu sârguința aia a oamenilor din Krasnogorie, și-a plătit datoria pe biroul de la serviciu, împrăștiind hârtiile în cele patru zări și deschizând cu furie toate sertarele. De atunci Maksim T. Ermakov a devenit pentru Marinka un fel de portofel de rezervă și, prin extensie, un prieten cu care discuta despre arcanele Moscovei.

— Nici nu-ți imaginezi câte curve sunt aici, se plângea ea, după ce tocmai ieșise din una dintre multele ei aventuri, cu obrazul plin de pudră și de lacrimi. Din cauza lor bărbații bogați au pierdut orice urmă de umanitate.

De ce s-ar mai obosi un asemenea bărbat să aibă o relație cu o fată? E suficient să pocnească din degete și primește orice fel de sex vrea. Și, la posibilitățile lui, pe doi bani. Nici n-are unde să bea o cafea, că și acolo dă de vreo trei, patru curve cu cizme strâmte. Curvele sunt ca un virus. Le strică bărbaților programul normal. Cică au venit din Ucraina, din Moldova atâtea curve. Dar, dacă vrei să știi, moscovitele sunt mai rele ca astea venite. Ce lucruri fac! Și ce mai mint! Cred că prin definiție au nevoie de mai mult și li se cuvine mai mult. Atunci de ce se lasă filmate pentru două sute de parai? Pentru bani de buzunar? Tăticu' și mămica nu le dau destul? Scârbele, să fi stat la ele acasă...

La asta Maksim T. Ermakov se mulțumea să ridice din umeri. Prețul de două sute de parai îl mulțumea pe deplin. Și totuși, în maniera lui absentă, o compătimea pe Marinka. Ea chiar făcea eforturi. Din vorbirea ei furtunoasă scosese cum putuse „h"-ul ăla din sudul Rusiei și imita cu râvnă vocalele miorlăite ale moscovitelor – e adevărat, nu prea îi ieșea un mieunat, ci un orăcăit. Își îmbunătățise garderoba cu haine de la reduceri, își schimbase aurul stupid cu bijuterii cu stil și deja nu mai lăsa o impresie proastă pe la petrecerile corporatiste și la seratele cu circuit închis, unde, moartă-coaptă, reușea să se strecoare. Uneori chiar părea să aibă noroc. O vedeai la brațul patronului de restaurant Mamedov, un bărbat mătăhălos și umed, care asuda prin pânza subțire a cămășii ca o scrumbie care umple de unsoare ziarele în care este înfășurată. Fusese văzută și în compania generalului Iarțev cel plin de cicatrice și tare ca o minge de fotbal, care, suspectându-i pe toți adjuncții săi că deformează sensul cuvintelor lui, se tot chinuia la o carte de memorii, uimit și descumpănit să constate cât de alunecoase pot fi cuvintele vocabularului rusesc de bază. Tocmai pentru această carte ar fi fost cooptată Marinka, cea care mereu dădea prima compunerile școlare, mereu cu virgule lipsă. De la generalul Iarțev trecuse la editorul Polianski, care o plimbase o vreme pe la târgurile internaționale de carte și care chiar îi cumpărase o haină scumpă de nurcă din Frankfurt, din prăvălia unui turc, care semăna nu cu un magazin de blănuri, ci cu o cotineață extrem de întunecoasă și plină de puf și de pene.

Haina de blană îi venea Marinkăi ca turnată. La fel de bine i s-ar fi potrivit și un mic apartament de damă cu un pat mare de mătase și o mașinuță viu colorată, de mic litraj, ca o jucărie scumpă pentru copii. Dar niciodată nu

ajungea până la apartament și mașină: protectorii plecau deodată în delegație, dându-i Marinkăi un plic mic și leșinat, „pentru început”. Dar începutul ăsta blestemat nu ajungea niciodată la sfârșit. Marinka era prinsă într-o buclă temporală, unde stridiile groase, cam sărate, își pierdeau gustul, unde căpșunile proaspete de iarnă erau anoste, iar splendorile capitalelor europene treceau prin fața ei ca un șir de ilustrate. Marinka suferea cu adevărat, urla și înjura în cada ce se răcea, vărsând lacrimi fierbinți în spuma aerată, dar nu era nicio instanță pe care să poată să o înduplece să îi aline suferințele. Bărbații pe care dorea să pună gheara nu își conduceau afacerile, ci mai degrabă se lăsau conduși de ele; treburile astea serioase le întindeau nervii și chiar vasele de sânge, până acolo încât nu mai puteau să o ia în serios și pe Marinka.

— Bine, bine, o să vină ea și vremea noastră! se încuraja Marinka, zâmbindu-și în oglinda pudrierei. Știi ce-aș vrea eu, Maksik? Aș vrea să mă căsătoresc cu un bătrân. Un artist al poporului din URSS. Cu o casă de vacanță uriașă, plină de igrasie, și cu un apartament pe Kutuzovski plin de vechituri. Să fiu cu el cinci ani și p-ormă, hopa, iată-mă văduvă moscovită bogată!

— Păi de ce cu un bătrân? s-a minunat Maksim T. Ermakov. Ce, tinerii n-au bani? Bătrânul nu poate să te fută, îți spun serios.

— Maksik, nu fi prost, a răspuns Marinka, trecând la un ton profesional. Alt preț are o văduvă de Moscova. Ar fi ca și cum n-aș fi venit în capitală din fundătura aia, ci aș fi trăit aici de când mă știu. O să iau numele lui, pe care îl respectă toată lumea. Vezi, Maksik, dacă rămâi văduvă după cine trebuie e ca și cum te-ai fi născut din nou. Într-o familie bună, moscovită, nu la părinții mei idioți, care n-au avut minte nici cât să pună mâna pe un apartament. Nu te încrunta, înțelege-mă: ne-am născut și ne trăim viața, dar nimeni n-a avut grijă să ne facă o situație. Nu e păcat să te ajuți puțin și singur. Poți s-o faci, mai ales dacă faci totul cinstit. Cât mai mișcă artistul meu, o să-l iubesc ca pe tata care m-a făcut. Și știi ce căcăcios era tata, așa că asta o să fie floare la ureche...

Maksim T. Ermakov nu voia să o dezamăgească pe Marinka, numai că era tare greu să crezi în realizarea planurilor ei matrimoniale. La Moscova Marinka avea succes și aproape că își dăduse jos pielea de provincială odată

cu zdrențele de la Krasnogorie, dar capitala încă nu avusese timp să o cizeleze. Când se uita la trupul lung, cu șolduri late, al Marinkăi, Maksim T. Ermakov nu mai simțea în el lingoul de materialitate, acel lingou de aur care acasă i se păruse că indică o valoare deosebită și un destin ieșit din comun. Moscova – o masă uriașă de piatră, beton și metal, invadată de milioane și milioane de oameni – îi răpise Marinkăi autonomia materială, transformând-o într-o particulă nesemnificativă printre atâtea altele. Pământul moscovit se dovedise neprimitor cu vrăjitoarea; ea nu mai zbura cu părul în vânt, ci zgâria asfaltul cu tocurile cui; de fiecare dată când Maksim T. Ermakov mergea la braț cu Marinka, rămânea cu mâneca boțită. La Moscova ochii mari ai Marinkăi, cu reflexii verzui, începuseră se semene cu preparatele văzute la microscop, cu tremuratul melancolic și fără rost al unor celule din mediul acvatic. Părea că lacrimile care curgeau din aceste izvoare rotunde erau și ele pline de bacterii și viruși, deși erau cele mai obișnuite picături de apă sărată.

— Maksik, ia zi, ce nu fac bine? scâncea Marinka, pierzându-și curajul după o partidă de sex sălbatic.

— Proasto, nu urla, îi răspundea grosolan Maksim T. Ermakov. Problema e că Moscova e plină de curve.

Numai o minune o putea ajuta pe Marinka, un întreg lanț de împrejurări de-a dreptul ieșite din comun. Cu totul buimac după propunerea ei, lăsând-o să îl frământe ca pe aluat în patul care se izbea sălbatic de perete, Maksim T. Ermakov bănuia că un asemenea lanț de împrejurări se produsese deja.

Planurile progronoziștilor sociali, care cu siguranță nu erau zdraveni la cap, făceau din Maksim T. Ermakov boșorogul ideal. Cum trebuia să se împuște din clipă în clipă, ca vârstă matrimonială, Obiectul Alfa era exact ca un bătrân de nouăzeci de ani. Și o moștenire de zece milioane de dolari nu e de ici, de colo! Dar de unde să fi aflat Marinka? Oare să fi avut cu ea cei de la KGB o discuție liniștită într-un apartament întunecos, conspirativ, după ce i-or fi verificat calificarea pe canapeaua cenușie, de proveniență sovietică? Puțin probabil. Ar fi fost stupid. Cooptarea Marinkăi nu era de natură să îl motiveze pe Obiectul Alfa să își tragă un glonț în țeastă. Comportamentul Marinkăi avea sens numai ca inițiativă particulară; făcea și ea ce putea ca să pună mâna pe bani. Ce oameni naivi, își spunea Maksim T. Ermakov. Își fac

planuri de parcă el, care, la urma urmei, era actorul principal, nu ar fi avut socotelile lui. Ca și cum el numai la asta visa, cum să nu-i tragă în piept pe toți. Și totuși, de unde o fi prins Marinka informația? Ce, se apucaseră să dea și anunțuri la ziar? „Cutare și cutare, numele, prenumele, adresa, a făcut o greșeală inadmisibilă în lanțul relațiilor cauză-efect, din cauza lui, dragi cetățeni, toate sandvișurile voastre cad cu untul în jos, dar, dacă se împușcă de bunăvoie, apropiații lui vor primi de la statul cel bun cincizeci de verzișori."

Absurd. Mai ales că nu toate protestele populare împotriva existenței lui Maksim T. Ermakov se puteau explica prin năimire și instructaj. Într-o dimineață cu soare, mergând cu grijă prin zloată de la parcare până la scara firmei, Maksim T. Ermakov a văzut un pichet. VICTIMELE EUROPEI scria pe o pancartă de carton făcută de mână, care huruia în bătaia vântului ca o bucată de tablă. Inima lui Maksim T. Ermakov s-a strâns și i-a căzut în stomac. Vreo cincizeci de oameni stăteau în fața scării, prost aliniați, și, cu toate că toți erau îmbrăcați în haine cuviincioase de civil, arătau ca un detașament militar decimat de inamic. Nu se știe de ce, lui Maksim T. Ermakov i s-a năzărit că protestatarii ar fi trebuit să fie mult mai mulți. Absența unora dintre ei era marcată prin golul alb din spatele celor care pichetau. Tot absenții erau, evident, cei din fotografiile cu panglici de doliu pe la colțuri. Fiecare protestatar ținea în mână o astfel de fotografie îndoliată pe care se topeau fulgi de zăpadă. Maksim T. Ermakov, după ce și-a ridicat, pentru orice eventualitate, gulerul tare, de piele, s-a uitat atent la victime. „Actori?" și-a spus el. „Nu, nu sunt actori."

Nu aveai cum să mimezi durerea aia proaspătă, deja acoperită de indiferența vieții. Un cuplu în vârstă, plâns, ținea portretul unui băiat cu sprâncene stufoase, cu beretă de desant, care lucrase probabil ca bodyguard la Europa; din când în când își îndreptau spinarea, de parcă cineva îi înghiontea în spate, și făceau un pas mic într-o parte. O bătrână tunsă scurt, cu o căciulă bărbătească de astrahan ținea în față ca pe o prăjitură zâmbetul fotografic al cuiva, impalpabil ca o rază de soare; pe buza de jos a bătrânei atârna o țigară stinsă. Pe bătrâni Maksim T. Ermakov nu îi credea, știind că e foarte simplu să îi angajezi și că neputința lor se vinde ieftin. La fel, nu îi credea pe studenți și pe pușți, care se duceau la mitingurile politice pentru bere și chipsuri. Dar cei mai mulți demonstranți erau la o vârstă la care mai ai și

altele de făcut cu viața ta decât să stai la proteste. Maksim T. Ermakov a observat o femeie înaltă și impozantă care stătea un pic în fața celorlalți – se vedea că așa e obișnuită. În pofida aerului de superioritate și a alurii de animal de pradă care i se putea citi pe chip, femeia tremura în haina subțirică de nurcă năpârlită, și ochii ei erau goi, ca niște călimări uscate. Ea a fost prima care l-a remarcat pe Maksim T. Ermakov și a făcut un semn cu mănușa ei roșie. Demonstrații au reacționat ca străbătuți de un fior electric.

— Lașul! Uite-l cum fuge! a început să strige femeia cu un glas răgușit de frig, scoțând ceva din buzunarul adânc.

— Stai! Stai pe loc! Ticălosul! Trădătorul! Să crăpi!

Vorbele de ocară treceau ca un ecou printre pichetiști. Ridicând fotografiile îndoliate, demonstranții au început să scoată pistoale din buzunare.

Maksim T. Ermakov nu și-a dat seama imediat că armele îndreptate spre el sunt de jucărie. A fost o clipă când a înlemnit de spaimă și i s-a scurs tot sângele din vine. Privea tâmp spre găurile negre ale țevilor ațintite asupra lui. Armele goale de plastic au scos niște huruieli și niște bubuieli, împrăștiind un miros acru de funingine, și jeturi puternice au țâșnit din pistoalele cu apă de un verde veninos. Bătrâna tunsă scurt agita un obiect care semăna, dacă te uitai mai bine, cu un Mauser de pe vremea Revoluției. Mănușa roșie strângea cu febrilitate obiectul scump și negru, ca și cum ar fi fost un burete din care încerca să stoarcă apă. Maksim T. Ermakov, ud până la piele, a pornit spre clădire tropăind supărat și s-a strecurat pe ușa de la intrare.

Nici spre seară, nici a doua zi pichetul nu a dispărut. E adevărat, își mai schimbase oarecum componența. Pe cei mai responsabili viața i-a chemat să se ocupe de treburile lor (pe femeia autoritară cu blana de nurcă năpârlită Maksim T. Ermakov nu a mai văzut-o niciodată); dar alții parcă prinseseră rădăcini acolo și zâmbeau impasibili, ca și cum ar fi așteptat la aeroport un avion de pe lumea cealaltă care să îi aducă înapoi pe cei dragi. Victimelor de la Europa li s-au alăturat și cele ale incendiului din Krasnoiarsk, ale unui atac terorist din Krasnodar și ale unei conducte de gaz care se spărsese într-un târgușor cu nume imposibil de pronunțat din apropiere de Ufa. Grupurile înghesuite de activiști reprezentau două mari catastrofe aviatice și cinci sau

șase deraieri ale unor trenuri de pasageri; deraierile veniseră una după alta, fără vreun motiv aparent, ca și cum calea ferată s-ar fi stricat ca un fermoar în mai multe puncte pe linia care ducea de la Vladivostok la Petersburg.

În peticul dintre clădirile înalte de birouri apăruseră corturi care erau luate pe sus de vânt și care scoteau, când era vijelia mai mare, un fel de tuse umedă. Peste tot zburau gunoaie lipicioase, de toate culorile, pe asfaltul negru se rostogoleau și pocneau doze goale de bere, iar vântul rupea spițele umbrelelor de parcă ar fi fost picioare de muște. Cei mai vrednici dintre pichetiști erau siberienii, deprinși cu iernile lor crunte, friguroase; sub ploile înspumate din Moscova, în hainele lor din blană de jder și de vulpe, păreau niște pui abia ieșiți din găoace. Separat, la adăpostul fragil al unei pânze de cort, se aflau victimele, în cărucioare pentru invalizi. Unii, imobilizați în ghips în niște poziții patetice și absurde, semănau cu niște statui dărâmate. Printre cei din cărucioare se afla o singură femeie tânără (Maksim T. Ermakov, în orice adunare de oameni, vedea în primul rând femeile, frumușele și tinerele, mai ales după ce îl ceruse Marinka în căsătorie); femeia fuma întruna și vorbea la telefon, dar părea ruptă de toate din cauza chipului ei palid, încadrat de niște plete bogate, de culoarea cânepii, presărate cu picături mărgelate. Uite, de ea să-i fi părut rău lui Maksim T. Ermakov, numai de ea. În ultima vreme era ciudat de tulburat, în pofida trucurilor murdare ale prognoziștilor sociali, care îl epuizau. Frumusețea tinerei armence care se instalase liniștită în apartamentul de pe Gogolevski îi lăsase în suflet un gol adânc, ca o spărtură între nori, un petic inutil de cer albastru pe care soarele nu îl umple niciodată cu lumină. Sărmana Marinka nu avea nicio legătură cu sentimentele astea. Când ea sforăia ușor lângă el, cu genunchiul tare și rotund îndreptat spre Maksim T. Ermakov, el simțea că mintea ei încă lucrează și că în ea strălucesc ca mii de luminițe cele zece milioane de dolari. Iritarea nu îl lăsa să doarmă. Iar a doua zi dimineață, chiar dacă pica de somn, trebuia să se ducă la firmă, însoțit de noii săi supraveghetori, care tocmai își începeau tura, strecurându-se cu dibăcie prin trafic în furgoneta lor împodobită cu afișe publicitare.

Apariția lui Maksim T. Ermakov era întâmpinată de pichetiști cu un puhoi de înjurături și cu pocnetul pistoalelor de jucărie. Cum nu găsiseră altceva mai bun, oamenii aruncau în dușmanul poporului cu legume stricate și cu alte alimente puțin apetisante; Maksim T. Ermakov se deprinsese să le

pareze abil cu umbrela automată, îndreptând-o în direcția agresorilor. Totuși, multe proiectile reușeau să își atingă ținta, iar de același tratament aveau parte și colegii jigodiei care aveau ghinionul să întârzie la muncă și îndrăzneau să se strecoare în clădire. Ca urmare, fiecare zi de lucru începea cu o coadă posacă la toaletă, unde toată lumea se ducea să se spele și să se curețe, și cu o băltoacă neagră pe podea. Se fereau de Maksim T. Ermakov, căruia îi aruncau pe sub sprâncene căutături crunte. Prin urmare, el își freca haina de piele și își curăța umbrela în lighenașul lui personal, fredonând încetișor o melodie sprințară.

Lui Maksim T. Ermakov nu i se interzicea să întârzie; toți ar fi fost bucuroși dacă nu ar fi venit deloc. Șefa lui directă, Ika, era o fostă comsomolistă ocolită de o mare carieră, care se agita acum ca o leoaică în micul ei birou de douăzeci de metri pătrați, mobilat ieftin. Cam o dată la trei zile, Ika îi propunea lui Maksim T. Ermakov să își dea demisia.

— Maks, vezi și tu, spunea ea, pipăindu-și cu grijă coafura în care ai fi zis că fiecare firișor de păr fusese aranjat individual. Tot ce se întâmplă în jurul tău e incompatibil cu imaginea firmei. E ca la gară afară, serios acuma. Și o să vedeți c-o să vă aranjați foarte bine! Dar deocamdată loialitatea față de firmă vă cere...

— Ba nu-mi cere, o întrerupea Maksim T. Ermakov pe șefă, trântindu-se nepoftit pe un scăunel cu picioare subțiri, care scârțâia jalnic. N-o să scriu nicio demisie. Și cu asta, basta.

— Mie-mi spuneți „nu”? se revolta de fiecare dată Ika, uimită, pălind sub stratul de pudră, astfel încât deveneau vizibile în același timp două fețe care nu se potriveau deloc, una pictată și una adevărată.

— Chiar așa, Irina Konstantinovna, confirma impasibil Maksim T. Ermakov. A patra sau a cincea oară, de fapt. Dacă vreți, dați-mă afară, aveți dreptul. Codul muncii încă n-a fost abolit de nimeni. Dați-mă afară. Pentru încălcarea disciplinei la locul de muncă, să zicem. O încalc? O încalc. Și atunci ce mai așteptați?

— Nu numai că întârziați, dar nici nu mai lucrați deloc.

Cuvintele șefei erau însoțite de un zăngănit subțire care venea fie de la inima ei spartă de comsomolistă, fie de la păhărelul cu creioane bine ascuțite.

— Să lucrez? Fără buget? întreba sarcastic Maksim T. Ermakov, atins la coarda sensibilă de problema bănească. Ce, trebuie să cumpăr eu panouri de afișaj din salariul meu? Și afișe în metrou? Ce comod ar fi: plătește-i angajatului șase mii de parai, iar mai departe să se descurce singur! Dacă e nevoie, să pună și de la el! Poate ar trebui să cer un grant pentru reclame de la ministerul culturii?

— Ermakov! Mai înainte nu vorbeați așa!

— Mai înainte nu erau pe aici câte zece securiști la fiecare etaj, îi amintea pătimaș Maksim T. Ermakov. Ei, haideți, încercați, dați-mă afară!

Atunci șefa, fără un cuvânt, se lăsa pe spătarul fotoliului și se apuca să îl hipnotizeze pe Maksim T. Ermakov cu niște ochi reci, luminoși și injectați ca și cum ar fi fost acoperiți de o pânză de păianjen. În vremurile bune, privirea asta îi făcea pe subordonați să tremure de frică. Acum era clar că nu mai avea același efect. În ochii ei, Ika era o cobră gata de atac, dar Maksim T. Ermakov o vedea ca pe o ratată supărată cu o gură pictată ce semăna cu o frunză de toamnă, total inutilă, bună numai să dea banii de reprezentanță pe stiliști și cosmeticale. „Ești un fleac în comparație cu mormolocii mei de securiști”, își spunea el nu fără mulțumire, făcând o plecăciune, și, într-adevăr, dădea în anticameră de câte un exemplar modest de prognozist social care citea liniștit ceva sau își făcea de lucru cu o cafetieră scârțâitoare. De fapt, Liusia cea Mică lipsea tot mai des de la muncă. Chiar și când se afla la birou era ca și cum ar fi lipsit. Maksim T. Ermakov bănuia că fie se duce la fiu, la spital, fie îl duce la o consultație medicală. Liusia cea Mică arăta așa de rău, că Maksim T. Ermakov nici nu voia să își închipuie durerea pe care ar fi încercat-o unul dintre apropiații ei la vederea chipului ei umflat, cu ochelari fumurii și unghii albăstrui, transparente, ca niște solzi de pește. Maksim T. Ermakov chiar era gata să îl ajute pe fiul ei bolnav, dar nu în modul cel mai radical. La urma urmelor, și el avea părinți. Bătrâni cu miros de medicamente și bucătărie, care pricepeau atât de puțin din evenimentele ultimelor două decenii, încât Maksim T. Ermakov nu se vedea discutând deschis cu ei.

În intervalele dintre aparițiile lui Maksim T. Ermakov, tabăra pichetiștilor își vedea mai departe de viața ei. De două ori pe zi furgonul cunoscut al securiștilor cu reclama la mobilă de grădină aducea mâncare caldă. Se deschidea ușa din spate, iar niște doamne în halate de un alb îndoielnic răsturnau niște bidoane de aluminiu, mergând cu ele de parcă ar fi dus în brațe niște bebeluși grei, până ajungeau la marginea platformei. De jos li se întindeau niște vase diforme de metal, ca niște gropi în asfalt, iar buzele cenușii începeau să molfăie cartofi fierbinți. În toate astea era ceva de front, catastrofal și eroic, iar funcționarii care mâncau gratuit la cantina de la firmă simțeau un disconfort inexplicabil. Ordinea în tabără era păstrată de un grup de polițiști care mai vorbeau din când în când la stațiile lor de radio pârâitoare, ca să le mai treacă plictiseala. La bombardamentul cu legume se uitau cu niște ochi ficși, scânteietori, de trăgători experimentați, ca și cum de fiecare dată puneau pariu dacă îl va nimeri cineva pe grăsunul cu pardesiu lung sau nu. În apropierea polițailor fâlfâia steguleț cu cruce roșie al unui mare cort medical. Acolo, printre asistentele pricepute, se afla o doctoriță oacheșă, cu un nas lat și cu părul cărunt, ca spuma într-o ceașcă de cappuccino; Maksim T. Ermakov spera că este vreo misiune internațională, până când respectabila doamnă a scuipat o înjurătură rusească spre un biciclist care o lovise.

Interesant era că, timp de două săptămâni, ba nu, se pare că trei sau, mai bine zis, trei și jumătate, în tabără nu apăruse nici măcar o cameră de filmat de la vreo televiziune. Niciun jurnalist de mâna a doua, nicio știre la televizor.

De când dura situația asta, după serviciu, Maksim T. Ermakov avea poftă să se îmbete, lucru care, în starea în care se găsea, era totuna cu a vrea să adormi în timpul unei insomnii crunte. După ce punea în portbagaj haina de piele urât mirositoare, care semăna în ultima vreme cu o piele de focă proaspăt jupuită, începea să facă turul barurilor cunoscute; din fericire, putea să toarne în el și o vadră întreagă, că tot trecea cu brio testele de alcoolemie. Maksim T. Ermakov căuta seara niște insulițe de viață normală – „antebelică”, după cum ar fi spus bunicul Valera, care numea „antebelice” și bomboanele de ciocolată Meteorit și parfumul Konsul pe care îl primise de ziua lui și care abia apăruse în buticurile din perioada perestroikăi.

Pe Dima Rojdestvenski Maksim T. Ermakov l-a descoperit în cârciuma Terchea-berchea, care, drept să spunem, era cel mai potrivit loc pentru el. Jurnalistul jurnaliștilor stătea la bar, adulmecând concentrat conținutul galben al paharului. Ochii lui sticloși aveau aceeași strălucire ca și paharul pântecos pe care îl șterse barmanul. Pe cravata galbenă a lui Rojdestvenski se vedea o pată negricioasă, parcă de forma unui semn de exclamare.

— Hai, pentru companie, a zis el, împingând paharul spre Maksim T. Ermakov, care se așezase lângă el și, cum nu a găsit alt pahar cu care să ciocnească, l-a înghiontit pe vecin în umăr.

Se spunea că Dima Rojdestvenski a fost avansat: conducea secția „Societate" a tabloidului său muribund, care semăna cu o grădină de legume abandonată, cu un redactor-șef care se închidea în biroul lui cu zilele și care ieșea de acolo roșu ca racul, de nu mai știa nici limba rusă. Practic nu mai avea cine să lucreze la ziar – așa se explica, probabil, și promovarea lui Rojdestvenski. Jurnalistul jurnaliștilor nu se pricepea deloc la problemele sociale, dar știa să scrie un comentariu glumeț pe seama oricărui subiect, dând astfel impresia că autorul știe societăți mult mai bune decât cea în care era obligat să se trezească dimineața, cu capul vâjâind. Stilul lui glumeț îi molipsise și felul de a vorbi. Adora să le sperie pe tinerele jurnaliste și agente de PR făcând aluzie la tainele lumii mediatice. Își hipnotiza victima cu o privire plină de înțelesuri pe care cu greu o ridica mai sus de masă și, cu un gest prietenesc, cum alții obișnuiesc să pună mâna pe umărul interlocutorului, îl lua de piept pe colegul cu care vorbea.

Obligat să ascundă că știe viața mai puțin decât ceilalți – iar când trebuia să o recunoască, dă-i cu băutul! –, Rojdestvenski își imagina un nor negru în care i se părea că se ascund toate cauzele ascunse ale neajunsurilor societății și ale neîmplinirilor lui personale. Simțea norul ăsta plutind deasupra lui când încropea câte un articol la calculator. În sinea lui era convins că e imposibil să ai o părere despre ceva, și își emitea judecățile cu ușurința unei urne de loterie, în trei, patru sute de rânduri pe număr. Neștiința, ca un fel de substanță autosuficientă și umplutură pentru cutia craniană, dezvoltase la Dima un simț deosebit, care trecea drept fler jurnalistic la revistele unde nu se cerea prea mult efort intelectual nici de la

autori, nici de la cititori. Simțul ăsta nu numai că reușea să compenseze lipsa de informație și de experiență a lui Dima, ci îl scutea și de multe neplăceri. S-ar fi putut spune că îl despăgubea. Niciodată nu ieșea în calea șefului, când bețivul umbla furios pe coridor, izbind în perete cu pumnul osos; în astfel de zile proaste, când redacția se simțea ca o familie al cărei tată s-a îmbătat și aleargă prin casă cu toporul, Rojdestvenski era prezent la birou, dar rămânea invizibil ca un ninja. Tot așa el, conducându-și Mazda nespălată într-o stare aproape de pierderea cunoștinței, nu se întâlnea niciodată cu agenți de circulație, de parcă reușea cumva să le adoarmă vigilența. Dima efectiv simțea pericolul cu nasul lui de copoi, cu alunița lui catifelată care semăna cu un fir de polen; pericolul mirosea urât, puțea, iar Dima, înconjurat de aceste mirosuri metafizice, afirma cu toată convingerea că viața e un mare căcat. De asta obișnuia să facă atâta risipă de parfum. Cum stătea el cu jumătate de fund pe taburetul înalt de la bar, mirosea frumos ca o tufă tropicală înflorită.

— Ce miros e ăsta care vine de la tine? s-a întors el spre Maksim T. Ermakov, ridicându-și nasul din pahar.

— Miros de cămară cu legume, i-a răspuns laconic Maksim T. Ermakov, încercând să atragă atenția barmanului care făcea un cocteil.

— Mie mi se pare că miroși a mort, a spus Rojdestvenski. Sunt șocat. Ești sigur că n-ai ieșit dintr-un sicriu? Nu știu de ce, dar cămașa ta pare putrezită.

— Ia mai tacă-ți fleanca, l-a sfătuit prietenește Maksim T. Ermakov.

— Ei bine, e o țoală foarte mișto. Un putregai așa de plin de stil! Îmi place, a spus Rojdestvenski, zâmbind larg și arătându-și dinții strâmbi, care arătau de parcă ar fi fost trași cu tirbușonul. Miroși, ce-i drept, și a cămară cu legume. Ei, ce te-ai pleoștit așa? Ce faci, bei sau nu?

Barmanul chel, ale cărui mustăți îngrijite aveau aceeași formă ca papionul de la gât, a răspuns în cele din urmă la chemare și Maksim T. Ermakov a cerut trei shot-uri de vodcă. Imediat i-a părut rău de alegerea făcută, pentru că vodca îl făcea să transpire abundent: tot lichidul pe care îl dădea pe gât imediat i se scurgea pe spinare, dându-i senzația că trupul îi e stors ca o

cârpă. Din păcate, nu mai putea să dea înapoi: barmanul a pus în fața lui Maksim T. Ermakov trei păhărele de Finlandia și un sandviș cald cu șuncă. Încruntându-se, Maksim T. Ermakov a dat pe gât primul păhărel, și imediat i s-a părut că l-a pocnit ceva în moalele capului, dar amețeala s-a risipit repede, ca un fum ușor dintr-un tun cu care tocmai se trăsese. Cu mare neplăcere, Maksim T. Ermakov s-a apucat de sandvișul cald.

— Nu mă-mpac prea bine cu alcoolul, a explicat el, pentru Rojdestvenski sau pentru sine.

— Eu, în schimb, mă-mpac cu el de minune, mai bine nu se poate. Alcoolul e prietenul meu, a comentat Dima. Dar bea și tu acolo, cât mai ești viu. Văd că încă nu te-a împușcat poporul.

— Nu pricep, ești la curent? s-a mirat Maksim T. Ermakov cu o iritare subită.

Ar fi vrut să îl pocnească pe jurnalistul beat să cadă sub masă, și să se uite cum o să se scoale el de acolo în patru labe.

— Sunt la curent, cum să nu, a spus Rojdestvenski cu un aer grav. Alaltăieri am fost la o conferință de presă la o asociație caritabilă, sediul lor e chiar vizavi de al vostru. Ce m-am mai uitat! Tare mișto mai parezi tu cu umbrela! Roșiile zboară, deschizi umbrela, poc! Stropii zboară înapoi – pleosc! Știi cu cine semeni, în haina aia lungă de piele? Cu un călău. De parcă ești acoperit din cap până în picioare cu sânge proaspăt. Drace, e foarte romantic!

— Drace, da' de ce nu scrii tu un editorial? l-a întrebat cu o grimasă Maksim T. Ermakov. Nu asta-i tema ta? Uite-o, societatea în toată frumusețea ei!

Dima Rojdestvenski a oftat și și-a ciufulit părul cu atâta sălbăticie, de parcă ar fi vrut să apuce cu mâna o bucată din creierul lui afumat.

— Prietene, mi-e greu să-ți spun asta, dar problema e că nu ești o noutate. Mă refer la tine acum, ca persoană. Nu ești un newsmaker[9]. Înțelegi, nu?

Cum o să ajungi un newsmaker, o să fiu primul care o să dea fuga la tine, cu reportofonul și fotograful. Dar deocamdată, îmi pare rău...

— Nu pricep, l-a întrerupt scurt Maksim T. Ermakov. E suficient ca proprietarii unor cocioabe care trebuie demolate să facă un pichet, că toți sunteți acolo în păr. Numai camere de filmat, știri pe toate canalele, interviu cu primarul... În schimb, aici, chiar în centrul Moscovei, e un miting, a nu știu câta săptămână. Și nu sunt doar niște pensionari cu bască. Au venit oameni din toată țara. Ai colea și supraviețuitori din avionul siberian, și toți nemernicii din catastrofa de lângă Petersburg. Ce, n-ai ce să spui despre toate astea?

— Ei, despre deraierea de la Petersburg am scris. Chiar pe două coloane. Și despre avion am scris. Apropo, m-am dus acolo personal, cu cei de la situații de urgență. Treabă serioasă, nu glumă! Au aterizat pe o șosea mică, sub ei era un trafic nebunesc. Au ratat banda de autostradă și au arat câmpul pur și simplu. N-a mai rămas mare lucru din avionul ăla. Uite, tu să fi văzut asta!

— Nu mă interesează, i-a tăiat-o Maksim T. Ermakov. Sunt obtuz și lipsit de curiozitate. Mai bine explică-mi, ziarist profesionist ce ești: de ce un eveniment devine o știre și altul nu?

— Ia uite, și mai zici că nu ești curios! Hai, bea. Nu te lăsa pe tânjală când ești în prezența unui veteran al luptei pentru stârpirea alcoolului!

Cu aceste cuvinte jurnalistul, punând în scrumieră mucul de țigară, a luat unul dintre cele două păhărețe de vodcă rămase, iar pe celălalt i l-a întins lui Maksim T. Ermakov. A trebuit să înghită din nou licoarea înțepătoare care îi ardea buzele de parcă ar fi fost crăpate. Maksim T. Ermakov și-a dat seama că, la îndemnurile neobosite ale lui Rojdestvenski, dacă în bar ar mai năvăli o companie amicală, o să bage în el atâta otravă, că a doua zi dimineață o să își simtă stomacul ca pe un sac de cărbuni aprinși. După ce i-au mai trecut durerea de cap și senzația de arsură din stomac, și-a aprins și el o țigară, iar fumul de țigară i-a mai risipit ceața din creier.

— Ei? a făcut el, trăgându-se mai aproape de Rojdestvenski, care, dacă era destul de beat, devenea milos și bun. Am băut, acum dă-i drumul. Că altfel

te pocnesc peste bot de nu mai știi de tine.

— Ați auzit, doamnelor și domnilor? s-a plâns Rojdestvenski ca să îl audă barmanul imperturbabil și cele două fete de alături, care își etalaseră pe tejghea decolteul adânc. El!... Mie!... Peste bot!... Cum așa?

— Cum? Fizic, a explicat rece Maksim T. Ermakov. Și nu doar peste bot, ci așa ca să nu mai știi de tine. Vezi diferența?

— Ascultă, prietene, ești așa de gras, dar așa de agresiv, i-a spus cu reproș Rojdestvenski. Ei bine, hai să chibzuim împreună. Colectiv!

Nu se știe de ce, dar ultimul cuvânt i s-a părut lui Rojdestvenski atât de amuzant, încât a pufnit în râs, abia ținându-se pe taburet. Maksim T. Ermakov a fost nevoit să îl bată pe jurnalist pe spinare, făcându-l să își verse chicotitul așa cum varsă niște monede un automat stricat.

— Ei, Maks, ia mâna, a spus răgușit Rojdestvenski, cu ochii holbați, cu mucii curgându-i din nas și parcă ceva mai treaz. Chiar vrei să mă ciomăgești? De ce?

— Ei bine, de fapt, nu vreau, a răspuns obosit Maksim T. Ermakov, pe care începuseră să îl supere lămpile tulburi de la bar, care parcă aveau un fel de precipitat pe fund; îl deranja și ciocănitul bilelor de biliard care se auzea de undeva din semiîntuneric. Hai, zi cum e cu știrile. Că în curând n-o să mai am chef să te ascult.

— Chiar crezi că am chef să-ți fac teorie? s-a zburlit Rojdestvenski, învârtind încet paharul gol în fața ochilor lui încețoșați. O întrebare încuietoare: cine face știrea – mass-media sau viața?

— Media, se înțelege, a răspuns supărat Maksim T. Ermakov. Dar participă și viața. Ca materie primă, să zicem.

— Și da, și nu. Imaginează-ți cum ar fi dacă orice prostovan ar ieși în stradă cu o pancartă și s-ar face o știre din asta. Dacă gestul ăsta ar fi accesibil publicului larg. Cum ar fi, ei? Rojdestvenski a ridicat spre Maksim T. Ermakov o privire tristă în care se strecura, prin păienjenișul alcoolului, o

lumină inteligentă. Dar nu se poate, pricepe! Costă cât o vilă pe Rubliovka. Știrea e scumpă. Foaaarte! În știre trebuie să bagi bani serioși. Exemplul cel mai bun din zilele noastre: avioanele blestematei Al-Qaeda care au intrat în Turnurile Gemene. Hai să socotim. Câțiva ani a durat pregătitea atacului terorist. Maniacii au fost instruiți, li s-a dat de băut, de mâncare. Pe urmă: valoarea celor două Boeinguri, a celor doi zgârie-nori, a tot ce se afla în ei, plus atâția oameni câți au murit. Plus urmările. Bush a ordonat în 11 septembrie ca toate avioanele de deasupra Statelor Unite să aterizeze și să se pună cu burta pe sol. Au aterizat. Și asta a costat bani! Ia rotunjește, cât a tot supt știrea asta mega-hiper? Acum să luăm exemplul tău cu proprietarii de cocioabe. Pe cine ar fi interesat pichetele lor, dacă la Moscova terenul nu valora cât lungimea lui în aur? Materie primă, zici. Așa e, Maks. Dar materia primă trebuie să fie babană, ca petrolul. Iar din rahat nimeni nu face bici. Nu se încurajează inițiativa de jos. Adică, desigur, un prostovan oarecare poate și el să apară la știri. Dacă plătește pentru asta foarte mult. Se stropește cu benzină și-și dă foc ca să-i facă în ciudă președintelui Medvedev. Dacă tu, Maks, o să te împușți, cum se așteaptă de la tine, o să băgăm o știre scurtă despre tine. Numai câteva rânduri, pricepi, pentru toată viața ta căcăcioasă! Iar a doua zi știrea o să fie înlocuită de ceva nou. Și gata. Așa că, prietene, nu mai încerca să apari în ziare. Pentru tine un loc la știri costă cât un loc la cimitir. Și acum gata, cară-te...

Obosit de un discurs așa de lung, jurnalistul a scuturat din cap și și-a întins cotul pe tejghea, în mod clar dorind să se odihnească. Maksim T. Ermakov i-a strâns lui Rojdestvenski umărul firav. Conștiința tulbure a jurnalistului plutea prin eter ca o meduză adormită.

— De unde știi că mi-au cerut să mă împușc? l-a întrebat Maksim T. Ermakov, scuturându-l și mai tare pe ziarist. Numele Kravțov îți spune ceva? Serghei Evghenievici Kavțov, unul chel, cu niște ochi înfricoșători?

— Ei, nu știu niciun Kravțov! a sărit indignat jurnalistul, aproape punându-i mâna la gură. Tu, Maks, ești o figură. Fugi de ei, dar nu te uiți și tu în jur? Ia mai trage și tu cu ochiul din spatele umbrelei. Cei care aruncă în tine agită niște texte în aer. Au niște pancarte cu „Ermakov, împușcă-te”. Tare, nu? Ei, taaare... Și te împușcă ei cu pistoale de jucării, tra-ta-ta... Dar acolo nu sunt numai jucării, la unul am văzut o carabină Saiga... Dacă se apucă

ăla să tragă, n-o să te apere umbrela. Înțelegi ce spun? Și gata, valea, am obosit...

— Ei, să te ia dracu'.

Maksim T. Ermakov i-a dat drumul jurnalistului și, simțindu-și inima grea în spatele portofelului, a scos cartea de credit. Barmanul, după ce a primit un bacșiș de o sută în bani gheață, i-a zâmbit binevoitor. La masa de biliard, într-un con îngust de lumină irizată de la fumul de țigară, un ins cu mâinile lungi și cu bretelele desfăcute a tras cu tacul într-o bilă orbitor de strălucitoare, ca un craniu de mort.

— Poporul e un monstru sinistru, a spus deodată rimat Rojdestvenski, privind prin Maksim T. Ermakov cu niște ochi goi și apoși.

Rima asta prostească, combinată cu pocnetul bilelor de biliard, a trezit ceva în conștiința lui Maksim T. Ermakov. Cuvintele au început să se legene în mintea lui de parcă ar fi fost pe un val care se retrăgea și se întorcea. „Nici nu mai știu de când nu mi-am mai zis că viața e un căcat", și-a spus Maksim T. Ermakov uluit. Nici nu i-a trecut bine fraza asta prin cap, că imediat a venit alta după ea: „Viața-i un căcat, dar mai e puțin și-ai scăpat." I-a mai plutit ceva prin creier, tot cu rimă în „at" sau „et", dar ecourile s-au stins, lăsând în urmă doar un freamăt greu undeva în regiunea stomacului. „Ce-i asta, încep să scriu versuri?", și-a spus Maksim T. Ermakov, revenindu-și și pornind spre ușă. Deodată, sensul versurilor l-a izbit în moalele capului. „Mai e puțin și-ai scăpat." S-a oprit și s-a uitat tâmp la masa de biliard, unde se rostogoleau ușor patru bile, în timp ce două stăteau nemișcate.

„Mai e puțin pe dracu'! Lua-i-ar naiba să-i ia de nemernici! Nu mai e deloc puțin. Mă duc acasă, la Marinka, o fut, mă duc la culcare și mai văd mâine." Maksim T. Ermakov a regretat în treacăt că nu încercase să le agațe pe fetele de la bar, care se uitau cu ochișorii lor dulci așa de ispititor, iar el, ca un prost, se certa cu jurnalistul. Când a ieșit, a văzut-o pe una dintre fete, cu un cercel strălucitor în buric și cu strasuri în loc de nasture la blugi, așezându-se lângă Rojdestvenski și apucându-l de gât ca o căpușă.

A doua zi dimineață, Maksim T. Ermakov, care nici nu deschisese bine ochii, și-a spus că probabil uitase să stingă lustra peste noapte. Camera era plină de lumina firavă a zorilor. Oglinda încastrată în șifonierul strâmb, sovietic, avea un luciu metalic. Oare ce zi era?

Șapte martie, ia uite! A doua zi era opt.

Fir-ar să fie!

Marinka făcea duș, stropind din belșug draperia de mușama. Așa, liniștește-te. Până mâine mai e o groază de timp. După ce s-a spălat bine pe față și pe ochii cârpiți de somn, Maksim T. Ermakov s-a dus la bucătărie să pună de cafea într-un ibric ciobit. După ce s-a bălăcit în voie, Marinka a apărut caldă și aromată, puțin mioapă și fără sprâncene, în lipsa sulimenelii; lui Maksim T. Ermakov i se părea mereu că atunci când iese de la duș, cu părul ud și ciufulit ca o mătură, are un aer destul de stupid.

— Azi avem petrecere la birou! a spus Marinka, strecurându-și niște ceai verde. Dar voi?

— Și noi, și-a amintit dintr-odată Maksim T. Ermakov.

Ciudat: comunitatea masculină de la firmă, a cărei deviză de opt martie era „Dă, nu face păcat”, nu trimisese pe nimeni la el să ceară chetă; îl ocoliseră. Oare să cumpere singur un buchet pentru șefă? Sau nu un buchet? Marinka, punându-și o rochie de un galben turbat cu o spumă de mătase strâmtă deasupra genunchilor, se ducea să petreacă la biroul ei – Maksim T. Ermakov avea impresia că e vorba de un fond de investiții unde o pricopsise cu o slujbă grijuliul Polianski atunci când o părăsise. Mârâind supărat, s-a așezat în fața oglinzii și și-a pus costumul rozaliu. Cam gros și cam pufos pentru căldura de afară, cam prea deschis la culoare pentru fleșcăiala rece și plină de chimicale de pe străzile Moscovei. Cracii pantalonilor, oricât ar fi încercat el să îi curețe cu tot felul de soluții de șters, erau arși ca de țigări din cauza picăturilor cenușii. Nicio cravată din rezerva lui nu voia să se asorteze cu monstruozitatea aia de costum. Mutra nemulțumită a lui Maksim T. Ermakov nu voia nici ea să se asorteze cu ziua femeilor. Mereu văzută de către posesor, din cauza anomaliei din cap, ca pe un miraj

personal care nu exprimă nimic deosebit, fața lui căpătase de data asta o expresivitate neobișnuită, pe care Maksim T. Ermakov o observa uneori la alți oameni când ceva îi tulbura foarte tare. Cutele subțiri dintre nas și gura mică și strâmbă erau noi, iar nasul însuși, roz, arăta de parcă ar fi fost rupt și cusut la loc de un chirurg. Ar cam fi fost cazul să se tundă: șuvițele grizonate, ca de zahăr, crescuseră mult și îi acopereau craniul virtual ca un puf de găină.

Fără să îi bage în seamă pe demonstranții înghețați din curte, Maksim T. Ermakov s-a urcat în Toyota și a pornit pe străzile însorite. Soarele și albastrul senin care se întindea aproape pe tot cerul aduseseră nu căldură, ci ger: pojghița de gheață de pe bălți trosnea ușor sub roți, iar asfaltul era acoperit ici și colo de așchii de gheață printre care tocurile femeilor țăcăneau surd. Lângă fiecare stație de metrou se înșirau florărese cu căldări pline de trandafiri înghețați și lalele de culoarea morcovului, ai căror boboci firavi erau strânși cu elastic ca să nu se desfacă. Erau o mulțime de cumpărători. Fiecare pieton avea în mână un buchețel înfășurat în celofan și parcă scos din congelator: în ziua aceea, fiecare buchețel avea să treacă dintr-o mână în alta.

Maksim T. Ermakov a parcat lângă o mică piață de flori foarte animată. Intrând și el în șuvoiul de oameni, a simțit imediat că este privit. Dacă mai înainte știa, ca toți moscoviții, să nu își încrucișeze privirile cu nimeni, nici măcar când era mare înghesuială, acum din când în când privirea îi cădea pe chipul unui străin care se uita la el atât de insistent, de parcă ar fi încercat să-i pătrundă în creier, până în ceafă. Ochii străini erau precauți, răi, curioși: cu cât era mai multă răutate, cu atât culoarea era mai sărată. Unii curioși s-au tras într-o parte; alții, în schimb, încercau să se frece de el, să pună mâna pe el; Maksim T. Ermakov nu putea să scape de senzația că e buzunărit concomitent de mai mulți pungași.

— Iote, el e? Chiar așa, el e!

La Maksim T. Ermakov se holbau curioși niște adolescenți lungani; din pantalonii largi, cu buzunare până la genunchi, jigodiile scoseseră repede telefoanele mobile, în mod clar pregătindu-se să fotografieze obiectivul fără niciun fel de permisiune din partea serviciilor speciale federale. Întorcându-se cu spatele, Maksim T. Ermakov s-a strecurat într-un chioșc, unde marfa

era mai strălucitoare și mai bogată decât pe bordura trotuarului. În spatele tejghelei stătea o fată voinică, zveltă, cu un pulovăr pestriț pe care, ca pe o plasă de camuflaj, se legănau niște frunze verzi. La vederea lui Maksim T. Ermakov a căscat mari ochii spălăciți și și-a dus repede mâna la gură, ca și cum s-ar fi oprit în ultimul moment să îl dea afară din magazin. În loc de asta, florăreasa voinică, mutându-se de pe un picior pe altul, a spus cu un glas pițigăiat:

— Vă ascult, domnule.

Maksim T. Ermakov a tot alergat-o vreo cincisprezece minute, uitându-se pe rând la buchetele scumpe în care totul era strălucitor, încântător și parcă numai cârlionți; între timp ochii florăresei se uitau iute prin încăpere, la marfă, iar mâinile zgâriate și roșii mereu scăpau câte ceva. „Ei, drace!” și-a spus Maksim T. Ermakov. „Ce pacoste și fata asta!”

I-au potolit nemulțumirea niște trandafiri albi uimitor de proaspeți, cu tulpina de un verde crud. Erau încă boboci, și încă atât de frumoși, încât chiar avea chef să îi dea cuiva în dar.

— Șapte bucăți, a comandat Maksim T. Ermakov.

Plecând cu buchetul, umed și înțepător prin celofanul lucios ca oglinda, i-a zărit lângă o furgonetă de pâine pe prognoziștii lui sociali. Bărbații țopăiau de frig în paltonașele lor strâmte; unul ținea în mână două sau trei ghivece mici de mimoze, iar celălalt, suflând în degetele chircite, număra banii.

— La mulți ani, tovarăși dragi! le-a strigat Maksim T. Ermakov celor doi, care și-au întors spre el fețele cenușii.

Totuși, nu era așa de simplu să îi înmâneze șefei buchetul. Doamna, cum se întâmplă mereu de sărbători, nu era în apele ei. De-abia la zece fără un sfert a catadicsit să își facă apariția la serviciu și, după ce și-a azvârlit în anticameră haina de șinșilă de la mâna a doua, s-a încuiat în birou. Totul era gata pentru ca, în sfârșit, bărbații să le felicite pe femeile care înghețaseră în fața computerelor în rochițe fără mâneci de niște nuanțe ușor nebunești, de culoarea pielii. Până și Hlam, cu o cravată minunată de mătase, rostise în

fața colectivului o cuvântare solemnă, după care se făcuse nevăzut. La cantină, pe mesele lipite între ele și acoperite cu pânze imaculate, farfuriile albe aveau o strălucire aseptică, de spital, iar la bar se răreau încetișor rândurile de sticle de vodcă. Dar era imposibil să înceapă petrecerea până nu era felicitată Ika.

Maksim T. Ermakov se agita în anticameră împreună cu trupa de urători, în frunte cu Lida cea Mare, căreia mereu îi plăcea să conducă câte ceva. Lida cea Mare era emoționată și își frângea cu putere degetele albe, care trosneau. Echipa de urători adusese un coș de crizanteme pufoase ca niște plăcinte cu prânză și un buchețel de baloane pe care le umflaseră bărbații și pe care femeile desenaseră niște fețe zâmbitoare. După două ore și ceva de așteptare, zâmbetele se mai lăsaseră puțin, iar baloanele însele, care fuseseră umflate, dacă nu cu drag, cel puțin cu sârguință, se făcuseră tulburi, de parcă s-ar fi acrit. În birou era o liniște încordată, parcă pompată întruna, în cantități tot mai mari, stând să explodeze din clipă în clipă.

Desigur, toate nemulțumirile ajungeau la Liusia cea Mică. Din când în când suna la interior și, trântind receptorul în furcă, spunea cu un zâmbet stupid:

— Irina Konstantinovna a spus că mai târziu – încă lucrează.

— Aha, lucrează, cum să nu, bodogănea Lida cea Mare, plimbându-se prin anticamera îngustă și călcându-și pe bătături echipa care se lipise de pereți, așezându-se pe niște scăunele. Își bate joc, pur și simplu își bate joc...

Liusia cea Mică nu era deloc în apele ei. Lui Maksim T. Ermakov i se părea că Liusia se îmbrăcase și se machiase fără să se uite în oglindă. Costumașul tricotat, de culoare cenușie, ca o blană de oaie, îl vedea pe ea aproape mereu în ultimul timp. Ochișorii luminoși ai Liusiei celei Mici străluceau puternic și stupid, iar la tâmplă îi zvâcnea o venă, ca și cum sângele i-ar fi curs prin trup picătură cu picătură. „Oare a murit flăcăul?” și-a spus Maksim T. Ermakov cu un fior rece, ascuzând la spate buchetul greu.

Parcă nu îi scăpase niciun cuvânt cu voce tare, dar Liusia cea Mică s-a întors spre el și i-a răspuns în șoaptă:

— Încă nu, dar am înțeles că nu mai e mult, s-a încruntat ea, de parcă ar fi mușcat dintr-o lămâie.

— Cum adică nu mai e mult, ei, ei, nu mai e mult, adică cât? s-a băgat în vorbă Lida cea Mare, pocnindu-și mărgelele lungi de sticlă de măsuța secretarei. Stăm de două ore aici, ar putea măcar să-i primească pe oamenii ăștia!

Chiar în spatele ei, cu un gest teatral, s-a deschis ușa biroului. Toți au sărit în sus, punându-și repede zâmbetele ca pe niște măști de gaz la semnalul unui atac chimic.

— Două ore din program în anticamera mea, ce frumos, a spus Ika oprindu-se în prag, ca în rama unui portret oficial. Și ce de lume aici! Ei, e ziua femeilor, asta pot să pricep, dar bărbații de ce nu lucrează? Și-au luat liber pe opt martie?

— Vadim Vadimîci a plecat deja, ne-a spus că putem să sărbătorim, a spus servil Lida cea Mare, făcându-le celorlalți semne disperate pe la spate să înceapă urările.

— Dar eu sunt încă aici, a protestat șefa cu răceală, uitându-se la bărbia Lidei celei Mari, unde se strânsese un cocoloș de pudră. Sau asta nu se pune? Eu nu sunt nimic pentru voi, asta e? Ce tot faceți pe la spate?

Lida cea Mare, disperată, a scos mâna de la spate și și-a apucat șiragul de mărgele, care imediat s-au rostogolit pe jos, păcănind și trosnind pe parchetul gol.

— Doamne! Ce v-am făcut? a exclamat cu lacrimi în ochi Lida cea Mare, retrăgându-se din calea ploii de mărgele.

— Dumneavoastră? Mie? a zis Ira, mijindu-și ironic ochii de gheață.

„Ce naiba oi căuta eu aici?” și-a spus Maksim T. Ermakov. „Numai de asta nu-mi arde. Pretutindeni numai prăbușiri de avioane și catastrofe, și acum ele, cu intrigile lor. Și a mai picat și sărbătoarea asta!”

Cu ocazia sărbătorii, Ika se îmbrăcase cu mare fast. Alesese o ținută extrem de studiată, în care fiecare detaliu în nuanțe de verde și bej părea să garanteze că mai există și multe alte amănunte, neobservate; chipul ei de un cenușiu bolnăvicios, cu niște pete porst mascate de machiaj, părea primit prin fax. Era clar că Ika nu avea de gând să îi lase pe musafiri să intre în biroul ei însorit, unde domnea o ordine maniacală, tulburată doar de o caramea singuratică, care strălucea pe masă în poleiala ei jerpelită. În atmosfera din birou păreau să plutească gândurile și sentimentele pe care Ika le clocise în cele două ore și jumătate, cât stătuse la adăpost de ziua femeilor; străinilor le era interzis să intre în sufletul ei mic și înghesuit. „Drace, de-aia nu mai pot eu, că nu-i pricep pe oamenii ăștia”, și-a spus Maksim T. Ermakov, înghesuindu-se într-un colț al anticamerei, unde se aflau niște rulouri vechi, umflate, cu machete de design; rulourile au alunecat pe lângă perete și au căzut pe podea.

— Maks, și dumneavoastră sunteți aici! s-a bucurat șefa cu răutate, și vizitatorii s-au grăbit să se dea la o parte, lăsându-l pe Maksim T. Ermakov la mila ei.

— Ăhă, bună ziua! i-a răspuns Maksim T. Ermakov cu o voce respingătoare de copil.

— Ăhă, și eu chiar mă pregăteam să vă chem, i-a răspuns pe același ton Ika. O veste bună: au aprobat bugetul. Încă n-ați aflat? Un buget mare, atrăgător. Iar pe dumneavoastră, știți, au decis să vă elibereze de orice alte sarcini în afară de munca de creație. În fond, asta e principala dumneavoastră activitate, nu? Iar de plasarea tuturor clipurilor și a panourilor o să mă ocup singură. Dumneavoastră o să predați numai materialele de creație și o să faceți prezentări. Partea financiară a proiectelor nu vă mai privește. Minunat, nu-i așa?

Lui Maksim T. Ermakov i s-a părut că toată lumina, inclusiv cea solară, a pâlpâit o clipă.

— Nu aș spune chiar așa, a zis el precaut, oferindu-i Ikăi un zâmbet larg, optimist, care îi făcea urechile să țiuie. Muncesc mult, cunosc oameni din toate structurile partenerilor. Asta nu se învață într-un lună și jumătate. Și, în general, am experiență...

— Știu, știu, l-a întrerupt jucăuș șefa, amenințându-l cu degetul arătător. Mulțumesc că vă faceți atâtea griji. Dar o să mă descurc eu cumva, Maks, trebuie să înțelegeți.

„Scroafă ce ești”, și-a spus Maksim T. Ermakov, continuând să zâmbească înverșunat, de parcă ar fi tras un caminon cu colțul buzelor. „Uite-așa m-ai ușurat tu de treizeci de mii de verzișori, și asta pe puțin. Și eram mult mai economic decât tine, nemernico. Trăiesc aproape numai din reducerile pe care tot eu le obțin. Cine o să-ți facă ție vreun discount, scorpie? Nu, o să te duci la fund, banii ăștia o să-ți stea în gât. Îmi închipui eu ce buget ți-ai făcut tu...”

— Ați pălit, Maks, a spus șefa compătimitor. Știți ce? Mă rog, o să dăm și partea de creație unei agenții publicitare mai mari. Trebuie să împrospătăm imaginea produsului. Trebuie să-l înviorăm, mă înțelegeți?

Spunând acestea, șefa și-a îndreptat umerii și, arătând cum trebuie să învioreze brandul, a șfichiuit aerul cu un pumnuleț energic acoperit de o pielicică de broască. Imediat s-a înviorat și echipa de urători, iar din loc în loc s-au aprins scântei în priviri.

— Sigur, puteți s-o dați, a oftat Maksim T. Ermakov, așezându-se pe biroul Liusiei celei Mici, care a pârâit sub greutatea lui. Dar cât o să vă coste? Agenția o să vă facă o estimare, desigur, dar ce-o să bage acolo? Contabilii ei, chiria ei, parcarea ei. Pentru parcarea noastră firma plătește deja enorm. De acum uite, o să scoateți bani și pentru a altora.

— Asta nu e treaba dumneavoastră! i-a tăiat vorba cu răutate Ika, iar Maksim T. Ermakov și-a dat seama că nimerise în plin. Dar am uitat că dumneavoastră ați venit aici, nu eu v-am chemat. Ce doreați?

— Păi nu la dumneavoastră venisem, Irina Konstantinovna, a zis Maksim T. Ermakov cu un zâmbet larg de satisfacție. La Liusia am venit. Că doar azi e sărbătoare. S-o felicit și toate alea...

La așa o mojicie, trupa de urători a rămas înmărmurită. Unul a ridicat din nou baloanele care moțăiau de multă vreme pe un raft, iar altul s-a repezit în față, întinzându-i șefei coșul de crizanteme. În toată vâznoleala asta, Lida

cea Mare făcea notă contrastantă: se înroșise ca racul, iar parfumul ei dulce emana o căldură otrăvitoare, de parcă fusese stropit pe un cuptor încins.

— Măgar mai ești, i-a șuierat ea lui Maksim T. Ermakov. Foarte bine că te urăsc oamenii. Amândoi sunteți măgari, i s-a adresat ea separat și Liusei cele Mici, cumva translucidă în absența ei, lăsând să treacă totul prin cea și nereținând nimic.

— Liusenka, dă-mi voie să te felicit cu ocazia începutului de primăvară, a zis tare și solemn Maksim T. Ermakov, așezând buchetul în fața Liusiei.

S-ar fi zis că florile de la Maksim T. Ermakov erau primul lucru pe care Liusia cea Mică îl vedea cu adevărat în ziua aceea. Și meritau asta din plin. Trandafirii albi se deschiseseră ușor în celofanul lor umezit, de parcă ar fi vrut să ia o gură de aer; verdele crud al frunzulițelor era puternic și proaspăt, iar spinii erau plini de picături curate de apă. Frumusețea minunată a unui lucru așa de banal cum erau cele șapte fire de trandafir a dat deodată urării așa de barbare o semnificație atât de înaltă și de emoționantă, încât Maksim T. Ermakov s-a tulburat.

— Vai, ce frumoși... a șoptit Liusia cea Mică, luând buchetul în mână ca pe un bebeluș abandonat.

Urătorii n-au lăsat-o pe Ika să admire scena asta ciudată. Mâna de oameni care strigau fiecare în legea lui tot felul de laude și felicitări s-a rostogolit ușurel pe coridor. Lida cea Mare a înșfăcat din cuier șinșila pufoasă a șefei jignite și, scuturând-o, de parcă s-ar fi pregătit să acopere cu ea tot alaiul clocotitor, s-a instalat în ariergardă.

— Ermakov! Jos de pe masa secretarei mele! s-a auzit din înghesuială vocea tremurată a șefei. După ce plec eu, n-aveți decât să vă urcați pe ea amândoi! Dar pe biroul meu să nu îndrăzniți, ați înțeles? Dacă se întâmplă ceva, o să-mi dau imediat seama!

— Scârba naibii, a murmurat încet Maksim T. Ermakov. N-o lua în seamă, drăguțo, a zis el și a sărutat-o părintește pe Liusia drept pe creștetul cu gust de iod.

— Mulțumesc, Maksik, a spus încetișor Liusia cea Mică. Sunt niște flori foarte frumoase.

În liniștea care s-a lăsat încă mai răsuna ecoul prelung al urărilor ce se îndepărtau, apoi s-a auzit huruitul liftului central care o înghițise pe Ika, iar atmosfera s-a relaxat pe întreg etajul. Un prognozist social de format mic a aruncat precaut o privire în anticameră și, după ce s-a convins că nu e nimeni, s-a dus cu pași mici la canapeluța din colț, unde colegii lui stăteau mereu de serviciu, ciupind planta de apartament care semăna cu un cocoș. Maksim T. Ermakov observase de mult că, dacă, pentru supravegherea de pe stradă se folosesc de bărbați voinici, cu ceafă groasă, pentru interior sunt desemnați mereu indivizi scunzi și sfrijiți, probabil pentru ca ofițerul să aibă loc să își îndeplinească sarcina până și în colțul cel mai înghesuit și mai lipsit de confort. Acesta, care probabil făcea de serviciu în zilele de sărbătoare, nu făcea nici două parale: sacoul pestriț, ca hrișca la culoare, îi ajungea aproape până la genunchi, și pe obraz îi roșea rușinos un furuncul cât un sfârc de femeie. „Acum chiar că sunt în căcat. Trebuie să mă descurc numai din salariu. Nici nu pot să cred”, își spunea gânditor Maksim T. Ermakov, uitându-se absent la securistul care scosese din buzunar o carte jerpelită cu un pistol strălucitor pe coperta roasă și se cufundase în lectură. Un loc gol rămăsese în sufletul lui Maksim T. Ermakov acolo de unde Ika scosese banii din planurile lui de viitor. Maksim T. Ermakov simțea vidul ăsta când trăgea aer în piept. „Bine, las’ că nu s-a terminat încă ziua”, și-a spus el, schimbându-și privirea dintr-una neputincioasă într-una care să emane încredere de sine, ca să nu îi simtă securistul slăbiciunea. „Așa că gata, de-acum voi sunteți sponsorii meu, s-a hotărât. Acum chiar că-mi datorați zece milioane de dolari, și o să scot banii ăștia de la voi chiar de-o fi să vă întorc pe dos, secăturilor.”

Securistul de format mic, simțind privirea Obiectului ațintită asupra lui, și-a ridicat ochii din paginile ferfenițite, iar sprâncenele maronii, care semănau cu niște coji uscate de pâine, s-au arcuit întrebător. Maksim T. Ermakov s-a apropiat hotărât de el și securistul s-a sculat ca în fața unui șef, punând degetul unde rămăsese.

— Bravo! Ești un erou!

Maksim T. Ermakov l-a bătut pe securist pe umărul vătuit al sacoului, simțind dedesubt un os ca o piatră mică și netedă.

Securistul nu a schițat niciun gest, numai peste ochii ce nu clipeau parcă s-a lăsat un oblon plumburiu.

— Bine, am plecat, a zis Maksim T. Ermakov și a pornit spre ușă.

— Maksik, așteaptă, l-a strigat Liusia cu tremur în glas. Vreau neapărat să vorbesc cu tine.

— Să mergem să fumăm, a propus Liusia cea Mică, trăgând nervos de sertarele biroului în căutarea țigărilor.

Locul pentru fumat era departe, la capătul unei scări laterale, și era dotat cu toate neajunsurile posibile ce se cuveneau luptei corporatiste cu această deprindere proastă și cu plăcerea de a consuma un produs străin. Trebuia să te duci până în capătul culoarului, pe urmă să urci, să mergi din nou de-a lungul unui perete de sticlă pe un hol friguros care parcă nu se mai termina, apoi să cobori patru rânduri de scări, strâmte și abrupte, ca să ajungi, într-un sfârșit, la coșul de gunoi acoperit de scrum, care cobora mecanic chiștoacele într-o apă neagră. Cu ocazia zilei de opt martie, toți fumau în voie și făceau gălăgie în birouri (pentru mai multă siguranță, detectoarele de fum fuseseră acoperite cu mai multe rânduri de prezervative); dar Liusia cea Mică și Maksim T. Ermakov nu aveau unde să se ducă. Coborând supus după Liusia în casa scării, care mirosea a fum de țigară, Maksim T. Ermakov se uita îndurerat la ceafa ei îngustă, aplecată, și la gulerașul scrobit, prea larg pentru ea.

La capătul scării vuia o mare de oameni, gesticulând cu țigările prin aer; înghesuială, nu glumă, ca în cazanul cu smoală al diavolului. Jos, lângă perete, Maksim T. Ermakov a zărit două căpățâni ascuțite, dar poate că era din cauză că mereu i se năzăreau peste tot numai securiști.

— Aici, a zis el și a împins-o pe Liusia, pierdută, pe o ușă mată de sticlă.

S-au trezit pe palierul liniștit al unei alte întreprinderi. În apropiere se vedea o canapea de designer, care semăna cu niște buze roșii de femeie, și o plantă într-un ghiveci uriaș, parcă făcută din hârtie gofrată. Pe pământul mucegăit din ghiveci se vedeau mucuri de țigară și Maksim T. Ermakov și-a scos liniștit pachetul de Parliament.

— Aici se pare că e liniște, a spus el, încercând, cu glasul lui calm, să o liniștească pe Liusia, a cărei țigară îi dansa între degete fără să vrea să se aprindă.

— Maks, a început Liusia cu un glas răgușit și înecat în lacrimi, știi, am un fiu, Artiomka... Ei, doar ești la curent... A fost operat la un centru de cardiologie. Operația a fost un succes, i-am dus chirurgului flori, coniac. Și deodată au început să cedeze toate organele... De parcă îl deconectează cineva, sistem după sistem... E la reanimare, au trecut deja douăsprezece zile și încă nu și-a recăpătat cunoștința. Doctorii spun că nu-și mai revine. Poate că mă aude...

În momentul acela ochii Liusiei s-au făcut de două ori mai mari și au început să strălucească umezi; de-a lungul nasului au început să se prelingă lacrimi fierbinți, înnodându-se în bărbie. Maksim T. Ermakov nu prea mai era în apele lui. Nu mai văzuse niciodată ca lacrimile să curgă așa, întruna, pe un chip încremenit, ca dintr-un izvor.

— Îmi pare foarte rău, a zis el cu vorbele unui personaj pozitiv dintr-un film de la Hollywood.

Suna aiurea și Maksim T. Ermakov, de necaz, a tras de o frunză de palmier, drept care planta a început să zornăie sec deasupra lor.

— Ne-au mai rămas poate câteva zile.

Liusia cea Mică nu trăgea din țigară, parcă mușca din ea.

— Poate două săptămâni. Artiomka se luptă, nu vrea să se ducă. Pielea lui e rece de tot, numai fruntea e fierbinte și părul i s-a uscat, parcă n-ar fi al lui. Acum numai aparatele îl mai țin în viață. Stau noaptea lângă el și mașinăria aia face ca o bufniță. Aia e respirația lui Tiomka. E încă așa de mic, nu

pricepe ce e moartea. Cum să moară când nu știe ce-i aia? Se gândește și el la ceva când stă acolo în pat, și eu stau lângă el și încerc să-mi imaginez la ce se gândește. Unui copil mic e ușor să-i induci ideea că el e vinovat: a stricat o jucărie, a murdărit geanta mamei cu carioca. Mă tem c-ar putea să creadă că toate astea sunt din cauza genții. Copilul crede c-o să fie iertat, că n-o să mai fie pedepsit dacă promite că nu mai face. Că mama îl iartă... Uneori mi se pare că sunt deja singură, singură de tot cu toate astea, înțelegi, Maks?

— Și de ce Ika nu-ți dă liber? a întrebat Maksim T. Ermakov, vorbind în șoaptă, fără să știe nici el de ce.

— Nu spun astea nimănui, a răspuns tot în șoaptă Liusia cea Mică, întorcând repede spre Maksim T. Ermakov o față umedă, parcă de marțian. Ei știu așa, în linii mari. Nu știu de ce, dar mi-e frică. Mi se pare că, dacă o să înțeleagă toți că nouă ne merge rău, o să fie și mai rău. O să simtă sângele și o să se năpustească asupra noastră ca niște corbi. Mă crezi, Maksik? Merg pe stradă, cobor la metrou și aș vrea să fiu invizibilă.

— Și atunci mie de ce-mi spui?

Drept răspuns, Liusia cea Mică i-a zâmbit cu zâmbetul de lunatică care în ultimul timp apărea mereu pe fețișoara ei chinuită și l-a apucat pe Maksim T. Ermakov de încheietura groasă:

— Maksik, oricum ei o să-ți vină de hac, a șoptit ea fierbinte, clipind din genele îngreunate de lacrimi.

— Ei, care ei?

— Ei.

Liusia cea Mică a aruncat o privire spre ușa de sticlă.

— Doar ei nu renunță, Maks... Acum spun niște lucruri îngrozitoare... Dar mai apoi tu oricum... Cu pistolul în cap... Iar pentru mine și Artiomka o să fie deja prea târziu... Dar dacă te-ai hotărî? E josnic să te rog așa, dar aș fi în stare de orice, de orice!

— Stai puțin. Stai puțin, nu mai urla!

Maksim T. Ermakov s-a lăsat în genunchi în fața Liusiei și a luat-o în brațe ca pe un ied neastâmpărat și speriat.

— Concentrează-te, uită-te la mine. Uite, ești femeie în toată firea, ești inteligentă. Tu chiar crezi că dacă eu mă împușc, Artiomka o să trăiască? Hai, folosește-ți logica. Chiar așa crezi?

Liusia cea Mică a ridicat încet spre Maksim T. Ermakov ochii umezi și goi și a clătinat încet din cap.

— Ei, uite, vezi? s-a bucurat Maksim T. Ermakov. Înțelegi și tu că așa ceva nu există. Ce legătură are? Cum poate un om care nu deranjează niciodată pe nimeni să cauzeze accidente, catastrofe, morți? Ce, eu fac noaptea să deraieze trenurile?

— Și atunci de ce? a întrebat încet Liusia cea Mică, privind din nou la ușa mată din sticlă, în spatele căreia se vedeau umbre întunecate. S-au auzit tropăituri, hohotul cuiva și pe urmă o voce supărată de femeie acoperind cu țignalul ei murmurele prevenitoare ale bărbaților.

Maksim T. Ermakov înțelegea, desigur, ce voia ea să îl întrebe. Dacă punea între paranteze instinctul care îi zicea că totul e chiar așa cum i-au descris căpățânoștii din sistem la prima lor întâlnire memorabilă, atunci povestea putea să aibă o mulțime de explicații: vreun training special, de exemplu, sau logica sucită a serviciilor speciale care înnebuniseră de-a binelea și îl luaseră pe Maksim T. Ermakov drept un terorist internațional. Dar ce înseamnă „instinct”, la urma urmei? Nu poți nici să-l atingi, nici să rupi o bucată din el.

— Nu știu, i-a răspuns aproape sincer Liusiei celei Mici, privind-o drept în față fără niciun efort.

Privirea ei neliniștitoare era atât de intensă, încât în ochii lui Maksim T. Ermakov au apărut deodată lacrimi mari, cât un ou de struț.

— Maksik, ce bun ești, a spus mișcată Liusia cea Mică, ștergându-și cu dosul palmei obrazul flasc. Dacă aș putea să te ajut...

— Păi uite, chiar poți, și-a dat imediat seama Maksim T. Ermakov. Vezi, mă hăituiesc, fac presiuni asupra mea, dar eu nu pricep nimic. Nebunii ăștia din fața clădirii – cine sunt, de unde au răsărit? Pe scară, la mine, e tot așa, un grup de retardați. Au avut o discuție cu mine, mi-au spus tot felul de bălării. Dar ei de unde știu de capul meu, de pistol? Uite, tu, de exemplu, de unde ai aflat?

— Cum, nu știi nimic? Preț de o clipă, uimirea a smuls-o pe Liusia cea Mică din durerea ei, aducând-o la realitate. Ți-ai căutat în ultima vreme numele pe un motor de căutare, în Iandex, de exemplu?

— Ce să caut? s-a minunat la rândul lui Maksim T. Ermakov. Nu sunt o celebritate, nu sunt o stea. Nu apare nimic despre mine la televizor. Ieri un jurnalist de doi bani mi-a explicat clar că nu vin reporterii pentru că serviciul de PR n-a fost plătit pentru asta. Înțeleg și eu lucrurile astea, că doar nu m-am născut ieri.

— Nu, nu înțelegi, l-a întrerupt Liusia cea Mică, urâtă ca o maimuță bătrână. Pe net parcă nu ești tu. Adică tu ești, desigur, dar ești un personaj dintr-un joc pe computer. Jocul se cheamă „Cap sec” și e foarte bine cotat online. Ei, și bloggerii scriu tot timpul despre tine. Adică despre Ermakov personajul, dar, de fapt... Uite ce-i, hai să ne întoarcem, mai bine îți arăt. Vai, Maks, sunt niște chestii acolo!...

„Să ne uităm, să ne uităm”, a murmurat Maksim T. Ermakov încetișor, grăbind pasul în urma Liusiei celei Mici pe coridoarele îmghețate și pe scările pline de fum de țigară. De peste tot se auzeau voci aprinse și zdrăngăneala muzicii, de parcă uriașa și friguroasa clădire de birouri făcuse, cu ocazia zilei de opt martie, un atac de cord. Din când în când le ieșeau în față cete de funcționari surescitați care agitau întruna stegulețe corporatiste, după care culoarele deveneau din nou pustii, iar panorama însorită de afară părea făcută numai din sticlă. Liusia, parcă nefiresc de veselă, se unduia în fața lui Maksim T. Ermakov pe niște tocuri strâmbe și privirea ei, aruncată peste umăr, părea nepotrivit de jucăușă, ca a unei prostituate care pusese

mâna pe un client. Dar, desigur, era o aberație, în starea ei distrată Liusia putea să semene cu oricine, nu avea cum să controleze asta. Maksim T. Ermakov, tușind în pumn, și-a amintit deodată de Marinka, de rochia ei de un galben turbat. Amintirea era neplăcută și asta s-a răsfrânt cumva asupra Liusiei celei Mici, dar cum anume Maksim T. Ermakov nu își dădea seama.

În anticameră, în urma prognozistului rămăseseră cărțulia cu coperta în sus și niște cocoloașe de ambalaje cerate de la niște bomboane ieftine. Toți sunt oameni, pentru toți e sărbătoare. Maksim T. Ermakov a luat cheile de la Liusia și a încuiat temeinic ușa de trei ori. Între timp Liusia s-a așezat pe scaunul ei gârbovit și, cu un păcănit al unghiei pe tastatură, a trezit computerul.

— Maksik, îl deschid, a spus ea, tulburându-se și agitându-se.

Maksim T. Ermakov s-a strecurat în spatele ei, făcând mobila să pârâie, și și-a pironit ochii în monitor.

Așa deci.

Până și lui, care nu se pricepea deloc la jocurile pe calculator și care nu jucase așa ceva în viața lui, îi era clar că jocul nu putea fi făcut decât cu niște sume colosale. Grafica era uimitoare: blocul în care locuia Maksim T. Ermakov putea fi recunoscut nu numai după cele două rânduri de apartamente îndesate, ci și prin înfățișarea jalnică a balcoanelor care aminteau de niște lăzi pline de vechituri. Fereastra lui Maksim T. Ermakov de la etajul al șaptelea pâlpâia roșie, ca un buton de avarie.

— Maksik, uite, a zis Liusia și a mișcat mouse-ul.

Blocul a început să se mărească, să se spargă într-o rețea tulbure, după care a devenit și mai clar. Într-un colț a apărut un indicator albastru: „Strada Usov, numărul 16.”

— E adresa ta, a spus Liusia, lucru pe care Maksim T. Ermakov îl pricepuse și fără ajutorul ei.

— Apasă pe fereastră, a rugat-o el, trăgându-și nasul.

L-a cuprins deodată senzația că în apartamentul lui mic dăduse năvală jumătate din populația Moscovei. Realismul imaginilor era cutremurător. Vedea camera, patul șifonat, acoperit cum, necum, de un pled, biroul cafeniu al învățătoarei emerite, pe care era călimara, vedea fotoliul, iar pe el cravatele pe care le aruncase în dimineața aceea și care semănau, dacă mișcai mouse-ul, cu niște șerpi fojgăitori, pestriți, încleștați. Liusia, cu sprâncenele ridicate, a mărit imaginea și a luat-o la stânga. Pe ecran a apărut holul de la intrare, și Maksim T. Ermakov și-a recunoscut în cuier paltonul de cașmir, atârnând cu spatele spre spectator.

— Păi ce-i ăsta, un amestec de joc cu reality-show? a întrebat el, încercând să își amintească ce aruncase prin baie.

— Nu știu, Maksik, aici sunt multe chestii ciudate, a răspuns vinovată Liusia cea Mică. Și ăsta, îți dai seama, e numai începutul! Pe aici poți să intri pe scară, poți să cobori cu liftul, poți să te urci în mașina ta...

— Dar eu unde sunt? a întrerupt-o brutal Maksim T. Ermakov.

— Imediat, uite.

Da, într-adevăr, semăna cu el. Mutra albă pe tot monitorul. Obrajii buhăiți ca niște buzunare pline, zâmbetul strâmb, ca și cum s-ar fi reflectat într-un samovar. După care moaca se trage un pic în spate și lângă ea se ridică o mână albă, durdulie, într-o mânecă neagră, ținând un pistol negru. Poc! Capul devine transparent ca la o radiografie; glonțul sfâșie încet aerul, lăsând în urmă o dâră frumoasă, în toate culorile curcubeului. Buf! Glonțul intră în cap și începe să zburde pe acolo ca un peștișor de aur într-un acvariu rotund. Și din nou zâmbetul, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Monstruozitatea aia, meditând comic, își scarpină căpățâna cu țeava pistolului, iar pe monitor țâșnește o fereastră: APASĂ AICI!

— E clar, a bâiguit Maksim T. Ermakov, încercând să își ascundă tulburarea. Liusia, trimite-mi și mie linkul, o să mă joc și eu puțin, să văd despre ce e vorba.

— Sigur, Maksik. Maksik, numai să nu pui tare la inimă, a zis neliniștită Liusia, tastând iute cu degețelele ei osoase. Gata, am trimis! Maksik, mai

stai puțin, să-ți mai arăt ceva.

— Ce? a repezit-o Maksim T. Ermakov, care deja se chinuia să iasă din colțișorul în care se vârâse și tare ar fi avut chef să facă praf toată mobila din anticameră.

— Am găsit ceva pe internet. E important, serios. Vezi tu, oamenii confundă jocul cu realitatea. Sunt încurajați să facă asta!

Liusia cea Mică a făcut grimasa aceea inexpresivă care în ultima vreme îi apărea adesea pe față.

— Uite, un om pierde pe cineva drag într-o catastrofă. Imaginează-ți în ce stare se află. Dacă ți-ai pierdut soțul, copilul, ești deja într-o altă lume, străină, de neînțeles. Și, dacă este să crezi că soțul tău și copilul au murit, atunci poți să crezi și alte lucruri incredibile. Și în draci, și în farfurii zburătoare. Victimele astea care aruncă în tine cu legume iau jocul ca pe un îndemn. Li se pare că o persoană informată le dă niște indicii. Mai ales că descoperă imediat că adresa e adevărată și că personajul chiar există...

— Asta am priceput deja, a întrerupt-o Maksim T. Ermakov. Vrei să spui că durerea îl face pe om idiot?

— Nu pe toți, a spus încet, ofensată, Liusia. Mai bine uită-te. Chiar vreau să te ajut.

Pe monitor, pe fondul unor șuierături și al larmei unor voci neclare, se derula un video de amatori. Era filmată o pistă de decolare, netedă și înghețată, cu o pădurice ca de cerneală la orizont. Avioanele se ridicau unul după altul de pe pistă, ca niște gâscani cu fundul mare, care își întind aripile cu importanță. Cel care filma nu știa să țină obiectivul nemișcat; din când în când apărea în cadru un turn rotund. Deodată camera a prins o siluetă cenușie care zbura ca o muscă deasupra turnului. Silueta devenea tot mai mare și trăgea în urma ei un fir negru și gros. Brusc, avionul avariat s-a făcut cât o balenă și a plonjat de parcă încerca să se scufunde până în inima pământului, plesnind, ca o balenă, din coada care se rupsese. Imediat a luat foc, caroseria a fost cuprinsă de flăcări ondulate, strigătele de jos au atins o

intensitate insuportabilă și deodată înregistrarea s-a întrerupt. Pe ecran au rămas flăcările încremenite, ca un coc roșcat al unei femei.

— E catastrofa din Kazan, o filmare de la fața locului, a explicat Liusia cea Mică, închizând înregistrarea.

— Aha, a murmurat Maksim T. Ermakov, aducându-și aminte imediat de grupul de protestatari din Kazan care stăteau în fața clădirii: corpolenți, cu scurte negre de piele închise până sus, cu căciuli la fel, rotunde, de nurcă pe niște capete rotunde aproape identice. Liderul lor, un om care nu avea deloc gât, cu o față asiatică, bătrânească, cu trăsături feminine, era totuși abil și avea mâinile lungi: proiectilele lui, aruncate cu forță, zburau aproape la țintă și loveau umbrela cu un zgomot care stârnea un ecou în stomacul lui Maksim T. Ermakov. Tătarul ăsta era unul dintre cei mai periculoși demonstranți adunați în fața sediului și, când dădea cu ochii de el, Maksim T. Ermakov nu știa cum să fugă mai repede. Oare văzuse și el filmulețul de amator? Oare și-a dat seama că în film e chiar avionul lui? La cine se dusese cu ceea ce simțise atunci? Dar oare mai avea la cine să se ducă?

— Uite nivelul al patrulea al jocului, l-a făcut atent Liusia cea Mică, încărcând jocul.

Era același lucru, dar parcă înfășurat într-un celofan. Erau reproduse șiruri identice de avioane pe pistă, turnul scund de la orizont, până și mersul unui trenuleț de marfă în miniatură, care ducea niște geamantane în miniatură, cât niște boabe de cafea. Diferența era că pe pistă se aflau culcate niște siluete umane negre ca niște litere și sub fiecare se întindea pe zăpadă o pată de sânge. Maksim T. Ermakov și-a spus deodată că niște cadavre adevărate nu ar fi semănat cu niște litere, ci cu niște grămezi de cârpe. Jocul părea să se deruleze în sens invers, de la coadă spre cap: pe pistă avea loc un schimb de focuri, fără nicio implicare din partea Liusiei celei Mici. Un ins ca din desene animate, cu niște umeri extrem de lați, ca o cobiliță, și un grăsan abil, în carouri, trăgeau unul în altul cu niște proiectile rotunde pe care le întindeau, ca pe niște mărgele, pe niște fire de foc. Grăsanul a nimerit! Insul cu umeri lați s-a întins disciplinat pe beton și imediat pe cerul lăptos a apărut o siluetă cenușie: avionul s-a prăbușit, s-a frânt în două, a izbucnit în flăcări, iar pe monitor a început să pâlpâie enervant o ferestruică roșie: „Ați fost eliminat.”

— Au procesat înregistrarea, numai că nu știu în ce program, a bâiguit Maksim T. Ermakov. Îmi închipui ce bani grei au dat ca să pună mâna pe filmare. A filmat cineva într-o doară, poate s-a jucat cu telefonul, și peste noapte a ajuns milionar...

— Peste noapte au murit o sută șaizeci de oameni, i-a amintit Liusia cea Mică, privindu-l pe sub sprâncene cu ochi strălucitori.

— Și ce? Ce treabă am eu cu asta? a spus agasat Maksim T. Ermakov. Înțelegi măcar ce-mi pun în spinare? Ăia au murit, ăilalți au fost omorâți, alții nu mai știu ce-au pățit, și totul e din vina mea! Păi în lume mereu se-ntâmplă câte ceva, spune-mi un an când n-au căzut avioane! Cine sunt eu să iau totul asupra mea fără să crâcnesc? Titan, Hristos?

— Maksik, te rog să mă ierți, s-a înmuiat deodată Liusia. Așa e, nimeni n-ar putea să suporte așa ceva. Vai! Păi ei chiar pe asta se și bazează! a avut ea deodată o revelație, plesnindu-se cu palma pe obraz. Ca tu să te împușți!

— Ah, a dat Domnul și ți-a picat fisa, a făcut Maksim T. Ermakov încruntat și și-a băgat mâinile adânc în buzunarele pantalonilor săi rușinoși, plini de pete. Dar eu o să suport. Asta îți promit foarte clar. O să-i fac să dea chix. Apropo, cum e cu jocul ăsta? Ce-i ăsta, un schimb de focuri, atât? N-au găsit ceva mai sofisticat?

— Ba au găsit, cum să nu? Aici poți să te joci în mai multe feluri: să faci singur o echipă din personaje cu diferite calități, să joci online în echipă cu alți jucători, chiar să faci instrucție și să primești o calificare. Sunt foarte multe misiuni complicate. Scopul principal al jocului este ca tu, adică eroul, să se împuște în cap cu pistolul. Pentru asta trebuie să-l nimerești pe erou, nu mai țin minte de câte ori, peste o mie, cu tot felul de arme. Iar la primele trei nivele, dacă un jucător îl nimerește pe Ermakov, atunci Ermakov devine și mai puternic, și mai rapid, se înarmează și mai bine. De-aia sunt puțini cei care ajung la nivelul patru. Numai cu ajutorul unei chei speciale...

— Da, da, foarte interesant, numai că Ermakov sunt eu, apropo, a spus acru Maksim T. Ermakov, simțindu-se nu atât împușcat, cât jefuit.

Trecând în joc, înfățișarea lui devenise cumva un bun al comunității. Redus subit la conținutul interior, Maksim T. Ermakov se simțea ca un copil de zece ani, înalt de un metru douăzeci, și copilul ăsta, mi-e rușine s-o spun, ar fi vrut să plângă.

— Bun, și de fapt în ce constau misiunile? Cum sunt legate de catastrofele reale? a întrebat Maksim T. Ermakov, sfâșiind în buzunare niște hârtii uitate acolo.

— Păi sunt strâns legate, i-a răspuns cu solicitudine Liusia cea Mică. Uite, acolo, unde ți-am arătat, trebuia să salvezi un avion cu pasageri. Dacă cineva din echipa de jucători supraviețuiește și găsește valijoara în care e codul, avionul poate să aterizeze și focul poate fi stins.

Maksim T. Ermakov a scos încet mâinile din buzunare. Hârtiile pe care le crâmpoțise cu unghiile lui netăiate s-au dovedit a fi bancnote de o sută și de cinci sute de ruble. Drace!

— Se pot lipi la loc, a murmurat Liusia, mutându-și privirea vinovată spre banii ferfenițiți.

— Bine, lasă asta, a zis Maksim T. Ermakov, scuturând din buznare bucățelele de hârtie. Uite ce mă interesează, poate tu știi: catastrofele din joc, de când sunt? Din ultimul an? Din ultimii doi? Am devenit recent cauza a tot ce e rău pe lume sau sunt așa încă din pruncie?

— Cu siguranță nu sunt doar din ultimul an, a spus Liusia cea Mică, încruntându-se concentrată. Dacă ești așa din pruncie, asta n-ai cum s-o afli, atunci nu era nici internet, nici mobil cu care să filmezi tot ce vrei. Filmări vechi, dacă există, nu sunt puse pe net, ar trebui trecute în format digital. Uite, nouăzeci și nouă, căderea unui avion cu sportivi în apropierea Genevei. Lucrul cel mai vechi pe care l-au găsit.

De data aceasta filmările erau făcute chiar din avionul care se legăna amenințător deasupra hăului. Probabil că motoarele cedaseră: nu se auzea niciun sunet în afară de un scrâșnet tăios care semăna cu scârțâitul unui leagăn de grădină. Scârțâitul îi dădea lui Maksim T. Ermakov senzația că se află undeva foarte sus. În depărtare se înălțau când și când niște creste

muntoase, profilându-se la stânga ca limbile de oțel ale unei yale vechi. Părea că o să sfâșie aripa avionului din clipă în clipă. Jos se vedeau albe suburbiile îngrijite, ca niște cutiuțe de medicamente, iar firicelul de apă al lacului sclipea la lumina soarelui de parcă ar fi fost de fosfor. Părea imposibil să poată să aterizeze acolo. Era mai probabil ca micul avion să se mai legene așa în aer o vreme, după care să i se rupă fuzelajul. Deodată avionul s-a dat peste cap, munții au început să atârne ca niște țurțuri gigantici și imediat pământul s-a apropiat; totul pâlpâia și trosnea, de parcă ar fi fost tras prin tufișuri o frânghie cu rufe.

— Să-ți arăt cum se face asta în joc? i-a propus Liusia cea Mică, vădit mulțumită de rezultatul căutărilor ei. Acolo Ermakov zboară în jurul avionului ca Superman, împingându-l cu pumnii, și trebuie să-l nimerești cu o pușcă automată de cel puțin trei ori!

— Nu, nu mai, ajunge. Nu știu de ce, dar am obosit.

Maksim T. Ermakov și-a șters cu dosul palmei fruntea plină de broboane de sudoare.

— Un singur lucru mai vreau să știu: de ce joci prostia asta? Când situația ta, scuză-mă c-o spun, e așa cum e?

— Ei, nu eu mă joc, ci Tiomka, a exclamat mândră Liusia cea Mică. În jocul ăsta sunt mii și mii de oameni de tot felul, iar Tiomka e în primii patru sute la puncte, îți imaginezi? Niciun gamer nu știe că e copil. Toți cred că are deja peste optsprezece ani!

După ce a turuit toate astea, Liusia cea Mică s-a oprit deodată, iar zâmbetul i-a înghețat pe față ca un geam spart. „Niciodată fiul tău n-o să aibă optsprezece ani”, și-a spus absent Maksim T. Ermakov. „Numai să nu înceapă din nou să plângă, să mă lase să plec liniștit.”

— Ei, am plecat! a anunțat el vioi, învârtind cheia în gaura cheii. La mulți ani încă o dată, în ciuda conjuncturilor! Și mulțumesc, chiar m-ai ajutat, a spus el pe un ton mai blând, drept care ochișorii Liusiei celei Mici din nou s-au umplut de lacrimi și au început să sclipească de parcă erau cristale.

„Da, n-am văzut asta”, și-a poruncit Maksim T. Ermakov, ieșind repede pe coridor. „Nici asta”, a spus el din nou în gând, aproape ciocnindu-se de micul prognozist social care se plimba cu pași mici pe mocheta cenușie, cu ghetuțele lui murdare, cu vârfuri ascuțite, ca niște semințe de floarea-soarelui.

Mașinile strălucitoare se întindeau în coloane lungi cât vedeai cu ochii, ca un râu mare și plin de luminițe. Sute de roți scrâșneau greu pe gheața măcinată, din țevile de eșapament se ridica un fum cenușiu și roțile se afundau în bălțile cleioase din metru în metru. Furgoneta de pâine a prognoziștilor sociali era blocată în trafic, ca toată lumea; forțată de mașinile din spate să înainteze puțin, a încercat să se repoziționeze, dar nu a reușit decât să se pună de-a curmezișul, stârnind claxoane indignate; farurile Toyotei lui Ermakov luminau din când în când furgoneta murdară de noroi și pe bărbatul de la volan cu chelia rotundă, ca a unui om de zăpadă; dintre buze îi ieșea, în locul morcovului tradițional, o țigară strâmbă.

„Mama voastră, stau aici de două ore, atâta faci cu avionul până la Paris”, boscorodea cu necaz Maksim T. Ermakov, cotind într-un sfârșit pe anemica străduță Usov, cunoscută acum, se pare, de mii și mii de idioți. Plângea și sufletul în el după banii pe care de atunci încolo avea să îi bage în buzunar șefa cea șmecheră. Unde mai pui că toate contractele de care Maksim T. Ermakov se ocupase ani în șir, în folosul firmei și al partenerilor, aveau să se ducă pe apa Sâmbetei. Parcarea a găsit-o înțesată de mașini sovietice care aparțineau, cel mai probabil, demonstranților. Strecurându-și cu greu mașina între ele, Maksim T. Ermakov, înghețat bocnă, s-a dat jos din Toyota și abia atunci și-a amintit cu repulsie că a doua zi e opt martie. Nu cumpărase niciun cadou pentru Marinka, dar trebuia măcar să ia o sticlă de șampanie, niște bomboane, o prăjitură, ceva. Nu-i nimic, nu-i nimic. Țin’ te bine, Obiectule Alfa, n-o să te ajute nimeni în afară de tine.

Magazinul din subsol avea vitrina împodobită cu luminițe, de parcă se pregătea de Revelion, nu de opt martie. „Mă rog, să-mi iau și eu ceva, o tărie, acolo...” și-a spus Maksim T. Ermakov coborând treptele abrupte. În magazin casa de marcat țăcănea veselă, vânzătoarea de la raionul de legume cântărea un ciorchine de struguri mare cât o lustră, cumpărătorii se înghesuiau cu coșurile pline din care se iteau în toate părțile gâturi aurii de

sticle. Era, într-adevăr, sărbătoare! Dar nici nu a ajuns bine Maksim T. Ermakov în pragul magazinului, că bodyguardul i-a și tăiat calea: de aproape, mirosea grosolan a haine de lână.

— Pe dumneavoastră nu vă servim, a pufnit el încruntat.

— Cum așa? a spus năuc Maksim T. Ermakov. Doar sunt un cumpărător fidel! Ce, nu mă recunoașteți? Doar vin aici aproape în fiecare zi!

— V-am spus, nu vă servim! a repetat gardianul, de data asta mai tare, împingându-l pe Maksim T. Ermakov cu pieptul umflat al uniformei decorate cu niște nasturi de fier, care păreau mai degrabă cuie înfipte.

Maksim T. Ermakov a făcut ochii roată, căutând ajutor. Casiera blondă, mereu așa de amabilă, acum își arăta ceafa nevopsită, pământie, examinând cu o atenție exagerată coșurile cetățenilor serioși. Cumpărătorii cu pungile pline se strecurau pe lângă Maksim T. Ermakov, aruncând spre el priviri piezișe, ca niște peștișori speriați în apă tulbure.

— Păi o să vă dau în judecată! a strigat Maksim T. Ermakov, dar nu cu vocea lui, ci cu un glas pițigăiat de femeie. Vreau să vorbesc cu directorul!

— Directorul nu e aici, a plecat acasă. Haideți, dați-vă din drum, ieșiți afară!

Spunând asta, gardianul l-a dat afară din magazin și, înghiontindu-l sub omoplat, l-a făcut să urce treptele strâmbe până acolo unde bătea un vânt aspru, măturând zăpada pe asfalt.

Descurajat, Maksim T. Ermakov se scotocea pierdut prin buzunare, căutând țigările. Gardianul, care nu se dădea dus, și-a scos și el pachetul de țigări. S-au pus amândoi pe fumat, ferind de vânt flacăra pâlpâitoare a brichetelor. La lumina de o clipă a brichetei, nasul cârn al gardianului semăna cu o măciucă. Privindu-se precauți unul pe altul, au scuturat pe rând scrumul în coșul de gunoi plin de tot felul de cutii de carton și de bețe uscate rupte. „Poate să-l iau cu binișorul?” și-a spus gânditor Maksim T. Ermakov, aproape ciocnindu-și chiștocul de țigara dușmanului.

Dar chiar atunci s-a auzit din spate o voce moale de tenor:

— Seara bună, vecine!

Maksim T. Ermakov s-a întors imediat. În fața lui se afla beţivanul Vasia Șutov în persoană. Își tunsese ceea ce pârlise din bărbuța sa roșcată și acum barba, devenită strâmbă, semăna cu o mătură tocită. Pe capul moscovitului verde se lăfăia o căciulă cu urechi care semăna cu un leș de pisică. în spate era îmbrăcat într-o pufoaică roz de femeie, pe care sigur o luase de la una dintre colaboratoarele lui permanente, ocupată cu un client.

— Ce, nu-ți vând? a întrebat compătimitor moscovitul verde, tot clipind din ochișorii lui calzi, aproape înecați în niște pungi cenușii.

— Ei, a mormăit fără chef Maksim T. Ermakov.

— Știi ce? Hai să te ajut, ca-ntre vecini, i-a propus Șutov într-o șoaptă conspirativă. Spune ce vrei și-ți cumpăr cât ai bate din palme! Dar să nu-ți treacă cine știe ce scheme prin cap, că eu țin socoteli și-n somn. Numai să-mi dai să-mi iau și eu o sticluță, așa, de sărbătoare. Comision. Ei, batem palma?

Șutov rânjea servil, dezvelindu-și singurul dinte din față, galben și ascuțit ca o aschie.

Maksim T. Ermakov ezita. Nu prea intra în socotelile lui să se încurce cu Șutov. Dar, pe de altă parte, ce era să facă? Oftând din greu, Maksim T. Ermakov a numărat în mâinile tremurătoare ale alcoolicului trei hârtii de câte cinci sute de ruble, dar s-a mai gândit și a mai pus una.

— Deci așa: un tort mic de iaurt, cel mai bun pe care-l au, o cutie de bomboane, șampanie, coniac, piept de pui sau costiță de vițel, vezi și tu acolo...

Maksim T. Ermakov nu mai putea de necaz la auzul strigătelor bucuroase ale beţivanului surescitat. Ție, pentru efort, să-ți iei o jumătate de litru, dar nu prea scumpă. Azi mi-au tăiat banii la serviciu, așa că acum o să fiu foarte econom!

— Am înțeles! ’Țeles!

Zgâindu-se întruna la hârtiile colorate de cinci sute de ruble, bețivanul țopăia vioi pe treptele magazinului. Maksim T. Ermakov a rămas în vântul puternic care făcea asfaltul înghețat să pară așa de alunecos, că ți-era frică să faci vreun pas. Crengile goale ale copacilor se zbăteau în bătaia vântului de parcă ar fi încercat să prindă din zbor fulgii rari de zăpadă. Timpul trecea greu. Tălpile ghetelor strâmte se făcuseră de piatră din cauza frigului. Nici nu își mai simțea picioarele. „Să vezi că ia tot felul de prostii”, și-a spus trist Maksim T. Ermakov, privind în jos la ușa magazinului.

Temerile lui însă nu s-au dovedit îndreptățite. În culmea fericirii, de parcă ar fi luat deja o dușcă, Vasia Șutov a apărut trăgând după el o pungă plină ochi. În altă pungă, pe care, grijuliu, o luase de la casă, a început să pună, rând pe rând, cumpărăturile, confruntând în același timp bonul din magazin, pe care îl murdărise deja cu degetele lui soioase. Urmărindu-l, Maksim T. Ermakov s-a convins uimit că Șutov luase tot ce ar fi ales și el. La fund de tot, în sacoșa leșinată atârnau, ciocnindu-se, niște sticle de vodcă.

— Vecine, nu te supăra, am luat două, au promoție, reducere adică, s-a dezvinovățit Șutov. Și dacă te superi, oprește tu una!

I-a întins o sticlă dubioasă de Stolicinaia, al cărei gât semăna cu un deget bandajat grosolan.

— Ei, nu, asta să bei tu, a făcut evaziv Maksim T. Ermakov.

— Mulțumesc, om bun! Că le-ar prinde bine și fetelor o dușcă! E muncă grea ce fac ele, îți distruge sănătatea... a bolborosit Șutov mulțumit, scormonind în buzunarul pufoaicei. Restul! Totul până la ultima copeică, a zis el și a pus în mâna lui Maksim T. Ermakov un ghem de hârtii mototolite și câteva monede lipicioase ca niște dropsuri.

— Lasă, păstrează-l tu, a spus Maksim T. Ermakov, rușinându-se fără să știe de ce.

— Bani? Nici nu mă gândesc! a protestat Șutov, ridicându-și cu demnitate bărbuța strâmbă. Bani luăm numai pentru servicii. Lucrăm cinstit! Dar așa,

ca-ntre vecini, putem să ne ajutăm oricând. Așa că zi-mi când mai ai nevoie de ceva. Știi unde stau. Cumpărăm tot de pe listă și facem și livrare la domiciliu!

„Bine că nu-mi oferi și fetele tale”, și-a spus acru Maksim T. Ermakov, salutându-l pe alcoolicul cel principial. Ridicând în aer punga foșnitoare cu sticlele, de parcă ar fi valsat cu ea, Șutov s-a grăbit să o ia înainte. Maksim T. Ermakov de-abia mergea în urma lui, luptându-se cu pungile grele. Demonstranții din fața scării se strânseseră unii în alții și, judecând după expresia de pe chipul lor, beau ceva tare. Foarte bine, n-aveau decât. Mult mai grețoasă era silueta lungă a sectoristului care se contura sub felinarul gârbovit. Gura lui mică și strâmbă ca o paranteză era strânsă cu asprime, iar mersul înțepat părea să indice hotărârea de a înfăptui ceva, dar ce anume, nimeni nu știa, nici măcar polițistul. „Drace, ăsta ce mai vrea de la mine?” și-a spus cu ciudă Maksim T. Ermakov, încetinindu-și mersul.

Dar se pare că sectoristul nu pentru el venise. Când a dat cu ochii de Vasia Șutov, polițistul i-a făcut un semn din bărbia osoasă, și Vasia Șutov s-a apropiat cuminte, băgând vodca cu tot cu pungă pe sub pufoaică.

— Deci tot pe străzi umblăm în loc să stăm acasă, l-a mustrat nemulțumit sectoristul, ridicând cascheta și ștergându-și fruntea înghețată cu o batistă nu prea curată.

— Păi să vezi, Andrei Andreici, am fost numai până la magazin și înapoi... a bâiguit Șutov în chip de justificare.

— Ei, e clar că n-ai dat fuga până la bibliotecă, l-a întrerupt ironic sectoristul. Ți-am spus de razie? Ți-am spus. Așa că uite, o să fie mâine, chiar de sărbătoare. După ora două să stai acasă, nu cumva să pleci, că venim să te săltăm.

— ’Țeles, Andrei Andreici! a exclamat vioi Șutov, îndesând mai bine în sân punga de plastic care foșnea și nu voia să stea ascunsă.

— Uită-te la mine, a spus apăsat sectoristul. Mâine am nevoie de cifre, de statistici. Tu ai bragă în loc de creier, dac-o tulești undeva o să trebuiască să băgăm la pârnaie un cetățean nevinovat în locul tău.

— Numai că, Andrei Andreici... ce-ar fi să renunțăm la... nu? a zis Șutov pipăindu-și cu mâinile osoase tâmpla moale ca un burete. Ei, sau nu cu toată puterea, mm, ce zici? Că doar vin de bunăvoie!

— Iote la tine, cică de bunăvoie, a pufnit sectoristul de sub caschetă. La ce faci tu zi de zi, cetățene Șutov, ar trebui să încasezi tot timpul câte una beste bot. Ținem un bordel? Ținem. Bem de stingem? Bem. Dac-ar fi după lege, tu de mult trebuia să fii la pârnaie. Ai vecini buni, nu scriu reclamații, numai se plâng din când în când. Și eu, nu știu de ce, am ajuns să fiu bun. Am o belea ca tine în secție, și-ți mai și vorbesc cu frumosul, ca un om, cum se zice.

— Înțeleg, Andrei Andreici, cum să nu-nțeleg? N-o să vă trag în piept! a zis Șutov servil, plecându-se cu atâta umilință, încât lui Maksim T. Ermakov îi venea să scuipe. De fapt, mâine nici n-o să scot nasul din casă!

„Uite-l, poporul nostru", și-a spus cu răutate Maksim T. Ermakov. „Uite, dă-ți viața pentru ei!" În clipa aceea, Șutov i s-a părut emblema desăvârșită a acelei mase populare inculte în numele căreia căpățânoșii statului îl obligau să se împuște. Vântul răsucea cracii pantalonilor lui Șutov în jurul picioarelor lui slăbănoage, îndoite la genunchi, se lupta să îi zboare de pe cap căciula cea mică și îi tot sufla haina în care ascundea vodca. Una dintre fetele lui a apărut din întuneric și și-a luat sfioasă peștele de braț. Tremurând pe tocurile ei înalte, se ținea și mai greu pe picioare decât Șutov; ai fi zis că are fiare de călcat legate de picioarele subțiri ca niște chibrituri. Fără ca măcar să clipească, sectoristul s-a întors și a pocnit-o pe fată peste fund. Prostituata, unduindu-și profesionist trupul sfrijit, a început să chicotească și să îi arunce polițistului priviri languroase, moment în care sectoristului i s-a urcat sângele în cap.

„Iată, armonia relațiilor interumane", și-a spus Maksim T. Ermakov, intrând în bloc. „Ăștia trei sunt de fapt colegi – chiar o familie, am putea spune. Împreună formează, cum să spun, nucleul dur al vieții, împreună țes o poveste pe o pânză uriașă. Iar eu sunt un nod incomod care trebuie tăiat. Sau oare așa se simte oricine are un dram de minte? Peste tot în lume singurătatea e o problemă personală, pe când la noi e o poziție antisocială. Sau poate masele noastre populare sunt altfel constituite? Nici nu pot să-mi închipui prin câte fire sunt legați toți între ei: vecini, rude, cumetri, amici,

colegi de clasă... Mai degrabă un fel de mușchi pe scoarța unui copac decât un popor. Ei bine, nu vreau să fiu ca voi, mulțumesc. Concetățeni, mă cac pe voi. Numai să nu-nceapă Marinka acum vreun concert. Numai să n-o apuce istericalele, Doamne, Doamne, ce silă mi-e de toate!”

Dar în apartament, nici urmă de Marinka. În întuneric huruia pe furiș closetul al cărui buton rece Marinka mereu uita să îl apese, pentru ca apa să nu mai curgă. Maksim T. Ermakov a aprins lumina în holul de la intrare și a văzut tot ce văzuse în urmă cu trei ore pe monitorul Liusiei: cuierul, paltonul cu petele de roșii, căciula care semăna și ea cu o roșie. În mod straniu, toate obiectele din casă i se păreau ireale. Maksim T. Ermakov bănuia mai de mult că apartamentul este monitorizat video și audio, dar, de când se convinsese că așa stau lucrurile, pereții holului, acoperiți cu un tapet grosolan care mima lambriurile, deveniseră și mai suspecți; lustra de forma unui pahar gros de sticlă vălurită proiecta pe tavan niște umbre mișcătoare. Maksim T. Ermakov a închis ochii și a scuturat din cap; când decorul familiar al casei lui a apărut din nou din tulbureala de steluțe verzi, a rămas o vreme așa cum îl știa.

Dar unde era Marinka? Lipsa ei trezea în Maksim T. Ermakov aproape același amestec de plăcere și iritare ca și prezența ei. Cu pași mari care îi trădau teama că ar putea fi urmărit, s-a dus în bucătărie și a dat pe gât un litru de apă minerală dintr-o sticlă de plastic. A îndesat cumpărăturile pentru cina romantică în frigiderul nespălat, murdar de dâre vechi de gălbenuș de ou. Nu avea niciun chef să mănânce, dar tot a improvizat un sandviș dintr-o franzelă pe care a pus salată și șuncă. A amestescat niște nes într-o cană mare și, după ce și-a azvârlit în șifonier costumul care devenise tot mai greu în timpul zilei, s-a trântit cu mâncarea în fața calculatorului.

Mailul de la Liusia cea Mică a apărut imediat, ca un cățeluș înghețat care aștepta la ușă. Dar Maksim T. Ermakov nu s-a grăbit să apese pe link, spunându-și că văzuse destule pentru o singură zi. De fapt, îi era cam frică să se vadă așa, stând la computer, să își apară sieși pe ecran ca într-o anfiladă infinită, așa cum vezi când pui două oglinzi una în fața celeilalte, urmărind amețit reducerea simetrică a perspectivei, într-un peisaj la fel de aiuritor ca și nemărginirea universului. În loc să se îndeletnicească și el cu

jocul poporului, „Cap sec”, Maksim T. Ermakov a intrat pe Iandex și și-a tastat numele și prenumele în fereastra de căutare.

La știri despre Maksim T. Ermakov nu era nimic, acolo toate rezultatele se refereau la un oarecare Maksim Ermak, directorul general al fundației filantropice „O copilărie fericită”, care semăna cu un beleluș roz, în vârstă, și care dădea câte două interviuri pentru fiecare calculator dăruit unei case de copii. Tot ce îi spusese Liusia cea Mică se găsea pe bloguri. Acolo popularitatea lui Maksim T. Ermakov depășea toate recordurile imaginabile. Se ramificau discuții pe forumuri și peste tot unde intrai dădeai numai de linkuri: i se părea că, pe orice ar apăsa, imediat ar fi absorbit într-un hău internautic fără sens și fără margini. Era posibil să-ți dai seama cum e structurat totul și despre ce e vorba, cel puțin la început.

„N-aș fi crezut niciodată că la noi, în Rusia, se pot face asemenea proiecte!!!” spunea cu maximă satisfacție un oarecare demon_ada[10], care se prezenta sub forma unui avatar cu un monstru blindat care aducea cumva cu o oală sub presiune.

„Ce Electronic Arts sau SEGA sau Ubisoft!!! Grafică revoluționară, motorul te lasă pur și simplu cu gura căscată! Poți să-i vezi lui Maksim T. Ermakov până și nasturii și părul de pe față. Cea mai nouă tehnologie în materie de jocuri. De fapt, îl recomand categoric tuturor! Gameri, mă mândresc cu țara mea!”

„Putem, când vrem”, comenta Milena, a cărei imagine de la avatar – o blondină frumușică – cu siguranță nu avea nicio legătură cu realitatea.

„Maksim T. Ermakov e cel mai tare personaj negativ! De-a dreptul fermecător. Și foarte periculos pentru omenire. Ei, băieți (și fete)! Haideți cu toții la luptă, să-l ciuruim pe Maksim T. Ermakov!” îi ținea isonul lui demon_ada un paladin cu ochi albaștri.

„Ce joc super!” spunea și alex_bars[11]. „Am distrus două scaune de computer, s-au prăbușit sub mine ca niște cai în fugă. Dorm numai două ore pe noapte. Asta da viață! Tot respectul pentru producători!”

„O să se traducă jocul și în engleză?” se interesa cu naivitate Milena, apărută din nou cu buclele ei de zahăr și buzele glazurate.

„O să-l traducă!!! Drace, n-au ce face!” urla patriotismul în demon_ada. „Un succes demențial al poporului rus!”

Și mai departe tot așa... Maksim T. Ermakov știa foarte bine tehnicile astea ieftine de animare a blogosferei, chiar și lui i se întâmplase să plătească pentru așa ceva, și nu o dată. Doi, trei useri creează un conținut și doi, trei comentează. Nimic mai ieftin. Toată treaba asta nu făcea decât vreo cincisprezece mii de ruble pe lună. E adevărat, depinde de useri. De regulă, trebuie să fie persoane fizice cu bloguri active, dar Maksim T. Ermakov bănuia că la încălzire iau parte și niște prefabricate virtuale pregătite ca rezervă. Ca să se convingă, l-a verificat pe demon, intrând pe blogul lui. „Eu cu Turnul Eiffel”, spunea legenda de sub o fotografie care înfățișa un bărbat gras, roșcovan, cu o cămașă în carouri scoasă din pantaloni, cu barba ca o coadă de vulpe acoperindu-i gușa. Din turn nu se vedea decât un pilon de susținere uriaș, luminat în galben, parcă de chihlimbar. „Eu la Nisa” – același bărbat pe o străduță îngustă unde toate ferestrele, acoperite cu grilaj, semănau cu hublourile unor mașini de spălat sau cu niște cuști de păsări. „Așa deci, promovarea pe internet a «Capului sec» s-a făcut temeinic, nu e nicio păcăleală la mijloc. Mulți useri neplătiți s-au lăsat luați de val. Ce să zic, să ne uităm.” Frecându-se la ochi ca să își alunge oboseala, Maksim T. Ermakov s-a apucat să citească mai departe.

Iar ce a citit acolo era și mai interesant.

Humanist (un avatar cu un motan din desene animate, vărgat ca o albină): „Ieri l-am văzut pe Maksim Ermakov în carne și oase. Chiar există! Mi s-a mai spus, dar n-am crezut. Pe urmă m-am dus pe strada Usov. Blocul lui chiar există. Am rămas cu gura căscată. După care iese un tip din casă, se tot uită în stânga și-n dreapta și țop în mașină. După el vin niște bătrâni cu bețe, poc! Nu l-au nimerit. Eu l-aș fi nimerit!”

Verunchik (din nou o fată frumoasă, dar nu blondă, ci brunetă, cu pletele în vânt): „Păi du-te și dă-i.”

Experiment (în avatar e ceva abstract, cu multe picioare, un fel de țânțar strivit pe sticlă): „Câte nivele ai făcut?”

Humanist: „Două. Adică unu și jumătate.”

Experiment: „Aha, și mai zici că l-ai fi nimerit. Decât să faci pe grozavul, mai bine încearcă să-l nimerești cu arbaleta în timpul atacului terorist din Kazan, când nu mai are viață aproape deloc.”

Anonim: „Domnilor, nu e Maksim Ermakov, e doar un actor.”

Verunchik: „Gata! Mi-am adus aminte de unde-l știu!!! A jucat în telenovela Fii cu mine, era oligarhul ăla pe care Katia l-a înjunghiat din întâmplare cu cuțitul. Cum îl cheamă? Îmi stă pe limbă.”

Experiment: „Nu în Fii cu mine, ci în Crucișătorul, și nu era oligarh, ci secundul căpitanului.”

Verunchik: „A jucat în ambele.”

Sela_muha[12] (avatar cu imaginea unei muște care se târăște cu aripile rupte): „Face parte din campania publicitară a jocului. Destul de ingenios. Au angajat un actor care să semene și lau plătit săl joace pe frumosu ăsta. În curând o să se vândă și tricouri și căni cu moaca lui. Eu o sămi iau!”

Anonim: „După mine, n-are nicio legătură cu promovarea. Se joacă gratuit, nu-i niciun interes comercial la mijloc! Ne bagă ei în creier ceva să ne dea pe spate. Dar nu înțeleg ce fac.”

Verunchik: „Mă tot mir. De unde apar anonimii ăștia așa de isteți? Ce, au făcut un curs de netezire a circumvoluțiunilor? Sigur câștigă cineva bani din jocul ăsta, dar nu ne privește pe noi cine.”

Humanist: „Ceva nu se leagă. Fie, să zicem că au angajat un actor. Dar și casa au închiriat-o? Sau au construit-o special ca să fie dintr-odată veche, rahitică, postsovietică? Poate că totul e pe dos. Au desenat blocul după model și personajul l-au desenat după actor.”

Sela_muha: „Nare nicio importanță.”

Experiment: „Actorul ăsta, nici eu nu-i mai țin minte numele, are un stil al lui. De-aia joacă numai personaje respingătoare. Poate că vreun bogătan s-a hotărât să facă un dar poporului. Dacă la sfârșit actorul chiar își trage un glonț în cap? O să fie serbări populare, o să triumfe dreptatea. La milioane de oameni o să li se ia o piatră de pe suflet.”

Verunchik: „Da, ca și cum ar primi toți o compensație.”

Experiment: „Poporul poate fi jefuit și călcat în picioare. Poți să-i bagi pumnu-n gură. Dar poporul are nevoie ca, din când în când, să i se jertfească cineva. Atunci o să se ajungă la un echilibru și o să le crească tuturor respectul de sine. După care o să se lase jefuit și călcat în picioare mai departe.”

Anonim: „Ce monștri mai suntem.”

După ce stătuse să citească toată aiureala asta, Maksim T. Ermakov deja nu mai simțea sub el nici fundul, nici fotoliul. Era miezul nopții. În liniștea care se lăsase în casă, auzea precis și distinct ticăitul fiecărui ceas din apartament: alunecarea pendulului vechi pe care i-l lăsase Doar Natașa, păcănitul puternic și metalic al ceasului deșteptător, ticăitul șoptit al ceasului de mână, pe care îl azvârlise undeva pe pat. Maksim T. Ermakov s-a dus în bucătărie, și-a mai făcut un sandviș și l-a molfăit bine fără să simtă niciun gust, îndesându-și în gură frunzele apoase de salată. Afară, în aerul apăsător și cețos, roiuri de musculițe albe se adunaseră sub lumina tulbure a becului de la intrarea blocului de vizavi. Era ceva nefiresc în absența Marinkăi la ora aia. Niciun corporatist nu petrece până la o oră așa de târzie. O fi reușit să agațe vreun boșorog cu portofelul gros? Măcar de-ar da Domnul! Că alfel iarăși începe cu cererile în căsătorie!

Ar fi trebuit, de fapt, să se ducă la culcare. Ochii îl usturau de parcă ar fi tăiat ceapă, iar în cap i se învârtejea parcă o apă tulbure care înghițea în vâltoare tot ce era alb: draperiile, cearșafurile... Dar în Iandex erau cearșafuri întregi de comentarii care conțineau opiniile a sute de necunoscuți despre Maksim T. Ermakov. Exercitau asupra lui o forță de atracție irezistibilă. Dar popularitatea era regatul oglinzilor strâmbe, și Maksim T. Ermakov a avut imprudența de a pătrunde în teritoriul ăsta, în apele înghețate ale acelor suprafețe de argint în care imaginea lui ba se

lățește ca un acordeon, ba se subțiază ca un ac, ba se mărunțește ca o amibă sub microscop. Era incredibil, dar bloggerii, dorind să facă din însemnările lor un bun al comunității internautice, se vede că nu luau deloc în considerare faptul că Maksim T. Ermakov însuși le-ar fi putut citi. Asta dădea investigațiilor lui aerul unei activități ilegale. Era palpitant.

„Vreau să spun totul pe față", scria Lady_Irena, care dorea să se prezinte sub forma unui trandafir alb ce semăna cu o cană de smântână groasă amestecată cu zahăr. „Poate că o să fie cam confuz, dar mă doare prea tare să mai țin în mine lucrurile astea. Vreau să încredințez totul jurnalului. Maksim Ermakov e un ticălos și un monstru. Cum poate să trăiască așa, când în jurul lui mor oameni? Și eu era cât pe ce să mor. Iarna asta e așa de cenușie, și sufletul mi-e negru ca hăurile cosmosului. Iarna asta m-am despărțit de Slavik. Se spune că și în singurătate există fericire. Dar astea sunt vorbe. O, de-aș putea să-mi dau viața pentru alții! În schimb, Ermakov poate, dar nu vrea. Nu pricep de ce.

Și fără Slavik am multe. Să le enumăr.

1) Am minte. Este un fapt incontestabil.

2) Am frumusețe și șarm. Nici asta nu poate fi pus la îndoială. Frumusețea și șarmul sunt lucrurile cele mai importante pentru o femeie. Privirile pe care mi le aruncă bărbații pe stradă spun multe.

3) Am prieteni. Nu i-aș schimba pentru nimic în lume. Primesc de la ei peste trei sms-uri pe zi.

4) Am părinți și o soră.

Dar n-aș ezita o clipă să mă sacrific dacă aș ști că oamenii și peste o sută de ani o să-mi cinstească numele. Totul parcă arde în mine, mă cuprinde așa o dorință de a fi utilă semenilor mei, chiar și cu prețul vieții. Iar Maksim T. Ermakov fuge de soartă. O să spun cinstit și direct. Maksim T. Ermakov e un căcat."

„De la începutul anului nu mai ies din depresii", se confesa un oarecare Cyber22, care, dintr-un motiv sau altul, se prezenta cu fotografia de avatar a

unui negru umflat, ras în cap, semănând cu o balegă de vacă. De când am încasat-o în freză în noaptea de întâi ianuarie, tot nu-mi vin în fire. Toată lumea îmi zice că numai eu sunt vinovat de tot ce mi se întâmplă. Până și prietenii. Ei, să zicem că în cazul ăla a fost vina mea, OK. Dar chiar să fiu eu vinovat de toate?! Cum naiba? Am citit imediat tot felul de postări despre legăturile cauză-efect și despre Maksim Ermakov. Se spune că din cauza lui li se întâmplă nenorociri oamenilor. Prieteni, dați-mi un sfat, pls: să-l caut pe Ermakov, să-l fac praf? Ce fel de om mai e și ăsta?"

„Și eu am citit despre Ermakov", comenta Ded_pichto, care se prezenta, bineînțeles, cu imaginea unui uncheș care își deschisese gura fără dinți, acoperită de o pânză de păianjen. „Se pare că există niște dovezi științifice ale rolului său deosebit în istorie. M-am gândit multă vreme la asta. Părerea mea e că oamenii obișnuiți intuiesc legile științei la nivelul experienței lor de zi cu zi. Dacă scap o piatră din mână, știu că o să cadă. N-am nevoie să știu vreo formulă pentru asta. Dacă simt că altcineva e vinovat de felul în care arată viața mea înseamnă că așa e. Și mulți simt așa. De fapt, majoritatea. Ce reiese din asta? Ce se spune despre Ermakov nu e minciună, e adevărul adevărat. S-au făcut descoperiri științifice. Presimt un Premiu Nobel."

Cyber22: „Și eu ce să fac? Să-i dau una peste țeastă lui Ermakov cu un drug de fier?"

Ded_pichto: „Poți să-i dai. E treabă de numa o juma de oră."

Galeria oglinzilor strâmbe se adâncea și mai mult în hăurile internetului. După o vreme, lui Maksim T. Ermakov i se părea că fiecare literă a textului lăcrimează. În spatele draperiei fereastra se vedea ca o pată cenușie, fumul de tutun se aduna în rotocoale sub tavan, iar de jos, din curte, se auzea hârlețul cu care spărgea gheața omul de serviciu, un tadjik care semăna, în scurta lui albastru-oranj, a municipalității, cu un gândac tropical care, printr-un miracol, reușise să reziste la o temperatură sub zero. Maksim T. Ermakov a avut o revelație: trebuia să fie cineva vinovat de ce se întâmpla în viața lui. Sentimentul care, cu o limbă subțire, lipicioasă, îi lingea sufletul, era invidia – invidie față de toți concetățenii care găsiseră vinovatul în persoana lui Maksim T. Ermakov. Ce ușurare pe ei! Și pe bună dreptate: de douăzeci de ani, oamenii din țara asta nu au avut nicio șansă să

afle cine e vinovat de ce se întâmplă cu ei; întotdeauna au fost pioni în urzelile viclene ale altora. Unde naiba sunt dușmanii poporului?! Nu i se întâmplă poporului măgării de-astea în lipsa unor dușmani înverșunați și aprigi și adevărați! Dați-ni-i!!!

Maksim T. Ermakov avea impresia că se cufundă în nisip mișcător, într-un tulbureală cețoasă. Inima, ca un pietroi, îl trăgea la fund. Era un sentiment nou, o stare pe care nu o mai încercase niciodată. Fiecare obiect pe care îi picau ochii devenea respingător: cana pentru că trebuie să bea din ea, patul pentru că stătea în el, papucii pentru că trebuia să și-i pună și să-i târșâie pe pardoseală. „Disperare, despre asta vorba", a ghicit Maksim T. Ermakov. Stătea desculț în fața computerului, cu halatul desfăcut, și respira sacadat, umflându-și pieptul transpirat, acoperit de păr ca de o blăniță albă. Stop, stop, își poruncea el. Totul fusese pus la cale întocmai. Prognoziștii sociali pe asta mizau. Au făcut-o intenționat. Trebuie să se desprindă cumva. Trebuia să se agațe de ceva. Să se agațe de orice, fie și de un fir de pai. Avea impresia că totul în jur e vopsit și că dacă ar zgândări vopseaua, ar descoperi că totul e făcut din același aluat cenușiu. Colac peste pupăză, Ika, scârba asta otrăvită, i-a mai luat și bugetul!

Banii, asta l-ar salva și l-ar încălzi! Zece milioane de dolari. Gândul la ei îl întâmpina în fiecare dimineață, imediat ce se trezea – încă difuz, ca lumina după cotitura unui tunel, mai întâi cenușie și fantomatică, pe urmă crescând tot mai mult, ca un ochi care se deschide. Banii sunt un lucru uimitor, mediul autentic de viață al Insului Obișnuit, așa cum e apa pentru pește, cum sunt îngrășămintele naturale pentru unele microorganisme. Ne gândim la bani. Deschidem mental un geamantan greu, așa, se aude păcănitul simultan al celor două încuietori cu arc; admirăm cu venerație teancurile de bancnote așezate în ordine unul lângă altul. Adulmecăm banii: sunt dolari nou-nouți; când sunt mulți, miros a pelin. Scoatem o cărămidă, nu chiar din mijloc, dar nici de la margine; e netedă și groasă, banii nu au apucat să se facă ferfeniță de la degetele oamenilor, ți se dăruiesc mai întâi ție, iar greutatea plăcută a teancului parcă e greutatea misterioasă a unui volumaș de versuri încă necitit, niciodată deschis. „Zece milioane de dolari. Cu banii ăștia o să devin eu însumi. N-o să mai trăiesc ca într-o colivie. Secăturile astea, de la căpățânoșii oficiali până la Ika, o să rămână neputincioși în fața mea. Toate neplăcerile o să se evapore. Tot ce s-a întâmplat în ultimele luni

o să rămână doar o amintire neînsemnată. O să vină liniștea, libertatea, fericirea...”

Cu gândurile astea plutind prin cameră, Maksim T. Ermakov s-a cufundat într-un somn dulce.

L-a trezit soneria grosolană, parcă răgușită, a telefonului. Suna telefon fix al Doar Natașei, pe care Maksim T. Ermakov nu îl folosea aproape niciodată, pentru că avea convorbiri nelimitate pe mobil. Aparatul antediluvian se afla pe o măsuță crăcănată din colțul cel mai îndepărtat de pat și, în pofida tuturor eforturilor lui Maksim T. Ermakov de a se bucura cât mai mult de căldura așternutului, țârâia întruna, cu o insistență agasantă. „Ce dracu’ vrea în zi de sărbătoare, sincerele și călduroasele mele felicitări?” și-a spus Maksim T. Ermakov, gândindu-se că nu poate fi decât încăpățânata de Doar Natașa, care, ca să facă economie, nu îl suna niciodată pe mobil. Smulgându-și capul de pe pernă și lipăind puternic cu picioarele goale pe podea, a ajuns cu chiu, cu vai la măsuță și a scăpat din mână receptorul alunecos. De-abia l-a prins de firul amărât, stârnind tot praful care se adunase pe el, și a început imediat să urle răgușit:

— La mulți ani de opt martie!

— Și ție la fel, i-a răspuns o voce necunoscută, subțire și plângăreață, dar de bărbat.

Drăcuind în sinea lui, Maksim T. Ermakov a trântit receptorul în furcă. S-a frecat cu palma peste obrajii țepoși și s-a uitat în oglindă. Avea ochii umflați de somn și părea frământat de o întrebare. Nici nu a închis bine telefonul, că din nou a început să țârâie.

— Ce vrei? a întrebat moale Maksim T. Ermakov, sprijinind receptorul cu umărul ca să își aprindă mucul de țigară rămas de cu o seară înainte, care avea gust de bălegar.

— Nu mai închide, am să-ți spun ceva interesant, a spus obraznic vocea de mai înainte. Logodnica ta, Marina Anatolievna Egorova, e la noi. Să nu suni la poliție. Să pregătești trei milioane de dolari în bancnote vechi...

— Hei, hei, hei, ia stai așa! l-a întrerupt Maksim T. Ermakov pe necunoscut, trezindu-se de-a binelea în mijlocul camerei reci, înțesate de fum de țigară. Ce-i, flăcăule, te-ai scrântit? Te-ai uitat prea mult la filme? De unde să scot eu trei milioane? Poate zece copeici, asta da!

— Poate vrei să-ți trimit un deget tăiat? i-a răspuns ofensat necunoscutul. Ai grijă, că suntem puși pe fapte. Dacă nu găsești banii, o să ți-o înapoiem pe Marina Anatolievna pe bucăți. Mai întâi degetele, toate douăzeci. Apoi nasul, o labă a piciorului, pe urmă încă ceva de genul ăsta, ca să rămână în viață. Și după aia o să primești și restul trupului, într-o valiză. Vrei să primești pachete de-astea?

Maksim T. Ermakov a clătinat din cap, ceea ce a făcut ca obiectele din cameră să se destrame și să se adune apoi la loc, ca într-un caleidoscop. Bun, cât avea în contul în valută? Să scoată totul odată? Dar dobânda, nu era păcat de dobândă? Ce proastă fusese Marinka, proastă, proastă, proastă! Probabil or fi scos-o pe idioată la restaurant și au băgat-o într-un subsol prăfuit, cu podea de beton și calorifere ruginite, goale, prin care șuiera vântul. Mai bine să nu se gândească la asta deocamdată. Scenarii de-astea îți toacă și banii și îți distrug și nervii. Și, lucrul cel mai important, proasta aia n-o să-i dea înapoi niciun bănuț!

— Dar poate că vă ajunge o sută de mii? a întrebat răgușit Maksim T. Ermakov pe răpitorul plângăreț. Asta-i tot ce am. Întrebați-o și pe ea, că doar nu sunt oligarh.

— Nu ești oligarh, ești un prost! s-a indignat răpitorul. Ți-am spus: trei milioane. Te privește de unde-i iei. Pe noi nu ne interesează, clar?

Undeva, în fundal, se tot auzea o voce supărată de femeie care îl făcea pe răpitor să se poticnească și să se bâlbâie ca să o facă să tacă; tot în fundal lălăia o muzică în surdină; aceeași muzică o auzea și Maksim T. Ermakov prin perete, de la vecini. Venea probabil de la televizor. Melodia crea impresia unui spațiu comun, în care ar fi fost de ajuns să întindă mâna ca să îl atingă pe răpitor.

— Ei bine, dă-mi-o să vorbesc cu ea, a spus împăciuitor Maksim T. Ermakov, amintindu-și cum se face în filme.

— Cu cine? s-a enervat plângăciosul. Ei, nu cu tine! a zis el unei femei supărate care se tot ținea de capul lui, certându-l cu un țignal care amintea de șuieratul unui ceainic care dă în clocot.

— Cu Marina Anatolievna Egorova, a zis zâmbind Maksim T. Ermakov.

— Cu ea? Aaa... Bine, a acceptat docil răpitorul.

Cretinul a pus receptorul jos, pe masă sau pe ce or fi avut ei acolo. Imediat s-a auzit și mai tare televizorul care transmitea o melodie orientală unduitoare, enervantă ca o durere de măsea (la fel și în apartamentul vecin). Maksim T. Ermakov asculta cu lăcomie. Nu, nu se înșelase. Judecând după zgomotul înfundat care slujea de fundal întregului tablou sonor, încăperea în care se afla răpitorul era destul de sus și dădea spre un bulevard mare, pe care se circula intens. În încăpere se deschideau și se închideau uși, voci somnoroase strigau întruna, se auzea zăngănitul grosolan al unor farfurii adunate de pe masă, o lingură sau o furculiță a alunecat de pe o farfurie și a căzut pe jos cu un clinchet. Erau acolo cel puțin șase oameni. „Băi, unde e?” s-a auzit vocea îndepărtată a plângăciosului. „În camera mică, încă mai doarme”, a fost răspunsul nervos. „Nu e!” a strigat plângăciosul în suferință. Atunci au început să vorbească ininteligibil două femei. Stăteau la distanță una de alta, cineva a făcut pe altcineva „bețivan”, cineva a strigat „unde ești?”. „Aici sunt!” a strigat de undeva Marinka vie și nevătămată, și inima lui Maksim T. Ermakov a început să se răcească. Din nou s-a deschis o ușă și s-a auzit bolboroseala unui șuvoi puternic și fierbinte de apă, care pesemne umplea o cadă. Șoapte, strigăte, lipăit de picioare goale. În sfârșit, vocea Marinkăi la telefon:

— Maksik! M-au luat, mi-au pus un sac în cap. Salvează-mă, Maksik! O să mă omoare! Te rog!

Fiecare inflexiune a vocii era falsă, ca într-o interpretare stângace a unui refren popular.

— Gata, ajunge! a intervenit plângăciosul, înșfăcând receptorul. Pregătește banii, o să fii sunat!

O vreme Maksim T. Ermakov s-a uitat tâmp la telefonul îngălbenit de bătrânețe, care semăna cu un craniu în care încă mai zdrăngăneau resturi de minte. Se uita la el de parcă atunci îl vedea pentru prima dată. Pe urmă s-a dus la bucătărie și a scos din frigider tortul ornat cu niște fructe confiate translucide. A desfăcut cu un pârâit capacul de plastic al caserolei în care era pus tortul, a mâncat cu mâna fructele confiate, pe urmă a tăiat o felie groasă și lăptoasă, stricând impresia artistică, și a mâncat-o pe loc. A lins cuțitul de bucătărie murdar, simțind gustul dulce îmbinându-se cu acreala metalului negru în timp ce lama îl gâdila pe limbă. Deci așa carevasăzică: tot ce auzise la telefon semăna nu cu beția gangsterilor de serviciu, ci cu trezirea mahmură a unui grup de prieteni care trăseseră în ajun un chef de zile mari. Un om răpit nu strigă „Aici sunt!” din baie. De fapt, nimic nu se lega. Să zicem că Maksim T. Ermakov, impresionat de amenințările plângăciosului, recurge la singurul mijloc de a obține suma: își scrie repejor testamentul în favoarea Marinkăi și pe urmă, ca un idiot, își trage un glonț în cap. Oricum Marinka ar intra în drepturi de-abia peste o jumătate de an. Ce fac, o țin închisă tot timpul ăsta? Să zicem că da, suma răscumpărării merită efortul. Dar probabil că Marinka ar trebui apoi să se prezinte chiar ea la notariat și să treacă prin procedurile juridice. Sau se poate prin împuternicire? Chiar și așa, era cam stângace planul răpitorilor, erau prea multe necunoscute. Totul era cu fundul în sus. Dar de câte ori mariajul dintre tâmpenie și lăcomie n-a avut urmări catastrofale, de necuprins pentru mintea redusă a vinovatului, care nu poate decât să cască gura de uimire la dezastre pe care nu le-a anticipat?

Drace! Aici cad avioane, se prăbușesc clădiri, victimele se numără cu sutele. În lupta lui neobosită pentru drepturile Insului Obișnuit, trebuia să reziste acestor presiuni, ca și cum ar fi ținut un scut greu în care lovește toată lumea. De bine, de rău, se descurcase, deși era clar că nu e cine știe ce războinic. Și iată, deodată primea o lovitură chiar din tabăra lui, de la un apropiat, s-ar putea spune. N-ar trebui să-l sune pe Kravțov Serghei Evghenievici? Nu s-au mai auzit de mult. La urma urmelor, e sarcina lui să se ocupe de răpitori. Sau e totuși de competența poliției? Interesant, oare ce s-o mai întâmpla în jocul ăla, „Cap sec”? Probabil că echipe înnebunite de gameri se luptă să o salveze pe bruneta răpită, iar vizitatorii virtuali ai apartamentului lui Maksim Ermakov studiază tortul distrus și servieta prăvălită în holul de la intrare, în care se afla pistolul.

Ce să facă, să se ducă să vadă ce e cu arma?

Dar chiar atunci telefonul Doar Nataşei a început din nou să sune ca o râşniţă.

— Ce crezi, nenorocitule, că eu glumesc cu tine?! a urlat răpitorul de mai înainte. Faci pe prostul? Nu-ţi iese! Pentru tine chiar nu contează o viaţă de om? Viaţa logodnicei tale nu înseamnă nimic pentru tine? Pielea ta ţi-e mai scumpă? Ce bărbat mai eşti şi tu?

— Uşurel, uşurel, a spus zâmbind Maksim T. Ermakov, căruia lucrurile începuseră să i se pară mai clare. Da' nerăbdător mai eşti! Te-au strâns cu uşa muierile? Inclusiv aşa-zisa mea logodnică?

— De ce aşa-zisa? s-a pierdut plângăciosul, coborând imediat tonul. Tinocika, zice că...

Bolborosea ceva neînţeles către sufleorii necunoscuţi din camera aceea cu ecou.

Nu se mai înţelegea nimic. S-a auzit deodată o explozie de indignare feminină, egală în violenţă cu dărâmarea unui dulap cu veselă. În larma generală, Maksim T. Ermakov distingea cu precizie vocea spartă a Marinkăi.

— Uite ce-i, domnule sub papuc, l-a luat el din scurt pe răpitor, dacă damele au regizat spectacolul ăsta şi n-au găsit pentru rolul banditului pe nimeni mai dur ca tine, atunci chiar că pot să le compătimesc. Mai ales ca azi e ziua lor. Probabil că şi-aşa sunt amărâte să nu te aibă decât pe tine. Desigur, poţi să încerci să-i tai Marinei Anatolievna unul dintre degetele ei vopsite, dar să ai grijă la ochi: o să ţi-i scoată cu ghearele. Iar pe mine să nu mă mai suni.

Zicând aceasta, Maksim T. Ermakov a trântit receptorul în furcă, cu tot cu ghemotocul de fir. Deodată l-a trecut un fior. Şi dacă totuşi?... Nu, era clar ce se întâmpla: Marinka nu mai avea răbdare să îşi primească banii. Încercase să forţeze mâna destinului şi încropise un plan de tot râsul. Aşa ceva se face numai într-un serial de comedie, în niciun caz în viaţa adevărată. Oamenii erau răi şi n-o lăsau pe pisicuţă să le fure smântâna –

asta era filosofia după care se conducea în viață, dar până când? Așa că a încercat să-l tragă pe sfoară, crezând că nu o să fie el așa de chițibușar încât să îi judece planul în mod logic. Dar Maksim T. Ermakov a fost, ticălosul. Bun, dar dacă se înșela? Atunci urma să primească pachetul promis și un nou telefon. Altfel răpitorii nu ar fi avut nimic de câștigat. Și atunci? Să aștepte. Și să se gândească, să găsească o cale să-și smulgă milioanele de la prognoziștii sociali. Numai că deodată milioanele mult dorite i s-au părut lui Maksim T. Ermakov vulgare cumva, și, de fapt, nu bani, ci o recuzită de thriller ieftin în care, nu se știe de ce, se lăsese atras.

Ce mai opt martie! Să tot petreci! Cu mâinile în șolduri, Maksim T. Ermakov și-a făcut ochii roată prin apartamentul lui dezordonat. Peste tot era numai praf, adunat în câlți cenușii, ca o vată groasă de un deget. Apartamentul Doar Nataşei elabora acest praf gros după o tehnologie deosebită, adăugând și ciment în colb. Pe jos erau și niște șosete murdare, lângă niște coji de mandarină atât de uscate, încât ajunseseră ca o piele de dragon. Oglinda murdară a șifonierului era plină de urme de degete și de vânătăi de toate culorile curcubeului. Maksim T. Ermakov, mișcându-se cu încetinitorul, s-a schimbat în niște blugi vechi și roși, a turnat niște apă fierbinte într-o căldare roșie de plastic și s-a apucat de curățenie.

La urma urmelor, era cea mai bună ocupație într-o zi așa de indecisă și de confuză. Fiorul încă nu îl părăsise. I se făcuse cald de la apa fierbinte din căldare, de la cârpele din care ieșeau aburi, de la efotul de a ajunge până în cele mai întunecoase colțuri. Pe călimara de marmură era lipită o gumă de mestecat împietrită de timp; o revistă cu coperte lucioase nu voia deloc să iasă din spatele patului, luând poziția unui porumbel cu aripile frânte. În cănile murdare ca de păcură se vedeau din loc în loc urmele pestrițe ale rujului Marinkăi: tocmai ele se spălau cel mai greu. Pelicula cenușie, ușoară, rămasă pe masă după distrugerea cutiuței cu farduri a Marinkăi (fardurile care îi dădeau ochilor ei umflați și umezi un aer egiptean) a lăsat după spălare o dungă groasă, liliachie. Curentul pe care îl făcuse Maksim T. Ermakov în toată încăperile ca să îi treacă somnul părea să fi răspândit pulberea liliachie prin tot apartamentul: ca o cerneală simpatică, ieșea la iveală absolut pretutindeni – pe jos, pe mobilă, pe pervazul rece de plastic... În urma cârpei rămâneau niște hieroglife mov pe care nici măcar o tonă de detergent nu le-ar mai fi putut șterge. Oglinda a scot un șuierat ciudat când

Maksim T. Ermakov, încăpățânându-se, a frecat-o în cruciș și-n curmeziș și de sus în jos; era ca și cum ar fi îndepărtat o pânză de păianjen și tot el ar fi pus-o la loc, scoțând-o din fiecare moleculă a oglinzii, ce părea să conțină o rezervă inepuizabilă de mov.

Ei, fir-ar să fie, o viață nu-ți ajunge s-o speli!

Și atunci telefonul Doar Nataşei a sunat a treia oară. Maksim T. Ermakov a tresărit speriat, cu un nod în stomac. Cu mâna udă a ridicat receptorul care dansa pe furcă și, trăgând dintr-o țigară la fel de udă, de parcă ar fi fost carne tocată, nu tutun, a pufnit:

— Ei, ce mai e?

— Băiatul meu, e mama, s-a auzit o voce insuportabil de dragă, insuportabil de cultivată, dulceagă ca apa cu zahăr.

Lui Maksim T. Ermakov i s-a tăiat răsuflarea. Cât să fie ceasul? Era abia trei și jumătate. Iar nu a putut să aștepte. Mereu ea sună prima, și de opt martie, și de ziua ei de naștere.

— Mamă, la mulți ani! a exclamat Maksim T. Ermakov, zâmbind fals la căldarea roșie plină de zoaie groase ca un borș. Îți doresc sănătate, bucurie, viață lungă!

— Dragul meu, m-am îngrijorat că n-ai sunat până acum. Credeam că ți s-o fi întâmplat ceva.

Vocea mamei era insuportabil de sfioasă, de fapt, insuportabilă din toate punctele de vedere, cu un iz dulceag-respingător, ca siropul de culoarea cataractei bunicii, din care trebuia să bea iarna trei linguri pe zi, ca să scape de răceală. Câte nu-ți amintești din copilărie! Maksim T. Ermakov, cu o precizie incredibilă, își imagina măsuța „de telefon” a părinților, atât de șubredă, încât tremura când treceau pe lângă ea, zgâlțâind și venerabilul telefon, mai vechi chiar și decât al Doar Nataşei, care zornăia ca o pușculiță grea, plină de mărunțiș.

— Deci ce s-a întâmplat, dragul mamei? Nu te-ai îmbolnăvit? a insistat mama, gata deja să izbucnească în plâns de emoție.

— Mamă, de unde-ai mai scos-o și p-asta?! s-a indignat Maksim T. Ermakov. Pur și simplu am fost ocupat, am făcut curățenie. Tocmai mă pregăteam să te sun. De ce te grăbești mereu? Ce tot faci scenarii de-astea fanteziste?

— Ei, gata, gata! Ia nu mai vorbi așa cu mama ta!

Mama lui Maksim T. Ermakov trecea foarte ușor de la tonul sfielnic la strigătele fără rost cu care gonea caprele la țară. La fel le vorbea și oamenilor când era prinsă pe picior greșit, ceea ce era inadmisibil pentru o profesoară de muzică atât de cunoscută în oraș. Printre simptomele acestei stări se numărau gesturile repezite cu degetele galbene cu care trăgea de dantelușele de la gât, precum și o miopie subită, care o făcea să își mijească ochii fioroși amplificați de lentilele ochelarilor aurii.

— Mamă, iartă-mă, a capitulat imediat Maksim T. Ermakov, știind că protestele nu puteau să ducă decât la o ceartă lungă și obositoare, presărată cu tăceri jignite și telefoane după miezul nopții, care nu rezolvau niciodată nimic. Ei, spune, ce mai e pe la voi? Ce mai faci tu, ce face tata?

Mama, ezitând la început, s-a apucat să povestească printre oftaturi triste. Medicul îi prescrisese tatălui un unguent german pentru articulații, foarte scump. Tatăl se supărase foarte tare și mereu îi boscorodea pe doctori, care primeau bani grei pentru astfel de rețete. Săptămâna următoare, dacă avea să îi facă bine unguentul, o să se ducă la societatea de protecție a drepturilor consumatorilor, iar dacă nu avea să-i facă bine, o să stea acasă. Pe ea trecuseră să o viziteze câțiva elevi. O mai ținea minte pe Lidocika Malinina? Deja lucrează ca profesoară de muzică la o grădiniță. Dar pe Tania Noskova? S-a angajat secretară la directorul pieții din Krasnogorie. Tanecika era chiar foarte înzestrată, și uite unde a ajuns. Mai veniseră și alții – toți crescuseră, se făcuseră frumoși, erau îmbrăcați în haine de piele... Au felicitat-o, i-au făcut cadou o râșniță nouă de cafea, i-au adus o groază de flori. Tata spărsese din greșeală luna trecută vaza cea mare, cea cu albăstrele, așa că ea nu mai avea unde să mai pună buchetele. Până la urmă le-a lăsat culcate pe pian. Tramvaiele au început să circule foarte greu în

oraș, dar autobuzele circulă bine. Chiar înainte de Anul Nou, în locul magazinului de bricolaj s-a deschis un restaurant chinezesc...

Cuvintele mamei curgeau din receptor ca apa de la duș, când fierbinte, când rece. Ai fi zis că dacă-ți pui mintea cu receptorul poți să speli toată camera cu șuvoiul vorbelor ei. Pentru că firul telefonului era prea scurt, Maksim T. Ermakov nu putea ajunge la țigări. Tare ar mai fi vrut să o întrerupă pe mamă și să strige: „Da, s-a întâmplat ceva cu mine! Vrei să știi ce?" Și totuși, își dădea foarte bine seama că, în mod paradoxal, temerile veșnice ale mamei, că Maksim T. Ermakov are temperatură sau și-a rupt un picior sau a ajuns la poliție nu au nicio legătură cu realitatea. În lumea ei imaginară, Maksim T. Ermakov încă nu împlinise optsprezece ani și era la fel de ireal ca un personaj dintr-un joc pe calculator. Probabil că existau mijloace de a sfâșia vălul mirajelor pentru ca vântul aspru al realității să biciuie obrajii aceia scofâlciți și pudrați, obligând-o să-și deschidă cu adevărat ochii mijiți, de culoarea apei tulburi de mare. Dar la ce bun? Nu i-ar fi adus fiului ei niciun fel de ajutor, niciun strop de înțelegere, nici sprijin moral, nimic. Mai degrabă ar fi făcut-o să se lanseze într-un protest haotic, să căute vina lui, a fiului, așa cum făcea mereu, și, într-un final, să se trezească internată de urgență în spital cu un acces simultan al tuturor bolilor de care suferea. Cu atât mai rău pentru el. Așa că nu avea încotro, trebuia să mintă, să spună lucrurile cele mai firești, de pildă „la mulți ani, mamă", cu intonația unei minciuni.

— Acum zi-mi și tu despre tine, a spus mama sever, încheind povestirea despre orășelul natal care, din Moscova, îi părea lui Maksim T. Ermakov un fel de machetă mică din carton.

— Vai, mamă, păi nici n-am ce să-ți povestesc, și-a călcat din nou pe inimă Maksim T. Ermakov, încercând să pară cât mai vioi. Tot acolo lucrez. Mi-am reparat mașina de curând. Uite, spăl pe jos... Asta e tot, de fapt...

— Nu vrei să fii sincer cu mine, s-a supărat mama. („Așa e, nu vreau", a confirmat în gând Maksim T. Ermakov.) Se vede că mă minți. („Și încă cum!") Dar mai ții minte cum îmi povesteai cu orele despre școală, despre copii? Veneai fuga la mine, aruncai ghiozdanul în hol și imediat începeai: „Mami, mami!" („Acum tu minți.") Ei, Domnul să te aibă în pază. Când se

fac mari, copiii nu prea se mai gândesc la părinți. Să treci pe la noi în concediu. Sau te duci din nou în Cipru?

— O să mă străduiesc, mamă! („Drace, nici vorbă de concediu, după cum arată lucrurile! Și dacă o fi să plec, mă duc unde văd cu ochii, numai acasă nu!”)

— Bine atunci. Ai putea să te duci la pescuit cu tata. Trebuie reparat acoperișul casei de vacanță. Să vii.

În sfârșit, a pus receptorul în furcă. Stors de vlagă, Maksim T. Ermakov s-a repezit la țigări. Maică-sa era ca o boală. Întotdeauna din rău în mai rău. De ce erau așa de apăsătoare telefoanele ei, blândețea ei, supărările ei? De ce, după o convorbire telefonică de cincisprezece minute, mama continua să fie prezentă în atmosferă câteva ore bune, încă și mai intens decât în timpul discuției înseși? Și trage, trage după ea toată recuzita copilăriei, a adolescenței, a tinereții, uimilindu-l la nesfârșit pe Maksim T. Ermakov, care făcuse atâtea eforturi să se rupă de ele!

Deodată și-a adus aminte, ca și cum ar fi fost încă acolo, de blocul lung, cu trei etaje, din cărămidă cenușie, parcă făcut din bulgări de zăpadă murdară care, prin cine știe ce minune, nu se topeau în arșița verii. În partea de sus, blocul se încadra onorabil în peisajul urban: pe acoperișul plat antenele stăteau strâmbe pe propteaua lor de fier, pe două balcoane erau chiar niște antene parabolice albe, parcă emailate în interior. În partea de jos, blocul era bucățică ruptă din viața satului. Grădinița de flori era înconjurată de un gard cu stinghii rare, ca un pieptăn cu mulți dinți acoperiți de iederă, de urzici și chiar de lăstari de zmeur în care vara se coceau niște bobițe acre. Prin grădiniță se plimbau, cu izmenele murdare și cu coada zburlită, niște găini lenețe. Femeile din bloc sădeau ronduri de flori peste care puneau cauciucuri de mașini. Din tot ce se afla în preajma blocului, lui Maksim T. Ermakov îi plăcea numai un cais bătrân: crengile lui erau ruginite, trunchiul strâmb era sprijinit cu o cârjă de fier, dar în fiecare primăvară se umplea cu niște bobițe tari de mazăre, albe, care mai apoi se transformau într-un nor cenușiu înflorit, ce se vedea chiar din stația de autobuz. Prin coroana bogată a florilor de cais nu se mai vedea deloc armătura ruginită; rămânea numai un nor colorat și înmiresmat, frumos și diafan ca norii de pe cer. Fructele

bătrânului pom erau mereu ușor zbârcite și parcă sângerii, așa cum sunt uneori ouăle de găină. Mama, din câte își mai amintea Maksim T. Ermakov, avea alergie la caise.

Ermakovii locuiau la etajul doi. Mirosul acela specific și dulceag de pe palier, zăngănitul ușii de fier de la intrare când îl adăpostea de vacarmul străzii... Apartamentul de patru camere, pe care mama îl numea „cu patru celule”. Nici în vremurile alea cu prețuri umflate nu făcea mai mult de cincisprezece mii de dolari. Mereu erau pe coridor papuci jerpeliți, care semănau mai degrabă cu niște palete de muște. Nu erau niciodată ai nimănui. Îi deserveau pe toți aceleași vase grosolane din ceramică, nimeni nu avea nimic al lui, numai bunica își primea ceaiul într-o cană deosebită, fină și parcă de os, pictată cu niște albăstrele palide. Folclorul familiei spunea că numai bunica știa să cânte cu adevărat la pian, dar era imposibil să crezi așa ceva, dacă te uitai la degetele ei galbene și noduroase, pe care le ținea înnodate pe burtă.

Bunica era de-a dreptul minusculă, ca o maimuțică cenușie; ochii ei încercănați erau de culoarea supei de pui: ochiul drept era limpede, dar stângul era tulburat parcă de un oval de grăsime subțire, așa cum e pojghița care acoperă supa de pui când o scoți din frigider. Bunica ocupa chiar colțul uriașului pat metalic ale cărui margini de sârmă semănau cu gardul unui cimitir; patul ăsta îl împărțea cu bunicul Valera, cât a trăit el. Dormitorul era separat de ușa de la intrare printr-o bibliotecă îngustă, ca un turn, cu ornamente sculptate pe margini. În acest dulap mic se aflau înghesuite, prin cine știe ce scamatorie, de trei ori mai multe cărți decât ar fi încăput în mod normal. Se aștepta ca, într-o bună zi, dulăpiorul care cântărea așa de mult, încât nimeni nu se încumeta să îl miște din loc să explodeze deodată ca o bombă de lemn. Ar fi fost o adevărată aventură să încerci să clintești și să scoți de acolo vreunul dintre tomurile masive, în coperte aurite, și nici nu avea rost: cu siguranță că până și cuvintele dinăuntru fuseseră strivite. Odată Maksim T. Ermakov reușise totuși să scoată de acolo o carte groasă, care nu stătea în rând cu celelalte și văzuse că așa și era: unele litere erau normale, dar altele fuseseră înghesuite unele într-altele și întoarse pe dos. Cartea aceea, cu un cotor care semăna cu doagele unui butoi strânse în cercuri de fier, avea pagini subțiri ca foița de țigară, cu ilustrații bogate. Nu

mai reușise să o bage la loc în șirul care ocupase imediat locul liber și fusese nevoit să o ascundă sub canapea.

Mult mai târziu a aflat că toată biblioteca aceea care crescuse ca un monolit negru în mijlocul vieții agitate și pestrițe a familiei era în limba franceză. Din câte își amintea el, bunica, posesoarea acestei bogății livrești, nu îi vorbise niciodată de cărțile ei, tot așa cum nu se așeza niciodată la instrumentul pentru care încerca o neplăcere efectiv fizică. Pianina sovietică Elegia, o ladă cu niște clape roase și cu lemnul scorojit, ocupa extrem de puțin loc în „salonul" de șaisprezece metri pătrați și nu îi producea bunicii decât o grimasă sarcastică. „Ea are niște standarde foarte înalte", spunea mama lui Maksim T. Ermakov, definind astfel egoismul absolut în care micuța bătrână se învăluia ca în vată. În echilibrul de forțe domestice care plutea în cele patru încăperi întunecoase Maksim T. Ermakov era de partea bunicii. Mama avea dreptatea de partea ei: ea gătea, spăla, făcea curățenie, călca neobosită kilometri întregi de lenjerie de pat, dar Maksim T. Ermakov ura dreptatea, respingând astfel instinctiv o viață în care cineva trebuia să facă toate lucrurile astea. Tocmai din cauza acestei dreptăți acumulate de-a lungul anilor telefoanele rare ale mamei la Moscova erau aproape insuportabile. Și ce gătea mama era absolut dezgustător: niște supici tulburi cu firișoare de carne și chiftele umede.

De-ar fi știut mama lui Maksim T. Ermakov cu ce se ocupă fiul ei chiar în clipa aia! Se holba pur și simplu la telefonul Doar Natașei. De o jumătate de oră și mai bine ștergea flaconașul de parfum al Marinkăi, ținându-l într-o cârpă îmbâcsită de praf. Sticluța îi aluneca din mâini, ca și cum avea să se topească, lăsând în urmă doar lichidul galben. Afară niște idioți pocneau petarde de Ziua Femeii. Se făcuse deja șapte și jumătate, apa din căldare se răcise și totul în casă era cu fundul în sus. Putea măcar să facă un ceai și să termine de mâncat tortul de iaurt.

E ciudat cât de mult gunoi se păstrează în memorie. Acasă, de sărbători, cumpărau mereu torturi grele, pătrățoase, de producție locală, îmbibate din belșug cu margarină colorată. Decorurile de pe tort repetau modelul în carouri al feței de masă. Mama tăia mereu tortul singură, ca să nu strice niciodată niciun trandafiraș și niciun arabesc; stătea multă vreme concentrată, studiind unghiurile de atac și măsurând feliile cu cuțitul înainte

să tragă linia. Nu se știe de ce, dar pentru ea era foarte important ca modelul să rămână așa cum era, de parcă tortul ar fi fost neatins, ca, la o adică, să poată fi refăcut. Unele modelaje de cofetărie aveau o culoare total necomestibilă – un verde de conifere sau un bleu-deschis, ca săpunul.

Bunica, deși mereu primea în pat felia cea mai mare, de-abia o atingea, disprețuitoare, cu lingurița proprie de desert, strâmbă de veche ce era; o răsturna pe o parte și o lăsa să stea așa, pe farfuriuța cu model de albăstrele. Maksim T. Ermakov pricepuse abia la Moscova diferența dintre lingurița pentru ceai și cea pentru desert, la evenimentul unei întreprinderi. Îl lămurise cu amabilitate o doamnă osoasă într-o rochie de designer cu franjuri care o făcea să arate ca o mumie. După aceea Maksim T. Ermakov făcuse tot ce îi stătuse în putință ca să nu se mai întâlnească și a doua oară cu mumia, deși avea nevoie de ea la serviciu și chiar ea îi dăduse o carte de vizită. Acasă toate lingurile obișnuite, furculițele și cuțitele, după ce erau spălate, erau trântite la grămadă, umede, zornăitoare, în sertarul strâmb al bufetului de la bucătărie. „Mamă, mamă, unde erai oare când creșteam așa, fără să-nvăț nimic?” Mama era în stația de autobuz de lângă magazinul universal din centru. Stătea acolo, la rând cu alte precupețe, în fața unei lăzi strâmbe acoperite cu un ziar. Pe ziar se înșirau albe, ca niște păpușele Matrioșka, tot felul de borcănele mai mari și mai mici cu brânză dulce și smântână. Mama le găsea undeva cu patru mii și le vindea cu șase mii kiligramul. Era timpul când uzina „dragă” a tatălui stătea degeaba, fără să mai scoată noaptea pufăitul, șuieratul, bolborositul obișnuit; tata, supărat, cu mâinile negre și grele ca niște rădăcini smulse din pământ, stătea tăcut la bucătărie sau dispărea la casa de vacanță, dar, nu se știe de ce, i-au murit iepurii și nu a reușit să facă o crescătorie. Pe vremea aia aveau noroc numai femeile; femeile simple sau care deveniseră simple, ca mama lui Maksim T. Ermakov, simțeau cumva când scădeau prețurile în cartierele prin care umblau, așa cum simt peștii când se schimbă presiunea apei; găseau fără greșeală tot felul de angrouri mici prin cine știe ce subsoluri și își așezau curajoase tarabele din scânduri la marginea trotuarului. Numai femeile mai scoteau pe atunci un bănuț, îl făceau literalmente din aerul aspru, din soarele arzător și din vântul prăfos care plimba de colo colo ambalaje strălucitoare de Mars și Snickers, nemaivăzute până atunci, ambalaje de gumă de mestecat și pachete goale de țigări. Nimeni nu le mulțumea pentru bănuțul pe care îl aduceau în casă. Brânza de vacă a mamei era uscată și

fără gust, parcă ar fi fost de var; cântărirea bucăților și punerea produsului în numeroasele borcănașe spălate cu apă clocotită dădeau apartamentului înfățișarea și mirosul unui spital pentru copii. Tot ce nu se vindea în două zile trebuia mâncat până la ultima firimitură. Maksim T. Ermakov nu a scăpat niciodată de gustul acru de tifon, tot așa cum niciodată nu i s-a mai șters de pe retină imaginea umilitoare a mamei stând dreaptă ca garda de onoare lângă lădița ei cu brânză, cu părul ca o ață și buzele strânse, aruncând invidioasă o privire piezișă spre vecina de la care un bărbat cu fundul mare cumpăra niște șosete. Multe mai îndurase Maksim T. Ermakov în curtea școlii din cauza comerțului cu lapte al mamei. Dacă ar fi putut să dea timpul înapoi, le-ar fi spus șacalilor ălora mici cu dinții strâmbi cuvântul business și le-ar fi închis gura imediat.

Până nu ajung la înălțimea părinților, copiii nu înțeleg nimic din ce se petrece pe deasupra capului lor. Evenimentele din lumea părinților sunt ca un strat de nori, sunt ca vremea; deși ploaia care cădea din aceste ceruri pe creștetul lui Maksim T. Ermakov declanșa de fiecare dată în scăfârlia lui imponderabilă un vârtej rece, când se făcuse mare uitase cu totul de așa ceva. Păstrase însă o amintire ciudată: mama care plânge fără sunet; bărbia îi tremură și de jos arată de parcă îi clănțăne dinții. Aici ar fi putut spune „lacrimile mamei mi-au ars ceafa”. Dar, de fapt, lacrimile nu erau fierinți, ci călduțe, și s-au topit cumva foarte repede în părul lui tuns scurt, ca și cum întreaga ființă a lui Maksim T. Ermakov ar fi fost un deșert care înghițea cu sete fiecare picătură de ploaie. Tocmai această absorbție o reținuse pentru totdeauna și din cauza ei Maksim T. Ermakov nu suporta să stea în ploaie cu capul descoperit. Nu e nicio logică în spatele mecanismului care decide ce păstrăm și ce uităm. Bagajul memoriei seamănă cu geamantanul unui refugiat, ca și cum un om se salvează într-o viață de mai multe ori, emigrează, aruncă tot ce agonisise, luând în grabă numai ce se nimerește la îndemână. Chiar dacă viața pare să curgă lin, fără mari răsturnări de situație. Ce sunt schimbările și rupturile astea care nu ajung până la suprafața conștiinței? Iată încă o amintire limpede: bunica își întinde buza de sus, brăzdată de cute adânci, ca nervurile unei frunze uscate de dafin, spre cana de ceai, pe care o ține ușor înclinată și care e atât de străvezie, încât lasă lichidul să se vadă translucid ca mierea. Ce rost are amintirea asta? Cui îi

folosește? Uite, s-ar părea că nu are niciun rost, dar dacă vrei să o ștergi, nu poți.

Cum, necum, la un moment dat lucrurile se aranjaseră pentru mama lui. În locul postului de la catedră, pe care îl pierduse când școala de muzică se închisese pentru totdeauna (clădirea de culoarea cărnii crude, din care ieșeau ca niște coaste câteva coloane mici și albe, trecuse instantaneu, după o logică de coșmar, la o firmă producătoare de carne), mama ajunsese să dea lecții particulare. Unii părinți încă mai credeau că e de folos pentru copii să știe să cânte la pian. Veneau mai ales copii excepționali de la școala de muzică: erau copii și mai mari, și mai mici, și țânci, și prăjini, iar una dintre fete era atât de voinică, încât ai fi zis că e făcută din bușteni. Degetele lor moi, de cauciuc, apăsau pe clapele alb-negre nu în fugă, ci la pas; exercițiile astea semănau întrucâtva cu șotronul fetițelor. Dacă se întâmpla să intre în „salon” în timpul unei lecții, Maksim T. Ermakov vedea două cefe aplecate și patru coate care lucrau de zor și, cumva, prin peretele verde o vedea și pe bunică-sa baricadată sub cuvertură, încercând să se apere de zdrăngăneala stupidă a elevilor. În mod misterios, toate sunetele muzicale păreau să aibă o legătură directă și personală cu bunica, rezonau în ea și parcă îi influențau chiar și condiția fizică. Uneori se transmitea la radio ceva care lui Maksim T. Ermakov i se părea o învălmășeală haotică de sunete, dar asupra bunicii melodia acționa ca apa asupra unui trandafir care se usucă. Dar asta nu se întâmpla decât foarte rar; de regulă, muzica obișnuită purta otrăvuri care ajungeau instantaneu în țesuturile slăbite ale bătrânei și singurul motiv pentru care nu o omorau era acela că sângele le transporta mult prea încet prin venele albăstrui care îi brăzdau pielea străvezie ca niște viermi morți. Bunica nu putea, cum făceau ceilalți, să audă și să nu asculte; numai liniștea era refugiul ei.

Cum nu voia să o chinuie pe bunică-sa, Maksim T. Ermakov s-a împotrivit cu înverșunare când maică-sa a încercat să îl oblige și pe el să zdrăngăne la pian. De altfel, i-ar fi părut rău să piardă timp prețios în care putea să se joace pe consolă sau să umble prin garaje. Maică-sa credea că o refuză pentru că la pian învață să cânte mai mult fetele, așa că se grăbise să i-i dea ca exemplu pe un băiețel roșcovan pe nume Valuev, care studiase un an întreg o singură piesă, și pe Lionicika Gerstein, tot roșcovan, cu părul ca para focului care țâșnește din duza unei rachete, care sărea cu tot trupușorul

său fragil de pe taburetul de la pian când lovea clapele cu degetele lui răşchirate. Maksim T. Ermakov nu dispunea nici măcar de fărâma de talent pe care, după cum se vede, o aveau cei doi băieţi. Presupunea că exerciţiile lui, în timpul cărora degetele i se îmbârligau fără soluţie, o iritau pe bătrână la culme.

Desigur, asta nu avea prea multă importanţă. Cine ştie ce gândesc bătrânii? Şi totuşi, bunica lui Maksim T. Ermakov era deosebită. Nu manifesta faţă de singurul nepot nici cel mai mic interes familial, nicio umbră de afecţiune, chiar nimic, dar tocmai de aceea Maksim T. Ermakov o respecta. Inutilă şi cu o înfăţişare respingătoare, cu pungi sub ochi şi pe obrajii supţi, ea era, cu toate acestea, o bunică mişto. Uite, ar fi fost imposibil să o felicite de opt martie: bătrâna nu accepta felicitări de la nimeni, la nicio sărbătoare. Le trata pe toate cu aceeaşi indiferenţă suverană. Ce-i drept, Maksim T. Ermakov îi atrăgea uneori atenţia, stârnită, cum înţelesese el mai târziu, de un fel de înrudire profundă între permeabilitatea bătrânei la aranjamentele muzicale şi anomalia gravitaţională de pe umerii lui. Chemându-l cu degetul la ea pe Maksim T. Ermakov, bunica îi apuca tâmplele între mâinile ei reci, aşa cum apucăm un vas pe care vrem să-l dăm jos de pe un raft. Cu o expresie de neîncredere profundă, pipăia craniul lui Maksim T. Ermakov, făcându-i creierul să se legene şi să se plimbe prin scăfârlie. Cu aceeaşi curiozitate bătrâna îl căuta pe Maksim T. Ermakov în ochi şi în urechi, aşa cum se uită o pisică în gaura şoarecelui. Probabil că vedea ea ceva, intuia ea ceva; pe vremea aia Maksim T. Ermakov încă nu pricepea că e ceva în neregulă cu scăfârlia lui şi credea că nimerise înăuntru o muscă sau o crenguţă şi că bunica se uită acolo ca să o scoată.

Ca să vezi... Oare când o fi murit? Să tot fi trecut vreo şapte sau opt ani. Da, cam aşa, din moment ce nu îl sunase niciodată pe Maksim T. Ermakov la Moscova, iar mama aproape că nici nu o pomenea. La un moment dat nu o mai pomenise de aşa de mult timp, că i-a fost clar că bunica nu mai e în viaţă. Rămăsese cu impresia că bătrâna se pitise după bibliotecă şi că se făcuse acolo tot mai mică în dimensiune şi în importanţă, până când dispăruse de tot, fără să o vadă vreun medic, fără act de deces sau înmormântare. S-ar fi zis că se evaporase pur şi simplu în aerul stătut al cămăruţei sale, aşa cum se dizolvă o bucăţică de zahăr într-un pahar cu apă. Maksim T. Ermakov se gândea destul de des la ea, adică nu atât se gândea,

cât îi simțea prezența în trecutul lui mult mai clar decât pe cea a părinților. Și totuși, ratase moartea bătrânei sau, mai bine zis, nu se interesase deloc de acest fapt îndepărtat.

De fapt, nici bunică-sa nu se sinchisise prea tare de felul în care trăia el la Moscova, spre deosebire de maică-sa, care ceruse la început reportaje telefonice extrem de amănunțite. Lui Maksim T. Ermakov îi făcea o deosebită plăcere să o mintă – inventa cu nerușinare numele prietenilor, numele profesorilor, viața din căminul studențesc, denumirile expozițiilor și premierelor din capitală, în așa fel încât în mintea mamei se conturase treptat un fragment total fantastic al Moscovei, care prinsese rădăcini atât de adânci, încât ea și-l imagina pe Maksim T. Ermakov învățând pentru examene într-o cameră verde de la etajul al treilea, când de fapt el ținea pe genunchi o colegă cherchelită într-o cameră galbenă de la etajul cinci. Minciunile pe care le debita la telefon îi dădeau lui Maksim T. Ermakov senzația libertății absolute. Fără îndoială că astfel de inexactități treceau cu totul neobservate în marea și adevărata Moscovă. Totuși pentru maică-sa, căreia i s-a năzărit la un moment dat să vină în inspecție, consecințele acestei deformări a spațiului au fost destul de neplăcute. Fără să recunoască în clădirea cenușie căminul pe care Maksim T. Ermakov i-l descrisese ca pe un sălaș al înțelepciunii cu multe coloane și frontoane, mama a coborât din nou la metrou și până noaptea târziu s-a plimbat de la o stație la alta, ca o bilă de biliard de la o gaură la alta.

Așa cum trecuse o dată pe acolo, putea foarte bine să mai vină, nu? Așa, pe nepusă masă. Oare ce ar fi spus dacă ar fi aflat într-o bună zi tot adevărul? Probabil că prima reacție avea să fie de groază și indignare pentru că fiul nu se supune autorităților. Probabil că s-ar fi activat colțișorul ăla din sufletul fiecărei mame rusoaice care e sediul eroismului și al abnegației și unde se cântă întruna marșuri patriotice. Instinctul matern fusese distrus de educație – nu numai de educația pe care o primise ea, ci și de cea pe care i-o dăduse copilului, bazându-se pe dreptatea lumii înconjurătoare, întotdeauna depozitarul adevărului și al corectitudinii. „Deci toți țin pasul, dar tu ieși din formație”, spunea ea când Maksim T. Ermakov, cu capul său șubred, chiulea de la orele de educație fizică ca să scape de fotbal, periculos pentru el ca un câmp minat, sau când refuza să se ducă cu clasa într-o drumeție plicticoasă și lipsită de confort. Fără să își dea seama, mama folosea cuvinte care aveau

legătură cu înregimentarea, marșul, armata și disciplina. Marșul în coloană și sincronizarea idioată a cizmelor care izbeau pământul la unison îl tulburau profund pe Maksim T. Ermakov, al cărui creier se zgâlțâia și tremura până în faringe; îi venea să vomite fie și numai când vedea detașamente de soldați cu urechi blege mărșăluind în vreun film.

Oare maică-sa primise vreun telefon de la Marinka în ultima vreme? Maksim T. Ermakov nu s-ar fi mirat dacă Marinka ar fi sunat-o să-i dea o veste bună. Parcă o și auzea: „Mă mărit cu Maksik al vostru.” Dar atunci mama l-ar fi supus la telefon unui adevărat interogatoriu. Oricum, de ce să se apropie de soacră când ea de fapt voia să pună mâna pe o moștenire de multe milioane? Înșfaci banii și fugi unde vezi cu ochii, nu mai stai la discuții. Cel mai bine pentru ea ar fi fost să se ducă undeva în Europa. Sau poate că nu ar fi trebuit să gândească așa ceva despre Marinka în condițiile alea? Dacă suna la ușă un bandit zâmbitor cu dinți de aur și îi dădea un plic, iar în plic găsea un crevete roz și rece – un deget tăiat?

Sunt unii care zic așa (aiura Maksim T. Ermakov în sinea lui, încălzind ceainicul a nu știu câta oară și tot uitând să pună apă fiartă în cana spălată și udă, unde se umflase, absorbind umezeala, pachețelul de ceai), sunt deci niște tâmpiți care zic așa, că Moscova nu e Rusia adevărată și că numai dincolo de linia de centură începe viața autentică, viața așa cum este ea ș.a.m.d. De fapt, e exact invers. Faptul că maică-sa era ruptă de realitate se explica tocmai prin împrejurarea că ea toată viața trăise într-un orășel micuț, cu străduțe scurte, undeva în inima Rusiei, unde nu avea cum să își formeze vreo imagine despre viața din restul țării. Orășelul însuși era incapabil să genereze realitate și să le asigure astfel locuitorilor săi un teren ferm sub picioare. Cu excepția micului centru istoric (câteva căsuțe înghesuite, cu niște ciudățenii bătrânești, cum ar fi o giruetă ruginită sau turnulețe acoperite de ardezie), orașul era împânzit de blocuri. Prin nu știu ce capriciu urbanistic, nu găseai două la fel: patru blocuri staliniste de șapte etaje împodobeau Piața Uzinei; pe urmă niște blocuri de trei etaje de pe vremea lui Hrușciov, scunde, pentru că nici orașul nu avea foarte mulți locuitori; apoi niște blocuri părăginite de cinci etaje, din anii șaptezeci, care, dacă puneai la socoteală și gratiile de la ferestrele de la parter, dădea o impresie de închisoare; în sfârșit, blocuri moderne, fasonate cu cărămidă roșcată,

dintre care se ridica un mare centru comercial, făcut în întregime din panouri de sticlă care adăugau cerului palid un albastru fals. Oriunde te uitai, vedeai numai falsuri și imitații și ți se părea că originalele trebuie să fie altundeva, mult mai bune, mult mai reale.

Înainte, în liniștiții și cenușiii ani sovietici, orașul încă mai avea un farmec sumbru, cum e cel pe care îl au ceața, ploaia și burnița într-o zi liberă. Mai târziu, când a avut loc perestroika și câțiva indivizi, extrem de puțini, s-au umplut de bani, lipsa de autenticitate a locului a început să se manifeste în modul cel mai evident. În fața restaurantului mexican a apărut, verde, un cactus de plastic, iar la intrarea în restaurantul chinezesc a fost construit un fronton pe mai multe nivele, ca un acoperiș de pagodă. Nu peste mult timp s-a deschis o curiozitate – un cazinou: noaptea luminițele colorate proiectate de pe fațada clădirii desenau în întuneric conturul unei clădiri maiestuoase, cu o cupolă și două aripi mici, semicirculare, dar în timpul zilei se vedea că frumusețea asta arhitecturală era de fapt fostul cinematograf, atât de vechi și șubrezit, încât de-abia supraviețuise recondiționării fațadei.

Acum, după trecerea anilor, Maksim T. Ermakov presupunea că maică-sa insistase să cumpere casa de vacanță doar ca să confere apartamentului ei „cu patru celule” statutul de veritabilă locuință orășenească. Autenticitatea se obținea prin comparația cu ceva respingător. „Casa de vacanță” era o căsuță cât o ladă de scânduri, acoperită cu foi de tablă; se înălța pe un teren neprimitor de șase sute de metri pătrați și mereu curgea apă prin acoperiș. Maksim T. Ermakov n-a înțeles niciodată în numele căror idealuri trebuia ca la fiecare sfârșit de săptămână să se ducă acolo cu un autobuz astmatic și jegos și pe urmă să mai care un kilometru și jumătate geamantanele grele, înconjurat, cum să spun, de plaiurile natale, pline de vaci împuțite și de bălării care îi înțepau picioarele. Înăuntrul cutiei de scânduri era o cameră cu două pătuțuri, o bucătărie cu un morman de vase cenușii în spatele unei draperii de stambă, o sobiță prin crăpăturile căreia ieșea un fum acru, negricios, când ardeau în ea lemne putrezite. Viața refuza să dureze în această impostură de casă: fuseseră de ajuns numai cinci zile lucrătoare ca o cămașă uitată în „casa de vacanță” să fie acoperită de un strat fin de mucegai, ca o catifea căptușind un sicriu; sarea măcinată grosolan, de îndată ce era pusă în solniță, se făcea tare ca granitul.

Toate ar mai fi fost cum ar fi fost dacă această „casă de vacanță” s-ar fi dovedit un loc bun de joacă, bunăoară, ca acea căsuță de poveste din părculețul în care se adunau copiii, unde mai găseai sub laviță sticle goale de vodcă. Dar nu. Părinții luau „casa de vacanță” în serios. Mama se murdărea printre brazde, lăudând cu voce tare cernoziomul gras, care nu se mai găsește nicăieri în lume. Cernoziomul, într-adevăr, era ieșit din comun: când venea o iarnă ușoară, colora zăpada topită de parcă ar fi fost cerneală chinezească, iar vara hrănea mai ales buruienile luxuriante, zgârcindu-se însă, nu se știe de ce, cu morcovii și sfecla. Tata își băgase în capul lui pătrat că iepurii, pentru că se înmulțesc atât de ușor („în progresie gemoetrică”, așa îi plăcea lui să spună), o să le ia de pe cap grija banilor și a mâncării. Iepurașii erau destul de mari, cu urechi lungi ca de măgar și cu labe de dinozaur. Totuși, din câte își amintea Maksim T. Ermakov, nu mâncaseră carne de iepure decât o singură dată: era tare și negricioasă și rămânea între dinți. Parcă încă îl mai vedea pe taică-său chinuindu-se să muște dintr-o pulpă de iepure plină de grăsime de parcă ar fi încercat să priceapă un adevăr dificil.

De fapt, planul de afaceri al tatălui a fost un eșec total; progresia geometrică, nu se știe de ce, l-a tras în piept. Dar Maksim T. Ermakov nu asta i-a reproșat. Ce nu putea el să îi ierte era că niciodată nu avusese intenția să cumpere un automobil și niciodată nu își pusese unicul fiu la volan. Când familia, încărcată cu bagaje, pornea spre „casa de vacanță” pe drumul desfundat și plin de pietriș și era ajunsă din urmă de mica Lada a vecinilor, împroșcând noroi de sub roți, tata, cu fruntea acoperită de broboane de sudoare, făcea așa o grimasă, de parcă cineva stricase aerul în prezența lui. La marginea terenului pe care se înălța casa de vacanță, în vecinătatea unui crâng de arini se afla, pe niște cărămizi în loc de roți, un Zaporojeț scorojit, cândva albastru-închis, chior de ambele faruri. Maksim T. Ermakov adora să se strecoare înăuntru, pe scaunul desfundat al șoferului, și, învârtind încoace și încolo volanul rupt, își imagina că s-a făcut mare și conduce o mașină. Din primii bani câștigați (revânduse cu succes două calculatoare vechi), Maksim T. Ermakov și-a cumpărat o motocicletă grea Izsák, nici ea nouă, cu un acumulator care curgea, cu niște șei roase care încă mai păstrau prin design amintirea glorioasei cavalerii. Toată vara nu făcuse decât să repare mârțoaga obosită. Desigur, nu avea de gând să își lase în bătaia vântului capul descoperit, la cheremul tuturor

primejdiilor care pluteau prin aer (știa că în aer se află mereu mai multe obiecte decât ar crede un om obișnuit: de la insecte și așchii de lemn până la ghivece de flori care cad de pe balcoane). Dar a rezolvat problema luându-și o cască. De fapt, casca era unul dintre motivele pentru care își luase motocicletă. În căptușeala ei moale capul se odihnea și se restrângea. Din păcate, nu putea să meargă cu casca așa pe stradă, ca un copil de grădiniță costumat în cosmonaut la serbarea de Crăciun. Maksim T. Ermakov și-a luat o cască nouă și scumpă. Roșie, tare, cu ventilație dublă și mare cât un aspirator, îi dădea lui Maksim T. Ermakov o senzație de siguranță care nu putea fi comparată cu nimic. La drept vorbind, cumpărarea motocicletei și a echipamentului de protecție a fost prima bucurie adevărată din viața lui Maksim T. Ermakov. Și tot atunci a înțeles dincolo de orice tăgadă că el și tatăl lui sunt cu totul străini unul de altul. Tatăl se îndepărtase de el, căpătase obiceiul să se uite peste capul lui Maksim T. Ermakov și, dacă trebuia totuși să îi spună fiului două cuvinte, își mijea ochii de parcă s-ar fi căznit să vadă ceva în spatele lui, ceva important, pe care nu îl vedea din cauza fiului, care se așezase în drum. Cumpărarea motocicletei făcuse imediat din Maksim T. Ermakov o persoană deopotrivă matură și inutilă. Uneori nu putea să își ascundă bucuria după o cursă frumoasă pe șosea și se năpustea la masă cu un zâmbet larg pe fața îmbujorată. Atunci tata se scula încetișor, împingând ușor masa în sus, cu tot cu vesela, și, gârbovit, cu o chelie lucioasă în care se reflecta becul din tavan, își târșâia picioarele până în „celula” dormitor.

Nimic mai inutil decât să ceri socoteală părinților: niciodată nu se lasă trași la răspundere. Cu cât le reproșezi mai multe lucruri, cu atât o să fie mai rău de tine. Nu numai că Maksim T. Ermakov nu putea să pomenească niciodată nimic, dar se și străduia să nu scape niciun fel de aluzie, oricât de mică, nici în vorbe, nici în intonație. Răbda cu stoicism, afișând un zâmbet strâmb, toate discuțiile familiale în care nu se spunea niciodată nimic cu adevărat important și unde replica se dădea așa cum dai sarea și piperul la masă. (Din când în când maică-sa mai spărgea farfuriile, dar nu pe toate.) Ia să încerci să îi trezești la realitate pe pruncii ăștia bătrâni și bolnavi – o să produci o catastrofă. Pricepea cu mintea (dar vai, nu și cu inima) că părinții lui sunt niște oameni nefericiți și că mereu au o replică la pretențiile sale; că sunt două boli cronice, niciodată tratate cum se cuvine la policlinica de raion, două perechi de mâini noduroase și de picioare umflate, un covor

persan verde ca un gazon, un pervaz crăpat, cu o pată lăsată de un ziar care se lipise cândva acolo și pe care nu reușiseră să o curețe niciodată, niște borcane tulburi cu o zeamă dubioasă uitate în frigiderul stricat, niște unghii crescute în carne, niște ochelari rupți, acoperișul găurit al „casei de vacanță”. De fapt, nici măcar nu își dădeau seama ce s-a întâmplat cu ei. Nu pricepeau că statul i-a folosit ca pe niște marionete, ca și uzina „dragă”, nici că, la drept vorbind, nimeni nu făcuse nimic ca ei să ducă o viață lungă și prosperă.

Ar fi trebuit să deschidă bine ochii și să dea piept cu realitatea când încă mai aveau forță, cam în urmă cu treizeci și cinci de ani. Era prea târziu. Uite, taică-său iar a dat fuga în Piața Uzinei după drogul lui: lozinci roșii, marșuri revoluționare și un orator surescitat, care, pe tribuna lui, semăna teribil cu busturile de bronz ale eroilor războiului și ai muncii, așezate la intrarea în uzină. Chiar așa pare, că au ridicat în fața oamenilor încă una dintre statuile lor cârne și că și celelalte statui de piatră au ceva de zis. O casă de nebuni, ce mai. Oare părinții lui ar fi putut să schimbe ceva dacă ar trăit cu ochii deschiși? Puțin probabil. Ar fi fost același apartament, aceeași uzină și, ca mijloc de subzistență, un comerț rușinos cu brânză mucegăită. Dar ar fi fost, cel puțin, nefericiți din punct de vedere uman. Nu s-ar fi băgat dintr-o situație nesigură în alta, mai rea, prefăcându-se că un culcuș rudimentar și un closet strâmb în fundul curții sunt lucruri bune. Cu siguranță n-ar fi fost nicio „casă de vacanță”. Și nu ar fi fost nicio „tabără de vacanță” cu corturi de zece persoane și dansuri zbânțuite pe muzica unui acordeon răgușit. Dar ei se complăceau în mocirla asta, așa că nici nu putea să îi fie milă de ei.

Fiecare copil întâlnește în drumul lui o graniță obscură, peste care face pasul mare. Până când treci granița asta ești sigur că tata și mama pot să le facă pe toate, că mai puternic și mai bun decât ei nu o să fii decât tu când o să crești mare. După aceea îi vezi pe părinți așa cum sunt ei de fapt și nu mai ai ce discuta cu ei. În copilărie sunt câteva astfel de regiuni crepusculare, dar natura lor a fost prea puțin studiată. Ce se știe cu adevărat și a fost descris temeinic e că omul, între cinci și șapte ani, conștientizează că o să moară și că o să moară toți, până și mama și tata. Maksim T. Ermakov a făcut la timp descoperirea asta; l-a ajutat și bunicul Valera, al cărui trup fusese găsit rece într-o dimineață, alături de nevastă-sa, care

împărțise cu muribundul până la capăt patul cel vechi și dantelat. Celălalt moment decisiv a venit chiar o jumătate de an mai târziu. Atunci Maksim T. Ermakov l-a întrebat pe taică-său: „Tată, o să fii șef când o să fii bătrân?” „Poate că da, poate că nu”, a pufnit tatăl, clipind încetișor. Maksim T. Ermakov credea pe atunci că toți adulții, cel puțin cei serioși, ajung șefi la bătrânețe, la fel cum un elev de clasa întâi, dacă nu e bătut în cap, o să termine școala peste unsprezece ani. Ulterior, când a ajuns la vârsta conștiinței, Maksim T. Ermakov a înțeles că atunci îi pusese tatălui întrebarea poate cea mai dureroasă pentru el. Dar această înțelegere nu a schimbat nimic. În memorie păstra aceeași imagine a tatălui neajutorat și supărat, cu petice de hârtie pe obraz, acolo unde se tăiase la ras, scoțând din pantalonii săi boțiți cureaua șfichiuitoare, pe care, de fapt, nu se decisese niciodată să o folosească în scopuri educative. Ei, și pe urmă a venit „casa de vacanță”, pe care o ura cu pasiune, aducând cu ea plictiseala, țânțarii, supa cenușie cu carne de vită din conservă, în castroane emailate, Lada albă din curtea vecină, iazul mic și mâlos, unul singur pentru toată lumea, cu mâzgă pe fund, ploaia monotonă, negura de nepătruns, iarba aspră.

La ce te gândești, Maksim T. Ermakov? Nici vorbă să te gândești la Marinka. Nici măcar nu se poate spune că gândești. Pe mobil era de negăsit, înseamnă că se află în afara ariei de acoperire. Oare cât de des o suna de obicei? De vreo două ori pe săptămână, nu mai mult. Și deodată, iată, o sută de apeluri într-o singură seară. Scorpia își atinsese scopul: ca niciodată, Maksim T. Ermakov își dorea cu ardoare să audă în receptor vocea ei mieunată pocind „moscovenească”. Și ce-i cu asta? Gândul la Marinka cum venea, așa și pleca din capul lui. O amintire amuzantă: cam până în clasa a opta, Maksim T. Ermakov înțelesese expresia „îi intră pe-o ureche și îi iese pe alta” în sensul ei literal, văzând în ea confirmarea faptului că prin capetele tuturor oamenilor bate vântul. Altfel de ce să spui așa? Oare de ce Kravțov Serghei Evghenievici avea pe umeri balonul ăla ciudat, aproape translucid? Poate că și el fusese la început un Obiect Alfa, dar se vindecase cumva, făcuse raze sau injecții, poate chiar în căpățână. Nu degeaba pe balonul lui nu era niciun firișor de păr, nu degeaba formațiunea lui căpățânoasă avea o formă așa de ciudată, ca de caracatiță. Cine se aseamănă se adună: probabil că toți șefii lor din comitetul special suferă de anomalii ale creierului. Și dacă există vreun leac pentru problema asta Alfa? Și lui Maksim T. Ermakov nu vor să-i spună? Cică împușcă-te și gata. Cum să nu,

când și-o vedea ceafa. Și de ce timpul trece așa de greu? Ceasurile astea de-abia se mișcă. Stai ca o păpușă de lemn la masa de lemn din bucătărie, lăsată în plata Domnului. Nici nu-i de mirare că i se plimbă prin cap amintiri așa de frumoase. De la maică-sa a pornit totul, de la telefonul ei de opt martie.

În copilărie totul este autentic. Magazinul Nostru, unde Maksim T. Ermakov se ducea cu maică-sa în drum de la grădiniță, era cel mai important magazin din zonă. Pe pereți erau tot felul de scheme viu colorate, în roșu și galben, care îți arătau cum să tranșezi o vită; semănau cu hărțile geografice; acolo era mereu aglomerat, dar lumea nu se înghesuia în magazin așa, haotic, ci făcea de fiecare dată două cozi groase, în formă de cochilie de melc; o vânzătoare cu bonetă albă punea marfa pe cântar și înțepenea așa, fermecată de taina echilibrului pe care îl căuta săgeata oscilantă a balanței. În apropiere de magazin era Kremlinul – un zid lung de cărămidă roșie de sub care ieșeau cu insolență brusturi și scaieți. Maksim T. Ermakov era convins că, dacă ocolești tot zidul, neapărat o să vezi turnul cu clopote de aur și steaua din vârful bradului de Anul Nou, pe care o arătau uneori la televizor. Și în general totul în jur respira forța vie a autenticității. Stejarul bătrân cu scoarța de culoarea pietrei, care creștea în spatele grădiniței și spărgea cu rădăcinile asfaltul, era singurul în lume de felul acesta: se părea că sub pământ e mult mai mare decât la suprafață. Curțile vechi prin care mama tăia drumul spre casă aveau un mister al lor; din stradă căsuțele galbene păreau cu totul obișnuite, dar din curte vedeai pe zidul lor o rețea întreagă de crăpături și bubulițe. Căscioarele se lipeau una de alta în unghiuri ciudate, și trecătorul zărea în locuri neașteptate ferestruici murdare și burlane ruginite, cu gura de scurgere în formă de dragon. În asemenea curți frunzele erau mereu umede, ca tablourile în ulei, și iarna pe streșinile din tablă înghețau din loc în loc țurțuri, unii groși cât un mesteacăn. Când venea primăvara, nămeții se topeau, lăsând în loc un nămol negru; se formau pârâiașe gâlgâitoare care se luptau să își croiască drum prin gheață; vara, din cauza pârâiașelor, rămâneau multă vreme pe pământ niște cicatrice slabe. Râușorul capricios care trecea chiar prin apropierea casei făcea o buclă pe care puteai să o vezi și de la fereastră. Era frumos, plin de mărgăritare, dar putea de-ți muta nasul din loc. Se spunea că are fundul putrezit, așa că oamenii nu se scăldau în el și nici nu pescuiau; tata își prindea carașii burtoși din „lac”, unde Maksim T. Ermakov nu fusese

niciodată. Dar deseori dădea fuga la râușor, fără permisiunea părinților, în compania unor șacali mititei, când prietenoși, când ostili. Acolo băieții se zbenguiau pe blocurile de beton care ieșeau din apă, acoperite cu alge verzi, mucilaginoase. Acolo prindeau peștișori negri dintr-o specie necunoscută, băgându-și în apă cămașa ca pe un năvod și trăgând la suprafață, împreună cu mizeria și prada, un balon de apă greu, care șiroia prin țesătură. Acolo se bălăceau când era arșița mai mare, ieșind în chiloți pe mal, plini de noroi și cu un miros metalic în nările umflate, așa cum simți când primești un pumn drept în nas. Acolo, pe malul năpădit de buruieni, Maksim T. Ermakov, care se ținea la distanță de năzdrăvăniile periculoase, a găsit odată un cercel de aur cât un cârlig de pescar. Acolo a încasat o bătaie soră cu moartea de la niște mardeiași pe care nu îi mai văzuse niciodată până atunci și a căror căpățână rasă semăna cu un cartof curățat grosolan; în mod straniu, nu îl durea când îl loveau în cap, doar că înăuntru i se părea că totul devine din ce în ce mai încordat, ca și cum imediat avea să țâșnească din el un șuvoi de apă fierbinte, măturându-i pe agresorii lui sinistri.

Din astfel de gunoaie și mizerii se constituia în copilărie lumea lui autentică, gata să își împrăștie autenticitatea dincolo de păduri și de munți, în toată țara. Într-un sfârșit, s-a dovedit totuși că nimeni nu avea nevoie de el și de prostiile lui. Înainte de a intra în relații cu Moscova, un tânăr de felul lui Maksim T. Ermakov își formează o imagine de sine și își conștientizează locul în societate raportându-se la centrul propriului orășel. Și acolo era o capitală, o capitală în miniatură, curățică, dichisită, spălată și, după standardele locului, foarte scumpă. Adolescenții se duceau să se plimbe pe strada Lenin și se tolăneau la niște măsuțe albe de tablă pe terasa unei berării la modă, Curtea Bavareză, privind cu ochii mijiți cum o fată, grasă, cu părul prins în coadă, mătură de pe iarbă niște hârtii lipicioase și cum alte două tipe, în țoale scumpe și cu fețișoare banale de țărăncuțe, se urcă voluptoase într-un Volkswagen Golf. Strada Lenin, Piața Uzinei – acesta era orășelul adevărat; restul se scufunda în colbul anonimatului, nu era oraș în adevăratul sens al cuvântului. Fetele din centru, care își plimbau vanitatea pe niște tocuri înalte cât stâlpii de telegraf, nu acordau nici cea mai mică atenție buboșilor gălăgioși care veneau „la oraș” să bea bere, în hanoracul lor murdar. Ba uneori „fraierii ăștia” încasau și câte o bătaie de la chefliii mai sofisticați, care se adunau seara lângă bustul micuț și negricios al lui Cehov ca să citească o cărțulie scrisă nu se știe de cine.

Acelea erau vremurile în care Maksim T. Ermakov, cu capul plin de filme hollywoodiene, a pus la punct o evadare extraordinară, care avea să rămână singura amintire frumoasă cu care venea în recea Moscovă din ținutul natal. Cândva, pe vremea când părinții lui erau încă tineri, orășelul era populat de un mare număr de statui cu umeri lați care exprimau idealurile timpurilor și care se ițeau albe din orice tufe mai de Doamne-ajută. Erau copii ale renumitei Fete cu vâsla, dar și rude de-ale ei: oțelari harnici cu viziera ridicată, colhoznice purtând în brațe snopi groși de grâu, ca niște capiteluri de coloane, oameni de știință tineri cu instrumente care semănau mai degrabă cu niște scule de grădinărit, discoboli mai mici și mai mari, cu totul neadecvați, îmbrăcați, din decență, în niște chiloți de ghips. Cu timpul idealurile s-au prăbușit și același lucru s-a întâmplat și cu panteonul din parcuri: numai din când în când, undeva, în vreun colț uitat de lume și năpădit de buruieni, mai puteai da de câte o sperietoare mutilată, cu fața ca urma unei cizme și cu sârme în loc de brațe. Încetul cu încetul, au dispărut și infirmii ăștia. În momentul în care Maksim T. Ermakov intrase în clasa a unsprezecea, din toată această familie cândva numeroasă scăpaseră numai zece statui – și numai pentru că erau amplasate pe marginea acoperișului celui mai prestigios bloc stalinist, construit chiar pentru șefii mari de la uzină. Bătute de vânt, se conturau vag pe cerul palid și, deși la început fuseseră diferite, ajunseseră cu timpul aproape identice, înălțându-se ca niște umbre sau coloane de fum.

Odată cu trecerea anilor, ultimii semizei își schimbaseră în mod clar poziția, se cocoșaseră și, în loc să privească înainte, ajunseseră să se uite în jos, acolo unde autoritățile orășenești făcuseră recent o zonă pietonală și puseseră niște plăci de pavaj frumoase, bej. Probabil că acestor statui care își trăiseră viața le era atrăgător hăul celor șapte etaje, poate că ar fi vrut, în sfârșit, să se izbească de asfalt și să se spargă în bucăți, în mijlocul trecătorilor speriați, redobândindu-și astfel materialitatea pierdută, așa cum oamenii, după moarte, își redobândesc sufletul. Maksim T. Ermakov a înțeles toate astea și și-a dat seama cum ar putea să întoarcă totul în favoarea lui.

Pentru început, și-a pus casca de motociclist și a pornit în recunoaștere. După ce a trecut pe la toate intrările, a descoperit una în care ușa de fier își păcănea neputincioasă yala stricată și s-a strecurat printr-un chepeng

neîncuiat într-un pod bântuit de fantomele porumbeilor; de acolo, după ce a rupt scândurile putrezite care baricadau ferestrele podului, a ajuns pe acoperișul care l-a primit imediat cu vântul puternic și autoritar al libertății. Aici fiecare pas răsuna ca un tunet; pe tabla roșcată a acoperișului, înclinată atât de mult, încât Maksim T. Ermakov abia se putea ține pe picioare, chiar și cu genunchii îndoiți, săreau de peste tot solzișori de rugină și vopsea. De aproape, statuile păreau uriașe, ca niște elefanți cenușii ridicați pe membrele din spate. Cu picioarele desfăcute, cu pași mici, apăsați, s-a strecurat de-a lungul balustradei jupuite și s-a cățărat pe toți uriașii. Nici măcar atingându-le mâinile rănite și cutele foșnitoare ale hainelor albite de găinaț nu putea să își dea seama din ce material sunt făcuți. La o statuie care, după toate aparențele, reprezenta o femeie, în îndoitura cotului a descoperit un păhărel de carton cu înghețată de fructe, așa cum nu se mai producea și nu se mai vindea de zece ani; multe statui semănau din profil cu niște cranii fără nas. Pentru misiunea lui, Maksim T. Ermakov a ales un exemplar mai impozant – un uriaș de sex bărbătesc, de o ocupație incertă, care se uita chiar acolo unde trebuia: exact spre mijlocul pieței rudimentare, mult mai frumos pavată decât Piața Uzinei și chiar împodobită cu o fântână rotundă, ca și cum le-ar fi trimis statuilor bezele.

A doua zi dimineață au venit în piață golănașii din cartierele mărginașe, pe trei motociclete Izsák și două Ural, strecurându-se cu greu printre răzoarele de flori. Pe umărul lui Maksim T. Ermakov se legăna o portavoce veche de când lumea care, datorită capacităților tehnice ale unuia dintre băieți, mergea cu baterii moderne. Din fericire, nu apucaseră să repare ușa secretă a lui Maksim T. Ermakov. În pod s-a încurcat în niște frânghii de rufe înegrite de vreme și, tot luptându-se să se elibereze, a ridicat un nor de praf care i-a dat impresia ireală că încăperea începuse să danseze cu el. Pe acoperiș soarele tăios se reflecta în tabla orbitoare; Maksim T. Ermakov simțea cum arde pe casca lui roșie o rază neîndurătoare de lumină.

Jos, așa cum era de așteptat, deja se făcuse gălăgie. Apropiindu-se de statuia lui, mult mai sigur decât în ziua de dinainte, deși cam pieziș, Maksim T. Ermakov vedea cum mica piață se umple de lume. De sus oamenii, din care nu se vedeau decât capetele și picioarele, semănau cu niște melci care se târau, de fapt, destul de repede.

— Un sinucigaș! Un sinucigaș pe acoperiș! Uite, acuma o să sară! strigau copiii, băgând groaza în mulțime.

La apariția lui Maksim T. Ermakov, mulțimea care se adunase în scuar a prins să vuiască și mai tare. Oamenii se dădeau înapoi, își ridicau capul, scăpau gențile din mână; chipurile întoarse spre el semănau cu niște farfurii cu legume fierte. Tinerii încingeau spiritele, dând ture cu bicicletele.

— Băi mucea! a strigat din mulțime un bărbat mustăcios al cărui mijloc subțire se legăna ca un colac de salvare, încins de o cămașă galbenă. Ce-ai în cap, tărâțe?! Dă-te jos, că te dăm pe mâna poliției!

— Hai, mucea, să te vedem cum zbori! scandau în cor niște copilandri cu șapca pusă cu cozorocul la spate, după care, orăcăind fericiți, o luau la fugă în toate direcțiile.

Maksim T. Ermakov se îndreptat de spinare atât cât îi permitea povârnișul acoperișului. S-a uitat la statuia uriașă și gârbovită pe care o alesese, parcă întrebând: „Ești gata?” Uriașul tăcea. Capul lui greu cu bucle cilindrice, ca puse pe bigudiuri, a intrat într-un nor, iar în norul lăptos, sfâșiat de tăierea pietrei, șuiera nebunia. Obrazul spart al uriașului era brăzdat de o dungă neagră, ca și cum statuia ar fi plâns cu dohot; între degetele dăltuite ale palmei întinse, pe care vântul o acoperise cu țărână, tremura, ca o jucărie, o tulpină firavă cu un boboc de floare.

— Atenție, a strigat Maksim T. Ermakov în portavocea de tinichea, dar uitase să ridice viziera căștii, astfel încât cuvântul, preluat de ecou, a răsunat numai în capul lui. Atenție, cetățeni!

De data asta chemarea megafonului a cuprins toată piața, făcându-i pe toți să se răsucească spre el ca niște jucării mecanice.

— Hai, Maks, zi! strigau băieții de jos, agitându-și bandanele.

— Hai, grasule! le țineau isonul niște fete pe ale căror creștete ardeau cu o lumină insuportabilă niște clame cu strasuri.

— Cetățeni, nu eu sunt sinucigașul! Eu sunt un pacificator!

Maksim T. Ermakov se lăsa efectiv purtat pe aripile entuziasmului, ridicându-se pe vârfurile ghetelor lui zgâriate de motociclist.

— Ia uitați-vă la omul ăsta! a strigat Maksim T. Ermakov, apucându-l pe uriaș de cotul ciobit. De ani de zile stă aici frumușel și se uită la voi, monștrilor! S-a săturat! L-ați adus la capătul răbdării, înțelegeți? Vrea să sară de pe acoperiș și să se facă praf. Să-l rugăm să mai stea încă vreo zece ani! Să mai admire priveliștea o vreme! Să se mai mire o vreme de nemernicia voastră! Las' să rabde! Unde să se ascundă de voi?

De jos s-a ridicat în loc de răspuns un zgomot care semăna cu un duruit de tobă însoțit de clinchetul unor clopoței. Mulțimea din jurul fântânii se făcea din ce în ce mai numeroasă, înghesuindu-i pe băieții cățărați pe furnici de fier. Din dreapta se auzea urlet de sirene și două mașini ale poliției și-au făcut intrarea în piață, legănându-se ca niște plute pe valuri.

— Nu sări, prietene! Nu-i nevoie! Viața e frumoasă! striga Maksim T. Ermakov și, după ce și-a aruncat megafonul pe spinare, l-a luat pe uriaș în brațe.

Primul lucru pe care l-a simțit a fost un frig răscolitor, care venea din interiorul statuii și care i-a pătruns prin haină până în oase. Pe urmă l-a luat ușor cu amețeală, norul de deasupra statuii s-a întunecat ca un negativ, iar cerul parcă se învârtea odată cu el. În realitate, uriașul alunecase de pe postamentul lui crăpat cu un geamăt puternic și sfâșietor. În clipa următoare statuia l-a agățat pe Maksim T. Ermakov de haină și l-a zgâriat groaznic pe burtă, smulgând din postament armătura cu o bucată de beton, ca și cum s-ar fi smuls din rădăcini luând și bulgări de pământ. S-a prăvălit impasibil peste marginea acoperișului, spre mulțime. Cutremurat, de parcă din îmbrățișarea lui își luase zborul o rachetă, Maksim T. Ermakov nici nu înțelegea ce se întâmplase: a văzut numai că statuia uriașă s-a răsucit încet în aer și a explodat când s-a ciocnit de dalele bej. Dintre bucățile de piatră și prin praful cenușiu a apărut un schelet primitiv de fier. Capul gigantului a sărit într-o parte și a aterizat în fântână, căscând un ochi mirat. Atunci Maksim T. Ermakov și-a dat seama că mai are puțin și cade și el după uriaș: un picior, cu șiretul de la gheată desfăcut, se legăna deasupra hăului, iar celălalt aluneca încetișor de pe tabla acoperișului, în timp ce balustrada de-abia mai reușea să susțină trupul împietrit de groază al negociatorului. Jos

totul era ca într-un vis: piața cu uriașul sfărâmat era înclinată într-o rână, un ins care semăna cu un gândac era ajutat să se ridice și o mână de polițiști cenușii se înghesuiau la intrarea în clădire.

Cu un efort incredibil, prinzându-se de balustradă, Maksim T. Ermakov s-a tras de la marginea acoperișului și s-a lăsat în patru labe. Simțea pe burtă o pată rece și lipicioasă. Pe urmă s-a lăsat în voia instinctului. A luat-o la goană, tropăind pe tabla acoperișului, a smuls scândurile putrezite de la cea mai îndepărtată lucarnă a podului, a sărit în podul încă pustiu și, din fericire, a reușit să iasă pe un culoar necunoscut, de unde i-a dat drumul afară o bătrânică imperturbabilă care ducea un sac de gunoi. Ieșirea asta ferită dădea într-o străduță dosnică pe care se înălțau ca două cocoașe două maldăre de gunoi, unde bătrâna, nu fără eleganță, și-a aruncat modesta contribuție foșnitoare; dincolo de gheenele arhipline îl aștepta un băietan care, printr-o minune, înțelesese ce se întâmplă și stătea călare pe Izsákul nerăbdător al lui Ermakov.

— Maks, s-o luăm din loc! Dă-o naibii de cască, arunc-o! i-a strigat băiatul dintr-o suflare imediat ce Maksim T. Ermakov s-a săltat în șa.

Casca împodobită cu zimți ca niște stele a zburat la gunoi, ca o tinichea oarecare. Cu un huruit, motocicleta s-a urnit greu, luând viteză. Capul lui Maksim T. Ermakov rămăsese descoperit și aerul îi vâjâia între urechi. Băietanul cel isteț, care știa toate găurile din toate gardurile din oraș, a tăiat piața și a pornit printre clădirile cenușii care semănau cu niște stupi gigantici. Din ele se desprindeau albine cenușii care se duceau glonț în căpățâna lui Maksim T. Ermakov și îl înțepau. Au trecut în zbor peste calea ferată, au scăpat ca prin urechile acului când s-au strecurat pe sub bariera care tocmai cobora și au ajuns pe un drum lin de țară. Treceau în goană pe lângă crânguri. Câmpurile acoperite de ceață se vedeau până departe. Motocicleta părea că nici nu se mișcă, numai bâzâie și se zbate ca o musculiță care se lovește de geam. Dar au reușit într-un sfârșit să lase peisajul în urmă.

În acea seară extrem de veselă, la banchetul învingătorilor, capul lui Maksim T. Ermakov, plin de gunoiul zornăitor adunat în timpul cursei pe motocicletă, și-a demonstrat pentru prima dată lipsa de rezistență la alcool. Maksim T. Ermakov credea cu toată sinceritatea că băietanul isteț care îl

smulsese de sub nasul polițailor o să îi rămână prieten pe vecie. Dar în aceeași seară salvatorul, rânjindu-și dinții ruginii, i-a spus lui Maks că îi e dator cu niște bani. Dacă trebuie bani, trebuie bani: Maksim T. Ermakov a vândut Izsákul ars și l-a plătit generos pe băietan, știind deja că nu se va mai plimba niciodată prin orășel pe motocicletă. Orășelul încetase să mai existe. Maksim T. Ermakov nici nu s-a interesat dacă statuia lovise pe cineva, a observat doar că fuseseră dați jos și ceilalți uriași: în locul lor s-au văzut o vreme niște fantome care sclipeau câteodată în lumina soarelui ca niște sticle uriașe de apă minerală, dar pe urmă au dispărut și ele.

Până la absolvire mai rămăseseră doar mai și iunie. Orășelul se transformase într-un loc pustiu, într-o pată albă pe hartă – ca și cum acolo, în pofida căldurii, se instalaseră zăpezile veșnice. Dar câte astfel de pete albe nu sunt pe harta Rusiei, câtă zăpadă nu e în țară! Moscova, numai Moscova – ce mai tânjea Maksim T. Ermakov după ea, ce se mai chinuise să se obișnuiască, până a primit un loc la cămin, cu odăițele amărâte în care băile erau mai murdare decât closetele din gară; cum mai muncise ca să se întrețină la facultate, într-o magherniță de lângă metrou, băgându-le moscoviților pe gât niște jucării în culori otrăvitoare, până când, cu multă trudă, ajunsese să se ocupe de comerțul internațional. Atunci și-a spus pentru prima dată că a reușit! Și la ce bun? Praful se alesese. Stătea în apartamentul lui cu chirie ca pe marginea unei prăpăstii și halea ultimele firimituri lipicioase rămase de la tort, mușcând în același timp din ciotul uscat al unui salam semiafumat. Astea erau realizările lui: căldarea cu apă murdară se lăfăia în mijlocul încăperii, în geam bătea grindina, camerele de supraveghere pândeau din toate ungherele, ițindu-și din crăpături mustățile-antene, iar pe culoar, pe pervaz, moțăiau fără griji prognoziștii sociali.

Se făcuse trei noaptea. Cineva suna la ușă.

Iat-o! Sărmana pisicuță! Stătea în prag, descheiată la haina de blană care era toată numai ghemotoace ude, ca și cum ea le-ar fi lins cu limba, chiar ca o pisică. Rochia galbenă era boțită, plină de pete de băutură. Dresul îi era rupt, cizmele lungi erau închise strâmb, dar degetele mâinilor ei tremurătoare erau întregi, până la unul.

— Măi să fie! La mulți ani! La mulți ani pentru ieri, draga mea! a exclamat Maksim T. Ermakov, făcând o plecăciune ironică.

Imediat l-a plesnit o palmă piezișă. Maksim T. Ermakov nu mai încasase niciodată așa ceva. Obrazul stâng, care primise palma, s-a făcut deodată mai greu decât cel drept cu un kilogram întreg. Capul nu îi mai era deloc așa de imponderal cum i se părea mai înainte. „A, scârba!” și-a zis el. „Vrei trei milioane de dolari ca bani de buzunar? Na, ia de-aici!”

Marinka s-a tras câțiva pași mai încolo și și-a dus mâna la față. Pe Maksim T. Ermakov îl ustura palma de parcă ar fi parat o lovitură la volei. Ușa de la intrare era încă deschisă și un prognozist social, trezit de atâta tămbălău, urcase tiptil pe scară și își strecurase cu grijă pe palier nasul lung și translucid, împreună cu un ochi care clipea.

— Fir-ai tu să fii! Marș de-aici, nu-i treaba ta! s-a răstit la el Maksim T. Ermakov, trântind ușa cu furie.

I-a trecut o clipă prin minte că el, dimpotrivă, ar fi trebuit să se împrietenească cu ofițerii, să le cunoască programul, să îi invite la el la un păhărel de ceai, să se intereseze de problemele lor de familie, să îi compătimească, să empatizeze cu ei și să se plângă și el de muieri și de șefi. Totul pe față, omenește. La urma urmelor, cu ce e mai bună ospitalitatea bătrânei Kaliazina, din apartamentul patru sute șase? De se să se ducă acolo prognoziștii sociali când ar putea veni la el la toaletă, să-și facă nevoile în closetul Doar Nataşei? În loc de asta, Maksim T. Ermakov tare ar mai fi vrut vru să deschidă din nou ușa apartamentului și să o mai trântească o dată, ca să prindă în ea nasul translucid, țurțurele de pe moaca prognozistului social.

— Ticălooos mai ești, Maaaksik... Ce ticălooos mai ești! scâncea Marinka, străduindu-se din răsputeri să se țină dreaptă pe tocuri.

Se vedea că e mahmură, după o băută serioasă. Obrazul stâng îi ardea, iar gura lungă îi era năclăită de sânge. Totuși, în ochii ei cu machiajul de păun din ajun strălucea o disperare atât de sfâșietoare, că Maksim T. Ermakov a dat înapoi. Și dacă îi făcuseră ceva? Sprijinindu-se de peretele din hol,

Marinka și-a scos cizmele și, cu un mers legănat, pe vârfuri, așa cum calcă femeile după ce au mers mult pe tocuri, a intrat șontâc în apartament.

— Ai avut chef să faci teatru? Cine era fătălăul care m-a sunat? Zi odată!

Maksim T. Ermakov se ținea după Marinka prin apartament și abia a apucat să îi ia din drum căldarea cu apă.

— Cum ai putut, Maksik, cum ai putut... se văita Marinka legănându-se și cuprinzându-se de umerii lăsați. Ce, eu nu sunt om? Mă lăsai așa să crăp? Eu chiar n-am parte de nimic bun în viață? N-au decât să-mi taie degetele, n-au decât să-mi taie picioarele? Ca la un animal? Nimănui nu-i pasă...

— Păi doar tu ai pus totul la cale! a început să urle, cu mâinile în șolduri, Maksim T. Ermakov. Crezi că nu am auzit cum i-ai răspuns din baie fătălăului? Lăsase receptorul pe masă! Ce răpire?! Ce degete tăiate?! Ați chefuit acolo până n-ați mai știut de voi, v-ați culcat cu cine s-a nimerit și a doua zi dimineață v-ați hotărât să vă îmbunătățiți situația materială. De unde să iau eu pentru tine trei milioane de verzișori?

— Păi ce contează pentru tine mai mult, omul sau banii?! a izbucnit Marinka, cu ochii scăpărându-i pe sub sprâncene.

— Păi de unde să-i fi luat, a? Spune cum vezi tu asta. Hai, zi ce-ar fi trebuit să fac, i-a cerut Maksim T. Ermakov.

Voia să o facă pe Marinka să vorbească, să îi spună că ar fi vrut ca el să își scrie testamentul și să se împuște. Spunând asta cu voce tare, ar fi înțeles și ea gravitatea situației. În loc de asta, Marinka, lăsându-și capul pe spate, răvășindu-și pe umerii strânși coama zbârlită și cenușie ca funinginea, a început să urle în tavan. Urla cu toată ființă ei, întinzându-și gâtul alb, și era atâta jale animalică, de lupoaică, în modulațiile ei, încât Maksim T. Ermakov a înțeles. Chiar el se cufundase cu o zi mai înainte în disperare, într-un mediu tulbure, total necunoscut, mai degrabă lichid decât gazos, care îi strângea inima ca într-o menghină. Pentru Marinka venise momentul Marii Ratări, și se jeluia că viața nu o încăpuse. Își căina cu foc soarta, care nu o lăsase să se nască într-o familie bogată și importantă din Moscova și nu îi dăduse lucrurile care i se cuveneau pur și simplu pentru că trăia pe

lumea asta; că ar fi putut, probabil, să fie o fată serioasă, cu o cărare pe mijloc și cu o privire plină de dulceață și lumină, dar trebuise să ajungă o curvă, și nici măcar așa nu avea parte de fericire, iar fără bucuriile simple ale Moscovei nici nu voia să trăiască, niciodată, pentru nimic în lume! Așa că ia zi, nu e un om mai valoros decât trei milioane de dolari? Uite eu, eu sunt om, unde sunt banii mei?! De ce tăceți, ticăloșilor? Auuu! Auuu!

Intransigența Marinkăi, iată ce nu observase mai înainte Maksim T. Ermakov. Marinka s-ar izbi de zidul care separă Moscova cea bogată de fluxul de provinciali până și-ar lăsa creierii acolo. Și asta este, într-un fel, o dovadă de măreție și de eroism.

— Bine, du-te și spală-te, o să pun de ceai, a zis împăciuitor Maksim T. Ermakov. Trebuie să dormi, nu-ți dau cafea.

— Să dorm?! Cu tine? Ai înnebunit de tot, Ermakov? s-a revoltat Marinka, rânjindu-și buzele năclăite de sânge și dezvelindu-și gingiile sparte. M-ai trădat. M-ai lovit. Ești în stare să lovești o femeie, animalule! Acum mi se mișcă un dinte. Porcule...

Deodată, Marinka parcă îmbătrânise cu câțiva ani. Machiajul ca de păun îi curgea pe obraji, spălat de șuvoiul de lacrimi care izvorâse din ochii ei strălucitori.

— Și când te gândești că voiam să mă mărit cu tine, Maks! Poate că te iubeam, te puneam la încercare. Dar acum gata, s-a terminat! Să-mi dai imediat geanta!

Ridicând din umeri, Maksim T. Ermakov i-a întins geanta-sac cu franjuri murdari pe care Marinka o aruncase pe jos, lângă cizme.

— Nu asta, imbecilule! Una mare, o valiză! Să-mi iau lucrurile!

Maksim T. Ermakov a scos supus din șifonier geamantanul jalnic, cu obrajii supți și cu roțile stricate, cu care venise la Moscova în urmă cu zece ani și cu care se mutase din casă în casă. În geamantan a descoperit un teanc stătut de rufe: blugi și tricouri de acasă care încă mai răspândeau, după atâția ani și atâtea straturi de praf, mirosul de detergent al unei spălări din timpuri

imemoriale, și o scurtă neagră de poliester, care cândva foșnea la mers și care zăcea pe fundul geamantanului zbârcită ca o prună. Toate erau așa de mici, parcă de copil, deși Maksim T. Ermakov nu mai era deloc un copil când venise în capitală. Nici nu a apucat bine să scoată din geamantan relicvele lui stătute, că acolo au și zburat cârpele colorate ale Marinkăi, înțepenind imediat într-un morman, ca și cum ar fi pătruns în trecutul pe care îl adăpostea geamantanul. Marinka umbla de colo colo prin apartament, bocănind surd cu călcâiele grele pe dușumea. Smulgea cu barbarie umerașele din șifonier, scotea de ici, de colo o eșarfă, niște chiloței, un halat boțit de mătase. Peste cârpe au căzut, zăngănind, adunate într-o pungă de pe pervaz, sticluțele de ojă, deasupra a aterizat, adusă din baie, lenjeria uscată și scorojită ca supracopertele ferfenițite ale unor romane de dragoste citite de mult; tot acolo au zburat, legate într-o pungă de plastic, o cană, o lingură și o furculiță. În mișcările Marinkăi era ceva de pușcăriaș, ca și cum s-ar fi pregătit să intre la închisoare.

Când a terminat a mai aruncat o privire de maniac în camera întoarsă pe dos, a închis geamantanul și a smucit furioasă fermoarul înțepenit. Acum geamantanul devenise și mai posac și avea o umflătură într-o parte, de parcă înăuntru era un cot.

— Dă-mi niște bani, a cerut Marinka, luptându-se să își bage picioarele înapoi în cizme.

N-avea ce face. Maksim T. Ermakov a scos portofelul și l-a deschis, rămânând pe gânduri în fața teancului anemic de hârtii de cinci sute. Cât să-i dea? Dacă o ținea tot așa, în curând avea să recurgă la rezerva lui secretă pur și simplu ca să aibă din ce trăi. Nici nu a apucat să se uite peste umăr, că Marinka și-a și întins ghearele și i-a smuls toți banii, lăsând portofelul cu gura căscată și cu niște mărunțiș prin colțișoare. „Băieți, purtați-vă bine cu fetele, nu le lăsați să li se urce la cap”, și-a adus el aminte deodată zicătoarea bunicului Valera. Când spunea el asta, bunica îl amenința că îl bate cu o cărticică franțuzească, cu toate că și ea chicotea. „Nu mai țin minte cât a trecut de când am priceput eu că viața e un căcat”, și-a spus el gânditor.

— Să te duc cu mașina? a propus el fără chef, venind în holul luminos după Marinka și după geamantanul său.

— Mă descurc! Jos, de fapt, mă așteaptă o mașină, i-a spus ea răutăcioasă, încurcându-se în mânecile hăinuței de blană pline de cocoloașe. Iar pe tine, Ermakov, acum te urăsc, așa să știi. Uuu, ce te mai urăsc! Degeaba am pierdut atâția ani cu tine. Te-am cocoloșit. Ei bine, nu-i nimic. O să plătești pentru fiecare lacrimă pe care am vărsat-o pentru tine. O să se întoarcă împotriva ta ca un glonț! Crezi că nu sunt și eu om? Că nu am și eu demnitate? Așteaptă, că ne mai întâlnim noi!

Bălmăjind amenințări, Marinka a reușit, în cele din urmă, să scoată geamantanul șchiop pe scară. Liftul, care probabil nu mai coborâse de când o adusese pe Marinka la etaj, s-a deschis imediat, oferindu-i cu solicitudine cutia elegantă de sticlă. Ușile s-au închis și liftul a pornit în jos, huruind ca piedica unei arme de foc.

Maksim T. Ermakov s-a întors în apartament zgribulit, frecându-și înfrigurat umerii. Pe vârful pantofilor lui Cesare Paciotti rămăsese o urmă cenușie de la roțile geamantanului. Servieta lui, care, ca un câine păduchios, se mutase în holul de la intrare, stătea sprijinită de perete ca un bețiv. Uitându-se în jur, Maksim T. Ermakov a avut deodată senzația că fusese jefuit. Exact așa arăta apartamentul – de parcă ar fi fost călcat de hoți. Asta cu toate că, la drept vorbind, Marinka luase numai lucrurile ei, fără să arate vreun interes obiectelor rămase, pe care le vedea ca pe niște gunoaie. Ia stai așa: pe biroul învățătoarei emerite stăteau separat călimara cubică și o altă chestie cubică, cu două nări negre pentru pixuri, dar suportul setului lipsea. Ciudat, la ce-i trebuia Marinkăi hidoșenia aia de marmură? Doar Natașa o să-și iasă din minți! „Eu am pierdut atâția ani cu tine”, și-a spus Maksim T. Ermakov, trântindu-se pe patul prădat, lipsit de trupul de femeie.

A plecat. Foarte bine. N-o chemăm înapoi.

În martie la Moscova încă nu e primăvară, nici măcar în aprilie. Este un vid între iarnă și primăvară, când timpul nu se mișcă înainte, ci se plimbă nehotărât între cele două anotimpuri, aducând cu el când zile călduroase, când zile geroase, ca și cum ar amesteca niște cărți de joc. Zăpada anemică din lunile de iarnă, care acționase ca un rezervor de noroi și gunoi, se topea, lăsându-și putrezită, la vedere, moștenirea palidă – hârtiuțe decolorate, franjuri cenușii de polietilenă, chiștoace strivite. Nici nu au apucat harnicii

măturători tadjici să scarmene gazonul, că au și început să cadă niște fulgi umezi, care nu mai lăsau să se vadă nimic și au redus viteza pe șosele la cea dintr-o spălătorie auto, cu singura diferență că după o bălăceală în fleșcăiala aia mașinile numai curate nu erau. Corturile protestatarilor împotriva lui Maksim T. Ermakov se prăbușeau sub greutatea zăpezii. O săptămână întreagă temperatura a fost așa de aproape de zero, că apa a încremenit între două stări de agregare, luând formă de clei. Pe urmă s-a făcut din nou cald, iar praful cu gust de hârtie arsă a fost înlocuit de un praf cu gust de piper măcinat. Imediat ce au apărut muguri pe crengile copacilor, roiurile de musculițe albe s-au întors și totul a revenit la viață; pământul a apărut de sub zăpadă ca o blană groasă de oaie, roșcată de la iarba de anul trecut. Maksim T. Ermakov avea niște dureri de cap cumplite din cauza schimbărilor bruște de temperatură, iar pastilele care îi ajutau pe oamenii obișnuiți erau la fel de neputincioase în fața anomaliei gravitaționale din scăfârlia lui ca și alcoolul.

De fapt, vremea schimbătoare nu era cea mai mare dintre neplăcerile lui. Minimarketul vecin, până nu demult așa de plăcut și de simpatic, refuza categoric să îl mai servească. Același lucru se întâmplase și cu celelalte magazine din apropiere: cei de la pază luau niște figuri dârze și implacabile, i se puneau de-a curmezișul și îi smulgeau cu forța coșul din mâini. La îmbrâncelile lui furioase reacționau cu niște zâmbete strâmbe, reținute. Maksim T. Ermakov știa că în niciun caz nu trebuie să ajungă pe mâna poliției. Nu dădea doi bani pe căpățânoșii de stat, în frunte cu Embrionul, dar se dovedea sfios în fața paznicilor de la magazine care, în uniformele lor scurtuțe, semănau cu niște băieței înalți și deșirați. Sfiiciunea asta era un semn rău, foarte rău; și totuși, Maksim T. Ermakov începuse să ocolească magazinele alimentare.

Probabil ar fi ajuns încet-încet să facă foamea dacă nu ar fi fost servilismul bețivanului de Șutov. Moscovitul verde își plimba eterna duhoare acră și grea în mașinile străine ale poliției, în drum spre celula lui nativă, și nu pricepea absolut nimic din ce se întâmpla în jurul lui. Când se întorcea de la birou, Maksim T. Ermakov suna la ușa capitonată cu piele a bordelului; vizorul tulbure de la ușă se întuneca și clipea, după care trebuia să aștepte încă vreo cincisprezece minute, ascultând niște sunete ciudate, de parcă înăuntru se muta mobilă. După care se crăpa ușa și Șutov, ca un șobolan, se

strecura abil prin deschizătură, lăsând mereu înăuntru unul dintre șlapii lui jerpeliți și dezlipiți. Se întâmpla ca în locul lui Șutov să iasă pe scară vreo fată acoperită sumar de un halat boțit, iar uneori pur și simplu ieșea o mână de femeie cu niște unghii vopsite și roase și un puf umed la subsuoară. Maksim T. Ermakov dădea lista de cumpărături în care erau înfășurați banii și se întorcea la el în apartament. Nu trecea mult și fie Șutov, fie una dintre fetele lui apărea cu alimentele și cu un raport financiar amănunțit. Cum nu îl primeau la ei în casă, nici ei nu intrau în apartamentul lui. Băteau din picioare pe scară, în ochii prognoziștilor sociali care făceau de serviciu și se uitau strâmb la activitățile neautorizate ale elementului antisocial. Maksim T. Ermakov se temuse la început că prostituatele, urmându-și instinctul profesional, vor încerca să se strecoare în apartamentul lui și în pat. Dar fetele se comportau cu totul atipic: stăteau încordate, lipindu-și strâns picioarele strâmbe, care rămâneau cumva tot crăcănate, așa cum se întâmpla cu gardurile din șipci. Toate erau surprinzător de slute: alunițe grosolane, guri mari, nasuri coroiate de eleve eminente și, la drept vorbind, cu așa picioare, nimeni n-ar fi vrut să poarte fuste scurte crăpate până sus. De fapt, în apartamentul urât al lui Șutov era puțin probabil să dai de Claudia Schiffer. Fetele toate erau foarte sârguincioase – sârguința era, probabil, singurul aspect pozitiv în profesia lor altfel dubioasă; la bonuri era anexată uneori o explicație scrisă de mână, făcută cu un scris îngrijit de fată, care semăna cu o dantelărie lucrată migălos. „Le ia de la orfelinat, fără îndoială”, își spunea Maksim T. Ermakov despre Șutov și despre contingentul lui. În calculele financiare locuitorii bordelului erau cinstiți până la ultima copeică: onorariul consta invariabil în două sticle de vodcă din cea mai ieftină. Te-ai fi așteptat ca așa ceva să otrăvească mortal organismele anemice ale fetelor. Maksim T. Ermakov îi propusese nu o dată lui Șutov să ia o vodcă scumpă. Șutov, care probabil că nu pricepea cum poți să dai bani mai mulți pe aceleași grade și tot atâția litri, numai scutura din lațele lui unsuroase și nețesălate, în care începuseră să apară fire cărunte.

— Păi vodca oricum nu-i pentru sănătate, îi explica el naivului său vecin. Dimpotrivă.

Și așa era.

Maksim T. Ermakov tot aștepta să vadă care o să fie următoarea mișcare a prognoziștilor sociali. Căpățânoștii aveau primăvara alte probleme: peste tot izbucneau incendii uriașe, din inima taigalei se ridicau nori grei de fum, de parcă s-ar fi despicat pământul. La știri arătau niște plăgi de foc, filmate din elicopter, de dimensiunea unor întregi orașe electrificate, crângurile de pini erau învăluite într-o perdea de fum, o zăpadă fantomatică parcă se așternuse pe pământ. Fumegau cătune siberiene, urlau, îmbrățișându-și copiii, sinistrații, pe marginea drumurilor se conturau caroseriile arse ale automobilelor, pierderile omenești se numărau cu miile. În jocul online „Cap sec" au apărut niște personaje noi – pompierii, fără de care acum nu se putea îndeplini nicio misiune serioasă. Grăsanul virtual primise capacitatea de a scuipa șuvoaie puternice de foc care îi aprindeau ca pe niște torțe pe iscoade, strategi și trăgători. Monstrul care scuipa foc ștergea de pe fața pământului sate seculare și ulițe cunoscute din reportajele televizate: grăsanul nu putea fi oprit decât de o mașină de pompieri care piuia ca un ceas deșteptător și ducea la locul incendiului un echipaj descurcăreț.

De fapt, oamenilor li se spunea din nou cât se poate de clar cine e vinovat de toate. Trebuia să se ia noi măsuri, sporite, pentru anihilarea lui Maksim T. Ermakov. Dar într-o zi, strecurându-se în clădirea de birouri pe lângă protestatarii mânjiți teatral cu funingine pe față, Maksim T. Ermakov a văzut ceva care l-a lăsat fără grai.

El să fie? Toată ziua Maksim T. Ermakov s-a gândit la el, cu privirea pironită în blatul biroului, pe care desenase cu degetul în praf. Bărbatul stătea în mulțime cu o privire absentă, ținând un banner așa cum te ții în metrou de bară. Cam mic ca să fie Vovan Kolesnikov, cam prea îngust în umeri. Și totuși el era, Vovan cel mătăhălos: bărbuța lui căruntă, parcă acoperită de mucegai, haina lui scurtă cu dungi de saltea, care părea făcută din haina de colhoznic din care Maksim T. Ermakov furase cândva plicul murdar plin de dolari. Nu cu ochii îl recunoscuse Maksim T. Ermakov, ci prin zbuciumul inimii, care i se făcuse cât un purice. În Vovan se contopiseră cumva și Pestrițul, și Kazahul, formând un portet de trei ori mai înspăimântător: i se năzărea briceagul ca oglinda, rânjind în soarele de primăvară ce pătrundea pe fereastră, gâdilându-l pe Maksim T. Ermakov și tăindu-i părul care i se ridicase măciucă.

Ce să facă? De la intrare până la Toyota pe care o lăsase, din precauție, pe o străduță ferită, erau cincisprezece minute de mers, dacă se grăbea. Și nu prea putea să se grăbească în pelerina subțire de plastic care îl apăra de bombardamentul cu roșii stricate și în care, odată cu sosirea primăverii, Maksim T. Ermakov se încălzea foarte repede și transpira ca într-o saună. Probabil că a doua zi Vovan avea să vină din nou. Ce să vezi, căpățânoșii ăștia știu meserie, ticăloșii: făcuseră săpături în trecutul lui Maksim T. Ermakov și îl aduseseră în rândul din față pe singurul om care putea într-adevăr să îi otrăvească viața.

Ziua de muncă se încheiase, iar oamenii năvăleau afară din clădiri și se înveseleau când îi întâmpina vremea frumoasă. În pelerina lui cenușie, Maksim T. Ermakov semăna cu o reclamă la un semipreparat din carne pe când cobora în stradă, târându-se printre ultimii funcționari care plecau de la birou. Vovan se afla la locul lui și fuma, molfăind o țigară cu dinții lui strâmbi, ca niște pietricele; celălalt capăt al bannerului era ținut sus de către o doamnă căruntă, cu nas coroiat, care semăna din profil cu o cioară albă și bătrână, iar capătul pe care îl ținea Vovan era mai jos. Maksim T. Ermakov a tras aer adânc în piept și tocmai se pregătea să o rupă la fugă când a constatat uimit că picioarele, pe care le simțea deodată ușoare, îl duc fără voia lui chiar spre Vovan. Îngrozitor, imposibil! Cam la zece metri de dușman, Maksim T. Ermakov a prins o moleculă foșnitoare, ca o viespe, din apa de toaletă care îi era atât de familiară. Cu fiecare pas pe care îl făcea, roiul de viespi se îngroșa, vuia amenințător și îi înțepa creierul umflat, de parcă acolo și-ar fi avut cuibul.

Pichetiștii descumpăniți, în marea lor parte femei în vârstă cu eșarfe negre de moar, s-au tras înapoi; bannerul s-a întins cu un pocnet, ca să se vadă mai bine ce scrie pe el: „Ermakov, din cauza ta au murit copiii noștri!” Vovan a scuipat țigara, pironindu-și ochii injectați asupra nasului fostului său coleg.

— Vova... Salut, dacă tot ai venit, a zis Maksim T. Ermakov aproape fără să-și audă vocea de bâzâitul viespilor.

Mâna ieșită din pelerina de ploaie și întinsă dușmanului era, din cauza groazei, parcă îmbrăcată într-o mănușă aspră de lână.

Vovan clipea nedumerit; s-a uitat uimit la gheara lui negricioasă și, mutând bannerul la subsuoară, a întins și el mâna, șovăind, de parcă nu era cu totul convins de existența ei. Strângerea de mână a ieșit strâmbă și dureroasă; gheara lui Vovan, deloc așa de uriașă pe cât și-o amintea Maksim T. Ermakov, cu degete scurte și gălbejite ca niște chiștoace, dispunea totuși de o forță teribilă, mai-mai să îi frângă oscioarele lui Maksim T. Ermakov.

— Cum o mai duci, Vova? a întrebat vioi Maksim T. Ermakov, cu un zâmbet căznit.

În loc de răspuns, Vovan s-a crispat, iar pe mutra lui buhăită a apărut așa o grimasă chinuită, încât era clar că fostul bătăuș nu o duce deloc bine.

— Îți sunt dator cu niște bani, mai ții minte? a zis Maksim T. Ermakov; ar fi zâmbit și mai larg, dar nu putea de urechi.

— Ei, a confirmat precaut Vovan.

Vocea lui, răgușită și aspră, era aceeași care, cu zece ani în urmă, îl băga în sperieți pe Maksim T. Ermakov.

— Hai la mine să ți-i dau, i-a propus Maksim T. Ermakov, căruia i se părea că încă visează.

Ochii lui Vovan, injectați ca niște mațe de pește, se învârteau în orbite.

— De unde atâta noroc pe capul meu? a șuierat el, zburlindu-se.

— Păi pur și simplu am bani, a răspuns cinstit Maksim T. Ermakov, aducându-și aminte că are niște dolari acasă – partea „cenușie” a salariului, pe care o primise în plic cu două zile înainte.

Vovan se tulburase. Începuse să se legene pe loc în bascheții lui jerpeliți, mutându-și greutatea de pe un picior pe altul.

— Să mergem, a spus cu hotărâre Maksim T. Ermakov și a pornit pe lângă pichetul protestatarilor spre locul în care își parcase mașina.

După ce a ezitat câteva clipe, Vovan, parcă hipnotizat de banii promiși, a pornit în urma lui Maksim T. Ermakov, iar cioara albă cu nas coroiat s-a văzut nevoită să vină după el cu pași mărunți, cu un strigăt de protest, până ce lui Vovan i-a dat prin minte să lase bannerul din mână. Trecând pe lângă furgoneta securiștilor, care de data asta avea pictată pe ea reclama unei agenții de turism cu doi palmieri convenționali, semănând cu niște veioze verzi, Maksim T. Ermakov s-a bucurat să vadă ce mutră făcuseră prognoziștii sociali de serviciu. Vârtejul de gânduri din ochii lor scânteietori părea să se oprească la aceeași concluzie: dacă ar fi putut, l-ar fi omorât. „Dar uite că nu puteți!” jubila în sinea lui Maksim T. Ermakov.

Imediat i-a devenit clar că va avea numai de pătimit cu Vovan. Se mișca foarte nesigur, mergea crăcănat și la fiecare pas înainte făcea jumătate de pas într-o parte. Maksim T. Ermakov a crezut la început că, dintr-un motiv sau altul, Vovan nu vrea să meargă după bani, dar mai apoi și-a dat seama că pur și simplu așa merge el: așa cum ai muta un șifonier greu, trăgându-l întâi de un colț și apoi de altul. În Toyota, pe locul confortabil de lângă șofer, Vovan s-a făcut iarăși mic; se vedea că nu mai mersese cu automobile așa de simandicoase. După ce a dărâmat de pe bord un pachet cu țigări, Vovan s-a chinuit mult să îl pescuiască de pe jos, ducând o luptă fără speranță cu centura de siguranță și cu picioarele lui neajutorate, care se tot ridicau peste bord ca o barieră antitanc. Maksim T. Ermakov conducea mecanic, gândindu-se: „De ce fac asta până la urmă?” Cabina mașinii zumzăia, plină de un roi de punctulețe aproape invizibile; Maksim T. Ermakov avea senzația că transportă pe locul din dreapta o bombă cu ceas pe care o scosese din mulțimea de pichetiști; o furase chiar de sub nasul prognoziștilor sociali și, pentru o vreme, îi aparținea.

Pe palier, cei care făceau de serviciu, deja informați de colegi despre isparava Obiectului, au încercat să îl facă scrum pe Maksim T. Ermakov cu niște priviri în care clocotea mânia, dar Obiectul l-a împins repede pe Vovan cel răpit în apartamentul sufocant. După ce a aruncat o privire în jur, Vovan și-a scos încălțările. Șosetele lui de bumbac s-au dovedit a fi de nuanțe diferite de cenușiu, iar dintr-o gaură se ițea, ca un ochi roșu, o bătătură groasă. La bucătărie Vovan s-a ghemuit imediat într-un colț și și-a băgat capul între umeri până la urechile care semănau în clipa aia cu niște legume dintr-un borș fierbinte.

— Cafea? l-a întrebat politicos Maksim T. Ermakov, luând ibricul.

— Banii.

— Cum vrei tu.

În cameră, Maksim T. Ermakov a scos de sub maldărul de lenjerie un teanc mic de dolari (în ultimul timp i se dădeau niște bancnote crâmpoțite, deloc iubite la casele de schimb din Moscova) și a numărat douăzeci și cinci de Benjamin Franklini. Apoi, de parcă l-ar fi îmboldit cineva, a pus încă cinci.

— Uite, ține. Cu dobândă, a spus el mândru când s-a întors în bucătărie.

Vovan a apucat cu ambele mâini bogăția neașteptată. Tremura. Multă vreme nu s-a putut liniști, freca între degete fiecare hârtiuță, de parcă ar fi sperat ca bancnotele de o sută să se desfacă în două. În cele din urmă a băgat dolarii în buzunarul interior al hainei și i-a închis acolo cu un năsturel alunecos.

— Uite, acum putem să și bem, dacă îmi torni ceva, bineînțeles, a spus el cu o voce groaznică, mai blândă, dar tot hârâită, întinzându-și picioroaiele urât mirositoare sub masa albă ca neaua a Doar Nataşei. Păstrează cafeaua pentru tine, mie să-mi dai altceva...

Vovan a ridicat visător ochii spre tavan, ca și cum s-ar fi așteptat ca de acolo, pe un fir de mătase, să îi coboare în brațe o sticlă de vodcă.

Scărpinându-se la ceafă, Maksim T. Ermakov a pornit spre bar. A stat o clipă să se gândească dacă să aleagă whisky, vodcă sau coniac. Într-un sfârșit s-a hotărât să ia toate sticlele cu el, ca pe un braț de lemne. De ce să le păstreze, dacă pentru el băuturile oricum nu înseamnă nimic? Păstra proviziile astea mai ales pentru fete, dar în clipa aceea nu fetele erau lucrul cel mai important. La vederea unui asortiment așa de bogat de băuturi, Vovan s-a luminat imediat la față, de parcă ar fi reflectat lumina soarelui. Maksim T. Ermakov, hotărât să nu cruțe nimic, a tăiat niște salam și a desfăcut conserve de carne și de pește cu duiumul, decimând astfel proviziile pe care i le adusese în ajun una dintre prostituatele sârguincioase.

Vovan consuma alcoolul cu respectul cuvenit fiecărui păhărel. Îl umplea cu vârf, până la buza paharului, îl ridica, aplecându-se deasupra lui cu buzele țuguiate, și îl dădea pe gât: era în gesturile lui o eleganță aparte, fluidă, ca smucitul vâslelor pe o mare furtunoasă. Din politețe, Vovan nu dădea nicio atenție păhărelului din fața lui Maksim T. Ermakov, care se ridica mai rar de pe masă și nu se golea niciodată; numai se întindea din când în când cu sticla, „să-l împrospăteze puțin". Da, avusese o viață de căcat. Făcuse doi ani bătuți pe muchie. Cine nu a pus piciorul într-un penitenciar nu știe despre ce e vorba. Maică-sa murise cât era el la închisoare. O săptămână stătuse cu apendicită, se temea că la spital o să îi ceară prea mulți bani. Mereu se temea că o să vină cineva s-o usuce de bani. Credea că, dacă ia macaroane din magazin, o să i se ceară un milion. O proastă, ce dacă era maică-sa? Pe urmă, când au dus-o cu salvarea, a aflat că apendicele se scoate gratis. Iar el, Vovan, a făcut toată pedeapsa fără niciun pachet de acasă, numai cu zeamă chioară. Ei, a ieșit din închisoare, a lucrat pe ici, pe colo. Ce facultate după penitenciar? A făcut niște cursuri la seral. Ba una, ba alta. Unde se dădeau burse bune, acolo se ducea. De la ultimul serviciu a fost dat afară pentru că a spus adevărul. Nimănui nu-i place să-i spui adevărul în față. El, Vovan Kolesnikov, chiar așa i-a spus șefului: cică tu, Valeri Palîci, ești un nenorocit. Păi cum să nu fie un nenorocit? Toată lumea știa asta. I-au făcut vânt imediat, chipurile pentru încălcarea normelor de protecție a muncii, nu i-au dat salariul pe trei luni, cică stația nu are bani. „Dacă vrei, ia din echipamentul vechi, îți faci afacerea ta", așa i-au spus. Dar ce echipament era ăla? Ce protecția muncii, aia era sinucidere curată. Lipite pe toate părțile, numai găuri. „Ia", ziceau ei, „servește-te!" Da' ce, el era prostul lor?

Dacă întrebi pe cineva ce mai face, trebuie să îl asculți până la capăt. Vovan, relaxat, vorbea pe larg despre tot ce i se întâmplase, cu îngustimea de minte a unui proletar care văzuse de toate. Din când în când își verifica buzunarul de la piept, unde pitise banii, ca și cum acolo i-ar fi strălucit o medalie. Maksim T. Ermakov, depășindu-și groaza, de parcă în fiecare clipă i s-ar fi smuls un leucoplast de pe inimă, mai degrabă îl studia pe musafirul din trecut decât îl asculta. Deși de-abia începuse să se încălzească afară, Vovan avea un bronz grosolan, care îl făcea aproape tuciuriu; se vedea că îl are de mulți ani; gâtul lui zbârcit era ca de curcan. Tatuajele bărbătești care făceau cândva ca pumnii lui Vovan să bage frica în toată lumea se decoloraseră ca

niște pete de cerneală pe o sugativă; pe degetul inelar se vedea, de un galben șters, o verighetă care îi intrase în carne.

Fusese Vovan căsătorit? Ei bine, da, încă era. Nadia lucra la o uzină, asta dacă nu o fi plecat de acolo între timp. Venise acasă într-o zi ușor băut, Nadika se dăduse peste cap să îl gonească, așa că el, Vovan, și-a făcut bagajele și a plecat. El era mereu de partea dreptății, inclusiv în relațiile familiale. Așa era Vovan, cu el nu glumeai. Dar Nadika era o femeie bună: când îl dăduse șeful afară de la stație, Nadika venise să îl ia acasă. Făcuse curățenie, încălzise niște chiftele. Și după aia apăruseră tipii ăia cenușii cu furgoneta. Îi propuseseră să lucreze la Moscova, toată treaba era să stea într-un pichet. Cinci sute de ruble pe zi. Nadika îl tot cicălea să nu se ducă. Că nu-i nevoie, că îi e frică... Dar ce, te uiți în gura femeii? Unde mai pupi tu o slujbă ca asta? Și tare mai voia să vină la Moscova, să își aducă aminte de tinerețe. Și uite ce noroc: s-a întâlnit cu un prieten vechi, care i-a plătit o datorie. Poate că era o idee bună ca Vovan să își deschidă propria afacere. Să cumpere o căsuță la malul mării, să primească turiști, să ofere scufundări pentru toți doritorii, la trei metri adâncime, câte zece minute. Pentru prieteni gratuit!

— Hei, hei, ia stai așa! l-a întrerupt Maksim T. Ermakov, venindu-și în fire. Ce-ai lucrat tu pentru nenorocitul ăsta de care zici?

— Păi ce, ești surd? s-a minunat Vovan. Doar ți-am spus pe rusește: am fost scafandru la o stație în Samara!

Asta era! Despre asta era vorba. Planul lui Maksim T. Ermakov de a se „împușca” și de a rămâne totuși în viață trecuse deodată din domeniul fanteziei în cel al realității. De ce avea nevoie pentru o imitație reușită? Trebuia să-i dispară trupul imediat după împușcătură. Unde? În apă. O împușcătură în cap pe un pod, noaptea, un zbor somnambulic cu pistolul în mâna slăbită care i se îndepărtează de trup, ca o navetă spațială de stația cosmică, pe urmă scufundarea în apele negre, întuneric, amețeală, un profesionist plătit care îi dă să respire dintr-un furtun și care îl trage de acolo cât mai departe, spre malul pustiu. După aia prognoziștii sociali n-au decât să-l caute. Las’ să pieptene fundul apei în căutarea înecatului. Desigur, rămâneau o mulțime de probleme: cu moștenitorul cinstit, cu

documentele false. Dar cu bani se putea orice. Putea să își facă o operație estetică de nici maică-sa nu l-ar fi recunoscut. Maică-sa, de fapt, nu avea nicio treabă cu povestea asta. Și la sfârșit avea să le trimită părinților vreo două sute de mii de verzișori – trai pe vătrai, neneacă! Numai că ei puteau să aibă și un milion, și două, că tot în sărăcie ar fi trăit. Asta nu se putea vindeca.

Mai departe discuția s-a desfășurat cu radioul dat la maximum, ca să mângâie urechile obosite ale prognoziștilor sociali. Vovan, când a auzit că e rost să mai facă zece mii de dolari pe lângă banii deja primiți, s-a animat imediat și a început să se umfle în pene ca un păun. Zbârciturile roșii-cenușii de sub bărbia lui țepoasă au început să i se agite cu înfrigurare. Se părea că Vovan lua toți banii pe care îi primea ca pe un premiu, nu ca pe o răsplată pentru munca lui, ci ca pe un semn distinctiv, ca pe o decorație sau, în cel mai rău caz, ca pe o medalie. Propunerea lui Maksim T. Ermakov îl transformase pe Vovan într-un potențial Erou al Federației Ruse. Tratându-și misiunea cu cea mai mare seriozitate, scafandrul în retragere, cu gura mirosind a usturoi, s-a apucat să îi prezinte cu patos dificultățile întreprinderii. În primul rând, costumul. Un costum impermeabil de scafandru, un compensator de flotabilitate, lenjerie specială, care ține de cald, o mască, una, alta, câte două rânduri din toate, fiecare câte două sute de mii de ruble. În al doilea rând, râul Moscova. Apa curge lent, printr-un sistem de ecluze ca un fel de ventiluri într-o țeavă de canalizare, curentul e slab, anemic, la fund sunt trei metri de mâl, plus bărci scufundate, automobile și frigidere... Și mai sunt și cadavre! În al treilea rând, lipsa totală de pregătire a lui Maksim T. Ermakov.

— Cum aveai de gând să sari? Cu burta pe apă? Ai văzut vreodată un cascador? O să te lovești așa de tare, că nici n-o să mai pot să te adun de sub apă, n-o să poți să tragi aer în piept, îi tot explica Vovan lui Maksim T. Ermakov, aplecându-se atât de tare spre el, încât mai avea puțin și intra în farfuria cu salam. Dar cum stai cu sănătatea? Uite, mie sănătatea mi-a permis și-mi permite, dar ție? Ce-i aia barotraumatism știi? O să ți se rupă dracului vasele de sânge și-o să ajungi într-un pat de spital, o să fii țintuit ca un Apollo de marmură, plin de vinișoare. Iar cu echipamentul trebuie să știi să lucrezi, iar tu, oricât te-ai forța, sub apă n-o să poți nici măcar să aprinzi

o lanternă. Cum să te trag eu la suprafață? Și dacă te găsesc sub apă încă viu, dar de scos, te scot mort?

Obiecțiile lui Vovan erau perfect justificate. Întreprinderea părea periculoasă și extrem de complicată. Chiar trebuia să sară de la înălțime în râul tulbure, să se zbată o vreme în acel spațiu insalubru, să iasă ud leoarcă pe malul mlăștinos, să se târască pe nisip, să se ascundă undeva cam o jumătate de an, să aștepte banii, după care să iasă din țară. Nici vorbă să se ducă la aeroportul Șeremetievo. Unde mai pui că trebuia să îl aibă pe Vovan alături multă vreme, cu toate că îi era frică de el ca de dracu'. Dar nici nu mai avea cum să dea înapoi. Când se gândea că ar putea fi nevoit să locuiască până la sfârșitul zilelor lui într-un apartament monitorizat prin camere ascunse și să se plimbe mereu cu furgonetele prognoziștilor sociali după el, lui Maksim T. Ermakov chiar îi venea să își zboare creierii. Dar pe urmă își amintea că ei tocmai pe asta și mizează. Trebuia să îl cointereseze mai tare pe Vovan, mai ales că și după săritură putea să îi fie de folos. Să închirieze un apartament prin mijlocirea lui, undeva prin Podmoskovie, să îl trimită cu însărcinări, cu una, cu alta. Sau să îl bage în combinație și pe bețivul de Șutov.

— Apropo, poți după aia să păstrezi tu ambele echimanente, a spus în șoaptă Maksim T. Ermakov, asigurându-se în felul acesta că Vovan nu o să cumpere vreo vechitură cârpită și peticită.

— Perfect! Uite, asta-mi place să aud, a rânjit Vovan, arătându-și dinții cenușii crăpați și gingiile albastre. Bine, așa să fie, ce nu faci pentru un amic! Dă-mi banii pentru echipament, îl cumpăr și lucrez cu tine, găsesc eu vreun lac, chit că n-o fi decât o baltă cu crapi. Îți fac program de antrenament. Și cât ai bate din palme, o să vezi că ești și gata să sari!

Banii, toată suma de bancnote noi-nouțe, roșcovane, de cinci mii, i-a primit Vovan în seara următoare. A venit cu greu pe aleea cunoscută spre locul în care era parcată Toyota, încă înfierbântat de activitatea din pichet, după ce, din greșeală, îl nimerise în umăr pe Maksim T. Ermakov cu un ou stricat. În timp ce număra și împacheta banii, ținea rezerva de proiectile într-o pungă, pe genunchii lipiți, ca un gospodar ce era.

— Vi le dau ei sau faceți singuri rost de ele? l-a întrebat Maksim T. Ermakov, arătând spre punga murdară pe fund.

— Sunt ale mele, s-au clocit, așa că de ce să le mai țin? i-a răspuns Vovan cu toată candoarea, mângâind hârtiile de cinci mii. Dar ne aduc în fiecare dimineață roșii, lăzi întregi. Și mai sunt și pere, și kiwi, și banane... Eu n-am văzut, dar așa zic oamenii. Uneori în toată lada sunt numai două, trei roșii stricate. Oamenii își aleg repede câte ceva, le duc acasă cu sacoșele. Bine, sunt și unii care nu iau nimic, că lor le-a murit cineva, dar asta-i treaba lor. Oricum, femeile sunt mulțumite. Le pun la borcan, fac murături și mai știu eu ce. O s-o aduc și eu pe Nadika, să umple și ea borcanele.

Vovan nu părea deloc interesat de ce se întâmpla în jurul lui și își bătea capul să afle de ce trebuie să arunce cu legume stricate în Maksim T. Ermakov. Avea el niște ipoteze confuze care i se plimbau prin cap – propagandă pentru alegeri, turnarea unui film... Puțin îl priveau astea pe el. Când s-a văzut cu patru sute de mii în mână, a pornit cu zel să caute echipament. Împreună cu banii, Maksim T. Ermakov i-a dat lui Vovan mobilul lui vechi, murdar, cu o cartelă nouă, poruncindu-i să sune numai cu treabă, ca să nu atragă atenția. Totuși, Vovan îl suna cam în fiecare zi: se sfătuia, se lăuda, trimitea niște fotografii strâmbe cu ceva care semăna cu niște pești tropicali gigantici morți. Intrând pe site-uri, Maksim T. Ermakov și-a spus la început că Vovan o cam lungește cu echipamentul, dar apoi și-a dat seama că, oricât de ciudat ar părea, scafandrul pensionat își iubește fosta ocupație subacvatică și, plin de râvnă, alege lucrurile cele mai bune.

— Și de pe care pod te-ai gândit să sari? l-a întrebat Vovan după vreo două săptămâni, lângă radioul gălăgios din bucătăria lui Maksim T. Ermakov, unde începuse să se simtă ca acasă. Că sunt cel puțin douăzeci.

Maksim T. Ermakov voia să sară de pe Krîmski. Sub acest pod, probabil pentru că era suspendat, apa era altfel, mai liniștită și parcă îmbietoare. Pe sub Krîmski râul părea întins bine, ca un fel de plasă de siguranță, așa cum o întind, de exemplu, pompierii ca oamenii să sară pe fereastră fără nicio problemă. Poate tocmai de aceea podul Krîmski era lider în Moscova în ceea ce privește numărul sinuciderilor. Nu era rău nici podul Bolșoi Kamennîi, cu peisajele lui ca de carte poștală, cu vedere spre Kremlin și

spre catedrala Isus Mântuitorul, care aducea cu un samovar. Grilajul lui de fontă era extrem de comod dacă voiai să te cațeri pe el în pantofi.

— Te dai deștept, dar ești prost făcut grămadă, s-a enervat Vovan când a auzit alegerea asta. Ce, vrei să ieșim pe mal chiar la picioarele oamenilor? Sau crezi c-o să mă târăsc eu pe fundul apei douăzeci de kilometri cu o povară ca tine? Trebuie să mai vezi și cum e fundul apei. Că altfel te arunci drept într-o țeapă, ca un fluture în insectar. Nu-mi trebuie așa ceva. Trebuie să mă ocup eu singur, să mă interesez ce și cum.

Vovan s-a pus imediat pe treabă, de îndată ce a cheltuit banii pe care îi primise pentru echipament. Luase obiceiul să se înfățișeze la ușa lui Maksim T. Ermakov pe la ora douăsprezece noaptea ca să își delecteze sponsorul cu reportaje subacvatice și ca să se servească din frigider și din bar după pofta inimii. Venea greoi, cu apa șiroindu-i din haine, lăsa urme pe jos în hol, degetele de la picioare îi trosneau în șosetele rupte, în drum spre bucătărie începea să îi chiorăie stomacul ca un filtru de acvariu. Înfuleca și bea tot, mai puțin cafea, pentru că nu putea să o sufere. Bucătăria înghesuită, umplută de zgomotele emisiunilor radiofonice îi părea lui Maksim T. Ermakov izolată ca un râu sub gheață; vecinii de sus, care îi băteau în tavan, erau ca niște pescari care încercau să facă o copcă prin care să strecoare momeala. Era greu să vorbești fără să ridici vocea și să țipi; trebuia să te strecori cumva pe sub valul de zgomote, să îți aduci vocea spre masa de pe care cădeau pe jos ba o furculiță, ba un cuțit, fără să producă nici măcar un sunet. Lui Vovan îi ieșea mai bine, probabil se făceau simțite deprinderile pe care și le formase nu atât sub apă, cât mai ales în închisoare.

Din vorbele lui Vovan, pe care Maksim T. Ermakov încerca să i le citească pe buze, se înțelegea că pe fundul râului Moscova și al Iauzei este un fel de noroi. Vizibilitate de cel mult un metru și jumătate. O beznă tulbure, gunoaie, bușteni scufundați. Era acolo și o pupă de corabie, albă și strâmbă ca un lighean de rufe. Era cât pe ce să se agațe în ea. Nu le strânge nimeni, și asta era principala rută navigabilă a capitalei, fir-ar ea să fie! Lumina soarelui de-abia ajunge la fund; tremură pe valuri ca un peștișor în plasă. Iar adâncimea e de numai vreo patru metri, mai mare râsul!

— În centrul Moscovei, de fapt, nici nu poți să te scufunzi, a zis Vovan revoltat, uitându-se drept în ochii lui Maksim T. Ermakov, ca și cum i-ar fi

cerut să treacă de sticlele lui albăstrui și tulburi și să îi citească în suflet. Și acolo au niște patrule de nici nu poți să miști! Rechini, nu alta! Uită de podul Krîmski!

Vovan zicea că văzuse de câteva ori sub apă niște tunele a căror intrare era acoperită cu un grilaj și de care se agățau ca niște ciorchini scafandrii militari. Probabil că duceau undeva în Kremlin sau în vreun buncăr secret al guvernului. Grilajele erau pline de alge care se unduiau de parcă ar fi fost vii, ca niște râme într-o cutie de conserve, iar dincolo de ele era așa o beznă, că te lua cu frică. Nu aveau de ce să își bage nasul acolo. Vovan era cât pe ce să fie arestat sub apă! Darămite dacă mai trăgea după el pe cineva! Sigur îl umflau! Apăruseră de nicăieri doi scafandri dubioși care îl și înșfăcaseră pe Vovan de brațe, și aveau niște capete, Doamne ferește, exact ca al domnului ăluia care venise să-l angajeze pe Vovan pentru pichet: ca niște baloane lunguiețe, nu foarte bine umflate. Bine, Vovan scăpase, că doar e alunecos ca un țipar. Și norocos, bineînțeles!

Ca să facă dovada norocului său, Vovan i-a arătat lui Maksim T. Ermakov niște bani. Găsise pe fundul apei nu mai puțin de patru portofele. Unul de femeie era aproape descompus de râu. În el găsise numai mărunțiș, nici nu putuse să vadă de când erau monedele, toate erau ruginite. Dar uite, cele trei portofele bărbătești erau în stare destul de bună și burdușite, nu glumă. Vovan a uscat cu grijă banii pe calorifer. O putea oare să îi schimbe cu unii noi la bancă? Banca e obligată să primească orice fel de bancnote! Hârtiile lui Vovan erau scorojite și șterse; pentru faptul că fuseseră cândva bani stătea mărturie formatul caracteristic, recognoscibil nu la vedere, ci printr-o reacție reflexă de entuziasm care se declanșa în regiunea subcorticală. Doar vag puteai ghici profilul lui Lenin sau gura subțire a reginei Marii Britanii. Deci erau lire sterline! Vovan nu voia să renunțe nici în ruptul capului la banii jerpeliți de pe fundul râului. Avea un rucsac întreg de astfel de bani uscați, încă de pe vremea în care pescuia în Volga. Când o să își deschidă afacerea lui, o să prindă bine. Mai găsise în râul Moscova un cuțit ruginit, fără mâner, care semăna cu un pește prăjit, și un lanț de aur greu, care îi aterizase direct în palmă.

Chiar dacă îl ajuta pe Maksim T. Ermakov, Vovan nu voia deloc să renunțe la mărunțișul pe care îl câștiga stând la protest. Își făcea conștiincios tura

(câte douăsprezece ore la două zile), halea cu poftă fiertura fierbinte care le era adusă într-o cisternă, legase prietenie cu niște indivizi dubioși, ajunsese unul dintre cei mai buni aruncători cu legume stricate, întrecut fiind numai de tătari, care erau inegalabili în forță, precizie și artisticitate a petei. După ce îi mânjea pelerina cu roșii, îi făcea semn cu mâna murdară lui Maksim T. Ermakov, ca pentru a-l saluta și a-l face să înțeleagă că nu e nimic personal. Alături de Vovan uneori se înghesuia o femeie cât o noptieră, care se chiora comic în lumina soarelui. Probabil era chiar Nadika și, judecând după sacoșele grele de la picioarele ei, pusul murăturilor se desfășura cu succes.

Între timp, ceva rău se întâmpla cu Maksim T. Ermakov. Simțea că în el se epuizează un fel de resursă vitală. Tot ce se află înăuntrul omului are o limită de funcționare: inima ține mai mult, ficatul – mai puțin. Cum să definești substanța a cărei diminuare Maksim T. Ermakov o simțea ca pe o scădere a presiunii sale sufletești, în urma căreia presiunea mediului exterior devenea din ce în ce mai apăsătoare, din ce în ce mai amenințătoare? Ce să fie? Curaj, tenacitate? Mai degrabă indiferență. Scăderea indiferenței îi crea un vid în suflet. Maksim T. Ermakov voia să fie singur, fără prognoziștii sociali de serviciu, palizi de la astenia de primăvară, fără camere care să îi împânzească apartamentul, fără dublul său de desen animat din jocul online „Cap sec”, a cărui vioiciune îl secătuia de forțe, îl vampiriza pur și simplu, în mod inexplicabil. Când îl vedea scuipând flăcări avea arsuri la stomac. Voia să fie singur, în aer liber, dar dorința aceasta îl făcea să simtă și mai acut singurătatea covârșitoare la care mai înainte Maksim T. Ermakov nu se gândise defel. Nu avea niciun prieten adevărat. Până și Marinka dispăruse. Nu mai dădea niciun semn, nu mai suna... Parcă intrase în pământ. Până și Doar Natașa, când venise după chirie, nu se mai așezase, nu mai șterse mobila de praf cu degetul, ci doar se făcuse mică, neștiind cum să iasă mai repede din apartament. Se pare că nu remarcase pierderea prețioasei bucăți de marmură și nu mai sufla niciun cuvânt despre evacuare; probabil stătuseră de vorbă cu ea, îi explicaseră ce și cum. Unde te duce disperarea! Maksim T. Ermakov s-ar fi mulțumit să stea de vorbă și cu Doar Natașa. Ar fi băut și cu bețivul de Șutov. I se părea că supravegherea asta continuă, mai ales între pereții casei, îl face agitat, reținut și rușinos ca o femeie: dacă deodată o să apară în pat vreo muiere, camerele de supraveghere o să-l facă impotent. Uite, dacă în locul lui Vovan ar fi altcineva la el? Maksim T. Ermakov tot timpul simțea pe față răsuflarea

umedă a scafandrului pensionat; mutra lui Vovan, care se întindea spre el confidențial, era ca o pernă cu care voiau să îl sufoce pe Maksim T. Ermakov. Degeaba presupusese că prognoziștii sociali nu au timp să aștepte. El era singurul care nu avea timp.

Nu mai avea timp, și totuși timpul trecea greu. Odată cu trecerea la ora de vară, ziua devenise prea lungă pentru Maksim T. Ermakov, care se dădea cu capul de pereți ca un bob de mazăre într-un borcan de sticlă. Făcea după serviciu plimbări pe jos. Mai înainte râul Moscova i se părea pur și simplu o fâșie de apă cenușie și jegoasă care sclipea la dreapta sau la stânga mașinii, întrerupând pentru scurt timp geometria construcțiilor urbane. De data asta însă se uita la râu cu alți ochi. Râul Moscova mirosea ca o femeie bătrână; răpăitul valurilor lui care se izbeau de chei ca și cum ar fi cerșit o îmbrățișare de la zidul de piatră suna mereu a jale. În mod straniu, apele lui păreau foarte grele, nu numai din cauza poluării și a mâlului de pe fund, care nu mai fusese curățat de mult. Râul Moscova era formată numai pe sfert din ape naturale, restul conținutului ajungea în ea, trecând prin capilarele nenumărate ale orașului, după ce aduna deșeurile capitalei și ale celor cincisprezece milioane de locuitori ai ei. S-ar fi putut spune că printre malurile ei șerpuitoare curgea însăși limfa metropolei; apele gălbui erau pline de informație, iar râul, nefiind în stare să ducă singur imaginea răsturnată a Kremlinului, ruginită ca epava unui crucișător, revărsa în Oka, Volga și mai departe, în Caspica cea fără de ieșire, dosarele sale ilizibile. Reflexiile în râul Moscova, indiferent de starea vremii, dispuneau de o capacitate uimitoare de a rezista în timp: spulberate de vânt și valuri, ele se recompuneau imediat, ca atrase de un magnet pe o fundație solidă, dar asunsă privirii.

Râul Moscova semăna în unele privințe cu misterioasele catacombe ale Moscovei, care se zvârcoleau ca niște ființe vii în străfundurile dealurilor moscovite, se răsuceau, își schimbau forma, se încolăceau și mureau, lăsând în urmă o carapace mucegăită, făcând clădiri celebre să se scufunde în pământ și vechi clopotnițe să se încline ca Turnul din Pisa. Tot așa era și metroul din Moscova: un sistem de palate luxuriante care nu aveau nici fațade, nici acoperișuri, lipsite de orice înfățișare, ca și cum nici nu ar fi existat. Metroul moscovit, legănând zilnic câte șapte sau opt milioane de pasageri, se încăpățâna să nu se lase cuprins de simțurile omenești; probabil

că nu întâmplător oamenii își băgau nasul în carte și în spinarea altora când trenul, zburând cu un urlet prin tunelul negru și unsuros, părea că traversează cavitatea toracică a unui schelet dezgropat. Dispăreau, licărind, bolțile ca niște coaste, coloanele, cablurile fantomatice care alimentau din când în când niște becuri cu vapori de iod. Ce era asta? Nu se știe.

În metrou creierul lui Maksim T. Ermakov, limitat în partea de sus de niște straturi impenetrabile de pământ și rocă, era ca un balon sub un tavan: se legăna și se dezumfla. Creierul lui mai detecta, în afară de aerul care venea prin sistemul de ventilație, un curent care se târa cumva de-a lungul pereților. Metroul era ca o mănușă pe care și-o punea și și-o scotea o mână invizibilă. Acest du-te-vino îl simțea Maksim T. Ermakov nu numai în capul lui plutitor, ci și în șira spinării. În multe stații vedea că sub boltă, deasupra șinelor pustii, fără niciun motiv aparent, se leagănă grele candelabrele tulburi, ca niște căldări cu apă din râul Moscova, purtate pe niște cobilițe. Același legănat, același pleoscăit greu îl sesiza Maksim T. Ermakov la valurile râului: ritmul era perfect identic cu cel al candelabrelor de la metrou. Moscova aceasta subterană, fără chip, începuse să îl atragă pe Maksim T. Ermakov nu mai puțin decât îl atrăgea pe vremuri Moscova cea bogată și plină de lumini, unică în lume, care îl momise din orășelul lui și care, după ce îl recunoscuse pe Maksim T. Ermakov ca pe unul de-ai ei, îl trăgea în pântecele său, dându-i dinainte de înțeles că acolo, în inima pământului, nu există liniște și nici nu va exista vreodată.

Maksim T. Ermakov se împotrivea. Dar, chiar și așa, plimbările lui îi purtau inevitabil pașii spre râul Moscova. Privea gânditor vaporașele ca niște pantofi de tenis de diferite mărimi, purtați și jerpeliți. A mers până și într-o excursie pe râu: dârdâia toată nava de parcă ar fi fost de tinichea, dansau solzișorii de vopsea albă, motorul fierbea și lăsa în siaj niște bulboane verzi. La stânga și la dreapta lui Maksim T. Ermakov, la nici doi metri, se sprijineau de balustradă prognoziștii sociali. Unul cu nasul lung, cu niște nări înguste de un roz deschis, tot încerca să scuipe în apă, dar vântul îi ducea într-o parte firișorul strălucitor și lipicios de salivă. Ca o pasăre care își hrănește din gușă puișorul, prognozistul social producea imediat o nouă porție de salivă. Mai departe, la bord, cineva râdea în hohote, niște plete blonde dezveleau un umăr bronzat, pe apă pluteau sticle de plastic goale, făcând cu ochiul în lumina soarelui, pe maluri se înghesuiau florile de liliac,

deja trecute. Bătaia vântului și râsul străin aduceau un suflu de libertate; pescărușii lunecau pe cer atât de iute, încât te-ai fi așteptat să își frângă aripile și, când treceau pe sub poduri, fierul lor negru și lovit de ape scotea un vuiet abia auzit. Maksim T. Ermakov probabil că s-ar fi dus chiar să se bronzeze într-un șezlong dacă prognoziștii sociali nu ar fi fost așa de încordați. Când unul, când altul dintre ofițeri se uita pieziș, cu un rictus, la servieta pe care Maksim T. Ermakov o ținea tot timpul la subsuoară, ca pe un ursuleț de pluș preferat. Înăuntru se ghicea conturul colțuros și greutatea odiosului pistol; se părea că în ultima vreme Makarovul chiar mai câștigase în greutate, de parcă ar fi crescut special pentru cauza nobilă în slujba căreia era pus. Probabil că prognoziștii sociali notau în rapoartele lor secrete interesul Obiectului pentru râu, ceea ce era bine. Când va veni noaptea în care va trage un glonț în aer și va sări de pe pod, căpățânoșii o să își spună că era chiar probabil să se sinucidă așa, pentru că Obiectul de mult avea o fascinație morbidă pentru apă.

— Gata, am găsit locul potrivit! a anunțat victorios Vovan într-o seară ploioasă, în care venise ud leoarcă, pentru că nu folosea umbrela din principiu, zicându-și probabil că un profesionist ca el n-are a se teme de câțiva stropi de apă.

— Ei?

Maksim T. Ermakov era, de fapt, pregătit, dar inima îi bătea atât de tare, încât l-a întrerupt la jumătatea cuvântului pe cântărețul care zbiera la radio.

— Podul Nagatinski! Nu e foarte înalt, și apa e suficient de adâncă sub el. S-ar părea că nu e o albie naturală, au săpat un fel de canal, așa că merge destul de drept și apele sunt potolite chiar și pe vremea asta. Și în apropiere, dacă înoți cam cinci sute de metri, ai numai tufe sălbatice. Rupte, căcăcioase, exact ce ne trebuie. Ieșim la suprafață, ne schimbăm și plecăm fără să ne vadă nimeni. Trebuie numai să ascundem din vreme geanta cu hainele și tot ce ți-o mai trebui.

De geantă Vovan putea să nici nu spună, că doar nu se punea problema ca Maksim T. Ermakov să plece lipăind din Moscova în costum de scafandru și cu labe. Știa podul Nagatinski, se dusese să îl vadă, ca și pe celelalte, dar nu se gândea că o să aleagă tocmai podul ăsta hidos. Nu era chiar o zonă industrială, era un chei anonim, fără personalitate, cam ca un centru regional de clasa a doua; verdeață foarte întunecoasă și foarte jumulită; crengile copacilor păreau goale, în ciuda frunzișului care atârna de ramuri de parcă ar fi fost niște zdrențe puse la uscat. Cât despre pod, semăna cu o mașină de scris: trenurile care treceau pe pod făceau un zgomot care aducea mult cu huruitul carului, în timp ce automobilele și pietonii care se tot vânturau dedesubt se înșirau ca literele unui text care se culege la infinit. Orice om sau mașină care ajungea acolo își pierdea cu totul individualitatea; de pe pod, până și parcul istoric Kolomenskoe arăta ca un tufiș neîngrijit, lipsit cu totul de rotunjimile plăcute ale parcurilor. Pentru sinucidere ar fi vrut, evident, un decor mai frumos. Pe de altă parte însă, lucrul cel mai important era să își facă treaba, așa că peisajele puteau să mai aștepte.

— Și-am mai găsit ceva! s-a lăudat în șoaptă Vovan. Am găsit un iaz unde să exersăm. Undeva lângă Cehovo, destul de aproape de Moscova, dar nu-i

nici țipenie de om acolo. Zic c-am putea să-ncepem pe la mijlocul lui iunie.

— Dar nu-i cam rece? Sunt zece grade afară, plouă... a încercat să protesteze anemic Maksim T. Ermakov.

— Păi doar nu te chem să te scalzi. Ce, după tine, scafandrii sunt așa, ca niște turiști? Uite ce-ți spun eu, acolo nu e stațiune. Scafandrului puțin îi pasă de sezonul de plajă. Apa la adâncime e mereu rece. Dar acolo nu plouă niciodată, garantez! Așa că nu te mai prosti, costumele noastre sunt impermeabile. Și căptușeala e călduroasă. Am luat dintre cele mai bune! Uite, ți-am adus setul tău, hai, probează-l, îndoaie mâinile și picioarele ca să te obișnuiești, o să te ajut și eu.

Și, cu aceste cuvinte, Vovan sa băgat preocupat sub masă, unde se afla un rucsac negru și burdușit.

— Nu! a zis Maksim T. Ermakov, apucându-l de umăr pe Vovan. Nu aici. Mai târziu. Când o să mergem la iaz, acolo, pe mal.

— Păi ce, ți-e frică de costum? s-a minunat Vovan, îndreptându-și spinarea. Ei, tu dintotdeauna ai fost cam fricos, n-o spun cu răutate, dar așa ai rămas. O să-mi dai mult de furcă, e clar!

Maksim T. Ermakov zâmbea strâmb. N-ar fi fost de pomină dacă s-ar fi apucat să probeze costumul de scafandru în fața camerelor ascunse? Și așa se întreba dacă nu cumva prognoziștii sociali filtrează bruiajul radio al discuțiilor conspirative dintre el și Vovan. Poate că toată joaca asta de-a vizita, cu băutul și gustările, fusese de mult sesizată. Dar, pe de altă parte, ce era să facă? Unde să stea de vorbă? Să umble prin baruri? Și acolo ar fi putut să îl înregistreze cu ajutorul vreunei jucărioare tehnologice de ultimă generație. De altfel, Maksim T. Ermakov nici nu ar fi fost lăsat să intre în baruri. Peste tot erau paznici în uniformă de școală cu nasturi de fier. Îi era rușine să recunoască, dar ajunsese să ocolească restaurantele cu mai multă frică decât atunci când de-abia venise în capitală și nu avea niciun ban în buzunar. De fapt, tot planul ăsta era muci. Maksim T. Ermakov înțelegea asta foarte bine. Când, în sfârșit, îl va pune în aplicare, prognoziștii sociali vor avea mari îndoieli dacă să se despartă sau nu de bani. Cum o să meargă legăturile cauză-efect dacă nu e găsit cadavrul? Singura speranță era ca

prognoziștii sociali să creadă că li s-a împlinit visul. La urma urmei, și ei erau oameni, și ei se săturaseră să aibă grijă de grăsan și, cel mai probabil, nici ei nu erau cu totul străini de ce e omenesc.

— Bine, faci cum crezi, a spus împăciuitor Maksim T. Ermakov, turnându-i lui Vovan niște coniac gros ca mierea. Dar mai bine te-ai gândi la bani. Zece mii de dolari nu se găsesc așa, pe fundul râului. Ia zi, n-ai văzut cumva vreo coadă după tine? Nu te urmăresc niște tipi așa, serioși, tâmpi?

— Băi, da' lași mai ești! s-a minunat vesel Vovan. Ai vedenii, așa se cheamă. Ți-e frică să trăiești și ți se năzar spioni peste tot. Și mai ești și actor! Cum de joci tu în filme cu creierii varză?

— Actor? s-a mirat la rândul lui Maksim T. Ermakov. De unde ai mai scos-o și pe-asta?

— Vărul Nadikăi a câștigat un concurs pe internet, l-a lămurit Vovan cu vădită plăcere. A primit un tricou cu portretul tău și încă ceva, nu mai țin minte, parcă un șampon. Pe pieptul tricoului e portretul tău, iar pe spate e craniul tău, cam ciudat, seamănă cu harta Africii. Nadika te-a recunoscut imediat, zice că scrie pe internet că ești un actor cunoscut, joci într-un real show, ceva în genul ăsta.

— Reality-show, l-a corectat din reflex Maksim T. Ermakov.

Deci așa. Se pare că un Obiect Alfa câștigă popularitate chiar și împotriva voinței căpățânoșilor. Nu mai era mult și Maksim T. Ermakov putea să ajungă și newsmaker. Dar până atunci ar fi fost bine să se pună undeva la adăpost, cât mai departe, cu banii.

— Un singur lucru nu pricep: cum de tu, așa de fricos, poți să joci în filme, a spus Vovan gânditor, frecându-și obrazul țepos cu degetul arătător. Eu nu mă tem de nimic în mod deosebit, dar când se uită la mine mai mulți oameni deodată, atunci da, mi se face frică.

— Ce-i așa de groaznic în asta?

— Uite, tocmai asta nu pricep nici eu.

Efortul de gândire făcuse ca puținele firicele de păr de pe creștetul încrețit al lui Vovan să se ridice ca o creastă de cocoș.

— Puțin îmi pasă ce cred ei despre mine. Unii strigă, fac tărăboi, dar asta nu-i de mine, asta-i pentru deștepții care tremură de frică. Eu pur și simplu zic ce-am de zis și gata. Cui nu-i place n-are decât să se ducă dracului. Ce mă sperie e că se uită toți la mine... Ei sunt mulți, și eu sunt unul singur.

— Fiecare e singur pe lume, a rezumat Maksim T. Ermakov.

Mulțumesc, mamă, că ai sunat de opt martie. Fără telefonul ăsta Maksim T. Ermakov nu și-ar fi adus aminte de casca de motociclist. Sentimentul de siguranță pe care i-l dădea, ferindu-l de talmeș-balmeșul informațional din jurul lui și adăpostind toate ramificațiile cețoase ale creierului său imponderabil sub o coajă tare, îl îndemna să spere că, la adăpostul căștii, capul Obiectului Alfa nu va fi detectat de aparatura specială a prognoziștilor sociali. Nu părea prea greu – tot ce trebuia să facă era să ajungă până la iazul ascuns fără să fie urmărit de furgoneta de serviciu. Dar cu mașina lui păzită strașnic de trupe întregi de căpățânoși, lucrul acesta părea imposibil. Așa că nu îi mai rămânea decât să folosească o motocicletă și o cască de motociclist.

Avea nevoie de o motocicletă sport. Asta după Izsákul cu fundul greu care de-abia se mișca și care nici măcar pe drumeagurile line și drepte de la țară nu atingea mai mult de optzeci de kilometri pe oră. Desigur, putea să încerce una clasică sau un chopper bun, și cu ele avea șanse. Dar să pornești repede din loc și să te strecori prin ambuteiaje fără să știi unde te duci, asta nu puteai să o faci decât cu o motocicletă sport, o bestie feroce cu niște ochi mari, de cristal, care atinge o sută în cinci secunde. Se spune că motocicleta sport este cel mai scump mod de a te sinucide. Nu e adevărat, se poate și mai scump. La drept vorbind, ce avea de pierdut? Și totuși, i se părea că îi cade cerul în cap fie și numai gândindu-se la motocicleta sport și la viteza pe care putea să o atingă.

Fără să aibă clar în minte ce vrea, Maksim T. Ermakov a ales o zi de sâmbătă și s-a apucat să dea roată saloanelor de motociclete – însoțit, bineînțeles, de Lada de serviciu, care se legăna în oglinda retrovizoare ca un

măr copt pe o farfuriuță de aur. Lui Maksim T. Ermakov nici nu i-a trecut prin gând că ar putea să apese pe frână în dreptul vitrinei în care se vedeau foarte bine și armăsarii pe două roți, și cumpărătorii care salivau lângă ei. Nu s-a oprit decât într-o parcare supraetajată în curs de construcție, transformată temporar în punct comercial. Înăuntru era o răcoare stranie, prăfoasă, parcarea era luminată de niște becuri simple, galbene, iar motocicletele nu păreau la fel de strălucitoare ca în vitrina salonului, dar păreau, în orice caz, mai reale. Maksim T. Ermakov s-a dus țintă acolo unde se vindeau căștile de motociclist. Progresul își spunea cuvântul: tejgheaua încărcată de modele colorate arăta ca o expoziție de papagali. După ce și-a vărsat plămânii strigând după un vânzător în hala aia de beton, a reușit într-un sfârșit să îi atragă atenția managerului gârbovit, care și-a făcut apariția legănându-și mâinile într-un mod bizar, ca și cum i-ar fi fost dislocate din umăr și ar fi început de acolo de unde la alții atârnă colțul fularului. Maksim T. Ermakov a probat tot ce era expus. Bineînțeles, singura care s-a potrivit pe capul lui în aparență mic a fost cea mai mare cască; era singurul exemplar pe care îl aveau la dimensiunea aceea și avea desenate pe ea niște spirale roșii. Era comodă și îi venea ca turnată, fără să se clatine nici la stânga, nici la dreapta. Cu ea pe cap se simțea așa de singuratic, de parcă ar fi fost înconjurat numai de nori.

— Bine, acum să mergem să vedem și motocicletele sport, a spus cu tremur în glas Maksim T. Ermakov, netezindu-și cu mâinile părul care i se zburlise după ce probase casca.

— Motocicletele sport? Sunteți sigur? s-a mirat managerul, măsurându-l pe Maksim T. Ermakov cu un scepticism prost mascat.

— Da, de ce?

— Ei... Vă rog să mă scuzați, dar în mod clar nu sunteți de-ai noștri, a spus obraznic managerul, care, de altfel, nu semăna nici el cu un biker, ci mai degrabă cu o agrafă de birou. Păi pentru cele sport e nevoie de îndemânare, de exercițiu. Mai mult, constituția dumneavoastră, cum să vă spun, presupune o poziție dreaptă în șaua motocicletei. Vă rog să mă credeți, o să fie mult mai confortabil pentru dumneavoastră. Pot să vă arăt o motocicletă de stradă minunată! Pentru distanțe lungi!

— Ce? Ce tot spui?! a sărit Maksim T. Ermakov, fără să își dea seama că îl înșfăcase de guler pe managerul alb la față, scoțându-i din pantalonii boțiți cămașa albastră a uniformei de vânzător sfrijit. Ți-am cerut sfatul?! Am venit aici să cumpăr un măgar?!

— Gata, gata, iartă-mă, șefu'! a bâiguit speriat managerul, dând cu disperare din mâini, cu mărul lui Adam strivit de pumnul lui Maksim T. Ermakov. Avem un model fără niciun compromis! Monstru, nu motocicletă!

Respirând greu, Maksim T. Ermakov i-a dat drumul managerului, care, băgându-și cămașa în pantaloni ca într-un sac gol, a zbughit-o în celălalt capăt al magazinului. Maksim T. Ermakov a pornit repede după el, bocănind tare cu pantofii. Mai avea puțin și plângea. Zărise cu colțul ochiului două siluete în uniformă bleumarin care, atrase de incident, se apropiau din stânga și din dreapta. Una, lată în umeri, se strecura cu precauție pe lângă pereți și ținea ceva în mână. „Ei, să vezi ce mamă de bătaie iau acum", și-a spus cu amărăciune Maksim T. Ermakov și pentru o clipă chiar i-a părut rău că prognoziștii sociali se lăsaseră pe tânjală și nu se mai țineau după el să îi verifice coșul de cumpărături.

— Bună ziua, vă rog să mă scuzați, i s-a adresat individul lat în umeri, apărând în fața lui și zâmbind până la urechile lui roz. Pot să vă cer un autograf?

Ceea ce ținea matahala în mână nu era decât posterul unui fan club, în care un Maksim T. Ermakov destul de stilizat era reprezentat pe fundalul unor limbi de foc. „Interesant, de ce nu se văd fanii ăștia nici în fața biroului, nici în curte?", și-a spus acru Maksim T. Ermakov, mâzgâlind ceva de-a curmezișul portretului său cu un scris ascuțit.

— Uau!

Cel care semăna cu o agrafă de birou se uita entuziasmat când la portret, când la original.

— Vai, nu v-am recunoscut de la început. Ei, atunci totul e clar!

Intrând deodată în priză, vânzătorii l-au condus pe star spre viitoarea lui achiziție. Motocicleta Yamaha, galbenă cu argintiu, era extrem de frumoasă: stătea pe loc și deja arăta de parcă gonea cu peste trei sute de kilometri pe oră. Și totuși, părea cam micuță pentru Maksim T. Ermakov. Nu era o bestie, ci o vrăbiuță cu coada ascuțită, un sticlete pus pe niște roți negre, umflate ca niște baloane. Maksim T. Ermakov s-a urcat temător în șa și imediat și-a dat seama cât de înghesuit îi stătea burdihanul în poziția „de crevete" la care îl obliga motocicleta.

— Poate că ar fi mai bine o dublură? Vreun cascador, ceva? l-a compătimit tipul lat în umeri, a cărui rumeneală din obraji era perfect rotundă.

— Trebuie s-o fac singur, a răspuns reținut Maksim T. Ermakov, aducându-și umerii și coatele spre ghidonul scund.

Vânzătorii, după ce au încuviințat din cap plini de respect, s-au apucat să îi spună cum vine treaba cu garanțiile și reglajul și cum să mai slăbească suspensia ca să nu ajungă una cu asfaltul. După ce au căzut cu toții de acord că Maksim T. Ermakov are nevoie de cea mai bună protecție, vânzătorii au adus din depozit un costum din piele, roșu cu negru, în ton cu roșul căștii pe care tocmai o cumpărase, precum și o pereche de ghete extrem de grele și una de mănuși cu degete groase. După ce au pus toate astea pe clientul asudat, l-au dus în fața unei oglinzi pătate și fixate pe o coloană de beton. Văzându-se, lui Maksim T. Ermakov i s-a părut că seamănă cu o planșă din cabinetul de biologie de la școală, în care un bărbat liniștit își demonstra musculatura roșie și hăcuită, numai că ființa în costum de motociclist nu arăta a om, ci a marțian. Genunchierele îi făceau picioarele să pară strâmbe, spiralele de pe cască păreau o poiecție a unor gânduri bizare care pluteau într-un cap de extraterestru. Nimic din înfățișarea lui nu lăsa să se vadă că înăuntru ar fi Maksim T. Ermakov.

— Iau tot, a bubuit Maksim T. Ermakov de sub vizorul căștii. Și mai iau și un rucsac. De care aveți.

A trăit o clipă de groază cumplită când și-a dat seama că, în timp ce el pierdea vremea în salon, căpățânoșii ar fi putut să îi blocheze contul bancar. Dar plata s-a făcut fără incidente. Luându-și cardul, Maksim T. Ermakov și-a promis să transforme în lichidități toți banii rămași în cont. După ce a

aruncat sacoul și servieta clientului în portbagaj, vânzătorul lat în umeri a acceptat cu plăcere să ducă seara Toyota pe strada Usov, iar cel care semăna cu o agrafă în mod clar l-a invidiat.

— Bun, mă duc să fac o tură, a mormăit Maksim T. Ermakov și a pornit stângaci, cu picioarele grele și scârțâind din toate încheieturile, spre motocicleta care părea să se uite cu ochii ei de cristal drept la cheița strălucitoare dintre degetele lui înmănușate.

Pe panta înclinată Maksim T. Ermakov a mers cu tocurile ghetelor lipite de caldarâm, simțindu-se ca un băiețel pe un căluț de lemn. Rabla de serviciu a prognoziștilor sociali se vedea albastră și liniștită la umbra leneșă a unui copac. Cei doi agenți, judecând după mișcarea maxilarelor, tocmai își luau prânzul. Nu au reacționat deloc la apariția mumiei din piele cu spirale pe tâmple, care îi privea drept în față prin viziera întunecoasă și strălucitoare. „Ei, căcăcioșilor, poftă bună”, le-a urat în gând prognoziștilor sociali, apăsând pedala de accelerație.

Motocicleta a bubuit și a țâșnit imediat. O fracțiune de secundă Maksim T. Ermakov nici nu a înțeles ce s-a întâmplat. Apoi s-a trezit pe aceeași stradă, gonind pe contrasens, cu roata din față ridicată, și îndreptându-se chiar spre un jeep rânjit care tremura și claxona cu furie. Cum a reușit să îl ocolească nu se știe. Jeepul nu era pentru el decât niște pete orbitoare și un urlet de claxon care umplea văzduhul, iar banda lui, când a reușit să ajungă pe ea, nu era decât o suită de bare de protecție și de oglinzi retrovizoare așezate ca la șah. Motocicleta, reacționând veselă la pedala de accelerație, reacționa mult mai greu la frână, și la trei din patru semafoare Maksim T. Ermakov trecea pe roșu, bucurându-se ca o musculiță care tocmai scăpase de plici. Motocicleta, ca un cal năzdrăvan, tot voia să se ridice pe roata din spate, și Maksim T. Ermakov a fost nevoit să se întindă cu totul pe ghidon ca să facă roata din față să atingă asfaltul. Lucra din greu cu tot trupul său epuizat, valsând cu motocicleta, echilibrând kilogramele de greutate vie și cele de fier pentru a ocoli obstacolele nebunești care semănau din ce în ce mai mult cu o iluzie optică – oglinzi tremurătoare în care se reflectă și crește motociclistul gata să se facă praf. Totuși deocamdată nu se decisese să ia curbele și Moscova, în acea zi însorită de sâmbătă, îl purta pe un drum drept, ca și cum l-ar fi dus printr-o conductă. Maksim T. Ermakov aproape

că nu mai recunoștea Moscova – undeva în depărtare apăreau din când în când combinații ale unor forme arhitectonice cunoscute, dar în apropiere totul se contopea și se deforma, iar fiecare trecător zbura pe lângă el ca tras din praștie.

Deodată conducta l-a scos pe Maksim T. Ermakov pe o șosea – părea să fie Novorijskoe, dar putea foarte bine și să nu fie Novorijskoe. Linia de demarcație se întindea în fața lui ca o panglică de mătase. Cumva, independent de voința lui Maksim T. Ermakov, cizma nouă de motociclist a schimbat viteza, iar mănușa a apăsat maneta de accelerație. Și atunci s-a întâmplat ceva cu simțul lui de orientare în spațiu, care și așa era ca vai de capul lui: motocicleta părea să nu mai zboare pe orizontală, ci să urce spre cer, cu tot cu pasager. Lipit de ghidon din cauza vitezei, Maksim T. Ermakov stătea vertical pe noadă, iar în fața lui se afla un zid grosolan de asfalt pe care stăteau lipite, ca niște uriașe colete poștale, tot felul de mașini și camioane. Mai întâi coletele astea au rămas nemișcate, dar pe urmă au început să se prăvălească peste Maksim T. Ermakov, care de-abia reușea să se ferească. La stânga și la dreapta părea că trăsese cineva două dungi verzi cu o pensulă de zugrăvit; căsuțele din cărămidă galbenă și roșie se învârteau pe lângă el ca niște jucării mecanice.

În cele din urmă a început să funcționeze și ventilația promisă a costumului: sudoarea s-a uscat și s-a lipit de trupul lui Maksim T. Ermakov ca un fel de pânză de păianjen. Aici, pe șosea, nu mai putea evita curbele; supunându-se toanelor motocicletei care nu voia să renunțe la viteză, Maksim T. Ermakov stătea agățat de ea ca o desagă prinsă de șaua unui cal, iar asfaltul dungat îi trecea pe sub nas, semănând, din unghiul acela, cu un disc de vinil zgâriat. Maksim T. Ermakov nu se gândea la nimic, nu voia nimic. Se minuna numai că pe drum nu mai sunt și alți motocicliști. O singură dată a văzut în față cinci motocicliști care mergeau și ei cu o viteză destul de mare, în ciuda faptului că sigur nu aveau motociclete sport. Oricât de uimitor ar fi fost, cei cinci reușeau să se țină în formație, ca și cum între motociclete ar fi funcționat cu precizie un magnetism subtil. Spre deosebire de toate celelalte obiecte din lumea verticală, motocicliștii nu au luat-o la vale spre Maksim T. Ermakov, ci s-au ținut o vreme în fața lui, trepidând de parcă ar fi stat să explodeze; Maksim T. Ermakov a apucat chiar să examineze motocicletele din spate, unde aveau avertismente de tipul „Atenție! Pericol de curentare”

sau imagini cu niște copii jucându-se cu chibrituri. I-a depășit pe cei cinci la o curbă, nici nu ar fi putut să facă altceva, pentru că de-abia se mai ținea de Yamaha, începuse să scoată scântei cu genunchiul lipit de asfalt și i re rupea în paișpe de tot și de toate. Motocicliștii, încă trepidând, au rămas în urmă rând pe rând, explodând ca niște confetti. Prin nu știu ce minune, Maksim T. Ermakov rămăsese încă în viață și gonea, gonea întruna. În față îi apăreau numai confetti, când albe, când colorate. În zare se înălțau și coborau dealuri, ca niște delfini în apă; umbrele lor, întinse pe șosea, treceau repede, ceea ce îi dădea lui Maksim T. Ermakov senzația că timpul pe șosea curge ca într-un film derulat cu viteză, în care umbrele norilor vin și se duc într-o fracțiune de secundă.

Zgomotul motorului se auzea mai încet. A mai huruit puțin și pe urmă s-a oprit ușor-ușor, ridicând praful și scrâșnind pe pietriș. Halal model de ultimă generație! Maksim T. Ermakov, După ce a apăsat pe pedală cu o lovitură stângace de gheată, s-a dat jos cu grijă, ca o femeie. Picioarele nu îl țineau deloc, spatele și fundul îi amorțiseră și păreau niște bulgări uriași de pământ înghețat. După ce și-a adus aminte că încă are în spate rucsacul, Maksim T. Ermakov a căutat în el țigările, nu a dat de nimic, și-a scos mănușile, a găsit țigările și și-a aprins una, dar a lovit-o din greșeală de viziera căștii.

Când și-a scos casca, l-a cuprins o senzație de parcă ar fi deschis capacul unui ceainic în clocot. Liniștea care îl înconjura pe Maksim T. Ermakov era, în comparație cu cea din cască, uriașă, ca în pustiu. Mai jos era un sunet surd, ca și cum cineva ar fi ascuțit firele de iarbă strălucitoare cu un cuțit mic, iar pe cer foșneau norii. În stânga se vedea verde un povârniș presărat cu niște movilițe de pământ, probabil făcute de cârtițe, iar pe coama pantei se vedea desișul întunecos al unor plopi ale căror umbre, deja lungite, păreau desenate de o mână de copil. În dreapta, la doar zece metri de șosea, se oferea vederii o panoramă neașteptată: total inaccesibilă, pe o pajiște se înălța o clădire lungă, cu un perete strălucind în lumina asfințitului. Mai departe peisajul se unduia și se întindea sub forma unor fâșii ce păleau la orizont. Într-un petic albăstrui de pădure se vedea o porțiune netedă, de parcă i-ar fi căzut un dinte din față – poate că pe acolo trecea o șosea sau un drumeag. Maksim T. Ermakov habar nu avea unde se află. Dar prognoziștii

sociali probabil deja detectaseră cu aparatura lor fină anomalia gravitațională din capul lui.

Și totuși, nu părea să îl fi localizat. Maksim T. Ermakov nu mai simțise o asemenea seninătate și împăcare încă de la prima vizită a căpățânoșilor în biroul lui. Îi venea să se așeze pe iarbă, iar mai apoi să se întindă. Libertate! I se părea că ar fi putut rămâne suspendat în acel peisaj mirific pentru totdeauna, dacă nu ar fi avut nevoie să mănânce și să bea. Și dacă, desigur, nu ar fi vrut banii. Nu, Maksim T. Ermakov nu avea de gând să îi lase pe căpățânoși să scape cu una, cu două. Își propusese să le fie un adversar redutabil, ba mai mult, avusese tupeul să conducă el dansul, lăsând comitetul special de stat să îl urmeze ca o doamnă. De entuziasm, Maksim T. Ermakov chiar a bătut din piciorul încins ca o plăcintă în gheata de motociclist. Păi cum așa, l-ar fi lăsat în bucătăria lui pe Vovan cel fioros și s-ar fi chinuit atâta cu motocicleta asta sport dacă nu ar fi fost la mijloc zece milioane de dolari? Căpățânoșii îi sunt datori cu niște bani lui Maksim T. Ermakov, măcar pentru efortul ăsta.

Încercând să fumeze, Maksim T. Ermakov a văzut că palmele i se făcuseră negre de la mănuși, ca niște păienjeni, numai bune să sperie cu ele copiii. Mâinile, bricheta, focul, țigara – toate tremurau și nu voiau să se sincronizeze deloc. În cele din urmă, fumul de țigară i-a învăluit creierul transparent, umplându-l cu beatitutine, iar pământul de sub picioare a devenit ceva mai tare. După ce și-a îndreptat cu greutate mijlocul înțepenit, Maksim T. Ermakov i-a zărit pe șosea pe motociliștii de mai înainte. Se apropiau în formație, huruitul motoarelor se auzea tot mai tare și deja se distingea mutra liderului, care semăna cu un arici de mare; cel de-al doilea motociclist din stânga avea o barbă lățoasă, căruntă, umflată de vânt, care îi dădea un aer de Moș Gerilă în jachetă de piele. Motocicletele aveau niște ghidoane lungi, obișnuite, iar roțile din față, scoase mult înainte, le dădeau motocicletelor înfățișarea unor utilaje agricole – niște boroane sau niște mașini de tuns iarba.

— Hei, bobocule! Bravooo!!! urlau motocicliștii ca să acopere huruitul motocicletelor și, după ce i-au făcut cu mâna, au pornit ca vântul, cu motoarele duduind tot mai încet, ca și cum în urma lor s-ar fi întors pagina.

Drace! Trebuia să vadă ce se întâmplase cu motocicleta. Șchiopătând puțin, Maksim T. Ermakov a făcut ocolul motocicletei încă fierbinți, pe bordul căreia erau strivite insecte arse, ca niște urme de roșii cu mușchi. Explicația era simplă: se terminase benzina. Obișnuit cu Toyota lui, o bătrânică modestă, care se mulțumea cu puțin, Maksim T. Ermakov neglijase apetitul noului pițigoi galben-argintiu. Din câte își aducea aminte, nu de mult trecuse pe lângă o benzinărie, dar, la viteza cu care mersese, putea fi și la o distanță de cincizeci de kilometri. Păcat că nu le răspunsese la salut motocicliștilor care tocmai se arătau pe un dâmb înalt al șoselei, mici cât niște furnici din desenele animate. Maksim T. Ermakov auzise că motocicliștii se ajută mereu între ei. Între timp, rarelor automobile care treceau pe șosea în ziua aceea de sâmbătă le lua enervant de mult să crească de la un punct mic în oglinda retrovizoare la mărimea lor naturală. Nu accelerau decât când îl vedeau pe Maksim T. Ermakov făcându-le semn cu laba lui murdară. Putea să cheme pe mobil o echipă de depanare, dar știa ce fel de salvatori o să vină: cu legitimații pătrate cu vultur în buzunare. Orice, numai asta nu; Maksim T. Ermakov plătise deja bani grei ca să nu mai dea ochi cu ei măcar o zi. Și atunci ce îi rămânea de făcut?

Nici lui Maksim T. Ermakov nu îi venea să creadă că făcuse singur acel marș forțat. Din cauza ghidonului jos, împinsul motocicletei prin șanț a devenit din incomod de-a dreptul chinuitor. „Capră ești, o capră”, bodogănea Maksim T. Ermakov printre dinți, călcând cu greutate în ghetele de motociclist care se acoperiseră cu un praf cenușiu și semănau cu niște cizme de pâslă. Casca de cinci sute de dolari, agățată de ghidon, zăngănea ca o căldare și tot dădea să alunece. Fără să știe nici el de ce, Maksim T. Ermakov a pornit nu înapoi, spre Moscova, unde cu siguranță ar fi găsit o stație de benzină, ci înainte, spre locul în care șoseaua, parcă făcând o tumbă și prăvălindu-se la vale, dispărea dincolo de linia orizontului. Cu fiecare pas pe care îl făcea pătrundea tot mai adânc în necunoscut. Aerul însuși părea stratificat într-un mod straniu. Cerul era încă senin, dar dinspre pământ se ridica deja noaptea, și iarba, strălucitoare în lumina apusului, era tivită jos de întuneric.

Yamaha nu avea chef să meargă drept; tot încerca să se culce pe o parte sau să îl calce pe picior cu roata din spate; transpirația îi curgea șiroaie sub costum, de parcă cineva i-ar fi desenat pe spinare cu degetul umed. Maksim

T. Ermakov mergea și mergea, fără să mai dea vreo atenție mașinilor care veneau din spate sau din față și care stârneau vârtejuri fierbinți de praf, dispărând imediat. Nici urmă de civilizație în preajma șoselei; dincolo de câmpii, într-un fum ușor, muribund, s-a zărit o vreme un orășel cu ferestre micuțe care străluceau arămiu în lumina soarelui de la asfințit. Șoseaua ocolea o mlaștină mică, acoperită în cruciș și-n curmeziș de trunchiuri moarte de copac care semănau cu niște lumânări de tort stinse; niște broaște invizibile orăcăiau pe note diferite ca un ansamblu folcloric din districtul Ciukotka. De acolo șoseaua se cufunda, împreună cu Maksim T. Ermakov, spre pădurea liniștită. Printre crengile copacilor cerul ca un râu alb se reflecta în panglica cenușie a asfaltului care tot urca la deal. În schimb, între trunchiurile copacilor era întuneric ca într-un cuptor, numai din când în când se vedeau albi, în depărtare, ca niște fuioare de fum, niște mesteceni subțiri, fantomatici.

Maksim T. Ermakov când înjura în barbă, când își striga ocările ca să le audă toată pădurea. Și-a adus aminte exact la țanc de bunicul Valera, care putea, printr-o înjurătură deosebită, să miște mobila scârțâitoare și să aprindă chibriturile. Expresiile guturale pe care le producea bunicul Valera, cu părul strălucindu-i cărunt și agitându-și bastonul, o făceau pe bunica să izbucnească în hohote de râs. Dar scaunele cădeau, dulapurile se legănau, dând pe jos bibelourile, iar chibriturile umede se aprindeau cu un foc șuierător, uneori toată cutia deodată. Scélérat! Gibier de potence![13] striga bunicul Valera, umplându-și de salivă bărbia ascuțită, care semăna cu un pesmet. Gibier de potence, gibier de potence, a mormăit Maksim T. Ermakov, trăgând motocicleta îndărătnică pe o pantă abruptă. Și incantația bunicului și-a făcut efectul: imediat ce a urcat panta, jos a zărit lumina clară de neon a unei stații de benzină lângă care se vedeau luminile calde ale unui mic restaurant deschis non-stop.

Cum era și de așteptat, prognoziștii sociali au aflat foarte repede cu ce mijloc de transport circulă Obiectul, mai ales că Maksim T. Ermakov nu s-a ferit deloc, dimpotrivă, și-a înregistrat motocicleta și a primit plăcuță de înmatriculare. Și totuși, faptul că putea să țâșnească la semafor ca din pușcă s-a dovedit a fi uimitor de eficient. Furgonetele securiștilor și mașinile lor Lada cu motorul turat semănau la semafor cu niște miraje monstruoase, dar imediat ce se făcea verde, minunea tehnică își mărturisea neputința și se

vedea redusă la insuficiențele condiției ei materiale; mutra inexpresivă a șoferului semăna cu un ghiveci de flori așezat pașnic pe pervazul unei ferestre civile.

Până la urmă, prognoziștii sociali au dat chix; Maksim T. Ermakov nu le mai ținea tovărășie în blocajele din trafic. Cu ultimele lui resurse de indiferență, Maksim T. Ermakov imediat prindea o sută de kilometri pe oră și, făcând slalom cu motocicleta, se strecura printre mașini și își crea culoare de acces într-o direcție imprevizibilă. Numeroasele încercări ale prognoziștilor sociali de a-i tăia calea Obiectului blocându-i drumul cu mai multe furgonete ducea invariabil la ambuteiaje și mai mari, care făceau imposibilă orice urmărire.

Probabil că prognoziștii sociali aveau la dispoziție și elicoptere, dar se pare că nici măcar comitetul special nu avea atâta autoritate încât să tulbure activitatea de pe străzile moscovite, peste care se întindeau rețele de cabluri și se înălțau panouri publicitare. Dar odată ce ieșea de pe șoseaua de centură, Maksim T. Ermakov nu auzea cât simțea bătăile surde ale unei elice de elicopter și cu colțul ochiului vedea o mașină de zburat neobișnuită, ca un fel de chitară neagră care pleca ramurile unui crâng de mesteceni prin curentul de aer pe care îl făcea. Însă mașinăria cu două nimburi multicolore pâlpâia puțin și dispărea; poate că nu avea de fapt nicio legătură cu el. Panorama care se întindea dinaintea proiectilului amețit în care se transforma Maksim T. Ermakov odată ce ieșea de pe șoseaua de centură era un spațiu al solitudinii și al libertății; eterul nu părea să fie tulburat de vreo transmisiune de radio sau televiziune, ca și cum rețelele de telefonie mobilă ar fi dispărut cu totul, iar sateliții militari și civili ar fi explodat discret pe orbitele lor. Probabil că acesta era efectul căștii de motociclist, care devenise pentru Obiectul Alfa un fel de acoperământ magic, care îl făcea invizibil. Când Maksim T. Ermakov, ca un fiu rătăcitor, se întorcea după plimbarea în afara Moscovei, îi făcea mare plăcere să cerceteze chipul ofițerilor de serviciu, pe care se reflectau niște sentimente extrem de amestecate. Putea să jure că una dintre principalele emoții era o bucurie sinceră, aproape frățească. Revederea cu Obiectul mult așteptat părea să stârnească în ofițeri mult mai multă plăcere, lucru pe care Maksim T. Ermakov nu îl dorea deloc.

După o tăcere îndelungată, a sunat deodată Kravțov Serghei Evghenievici, căpățânosul numărul unu. Era furios. Glasul i se auzea însă foarte slab, ca și cum Embrionul ar fi vorbit de undeva din străinătate sau poate de pe Marte.

— Maksim Terentievici, suntem foarte neliniștiți, i-a spus rece Kravțov, zgâriindu-i timpanul cu vocea lui, de parcă i-ar fi băgat în ureche degetul său de gheață. Vă riscați viața prostește, când sunteți atât de important pentru cauză!

— Ia mai duceți-vă dracului, i-a răspuns furios Maksim T. Ermakov. Dacă mă supărați, până la urmă o să mă înec.

După aceea furgonetele prognoziștilor sociali au început să se poarte cu și mai multă prevedere: încercările de urmărire erau mai curând simbolice, nici vorbă să se mai țină ca disperații după el, și nici nu îi mai tăiau calea cu mai multe dubițe care intrau simultan pe bulevard de pe străduțe lăturalnice – manevră care până atunci provocaseră atâtea ciocniri și lacrimi amare din partea posesorilor unor nevinovate mașini din import. Maksim T. Ermakov era mulțumit. Desigur, nu avusese loc nicio minune, nu devenise într-o săptămână un motociclist pur și dur; semăna mai degrabă cu un urs de la circ pus pe o motocicletă. Totuși, învățase câte ceva. Pe șosea se dovedise că vântul, chiar dacă nu e prea puternic, ia motocicleta pe sus ca pe o cutie goală de carton. Învățase, de asemenea, că dacă șoseaua e udă nu poate să țină drumul drept și că burnița care se lasă seara din norii negri se transformă, dacă merge cu viteză, într-o ploaie de înțepături. Dar între Yamaha și trupul lui Maksim T. Ermakov se stabilise o legătură simbiotică; Maksim T. Ermakov nu mai simțea drumul prin intermediul centurii de siguranță, ca la volanul Toyotei, ci chiar prin șira spinării, de la coccis la ceafă.

A văzut, într-un sfârșit, și iazul pe care îl ochise Vovan. Bazinul de apă era un oval strâmb acoperit din belșug dinspre malul lat cu rogoz, de parcă era o barbă nerasă de trei zile, și de aceea suprafața apei, mai ales când o încrețea vântul, semăna cu un chip de om. Apa era groasă ca o supă. Pe suprafața scânteietoare se legănau niște pete albe, ca de făină, algele strălucitoare se unduiau ca niște năvoade, din apă ieșea pe jumătate un trunchi de copac parcă acoperit de malahit și din când în când de pe el tot săreau niște broaște lunecoase. Maksim T. Ermakov tare nu avea chef să

intre într-un asemenea bazin. Dar Vovan, pentru care mofturile ar fi fost dovada lipsei de profesionalism, era în al nouălea cer. A ridicat pe mal un cort decolorat, care fusese cândva galben, și s-a instalat acolo, punând deoparte banii pe care îi primise de la comitetul special de stat ca să închirieze un pat într-un cămin. O adusese cu el și pe Nadia cea cât o noptieră, care se mulțumea să facă gospodărie și acolo: amesteca fiertura de cartofi într-un ceaun deasupra unui foc mic și înecăcios, freca de zor lenjeria într-un lighean, dându-și de pe frunte din când în când niște șuvițe umede și oprindu-se o clipă să își tragă suflul ducându-și la tâmplă mâna plină de clăbuc pe care strălucea o verighetă lată, cum purtau oamenii simpli. Din privirea leneșă, dar fixă cu care Vovan îi urmărea mișcările, se vedea că viața de familie se aranjase numai bine.

Maksim T. Ermakov nu văzuse niciodată ceva atrăgător la femeile de felul Nadiei, palide, cu gât gros și cu picioruțe boante, ca de elefant, dar și-a dat seama că îl invidiază pe Vovan: Nadia niciodată nu avea să îl cicălească sau să îl stoarcă de bani. Vovan, nu se știe cu ce fel de momeală, prindea în iaz niște carași grași, mici, cam cât un portofel. Nadia curăța peștii care-și plesneau apatic coada, vărsa în iaz solzii și apa cenușie în care îi spălase, după care nu departe de petele plumburii și unsuroase care pluteau pe apă, intra chiar ea să se scalde. Lângă malul povârnit era o fâșie de nisip cenușiu care, cu oarecare bunăvoință, putea fi numită plajă. Înainte de a intra în baltă, femeia își făcea palmele căuș și se stropea cu apă, umezindu-și alunițele, părul de pe brațe și puful de plop care i se lipise de piele; avea un gest stângaci, emoționant, cu care încerca să potrivească apa până la genunchi, ca și cum ar fi aranjat poalele unei rochii. Până atunci Maksim T. Ermakov întâlnise numai femei nemulțumite, mistuite de dorința de a însemna mai mult și de a avea mai mult; Nadia însă era mulțumită de lipsa de confort a existenței sale absurde și de Vovan al ei, și asta o făcea un adevărat miracol, dincolo de banalitatea tuturor lucrurilor care îi compuneau înfățișarea simplă și neatrăgătoare.

Scăldatul ei era uneori întrerupt de o rafală puternică de vânt care stârnea în văzduh vârtejuri de puf de plop ca și cum ar fi stârnit o ninsoare de vată; imediat viscolul era urmat de ploaie, și Nadia, albă și umedă, cu apa cenușie curgându-i pe burtă din cupele costumului de baie, dădea fuga să salveze pantalonii lui Vovan de pe frânghia de rufe. Dar lui Vovan nu îi păsa de

unde vine apa: de jos, de sus, de pretutindeni. Cu picioarele ciudat de scurte în costumul de scafandru greu ca o blană de urs, Vovan părea însă agil și grațios, ca și cum așa s-ar fi născut – în veșmântul cauciucat, cu cască, labe de scafandru și un rezervor de oxigen în spate. Numai masca cu cioc arăta ridicol, făcându-l pe Vovan să semene cu un amestec de urs și pterodactil. A te îmbrăca cu acest echipament deloc ieftin era o adevărată provocare. Mai întâi se trăgea lenjeria specială, cenușie, cam strâmtă pentru Maksim T. Ermakov, apoi jacheta de puf, și abia după aceea începea chinul: Maksim T. Ermakov se lupta cu costumul de parcă ar fi fost o caracatiță, și când, într-un sfârșit, se vedea cu picioarele în pantaloni și cu mâinile în mănuși, dădea să tragă fermoarul ermetic, care, nu se știe de ce, era cusut în spate, între umeri. Pentru Maksim T. Ermakov, întreprinderea asta era totuna cu a te ridica singur de chică, asemenea baronului Münchhausen.

— Așa, așa, învață să te descurci și singur, îl povățuia Vovan, stând la distanță și scărpinându-și părul rar de pe piept. Cine o să te ajute când o să te duci să te împușți și să te înec? Nimeni n-o să te ajute!

Exercițiile de scufundare aveau o influență ciudată asupra lui Maksim T. Ermakov: îl făceau să se simtă ca atunci când avea cam un an și jumătate și se chinuia să învețe să meargă pe picioarele lui crăcănate. Iar când Vovan i-a încins mijlocul cu centura de greutate și i-a pus în spate butelia de oxigen, Maksim T. Ermakov a simțit că mai are puțin și se duce de-a berbeleacul. Într-un sfârșit, a ajuns să vadă și lumea subacvatică. Mai întâi a avut senzația că se îneacă într-un closet: peste tot era numai o tulbureală maronie cu niște bășicuțe galbene. Puțin mai târziu, când a încetat să se mai zbuciume ca un disperat, peisajul s-a mai limpezit puțin. O mulțime de pietre maronii stratificate reflectau lumina piezișă a soarelui; algele foșneau; niște făpturi mărunte se agitau teribil, îngropându-se în nisip; din când în când, ca o rază cețoasă de soare, licărea un peștișor. Aerul ce venea din butelie în furtunul din gură avea un gust de ulei. Avea probleme cu respirația. Câteva clipe mai târziu, în furtun și în cap s-a făcut un dop și Maksim T. Ermakov, scuipând furtunul din gură, s-a ridicat iute la suprafață.

— Respiră pe gură! Pe gură! i-a strigat Vovan, care înota alături.

Dacă mersul pe motocicletă îi ieșea din ce în ce mai bine lui Maksim T. Ermakov (mulțumită bătrânei lui motociclete Izsák, care cu siguranță își dăduse duhul între timp), în schimb în mod clar nu era făcut pentru scufundări. Sub apă, deși Maksim T. Ermakov făcea mari eforturi să procedeze ca la carte, tot timpul se răsturna pe spate. Apărând din negură, Vovan răsucea ceva pe mâneca lui Maksim T. Ermakov; imediat apa îi strângea trupul din toate părțile, de parcă l-ar fi stors în pumn. Asta îl ajuta puțin să își țină echilibrul între suprafața ca de celofan și fundul întunecos. Însă labele nu îl ascultau deloc; se încurcau, se împotmoleau ca niște scânduri în noroi, iar urechile îi țiuiau atât de tare, încât îl dureau. Lăudatul costum impermeabil s-a dovedit a nu fi chiar așa de impermeabil: când îl dădea jos, după ce Vovan îi lua din spate butelia udă, Maksim T. Ermakov era mereu umed, cumva murat. Scufundarea în balta tulbure îl epuiza groaznic; tremurând de oboseală, Maksim T. Ermakov înfuleca tot ce îi oferea grijulia Nadia, fără să aleagă: felii cenușii de pâine râncedă și carași plini de oase și cam dulci la gust.

— Da, nu prea iese bine, medita Vovan, întinzându-se lângă micul foc de tabără care devenise cenușiu și împrăștia funingine. Nu pricep de ce nu-ți iese. Ce te tot întorci așa? De parcă la tine centrul de greutate se plimbă prin tot trupul. Mai trebuie să-ți pun încă o vestă stabilizatoare. Pe fund!

După zece zile în care s-au antrenat aproape în fiecare seară, un beculeț s-a aprins în bostanul lui Vovan.

— Băi, dar nu poți să sari de pe pod în costum, cu labe și cu butelia în spinare, nu? a întrebat el cu uimirea întipărită pe chipul său scofâlcit. Imediat o să se dezvăluie toată intenția artistică.

— Păi doar ți-am spus asta de la bun început! a răbufnit Maksim T. Ermakov.

— Nu urla la mine, aici numai eu urlu! s-a burzuluit Vovan imediat. Ce, mi-ai zis că înoți ca un sac cu căcat? Nu mi-ai zis. Nu pot deloc să-ți pun masca sub apă. Te-ai gândit la asta? Și te dai deștept! Să zicem c-o să folosim amândoi butelia mea, o să-ți bag eu furtunul în gură, e o practică obișnuită. Pe scurt, o să trăiești. Dar de văzut, ciuciu!

— Bine, și costumul?

— Și cu asta o să fie o problemă, s-a încruntat Vovan plin de importanță. Ăsta impermeabil se vede că nu-i bun. O să te-mbraci acasă, trebuie să-ți pui o pelerină de ploaie, niște pantaloni, una, alta. Dar peste costumul impermeabil nicio pelerină nu se poate încheia. Oi fi tu gras, dar nici chiar așa. Unde mai pui că e și greu, o să vezi când o să te cațări pe parapet. Dar alta e beleaua. Costumul e cu aer, plutește singur. O să sari în râu, dar n-o să te scufunzi imediat. Trebuie să dai drumul la aer vreo trei, patru minute. Dar până faci tu asta, oricine poate să vadă că mortul plutește de parcă e viu.

— Și ce să facem? a întrebat Maksim T. Ermakov, stăpânindu-și cu greu furia.

— Ce să facem, ce să facem. Eu trebuie să știu? Regizorul vostru de ce ia salariu? a făcut Vovan, dând ochii peste cap, în timp ce rupea și arunca în foc niște smircele. Bine, să zicem că ar fi o soluție. Îți cumpărăm alt costum, pentru vânătoare subacvatică. Neopren de șapte milimetri, e vară, nu îngheți. Eu sunt ăla care o să trebuiască să stea sub pod și să te aștepte naiba știe cât. Trebuie să schimbăm și greutățile. O să-ți iau ceva de vânătoare, are curele, poți s-o porți și sub sacou. Dar mai rămâne o întrebare interesantă. Toate astea înseamnă că o să trebuiască să te car eu sub apă. Asta pe lângă toate celelalte. Nu-i treabă ușoară!

— Ei, și ce-i cu asta? Nu așa ne-am înțeles?

— Eu nu așa îmi aduc aminte! i-a tăiat vorba Vovan. Și dacă nu-mi aduc aminte înseamnă că nu așa a fost vorba. Ce mai tura-vura, te costă opt sute greutățile și costumul, la care se adaugă încă o mie pentru mine. Întâi să văd banii. Și dacă nu-ți convine, te privește. N-ai decât să sari ca o broască cu tot echipamentul, numai să nu te agăți cu labele de grilaj.

Maksim T. Ermakov a oftat din toți rărunchii. Scosese toți banii din cont și, dacă scădea din ei toate cheltuielile cu povestea asta, atunci de-abia îi mai rămânea ceva pentru cele șase luni în care trebuia să se dea la fund. Era la limită. Vovan aștepta, mestecându-și țigara și scoțând fumul pe nări. În spatele lui aștepta, cu un morman de vase în lighean, Nadia cea credincioasă: trecea pe lângă ei și se oprise când auzise discuția. Rămăsese

nemișcată, cu o expresie de sfială și de speranță în ochii ei cenușii, larg deschiși.

— Bine, ne-am înțeles, a mârâit Maksim T. Ermakov.

Radioasă, Nadia s-a tulburat toată și a pornit fricoasă spre apă, plesnind din mers un țânțar pe gâtul ei alb ca smântâna. Vovan se mai calmase. A luat o gură de ceai tare dintr-o cană de fier.

— Înțelege-mă, n-o să trebuiască doar să te trag după mine prin apă, trebuie să te mai și antrenez, a spus el cu o voce mai blândă, aţâţând cu un băț flăcările strălucitoare. Bun, de-acum o să ne scufundăm altfel.

Și au început să se scufunde „altfel”. Noul costum s-a dovedit a fi cam strâmt: în el, Maksim T. Ermakov se simțea ca o pernă îndesată. Acum se arunca în iaz cu capul gol, pe care apa îl înghițea imediat, împingând undeva în adâncuri prada moale și fragilă. Gustul iazului era noroios, ceva între pește și varză; mereu îl simțea în nas. Maksim T. Ermakov își strângea tare ochii sub apă, dar îi întredeschidea când pipăia cu mâna ceva dur; în cea mai mare parte acest ceva dur era Vovan, tulbure și negricios, un monstru cu un bot de furtun care se alimenta dintr-o butelie de un litru. Vovan îl rostogolea pe Maksim T. Ermakov ca pe o păpușă de cârpă, îl apuca de mâinile țepene și mai apoi, după ce îl scutura zdravăn, îi băga în gura strivită furtunul respingător de tare, scârțâitor. Atunci, în sfârșit, împreună cu o gură de lichid nămolos, în omul aproape înecat începea să revină oxigenul. Era aproape imposibil să se învețe să nu tușească sub apă. O bună respirație depindea, se pare, de comportamentul unei membrane lașe de sub coaste, pe care Maksim T. Ermakov nu o putea stăpâni. Tot ce îi rămânea de făcut era să spere că atunci când o să își pună planul în aplicare totul va decurge bine. Iazul îi intrase lui Maksim T. Ermakov până în oase; îl purta în sine – mergea crăcănat, cu noroi în ghete și cu un caras mic, rece și fremătător în stomac; i se părea că, dacă omul e format în proporție de optzeci la sută din apă, atunci, în cazul lui, apa asta vine toată din iazul în care Vovan îl obliga să se scufunde, ca și cum ar fi vrut să-l înece.

— Cu cât e antrenamentul mai greu, cu atât e bătălia mai ușoară, spunea Vovan când îl scotea din apă pe Maksim T. Ermakov, care se târa și se împiedica printre mlădițele de răchită ce jucau rolul malului mizerabil de

sub podul Nagatinski. Nu-i nimic, ne mai scufundăm cam o săptămână, două, după care facem și filmul.

Înainte să „facă filmul”, mai erau câteva chestiuni esențiale de pus la punct. În primul și în primul rând, pe numele cui să scrie testamentul? Nu îi venea în minte decât un singur răspuns: pe numele Liusiei celei Mici. Numai despre ea știa cu siguranță Maksim T. Ermakov că nu va dispărea cu moștenirea, că o va înapoia până la ultimul bănuț și se va rușina să ceară vreun comision.

Așa că s-a dus la notariat și a întocmit documentul. Oare să îi spună Liusiei celei Mici sau să o contacteze după aceea, de pe lumea cealaltă? Nu, nu avea de ce să se grăbească: Liusia, mai săracă cu duhul, sigur s-ar fi dat de gol când porcii de la birou, entuziasmați de moartea lui, ar fi făcut chetă pentru coroana mult iubitului răposat. Las’ să plângă puțin mai întâi, și mai apoi să se bucure. Oricum o să îi iasă niște bani din afacerea asta – vreo douăzeci de mii, de exemplu. Sau nu, ajung zece. Banii, chiar și în număr mare, au meteahna de a se topi pur și simplu dacă îi vezi pe toți deodată. Uite, din economiile adunate cu picătura pentru apartament în curând nu avea să mai rămână nici măcar un bănuț. Putea să o roage pe Liusia cea Mică să îl viziteze pe răposat în ascunzătoarea lui secretă, să îi aducă de mâncare, să facă niște comisioane, ba chiar să gătească și să facă ordine în weekend. În ea avea mai multă încredere, că totuși nu era o prostituată, nu era o curvă, ca fetele care se dădeau și peste cap pentru două sticle dubioase de vodcă – probabil cam ăsta le era tariful. Liusia cea Mică l-ar fi ajutat chiar și fără să ceară bani, numai din compătimire, din părere de rău față de Maksim T. Ermakov, care ar fi putut să moară și să sufere cumplit.

De fapt, nu era clar ce e cu băiatul ei. La birou, în orice zi și la orice oră, Liusia cea Mică era mereu la fel, nu puteai să-ți dai seama ce se întâmplă cu ea după expresia de pe chip. Întotdeauna aceeași rochiță cenușie de in, șifonată și în față, și în spate; aceeași clamă crăcănată care de-abia se ținea de câteva fire de păr, ca un melc pe un fir de iarbă. În ultima vreme, Liusia cea Mică purta pe fețișoara ei niște ochelari mari de soare; când stătea la birou și se apleca deasupra hârtiilor, ochelarii îi cădeau pe ele cu un pocnet înfundat. Pocnetul sec de plastic se auzea de fiecare dată când Maksim T. Ermakov trecea pe lângă ușa ei. Când a reușit să zărească o clipă ce

ascundeau lentilele, nu a vrut să mai vadă asta niciodată. Sub ochii Liusiei celei Mici, care sclipeau de o nebunie liniștită, se vedeau niște cercuri negre, ca de la niște căni de ceai. Maksim T. Ermakov se întreba îngrijorat dacă nu cumva moștenitoarea lui o să își piardă de tot mințile când o să îi moară băiatul.

Tot atunci lui Maksim T. Ermakov au început să i se întâmple lucruri ciudate. Nu mai putea să își controleze imaginația dezlănțuită. Își închipuia apartamentul ieftin și întunecos în care va trebui să stea o jumătate de an sau mai mult, fără să iasă deloc afară. Parcă avea dinaintea ochilor divanul strâmb cu perna galbenă, strivită, tapetul jilav cu o floricică aiurea, televizorul prăfuit care nu mergea, dar la care oricum te uiți mai mult decât la celelalte obiecte din cameră. Apariția Liusiei celei Mici în acest lăcaș – sâmbăta, să spunem – avea să fie pentru Maksim T. Ermakov singura vizită feminină. Ca într-o poveste de dragoste. O să facă de mâncare, o să deretice prin casă și, cine știe, poate o să facă pentru sărmanul Maksik și altceva.

Gândindu-se așa, Maksim T. Ermakov, flămând tare de când Marinka își făcuse bagajele și plecase, a început, fără să vrea, să se uite la Liusia cea Mică cu o privire de bărbat, dezbrăcând-o în imaginație. Și pe el îl uimea cu câtă putere de concentrare se putea holba la mica adâncitură a decolteului ei boțit, unde se forma o umbră îngustă și delicată. Odată a tras cu ochiul la Liusia cea Mică când și-a ridicat încet poalele rochiei ca să pună o picătură mică de lipici pe ochiul rupt al ciorapului; imaginea acestui ochi dus al ciorapului de mătase și a locurilor vii și întunecoase ce se ghiceau mai sus îi răscolea visele. Ajunse până acolo încât lui Maksim T. Ermakov i se scula de îndată ce auzea păcănitul ochelarilor pe hârtie. În mod straniu, fetele bețivului Șutov, și ele osoase ca niște schelete ambulante, nu stârneau în el nici măcar o umbră de dorință. Probabil că acolo ar fi putut ajunge la o înțelegere. Cât despre Liusia cea Mică, deocamdată era imposibil să o atingă, până și un cinic ca Maksim T. Ermakov pricepea asta. În dorința pe care i-o stârnea ființa aceasta chinuită care cântărea, cu căpșorul ei ca de vrăbiuță, de două ori mai puțin decât Maksim T. Ermakov, era ceva criminal. Dar ce era de făcut dacă îi căzuse cu tronc tocmai Liusia cea Mică și nu altcineva? De fapt, el cu ce era vinovat? Ah, ce i-ar fi tras-o pe măsuța ei de secretară, peste hârtii și dischete, peste toată munca ei stupidă și viața ei nefericită! Numai să nu-și dea jos ochelarii fumurii.

Cu Liusia cea Mică în pantaloni și cu o grămadă de probleme în capul crescut ca o ciupercă atomică, Maksim T. Ermakov tocmai intra cu mașina în curte. Era o seară caldă și posomorâtă de vineri. Îi trimisese un SMS lui Vovan să nu îl aștepte. Voia să se odihnească, poate să stea la o vorbă cu vecinul Șutov – la un pahar de vorbă, cu alcool adevărat, nu cu poșirca aia pe care o lua el în loc de vodcă. Șutov, prin natura ocupațiilor sale, cu siguranță avea niște cunoștințe în lumea micilor infractori. Fetele lui, oricât de ciudat ar fi părut, se bucurau de succes, și clienți de tot felul mișunau pe acolo ca furnicile în mușuroi – de la un tânăr cu niște urechi clăpăuge, care arătau de parcă s-ar fi învârtit ca o sfârlează dacă i-ai fi dat una peste cap, până la un bătrân îndesat, cu cioc galben, căruia îi tremura bastonul în mâna ce părea a fi o găină într-un pungă vidată. Judecând după ochii lor plecați sfielnic în pământ și după obiceiul de a merge lipiți de perete, ca și cum ar fi vrut, printr-o scamatorie cameleonică, să se topească în peisaj, mulți dintre amatorii bordelului vesel se ocupau de afaceri nu tocmai legale – probabil ceva legat de acte false. Erau mulți, din ce în ce mai mulți, ca și cum toată pleava moscovită și-ar fi trimis în speluncă reprezentanții. Maksim T. Ermakov și-i imagina stând la coadă la fete, pe coridor, pe niște scaune șchioape, ca la policlinică sau la asistență socială.

Fără să se grăbească, Maksim T. Ermakov a parcat și a ieșit pe asfaltul acoperit de picături rare de ploaie, în umezeala sufocantă. Norii erau ca o cenușă caldă. Dând să intre în scara blocului, a aruncat din obișnuință o privire spre demonstranții din curte, care stăteau în ploaie, unii cu umbrelă, alții fără. O privire a fost de ajuns ca să încremenească. Printre figurile anonime angajate să protesteze se vedea ca o flacără o femeie înaltă într-o rochie purpurie de seară. Vântul puternic, vestitor de furtună, îi făcea să fluture poalele grele de mătase, lipindu-i-le de picioarele suple care tremurau pe niște tocuri cui extrem de înalte. Fața, ca și machiajul ei, era ușor căzută, pomeții semănau cu niște pere lovite, iar la gâtul alb lăcrimau niște pietre false. Și totuși era minunată, așa cum se întâmplă cu o femeie frumoasă care se pregătește să îi tragă cuiva un glonț în cap. Marinka era, ea ridicase mâna cu un obiect negru și greu, care se uita după Maksim T. Ermakov cu o pupilă furioasă, ca de pasăre.

— Hei, hei... Maksim T. Ermakov s-a tras înapoi, simțind deodată că îi fuge pământul de sub picioare.

— O să-ți iasă pe nas lacrimile mele, ticălosule! a șuierat Marinka, și imediat obiectul negru și greu i-a smuls cu putere mâna din umăr, iar pe lângă Maksim T. Ermakov a trecut în zbor un burghiu fierbinte care i-a ras de pe tâmplă niște firișoare de păr.

— Jos! La pământ! au început să urle de undeva din depărtare niște voci de bărbat și Marinka, pășind pe tocurile cui, unduindu-și șoldurile ca o stripteuză, a ochit din nou.

Maksim T. Ermakov, ca un om obișnuit să se întindă numai pe așternuturi curate, nu se putea deloc întinde în praful de pe jos și continua să țopăie pe loc, cu mâinile întinse, ca un pinguin umflat. Încă un glonț a zburat foșnind în tufele mari. Pe creștetul lui Maksim T. Ermakov a căzut o picătură de ploaie rece, pe care, luând-o drept glonț, și-a închipuit-o fierbinte. Imediat a aterizat deasupra lui un trup de bărbat, izbindu-l cu mirosul de sudoare al costumului său iefin. Căderea pe asfalt, cu piciorul întors stângaci, a fost dureroasă, genunchiul trosnit s-a aprins ca o flacără. Maksim T. Ermakov a început să se zbată. Încerca să respire pe gură, dar în dinți îl lovea un stilou de fier ieșit din buzunarul cămășii celuilalt. Progrnozistul social care se prăvălise peste el se zbătea și el, la rândul lui, ca un apucat, dând din picioare ca și cum ar fi încercat să se târască pe asfalt, trăgând după el un Maksim T. Ermakov jumulit. Deodată s-a oprit, de parcă se pregătea să sară în sus din patru labe și, pentru o clipă, chiar a dispărut, dar s-a materializat din nou, de data asta parcă stors de vlagă. O picătură de sos gros și sărat s-a prelins în colțul gurii deschise a lui Maksim T. Ermakov, care a lins-o involuntar.

Icnind, Maksim T. Ermakov s-a eliberat de sub individul inert, care i-a făcut cu mâna moale un gest care semăna cu un salut. Primul lucru pe care l-a văzut când încă stătea pe jos a fost rochia purpurie muiată de apă. Doi prognoziști sociali o înșfăcaseră pe Marinka și o țineau cu mâinile la spate: la gât i se legăna, pendulând fără rost, podoaba din pietre false, iar sânii lăsați i se zăreau în decolteul adânc, lucru care îi conferea Marinkăi o asemănare ciudată cu un pește spintecat și eviscerat. Demonstranții din curte strânseseră tare rândurile sub umbrelele înghesuite, hotărâți să nu se lase alungați nici măcar de Doamna cu Coasa. La balcoanele închise cu

sticlă și grilaje apăruseră din loc în loc spectatori fantomatici care semănau cu locatarii unei grădini zoologice suspendate.

Maksim T. Ermakov s-a ridicat cu greu în picioare, strângând din dinți ca să suporte durerea din genunchiul rupt, și abia atunci s-a uitat mai bine la prognozistul social întins pe jos. Un securist ca oricare altul: o frunte îngustă cu un rid adânc, roz, un cap ras de culoarea fierului, o mică cicatrice pe bărbia tare ca un călcâi. Singurul lui semn distinctiv: era mort. Ochii larg deschiși, parcă lăcuiți, ai prognozistului social nu clipeau în fața picăturilor de ploaie; din capul care încasase glonțul curgea un sos gras, roșu, care se amesteca imediat cu ploaia și, diluat, se prelingea ca o firicel colorat spre gura de canal. „Ce mă privește pe mine, uite câți au mai rămas în viață", și-a spus în gând Maksim T. Ermakov, dar nu era așa. În gură încă mai simțea gustul sărat, ca de soia, al mortului, în piept încă păstra, ca un acumulator, încărcătura electrică a agoniei lui, iar diafragma încă păstra acea senzație de imponderabilitate care se spune că apare când din trup iese sufletul. Când securistul murise, el și Maksim T. Ermakov erau una și aceeași persoană. Trecuseră prin asta împreună. Mai aproape decât un preot, mai aproape decât un frate, Maksim T. Ermakov purta amprenta acelui om, iar acela, la rândul lui, plecase pe lumea cealaltă cu glonțul destinat Obiectului Alfa, ca și cum ar fi primit o epistolă care explica tot ce erade știut despre Maksim T. Ermakov.

Șfichiul tăios al ploii tot încerca să învie trupul greu, învelit în hainele ieftine și ude ca într-o mușama. În cele din urmă, unul dintre colegii celui ucis, un băiat cu un chip prelung, ca și cum mereu i s-ar fi scurs apă pe obraji, a dat fuga la cadavru, s-a așezat pe vine lângă el și a pipăit sub maxilarul deschis. S-a sculat încet și și-a scuturat degetele.

— Scârbelor! Dați-mi drumul, nenorociților! Dați-mi druuumul! zbiera Marinka, semănând în rochia fleșcăită cu un ardei roșu uscat și veșted.

O mulțime de prognoziști sociali, sprijiniți de niște polițiști care parcă ieșiseră din pământ, se luptau să o împingă în mașina de poliție, dar ea se împotrivea cu înverșunare, smucindu-se întruna și dând din fund.

Deodată toți, ca la o comandă, și-au întors capul spre dreapta și de acolo, dinspre strada Usov și dinspre Kremlin, a venit o Volga neagră și bătucită,

trecând printr-o baltă mare ca o lebădă neagră cu aripile ridicate. „Umflatul ăsta e întotdeauna la datorie”, și-a spus în gând Maksim T. Ermakov, ștergându-și fața udă cu palma tot udă. Ghicise imediat cine ar fi putut să se plimbe prin capitală într-o raritate sovietică demnă de expus într-un muzeu. Și nu greșise. Cel mai înalt prognozist social, care, din respect, se plecat până în pământ, a pornit iute spre mașina aceea neverosimilă cu umbrela deschisă, ca într-un film vechi, și sub cupola umbrelei a apărut un picior strâmb de bărbat într-o gheată simplă, ca un galoș. Omul care ieșise din Volga cu mișcări precaute, ca și cum și-ar fi pus în același timp și pantalonii, era Kravțov Serghei Evghenievici în persoană. De îndată ce primul căpățânos în stat și-a îndreptat spatele, ploaia s-a oprit ca prin minune. Soarele amurgului s-a ivit pe cer ca un gălbenuș care iese din coaja lui, strălucind fierbinte pe frunțile umede. Demonstranții din curte și-au închis umbrelele anemice și au apărut așa cum erau: speriați, surprinși, palizi, ca niște ciuperci otrăvitoare. Maksim T. Ermakov, șchiopătând și înjurând, s-a târât spre banca verde din curte, care, din cauza umezelii, părea proaspăt vopsită. S-a trântit pe ea, dându-și seama că nu mai are rost să îi pară rău de pantaloni.

Kravțov Serghei Evghenievici era nervos. Minunatul lui cap semitransparent era plin de pete plumburii, de parcă cineva îl acoperise cu sărutări fierbinți. Colțul gurii vinețiii îi zvâcnea ca o șopârlă. La locul faptei monstrul de stat apăruse în costumul de trening pe care Maksim T. Ermakov îl știa bine – cel cu vipușca destrămată. Descheiat la gât, treningul expunea vederii generale o cruce mare de aur, ca o turtă dulce, pe pieptul fără păr. Pe pielea ca de cadavru a lui Kravțov Serghei Evghenievici, aurul avea însă reflexe de oțel. După ce s-a oprit o clipă lângă securistul mort care își hlizea dinții la soarele senin, căpățânosul-șef a pornit șchiopătând spre Maksim T. Ermakov.

— Maksim Terentievici, fiți bun să-mi spuneți unde se află în momentul ăsta arma dumneavoastră personală, a zis el cu o furie rece, uitându-se fix la nasul lui Maksim T. Ermakov.

— La mine, unde să fie, a pufnit Maksim T. Ermakov.

Oare la ce se așteptaseră, să tragă în Marinka sau ce?

Sub privirea pătrunzătoare și periculos de scânteietoare a monstrului de stat, Maksim T. Ermakov s-a întins spre servieta sa care, ca un ficat bolnav, îl însoțea pretutindeni. Încuietoarea, care nu mai fusese deschisă de săptămâni în șir, îi dădea de furcă. Într-un sfârșit, Maksim T. Ermakov i-a venit de hac, iar din servietă s-a răspândit un miros de piele stătută și duhoarea de penicilină a unui hamburger mucegăit uitat înăuntru. A băgat mâna după obiectul greu care umfla servieta și, spre marea lui uimire, a scos suportul de marmură al setului de birou, înfășurat într-o cască de duș de damă.

— Pistolul dumneavoastră e la cetățeanca Egorova, care tocmai a tras în dumneavoastră, a spus cu voce egală Embrionul.

— Că fără dumneavoastră n-aș fi ghicit, a spus nervos Maksim T. Ermakov, scoțând din servietă cocoloașe de hârtie, blistere cu aspirină îngălbenite de când stăteau acolo și scrum de țigară.

— Luați-l, a zis Embrionul și i-a întins Makarovul împuțit cu patul înainte. Ați dat dovadă de o neglijență care ar fi putut să vă fie fatală și, pentru binele dumneavoastră, sper că așa ceva n-o să se mai întâmple.

— Vai, ce m-ați mai speriat! Vai, ce frică mi-e! Dar permiteți-mi să vă reamintesc, domnule Kravțov, că nu lucrez în departamentul dumneavoastră special. Și nu v-am cerut armă personală. Dacă vreți, puteți s-o luați înapoi, a zis Maksim T. Ermakov, zâmbind obraznic.

Dar a luat pistolul.

Ar fi rămas de pomină dacă s-ar fi urcat pe parapetul podului și, privind în râu, ar fi dus la tâmplă degetul arătător. Fără pistol, nu o să vadă niciodată cele zece milioane de dolari. Dar vai, Marinka! Chiar încercase să îl împuște, închisoarea o mănâncă. Nu îi păruse rău de hainele de designer care o să se demodeze cât timp ea o să stea la pârnaie și o să coasă mănuși?

— Dar cu cetățeanca Egorova ce-o să faceți? a întrebat într-o doară Maksim T. Ermakov, uitându-se și el la nasul securistului, pe care parcă era întipărită o cifră romană.

— O să fie pedepsită cu toată asprimea legii, a răspuns fără patimă monstrul de stat.

— Ei, ca să vezi! Doar sunt jocurile voastre blestemate, ce treabă are Marinka? Ați provocat-o, ați jucat-o pe degete, i-ați distrus creierii! Și nu numai ei, de fapt! A mai tras cineva în mine mai devreme, știați? Mi-a ras o bucată din ureche. Ce să mai zic de victimele catastrofelor, cu pistoalele lor de jucărie? Ce garanție am că vreun tată îndurerat n-o să tragă în mine cu adevărat? Ce-o să faceți, îl băgați și pe el la zdup?

— Da, a confirmat rece Embrionul. E vorba numai de sistemul de relații cauză-efect în cadrul căruia dumneavoastră sunteți un punct nevralgic. Unul dintre cele mai importante mecanisme ale relațiilor cauză-efect e legea. Și o s-o respectăm în vremurile astea tulburi fie că ne place, fie că nu.

— Bine, a zis Maksim T. Ermakov strângând în pumn patul umed al pistolului. Să nu așteptați vreo declarație de la mine. Și nu dau nici depoziții.

— N-o să fie nevoie de vreo declarație de la dumneavoastră, a spus cu dispreț căpățânosul. Vă reamintesc, dacă n-ați observat, că nu dumneavoastră sunteți victima crimei, ci altcineva. Mai mult, aș vrea să sper că n-o să puteți fi audiat ca martor din motive obiective. Din motive, cum să spun, de absență dintre cei vii.

— Vai, chiar așa sperați? a zis Maksim T. Ermakov, izbucnind într-un râs nervos; se zguduia de râs așa de tare, că îl dureau coastele. Poate c-ar trebui să mă împușc acum? Ați avut grijă să încărcați din nou pistolul? Că eu unul nu mă pricep, șefu'!

Monstrul de stat s-a înnegurat la chip, iar în jurul ochilor i-au apărut niște cute adânci, maronii, ca pulpa din compotul de pere. Gura i s-a strâmbat într-un zâmbet visător, care i-a trimis lui Maksim T. Ermakov un junghi în inimă. Amândoi s-au uitat în același timp la cadavrul prognozistului social care, în douăzeci de minute, parcă îmbătrânise cu câțiva ani. În jurul lui țopăia un lungan cu un aparat de fotografiat pe care i-l țăcănea mortului în față, de parcă ar fi încercat să stea de vorbă cu el într-o limbă păsărească. Între timp, în curte a trecut prin bălțile mari și argintii o ambulanță cu

girofarul pornit. Medicii, toți cu o față lungă și obosită, au scos din mașină o targă. După ce a terminat și ultima serie de păcănituri, fotograful le-a făcut medicilor un semn ca o invitație. Dar gestul lui a fost anulat de o smucitură a mâinii căpățânosului de stat: tot tabloul a încremenit, medicii s-au tras înapoi spre mașina lor, iar o femeie căreia îi ieșeau șuvițe grizonate de sub boneta de asistentă s-a așezat epuizată chiar pe bordură.

— Vă rog să vă uitați cu atenție aici, a zis Embrionul și s-a întors spre Maksim T. Ermakov, arătând spre mort. Fiți bun și spuneți-mi în ce constă diferența dintre dumneavoastră și omul ăsta.

— El e mort, eu sunt viu, a răspuns repede Maksim T. Ermakov și, când a încercat să tragă adânc aer în piept, a simțit din nou în coaste fiorul electric al agoniei celui mort.

Monstrul de stat a rămas o vreme tăcut. Pe puntea nasului său, la cifra romană V s-au mai adăugat imediat două unități: asta, împreună cu politețea sofisticată, era probabil semnul unei furii nebunești în care numai un agent superior cu mult sânge rece își permitea să se complacă. În cele din urmă, parcă scoțând cuvintele cu cleștele, a spus:

— Îl cheamă Sașa Novoselțev, n-are nici treizeci de ani și...

— Lasă în urmă o soție și doi plozi, a completat Maksim T. Ermakov cu un zâmbet ironic.

— Lasă în urmă o soție și un fiu mic, a zis mâhnit monstrul de stat. Și iată care e diferența dintre voi. Astăzi locotenentul Novoselțev a făcut cu simplitate un lucru pe care încercăm să-l obținem de la dumneavoastră de luni de zile. Gândim plan după plan, facem piruete complicate în jurul dumneavoastră, cheltuim sume enorme din fondurile statului – îmi pare rău că nu ajung în buzunarul dumneavoastră. Locotenentului Novoselțev nu i-a promis nimeni nici bani, nici glorie postumă. Nimeni nu l-a evidențiat, nu i-a spus că e deosebit. V-a apărat cu propriul trup ca să nu fiți lipsit de posibilitatea de a opri valul de nenorociri. A făcut-o pur și simplu, fără nicio ezitare. Dumneavoastră de ce nu puteți? Cu ce e mai prețioasă viața dumneavoastră decât a lui?

— E mai prețioasă pentru că e a mea, de câte ori să vă explic, a spus răbdător Maksim T. Ermakov. Poate că Novoselțev al vostru a fost un om bun. Dacă el, înainte de a veni să lucreze în comitetul vostru, s-ar fi sfătuit cu mine, poate că l-aș fi convins să n-o facă. Dar nu, a venit la voi. Și pe urmă s-a însurat și a făcut un copil. Și cine e vinovat, eu sunt vinovat? N-am nici o idee de ce a sărit azi în bătaia glonțului. Serios, n-am nici cea mai vagă idee. Nu-l cunoșteam pe Novoselțev deloc. Dar iată, încerc să mi-i închipui pe cunoscuții mei sacrificându-se și, ca să vezi, cu niciunul nu-mi iese. Singura situație în care i-aș vedea făcând așa ceva e o petrecere cu multă băutură, unde ei, amețiți, sar peste un foc de tabără. Și știu în Moscova sute de oameni. Inteligenți, creativi, care știu să facă bani. Și ce, toți sunt anormali? Toți greșesc? Dacă însă pentru dumneavoastră e mai important poporul, atunci iată cum e poporul. Poporul e cum sunt și eu.

Întâiul căpățânos în stat s-a strâmbat și și-a lins repede buzele vinețiii cu o limbă mică, tare și albă ca o bucată de cretă.

— Nu mi-ați spus nicio noutate, a zis el disprețuitor. Nu mă hrănesc cu iluzii. În ultimii cincisprezece ani cei ca dumneavoastră au ajuns o majoritate. Omul este valoarea supremă, iar omul sunt eu. Un Homo sapiens mândru, bucurându-se de confortul existenței sale. Până și ultimul nătărău dintr-o cocină de la mama naibii visează să ajungă așa ca tine – un manager care conduce o Toyota și care, dacă nu-i dator bani, crede că n-are nicio datorie față de nimeni. Dar dați-mi voie, Maksim Terentievici: norma nu e statistica. Chiar dacă noi rămânem cinci procente, un procent, tot aia e: noi suntem normali, nu voi.

— Datorie, patriotism, iubire de patrie, a comentat ironic Maksim T. Ermakov. Nu pricep cum poți să digeri toate astea, să le interiorizezi și să le accepți. Nu fac parte din ființa ta, din viața ta privată. Desigur, pentru stat e de dorit ca eu să le trăiesc cu toată ființa mea, dar pe mine la ce mă ajută?

— Da. Ce schimbări uimitoare! a exclamat căpățânosul, strângându-și degetele în pumn și răsfirându-le din nou, de parcă nu știa ce să facă pe moment cu ghemul acela de oase. Acum zece ani Obiectul măcar înțelegea care e subiectul discuției. Acum gata, nici vorbă de așa ceva. Sașa Novoselțev nu v-a învățat nimic azi. Nici eu nu pot să vă învăț nimic, pot numai să depun mărturie. Dragostea de Patrie e o trăire personală profundă,

e imposibil să scapi de ea pe cale rațională. Este un entuziasm aparte, care doarme puțin și lucrează mult. Este o credință puternic înrădăcinată, în pofida stării de lucruri din ziua de azi. Eu, dacă vreți să știți, nu pot să sufăr păpușelele Matrioșka, balalaicile, prostioarele astea de lemn colorate, urăsc văicărelile bețivilor, și când aud de „enigmaticul suflet rus" îmi vine să pun mâna pe pistol. Dar iubesc tot ce îmi face țara mai puternică. Îmi plac industria, armele. Îmi place progresul. Mă bucur când merg într-un vagon bun făcut în uzina din Tver sau când cumpăr niște ghete de calitate produse la Moscova. Îmi plac laboratoarele noastre secrete, unde îi întrecem cu mult pe inginerii occidentali. Vreau să fac parte dintr-o nație puternică, nu dintr-una slabă, și de aceea prețuiesc forța mea și a compatrioților mei. În ecuația asta, dumneavoastră, Maksim Terentievici, și cei ca dumneavoastră, sunteți nu niște reprezentanți ai speciei umane, ci o risipă de spațiu. Iertați-mi platitudinea, dar n-aveți nimic din ce nu se vinde pe bani.

— Sunt multe lucruri care se vând pe bani și pe care nu le am, și asta mă tulbură mult mai mult, i-a întors vorba Maksim T. Ermakov. N-aveți căderea să-mi faceți morală. Îmi place încălțămintea italienească, iar p-aia moscovită n-are decât s-o poarte cine a făcut-o. De ce să nu vreau ce-i mai bun pentru mine, doar pentru c-am avut bafta să mă nasc aici? De ce mi se bagă pe gât industria auto națională, care de o sută de ani încoace n-a produs nimic acceptabil? Firește, sunt gata să plătesc pentru calitate, pentru tehnologie avansată, pentru o mână de lucru calificată. Dar dumneavoastră și cei ca dumneavoastră mă faceți să plătesc lipsa calificării, lipsa de îndemânare, lipsa de creier, fușereala, și totul la prețul de pe piețele occidentale, în numele patriotismului. În asta constă viața noastră aici. Vă mirați că nu sunt gata să-mi jertfesc viața? Păi nu sunt gata să jertfesc nimic, nici măcar o oră din timpul meu, nici măcar o rublă.

— Dar de calitatea ciocolatei căreia binevoiți să-i faceți publicitate ce-aveți de spus? a zâmbit veninos monstrul de stat, descoperindu-și construcția stomatologică complexă, de fier parcă sau din aur.

— Eu nu produc ciocolată, a răspuns cu repulsie Maksim T. Ermakov. Eu produc reclame. E cu totul alt produs. Creația mea poate că nu se numără printre capodoperele mondiale, dar se ridică fără îndoială la standardele europene. Știu ce să spun și să arăt ca oamenii să consume cu plăcere

chestia asta care, în interior, e o porcărie. Dar de porcăria asta nu răspund eu, orice ați crede dumneavoastră. Și nu mai aruncați asupra mea răspunderea globală. Mai uitați-vă și-n ograda voastră, patrioților. Pentru voi, individul în sine, separat de colectivitate, este o ploșniță. I-ați zdrobit viața Marinkăi și nici n-ați clipit. Dar ați început să vă duceți la biserică, v-ați întărit îndreptățirea morală. Părerea mea e că simțurile voastre nici nu-i înregistrează de fapt pe oameni bucată cu bucată. Cât de mare trebuie să fie o adunare ca să vi se trezească sentimentul datoriei? O sută de inși? O mie? Păi așa distrugeți mii de omuleți, lucru pentru care stă mărturie istoria glorioasă a departamentului dumneavoastră. Și nu-mi mai scoateți ochii atâta cu crucea dumneavoastră de credincios, mai bine acoperiți-vă medalionul, închideți-vă jacheta, o să arătați mai cuviincios.

Încet, cu o grimasă de om bolnav, căpățânosul a tras în sus fermoarul de plastic, a ridicat gulerul de tricot până sub bărbia teșită.

— Deci n-ați învățat nimic din întâmplarea de azi, a concluzionat căpățânosul.

— Și de ce-ar trebui să învăț ceva? a făcut Maksim T. Ermakov, izbucnind în hohote. Vedeți doar cum au ieșit scenariile voastre de căcat, puteți să trageți și singuri concluziile. Ați aţâțat mânia populară, acum păziți-mă, țineți-o în frâu.

Monstrul de stat și-a strâns din nou pumnul înghețat și l-a întors pe toate părțile, de parcă voia să îl muște, dar nu știa din ce parte. În loc să facă asta, l-a agitat nervos spre medici, care se săturaseră de atâta stat și s-au pus alene în mișcare, ca niște rațe grase. Au pornit din nou cu targa spre prognozistul social întins pe asfalt. Când l-au ridicat, capul mortului se legăna nefiresc și Maksim T. Ermakov a văzut gaura neagră prin care ieșise glonțul și care semăna cu urma unei țigări stinse, strivite de tâmplă. În urma locotenentului care a dispărut în adâncul ambulanței s-a pornit un hămăit nebunesc: era ora la care locuitorii din zonă își scoteau la plimbare șarlele bătrâne cu ochi roșii. Toată haita din cartier se smucea în lesă, inclusiv cățeaua cenușie a bătrânei Kaliazina, care își târa ca o focă trupul gras, în timp ce stăpâna ei, care de-abia ținea pasul, se lupta să nu își piardă oribila pălărie galbenă de paie, proptindu-se pe picioarele anemice acoperite de vinișoare negre ca niște cârcei de viță-de-vie.

Maksim T. Ermakov stătea așa, ca un sac, pe banca udă. Nu se grăbea să se ridice. În loc să fie cuprins de beția triumfului, se simțea vlăguit; o insectă care îi bâzâia chiar sub nas l-a făcut să tresară și a fost cât pe ce să scape în iarbă pistolul care îi atârna în mâna inertă. Spectatorii crimei porniseră încetișor spre televizorul de acasă, unde aveau să vadă cam același lucru. Prognoziștii sociali s-au cărăbănit, lăsând, ca de obicei, două perechi identice, cu termosuri și sandvișuri.

— Domnule Kravțov, pot să vă întreb ceva? a strigat Maksim T. Ermakov în urma căpățânosului-șef, care pornise spre Volga.

— Ce? i-a aruncat el peste umărul stâng.

— Am o curiozitate: de unde mi se trage anomalia asta? De la mama și de la tata? Îi credeam niște oameni normali și niște filistini respectabili. Sau aici ereditatea n-are niciun cuvânt de spus?

— Ne-am ocupat de chestiunea asta, a răspuns sec căpățânosul-șef. Premise avea bunicul dumneavoastră, Valeri Dmitrievici Ermakov. Era, din punct de vedere obiectiv, un om foarte periculos.

Spunând acestea, căpățânosul numărul unu a intrat în Volga pe bucăți, îndoindu-se ca un scaun pliant, și maiestuoasa rablă a comitetului raional a pornit cu mare fală, chiar dacă a lăsat impresia că numai cu mare dificultate a reușit să ia curba din curte. Scélérat, scélérat, a murmurat Maksim T. Ermakov în urma lor și, preț de o clipă, a zărit în aerul tulbure și arămiu al amiezii, umbra colțuroasă a bunicului sprijinindu-se într-un baston fantomatic.

A trecut așa o oră sau poate mai mult. Probabil că mult mai mult. Maksim T. Ermakov stătea pe aceeași bancă lipicioasă și tot ce putea să facă era să fumeze țigară după țigară. În gură simțea că are parcă o mănușă veche de lână – groasă și lipsită de gust. Norii amurgului semănau cu o hârtie arsă, cu marginile înnegrite; pierduseră cu totul albeața din timpul zilei. Demonstranții din curte au dispărut câte unul, câte doi. S-au evaporat în amurgul apăsător, înghițiți de foșnetul întunecos al tufișurilor, până când nu a mai rămas decât unul singur, cel mai tenace, care s-a dovedit a fi, la o

privire mai atentă, o tufă gârbovită. S-au aprins felinarele și la lumina lor pâlpâitoare s-a văzut că aerul freamătă de insecte. Molii mari, de culoarea vrăbiilor, molii mici și cenușii – toate licăreau și zumzăiau de zor, ca și cum din felinare s-ar fi cernut făină. Pistolul scotea același miros acru și insuportabil dintotdeauna: Maksim T. Ermakov, care nu mai ținuse niciodată în mână o armă din care tocmai se trăsese, nu știa cum să se descurce cu fumul chimic pe care îl simțea în nări și în plămâni. Era atât de epuizat, încât până și gândul înviorător la cele zece milioane de dolari își pierduse farmecul. Maksim T. Ermakov încă mai simțea amprenta prognozistului social asupra lui, ca și cum ar fi fost un bolovan care ascunde în străfunduri un trilobit fosilizat. Amorțeala și slăbiciunea erau firești, având în vedere faptul că se trăsese în el și fusese supus la presiuni. Dar cum să facă să se miște din loc și să își vadă de drum? Sau să le dea naibii pe toate și să rămână acolo cu fundul lipit de bancă până o să moară.

În stânga, pe aleea care ducea la intrarea în bloc, s-a auzit un ciocănit rapid de tocuri, ca atunci când cineva scrie cu cretă o ecuație pe tablă. Era una dintre fetele bețivului Șutov. Maksim T. Ermakov a recunoscut-o: îi aducea destul de des alimente și mereu părea ba răcită, ba plânsă. Fusta groasă, șuie, brodată cu niște solzi liliachii stătea pe ea ca pe gard, iar genunchii osoși i se vedeau ca două fiare de călcat.

— Ce-ați pățit, vă e rău? a întrebat ea cu o neașteptată căldură omenească în glas, oprindu-se în dreptul băncii.

Maksim T. Ermakov și-a ridicat spre ea ochii umflați, dar această mișcare simplă a fost de ajuns ca să îi trimită un junghi prin creier, ca și cum cineva i-ar fi scos globii oculari cu două linguri.

— Ce s-a întâmplat? Arătați foarte rău. Puteți să vă ridicați?

Fata se uita cu atenție la Maksim T. Ermakov, mioapă și serioasă. Coafura îi era formată din câteva vârtejuri de culoarea sfeclei, fața prelungă, mai curând tencuită decât pudrată, ajunsese ca o coajă de ou. Totuși, ochii prostituatei erau surprinzător de senini și Maksim T. Ermakov s-a tulburat deodată.

— Pot să mă ridic, dar la ce bun? a mormăit el încetișor, băgând pe furiș pistolul în servieta moale.

Fata a mai stat o clipă să se gândească, jucându-se ca un copil cu încuietoarea genții mari de mușama argintie, care semăna cu un balon dezumflat din cele care se vând la târg, împrepună cu zebre și gândăcei gonflabili. Geanta goală foșnea în vânt, iar buclele fetei au căzut pe frunte, probabil din cauza efortului intelectual pe care îl făcea.

— Știți, nu e bine să stați așa, a spus ea în cele din urmă. Haideți cu mine. Nu cred că Vasili Kirillovici o să aibă ceva împotrivă.

Cu aceste cuvinte, fata i-a întins lui Maksim T. Ermakov o mână albă, plină de pistrui și l-a ajutat să se ridice de pe bancă. La atingerea ei, inima lui copleșită de mâhnire a tresărit. Palma fetei era uscată și rece. La urma urmelor, de ce nu? Doar trebuia să îl scoată cineva din râpa adâncă în care căzuse. Și, într-adevăr, nu i-ar fi stricat să se învioreze un pic. S-a urnit cu greu și a pornit împleticindu-se în urma fetei, uitându-se la fundul ei plat, strâns în fustă. Dacă era să fie cinstit, nu o găsea deloc atrăgătoare. Dacă se făcea de rușine față de ceilalți bărbați din capitală? Chiar dacă și-ar fi imaginat-o în patul lor comun, în locul prostituatei, pe Liusia cea Mică, mirosul fetei ar fi distrus totul: era un miros de spital, de clor și de stambă. Oare de ce, dacă tot se farda așa de mult, nu folosea și parfum? Și de ce își lăsa spatele descoperit dacă spatele ei arăta ca un abac de birou?

Liftul s-a oprit la etajul cinci, chiar vizavi de ușa bordelului, și Maksim T. Ermakov abia s-a abținut să apese butonul pentru etajul șapte. Mușcându-și buza de jos, fata s-a apucat să sune la sonerie: o dată lung, de trei ori scurt, pauză, apoi un tril sofisticat și nu lipsit de ritm, care i-a amintit imediat lui Maksim T. Ermakov de maică-sa, de pianul și de elevele ei. De cealaltă parte a ușii s-au auzit niște pași domestici de bărbat și Maksim T. Ermakov și-a îndreptat spatele.

— Sașenka, în sfârșit, slavă Domnului, s-a auzit o voce moale și familiară de bas, iar în ușă a apărut bețivul Șutov, care era de nerecunoscut.

În primul rând, era absolut treaz, și treaz ca de cel puțin o săptămână. Dispăruseră ridurile caricaturale și pungile cenușii de sub ochi; în locul lor

apăruseră trăsăturile ferme ale unui bărbat de vârstă mijlocie – un chip slav, cu niște pomeți colțuroși și cu nasul în formă de fluier. Bărbuța roșcată a proprietarului apartamentului, deși tot strâmbă era, devenise mult mai aspectuoasă. Șutov era îmbrăcat în niște pantaloni decenți, albi ca hârtia, în picioare avea niște papuci noi de catifea, iar cei de odinioară, cu talpa ruptă, se aflau, ca un lucru respectabil și util, într-un colț apropiat.

— Bună seara, a zis Șutov, schițând o plecăciune spre Maksim T. Ermakov, ca și cum ar fi avut în față un necunoscut. Sașa?... Vă rog să mă scuzați, s-a adresat el musafirului neașteptat și, după ce a apucat-o pe fată de brațul cât un chibrit, a tras-o în întunericul holului.

„Ei, ca să vezi, o cheamă Sașa, ca pe locotenentul ăla", s-a mirat Maksim T. Ermakov, studiind cu multă curiozitate anticamera speluncii. Din tavan, așa cum se cuvine în astfel de locuri, un bec neacoperit atârna la capătul unui fir negru și deprimant, care te ducea cu gândul la spânzurătoare. În stânga era o ușă care cândva fusese albă și ducea probabil la baie, se îngălbenise cu trecerea timpului și de-abia se mai ținea în balamale. Și totuși, în cuier erau destul de multe haine cuviincioase puse pe umerașe, iar pe podeaua proaspăt spălată, ca niște bărci în radă, stăteau aranjate cu grijă niște ghete, vreo cinci sau șase perechi. Șutov și fata au șușotit o vreme între ei, iar cuvintele ininteligibile ale stăpânului apartamentului sunau pline de un reproș întrebător. Fata îi răspundea cu vehemență, trăgând de mărgelele de sticlă de la gât. „Ce, dacă vrei să te folosești de serviciile lor ai nevoie de recomandări speciale, ca într-un club londonez?" și-a spus Maksim T. Ermakov, care începuse să se enerveze pe covorașul de cauciuc cu inscripția Welcome.

— Ei, ce să zic, ai dreptate, Sașenka, ai dreptate, în sfârșit, a zis Șutov ușurat, adresându-se și lui Maksim T. Ermakov, ca și cum abia atunci îl recunoscuse; i-a aruncat un zâmbet reținut, care nu îi dezvelea toți dinții.

Fata a zâmbit și ea repede peste umăr și și-a smuls de pe cap vârtejurile de culoarea sfeclei. De sub peruca roșcată a ieșit la iveală un păr drept, umed la tâmple și care cu siguranță nu cunoscuse vopseaua coaforului: din loc în loc se vedeau niște șuvițe argintii, ca o ață de pescuit.

— Bine, Vasili Kirillovici, atunci mă duc să mă schimb, a zis fata și, strângând peruca în pumn, s-a făcut nevăzută.

— Iar dumneavoastră, Maksim, nu stați așa, intrați, l-a invitat bucuros proprietarul apartamentului, împingând în fața lui Maksim T. Ermakov niște papuci identici cu ai lui, din catifea, noi-nouți.

— Știți, e prima oară când vă văd nebăut, a îngăimat cu o sinceră nedumerire Maksim T. Ermakov.

Șutov cel de nerecunoscut a zâmbit din nou, mustăcind.

— O să fiți surprins, Maksim, dar, de fapt, nu beau deloc.

Maksim T. Ermakov avea, într-adevăr, de ce să fie surprins. Uitându-se în jur năucit, l-a urmat pe Șutov într-o cameră mare de culoarea cartonului și primul lucru pe care l-a văzut acolo a fost un iconostas de un auriu strălucitor, care i-a evocat imediat, fără să știe de ce, un teatru de păpuși. Siluetele convenționale și plutitoare ale personajelor erau unele mai mari, altele mai mici. O Maică a Domnului cu sprâncenele ridicate ținea în brațe, ca pe o jucărie împopoțonată, un Hristos miniatural cu o mină gravă și cu trăsături de adult. În fața iconostasului, niște lumânări ardeau cu o flacără portocalie ca de caramel; de pe fiecare dintre ele se prelingea o lacrimă de ceară. Lumina lumânărilor juca pe aurul nimburilor și, gândindu-se cum ar fi dacă o asemenea extensie a capului omenesc ar fi posibilă, Maksim T. Ermakov a simțit că i se face părul măciucă.

— Dragii mei, dați-mi voie să vă fac cunoștință cu un prieten. Îl cheamă Maksim, a zis Șutov, adresându-se oamenilor care umpleau încet încăperea. Se pare că a trecut printr-o experiență dificilă. Sașa l-a adus.

— Toți cei de aici am trecut prin experiențe dificile, așa că fii bine-venit, a spus cu o voce plăcută și sâsâită un bătrân îndesat, care stătea cel mai aproape de el și care s-a ridicat ușor de pe scaun, în numele celor prezenți.

Bătrânul avea un barbișon galben, ascuțit, și o aluniță de culoarea mazării fierte pe o nară umflată. „E cel cu bastonul”, l-a recunoscut Maksim T.

Ermakov și a făcut o plecăciune stângace.

Mulți dintre cei din cameră îi erau întrucâtva cunoscuți. L-a văzut pe tânărul cu urechi clăpăuge, cufundat în sine până în creștetul său ascuțit, umbrit de o buclă blondă; a văzut și sperietoarea pe care o întâlnea uneori în lift, numai că sperietoarea devenise un individ oarecare, cu figură de intelectual, chelie, cu ochelari pătrățoși și cu o urmă de arsură pe obrazul drept, care semăna cu o omletă cu șuncă. Erau acolo și fetele – Maksim T. Ermakov nu le-ar fi recunoscut cu niciun chip dacă nu ar fi primit de la ele o dată la trei zile sacoșa cu alimente. Fețișoara lor palidă, lipsită de orice machiaj, își pierduse și ultima urmă de frumusețe, dar căpătase în schimb o delicatețe ciudată, spectrală, ca a petelor albe din negative sau din fotografiile făcute cu aparatul Röntgen. Fetele erau îmbrăcate și mai caraghios decât atunci când umblau în uniforma lor de prostituate: niște bluzițe ca un sac, fuste lungi, toate fără nicio tăietură, de culori închise sau cu floricele mici, ca un fel de mușețel de la farmacie. Dacă te uitai mai bine, devenea limpede că hainele de pe ele fuseseră cumpărate din aceleași magazine ieftine ca și fustițele lor sclipicioase și scurtele din blănuri ciufulite: din loc în loc se zărea câte o danteluță jalnică cu firișor de lurex sau câte un buzunăraș tighelit trădau originea hainelor, deloc destinate pentru vreun loc de rugăciune.

— Ce faceți aici, sex în costume de bal mascat? a întrebat precaut Maksim T. Ermakov, adresându-se în primul rând bătrânului gras.

Toată lumea a râs, fără să se supere și fără intenția de a-l jigni; numai fetele zâmbeau forțat și una dintre ele, cu sprâncenele negre ca ale unui bărbat, s-a acoperit de niște pete roșii ca niște maci.

— Mă tem c-o să vă surprindem din nou, Maksim, s-a băgat Șutov în vorbă, dezvelindu-și din nou dintele din față, dar toate fetele noastre sunt virtuoase și multe dintre ele sunt virgine.

Atunci Maksim T. Ermakov s-a tulburat cum nu i se mai întâmplase de la vârsta de zece ani, din momentul acela groaznic când băiețelul vecinilor îi dăduse să se uite peste o revistă porno făcută sul, dar Maksim T. Ermakov se zăpăcise și o scăpase pe jos, în văzul tuturor. De când sexul devenise o nevoie firească, pe care și-o putea satisface în diverse feluri, începuse ca în

inocență să vadă ceva necuviincios. Maksim T. Ermakov se simțea înfierbântat de parcă intrase în saună cu un palton de lână.

— Ia stați așa, nu sunteți cumva Ermakov din jocul pe calculator? l-a abordat deodată cu interes un bărbat care stătea vizavi de el, cu umeri înguști și cu un cap suprinzător de mare, cu o frunte galbenă, cât un ceaun.

— Ei, să zicem, a pufnit Maksim T. Ermakov, încercând să ghicească dacă omul nu lucrează cumva la comitetul special.

— A, asta era, a spus cântător bărbatul cu o voce de tenor. Am doi băieți, unul într-a șaptea și celălalt într-a noua, și-l joacă întruna, nu se pot dezlipi de monitor. Cartea au lăsat-o baltă, cel mare a renunțat la box, puteți să vă imaginați? Uite ce nenorocire au mai inventat! Și așa e jumătate de școală. Și nu poți să faci nimic!

— Scrieți-i o scrisoare președintelui, l-a sfătuit acru Maksim T. Ermakov. Să închidă chiar el tâmpenia aia. O să fiu pentru.

Bărbatul s-a uitat în sus la el cu niște ochi înlăcrimați, împăienjeniți de niște necazuri nu foarte vechi cărora el, după toate aparențele, nu prea le făcea față. Se pare că familistul cu umeri înguști era dintre cei care se lasă zdrobiți de loviturile sorții, care își găsesc răspunsurile cu întârziere, fiind cât pe ce să sfârșească sub roțile unui tramvai, și care uneori, în disperare de cauză, invocă dreptatea, inclusiv în fața propriilor copii, tulburați, la rândul lor, de ravagiile pubertății. Un individ foarte ușor de citit, deși cumva șlefuit, pentru că trăsăturile delicate ale bărbatului, parcă strivite de bolovanul rațiunii pe care îl purta pe umeri, s-au netezit și s-au îndulcit.

— Dar ce spun eu, a zis el cu un zâmbet vinovat, dumneavoastră aveți cel mai mult de suferit de pe urma jocului ăstuia. Dați-mi voie să mă prezint: Lukin, Ivan Antonovici. Nu-i cine știe ce de capul meu, predau geografie la Școala Numărul 2, dar, dacă aveți nevoie de mine, sunt la dispoziția dumneavoastră.

Cu aceste cuvinte, bărbatul s-a ridicat ușor și i-a întins lui Maksim T. Ermakov o mână osoasă, acoperită cu niște firișoare de păr aspre și negre. Maksim T. Ermakov a atins cu circumspecție acest obiect leșinat,

imaginându-și imediat o clasă întreagă de adolescenți ticăloși pentru care un asemenea profesor de geografie nu putea fi decât un prilej etern de distracție și ținta perpetuă a tuturor glumelor. Atunci, imediat după Lukin, au început și ceilalți să se ridice și să se prezinte. Gleb Nikolaevici, Vitia, Irina, Sveta, Igor, Petrovici, Volodia, Ilia... Lui Maksim T. Ermakov i s-a părut pentru o clipă că fețele celor prezenți se învârt ca într-un carusel în aceeași direcție, iar numele – în direcția opusă. Nu era nimic, putea să le pună cap la cap și mai târziu. Noului musafir i s-au adus simultan două scaune – unul subțire și pricăjit, celălalt masiv, cioplit grosolan, cu un sacou în carouri întins pe spătar ca o pelerină caucaziană. Maksim T. Ermakov l-a ales pe cel fără haină, după ce și-a spus că acolo sigur nu stă nimeni să își bată capul cu mobila.

Principala piesă de mobilier era o masă mare și ovală, în jurul căreia se strânsese ciudata societate. Era acoperită cu o față de masă nu tocmai curată, șifonată ca un cearșaf. Pe fața de masă, în modul cel mai artistic, se lăfăia o natură moartă: câteva sticluțe de vodcă începute și pline de urme de degete, niște păhărele tulburi, o doză de bere care din când în când scotea câte un șuierat. Tot acolo, pe niște farfurii îngălbenite, dacă nu chiar pe fața de masă, erau gustările: chipsuri, scrumbii roșii, niște pește scump cu o carne moale și albă, niște felii de parizer, doi pui făcuți la grătar, cu siguranță cumpărați de lângă metrou. Dinspre natura moartă venea o duhoare care îți muta nasul din loc. Adulmecând, Maksim T. Ermakov a identificat sursa: feliile de salam se uscaseră, iar peștele nobil se umflase și începuse să semene cu o franzelă.

— Salamul vostru e stricat, a spus el, de teamă că oamenii aceia ar fi putut să înceapă să-l trateze cu mâncarea lor urât mirositoare și aproape neatinsă.

Șutov, care se așezase în capul mesei, a ridicat mâinile ca să îl liniștească, dar nu a apucat să zică nimic, pentru că s-a deschis larg ușa și în cameră a intrat Sașa, care se schimbase. Pe capul Sașei era legată strâns o basma extrem de simplă, de stambă, iar la gât, în locul mărgelelor de sălbatic, se vedea o cruciuliță de plumb cât o muscă. Fără machiaj, chipul Sașei era de un roz uimitor de delicat, cu mici pistrui care parcă îi alunecau de pe frunte spre obraji, ca într-o clepsidră. În mâini avea un ceainic mare, pântecos, din porțelan, pictat cu flori albastre.

— Vasili Kirillovici, vă rog să mă scuzați c-a durat atât, am făcut ceaiul, a spus ea, înaintând cu grijă cu ibricul fierbinte.

Celelalte fete au intrat și ele în priză imediat, au tras spre mijlocul mesei natura moartă cu alcool și în fața mesenilor au apărut niște căni de toate felurile, de la cele din porțelan Kuznețov, cu marginea aurie ciobită, până la cele de copii, albastre cu buline albe. Separat, pe farfuriuțe, fetele au servit niște feliuțe subțiri de pâine cenușie și caise uscate. Ceaiul turnat pe ciocul gros al ibricului împreună cu frunzele opărite era abia gălbui. Unii luau un vârf de zahăr cu lingurița și îl amestecau în băutură, alții se abțineau. Înainte de a trece la masă, toți au făcut schimb de cruci cu prietenie. Maksim T. Ermakov se uita la tot ritualul ăsta cu ochii holbați.

— A, da, Maksim, dumneavoastră nu țineți post, și-a adus aminte Șutov și i-a spus Sașei: Aveți ceva pentru musafir?

— E niște caș proaspăt, l-am cumpărat pentru acasă, a răspuns ea vioaie. Îl aduc acum.

— Aduce Sașa acum, a zis Șutov, întorcându-se spre Maksim T. Ermakov. Dar ce-i pe masă să nu atingeți, e numai pentru decor. În caz că apare deodată sectoristul în inspecție sau vine altcineva.

— Dar, de fapt, ce se întâmplă aici la voi? a întrebat Maksim T. Ermakov, care nu se mai putea abține. Ce sunteți? O sectă interzisă? Sau poate încă vreun comitet special de stat? Uite, și șeful de la FSB a venit azi tot cu o cruce pe lanțul de aur. Sau, dimpotrivă, poate că sunteți de la CIA.

— Nuuu, ce spuneți, Maksim, ce FSB, ce CIA, a protestat Șutov fără vigoare. Noi suntem pur și simplu oameni. Deși nimic nu-i mai greu de înțeles deâct asta. O să vă povestesc pe scurt. Din moment ce sunteți aici, aveți dreptul să știți.

Șutov Vasili Kirillovici, doctor în științe tehnice, fusese dat afară de perestroika din institutul său de cercetare fără niciun ban în buzunar și puternic complexat de inferioritatea produselor sale pe piață – fusese găsit vinovat pentru toți anii pe care îi petrecuse lucrând la niște mărci de oțel

neconcurente (lucru care, mai apoi, s-a dovedit a nu fi adevărat). Soția lui Vasili Kirillovici, o blondă focoasă, puțin cam durdulie, care considera că seamănă cu Marilyn Monroe, a divorțat repede de el și s-a căsătorit cu un neamț plin de bani care făcea negoț cu încălțăminte. Când a fugit în RFG, l-a luat cu ea și pe fiul lor, Alioșa. După ce și-a însușit de la Fritz-ul ei federal, roz-bombon și pufos noțiunile lumii civilizate despre ce se cuvine și ce nu se cuvine, a început să îi ceară cu pendaterie lui Șutov pensie alimentară, chiar și când nu avea nevoie de nimic. Ea nu simțea, prin multele straturi ale bunăstării care o învăluise, fragilitatea metafizică a felului în care se juca ea cu zerourile, în timp ce Șutov, care pe atunci chiar bea mult, vedea că lumea întreagă este roasă de mici găuri negre, fiecare adâncă până la capătul Universului.

Experiența dificilă a lui Șutov făcea parte dintr-un scenariu cât se poate de obișnuit, dar deodată au început să i se întâmple lucruri neobișnuite. Deodată a început să vadă oameni. Firește, și înainte îi vedea mereu: un moscovit în metrou uneori nu are unde să își îndrepte privirea decât în spinarea altuia sau în genunchii strânși ai unei femei îngropate în sacoșe. Dar până atunci oamenii pe care îi vedea erau părți fără un întreg; mulțimi de oameni apăreau și dispăreau ca un abur, fără să solicite niciun gând din partea lui și fără să aibă un viitor. Oamenii însă deveniseră din ce în ce mai mulți, populația Moscovei parcă se dublase. Alungați din institute de cercetare, din atelierele înghețate ale uzinelor, bărbați și femei, îmbrăcați diferit, dar purtând cu toții aceleași fețe palide și încălțări groaznice, parcă arse, nu se grăbeau să plece nicăieri. Moscoviții nu mai aveau loc să alerge, masele de oameni erau tot mai numeroase și mai compacte, astfel încât un om ocupat nu mai avea pe unde să treacă. Pe culoarele de trecere dintre stațiile de metrou apăruse un sunet specific, răgușit, așa cum se întâmplă când intră salivă într-un instrument de suflat. Șutov, care degeaba să străduia să își amorțească mintea inteligentă cu vodcă otrăvitoare, și-a dat deodată seama că nimeni nu are nevoie de toți acei oameni care năvălesc pe străzi. Fiecare era singur, pe cont propriu, ca un spin în ochi de care nu poți să scapi.

Umplut de oameni din Moscova și abia mai dându-și seama cine este el, Șutov s-a apucat de diverse ocupații: strângea piulițe la un service de mașini cu legături în lumea interlopă, unde noaptea aduceau mașini străine care,

după mirosurile sufocante din cabină, sigur aparținuseră cuiva, iar spre dimineață din ele rămâneau numai cocoașele strivite ale scaunelor; dădea meditații, băgând cu forța matematică de școală în căpșorul fetelor cu păr vopsit, care se împotriveau cu multă sârguință. Dar cel mai mult a lucrat ca distribuitor: comercializa și casete video, și haine de blană de damă care semănau cu niște căpițe de fân roșcate și cenușii, și prafuri vegetale tămăduitoare ambalate în pliculețe opace de plastic. Odată a venit la taraba lui un popă tinerel cu pieptul îngust și cu o tuse cumplită, ca să îi ceară niște ierburi pentru răceală. De la el, peste câteva zile, Șutov a aflat Cine are nevoie de toți oamenii de pe pământ.

Credința și năzuința spre Dumnezeu i s-au părut lui Șutov niște lucruri atât de firești, încât aproape nici nu mai înțelegea cum trăise până atunci fără ele. În același timp, multe lucruri din lumea înainte ascunsă de un văl tulbure s-au luminat. Șutov vedea că oamenii care se considerau a nu fi utili nimănui primesc ușor jignirile care îi umilesc în existența lor și consideră că e mai presus de ei cel care a reușit să adune fie și un bănuț în plus. Vinovați de sărăcia lor, puși în imposibilitatea de a-i învăța pe copii și de a-i hrăni pe bătrâni, oamenii deveniseră neglijenți: nu mai spălau ferestrele, nu-și mai spălau hainele, deși erau bolnavi, nu se duceau la doctor cu anii. Și mai puțin se îngrijeau de curățția sufletească. Oamenii tratau cu dispreț ceea ce cândva acceptaseră din Cele Zece Porunci, considerând în mod paradoxal că „să nu ucizi” și „să nu furi” sunt rămășițe din perioada sovietică. Noua realitate le demonstra că tocmai asta trebuie să faci, să ucizi și să furi, iar cine nu putea trebuia să își dea pumni în cap. Fostul coleg de laborator al lui Șutov („Uite-l”, a zis Șutov, arătându-i lui Maksim T. Ermakov un domn gras, deloc sănătos, cu buzele vineții ale unui cardiac, care îi zâmbea în ceașcă din celălalt capăt al mesei) trăia din reparații mărunte făcute la televizoare prăfuite din perioada sovietică, dar se rușina sincer că nu merge într-un Mercedes. Costa foarte mult să fii om: sute de mii, milioane de dolari. Populației „acestei țări” i se prezentaseră noi eroi: oameni de afaceri de succes, domni încrezători cu ochi cameleonici și cu niște cravate scumpe, nemaivăzute, despre care se spunea că obținuseră totul numai prin talent și muncă. Puteai să înnebunești când te gândeai că și tu trebuie să fii ca ei, dar, în întunericul în care moscoviții își duceau viața, pur și simplu ratai șansele, te pierdeai, te întorceai să cauți răscrucea la care o apucaseși pe un drum greșit, dar nu întâlneai decât ziduri. „Să nu fiți slabi”, asta era

învățătura eroilor din naivele cărți sovietice, și oamenii neștiutori credeau, deși cei mai mulți dintre ei de-abia dacă aveau putere să își strângă mâinile goale în pumnii scofâlciți. Era culmea necuviinței să îți invoci onestitatea ca să îți justifici eșecul: adolescenții din noua generație de copii precoce, albi ca zerul, ar fi fost în stare să îi și omoare pentru asta pe părinții lor. Nicicând Cele Zece Porunci nu fuseseră mai disprețuite. Ca urmare, până și trupul oamenilor a început să se schimbe: bărbaților li se întâmpla ceva la coloana vertebrală, pe care nu mai reușeau să o țină dreaptă, femeilor le creștea mustață.

Atunci Șutov, transfigurat de experiența lui religioasă, a început să caute peste tot oameni ca el, pentru că Dumnezeu îi întărește pe toți, dar omul slab are nevoie de interlocutori tereștri. Pe unii i-a întâlnit în biserică, alții au apărut, îmbătrâniți și zdrențăroși, din viața lui trecută, cu alții a intrat în vorbă după ce le-a surprins privirea pierdută într-o stație de metrou.

— Vă rog să mă înțelegeți, Maksim, nu suntem o sectă, îi explica Șutov, turnându-i lui Maksim T. Ermakov niște ceai tulbure, care devenise cafeniu. Sectanții mereu pretind că au monopol asupra adevărului absolut și anunță că poimâine vine sfârșitul lumii. Noi suntem niște ortodocși obișnuiți, ne adunăm pur și simplu și vorbim între noi despre cele spirituale și lumești.

— Dar de ce, dacă tot vă ascundeți, nu vă duceți la mănăstire? a întrebat Maksim T. Ermakov, în continuare nedumerit. Acolo puteți să faceți întruniri nestingheriți, și polițiștii nu cred că dau buzna în mănăstiri cu cizmele lor murdare.

— Nu e chiar așa de simplu, nu primesc pe oricine la mănăstire. Acolo, de exemplu, nu-i primesc pe cei cu minori în grijă. Și apoi, cei de aici sunt laici, n-au chemare pentru viața monahală. Poate doar Sașa să aibă...

Șutov s-a uitat cu blândețe la asistenta lui, care s-a îmbujorat atât de tare, încât fața ei, și așa pistruiată, semăna în ochii lui Maksim T. Ermakov cu o ciupercă Amanita.

Zâmbind ușor și mângâindu-și barba, Șutov și-a reluat povestea. Îi vedea pe oameni ca mai înainte, dar simțea în plus o nevoie arzătoare de a sta de vorbă cu ei. Își dădea seama că munții de vinovăție care le fuseseră aruncați

oamenilor în spinare – pentru lipsa lor de succes, pentru felul în care arăta societatea sovietică, pentru represiunile staliniste și pentru ocuparea țărilor baltice – îi împiedică să își vadă adevăratele păcate individuale. Cocoșați de povara vinovăției istorice, oamenii au încetat să se mai ocupe de ei înșiși, considerându-se singuri niște rebuturi și niște gunoaie fără valoare. Și totuși, ceea ce se pregătea Șutov să le aducă la cunoștință era așa de simplu, că nu putea fi cuprins în cuvinte. Era ca aerul pe care nu îl vezi și pe care degeaba încerci să îl prinzi în mână. Șutov însă a perseverat. Cu ajutorul unei mașini de scris cam vechi, care imprima literele strâmb, umpluse de cerneală munți de hârtie. Căuta formulări potrivite și le găsea. Sub masca negustorului insistent care vinde mărunțișuri, intra în vorbă cu oamenii posaci, o căuta cu lumânarea, era înjurat în toate felurile, iar odată, într-o discuție cu doi tineri rași în cap care duhneau a ceva tulbure, fierbinte, visceral, și-a pierdut patru dinți și s-a ales cu o coastă ruptă.

— Dar la ce vă trebuie asta? l-a întrerupt nemulțumit Maksim T. Ermakov. Las' să propovăduiască popii, că doar e obligația lor. Biserica trebuie să facă asta, nu dumneavoastră!

— Vedeți dumneavoastră, nu-i ușor de înțeles, dar Biserica îl servește pe Dumnezeu, nu pe oameni, a obiectat Șutov liniștit, mijindu-și ochii și fixând cu privirea un punct din spațiu. Principala sarcină a Bisericii este să păstreze de-a lungul secolelor esența și forma credinței. Slujbele bisericești de peste an sunt un mijloc de perpetuare a Sfineti Scripturi, prin care cuvântul Domnului e adus în prezent. Desigur, prin Biserică sunt ajutați și sărmanii și bolnavii și se fac tot felul de donații. Da, în cazul ăsta, biserica este numai un loc de întâlnire în care oamenii rezolvă niște chestiuni laice prin gesturi filantropice. Confesiunile creștine occidentale sunt mai implicate în viața socială decât ortodoxia. E ca diferența dintre știința aplicată și știința fundamentală. Ortodoxia e fundamentală, orientată cu totul și cu totul spre Dumnezeu. În schimb, pe mine mă motivează niște preocupări lumești. Credeți că mă țin de capul oamenilor? Nu, ei vin la mine. Cum să vă explic? Merg, mă uit și pun ochii pe cineva. Mă mai uit o dată și gata, e ca dragostea la prima vedere, numai că e o dragoste fraternă, creștinească. Numai să nu credeți că mănânc bătaie în fiecare zi! Rareori mă înșel în privința oamenilor.

Și totuși, Șutov făcuse și greșeli. Apăruse la un moment dat în preajma lui un adept pe nume Kuzovlev, un tânăr priceput la vorbe și cu o frezăimpresionantă; avea un păr atât de negru, încât ai fi zis că îi turnase cineva cerneală în cap. Acest Kuzovlev, de profesie critic de film, îl ademenise pe Șutov cel lipsit de experiență să li se adreseze oamenilor nu pe stradă, ci pe scară largă și de la distanță. Din manuscrisele pe care Șutov le ținea legate într-un dosar și care începuseră deja să se îngălbenească și să se fărâmițeze au ieșit patru articole de ziar care, spre mirarea lui Șutov, au văzut lumina tiparului – unul chiar într-un tiraj de aproape două sute de mii de exemplare. Au urmat ecouri emoționante din partea cititorilor. Șutov devenise deodată popular, era invitat la televiziune.

— Ce chestie! s-a minunat Maksim T. Ermakov. Uite câte chestii se întâmplă. La noi, la intrarea în firmă, sunt demonstranți din toată țara, dar n-am văzut niciodată nicio cameră de filmat. Un jurnalist de doi bani, o cunoștință de-a mea, mi-a explicat că n-am cum să fiu newsmaker cât timp nimeni nu plătește nimic. Atâta lucru pricep și eu, că nu m-am născut ieri.

— Nu uitați că vorbim acum de anii nouăzeci, i-a amintit Șutov, ridicând în sus degetul arătător. Totul încă fierbea, clocotea, iluziile inteligheției îi influențau până și pe noii eroi cu cravată de mătase. Atunci în presă se mai strecura gratis și câte un strop de adevăr. Dar pentru mine, știți, experiența mediatică nu s-a terminat cu bine.

În studioul de televiziune inundat de o lumină fierbinte, ca la plajă, pe un podium de sticlă în care se reflectau neplăcut picioarele celor care călcau pe el, se aflau cinci invitați. Vecinul lui Șutov de pe canapeaua învelită în postav era un domn gras cu o față de băiețandru descurcăreț, cu niște buclișoare pomădate și cu obraji bucălați, bine bărbieriți, ușor sidefii. Când microfonul ajungea la Șutov, el vorbea pătimaș și expresiv, dar gâturile camerelor de filmat îl zăpăceau atât de tare, încât abia dacă îi auzea pe ceilalți. Între timp domnul cel gras – reprezentantul unei bănci importante – se uita la Șutov cu o poftă din ce în ce mai mare. Când s-a încheiat înregistrarea și luminile din platou s-au stins, l-a luat pe vecinul său de cot, ca o damă.

— Eu sunt cel de care aveți nevoie, a zis el cu subînțeles, pipăindu-l afectuos pe Șutov prin mâneca sacoului.

— Ce vreți să spuneți? s-a minunat Șutov.

Era mereu dispus să stea de vorbă cu un om, dar bancherul acela cu înfățișare de amoraș nu îi stârnea nicio umbră din empatia care îl aducea pe Șutov chiar și în compania celor mai disprețuiți și mai periculoși indivizi.

Bancherul s-a mulțumit doar să îi facă vesel cu ochiul. În penumbră, ochii lui își pierduseră strălucirea de celofan pe care o avuseseră în lumina reflectoarelor. Străinul l-a condus pe Șutov cel nedumerit într-o magazie a tehnicienilor, unde pe jos șerpuiau niște cabluri prăfuite, iar pe masă se afla o farfurie de supă îngălbenită, de forma unui craniu, cu nouă chiștoace uscate. Aici bancherul s-a tras un pic în spate și l-a examinat pe Șutov din creștetul cu părul lins până la ghetele noi, chinezești, din piele sintetică neagră, în care se vedea cum Șutov își frământă degetele. Bancherul părea să se gândească dacă să îl achiziționeze pe Șutov ca să îl pună să stea la intrarea în sufragerie, ca pe un obiect decorativ.

— Ei, foarte bine, foarte bine, n-am ce zice, a concluzionat acest om de neînțeles, în mod clar mulțumit de examinare. Chiar foarte convingător. Poporul nostru adoră așa ceva. Tot ce ne mai trebuie acum e un manager bun și competent.

— Păi pentru ce?! a exclamat Șutov care deja bănuia că ceva nu este în ordine.

— Da’ naiv mai sunteți, a zis bancherul, zâmbind disprețuitor. Doar nu vreți salvare, puritate și alte alea. Altceva vreți. Altfel de ce v-ați fi băgat la televizor? Scrieți și prin ziare, țineți predici. Puteți să salvați suflete și fără PR. E chiar mai ușor fără PR, nu-i așa?

— Așa e, adică vă înșelați. Am fost invitat la emisiune, așa că am venit, atâta tot, a răspuns repede Șutov, simțind că îi arde pe față, ca făina în tigaie, pudra cu care îl dăduseră la machiaj.

Bancherul s-a încruntat, de parcă abia atunci ar fi observat un amănunt supărător la noua lui achiziție. Lui Șutov chiar i s-a părut că interlocutorul lui ar vrea să înlăture amănuntul acela, zgâriindu-l cu unghia ca pe o pată, poate se ia.

— Năzuros mai sunteți, a spus bancherul jignit, retrăgându-se cu un pas din fața lui Șutov. Un altul în locul dumneavoastră ar fi cântat de fericire și mi-ar fi strâns mâna. Una e să produci ceva, alta e să-l vinzi. Ia stați puțin, s-a animat deodată bancherul, sfredelindu-l cu privirea pe Șutov, care îi trezise din nou interesul, probabil v-ați înțeles deja cu Belokorkin? Răspundeți: da sau nu?!

Șutov, care habar nu avea cine e Belokorkin ăsta, a clătinat din cap și, tulburat, o luat-o din loc, ciocnindu-se de niște fete supărate de la televiziune care, din mers, tot scriau ceva pe niște hârtii împrăștiate, și lovindu-se de o adevărată caravană pe roți, plină de costume în huse. În husele acelea foșnitoare s-a încurcat de tot, imaginându-și cu groază cum o să înceapă să iasă din coconii de plastic prezentatorii de televiziune îmbrăcați la costume, fiecare cu ochelari strălucitori și cu un teanc de știri în brațe. Lui Șutov i-a luat ceva timp să iasă de acolo și bancherul l-a ajuns din urmă lângă turnichete. Răspândind în jur o căldură sănătoasă de bărbat prin paltonul desfăcut, i-a strecurat lui Șutov o hârtiuță în palmă, strângându-i afabil mâna și punându-și cealaltă palmă pe pumnul osos ca și cum ar fi apăsat pe o clanță. Înlemnit, Șutov a crezut că e vorba de bani. Hârtia s-a dovedit însă a fi o carte de vizită tipărită cu litere aurii; în relief se vedea logoul lipicios al unei bănci.

Acasă Șutov a ajuns printr-o ploaie grea. Cu ghetele fleșcăite, agățându-și umbrela de alte umbrele, se tot gândea că trebuie să se ducă neapărat la spovedanie. Seara a trecut pe la el Kuzovlev, foarte tulburat, ca să îl întrebe de emisiune. S-a arătat foarte interesat de bancher și a cerut să vadă cartea de vizită. Mai departe evenimentele au luat o turnură neașteptată pentru Șutov. După ce s-a asigurat de susținerea bunului bancher și după ce și-a luat un paltonaș negru, cu umeri largi, aproape ca al lui, Kuzovlev l-a sfătuit pe Șutov să înființeze un ONG. În contul organizației, hodoronc-tronc, au apărut bani. Kuzovlev, înveselit, s-a apucat de altceva. A închiriat un birou întunecos, în care tencuiala răspândea un iz slab, dar persistent de bucătărie, a pus acolo o secretară adormită și dolofană ca o porumbiță. În acest decor deprimant au început să facă vizite niște parteneri despre care Șutov nu știa absolut nimic, adesea însoțiți de gorile care arătau ca niște butoaie negre de piele pe niște picioare scurte de trening. Într-o zi a trecut pe acolo și un tânăr cu un zâmbet forțat și un chip îmbătrânit prematur, care i-a propus

„domnului vindecător” să aibă propria emisiune la televizor. Șutov i-a rugat foarte mult pe Kuzovlev și pe secretara Galia, care în cea mai mare parte a timpului juca pasențe la calculator, să nu mai primească oameni de afaceri. Dar străinii continuau să apară.

Nu se știe de ce, deasupra organizației se aduna un nor cenușiu și ostil. Biroul a fost vizitat de două ori de polițiști în uniforme largi, care au aruncat priviri piezișe de sub cozoroc spre icoanele de hârtie ce se vedeau într-un colț; au venit în recunoaștere cămătari care arătau exact ca partenerii de afaceri ai lui Kuzovlev, dar vorbeau intenționat cu glas tare și cu o voce fonfăită. Înăuntru se strecurau comercianți cu tot felul de bunuri furate ca să îi viziteze pe cei care se aciuaseră în clădirea mucegăită ca o ciupercă și cu tencuiala crăpată, iar Șutov a fost șocat odată de o femeie grasă, plânsă, care își purta sacoșele grele cu resemnarea cu care femeile poartă pe cobiliță căldările pline cu apă de fântână.

— Dumneavoastră nu vreți să salvați suflete, a spus ea, aproape repetând cuvintele de rău augur ale bancherului în timp ce băga înapoi în sacoșe bluzițele aurii și roșii pe care nu le cumpărase nimeni. Umblați după bani și mașini străine, vreți în politică... Credință aveți voi? La ce vă trebuie, în afacerile pe care le învârtiți? Nu se știe de unde veniți, dar se vede că faceți bani din prostia oamenilor. Îmbogățiți-vă, îmbogăți-vă...

După vorbele astea, a plecat, legănându-se cu sacoșele ca o planetă cu doi sateliți. În mâinile ei vânjoase, bulendrele pe care le vindea păreau ușoare ca un fulg. Șutov nu a știut ce să răspundă la cuvintele ei nedrepte, spuse cu obidă, dar ea nu a mai apărut niciodată. Șutov nu se simțea deloc bine la birou, ceva îl neliniștea. I se părea că nu e în apele lui. Kuzovlev, adjunctul lui oficial, învârtea totul singur și ținea mereu la el ștampila organizației – un pion amărât care devenea regină când Kuzovlev strivea cu însuflețire un document de contabilitate.

Șutov, care primea un salariu de doi bani, i-a fost chiar recunoscător lui Kuzovlev când acesta l-a dus în provincie să discute cu oamenii din patru orășele din munții Ural. Acolo Șutov a văzut coroane de pini plecate sub greutatea zăpezii, ziduri săpate în stâncă, înălțându-se ca un monument de măiestrie, și părând încă și mai negre pe fundalul zăpezii albe, ca și cum în piatră ar fi fost adăugată fontă, dar și turnuri de uzine, uriașe și otrăvitoare,

nămeți presărați cu condimente iuți industriale, statui de oțelari ciupite de vărsat, steaguri murdare deasupra clădirilor administrative, devenite așa de grele, că vântul nu le mai putea mișca. În hotelurile ieftine, de moștenire sovietică, unde Kuzovlev îl caza pe Șutov pentru câteva nopți friguroase, trebuia să ții multă vreme deschis robinetul de apă caldă pentru ca șuvoiul de apă rece de pe țeavă să înceapă să se încălzească. Șutov avea conferințe de câte două, trei ori pe zi, numai în niște săli sărăcăcioase, cât niște cutii de chibrituri, unde înainte să înceapă trebuia să aștepte să se potolească huruitul scaunelor pe podea. Curioșii tot timpul ridicau cortina din pluș vișiniu, ca pe o fustă de femeie, în timpul pregătirilor. Oamenii de prin părțile locului, poate și pentru că erau îmbrăcați în haine groase și închise la culoare, păreau în mulțime mici de statură, dar, luați separat, erau înalți, voinici, cu pomeți ososi ca un clește de fierărie văzut de Șutov la muzeu, și extrem de doritori să ajungă la esențe. Abia atunci a înțeles Șutov cu adevărat că nu le dezvăluie vreo filosofie originală sau vreo taină existențială, dar că nu e nimic mai greu decât să le vorbească oamenilor despre lucrurile pe care le știu și ei. Oamenii îl ascultau cu niște ochi flămânzi de lup, îi trimiteau multe întrebări încropite pe bucățele de hârtie și mereu întrebau dacă nu ar putea cumpăra, acolo sau la Moscova, vreo carte de-a lui Șutov. De câteva ori, la intrarea în vreun liceu tehnic sau în casa de cultură, unde trebuia să conferențieze, Șutov a observat, lipit alături de afișul unui film, portretul lucios al bancherului celui bun: fața lui dolofană, plesnind de sănătate, zâmbea pe fundalul unui albastru luminos și parcă se oferea, ca o pâine rotundă, tuturor oamenilor buni care urcau treptele înghețate și treceau prin dreptul unei lămpi anemice. Kuzovlev, care își cumpărase acolo o căciulă de nurcă, presărată frumos cu fulgi de zăpadă care străluceau în toate culorile curcubeului pe acele blănii scumpe, i-a explicat cu multă însuflețire că bancherul va conferența în aceleași săli imediat după Șutov, doar că despre probleme economice. De-abia când s-a întors la Moscova Șutov a aflat din întâmplare că făcuse de fapt propagandă pentru bancherul care își depusese candidatura la Dumă. Și atunci, pentru prima oară de când s-a botezat, a bătut cu pumnul în masă.

— Stați puțin, stați puțin, a zis Maksim T. Ermakov, întrerupând povestirea pseudoalcoolicului Șutov, dacă individul ăsta, Kuzovlev, a fost de la început

așa de dubios, de ce l-ați ținut pe lângă dumneavoastră? Și i-ați mai dat și ștampila pe mână! Dacă vreți să știți, putea să vă bage și în închisoare!

— S-a îndurat Domnul, a spus Șutov, făcându-și cruce. Iar pe Jenia Kuzovlev eu îl prezint așa acum, după toate cele întâmplate. Era un băiat vesel și bun, îi plăceau foarte mult câinii, a luat unul cu laba ruptă, l-a îngrijit, a suferit mult când i-a murit. Era ispitit de multe, dar nu era lacom. Cumpăra o mulțime de lucruri la modă, dar apoi le dădea altora.

— Bine, bine, a insistat Maksim T. Ermakov, dar ce s-a întâmplat cu părintele care era răcit și a venit la dumneavoastră? Doar el v-a învățat, v-a povățuit. La urma urmelor, era obligația lui, dacă vă duceați la el la biserică. De ce nu v-a convins să renunțați la beleaua asta cu ONG-ul? Unde era el în timpul ăsta?

— Părintele Nikolai, a spus Șutov cu venerație în glas. Dacă ați observat, nu ating deloc relațiile mele cu părintele. Credința vede tot ce e important pentru noi din altă perspectivă, neeuclidiană. Mai țineți minte că v-am vorbit de știința fundamentală? Ar fi ridicol să mă apuc să vă explic lucrurile astea în termeni empirici. Trebuie s-o luăm treptat, de la simplu la complex. Mintea dumneavoastră practică s-ar opune multor lucruri. Instrumentele logicii și tot ce ați construit cu ajutorul lor v-ar împiedica să înțelegeți. Deocamdată e de-ajuns să știți că, deși credința îl schimbă pe om, nu-i schimbă și condițiile de viață.

La asta Maksim T. Ermakov, care își imagina biserica mai curând ca pe un fel de teatru gratuit pentru bătrâni, a pufnit sceptic. Era totuși curios să afle ce se întâmplase mai departe. Iar mai departe se întâmplase un lucru pe care Maksim T. Ermakov ar fi putut să îl prevadă ușor, dar care pe Șutov îl zdruncinase atât de tare, încât nici până atunci nu își venise în fire. Pentru el, adunarea în cadrul căreia fusese exclus dintre membrii fondatori încă semăna cu un vis. Semăna cu un vis pentru că niște oameni cunoscuți și apropiați se aflau într-o situație stranie, se purtau ciudat și vorbeau cu o voce nefirească. Secretara Galia, de exemplu, nu avea cum să se numere printre fondatorii organizației și, cu toate astea, era la ședință și a votat. Pieptul ei de porumbiță era împodobit cu un colier mare din turcoaz mărunțit, pe care Șutov nu îl mai văzuse la gâtul ei, dar pe care îl văzuse în vitrina unui magazinaș de bijuterii îngust cât un lift, pe lângă care trecea în

viteză în fiecare zi de la birou spre metrou. O altă bizarerie din vis era înfățișarea lui Kuzovlev, care apăruse la adunare așa cum și-l amintea Șutov de dinainte de prietenia lor: tinerel de tot, răgușit, părând să nu îl recunoască pe Șutov și sărind peste el când, cu ochii lui cenușii, număra mâinile ridicate cu hotărâre, ca niște pari. Mai târziu, Șutov, năucit, după ce fusese dat afară pe ușa biroului și își strânsese în brațe cana și icoanele, nu putea deloc să scape de idea că în vis, la asemenea adunări, printre vii se află de regulă și morți. Peste vreo două luni i s-a comunicat că Galia, secretara, avusese un accident grav pe când se ducea acasă cu un maxi-taxi și murise pe loc. Lui Șutov îi era imposibil să se lămurească dacă asta se întâmplase înainte de adunare sau după aceea.

Cu toate acestea, visul s-a dovedit cât se poate de real: Șutov rămăsese din nou fără fonduri și nu mai avea decât foarte puțini tovarăși de idei care continuau să treacă seara pe la el, aducându-i care o conservă de pește, care un pachet de hrișcă. La telefon, vocea fostei soții – care nu părea să se potrivească deloc cu imaginea ștearsă pe care Șutov i-o păstra în amintire și în care părul blond, care i se întipărise cel mai bine în minte, semăna cu o perucă – devenise tăioasă, mustrându-l pe Șutov pentru viața pe care o dcuea. În paginile tot mai îngălbenite ale unui ziar în care mai înainte apăreau articolele lui Șutov fusese publicat un articol în care Șutov era acuzat că ar fi făcut trafic cu alcool și că ar fi primit niște sume colosale de la „discipolii” lui, care își vânduseră apartamentele și alte bunuri de valoare. De data aceasta poliția a venit direct acasă la Șutov, a făcut percheziție, a împrăștiat pe jos tot ce adunase el în viața lui amărâtă și a sfâșiat câinele de pluș, chelit pe la cusături, care îi rămăsese de la fiul lui.

Prigonitorii lui Șutov și ai cercului său căzut în dizgrație se împărțeau în două. Primii – care erau și cei mai mulți – erau convinși la nivel subconștient că orice trecere de la o cunoaștere mai mică la una mai mare și orice progres făcut pe calea adevărului este o trecere de la bine la rău, de la lumină la întuneric. Ei îl considerau pe Șutov un escroc care își acoperă portofelul cu Biblia. Dar erau și alții, care înțelegeau că Șutov este exact așa cum se arată. Ei îl considerau pe Șutov periculos. O jumătate de an îl tot interogase un bărbat liniștit, plesnind de sănătate, îmbrăcat în civil, cu părul des, de culoarea cărnii fierte, care purta cămăși roz asortate cu sacoul maro pepit. Bărbatul cel molcom îl întreba politicos pe Șutov ce concepție are

despre puritatea creștină, se interesa ce fel de oameni îi audiază seminarele de acasă, cine sunt ei, ce aer respiră, ce nevoi au. În pofida simplității aparente a bărbatului, ochii lui limpezi îl scanau pe Șutov cu raze X până în inima lui cât un purice. De fiecare dată când ieșea din birou cu permisul semnat, Șutov se simțea stors de vlagă, ca și cum ar fi fost expus la o doză prea mare de radiații. De aici slăbiciunea, respirația gâfâită și țiuitul pe care îl auzea în urechi. La drept vorbind, ideea pe care încerca să i-o transmită bărbatul era simplă: trebuia să colaboreze și să accepte ajutorul organelor de ordine, iar dacă nu, atunci mai bine să renunțe la activitățile lui clandestine, pentru că nu vor duce la nimic bun.

Șutov s-a gândit multă vreme și, într-un final, a priceput despre ce este vorba: statul, care tocmai își revenise de pe urma tulburărilor sociale, se apucase să elaboreze un model pozitiv unic pentru toți, un ideal universal, alb-albastru-roșu cu margini aurii, și oricare grup de cetățeni care propuneau în numele lor un model pozitiv de altă culoare deveneau indezirabili, pentru că încercau să distrugă monopolul statului asupra unui capital simbolic de importanță majoră. După ce și-a dat seama că devenise un ghimpe în coastele statului, Șutov s-a gândit o vreme dacă nu ar fi mai bine să își vândă apartamentul din Moscova și să se ducă undeva, departe, împreună cu cele zece, douăsprezece familii care îl susțineau. Să cumpere în munții Ural niște căsuțe vechi și trainice în vreun sat părăsit, să se instaleze în mijlocul ciudățeniilor naturale din piatră și al foșnetului acelor de pin, să crească vaci, să cosească iarba, să se roage la Dumnezeu. Și totuși, visul la viața idilică din munți a fost iute spulberat de gândul că nici acolo strămutații nu vor fi lăsați în pace, pentru că asta nu ar fi pur și simplu un gest individual, ci ar semăna cu ocuparea unui teritoriu. Statul cu siguranță ar fi simțit prin blana lui groasă de animal sălbatic înțepătura dureroasă a înstrăinării. Șutov parcă îi și vedea pe polițiști năvălind din toate părțile pe motociclete cu ataș și în bărci cu motor; vedea deja cordonul de jurnaliști gălăgioși din jurul satului și trupele speciale, cu uniformă de camuflaj și cagulă, liniștite pentru moment, dar înarmate până în dinți. Pur și simplu nu vedea nicio ieșire.

Ideea salvatoare îi venise lui Șutov când văzuse un bărbat cherchelit, îmbrăcat în haine prea subțiri pentru frigul de afară, târând în picioare niște pantofi scâlciați, murdari de noroi încă din toamnă. Figura ciolănoasă a

bărbatului, toată numai riduri, era mărturia unei îndelungate cariere de alcoolic. Beţivul se tot învârtea pe lângă intrarea la metrou, aduna sticle goale de bere lăsate de tineri pe balustradă şi pe trepte, îşi zăngănea întruna sacoşa burduşită, dintr-o ţesătură în carouri, se împiedica, îi împingea pe oameni. Nimeni nu se uita la omuleţul ăsta: trecătorii ieşeau impasibili de la metrou, învăluiţi în rotocoale de abur umed de ianuarie, călcau prin bălţile poluate şi urât mirositoare, iar cei care se nimereau să treacă pe lângă sperietoarea aceea împuţită nu ştiau cum să îşi întoarcă mai iute privirea. Totul, de la pantofii scâlciaţi la chelia neacoperită care semăna cu un ou părăsit într-un cuib, le stârnea trecătorilor sentimente puternice – de la părere de rău la dispreţ pentru natura umană. Şi totuşi, era invizibil – singurul ins invizibil în marea aceea de oameni.

Chiar în seara aceea, Şutov le-a împărtăşit tovarăşilor săi ideea salvatoare. Cei mai mulţi nu au acceptat imediat să se retragă într-o izolare ruşinoasă: oamenii erau indignaţi. Cu toate astea, Saşa, care încă de pe atunci era ajutoarea credincioasă a lui Şutov şi un suflet senin pentru toată comunitatea întristată, a spus: „Trebuie să facem asta ca să ne smerim, cum zice Vasili Kirillovici. Aşa o să învăţăm să nu ne mândrim în faţa păcătoşilor pe care o să-i jucăm.” Şi aşa s-a născut legenda casei de toleranţă. Cu doar câteva copeici, au cumpărat din magazinele de vechituri tot felul de ţoale strălucitoare şi peruci mizerabile, iar cineva a adus nişte cutii de farduri vechi şi sparte, în care să îşi amestece prafurile colorate. La început noii schimnici se temeau să nu fie demascaţi, dar decăderea lui Şutov şi a adepţilor săi credincioşi nu a uimit pe nimeni. Vecinii de bloc clătinau din cap, femeile spuneau vorbe grele la vederea „prostituatelor” îmbrăcate sumar, iar lui Şutov au încercat să îi bage minţile în cap, tot aducându-i aminte de răposaţii lui părinţi şi strâmbând din nas sub ochelarii de metal când simţeau duhoarea de alcool pe care o împrăştia proprietarul de bordel. Vodca cu care erau nevoiţi să îşi clătească gura ca să îşi împută respiraţia le ardea gingiile până la rădăcinile dinţilor, iar sărmanelor fete le îngheţau picioarele în ciorapii de plasă până se făceau roşii. Dar Saşa nu se întrista şi nu îi lăsa nici pe ceilalţi să se amărască. Despre ea şi despre colegele ei de bordel zicea că sunt „exploratoare la Polul Nord”. Odată Şutov, costumat exact ca beţivul care îi servise drept model, cu haine subţiri şi cu cearcăne adânci, a dat nas în nas pe stradă chiar cu omul său liniştit, care îl interogase cu ceva vreme în urmă. Bărbatul ţinea zdravăn de mână

un băiețel de vreo patru ani, care se încăpățâna să intre cu cizmele de cauciuc în fiecare baltă de pe drum, dar ofițerul până și la plimbare era vigilent ca un profesionist, urmărind fiecare mișcare a copilului de parcă l-ar fi ținut în arest. Niciodată Șutov nu fusese așa de aproape de un dezastru desăvârșit. I se părea că securistul a cărui privire cu raze X îl afectase atât de tare, încât nici atunci, după atâta vreme, nu putea să se scoale de dimineață din pat fără amețeli o să își dea seama imediat că are în fața ochilor o mascaradă. Însă bărbatul în civil, de data aceasta într-un palton mare și pufos, de parcă ar fi fost făcut din păr de cal, doar a zâmbit mulțumit când l-a văzut pe fostul predicator redus la condiția aceea degradantă. Se vedea că nu se mira câtuși de puțin. Și nimeni din jur nu se îndoia că spectacolul dezolant la care asistă e purul adevăr.

— Chiar și așa, mi se pare cam exagerat, a spus Maksim T. Ermakov, încrețindu-și fruntea și urmărind cu degetul cercurile lăsate de veselă pe blatul scorojit al mesei.

În timp ce Șutov își povestea conștiincios aventurile, în camera cu icoane mai veniseră oameni. Oamenii se sculau încet de la masă, își făceau cruce spre lumânările plânse și strângeau umărul plecat al lui Șutov. Lui Maksim T. Ermakov îi aruncau din prag niște priviri expresive, deși Maksim T. Ermakov nu înțelegea defel ce anume încearcă ei să îi transmită. Fetele, la bucătărie, tot zăngăneau porțelanul umed și stăteau de vorbă cu vocile lor ciripitoare. La masă, în afară de Șutov și de Maksim T. Ermakov, rămăseseră numai bătrânul cu bărbuța galbenă, intelectualul cu ochelari, care privea blând prin lentilele tulburi cu niște ochi de culoarea apei de colonie, și Sașa, care stătea rezemată în coate, sprijinindu-și bărbia osoasă pe degetele împletite.

— Chiar dacă e exagerat și ieșit din comun, planul dă roade, a spus Șutov convins. Nici nu pot să vă spun cât de uimit am fost când povestea de care mă temeam în munții Ural s-a întâmplat punct cu punct la Penza! Vă mai aduceți aminte de schimnicii de la Penza, toată presa a scris despre ei. Erau sectanți, dar nu asta e important. Ideea e că s-au dus într-un adăpost subteran să se roage la Dumnezeu și au venit peste ei și ziariștii, și poliția. I-au scos ca pe niște animale dintr-o vizuină. Nu voiau să atragă atenția,

dimpotrivă, voiau să se retragă din lume. Dar lumea a venit peste ei și i-a împresurat, n-a răbdat așa ceva.

— Dar parcă aveau copii cu ei, puteau să se îmbolnăvească, a protestat Maksim T. Ermakov, amintindu-și vag o emisiune de televiziune despre schimnicii aceia și despre gura înfricoșătoare a peșterii săpate într-un povârniș lutos și acoperite cu niște fâșii amărâte de polietilenă, lângă niște rădăcini dezgolite care semănau, din cauza apei care se prelingea pe ele, cu niște țurțuri murdari care se topeau.

— Lăsați asta, a zis Șutov, dând din mână. Chiar credeți că despre copii era vorba? Câte case dărăpănate nu avem în țară, câte cocioabe fără lumină și fără apă, unde se prăbușește tavanul peste oameni? Vedeți pe cineva care nu doarme de grija copiilor de acolo? Ce să mai zic de sinistrați? Cunosc personal o asemenea situație – familia se înghesuie într-un grajd, îi separă de vacă numai un perete din scânduri. Iarna, înăuntru, pe bârne, e promoroacă groasă cât o piele de oaie, numai că, din păcate, e rece. Și ce s-a făcut pentru ei? Au primit ajutor de la stat: zece mii de ruble. Nu, nu de copii e vorba. E vorba de mesaj, așa cum se zice acum. Oamenii ăia nu s-au dus pur și simplu să trăiască într-un bordei. S-au dus pentru credința lor. Și imediat, ca anticorpii în jurul unui virus periculos... La fel ar fi fost și cu noi, credeți-mă, Maksim. Dacă oamenii încearcă să formeze o comunitate de credință, curăție și castitate, lucrul ăsta nu e înțeles. Dar pe bețivi și pe prostituate da, îi înțeleg. Și ceea ce lumea înțelege este trecut cu vederea. Noi tocmai de asta avem nevoie.

— Mă rog, cum ziceți dumneavoastră, a zis Maksim T. Ermakov, ridicând din umeri. Poate că de acum ar fi mai bine să vă dau bani pentru livrările la domiciliu, din moment ce nu beți nimic?

— Ei, nu, a râs Șutov, arătându-și din nou incisivul cu imaginea căruia Maksim T. Ermakov nu se putea deloc obișnui. Dar clătitul gurii, decorul? Chiar avem nevoie de vodca pe care ne-o dați. Așa că să rămână totul cum e, vă mulțumim pentru vodcă.

— Vasili Kirillovici, pot să spun și eu ceva? s-a băgat în vorbă Sașa, ridicând mâna, ca o elevă la școală. Trebuia, bineînțeles, să-i povestim despre noi lui Maksim. Dar de ce l-am adus eu aici? Treceam pe acolo și l-

am văzut stând pe bancă, alb tot, ca de ghips, și mirosind un pistol. Un pistol adevărat! Și mai înainte auzisem în magazin că aici, în curte, a fost împușcat un bărbat. C-ar fi tras o femeie, o cântăreață cunoscută...

— Cântăreață? Nici vorbă, a întrerupt-o cu brutalitate Maksim T. Ermakov, dar imediat a simțit un junghi la gândul că Marinka îngheață probabil în rochia ei stupidă, în arest preventiv, în spatele gratiilor de fier.

— Am spus o prostie, Maksim, vă rog să mă iertați, s-a scuzat Sașa mâhnită.

— Lasă, n-o să mor din asta, a mormăit Maksim T. Ermakov, lipindu-și piciorul de servieta căzută lângă scaun, unde pistolul se mișca de parcă era piciorul unui vecin neliniștit. De fapt, chiar aveam de gând să trec pe la voi azi. Chiar înainte de toată tevatura asta cu împușcătura. Drept să spun, sunt la ananghie... Credeam că găsesc aici niște ape tulburi în care să intru și să mă las la fund. Acum nici nu știu ce să spun...

— Spuneți lucrurile așa cum sunt, l-a sfătuit Șutov cu gravitate. Nu suntem orbi, vedem și noi că treceți printr-o perioadă dificilă. Știm în linii mari cum stau lucrurile din jocul de pe calculator și după agenții în civil care fac de serviciu pe palier. Povestiți cât vreți, iar noi o să vedem cum putem să vă ajutăm.

Maksim T. Ermakov a aruncat nesigur o privire piezișă spre sticla de vodcă începută, s-a gândit dacă nu ar trebui să ia o gură din poșirca aia să mai prindă curaj, dar a oftat și s-a abținut. Nu voia să se întindă cu povestirea mai mult de zece minute, dar imediat au prins viață monstrul de stat Kravțov, cu capul ca un stomac de rozătoare și cu sclipiri de magneziu în ochii înfricoșători, și, alături de el, Ștersul, care stătea tot timpul într-un colț, neobservat și indestructibil, ca o pânză de păianjen. Au apărut și o mulțime de prognoziști sociali de rând, cu fețele albe ca niște butoane cu hieroglife pe care nici după jumătate de an nu reușise să le descifreze. A apărut și Vovan, ținând în mână portofelele pescuite de pe fundul apei, care semănau cu niște raci negri și urâți. Maksim T. Ermakov a încercat să o ascundă pe Liusia cea Mică, dar ea s-a strecurat încetișor și a adus cu ea și silueta neclară a unui copil, nu se știe dacă viu sau mort. În acest punct al povestirii ochii Sașei s-au umplut de lacrimi și s-au mărit de parcă ar fi fost

puși sub lupă. Fetele, care strânseseră vasele, veniseră de la bucătărie și se opriseră în ușă. Cea cu sprâncenele negre arăta exact ca o Matrioșka stupidă, iar cealaltă, cu nas lung, pe care și-o amintea îmbrăcată într-o scurtă smotocită din blană de vulpe, s-a șters la ochi cu colțul baticului, ca o femeie simplă de la țară.

Intelectualul asculta povestea clipind des, ceea ce făcea ca lentilele ochelarilor lui mari să semene cu ecranele unor televizoare stricate; bătrânul cu barbișon galben mormăia din când în când și se uita întrebător la Șutov, ca și cum ar fi vrut să știe dacă să creadă sau nu; la asta Șutov răspundea închizând ochii în semn de aprobare. Singurul lucru pe care nu se îndura să îl spună Maksim T. Ermakov era afacerea cu cele zece milioane de dolari. Din versiunea lui reieșea că Liusia cea Mică o să îi moștenească economiile pentru că ar fi fost suspect să scoată toți banii din cont în ajunul „sinuciderii”.

Când tu ești cel care vorbește, iar ceilalți ascultă, timpul trece repede. Uitându-se întâmplător pe fereastră, Maksim T. Ermakov a văzut o lumină difuză, ireală, uniformă, așa cum se vede vara la ora cinci dimineața, chiar înainte de răsărit, când toate obiectele se văd limpede și sunt parcă de două ori mai mici decât de obicei. Arțarul în care se legănase cândva garderoba ofensată a lui Maksim T. Ermakov semăna cu o mănușă neagră întoarsă pe dos, iar leagănele din colțul îndepărtat al curții arătau ca niște cuști stricate pentru niște rozătoare mici. Pe ascultători deja îi apucase căscatul. Nările lui Șutov fremătau și ochii îi lăcrimau. Intelectualul parcă se înecase cu un terci fierbinte, într-atât se lupta să digere povestea lui Maksim T. Ermakov. Povestirea însă nu putea fi întreruptă, trebuia spusă până la capăt: fiecare personaj din viața reală a primit o dublură verbală, și lui Maksim T. Ermakov i s-a năzărit vag că, atunci când aceste dubluri se vor uni cu originalele, i se va revela tot ce nu pricepuse înainte.

În cele din urmă a ajuns la seara zilei aceleia – de fapt, la seara zilei care tocmai se încheiase. L-a văzut din nou pe locotenentul Novoselțev întins pe asfaltul scăldat în lumina aurie a soarelui și a simțit că amprenta electrică care i se înfipsese în piept pe când idiotul de securist se zbătea în agonie nu se dusese nicăieri; scânteia mai departe, zgâriindu-i inima.

— Poți să mă tai, că tot nu pricep de ce m-a acoperit cu trupul lui, a spus încet Maksim T. Ermakov, cu privirea pironită în masa ciobită. Sufăr pentru el, dar suferința asta nu mă duce nicăieri. Pentru mine e o țicneală să-mi trag un glonț în cap ca să salvez, să zicem, mii de oameni. Unde mai pui că ei se așteaptă s-o fac din propria voință! N-am nici cea mai mică pornire sufletească spre așa ceva. Uneori îmi spun prefăcut că poate, totuși, trebuie, e o datorie omenească și așa mai departe, dar mi se face imediat silă și văd cât de ridicol e totul, ca și cum mi-aș pune pantalonii altuia. Kravțov, care e cel mai important din comitetul special, mi-a vorbit azi despre o specie aparte de entuziasm, ei, deja v-am reprodus speech-ul lui aproape textual. Eu unul vă spun cinstit că nu pricep despre ce vorbește.

— Eu înțeleg, a zis deodată sec intelectualul și, după ce și-a scos ochelarii parcă agățați cu hulube de urechile lui clăpăuge, s-a apucat să frece lentilele cu poalele cămășii, ca și cum ar fi vrut să facă niște găuri în ele.

— De fapt, și eu înțeleg câte ceva, a zis și bătrânul cel gras după o clipă de meditație. Mi-e cunoscut sentimentul.

— Și mie, a răspuns Sașa pe neașteptate, cu o voce subțire, în care se ghicea emoția.

„Halal călugăriță mai ești și tu...” și-a spus Maksim T. Ermakov, uitându-se cu teamă la Sașa, ai cărei ochi umezi străluceau de râvnă militantă.

— Deci, pe scurt, mă condangați. Dar eu vă spun adevărul despre mine și n-o să spun nimic altceva decât adevărul. Păcat că mi-ați dat ocazia, eu nu am cerut-o.

— Maksim, Maksim! s-a grăbit Șutov să îl liniștească, ridicând mâinile în semn de protest. Domnul e cu dumneavoastră, nimănui nu-i trece prin minte să vă condange. Vedeți dumneavoastră, a face un gest nobil nu e totuna cu a face un gest liber. Sunteți un om bun și sincer. Ați ales libertatea, și ăsta e dreptul dumneavoastră. Dacă se întâmplă să împărtășim unul dintre sentimentele domnului Kravțov, asta nu înseamnă că simpatizăm cu agenții din comitetul special. Nu numai că vor să vă pierdeți viața; vor și să vă lipsească de libertate, și încă în cel mai important gest al unui om – gestul hotărâtor și final. Se fac presiuni asupra dumneavoastră, sunteți urmărit. Vă

iau șansa ca, la final, să ajungeți la starea aceea de înflăcărare a spiritului fără de care sacrificiul de sine e imposibil. La urma urmei, în ce constă greșeala fatală a celor din comitetul special? Îi obligă pe cetățeni să facă gesturi aparent nobile, dar de fapt mincinoase, false, batjocorind în felul ăsta tocmai valorile în numele cărora cer să se facă astfel de gesturi. Dar dumneavoastră, cu un curaj de invidiat, apărați cea mai înaltă valoare în care, din cauza neputinței dumneavoastră spirituale, credeți acum. Așa că vă rog să mă credeți, Maksim, toți cei de față sunt de partea dumneavoastră.

Împotriva voinței sale, Maksim T. Ermakov a afișat un zâmbet larg, prostesc. De mult nu îl mai lăudase nimeni, nici nu își mai amintea de când. Mai demult, Ika reușea uneori să scuipe din colțul gurii ofilite o laudă acră. Hlam, scărpinându-se cu unghiile lui sidefii sub nodul cravatei, bolborosea „Nu-i rău deloc”. Marinka, radioasă, îi livra compliment după compliment, dar asta numai dacă avea nevoie urgentă de bani. Dar lucrurile astea nu contau. I se părea că se făcuse deodată zăpușeală în camera de culoarea cartonului, luminată de lampa galbenă din tavan acolo unde nu se instalaseră umbrele lunare ale colbului adunat prin unghere. Maksim T. Ermakov și-a amintit că nu le spusese acelor credincioși păcătoși de cele zece milioane de dolari, dar până și lui banii i-au părut deodată atât de lipsiți de importanță, încât conștiința i s-a curățat imediat. Altceva i se părea important, și Maksim T. Ermakov a reușit, în sfârșit, să formuleze marea întrebare:

— Când mă lupt pentru mine, mă lupt oare numai pentru mine?

— E o întrebare bună, Maksim, i-a zis Șutov gânditor. Nu știu, nu pot să dau un răspuns pe loc. Reprezentați, într-adevăr, un tip uman nou, care n-a mai existat în Rusia până acum. Aș zice că sunteți străin dacă cei ca dumneavoastră n-ar fi ajuns majoritari în generația dumneavoastră. Mai înainte, în societatea tradițională, să lupți pentru ceilalți însemna să lupți pentru un întreg care are ca liant un element supraindividual, fi el și barbar. Acum nu mai contează decât salvarea individuală a indivizilor liberi – ceea ce Dumnezeu poate, dar omul nu. Dumneavoastră, Maksim, luptați pentru alții ca dumneavoastră, împotriva unui monstru înarmat până în dinți, inclusiv cu armele moralei. Lupta dumneavoastră este și mai zadarnică decât fapta eroică a celor trei sute de spartani, de exemplu, și asta nu din

cauza monstrului, ci pentru că obiectivul dumneavoastră e risipit, nu are o adresă comună. Sper să trăiți îndeajuns încât să ajungeți să înțelegeți că în astfel de chestiuni Domnul e mai bun decât internetul.

— Puțin probabil, vă spun cinstit, a zis Maksim T. Ermakov, încruntându-se. Nu vreau să credeți că încerc să par în fața dumneavoastră mai bun decât sunt. Sunt un individ obișnuit căruia i se pun în cârcă tot felul de lucruri – când voia Domnului, când catastrofe, când legăturile cauză-efect. Dar eu vreau un singur lucru: să stau jumătate de an pitit pe undeva și să plec din țară. N-am în mine resurse de entuziasm patriotic. Nu văd de ce ar fi țara asta mai bună pentru mine decât altele. În opinia mea, e mult mai rea. Drumuri proaste, mită, mizerie peste tot... E de-ajuns să te uiți la agenții de circulație ca să te minunezi: scot cu bastonul lor vrăjit și dungat o șpagă de zece mii de ruble în fiecare zi. Ei bine, mie nu-mi convine. Mai întâi o să caut un loc unde sunt mai ferit și pe urmă un loc unde mi-e mai bine. Vedeți ce ticălos sunt? Am venit să cer ajutorul, dar în loc să vă aprob, vă rănesc sentimentele. Iată, și pe dumneavoastră v-au jucat pe degete; v-au făcut să vă prefaceți că țineți un bordel, când de fapt, uite, mai sunteți și patriot.

— E mai complicat, Maksim, a spus Șutov domol, clătinând din cap. Patria noastră e credința ortodoxă. Pentru credință, ca și pentru internet, nu are importanță unde se află trupul fizic al omului, important e să fie conectat la rețea. Mai țineți minte cum se spunea înainte: pentru credință, țar și patrie. Credința vine pe primul loc, ea e chiar fundamentul – identity, cum se spune acum. Dar din nou intrăm în știința fundamentală. Deocamdată nu sunteți pregătit pentru ea și n-o vreți.

— Da, chiar așa, Vasili Kirillovici, haideți să venim mai aproape de ziua de azi, s-a amestecat cu dibăcie Sașa, în spatele căreia, pe fereastră, o rază de soare încerca să se strecoare printre două acoperișuri colțuroase, ca un fir de ață prin urechile acului. Dacă o ținem tot așa, n-o să spunem decât generalități și n-o să ne dăm seama ce trebuie să facem pentru Maksim.

În momentul acela intelectualul, care până atunci stătuse posac și își făcuse de lucru cu ochelarii, și-a ridicat ochii miopi de culoarea apei de colonie și a tușit cavernos, atrăgând atenția tuturor.

— Știm ce avem de făcut, a spus el cu nonțalanță, punându-și la loc pe nas ochelarii monstruoși care, în ciuda eforturilor lui, nu deveniseră mai curați, ci poate doar mai rotunzi. Tânărul are nevoie de o locuință pentru următoarele șase luni și de acte pe un nume nou. Sașenka, draga mea, dă-mi o hârtie și ceva de scris.

Sașa a sărit în picioare, s-a răsucit și a pus în fața intelectualului două foi albe și un pix vechi, din plastic îngălbenit, în formă de pană de gâscă. Intelectualul, aplecându-și capul într-o parte, a scris un rând fără să ridice pixul de pe hârtie și i-a întins foaia lui Maksim T. Ermakov.

— Uitați, învățați pe de rost numărul ăsta, iar hârtia distrugeți-o, a zis el poruncitor și imediat a devenit clar că nu e un intelectual, ci probabil un ofițer ieșit la pensie, vânjos, bronzat, care mai avea ceva forță în mușchii vlăguiți și care își purta inima legată într-un nod. Peste câteva zile Sașa o să vă aducă un telefon mobil, nou-nouț, nefolosit. Telefonul o să fie pentru un singur apel. Când o să ieșiți pe mal și o să vă schimbați hainele, sunați de pe el la numărul din fața dumneavoastră. O să vi se spună ce să faceți mai departe. Deocamdată n-aveți nevoie să știți mai mult, ăsta e un principiu de bază al actelor conspirative, după cum sunt sigur că înțelegeți. Și nu vă uitați la mine așa de speriat, i-a zis pseudointelectualul, zâmbindu-i scurt, de parcă dintr-o cârpă boțită s-ar fi tras iute de un șnur. O să-mi facă mare plăcere să-i derutez un pic pe tovarășii din comitetul special. Așa, ca un dar din partea mea pentru toate lucrurile frumoase pe care le-au făcut în Afganistan.

— Nu mă uit speriat. Mulțumesc, a bâiguit Maksim T. Ermakov.

Ciudat mai era și insul ăsta cu ochelari. De fiecare dată când te uitai la el, parcă era altul. Poate că era un fost spion, poate că era chiar de la serviciile secrete. Iar Maksim T. Ermakov avea să fie cu totul în mâinile lui. Dar avea de ales? N-avea.

— Ei bine, prieteni, ce să zic, ajunge cu destrăbălarea pe ziua de azi, a anunțat patronul bordelului, zâmbind stânjenit.

Musafirii, palizi și buhăiți după o noapte de nesomn, au început să se ridice stângaci de la masa înghesuită, lăsând neatinsă natura moartă, în care două

găini cu copane groase și peștele cel alb semănau cu niște femei goale care muriseră de cât o luaseră între buci.

— Maksim, dar când aveți de gând să săriți? a întrebat încetișor Sașa, conducându-l pe Maksim T. Ermakov pe coridor.

— Probabil peste vreo două săptămâni, a răspuns el nepăsător, ținându-și la subsuoară servieta diformă cu încărcătura ei incomodă.

Deodată și-a dat seama că nu sunt doar niște cuvinte aruncate în vânt; lucrurile astea chiar aveau să se întâmple, și încă foarte curând; inima i s-a umplut deodată de ceva rece, ca și cum ar fi scos apă dintr-o fântână.

— Nu vă temeți, l-a îmbărbătat Sașa, dând glas banalităților care se spun în astfel de situații. Totul o să fie bine, sunt sigură c-o să scăpați.

Două săptămâni mai târziu, la jumătatea unui august neobișnuit de friguros, la unsprezece și jumătate noaptea, așa cum se convenise, Maksim T. Ermakov a sosit la podul Nagatinski în mașina lui credincioasă, pe care se pregătea să o părăsească pentru totdeauna. Noaptea de august era neagră ca smoala, iar în aer parcă vibra o electricitate umedă. I s-a părut că plouă: sub unele felinare se vedeau niște stropi ca niște ace mici de oțel, de mașină de cusut, aruncate parcă în dezordine, dar sub altele nu era nimic. Maksim T. Ermakov se foia și transpira în costumul strâmt de scafandru închis până la gât cu un fermoar lat. Pe noadă îl apăsa „tigăița”, o plăcuță de plumb sub care parcă stătea să se coacă o plăcintă fierbinte și acră. Pe deasupra Maksim T. Ermakov își pusese un hanorac vechi care îi rămăsese din Krasnogorie și niște blugi jerpeliți care, din cauza neoprenului, nu se mai închideau la șliț. Pentru că fusese nevoit să se îmbrace într-o beznă desăvârșită, în înghesuiala băii susurătoare a Doar Natașei, scoțând costumul din spatele vasului de toaletă rece ca gheața, totul stătea prost pe Maksim T. Ermakov – strâmb, așa cum se întâmpla când era la grădiniță și când umilitoarele haine groase îi erau puse de mâini străine și neglijente.

De altfel, și frica pe care o simțea Maksim T. Ermakov semăna cu spaimele lui din vremea grădiniței. Alături, pe locul de lângă șofer, se afla pistolul, strălucind la curbe cu solzii lui negrii, ca de șarpe, iar Maksim T. Ermakov

se mai uita la el din când în când. În ajun se dusese cu motocicleta într-un loc sălbatic și acolo, într-o râpă adâncă, printre ferigi și bușteni acoperiți de ciuperci cenușii, a curățat cu grijă țeava pistolului, a ascuns gloanțele mici la rădăcina unui arbore și, ca să fie sigur, a tras de câteva ori într-o ciupercă uriașă, viermănoasă, fără să îi facă frumoasei creaturi nici cel mai mic rău. Și totuși, nu putea scăpa de senzația că, într-un mod inexplicabil, un glonț rămăsese în pistol, că Makarovul îl ascunsese, ca pe o bomboană de caramel, în spatele obrazului său canelat.

Pentru a nu se mai gândi la ploaie și la starea de rău care îl cuprinsese, Maksim T. Ermakov a recapitulat în minte, pas cu pas, ultimele sale acțiuni. Imediat după vizita la râpă pornise înapoi iute spre Moscova, pe strada Andropova, ducând în spate un rucsac, iar în rucsac o geantă mică, unde încăpuse toată averea lui postumă. În geantă, alături de treningul făcut sul și de două teancuri de bancnote, se afla mobilul ieftin, înfășurat cu grijă în plastic și cârpe. Telefonul – un model vechi, care semăna cu o cutie de medicamente – i-l adusese Sașa odată cu alimentele. Îl ascunsese la fundul sacoșei și îl privise pe Maksim T. Ermakov cu ochii ei mari, senini și machiați de parcă s-ar fi îndrăgostit de el. Dar mai bine să nu se gândească la asta. Maksim T. Ermakov ascunsese geanta puțin mai departe de locul în care se aștepta să iasă la suprafață, sub o grămadă de frunze putrezite ce se adunaseră cu anii într-o adâncitură mică și plină de gunoaie. Oricât ar fi încercat el să își mascheze prețioasa comoară, oricât ar fi aruncat peste ea sticle vechi de plastic și hârtii umezite din care multe purtau pecetea înnegrită a ghetelor, urmele intervenției lui erau vizibile. De vreo zece ori pe seară Maksim T. Ermakov își înăbușea pornirea de a se duce la tufele acelea nesigure, de a se convinge că geanta e la locul ei, de a o lua în mână. Numai prezența pe palier a ofițerilor de serviciu – de data aceasta erau mai atenți decât de obicei, iar efortul de concentrare îi făcea să semene încă și mai mult unul cu altul, ca niște frați gemeni – îl reținea pe Maksim T. Ermakov de la acest gest nesăbuit.

Ce straniu i se părea să se despartă de viața lui de până atunci! Apartamentul anost al Doar Natașei îi devenise deodată drag, de parcă Maksim T. Ermakov ar fi copilărit între pereții aceia înguști. Lucrurile personale ale chiriașului, care niciodată nu reușiseră să se integreze în peisaj, până atunci obișnuiau să iasă în evidență ca și cum ar fi fost

singurele obiecte tridimensionale pe o suprafață plană; dacă doreai, puteai să le aduni în zece minute. În schimb, de data asta păreau să aparțină locului, prinseseră deodată rădăcini. Trebuia să lase în urmă foarte multe lucruri. De exemplu, calculatorul, dragul lui laptop comod și vechi, cu tastatura ștearsă de atâta folosire. De exemplu, colecția de cravate de mătase de la mari case de modă, pe care aproape că nu le mai purtase deloc din clipa în care Doar Natașa îi aruncase costumele pe fereastră. Oare la cine o să ajungă? Când auzea huruitul cavernos al țevilor de apă era ca și cum i-ar fi chiorăit chiar lui mațele. Oriunde se uita, lucrurile parcă îl chemau, iar asta îi întărea impresia că în curând va trebui să moară cu adevărat. În comparație cu materialitatea vagă a micului apartament, viitorul apropiat era absolut gol, se întindea în fața lui Maksim T. Ermakov ca o ceață deasă, cenușie. Era de neimaginat că ar putea să umple golul acesta cu o nouă viață – alt pat, alți pereți, altă priveliște de la fereastră. Nu avea absolut nimic de care să se agațe, imaginația nu voia să îl ajute deloc. Trebuia să doarmă foarte bine în ultima lui noapte acasă, și Maksim T. Ermakov încercase din răsputeri să se cufunde într-un somn fierbinte, febril, care îi stârnea sub pleoape scântei verzi, dar se trezea din jumătate în jumătate de oră, ca și cum ar fi călătorit cu trenul. Într-un sfârșit, în cea mai neagră oră a nopții umede și apăsătoare de august, a venit un moment de tulburare, când Maksim T. Ermakov și-a pierdut deodată credința că lucrurile pot fi cumpărate cu bani.

După un somn chinuit, Maksim T. Ermakov se trezise epuizat. Mâinile de pe volanul Toyotei îi erau reci, oricât ar fi suflat în pumni, și deseori pierdeau orice legătură cu scăfârlia care ar fi trebuit să le coordoneze și care plutea undeva în nori. Toyota de-abia se mișca și furgoneta micuță cât un taburet a prognoziștilor sociali se târa și ea cu greu în urma lui, cu farurile plecate, care trimiteau în față două dâre galbene, tremurătoare. Iată-se totuși ajuns și la podul Nagatinski. Iată și mijlocul podului. Ajunsese. Încălcând toate regulile de circulație, deja prea puțin importante, Maksim T. Ermakov a parcat. „Oare chiar fac asta?”, s-a întrebat el cu o uimire și detașare, ieșind din căldura automobilului în burnița măruntă care i-a acoperit imediat mâinile și fața cu stropii ei lipicioși. S-a auzit piuitul alarmei, iar Toyota s-a cufundat în întuneric. Prognoziștii sociali s-au oprit și ei puțin mai departe, uitând să stingă farurile înlăcrimate care semănau cu ochii roșii ai unui câine bolnav. În spatele parbrizului acoperit de brumă lui Maksim T.

Ermakov i s-a părut că vede mișcarea sincronizată a două umbre, dintre care una purta o pălărie închisă la culoare, cu două cocoașe. „Am uitat pistolul”, și-a spus Maksim T. Ermakov. Totuși, Makarovul i-a apărut în mâna dreaptă, colțuros și bizar, neștiind spre ce să își îndrepte țeava.

Maksim T. Ermakov s-a aplecat peste grilajul scund al parapetului. Apa era groasă și neagră ca smoala. Era imposibil să îți dai seama în ce direcție curge. Blocurile înghesuite de pe malul celălalt străluceau de parcă ar fi luat foc, iar imaginea lor răsfrântă în apă era parcă netermintă, cețoasă, spartă. Nu îi venea să creadă că undeva, acolo, jos, sub smoala ăia, se ascunde Vovan, așteptând căderea trupului greu, pregătit să îi dea oxigen. „Hai, ce naiba, n-o mai lungi”, s-a îmbărbătat singur Maksim T. Ermakov, văzând cu coada ochiului că prognoziștii sociali se dau jos din furgoneta lor pătrată. Oricum nu puteau să îl împiedice. Și totuși se apropiau javrele, mergeau în vârful picioarelor. Cel cu pălărie era în față, iar celălalt, un ins voinic, venea în urmă cu pași mici, ținând în mână o umbrelă; eforturile lui de a o deschide făceau umbrela să semene cu un porumbel al păcii care se smucește în laț. A deschis-o, într-un sfârșit, cu o pocnitură puternică deasupra pălăriei șefului său pus pe fapte mari, și umbrela s-a întins întins imediat și a rămas țeapănă, ca și cum ar fi priceput importanța misiunii care îi era încredințată. „Bine, patrioților, las’ că vedeți voi, pregătiți-vă să asistați la cel mai spectaculos număr de magie din viața voastră.” Costumul de scafandru, transpirat, se lipise de el și nu îl lăsa să își ridice piciorul îndoit peste parapet. Atunci Maksim T. Ermakov pur și simplu s-a culcat cu burta pe parapet și s-a rostogolit iute peste el, simțind că îi vine înapoi ce mâncase la cină.

Apa râului se apropia, prindea viață, începea să clipocească, prindea viață și mirosul ei greu, ca de femeie, iar din adâncuri ieșeau la suprafață, ca uleiul într-o tigaie neagră, niște luminițe fluide. Maksim T. Ermakov abia se mai ținea, cu mâna dusă la spate, de balustrada înghețată, și devenise conștient că în picioare nu are încălțări adevărate, ci niște cizme de cauciuc prin care se simțea, până la ultima denivelare, marginea înclinată. „Acum o să mă prăbușesc, fără să mai apuc să trag. O să vină să mă salveze, mizerabilii”, și-a spus el repede și mâna lui dreaptă, devenită deodată mult mai lungă decât stânga, a descris în aer o curbă stranie. Cercul tare de metal i-a atins fruntea, sprânceana de deasupra lui a început să tremure, să se zbată, și

pentru o clipă Maksim T. Ermakov a simțit cu toată ființa lui mașinăria criminală arzând de nerăbdare ca degetul arătător să apese pe trăgaci. „Încet, încet, încet”, a șoptit Maksim T. Ermakov printre dinții strânși și imediat în fruntea încruntată parcă l-a pocnit un cal.

Preț de o secundă nu a mai fost nicăieri; nici nu își mai simțea stomacul; aerul tăios îl făcea bucățele, apa neagră parcă se ridica spre el să îl întâmpine, învolburându-se și curgând mai repede, și imediat l-a asurzit o explozie mult mai puternică decât un foc de armă. Pocnitura cu care s-a izbit de apa râului i-a răsunat în urechi ca bubuitul unui spectacol de artificii, imediat l-a învăluit un nor întreg de balonașe plumburii și galbene, iar deasupra lui cei doi progonoziști sociali s-au grăbit să ocupe locul de unde tocmai sărise peste grilaj sinucigașul cel gras. Era un gest omenesc, pentru că oamenii mereu se grăbesc să ajungă la locul unei tragedii, ca și cum ar putea să preîntâmpine ceva retroactiv sau măcar să înțeleagă ce s-a întâmplat – după urmele proaspete rămase în aer. Și totuși, zâmbetele pe care le-au schimbat prognoziștii sociali la vederea petei tulburi din apă, foarte asemănătoare cu pata tulbure a lunii care se afla mult mai sus, în norii cenușii, zâmbetele acestea erau sceptice.

Maksim T. Ermakov, imaterial, cu mâinile ridicate și cu hanoracul înfășurat în jurul gâtului, se scufunda tot mai adânc în negura de nepătruns din care a apărut, bolborosind ușor, o umbră lungă; cu o labă din cauciuc, l-a apucat pe Maksim T. Ermakov de umăr, iar în gură i-a îndesat sinucigașului un furtun. După o clipă de așteptare, umbra a lovit ușor cu pumnul în spatele rotund al lui Maksim T. Ermakov, trezindu-l din șoc și făcându-l să tragă în piept o gură din aerul acela mort, artificial. Capul lui, un balon fără formă, propaga în apă durerea lui Maksim T. Ermakov, ca pe niște unde. Maksim T. Ermakov și-a mijit ochii în apă: întunericul dansa în jurul lui, înconjurându-l de niște pete dense, inegale, și una dintre aceste felii de întuneric era un om care se apropia repede, cu o față netedă, de sticlă. În semiîntuneric, Maksim T. Ermakov de-abia distingea în spatele sticlei niște trăsături vagi, umflate, ca și cum s-ar fi uitat la un pește într-o conservă deschisă, și nu l-a recunoscut pe Vovan în nasul gros, palid, și în fruntea fără sprâncene, de o albeață uleioasă.

Și totuși, era Vovan, fără îndoială. Răsucit ca o panglică întunecată în jurul lui Maksim T. Ermakov, l-a apucat de subsuoară și, dându-i mai departe aer din butelia lui de oxigen, a început să îl tragă împotriva curentului puternic al râului. Deși amorțit de durere și de greață, Maksim T. Ermakov, simțea totuși că apa râului îi zgârie costumul de scafandru, trecând ici și colo prin neoprenul gros. Asta îi amintea de ceva, de o senzație din copilărie, când se dădea pe derdeluș și își umplea pantalonii de zăpadă, iar frigul pătrundea prin lâna și puful finetului.

La suprafață ploua, dar sub apă era ca și cum s-ar fi cernut o zăpadă molcomă, cenușie. În raza îngustă și gălbuie a lanternei de pe fruntea lui Vovan a trecut repede un obiect de fier strâmb, acoperit de promoroacă. Lui Maksim T. Ermakov i s-a năzărit că doarme și că deliriază. Trupul lui, inert în strânsoarea lui Vovan, cu greu își păstra echilibrul deasupra abisului din ce în ce mai întunecos, dar orice încercare de a da din mână sau din picior era întreruptă de sus de o lovitură puternică de pumn, care îi făcea inima cât un purice. Maksim T. Ermakov se lăsa orbește în mâinile lui Vovan, dar își mai mijea ochii din când în când, lăsând să îi intre sub pleoape apa înțepătoare, și a zărit undeva la stânga mișcarea altei panglici cu labe și lumina fantomatică a unei alte lanterne. Desigur, dedublarea asta (sau triplarea, pentru că în spatele panglicii unduioase parcă mai pâlpâia ceva, un fel de pâlnie electrică) nu putea să fie decât o iluzie, o aiureală născocită de capul lui imaterial. Maksim T. Ermakov se simțea rău, avea crampe, iar în urechile înfundate parcă i-ar fi fost îndesată vată. Bezna uleioasă de jos, fulgii albi de zăpadă din apă, steluțele mărunte care dansau chiar în fața lanternei, pelicula lipicioasă a suprafeței râului, pe care se legănau gunoaiele – toate astea semănau cu ceva, dar cu ce? Cu disperarea pe care o încercase odată. În noaptea în care a plecat Marinka. Aceeași senzație subacvatică de frig perpetuu, de inimă strânsă ca într-o menghină. Și aceeași dispariție totală a timpului. Oare de cât timp înotau? De o oră, de două, de o veșnicie?

Într-un sfârșit, fundul apei a început să se ridice într-un povârniș presărat cu pietre acoperite de mâl, care parcă ajunseseră acolo de pe Lună. Niște peștișori adormiți care atârnau, ca niște cârlige de rufe, pe niște tulpini umede și alunecoase, au țâșnit imediat de acolo și Maksim T. Ermakov, ridicat de subsuori, a fost smuls imediat din brațele vânjoase ale stihiei. Și-a

simțit trupul mai greu, și-a tras picioarele, a scuipat furtunul din gură și a tras adânc în piept aer proaspăt, viu, mirosind a foc de tabără.

Cum stătea pe burtă, a fost tras cu brutalitate pe malul scund, presărat la dreapta și la stânga cu niște tufe amărâte, care străluceau umede. Chiar ardea acolo un foc de tabără, roșu ca o bucată de carne crudă fiartă în abur, și Maksim T. Ermakov și-a spus că Vovan a înnebunit. În clipa următoare l-a și văzut: stătea jos, zgribulit, într-un paltonaș negru și amărât, și își încălzea la foc mâinile înroșite; sub ochi parcă ar fi avut praf de ardei iute, și ochii aceștia – negri ca păcura, înconjurați de cearcăne vinețiii – aveau grijă să îl evite pe Maksim T. Ermakov.

Uluit, Maksim T. Ermakov s-a întors spre cel care îl cărase. Bărbatul necunoscut, cu bicepși cât tancurile, își scosese deja labele de scafandru și rezervorul de oxigen și tocmai își scotea casca, scuturându-și părul blond ca puful de găină. Între timp, din râu a mai ieșit un scafandru, cu masca ridicată pe frunte și ținând labele strălucitoare într-o mână ridicată deasupra capului. Și ceva mai departe a mai apărut unul, pe urmă încă unul, și tot așa – în total șase făpturi negre, cu măști roșii, strălucitoare. Și toți au ieșit pe malul mlăștinos, lipăind prin noroi, dezvelindu-și din mers anatomia extraterestră, strigându-se ininteligibil cu niște voci răgușite. Lui Maksim T. Ermakov i s-a făcut rău, stomacul i s-a strâns ca un acordeon, și cina amară i-a țâșnit din pântece în iarba ciufulită. A leșinat.

Când și-a venit în simțiri, a văzut chiar în fața lui niște ghete negre, simple ca niște galoși, de care se lipiseră niște frunze ruginii, putrezite. Tremurând tare din cauza frigului în neoprenul îmbibat cu apă, Maksim T. Ermakov a început să se foiască și s-a întors cu greutate pe spate. Kravțov Serghei Evghenievici stătea pe vine în fața lui, cu mâinile cenușii atârnând între genunchii colțuroși, și îl privea atent din adâncul orbitelor sale diforme.

— Bună seara, Maksim Terentievici, a spus el legănându-se de parcă era pe arcuri. Până la urmă văd că ați făcut-o, felicitări. A ieșit frumos, deși e cu totul inutil.

— Deci ați știut de la bun început? a șuierat printre dinți Maksim T. Ermakov, holbându-și ochii apoși la întâiul căpățânos din stat.

— Firește, a confirmat cu dispreț căpățânosul-șef. Drept să vă spun, chiar ne așteptam să aveți o astfel de tentativă. Și atunci iată că vine cineva la noi – Kravțov a făcut un semn din cap în direcția lui Vovan, care stătea pe vine –, vine și ne povestește: cică așa și pe dincolo, tipul ăsta al vostru se pregătește să sară în apă pentru o filmare, m-a chemat să-l antrenez. Dacă vreți să știți, a dat fuga la noi chiar în seara în care l-ați chemat la dumneavoastră, i-ați dat banii și l-ați cinstit. Ne-a parfumat modestul birou cu mirosul coniacului dumneavoastră franțuzesc. Ce părere aveți?

La aceste cuvinte Vovan, cu spinarea îndoită, nehotărându-se nici să se îndrepte, nici să se așeze, a afișat un zâmbet larg și a început să clipească des din ochi, de parcă era lăudat, lăudat și iar lăudat.

— Ah, jigodie ce ești! a izbucnit Maksim T. Ermakov.

Rezemându-se în cot, a nimerit pe o crenguță care s-a rupt și l-a înțepat, făcându-l să verse un puhoi de înjurături atât de urâte, încât nu avea cum să le fi auzit în orășelul său de baștină decât de la locuitorii lui cei mai afumați și mai răgușiți de tutun, dar pe care nu se aștepta nicicum să ajungă să le rostească și el.

Monstrul de stat se uită la Maksim T. Ermakov cu un interes plin de respect, plecându-și ușor într-o parte bostanul semitransparent, pe care se prelingeau încetișor picături de ploaie. Scafandrii, câte unul, câte doi, veneau mai aproape, târându-și echipamentul prin iarba neagră. Gura întredeschisă de pe chipul lor palid arăta de parcă ar fi fost scobită cu degetul. Zâmbetul de pe fața lui Vovan se lățea întruna, ca o șopârlă strivită de o piatră. În cele din urmă, a înghețat într-o grimasă, iar ochii Iudei nebărbierite s-au acoperit deodată de un păienjeniș de lacrimi fierbinți.

— Ce zice el, ă? Ce mă înjură așa? a întrebat Vovan cu tremur în glas, adresându-se tuturor celor prezenți, strângând și desfăcând pumnii cenușii, de culoarea cartofilor, ascunși în mânecile hainei lui de orfan. Eu l-am învățat, eu l-am cărat! Nu știa să facă nimic, e un rahat cu ochi! Păi azi ar fi crăpat dacă nu m-aș fi chinuit eu cu el! Actor pe dracu'! Unde-i camera de filmat? Nu-i nici o cameră! Aiureli! Pfui!

Dând din umeri, Vovan și-a ridicat gulerul paltonului până sub urechile rebegite și păroase ca niște rozătoare.

— Bine, a zis Kravțov Serghei Evghenievic, plesnindu-se peste genunchi și săltându-se în picioare. Bine, Maksim Terentievici, putem să zicem acum că am depășit etapa asta. Din fericire, pagubele sunt minime: un pistol Makarov, pierdut irecuperabil pe fundul râului. Poftiți, luați altul, și aveți grijă să nu-l pierdeți.

Spunând acestea, monstrul de stat a băgat mâna în buzunarul lăsat al pantalonilor și a scos cu un trosnet cumplit, de parcă și-ar fi smuls femurul, un pistol negru, hidos, încă și mai respingător decât celălalt. Unul dintre prognoziștii sociali a venit repejor la ei și a pus arma în mâna lui Maksim T. Ermakov, murdară și moale ca o meduză. Pistolul era mai nou decât cel de pe fundul râului, și lui Maksim T. Ermakov i se părea mult mai greu. Era plin de moarte, ca un portmoneu cu monede. Un obraz al pistolului era cald, dar căldura era neplăcută – era căldura chimică a unui trup pipernicit de bărbat, care se acundea sub cutele grosolane ale veșmintelor, sub un impermeabil umed, cu sclipiri de oțel. Căldura aceasta pe care metalul o păstra bine l-a făcut pe Maksim T. Ermakov să se înfioare.

— Ei, nu fiți mofturos, Maksim Terentievici, a spus sarcastic căpățânosul-șef, căruia nu îi scăpase reacția Obiectului. Pistolul meu e acum cel mai bun prieten al dumneavoastră. De buna lui funcționare o să depindă confortul dumneavoastră în ultimele și, vă rog să mă credeți, cele mai importante clipe ale vieții.

— Lua-v-ar dracu’, a șuierat Maksim T. Ermakov, simțind că i se face din nou greață.

În momentul acela tufele au foșnit și pe mal, curățându-și ceva de pe mânecă, a ieșit un prognozist social – o namilă cu o față rotundă ca un ceas deșteptător și cu niște ochelari mici și fumurii. Ținea în mână, de cureaua răsucită, geanta lui Maksim T. Ermakov, murdară și atât de strivită, încât era de nerecunoscut. În urma celui cu fața rotundă au mai apărut încă doi la fel, care și-au înfipt cu năduf lopețile militare în pietriș și s-au apucat să bată din picioare, scuturându-și glodul de pe pantofi.

— Uite, Serghei Evghenievici, abia am găsit-o, a spus cel cu fața rotundă, întinzându-i căpățânosului-șef obiectul dezgustător pe care îl pescuise.

— Ce să zic, ne-am terminat treaba pe ziua de azi, a conchis căpățânosul-șef. Duceți-l acasă pe Maksim Terentievici, chemați un doctor să-l vadă și nu uitați să-i duceți mașina înapoi în fața blocului. Ce? s-a răstit el tăios la Vovan, care se agita în jurul lor, întinzându-și gâtul de găină jumulită din gulerul pământiu.

— Scuzați, sunt niște bani acolo, în geantă, a explicat zelos Vovan, uitându-se pieziș la securistul cu fața rotundă, care strânse și mai tare cureaua servietei.

— Firește, a încuviințat cu răceală monstrul de stat. Kostia, dați-i lui Maksim Terentievici geanta înapoi.

Cel cu fața rotundă, care răspundea la numele de Kostia, s-a dus repede și i-a îndesat geanta la subsuoară lui Maksim T. Ermakov, care nu avea putere nici măcar să apuce cureaua.

— Scuzați, s-a băgat Vovan din nou în vorbă, cu teamă, dar și cu un început de mânie. Trebuie să-mi dea bani pentru antrenament. I-aș număra acuma repede, chiar în prezența dumneavoastră, zece mii, așa cum ne-am înțeles. A promis că mi-i dă azi, dar așa n-o să mi-i mai dea! Zece ani a trebuit să aștept ca să văd de la el două mii nenorocite!

Kravțov Serghei Evghenievici și-a arcuit sprâncenele și și-a ațintit spre Vovan găvanele magnetice. S-a lăsat tăcerea. Cei doi săpători au încetat să mai bată din picioare și au rămas smirnă. Cel cu fața rotundă încerca să își șteargă ochelarii mici cu degetele înghețate, dar nu a reușit decât să îi facă să pară clăbuciți, așa că a scos din buzunar o batistă murdară și s-a apucat să frece cu râvnă lentilește scârțâitoare, săpând după microimpurități prin toate colțișoarele.

— Ce? Care-i problema? Vreau doar să iau ce-i al meu, sunt bani munciți... a început Vovan să se smiorcăie, uitându-se în jur și văzând numai chipuri impasibile ca niște bolovani albi.

— Cetățene Kolesnikov, ascultați-mă cu mare atenție, a spus căpățânosul-șef cu o blândețe care nu anunța nimic bun. Ceea ce i-ați făcut cetățeanului Ermakov se cheamă trădare. L-ați dat pe mâna noastră fără să vă forțeze nimeni. Chiar credeați c-o să vă primim cu brațele deschise, ca pe unul dintre noi? Naiv mai sunteți! Nimeni nu-i iubește pe trădători, iar noi nu facem excepție. Și n-o să luați niciun ban de la cetățeanul Ermakov. Nu cumva să îndrăzniți! a strigat el înfricoșător la Vovan care, cu o mină plângăreață, se năpustise spre geantă.

Vovan a rămas țintuit locului. În paltonul lui strâmb, arăta exact ca o sperietoare de ciori. A dat să spună ceva, dar bărbia a început să îi tremure. Se vedea că imaginea gențiii intangibile îi produce o suferință aproape fizică.

— Așa să fie, a șuierat el printre dinți, adresându-se lui Maksim T. Ermakov. Ne-am întâlnit ca niște cunoștințe vechi. Îmi erai dator cu două mii de verzișori, acum îmi ești dator cu zece. O să ne mai socotim noi. O să-ți iau o dobândă așa de mare, c-o să ajungi să alergi în curul gol prin Moscova. Te înec cu mâna mea, fătălău nenorocit, dacă nu te-ai înecat singur...

Vovan stătea atât de aproape de el, încât îi răsufla în față, dar Maksim T. Ermakov îl vedea ca prin ceață. Mirosul puternic de apă de colonie îi întorcea stomacul pe dos. Parcă luat de pe mal de un val negru, Maksim T. Ermakov și-a pierdut cunoștința.

Era oribil să bolească. Curentul electric care părea să străbată fiecare celulă a trupului său greoi, durerea din oase, ochii umflați, cearșaful asudat. Maksim T. Ermakov voma des, pur și simplu își vărsa mațele, și de fiecare dată la căpătâi, pe podea, se afla un lighenaș necunoscut, oranj, cu un trandafir pictat, de dimensiuni psihedelice. Din cauza acestui lighenaș necunoscut, decorul din apartamentul Doar Natașei, pe care Maksim T. Ermakov, în viața anterioară, îl părăsise pentru totdeauna, părea artificial, contrafăcut de dragul vreunei înșelătorii complicate. În încăperea întunecoasă în care era culcat, tavanul era mult prea înalt. Desenele țipătoare de pe tapet păreau uneori să crească și să se ramifice, ca legăturile cauză-efect, iar alteori se umpleau de roșu, de parcă ar fi fost chiar

capilarele lui Maksim T. Ermakov. Același lucru i se întâmpla și cu o carte grea pe care o lua în mână din când în când și o răsfoia la întâmplare: vedea numai rânduri roșii de litere chilirice pe hârtia lucioasă ca oglinda. Volumul îi aluneca din mână și cădea cu o bufnitură surdă pe covorașul gros de lângă pat, iar Maksim T. Ermakov se împiedica de el când încerca să se ducă la toaletă. Niște binefăcători necunoscuți care îl vizitau sub forma unor umbre cețoase, cu o răsuflare gâfâită, îl adunau de pe jos și îl târau până la toaletă, unde bolnavul nu reușea cu niciun chip să trimită șuvoiul unduitor în urna adâncă a closetului nespălat al Doar Nataşei.

În apartament – dacă era într-adevăr un apartament –, tot timpul se aflau niște indivizi cu trăsături pe care nu reușea să le deslușească. Își tot târșâiau picioarele de colo colo, tot mutau obiecte, tot bubuiau cu vocea lor groasă, spunându-și cuvinte ininteligibile. O mână păroasă de bărbat cu un ceas de fier îi ducea cu grijă la gură o lingură cu sirop, în timp ce alta – poate a aceluiași securist, poate nu – îi sprijinea ceafa moale ca unui copil. Noaptea în fotoliu veghea o umbră care semăna cu un morman de paltoane. Uneori umbra asta semăna mai mult cu un bărbat, alteori cu o femeie, destul de tinerică, cu obraji bucălați și o față de veveriță, care răsfoia o revistă viu colorată. Unul dintre musafiri – medic, după toate aparențele – părea să aibă niște trăsături mai pronunțate, pe care Maksim T. Ermakov le deslușea mai clar decât pe ale celorlalți: sub nasul lui lung se vedea o mustață cenușie, ca și cum o trompă de elefant i-ar fi dus la gură un snop de paie. Presupusul medic i-a descheiat lui Maksim T. Ermakov pijamaua umedă și i-a ciocănit grăsimea de pe burtă, care părea să se topească, pentru că scotea niște sunete subacvatice, ca niște gâlgâieli; pe urmă i-a rostogolit pe trup un glob țiuitor în timp ce îl ținea nemișcat cu palma lui incredibil de rece și se uita la un monitor – acolo, tabloul măruntaielor lui Maksim T. Ermakov semăna cu o așezare nocturnă unde are loc o erupție vulcanică.

Pe lângă oameni, în încăpere mai era și un animal mic, probabil un motan dolofan. Avea obiceiul pisicesc de a se așeza la picioarele lui Maksim T. Ermakov, îngreunând cu trupul său cuvertura, iar uneori încerca să se instaleze pe pernă – nu se știe de ce, pentru că perna era moale ca un sac de cartofi. Maksim T. Ermakov înghiontea micuța făptură, refuzând să împartă cu ea dealurile și depresiunile patului său de tortură, și atunci o umbră omenească se apropia ușor, lua creatura în mână și o punea înapoi în pătuț,

așa, cu spatele la bolnav, mai delicat și mai intim, pentru ca bolnavul, dacă ar vrea, să poată mângâia pisicuțul drăguț, favoritul tuturor. Era un serviciu cu totul inutil – Maksim T. Ermakov nu putea suferi pisicile, cu atât mai puțin pisicile negre, iar asta era, fără îndoială, neagră, neagră ca dracul și, în plus, foarte grea și, oricât de straniu ar părea, colțuroasă. Dar Maksim T. Ermakov nici nu avea ocazia să protesteze în vreun fel, pentru că presupusul doctor îi lua mâna moale, îi injecta în vena umflată conținutul roz-închis al unei siringi și deodată se lăsa liniștea, iar întunericul îl învăluia într-un somn de catifea.

Numai unul dintre cei care veneau să îl vadă în apartamentul acela – sau poate în vis – i se părea bolnavului cunoscut și chiar drag. Un bătrân osos într-un costum cafeniu, ros în coate, cu o bărbie ascuțită care semăna cu un pesmet, apăruse de undeva din perete și, ciocănind cu bastonul scorojit în genunchii pazniculuі de noapte, îl gonea din fotoliu. Securistul alungat se holba la bătrân, mormăia ceva în pumnul în care își ținea stația de emisie-recepție și se făcea nevăzut. Bătrânul se uita atent la Maksim T. Ermakov cu niște ochi tulburi ca niște cepe fierte, în timp ce mâinile lui încrucișate, care semănau cu niște cocoloașe de ceară căzute de la o lumânare arsă, se odihneau pe măciulia bastonului înfipt în podea, între picioare.

— Bunicule, tu ești? întreba Maksim T. Ermakov, ridicându-se în cot și încercând să ghicească un chip cunoscut în păienjenișul ridurilor.

Atunci, sub privirea fixă a bolnavului, care și în starea aceea de delir știa că bunicul Valera trebuie să fi murit, ridurile de pe chipul vizitatorului se netezeau, bastonul dispărea în aer, lăsând în urma lui, pentru câteva secunde, o linie fantomatică, și Maksim T. Ermakov constata cu uimire că în fotoliu nu mai stă un bătrân cocoșat, ci un tânăr vânjos, de vreo treizeci de ani, cu un vârtej pe frunte și o gură subțire, cu un colț ridicat în semn de dispreț. Costumul suferea și el o metamorfoză: acum erau niște pantaloni ieftini în dungi și un sacou așijderea; nodul cravatei groaznice, cu buline, era legat ca un pietroi.

— Bunicule, mi-au spus că ești un om periculos. Ce mă fac, cum să scap? Spune-mi, s-a rugat Maksim T. Ermakov de năluca întinerită. Cu cât se uita mai mult la ea, cu atât părea mai reală și mai vie.

— Mă piș pe cursul vostru scurt, n-o să-l învăț, a izbucnit deodată fantoma, cu vocea lui Maksim T. Ermakov însuși.

Deja nu mai era niciun fotoliu, iar apartamentul Doar Natașei dispăruse. Bunicul Valera, de treizeci de ani, stătea pe un scăunel șubred într-o cameră de studiu pe jumătate ocupată de un birou mare cât o căruță, îngropat în dosare de carton și în munți de hârtii. La masă stătea cocoșat, cu degetele împletite, un bărbat voinic într-un veston aproape milităros, pe care strălucea șters, semănând cu detaliul unui strung, un ordin sovietic. Fizionomia bărbatului, ca și a bunicului Valera, de altfel, se deosebea prea puțin de cea a contemporanilor lui Maksim T. Ermakov: omul părea să aibă o inimă de piatră, spre deosebire de cei din vremea lui Maksim T. Ermakov, care o aveau din silicon sau din plastic.

— Tovarășe Ermakov, nu-i de glumit cu lucrurile astea, a spus rugător bărbatul cu decorația. Oi fi tu erou stahanovist, dar partidul poate și să nu țină cont de asta. Ești chemat să intri în partid cu toată onoarea, pentru că nu se poate ca un muncitor atât de sârguincios ca tine să nu fie membru. Te rog să înțelegi că e inadmisibil! E ca și cum ai umbla pe stradă în pielea goală!

Tulburat, bărbatul s-a ridicat de la birou, a scos din buzunarul pantalonilor de călărie un portțigaret grosolan pe al cărui capac era ștanțată, ca un cuib de pasăre cu limba scoasă, stema URSS, și l-a deschis în fața imperturbabilului bunic Valera. Fără să se grăbească, bunicul Valera a luat tacticos cele patru țigări din tabacheră, trei le-a băgat în buzunarul hainei, și pe a patra a început s-o fumeze, scăpărând chibritul pe capacul cu stemă. Pufăind rotocoale de fum în aer, se uita distrat pe fereastra mohorâtă, unde se vedea o străduță îngustă ca trecerea dintre două trenuri de marfă, și pe ea o mârțoagă cu o coamă spălăcită, ca de mătură, care ciupea cu botul un smoc de iarbă.

Bărbatul cu decorația s-a întors la locul său de la birou și a luat o gură de ceai maroniu din cana pe care o ținea pe un suport boțit. Maksim T. Ermakov urmărea toate acestea din patul lui, care părea să se fi preschimbat într-un leagăn de copil; i se părea că plutește pe un norișor și nu îi venea să creadă cât de clar vede totul, ca și cum în delirul ăsta ar fi fost mult mai sănătos decât era în viața reală.

— Tu, tovarășe Ermakov, ai origini nesănătoase. Ești neam de chiabur, din câte știu, a spus întristat bărbatul cu decorație. Văd că am greșit când te-am ales erou stahanovist. Ți-am dat de toate: lemn pentru grinzi, vagonete. Ți-am pus la dispoziție patru oameni care să lucreze la abataje. Alexei Stahanov a avut numai doi! În condițiile astea, oricine ar fi făcut două sute de tone într-un schimb!

— Nu chiar oricine, a răspuns leneș bunicul Valera, mijindu-și ochii luminoși, pătrunși de o gălbeneală neplăcută. Minerii dumitale, de pildă, nu pot. Când lucrează, când stau cu burta la soare. Așa că să nu-mi scoți mie ochii, tovarășe Aristov. Dumneata ai avut nevoie de recordul stahanovist, nu eu. Mina era de trei ani printre cele codașe, organele deja voiau să te bage la zdup, ca sabotor. În războiul civil ai știut numai să dai din baionetă, așa că nici aici nu poți să spui că ești erou. Foarte repede te-ar fi scos spion al agenturilor dușmane. Prin mine ți-ai salvat pielea, prin mine ți-ai salvat curul gras. Spune, nu e așa?

Directorul s-a înecat cu restul de ceai și s-a șters la gură cu mâneca.

— Mie mi se pare că tu te-ai cam îngrășat, tovarășe Ermakov, a spus el, tușind. Câștigi peste două mii de ruble pe lună, fără depășirea de normă. Ți-am dat bilet gratuit la sanatoriu. La baie ai gratuit, la frizer ai gratuit. Ți-am dat apartament! Două camere pentru o singură persoană! Ce-ți trebuie ție baie gratuită, dacă acum ai cadă?

„Așa deci, totuși i-au dat apartament bunicului!” s-a bucurat Maksim T. Ermakov. Bunicul Valera părea și el mulțumit de bonusurile pe care le primise. Dădea din cap aprobator, ascultând enumerarea favorurilor care stârneau indignarea directorului împotriva „elementului cu origini nesănătoase”.

— Și-mi mai trebuie și bonificații pentru încălțăminte și haine, s-a grăbit el să îi amintească, profitând de tusea tovarășului Aristov.

— Ete, na! Du-te și cumpără-ți! La salariul tău...

Roșu la față, directorul a scos din buzunar o bucățică murdară de zahăr, care semăna mai curând cu granitul, și a băgat-o în gură, umflându-și obrazul ras

neglijent.

„Vrea să fumeze”, și-a spus Maksim T. Ermakov.

— La magazin e scump, i-a spus cu îndreptățire bunicul Valera directorului epuizat. Dacă mi se cuvine, să-mi dai.

Tovarășul Aristov a căscat ochii injectați la bunicul Valera, de parcă nu pricepea de ce minerul Ermakov este unul singur, din moment ce are două camere.

— Ei, ascultă, tovarășe Ermakov, te încăpățânezi prostește, a zis el împăciuitor. Hai, ia carnețelul. Doar ai și tu carte, ai făcut patru clase, cum-necum. Nimeni n-o să te pună să dai examen. Tot poporul studiază cursul scurt de istorie a mărețului nostru partid. Citește-l și tu, că doar nu e scris în franceză!

Bunicul Valera, tacticos ca de obicei, a strivit mucul de țigară în ghiveci, lângă o violetă catifelată care semăna cu Mickey Mouse, și a început să se uite pe pereți, peste capul tovarășului Aristov. Acolo, într-o ramă austeră din scânduri vopsite, se afla portretul unui nene ciupit de vărsat ale cărui sprâncene stufoase, nas și mustăți luate la un loc păreau o mască de carnaval. „Tovarășul Stalin!” l-a recunoscut Maksim T. Ermakov cu o încântare malițioasă. Tulbure, ca și cum i-ar fi prins gândurile pe calea undelor, filtrându-le din marșurile radiofonice, i s-a părut că l-a auzit pe bunicul Valera spunându-și că tare bine ar mai fi dacă asemenea portrete s-ar vinde cu o țintă desenată pe ele, așa cum vezi pe iepurii de lemn de la tirul din parcul de cultură.

— Mai bine învăț franceză decât cursul scurt, a zis bunicul Valera, uitându-se mai curând la portret decât la tovarășul Aristov.

Auzind acestea, tovarășul Aristov s-a plesnit pe genunchi și a început să râdă în hohote. Ai fi zis că mai e puțin și se apucă să joace un cazacioc. Ochii însă îi erau tot roșii, bolnăvicioși, și adăposteau o privire hăituită.

— Franceză? Tu? Cu cele patru clase ale tale? a spus el în cele din urmă, cât pe ce să se sufoce de atâta râs. Eu am învățat-o în gimnaziu șapte ani! Și nu

mai țin minte aproape nimic! Darămite tu, de la fundul vacii! Prostovan mai ești! Ce vrei dumneata, să parlez français[14]?

— Și dacă o învăț într-un an, mă lăsați în pace cu cursul scurt? a întrebat insistent bunicul Valera și s-a grăbit să adauge: Stahanoviștii au dreptul la un profesor particular gratuit!

— Ei, dacă e pe-așa... cum să nu! s-a învoit tovarășul Aristov, rânjind. Uite, tovarășa Rumianțeva predă la fabrică, e o domnișoară foarte serioasă, de la Petersburg. Te învață ea. N-o să mintă, pe nimeni n-ajută minciuna. O să-mi spună exact care sunt progresele tale. Numai că nu ai un an, ci jumătate de an. La conferința regională a stahanoviștilor trebuie să te duci membru de partid!

— Ne-am înțeles!

Ca pe un bun de mare preț, bunicul Valera a scos din buzunarul pantalonilor săi dungați o mână aspră de miner și i-a întins-o tovarășului Aristov. Tovarășul Aristov și-a băgat cu plăcere în capcană mâna gălbuie, ca o pasăre fiartă, și Maksim T. Ermakov a ghicit că această strângere de mână inegală a jucat un rol colosal în lanțul de legături cauză-efect care a dus la apariția lui pe lume.

Între timp prognozistul social de serviciu pesemne că reușise să ia legătura cu cine trebuie prin walkie-talkie, pentru că în cameră au și dat buzna trei sau patru agenți – Maksim T. Ermakov iar distingea prost obiectele și vedea numai contururile lor, pline cu o substanță tulbure ce semăna cu apa în care se spală pensulele pentru acuarelă.

— Cum ați ajuns aici, cetățene? l-a întrebat pe bunicul Valera cel mai voinic și mai tulbure dintre agenți. Cine sunteți, vecin, rudă? De ce-ați fost lăsat să intrați la bolnav?

Bunicul Valera s-a mulțumit să zâmbească, fără să se obosească să se ridice din fotoliu. Securiștii se uitau mirați unii la alții. În ei, ca în niște vase, au coborât din nou pensulele de acuarelă pline de pigmenți și întunericul părea să li se răspândească din creștetul capului în tot restul corpului.

— Maior Selezniov, de la secția specială, s-a prezentat protocolar individul voinic, în al cărui cap se legăna nu o pensulă, ci o mătură întreagă.

Securistul și-a scos legitimația pătrățoasă și i-a vârât-o sub nas bunicului Valera, care se uita la ea cu ochii mijiți; pe legitimație strălucea puiul auriu cu două capete.

— Actele la control, vă rog.

— Vaurien[15], a spus bunicul Valera mulțumit de sine, savurând sonoritatea cuvântului. Misérable! Rebut de la société![16]

— Ce? s-a minunat maiorul Selezniov, negru la față ca un nor de furtună.

— Sunteți străin? Vorbiți rusește? Du iu spic ingliș?[17]

— Infâme crapule![18] a strigat deodată bunicul Valera drept spre norul negru pe care îl avea maiorul în loc de față.

Ca la un semn, în cameră a început să tremure mobila și să zăngănească toate geamurile. Până și stativul pentru perfuzie, care aducea atât de mult cu o spânzurătoare, a luat-o la vale.

— Musiu, sau cum s-o zice acolo la voi, n-aveți ce căuta aici, a zis unul dintre prognoziștii sociali, aplecându-se confidențial spre bunicul Valera; era presupusul medic cu mustăți, și el păstruns parcă de o pensulă întunecoasă. Nu se cade să obosiți bolnavul. Mai ales că aici e un post special...

— Ia-l de chică pe ticălos și dă-l afară! l-a întrerupt tăios maiorul Selezniov. Mi-am adus eu aminte ce înseamnă misérable! Ai grijă, tataie, dacă te mai prind o dată pe aici, te bag direct la pușcărie, nu mă uit la tine că ești franțuz. Las' să ai de ce te plânge p-ormă la ambasadă!

Prognoziștii sociali l-au înșfăcat pe bunicul Valera de haina cafenie și roasă în coate și l-au tras afară pe coridor. Bătrânul se lăsa pe vine, își împlânta în dușumea tocul ghetelor cu talpă de carton și se lupta să se elibereze din strânsoarea lor. Prognoziștii sociali, la rândul lor, se încăpățânau în dorința

lor de a elibera apartamentul de străinul care intrase fără voie. Și totuși, nici nu s-a potolit bine larma de pe coridor, nici nu s-a închis bine ușa în urma contravenientului, că bunicul Valera a și intrat la loc, prin perete, ca și cum ar fi fost cel mai firesc lucru din lume. În locul pe unde a pătruns, ornamentul tapetului a rămas o clipă sfâșiat, acoperit de nu știu ce vată moale, dar, în scurt timp, tulpinile stilizate au început să crească, peretele s-a refăcut și numai o privire atentă ar mai fi putut observa în locul despicăturii urmele unei cârpeli.

Între timp, bunicul Valera și-a reluat locul în fotoliu, uitându-se încurajator la nepot, de parcă s-ar fi așteptat la întrebările care au urmat.

— Bunicule, nu-i așa că tovarășa Rumianțeva e bunica? s-a încumetat Maksim T. Ermakov să întrebe.

Nici nu a terminat bine ce avea de spus, că alături de bunic a și apărut o femeie. La început era doar o umbră din care nu se vedeau decât ochii: mijiți, de un cenușiu întunecat, ca al norilor joși de dinaintea furtunii. Pe măsură ce îi deslușea trăsăturile tot mai bine, Maksim T. Ermakov s-a convins că maimuța albă, așa cum o ținea el minte pe bunică-sa, putea, în tinerețe, să arate ca năluca de lângă căpătâiul lui. Deși nici năluca nu era chiar la prima tinerețe: era mai în vârstă decât bunicul Valera cu câțiva ani. Fața ei albă, ca de porțelan era acoperită de riduri fine, ca și cum porțelanul fusese spart și lipit la loc cu multă pricepere; părul tăiat scurt era băgat sub o beretă de forma unei ciuperci și roasă de molii. De fapt, ținuta femeii era destul de bizară. Uitându-se mai bine, Maksim T. Ermakov a ghicit că fusta deschisă la culoare, care venea strânsă pe șoldurile înguste, fusese cândva o față de masă, iar paltonul era urmașul unor draperii de catifea cu ciucuri aurii, extrem de roși. Se vedea foarte clar că toate aceste pânzeturi domestice fuseseră cusute și răscusute de nenumărate ori până ajunseseră în garderoba modestă a profesoarei de la facultatea muncitorească. Domnișoara Rumianțeva semăna mai mult cu un duh al casei de sex feminin – cu un duh palid al apartamentului dispărut din Petersburg, în care adunase obiecte, cârpe, tipărituri și frânturi de amintiri despre vremurile trecute.

— Nu vă abateți de la subiect, tovarășe Ermakov, i-a spus ea sever bunicului Valera, care nu își lua privirea de la gâtul alb al domnișoarei Rumianțeva.

Bunicul și bunica stăteau în camera luminoasă, pe pereții căreia se desenau umbrele frunzelor de afară. Pe masa rotundă din fața lor erau împrăștiate niște caiete mâzgălite, iar manualul respectabil și pântecos stătea în picioare, sprijint de un borcan de sticlă care servea drept vază pentru un buchet de flori de câmp micuțe, ca un roi de musculițe albe. Soarele strălucea în globurile nichelate ale patului lat, expresiv de gol, unde muntele de perniță era decorat cu moar, ca o mireasă grasă. Domnișoara Rumianțeva dicta răgușită în franceză, cu mâinile împreunate. Deodată, bunicul Valera, mișcându-și cotul pe caiet, a apucat-o pe domnișoara Rumianțeva pe după umerii pătrățoși și a tras-o spre el, dărâmând și scaunul lui, și pe al ei. Domnișoara Rumianțeva și-a clătinat capul tuns și i-a tras stahanovistului două palme zdravene. Pe urmă a împietrit, văzând că bunicul Valera zâmbea mai departe, vădit tulburat, i-a pus mâna pe ceafă și, strângându-i în pumn buclele aspre, ca să nu poată să scape, și-a apăsat cu foc buzele pe ale lui.

„Deci așa a fost, domnișoara și huliganul”, și-a spus încurcat și în același timp vesel Maksim T. Ermakov.

— Ei, ca să vezi, a zis el cu voce tare, deși în spațiul acela incert noțiunea de tare era destul de relativă.

— Da, ca să vezi, a răspuns tot „tare” bunicul Valera, fără să deschidă gura. Și ea era tot vaurienne. Adică „huligan”. Bunică-ta, Polina. În franceză știa atâtea înjurături, că nici francezii nu știu atâtea în limba lor. Erau subliniate în cărțile ei. M-a învățat și pe mine. Ăsta a fost vocabularul cu care m-am prezentat în fața tovarășilor de partid. Polina stătea alături de mine, severă ca și acum. Le traducea în rusă cu totul altceva. Deodată, în timpul examenului, portretul tovarășului Stalin a căzut de pe perete. Întâi s-a clătinat, după care poc! pe jos. În clipa aia tovarășilor numai de mine nu le mai ardea. Dușmanii ideologici, iată cine era vinovat de căderea conducătorului...

Mai departe Maksim T. Ermakov a văzut multe lucruri, fie în somn, fie în halucinații, fie în episoadele de vizionarism însoțite de o stare de exaltare și de o lumină stranie, ca și cum pe frunte ar fi avut o lanternă de miner. A văzut o mină – un tunel săpat în piatră, cu niște șine înguste care coteau la stânga și apoi o luau în sus pe un povârniș, ca o scară de funie; a văzut un perete de cărbune luminat de o rază pâlpâitoare; a văzut niște vagonete scunde ca niște lăzi de fier, încărcate cu un fel de argint mărunțit, deasupra cărora era o foiță de tablă subțire și strâmbă cu inscripția „Atenție, pericol de electrocutare”. În cap îi pluteau cuvinte ca „la suprafață”, „lavă”, „clivajul stratului de cărbune”. Niște bărbați voinici și murdari, în niște salopete făcute parcă din tinichea, loveau cu toporul niște bârne ca să facă o boltă din grinzi de lemn, ca și cum ar fi vrut să ridice o pădure de mesteceni. Bunicul Valera, în fața tuturor, gol până la brâu, cu o șapcă extrem de jerpelită, cu mușchi care-i jucau precum mercurul, trudea cu ciocanul de abataj. Nu se arunca prostește înainte, ci, cu o măiestrie de bijutier, găurea mai întâi în locurile în care roca era mai fărâmicioasă, locuri pe care le ghicea din ochi, și apoi, ca o cortină de teatru sau ca un val care spală un țărm, din peretele de cărbune cădea următoarea tonă. Fără să știe cum, Maksim T. Ermakov intuia satisfacția pe care i-o aducea bunicului munca migăloasă de maestru, lupta cu elementele și învingerea durității cărbunelui, care se manifesta în realitate prin echilibrul punctelor slabe. Această satisfacție nu avea nicio legătură nici cu comitetul de partid, nici cu directorul minei, tovarășul Aristov, nici cu mișcarea stahanovistă, nu avea nicio legătură nici cu salariul, nici cu noul apartament, rămânând doar o plăcere personală a bunicului Valera. Ți-e și groază să o spui: dacă bunicul Valera ar fi fost un burjui așa cum e desenat în afișe, ca un balon cu niște piciorușe subțiri și cu joben, trăgând după el un sac mare de bani, din banii ăștia și-ar fi cumpărat o mină bună și ar fi sferedelit cărbunele din ea fără să ceară nicio copeică.

Secretarul de partid și directorul minei, tovarășul Aristov, știau numai să îi strice bunicului Valera buna dispoziție, târându-l pe la adunări și ședințe. Deși nu era membru de partid, se scria despre bunicul Valera în ziare. Până și în Pravda, al cărui fotograf mărunt, cu o haină scurtă de piele, ca de comisar, îl pusese să țină ciocanul de abataj cum nu se ține neam. Când cunoscutul stahanovist Valeri Ermakov se ridica gârbovit din sala de ședințe și se ducea la prezidiu, oamenii din rândurile din spate se ridicau să îl vadă

mai bine. Eroul muncii însuși, odată ce se așeza la masa de prezidiu, cu pantofii și genunchii în văzul tuturor, se simțea străin de picioarele lui, ca o actriță de circ tăiată cu ferăstrăul într-o cutie.

Era obositor și stânjenitor să stai în primul rând la un spectacol, uitându-te cum comsomolistele în chiloți și maieu se chinuie să facă piramida și plângându-le de milă fetelor de jos, grase, cărora de atâta încordare le tremură picioarele albe ca niște pești vii, pe când cea de sus, cea mai ușoară, agită strâmb un steguleț sovietic. Stahanovistul primise vreo cincisprezece cravate de pionier, pe care i le legau la gât, cu ocazia careurilor solemne, niște băietani cu părul auriu, parcă strunjit cu rindeaua. Colectivele de oameni ai muncii îi trimiteau în dar tot felul de lucruri. Într-o zi s-a întâmplat să primească o bandură pictată cu flori. Tovarășa Rumianțeva a ciupit sceptică strunele intrumentului plângător și l-a pus undeva într-un colț, înfășurat în niște șaluri de lână, să nu mai scoată niciun sunet. Tovarășa Rumianțeva îi interzisese, de asemenea, să pornească aparatul de radio elegant, în lemn lăcuit, dăruit stahanovistului de către fabrica de radiouri din Voronej: nu suporta marșurile și versurile sovietice declamate cu patos.

— Nici eu nu pot să sufăr marșurile, i-a spus Maksim T. Ermakov bunicului Valera, care stătea în fotoliu și clipea din ochișorii lui atenți și calzi, ca de ceară. Mă fac să vărs, nu alta. Mai ales dacă mai și mărșăluiește cineva.

— Dar muzica asta îți place, nu? a întrebat viclean bunicul Valera, devenit pe nepusă masă de aceeași vârstă cu nepotul.

Maksim T. Ermakov și-a ciulit urechile. Cineva interpreta o melodie cunoscută, recognoscibilă chiar și pentru urechea lui de profan. Dar fragmentele recunoscute se topeau imediat în marea furtunoasă a sunetelor, care se ridica uriașă și înfricoșătoare, iar lui Maksim T. Ermakov nu îi venea să creadă că toate acestea ies din pianul negru și imens al unei femei cu față rotundă și tunsă scurt. Degetele albe ale tovarășei Rumianțeva alergau de la un capăt la celălalt al claviaturii și se reflectau în capacul lăcuit ca niște valuri fantomatice; ochii aproape închiși ai interpretei îi dădeau seninătatea moale și visătoare a unui nor tivit cu lumina muribundă a soarelui la asfințit. Maksim T. Ermakov s-a uitat mai bine. Pianul de-abia încăpea în camera mică – cea mai mică dintre cele două ale apartamentului individual pe care îl primise stahanovistul; părea că anatomia complexă a

instrumentului pur și simplu nu e făcută pentru încăperea dreptunghiulară a unui apartament domestic. Că o fi așa, că n-o fi așa, ușa cămăruței nu se închidea defel, și tovarășa Rumianțeva stătea mai mult pe coridor, având grijă să nu lase în apartamentul stahanovistului nici măcar un metru cub de liniște.

— Dacă e să fiu cinstit, nu-mi place niciun fel de muzică, a recunoscut Maksim T. Ermakov. Interpretarea bunicii e formidabilă, nimic de zis. Dar îmi vine să-mi acopăr urechile.

— Mereu îmi puneam vată în urechi, a chicotit bunicul Valera. Ți le înfunzi și parcă bubuie un tunet în depărtare, atâta tot.

— Bunica nu se supăra pe tine că nu erai un admirator al talentului ei, ca să zic așa? a întrebat Maksim T. Ermakov, părându-i rău de bunicul Valera în fața stihiei muzicale.

— Ei, nu se supăra, dar îmi trăgea un șmotru...! a spus bunicul Valera cu vădită plăcere, ca și cum ar fi povestit ce bine mâncase la micul dejun, la prânz și la cină. Putea să-mi dea și o scatoalcă, da' una așa, de să-mi sară dinții. Firește, se pricepea la pian, nu-i vorbă. Dar nu era ea prea modernă. Odată am dus-o la un concert, cânta un muzician stahanovist...

— Cum stahanovist? s-a minunat Maksim T. Ermakov. Ăsta nu e un muncitor care face recorduri de producție?

— Păi pe atunci toți erau stahaniviști, l-a lămurit cu plăcere bunicul Valera. Și tractoriștii, și mecanicii, și culegătorii de bumbac. Până și în rândul organelor se dezvoltă mișcarea stahanovistă când e vorba să-i aresteze pe dușmanii poporului. Uite, așa cum cusătoresele din Vinogradov lucrau la două sute de războaie de țesut, muzicianul ăsta cânta la concert la două piane. E chiar foarte simplu.

— Ei, cum așa? a făcut Maksim T. Ermakov, căscând ochii mari. Cum așa, la amândouă în același timp?

— Nu crezi? a zis bunicul Valera, îndreptându-și, cu un gest de fante burghez, manșetele putrezite și pământii ale cămășii în care fusese

înmormântat. Și bunica ta s-a îndoit la început...

A fost nevoit să îl creadă pe cuvânt. Maksim T. Ermakov vedea (am putea spune „cu ochii luii” dacă în spațiul bizar și fragmentar în care se afla ar fi acționat vederea fizică) un perete mare de scânduri, probabil al clubului muncitoresc. În spate fusese pus un portret uriaș al conducătorului, pe care mișcările din culise își proiectau umbrele. În prim-plan, întoarse cu claviatura unul spre celălalt, se aflau două piane: unul alb ca zăpada, mare cât un jacuzzi, celălalt scorojit, negru, cu niște sfeșnice strâmbe și murdare de ceară. Între instrumente, ca un pion, se vedea un taburet de concert. Sala scuipa semințe în așteptarea maestrului. Deodată, pe scenă și-a făcut intrarea maestrul – mic, cârn, lățos, cu un plastron apretat ieșindu-i din frac. După ce a aruncat o privire în sală, virtuozul a făcut o plecăciune adâncă și, dându-și în spate cozile fracului, s-a trântit pe taburet.

A început cu cel negru. S-a năpustit asupra instrumentului ca un vampir asupra gâtului victimei. Îl chinuia, îl frământa, îi răscolea măruntaiele, făcându-l să bubuie; claviatura, sub degetele lui incredibil de iuți, mergea întruna, ca șenila unui tractor. Dar asta nu a ținut mult: după ce a încuviințat din cap și a bătut din vârful lăcuit al pantofului său, maestrul s-a învârtit pe taburet spre instrumentul alb. Acolo, înainte chiar ca în adâncul pianului negru să se fi potolit urletul ventral, muzicianul a ciocănit câteva clape atent alese, scoțând un sunet lemnos, care chiar și pentru auzul lui Maksim T. Ermakov părea o minciună.

Mai departe, învârtindu-se pe taburet încolo și încoace, împingând puternic cu piciorul în podea ca un băiat pe skateboard, maestrul stahanovist a cântat într-adevăr un concert întreg la două instrumente. În orice caz, de pe scenă tot timpul se auzea ceva. Maksim T. Ermakov nu s-ar fi încumetat să aprecieze dacă acest „ceva” înseamnă muzică. Judecând după grimasa suferindă a tovarășei Rumianțeva, care stătea chiar în primul rând, umăr la umăr cu soțul eroic, asta era o crimă. Maestrul însă părea mulțumit. Frământa pătimaș, gâdila, lovea ambele instrumente, care urlau întruna; când interpreta mai vijelios, din când în când făcea câteva volte suplimentare pe taburetul rotitor la schimbarea claviaturii, astfel încât cozile fracului se desfăceau ca niște steaguri. Într-un sfârșit, la una dintre rotiri pe

muzician l-a luat cu amețeală, și maestrul s-a prăbușit pe scenă cu tot cu taburet, arătându-și tălpile roz ale pantofilor de concert.

Sala a izbucnit în aplauze frenetice, din loje a început să se strige „Bravo!”. Maestrul, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, a sărit imediat în picioare, și-a scuturat fracul și și-a deschis brațele în întâmpinarea buchetelor aduse pe scenă de pionierele îmbujorate.

— Ăsta nu-i nici pianist, nici stahanovist, e un clovn oarecare, a comentat Maksim T. Ermakov, bucurându-se că în sfârșit pianele se opriseră din urlat. Ce s-a întâmplat cu el până la urmă?

— Tovarășul și-a luat obligația stahanovistă de a cânta în concertele sale nu la două, ci la câte patru instrumente, a spus imperturbabil bunicul Valera. Dar, în timpul repetiției, tovarășul a căzut ca și acum, de pe taburet, și și-a rupt o vertebră la gât.

— Ce să spun, o moarte eroică, a zâmbit strâmb Maksim T. Ermakov. Ei, bunicule, fumăm și noi o țigară?

Bunicul Valera a scos cu plăcere din buzunar un pachet cam vechi de Kazbek, pe care uitaseră să i-l scoată din haină când îl îmbrăcaseră la morgă. Ermakov cel bătrân și cel tânăr și-au făcut un obicei din a fuma chiar în cameră, în ciuda faptului că străjile tulburi ale ordinii, simțind miros de tutun, veneau să îl dea afară pe „franțuz”, întrebându-se enervați cine i-a dat drumul din nou. Bunicul, totuși, se întorcea până să apuce să se stingă țigara lui mirositoare, lăsată în așteptare pe marginea scrumierei. Pe tapet se vedeau din ce în ce mai multe locuri cârpite; tot întinzându-se, liniile vegetale ale modelului se subțiaseră mult și uneori uitau de desenul pe care ar fi trebuit să îl completeze, umplând spațiul gol cu niște mâzgăleli haotice, ca de copil. Cu toate acestea, bunicul Valera nu se sinchisea deloc. Își vedea mai departe de treabă, îmbâcsind aerul cu smoala rea a tutunului, cu aceleași apucături de bărbat pe care Maksim T. Ermakov i le ținea minte încă din copilărie; fumul pe care bunicul îl dădea afară din ceea ce se afla sub sacoul său mucezit nu putea să fie decât o substanță de pe lumea cealaltă, un praf ușor, care învăluia obiectele reale o aură selenară, fantomatică.

Poate că acestea au fost cele mai bune țigări fumate vreodată de Maksim T. Ermakov; uneori țigara nepotului se ciocnea în scrumieră cu cea a bunicului, grosolană, și atunci parcă făceau farmece împreună, parcă ghiceau în scrum și în praf. Uneori li se alătura, așezându-se pe brațul fotoliului cu un șold rotund, strâns în fustă, tovarășa Rumianțeva, gânditoare; ținea în mână un mușțiuc lung și împrăștia și ea în aer același fum ciudat și albăstrui, de parcă ar fi scos pe gură o eșarfă fină de mătase. Pentru prima dată în viață, Maksim T. Ermakov se simțea în sânul familiei; nu mai conta câtuși de puțin că familia aceasta atât de dragă era de mult oale și ulcele.

Câte nu a văzut el în delirul său! A văzut scara strâmbă a nu știu cărei instituții, un rond de flori colorate ca niște pete de leopard și, parcat alături, un automobil care fusese cândva alb și care în clipa aceea semăna cu o mașină de spălat pe patru roți de bicicletă. A văzut și un drum de iarnă întinzându-se ca un bandaj desfăcut, cu urma unei răni pământii pe unde trecuseră căruțele și mașinile, iar de o parte și de alta a drumului erau stepa învelită într-un veșmânt de zăpadă strălucitoare și tufele dese, îngreunate de țurțuri. În depărtare se zărea orizontul cenușiu, ca un deget ros. A văzut din nou stepa, dar de această dată arsă, plină de spini, a văzut un câine uriaș jucându-se în praf, lângă un gard de nuiele, cu blana ca turba și cu limba albă scoasă afară. A coborât apoi în mină cu într-o cușcă de fier; simțea sub tălpi tremurul platformei, ca și cum pământul stătea să strănute. Văzuse cum un omuleț roșcat într-o pufoaică îmbrăcată pe trupul gol frânge în două o pâine moale de floarea-soarelui. Toate acestea erau niște amintiri de-ale bunicului – frânturi aleatorii de viață, amestecate după legi neștiute, pe care câteva amănunte discrete le făceau nemuritoare. În ele era mereu prezentă tovarășa Rumianțeva. Stătea în fața unei oglinzi înnegrite, într-o cămășuță veche de batist a cărei broderie semăna cu niște cicatrice. Buzele ei roșii se mișcau ușor, ca o frunză de toamnă în vânt. Citea o carte, întorcând leneș paginile. Își înfigea dinții mari, puternici, într-un măr copt și râdea în hohote cu gura plină, lăsând zeama fructului să i se prelingă pe bărbie. Încărunțită, cu șuvițe plumburii în păr și cu brazde uscate de-a lungul obrajilor căzuți, alăpta la sânul ei flasc un bebeluș anemic.

Da, într-adevăr, Maksim T. Ermakov aflase din niște discuții de familie că bunica îl născuse pe taică-său după război, când deja nu mai era tânără. Bunicul Valera nu luptase pe front, ci scosese cărbune pentru aprovizionare. (Vedea vagoanele de marfă, orașe întregi de vagoane de marfă înzăpezite în gara uriașă, antediluviană, care se înălța înfricoșătoare în negură; vedea conuri cenușii de lumină alergând pe cer ca niște papainoage uriașe, și sub cerul înnorat al nopții – covorul de cruci al bombardierelor germane.) Încetul cu încetul, Maksim T. Ermakov începea să înțeleagă de ce stahanovistul lui bunic era un om așa de periculos. Bunicul avea mai multe fețe. Imaginea publică a bunicului Valera – o reprezentare idealizată prin toate mijloacele PR-ului de atunci – nu corespundea deloc cu adevăratul chip al bunicului Valera. Dacă, de exemplu, Stahanov, pe care nu îl chema deloc Alexei, își schimbase prenumele în buletin după o greșeală din ziarul Pravda, în schimb, bunicul Valera refuzase în mod categoric să își pună toată viața în slujba unei fantoșe. Era un bărbat ca oricare altul; se trăgea dintr-un neam de chiaburi și îi plăcea la nebunie să scoată cărbune, dar în rest era un mare leneș și un om de nimic, care își transformase baia într-o mlaștină în toată regula, până când tovarășa Rumianțeva a curmat obrăznicia asta. Ca oricărui chiabur, bunicului Valera îi plăceau banii (aici Maksim T. Ermakov îl înțelegea perfect). Era, în felul lui țărănesc, un filfizon: duminica purta ghetre galbene cu roșu, de burjui, câte un papagal în fiecare picior. Iar fantoșa publică, de care nu voia cu niciun chip să se ocupe, se ofilea treptat. Cu cât viața bunicului Valera devenea mai interesantă și mai bogată (apăreau în fundal două femei cât se poate de diferite – una era o comsomolistă tânără și fragedă, cu sângele clocotindu-i în vine și făcându-i trupul dolofan să ardă ca o lampă roz, iar cealaltă era lungă și uscată ca un creion și, din convingeri progresiste, nu purta lenjerie de corp), cu atât fantoșa devenea mai anemică și mai ștearsă. Înainte ziarele publicau întruna fotografii cu stahanovistul Ermakov – la ceremonia de inaugurare a noului Palat al Culturii, în sala de lectură, cu coatele pe o carte, la o demonstrație de Ziua Muncii, cu o legătură de baloane în mână și cu un zâmbet până la urechi. Treptat, fotografiile s-au împuținat, până când singura care se mai folosea era cea cu ciocanul de abataj – la lucru, chipurile –, unde stahanovistul avea niște ochi albi de pește pe chipul negru, acoperit de funingine. De la o publicare la alta, trăsăturile acestei fețe cândva cunoscute de tot poporul deveneau din ce în ce mai generale, pierzând orice legătură cu originalul, până când în fotografie nu a mai

rămas din bunicul decât costumul din pânză de cort pe care și-l pusese în locul salopetei special pentru corespondentul de presă.

Nu numai bunicul Valera, ci toată țara trăia cu o fantoșă alături, cu iluzia uriașă a gloriei URSS, care era alimentată nu numai cu resurse materiale incredibile, ci și cu vieți omenești. Această iluzie era parcă un teritoriu limitrof în care soarele strălucea mai tare, unde tinerii aveau calea deschisă și bătrânii erau respectați, unde holdele creșteau ca un zid de aur, unde un colhoznic stafidit și fără dinți înșuruba cu grijă în fasung un glob de sticlă – lampa lui Ilici, care se aprindea deodată în mâna lui aspră ca o pasăre de foc. În realitatea reală a recoltelor modeste, a drumurilor desfundate și a orășelelor sărace, fantoșa era prezentă mai ales sub forma unor țesături roșii prin care își marca teritoriul și sub forma unor farfurii negre care urlau de pe stâlpi; steagurile roșii cu secera și ciocanul erau, de fapt, steaguri ale unui alt stat, defunct, dar nu mai puțin prezent. Și totuși, locuitorii acestei realități sărăcăcioase alimentau existența fantoșei cu mare plăcere, ba chiar cu entuziasm, simțindu-se viitorii ei cetățeni. Pe acest fundal, bunicul Valera, căruia i se dăduse unul dintre rolurile-cheie în perpetuarea iluziei colective, devenise cel mai mare dușman al fantoșei. Îi lua pe toți peste picior, nu era deloc de acord să devină cel ce fusese numit, îi trimitea pe toți la dracul.

— Știi, bunicule, nici eu n-aș fi fost de acord, n-au decât să se ducă în pizda mă-sii, a zis cu sete Maksim T. Ermakov, foarte mulțumit de mortul lui drag, care se instalase de tot la el în cameră și o umpluse cum se cuvine cu mirosul tutunului de pe lumea cealaltă.

— Auzi, Maksimka, mai bine m-ai ierta, s-a tulburat deodată bunicul Valera, strângând în mâna lui de ceară și oase măciulia bastonului. Nu trebuia să te frec atunci cu urzică. Îți dai și tu seama, un bărbat nici nu se uită la copii. Pentru el sunt numai belele...

— Zici de atunci când ți-am desfăcut ceasul? a zis Maksim T. Ermakov, pufnind în râs. Ei, lasă asta, bunicule. Dacă i s-ar năzări vreunui copil să-mi strice mie ceva, nici eu nu m-aș lăsa până când l-aș învăța minte. Tu să mă ierți, și acum îmi pare tare rău că ți-am stricat ceasul.

La asta bunicul Valera i-a făcut cu ochiul și a scos din adâncurile zdrențelor sale, din spatele curelei aproape putrezite, chiar acel Poliot antediluvian, rotund și tulbure ca un ochi de bătrân într-o lentilă de ochelari. Acele ceasului se lipiseră ruginite pe cadran, dar pe spate, mecanismul descoperit încă ticăia, exact ca atunci când Maksim T. Ermakov intrase cu penseta în el. Nimeni nu poate ști care amintiri vor fi mai apoi cele mai frumoase. Bunicul răposat și nepotul încă viu se uitau unul la altul mișcați și pierduți, dându-și seama că totuși nu se pot îmbrățișa.

— Bunicule, și atunci ce trebuie să fac eu acum?

Maksim T. Ermakov s-a întors mental la realitatea care îl pândea chiar după colț, conturându-se amenințătoare dincolo de vălul delirului.

— De dat la fund, m-am dat, am vrut să fug de ei, dar uite, m-au prins de coadă. Și banii tot nu i-am primit. Mi-e greu să trăiesc cu ei răsuflându-mi în ceafă, mă sufoc, mi-e silă. Când mă gândesc că n-o să scap de ei niciodată, chiar că îmi vine să mă împușc.

— Trage de timp, trage de timp, a spus pătimaș bunicul Valera, scuturându-și ceasul său întors din morți, care parcă se făcuse mai mic. Mai poți și să te însori! Soția are grijă de soț, nu te lasă ea să te duci pe lumea ailaltă. Căsătoria te ține departe de moarte. Iar ăștia, dacă se bagă, să le dai una peste bot!

— Dar tu ai încercat să faci asta? l-a întrebat Maksim T. Ermakov, uitându-se cu îndoială la bunicul Valera, ale cărui coaste galbene îi ieșeau printre zdrențe. Știi doar că-i greu să-i tragi pe sfoară.

— Am încercat, cum să nu! a exclamat bunicul Valera, strângându-și palma într-un noduleț lipicios.

Imediat pumnul s-a umflat și s-a acoperit cu o piele aspră de miner, murdărită pe veci de funingine, și a pornit cu o viteză înfricoșătoare spre obrazul unui polițist mătăhălos, zburându-i cascheta albastră de pe capul bine înșurubat pe umeri. Capul ras al polițistului, alb și zbârcit ca al unui

om de zăpadă, l-a trimis pe Maksim T. Ermakov cu gândul la înrudirea acestui exemplar arhaic cu monștrii de stat care îl hăituiau pe el.

— Să te împotrivești organelor?! Mama ta astăzi și mâine!

Polițistul, cu ochiul umflat, a scos din toc un Mauser de la Revoluție, care semăna cu o gâscă de fier.

— Trage! Hai, trage într-un stahanovist celebru! i-a strigat bunicul Valera, smulgându-și teatral de pe piept cămașa murdară. Să vedem ce-o să spună tovarășul Stalin despre asta! Ce-o să spună organele despre asta!

De îndată ce a auzit numele tovarășului Stalin, polițistul s-a înmuiat și a plecat țeava Mauserului din mâna lui uriașă. Maksim T. Ermakov s-a uitat în jur. Apartamentul stahanovistului celebru era răvășit. Patul de fier gol era plin tot de fulgi de găină din pernele sfâșiate. Din sertarele trase ale comodei spânzurau mânecile cămășilor și cracii pantalonilor, ca într-un film horror, când din sicrie se ridică morții. Un individ de la NKVD, cu urechi ascuțite și coate osoase, sucea pe toate părțile o pereche nouă de ciorapi transparenți de damă și făcea sfios câțiva pași de dans. Doi inși scoteau cărămizile aurite din biblioteca pe care și-o amintea Maksim T. Ermakov; le deschideau până trosnea cotorul, le apucau de coperte și scuturau literele din ele, sperând probabil ca însemnele contrarevoluționare să cadă primele. Tovarășa Rumianțeva, cu un șal de puf tras peste umerii ascuțiți, se uita dintr-un colț cu niște ochi aprinși de mânie, ca o pisică supărată. Martorii, un cuplu de bătrâni cu niște riduri identice, care păreau să reproducă harta localității, stăteau muți pe scaun, unul lângă altul, cu mâinile pe genunchi, și nu îndrăzneau să își ridice ochelarii spre percheziția temeinică a agenților. Între timp, dincolo de ușa larg deschisă era o noapte minunată de vară, o lună plină ardea cu pălălaie pe cerul lăcuit, și praful lunar, ca o ninsoare curată și măruntă, tremura în aer, se așeza pe panta acoperișurilor, pe plopii gârboviți care își foșneau frunzele negre și argintii.

Lovitura în obraz și strigătele păreau să fi oprit timpul în loc. Tabloul a înghețat, ca și cum cineva ar fi apăsat pe butonul de pauză al telecomenzii. Nu se mai auzea decât foșnetul frunzelor. Mauserul din mâna coborâtă a polițistului părea că o să rămână așa, suspendat la jumătate de metru de parchet, plin de amprente și cu piedica trasă.

— Avem mandat, to... cetățene Ermakov, a întrerupt tăcerea ofițerul care umbla cu ciorapii în mână.

Judecând după asprimea care se citea în ochii lui înfundați în orbite, el părea să fie cel mai înalt în grad.

— Mă arestați?! Pe mine? Am fost decorat! o ținea bunicul Valera pe a lui, vădit satisfăcut de tărăboiul pe care îl făcea. Pe mine mă știe o țară-ntreagă! Pe tine cin' te știe? Racaille! Brigand! Ignoble personnage![19]

La proferarea acestor imprecații franțuzești, lumina din cameră a început să pâlpâie, iar lustra rotundă de bronz, împodobită cu stema URSS – în mod clar primită în dar –, s-a pornit să se clatine amenințător. Uitându-se mai bine, Maksim T. Ermakov a văzut că dezordinea din cameră e de proveniență ambiguă. Unele distrugeri, cele mai grosolane și mai violente, de parcă ar fi fost făcute cu hârletul, erau urmările percheziției; pe lângă ele însă se remarca și un alt soi de stricăciuni: o vază albastră făcută fărâme și petele lipicioase ale unor fructe explodate erau rezultatele farmecelor bunicului. Chiar sub ochii NKVD-iștilor și ai martorilor, o cutiuță de chibrituri strivită pe parchet a început să șuiere, iar măciulia chibriturilor a luat foc, trimițând în aer o flacără atât de puternică, de parcă ar fi țâșnit apă clocotită dintr-un robinet stricat. Tovarășa Rumianțeva, obișnuită cu astfel de lucruri, s-a năpustit asupra focului care începuse să danseze prin cameră și a turnat peste el apă dintr-o cană de fier. Încăperea s-a umplut de un abur umed, ca în baie. Înăuntru s-a făcut deodată întuneric; luna ardea pe fereastră ca un reflector puternic.

— Ei, ce ziceți? a spus provocator bunicul Valera, învăluit în aburi. Nu vă e teamă c-o să vă aresteze pe voi pentru abuz în serviciu? Și pe voi o să vă aresteze, li s-a adresat el bătrânilor martori, probabil nu chiar așa de vinovați cum păreau de la distanță.

Cei de la NKVD s-au uitat unii la alții. Judecând după neliniștea de pe chipul lor, finalul promis de stahanovistul celebru era cât se poate de probabil.

— Ar trebui să-l sunați pe tovarășul Ozolinș, a spus cu jumătate de voce ofițerul care distrusese biblioteca.

Bătrânul martor, când a auzit propunerea asta, și-a îndreptat spatele și și-a împins în față barbișonul ascuțit de academician, care semăna cu o codiță de oaie. După cum se vedea, delatorul știa foarte bine cine e tovarășul Ozolinș.

Bătrânul NKVD-ist s-a încruntat, și-a îndesat mai bine cămașa în pantaloni și, cu un pas nesigur de cocor, a pornit spre coridorul unde, pe un perete, se afla un aparat telefonic cât o valijoară mică, neagră și secretă. Nici nu a ridicat bine receptorul greu, că furca și-a și început insuportabilul tremur metalic.

— Usolțev, s-a prezentat securistul sec, dar imediat a luat poziția de drepți și fața i s-a congestionat de efort, de parcă ar fi urmărit undeva sus, pe cer, punctul invizibil al unui șoim stalinist.

— Exact! Da... Nu! Am înțeles!

Și cu asta a pus receptorul înapoi în furcă, încetișor, cu gesturi grijulii, materne, ca și cum acolo ar fi stat ghemuit chiar tovarășul Ozolinș, care a și adormit. Sau poate era adjunctul lui.

Năucit, securistul și-a dat jos de pe cap șapca albastră ca să își șteargă fruntea cu mâneca, și forma scăfârliei lui, sub chica deasă și tărcată, i s-a părut suspectă lui Maksim T. Ermakov. În deschizătura ușii se ițeau, ca un mănunchi de baloane, câteva fețe, printre care și cea a bunicului Valera, impasibil și obraznic. În schimb, chipul tovarășei Rumianțeva căpătase o paloare cadaverică, iar în ochii ei larg deschiși tremurau niște lumini sepulcrale.

— Hm... Ce să zic... A fost o neînțelegere, cam așa ceva, a bâiguit neîncrezător NKVD-istul șef, neștiind cum să explice faptul că organele nu

greșesc niciodată, dar de data asta parcă totuși greșiseră. Se mai întâmplă, l-a lămurit el pe bătrânul care se scărpina nedumerit pe nas, sub puntea ochelarilor care tremurau și străluceau de parcă lentilele ar fi fost pline cu apă.

Luminile sepulcrale din ochii tovarășei Rumianțeva se umeziseră și deveniseră încă și mai înfricoșătoare. Femeia și-a strâmbat gura într-o grimasă, dar nu a scos niciun sunet.

— Vă rugăm să ne scuzați, tovarășe Ermakov, a fost o neînțelegere! a strigat un securist spre încăperea de unde s-a auzit, ca răspuns, o înjurătură în franceză. În clipa următoare au pocnit niște cristale.

Fără să mai aștepte, ofițerul le-a făcut semn alor săi și polițiștii au ieșit din apartamentul devastat în stradă, unde i-a întâmpinat o adiere ușoară, care venea din față. Individului mătăhălos pe care îl pocnise bunicul Valera i se întunecase deja vânătaia sub ochi, semănând cu o lingură plină de dulceață de coacăze. Dintr-un motiv sau altul, își ștergea picioarele respectuos pe bluza de damă de pe podea, de parcă nu ieșea din apartament, ci dimpotrivă, intra. Martorii se împleticeau și ei spre ușă, sprijinindu-se de cot unul pe celălalt. Erau atât de asemănători în spaima lor, încât ai fi putut jura că au același sex dacă în lobii întinși ai urechilor femeii nu s-ar fi legănat niște smaralde tulburi, fiecare cât un bob de strugure. Ușa s-a închis cu o bufnitură.

— Gata, au plecat?

Bunicul Valera a aruncat o privire prin camera slab luminată și, după ce s-a convins că așa e, s-a instalat cu demnitate în fotoliul zdrențăros.

Tovarășa Rumianțeva s-a întors deodată cu spatele și s-a lipit de peretele alb al coridorului. Umerii ei colțuroși se zguduiau sub șalul pufos, de culoarea prafului.

— Ei, dar mai termină și tu, te-a găsit bocitul! s-a răstit bunicul Valera, întorcându-se spre ea. Gata, au plecat! Nu m-au luat! Totul s-a terminat!... Ei, nu chiar totul, a adăugat el încetișor, scoțându-și din buzunar pachetul interminabil de Kazbek, cenușiu de la umezeală.

— Și după aia ce s-a mai întâmplat, bunicule? a întrebat Maksim T. Ermakov, aplecându-se în față.

— După aia... După aia am fost evacuați și blocul nostru a fost bombardat! a spus cu tristețe bătrânul răposat și a tras cu sete din țigară. Or fi fost ai noștri, or fi fost nemții, cine să mai înțeleagă? Când ne-am întors, în locul blocului se căscase o groapă plină cu o apă verde, în care nu se vedea decât o bicicletă strâmbă. Din ce-am avut a rămas numai biblioteca franțuzească, pe care am cărat-o în Kazahstan și înapoi. Pianul, oricât m-ar fi ocărât bunică-ta, n-am putut să-l iau! Așa a fost!

— Da, păcat de apartament, a oftat Maksim T. Ermakov. Chiar îmi pare rău. Uite, nici eu nu reușesc deloc să mă descurc, să mă așez la casa mea. Dar ăia cu Mauserele ce-au făcut? Au venit după tine?

— Neaah! a făcut bunicul Valera, pufăind trei rotocoale de fum dintr-odată și trimițându-le să plutească în aer ca niște meduze. Vezi ce bine mi-a prins să-l pocnesc pe polițistul ăla?

— Stai puțin, dar nu din cauza asta te-au lăsat în pace, a zis Maksim T. Ermakov, râzând. Se pare c-au primit niște indicații prin telefon. S-au speriat de șefii lor, nu de pumnul tău!

— E vorba de timp! a răspuns bunicul Valera, ridicându-și semnificativ arătătorul pergamentos, cu o unghie ca de smoală. Dacă nu m-aș fi împotrivit, ar fi reușit să mă ducă la arest. Și de acolo nu mai scăpam întreg! Pentru că ar fi avut timp să-i frângă oasele stahanovistului celebru și să-l aducă în așa o stare, încât să nu mai poată să se întoarcă acasă.

Bunicul Valera privea gânditor din orbitele lui parcă goale, din adâncul unui spațiu intercranian care nu avea nici început, nici sfârșit.

— E vorba de timp, Maksimka! Timpul e esențial! Să-l folosești bine. Să simți încotro te trage și pentru cine lucrează. Și dacă e pentru tine, folosește-te de el! Nu te sfii! Bucură-te de el cât încă e al tău. Și neapărat să te însori. Soția e cel mai bun remediu împotriva morții. Deși nici cu soția n-o să fii nemuritor, asta-i sigur...

Cu aceste vorbe, bunicul Valera și-a desfăcut zdrențele, lăsându-și la vedere coastele galbene, în spatele cărora se vedea inima uscată, prinsă în niște vinișoare subțiri. Parcă ar fi fost coconul unui fluture mare, în care încă se păstra ascuns freamătul vieții.

„Cu cine să mă însor eu?" și-a spus Maksim T. Ermakov, trăgând în piept fumul dulceag de tutun, cu gust de țărână. „Cu Marinka? E la închisoare, și dă, Doamne, să n-o iau de nevastă! Cu Sașa? E o fată bună și puțin îmi pasă de mănăstirea ei. Numai c-o să i se plângă lui Șutov de mine pentru toate fleacurile. Cu Liusia cea Mică?" Nici nu s-a gândit bine la sânii plăpânzi ai Liusiei, că imediat i s-a mișcat ceva în pantaloni. „Dar mai e și copilul, copilul bolnav", și-a amintit el. În acel moment i-a venit de undeva, dintr-o zonă a raționalității, gândul că, până o să ajungă el să ia o decizie, copilul probabil va fi murit deja.

Între timp, din spatele bunicului Valera se auzeau niște suspine înfundate. Tovarășa Rumianțeva plângea de mama focului, îngropându-și fața în mâini, iar lacrimile i se prelingeau până la cot. Ca odinioară, se lipise de peretele alb, udându-l cu lacrimile ei cenușii. Ai fi zis că disperarea ei poate să miște din loc și pereții, și apartamentul, ba chiar un munte întreg. Pentru ea însă nu putea face nimic.

— Uite femeile, vezi și tu cum sunt, a spus trist bunicul Valera, ridicându-și din fotoliu scheletul fragil.

Cu un mers din ce în ce mai apăsat (bastonul pe care se sprijinea se transformase pe drum în umbra unui lampadar), bunicul Valera s-a întors în timpul și în apartamentul de demult. Cu o mișcare la care Maksim T. Ermakov nu s-ar fi așteptat și pe care era puțin probabil că ar fi repetat-o, celebrul stahanovist a mângâiat ușor părul ciufulit al tovarășei Rumianțeva. Desprinzându-se deodată de peretele murdar, femeia s-a lipit de soț. Uitându-se cum stau ei așa, îmbrățișați, tineri, dar parcă topiți în trunchiul noduros al unui copac bătrân, Maksim T. Ermakov a simțit deodată că este și el o frunzuliță în arborele acela – o frunzuliță de un verde deschis, strălucind în razele soarelui.

„O să mă căsătoresc cu Liusia", s-a hotărât el, privindu-i emoționat pe bunici. La urma urmei, de ce să-mi refuz asta? O vreau și gata, nu e vina

mea. Ochii i-ar semăna cu ai tovarășei Rumianțeva, dacă nu ar purta ochelarii ăia fumurii. Ia te uită cum se țin în brațe! Acum bunicul probabil nici nu-și dă seama că-i privesc.”

Nici nu a apucat el să își ducă gândul la capăt, că bunicul Valera s-a și întors spre el, întinzându-și bărbia țepoasă deasupra creștetului bunicii și strigându-i cu un glas răgușit, în care parcă adunase cârâitul unui întreg stol de ciori:

— Maksimka, ai un pistol în pat!

În delirul lui nu exista timp, dar poate că timpul mergea în cerc, așa cum fac toate ceasurile din lume, și Maksim T. Ermakov nu ar fi putut mai apoi să spună dacă trăise un episod sau altul o dată, de două ori sau de mai multe ori. Bunicul Valera apărea când ca un băietan de treisprezece ani, ciufulit, cu o țigară atârnându-i pe buza de jos, când ca un bătrân cu barba albă, mică, cu reumatism și cu încheieturile umflate ca niște ciuperci pe trunchiul unui copac; uneori apărea chiar sub forma scheletului culcat în cimitirul orășelului, sub lespedea care strălucea ca o oglindă. Apariția aceasta nu era deloc înfricoșătoare, ci mai degrabă emoționantă – bunicul Valera călca nesigur, ca un copil care abia învață să meargă, și se străduia din răsputeri să nu facă mizerie în fotoliu și pe jos. Datorită comunicării cu această a treia ipostază, Maksim T. Ermakov s-a convins dincolo de orice îndoială că în craniul oricărei ființe umane se află cosmosul.

Dar a venit, în sfârșit, și dimineața senină în care Maksim T. Ermakov s-a trezit vindecat și pe deplin conștient, deși slăbit ca o piftie. Habar nu avea cât timp zăcuse așa. Deșteptătorul Doar Nataşei, care arăta, ca sub o lupă, ora zece și un sfert, îi părea o mașinărie marțiană. Lumina soarelui, de un argintiu tulbure, intra pe fereastra murdară, aducând o adiere de toamnă. În timp ce Maksim T. Ermakov încerca să se ridice în capul oaselor, doi porumbei s-au așezat pe pervazul ferestrei, zgâriind fierul cu ghearele lor. Păsările aproape că nici nu se vedeau, dar se zăreau foarte bine umbrele lor de un albastru intens, ridicând ba o aripă, ba pe cealaltă.

În cutele cuverturii se simțea un obiect străin. Maksim T. Ermakov a bâjbâit cu teamă după el și a dat cu mâna de ceva incredibil de familiar, care se mula parcă pe palma lui: un Makarov nou-nouț, încălzit din cauza somnului, i-a apărut cu gura lui neagră, stupidă, drept în față. „Maksimka, ai un pistol în pat”, a răsunat ecoul vorbelor bunicului Valera, și Maksim T. Ermakov, rotindu-și privirea prin cameră, a descoperit pe pereți cârpeala care masca locurile prin care intrase vizitatorul său.

Înseamnă că îi puseseră bolnavului pistolul în pat, cu grijă și tandrețe. Privind în jur și adulmecând aerul, Maksim T. Ermakov și-a spus că apartamentul cu siguranță colcăie de prognoziști sociali. Aerul din cameră era proaspăt și rece, aproape ca afară; așa se întâmplă când lumea se plimbă întruna pe ușă – în timpul unei înmormântări, de pildă. Din bucătărie venea un miros înecăcios de mâncare arsă; tot de acolo răzbăteau niște voci groase de bărbați, care discutau aprins. „O să-i dau dracului afară pe toți”, și-a promis Maksim T. Ermakov, trăgându-și de pe scaun halatul vechi de pluș.

Spre mirarea lui, halatul nu numai că l-a cuprins peste pântece, dar îi era chiar larg. Coridorul pe care a pornit Maksim T. Ermakov era plin de haine străine și încălțăminte bărbătească ieftină, cu miros de plastic. Oglinda prost ștearsă, în care, din obișnuință, a aruncat o privire, i-a arătat un chip supt care semăna cu o mânecă goală. Frecându-și barba țepoasă, Maksim T. Ermakov a pornit spre bucătărie. Acolo, în jurul mesei puse strâmb, stăteau prognoziștii sociali, în total cinci sau șase oameni. Erau aceleași umbre cenușii care îl dăduseră afară pe bunicul Valera; de data aceasta arătau normal, deși poate că mult prea dense: fiecare centimetru cub din trupul lor îndesat părea să cântărească o tonă. Printre ei era și doctorul – sau cel pe care Maksim T. Ermakov îl luase drept doctor pe când delira. De data asta, blondul cel șters îi apărea mult mai clar: fața lui lată era albă și umedă, iar ridurile roșii arătau de parcă ar fi fost trasate cu o ață înmuiată în sânge. Maksim T. Ermakov ar fi vrut să creadă că încă are vedenii, însă presupusul medic, fără să piardă ceva din corporalitatea lui grea, s-a ridicat de pe scaun și l-a întrebat nervos:

— Cine v-a dat voie să vă ridicați din pat? Sunteți bolnav!

La aceste cuvinte, și ceilalți care stăteau la masă s-au întors spre Maksim T. Ermakov. Păreau croiți cu toții pe calapodul prestigioasei lor instituții:

musculoși, îndesați, îmbrăcați foarte ieftin și foarte urât, în niște pulovărașe șterse. Unul singur, printr-o inițiativă nemaipomenită, avea părul pieptănat lins, cu ajutorul stilistului, astfel încât scăfârlia îi părea vopsită în maro.

— Dar vouă cine v-a dat voie să stați și să vă îmbuibați în bucătăria mea? a întrebat, la rândul lui, Maksim T. Ermakov, care, încă slăbit, se sprijinea de tocul ușii.

Prognoziștii sociali, în loc să se ridice și să plece din apartament, au pierdut subit orice interes pentru Maksim T. Ermakov și s-au întors la treburile lor. Chinuiau într-o tigaie o omletă obosită, pe care o arseseră atât de tare, încât până și tigaia din nou-nouță se făcuse neagră, ca și cum ar fi aterizat în ea un meteorit cât timp bolise Maksim T. Ermakov.

— Întoarceți-vă și culcați-vă în pat, vin acum să vă consult, a spus cu indiferență medicul blond și s-a apucat să adune din tigaie, cu un dumicat de pâine, gălbenușul tulbure.

— Ei, asta-i bună! s-a indignat Maksim T. Ermakov. Valea de-aici! V-am spus omenește! Sunteți la mine acasă, ce naiba! Dacă am nevoie, chem și singur medicul.

— Uite-ți recunoștința! a spus blondul cu o grimasă. Noi avem grijă de el ca de un copil mic, și el... Noi suntem în timpul serviciului acum, dacă vreți să știți. Am fi putut să ne ocupăm de chestiuni mai importante dacă dumneavoastră, domnule Ermakov, nu v-ar fi trecut prin minte să săriți de pe pod și să faceți pneumonie.

— Ce-mi vindeți mie gogoșile astea? Problema voastră cea mai importantă sunt eu, a zâmbit Maksim T. Ermakov.

L-a cuprins deodată o oboseală atât de cruntă, încât îi venea să se întindă chiar acolo, pe podeaua murdară de ulei.

Prognozistul social cu scăfârlia maro, care stătea cel mai aproape de el, a sărit imediat de pe scaun și l-a apucat de subsuoară pe Maksim T. Ermakov. Strânsoarea lui era atât de dureroasă, încât Maksim T. Ermakov o simțea până în oase. Dinspre el, prin pulovărul încălzit, venea un miros greu de

parfum ieftin, de gel de păr și de nu știu ce alte cosmeticale bărbătești; coșurile de pe frunte, acoperite cumva cu fond de ten, arătau ca niște muște moarte. Maksim T. Ermakov a înțeles imediat că prognozistul social e îndrăgostit și că se descurcă și el cum poate cu asta.

— Vă rog să ne scuzați, a zis ofițerul maro cu un glas blând și duios, confirmându-i lui Maksim T. Ermakov bănuiala. N-avem voie să plecăm, avem o sarcină de îndeplinit. Cine o să vă facă injecții, cine o să vă dea de mâncare? Iar că am cam făcut mizerie pe aici, nu-i nimic, o să spăl eu peste tot, nu-i mare lucru.

Maksim T. Ermakov a aruncat o privire spre chiuveta din bucătărie, plină de zoaie până la refuz: muntele de vase din ea arăta ca o corabie care se scufundă în ocean.

— Bine, lăsați așa, numai plecați odată, i-a rugat el răgușit. O să chem vecinii să mă ajute la curățenie.

— Care vecini, dacă-mi permiteți să vă întreb? a zis blondul cu vioiciune. Sper că nu cetățeanul Șutov și cetățenele lui! Mă grăbesc să vă anunț c-au plecat de aici. S-au dus undeva departe și n-o să se întoarcă prea curând. Nu vă bazați pe ei.

— Cum adică au plecat? Unde?

Maksim T. Ermakov simțea că iarăși îl ia cu leșin. Ca să se țină mai bine pe picioare, și-a înfipt o mână în tocul ușii, iar cu cealaltă s-a sprijinit de prognozistul social care îl susținea, apucând ceva gros și păros, care s-a dovedit a fi o încheietură cu un ceas de fier. Maksim T. Ermakov a recunoscut ceasul imediat. Securistul care îl sprijinea era și cel care îi băgase în gură lingura cu medicamentul dulceag și care îi dăduse să mănânce terci cu lapte cald.

— Nu vă faceți griji pentru ei, i-a spus la ureche posesorul ceasului. Le-a venit de hac tuturor beția. Nu era prea plăcut să treci pe lângă ușa lor, probabil știți și dumneavoastră cu ce se ocupau. Fetele se plimbau pe culoar pe jumătate dezbrăcate... Vecinii au răbdat cât au răbdat, după care au scris o plângere colectivă la poliție. Poliția a venit și i-a umflat pe toți. Ce era să

facă? Cetățeanul ăla, Șutov, a primit atâtea capete de condangare câți purici sunt pe un câine. Am o fată, Katia, asistentă medicală. Mai trece pe aici să dea o mână de ajutor când sunt eu de serviciu. Mă duc s-o iau de la metrou, ca să n-o necăjească nimeni. Și s-a jenat foarte tare c-o aduc aici, de parcă ar fi tot așa ca astea, niște curviștine cu genunchii roșii...

— Și acum nu se mai jenează? l-a întrerupt Maksim T. Ermakov, zâmbind ironic.

— Acum nu, a răspuns onest și convins prognozistul social.

Primul lucru pe care trebuia să-l facă, și-a spus Maksim T. Ermakov, era să accepte mental starea de fapt. Să accepte starea de fapt. Chiar la picioarele lui se cască negru hăul în care dispar, ca niște chibrituri stinse, Marinka, Sașa, Șutov și ceilalți. E foarte aproape. Poți să nimerești în hăul ăsta cu totul din întâmplare; dacă te apropii prea mult de marginea râpei, vor curge în abis fărâmițe de realitate de sub papucul vechi de casă.

— Apropo, cine-i franțuzul ăla mizerabil care tot vine să vă viziteze? a prins deodată glas cel mai voinic dintre cei de la masă.

În namila aceea de om, cu un nas roșu ca sfecla și cu un maxilar ca un mâner de căldare, Maksim T. Ermakov l-a recunoscut pe maiorul Selezniov de la secția specială.

— E bunicul meu, a spus scurt Maksim T. Ermakov, așteptând scuze de la securist.

Dar nu a primit nicio scuză.

— Păi ce, aveți rude peste hotare? s-a minunat maiorul Selezniov. Nu avem în baza noastră de date astfel de informații despre dumneavoastră.

— Da, peste hotare, nici nu vă imaginați cât de serioasă e treaba, a zis ironic Maksim T. Ermakov, imaginându-și hotarul care îl despărțea de bunicul Valera – granița aceea subțire și ștearsă dintre viață și moarte – ca pe o linie albă, care pare continuă când gonești pe autostradă cu două sute de kilometri pe oră, când tot marcajul parcă se desprinde de carosabil.

— Ruda dumneavoastră are cheia de la apartament? l-a trezit din reverie maiorul Selezniov, ștergându-și degetele uleioase pe o bucată de șervețel roz. Dumneavoastră i-ați dat-o?

— Trebuie să răspund? s-a enervat Maksim T. Ermakov. Dumneavoastră, de exemplu, știu sigur că nu v-am dat nicio cheie!

— Mă rog, s-a încruntat maiorul. Ce mă interesează pe mine de fapt e de ce musafirul dumneavoastră nu apare în înregistrările camerelor video. E o tehnică specială de ecranare? Are el o abilitate deosebită? Ce, e ninja franțuzul dumneavoastră?

„Hai să vedem dacă te duce mintea”, și-a spus cu răutate Maksim T. Ermakov.

— Bun, de-acum nu mai răspund la nicio întrebare, sunt bolnav, duceți-mă în pat, a zis el, ridicându-și ușor coatele, ca să le fie mai ușor prognoziștilor sociali să îl apuce.

— Să vă ajutăm? a întrebat unul dintre ofițeri, dând să se ridice de la masă; până atunci își molfăise micul dejun cot la cot cu tovarășii lui, cu care semăna întocmai.

— Nu-i nevoie, mâncați, mâncați liniștit! i-a răspuns individul maro, sprijinindu-l cu grijă pe Maksim T. Ermakov. Îl duc eu, îl pun în pat și îi dau și medicamentul. Și pe urmă spăl și vasele, de ce să nu le spăl? Ce, îmi cade mâna? a zis prognozistul social, fericit în solicitudinea lui.

— Cum vă cheamă? a întrebat apăsat Maksim T. Ermakov.

— Viktor, dar puteți să-mi spuneți Vitia, a răspuns cu plăcere prognozistul social. Și pe fata mea o cheamă Katia. Ușurel, să nu pierdem papucii. Ne punem în pat, ne punem în pat, cu grijă... Acum dați-mi papucii. Îndreptăm perna... E bine? Dar unde e pistolul nostru? Uite-l, pistolul, a căzut pe jos. Îl punem la îndemână...

Vitia ăsta chiar s-a dovedit a fi foarte sârguincios. Dădea fuga după cumpărături și se întorcea cu sacoșele pline. Spăla cu apă fierbinte un munte de vase murdare rămase de la turele celelalte și, după ce Maksim T. Ermakov îi scosese ochii pentru tigaia distrusă, a curățat-o până n-a mai rămas niciun pic de teflon pe ea. Nu se codea nici când era vorba să facă terci sau supe cu gust de tablă fiartă și continua, în ciuda protestelor, să îi dea bolnavului să mănânce cu lingura, așa că Obiectul Alfa a sfârșit prin a se obișnui cu mâna care îl hrănea și cu ceasul de metal care ticăia, hârâia și păcănea de parcă ar fi fost un întreg atelier de lăcătușerie în miniatură.

— Sunt stângaci, se scuza de fiecare dată sârguinciosul Vitia, nimerind cu lingura în obrazul bolnavului.

Fără vălurile delirului, fata, Katia, s-a dovedit a fi o tânără fălcoasă, cu o rumeneală de culoarea ridichii, cu păr subțire, de un blond spălăcit, strâns în coadă, și cu niște sprâncene dese, care semănau cu niște periuțe de dinți date cu pastă. Zbiera la Vitia cel sârguincios cu o voce ascuțită, orăcăitoare și strâmba din nas la prânzul pe care îl pregătea el pentru ei, dar asta nu îl descumpănea deloc pe Vitia, ci îl făcea și mai îndârjit. „Mai rar așa om!” își spunea în sinea lui Maksim T. Ermakov, uitându-se cum Vitia îi umple Katiei farfuria cu niște gogoșele rumene și glazurate, iar ea se încruntă.

După îndelungi rugăminți și un mic șantaj, au fost amândoi de acord să îl ajute pe Maksim T. Ermakov să intre în apartamentul lui Șutov. Ușa aceea de neuitat, care abia se mai ținea în balamale și în dintele cam strâmb al singurei broaște, era lipită de toc cu fâșii cenușii de bandă adezivă. Fusese stropită cu ceva ușa aia arhaică, de producție sovietică, singura de pe toată scara care nu era blindată: petele negre ar fi putut să fie de ulei sau de ketchup sau de sânge, și într-un loc se vedea o dâră întunecoasă care semăna cu o limbă scoasă. Maksim T. Ermakov a sunat la ușă. Vitia cel sârguincios îi sufla în ceafă, declanșând un vârtej în capul Obiectului Alfa. Între timp, Katia, cu picioarele umflate îndesate în niște pantofiori cu vârf ascuțit, stătea pe trepte și vorbea la mobilul ei frumușel, împodobit cu strasuri:

— Da, un sacouaș de firmă, mai scurtuț, așa... La juma’ de preț. Cincisprezece. Cum ce cincisprezece? Cincisprezece mii de ruble, firește! Nu mi-a venit, de-aia îl vând. A fost adus din Italia acum o lună. Ceasul? E

original, bineînțeles! Copie originală Chanel. Duduie, ai citit anunțul meu în diagonală sau ce? Știi măcar să citești? Păi dacă nu știi, nu mai suna!

Maksim T. Ermakov își închipuia că e într-un film american și deschide cu o lovitură de picior ușa șubrezită, care cade pe podea, stârnind un nor de praf. Și înăuntru, de exemplu, îl găsește pe Șutov, viu și nevătămat, clătindu-și gura cu vodcă. Sau undeva la vedere e un bilet din partea pseudointelectualului care îi promisese să îl ajute și îi trimisese mobilul. Dar, cum îi tremurau genunchii, a renunțat la lovitura de picior și s-a năpustit spre ușă cu tot trupul său slăbit, izbindu-se de ea ca o halcă de carne trântită pe un tocător. Și-a luat avânt și s-a mai izbit o dată în ușă. În urma celei de-a doua lovituri, banda adezivă s-a desprins cu un pocnet, între ușă și toc s-a căscat o crăpătură strâmbă și din ea a început să iasă un miros respingător, de experiment chimic, amestecat cu o mireasmă de aromatizator sintetic.

— Ce faceți? a strigat Vitia speriat, înfigându-și degetele în umărul învinețit al lui Maksim T. Ermakov. N-aveți voie să intrați acolo! Și nici să faceți efort n-aveți voie! Ce-o să le spun eu șefilor?

— Cizmele sunt număr mic, trăncănea nestingherită la mobil Katia, în timp ce Maksim T. Ermakov se sufoca din cauza mirosului ce ieșea din crăpătura întunecoasă. Burberry, ați auzit de firma asta? E o firmă foarte scumpă. Nu, sub treizeci de mii nu le dau...

Încetul cu încetul, Maksim T. Ermakov a început să umble și singur prin cameră. În locurile cârpite pe unde intrase bunicul Valera rămăseseră parcă niște umflături, ca și cum sub tapet ar fi fost niște găuri umplute cu vată. În șifonier, Maksim T. Ermakov a descoperit chiar geanta pe care, înainte de a sări în râul Moscova, o ascunsese printre tufe. Pe fund, sub hainele neatinse, erau două teancuri de dolari prinse cu elastic. S-a grăbit să le ascundă, după care a despachetat treningul și a scuturat din el un pachet lipicios de plastic. A sfâșiat învelișul șifonat și a scos din coconul de plastic hârbul de mobil pe care îl primise de la Sașa, înfășurat, în ciuda instrucțiunilor pseudointelectualului, în hârtiuța cu numărul de telefon. Era atât de emoționat, încât cifrele de șase și nouă, pe jumătate șterse, îi jucau în fața ochilor ca niște acrobați. Oricât ar fi băgat el încărcătorul în telefon, oricât

ar fi îndesat în priză mufa strâmbă, care cădea ca un dinte, mobilul rămânea mort, ca un scarabeu din Egiptul antic. Atunci, fără să se mai sinchisească de nimic, Maksim T. Ermakov a format numărul conspirativ de pe mobilul lui personal, pândind, cu răsuflarea tăiată, un sunet omenesc în hârâitul zgomotului alb. „Numărul nu este alocat”, a zis deodată o voce artificială ca de gheață. Oricât ar fi repetat apelul, Maksim T. Ermakov ajungea la același rezultat.

Într-o zi și-a deschis calculatorul ca să își verifice mailurile. Cât timp fusese bolnav primise un singur mail, de la birou, cu înștiințarea că este trecut în concediu fără plată. Era o încălcare flagrantă a codului muncii, dar nici nu îi mai păsa. Pe Maksim T. Ermakov nu îl preocupa câtuși de puțin de unde iau prognoziștii sociali bani pentru mâncare și cine îi plătește Doar Nataşei cele treizeci de mii de ruble pentru chirie. Nu a putut să se abțină și a căutat în mesajele vechi mailul în care Liusia cea Mică îi trimisese linkul către jocul online „Cap sec”. Ei, ce să vezi? O pagină goală. Șterseseră o întreagă cultură virtuală, iar succesele băiatului Liusiei, despre care nu știa dacă mai e sau nu în viață, dispăruseră și ele în neant. Intrigat, Maksim T. Ermakov a intrat pe motoarele de căutare și a început să scormonească pe paginile blogurilor. Aici îl așteptau surprize.

„Maksim Ermakov a existat cu adevărat, dar acum e mort”, spunea userul Humanist, pe care îl reținuse după avatarul său cu un motan din desene animate care își legăna fundul. „S-a înecat în râul Moscova. De aceea au închis și jocul, în semn de doliu.”

„Păcat”, comenta Milena, blonda cea dulce. „Toți sunt idioți sau ce? E ca și cum după moartea unui actor ai arde filmele în care a jucat, ca și cum ai distruge tablourile după moartea unui pictor. Atunci ar trebui să fie ars și Muzeul Pușkin[20]. Că doar Pușkin a murit de mult.”

Voron (la avatar era o pasăre bătrână, cu o coadă ca o mătură): „Fata mea, ai fost vreodată în Muzeul Puşkin?”

Milena: „Am fost de 2 ori.”

Paladin (un bărbat frumos, neras, cu nişte ochi albaştri, pătrunzători şi cu o bărbie care semăna necuviincios de mult cu nişte boaşe): „Păcat că din

cauza unui singur actor au pus la pământ tot proiectul. Și ce proiect, oameni buni! Un joc pe calculator amestecat cu reality-show, o concepție nouă despre interacțiunea actorului cu spectatorul. Superactual, provocator – de fapt, un gen cu totul nou. Așa ceva nu s-a mai făcut nicăieri în lume. Post-post-modern! Să moară de invidie toate Guggenheimurile! Și noi, rușii, ca întotdeauna, inventăm ceva și îl dăm din mână. O să-l patenteze străinii și o să-l folosească ei."

Demon_ada (și el o cunoștință veche): „Chiar așa! Nouă totul ne scapă din mână. Noi am inventat radioul, tot noi și locomotiva, păi noi am inventat aproape tot, și tot noi suntem înapoiați și sălbatici. Trebuia să-l înlocuiască pe actor, asta e. Și Richard Harris a murit, dar n-a oprit nimeni proiectul Harry Potter pentru asta. Filmează întruna, nu se mai opresc. Unde sunt bani, acolo nu se opresc, căcănarii."

Humanist: „Dacă mai înjuri pe blogul meu o să trebuiască să-ți cenzurez mesajele."

Demon_ada: „Du-te-n pizda mă-tii!"

Humanist: „Du-te tu în pidza mă-tii!"

Paladin: „Dar cum a murit Ermakov? Pur și simplu s-a înecat? Știe cineva ceva?"

Milena: „Păi cine să știe? Actorii mor ca muștele. Vadim Kirkin a fost găsit mort în apartamentul lui după ce făcuse stop cardiac. Abia după o săptămână l-au găsit. Evgheni Matveev a făcut accident de mașină. Și toți sunt tineri. Le-au venit de hac serialele. Ermakov era tânăr de tot și mai era și cel mai talentat dintre toți, IMHO[21]."

Voron: „S-a îmbătat de n-a mai știut de el și s-a dus să se scalde. Ăsta e tot secretul."

Humanist: „Cică l-a otrăvit apa din râu. Niște reziduuri chimice militare fuseseră deversate în râu chiar în ziua aia. A înghițit apă din neatenție și n-a mai putut nici să strige după ajutor. L-au scos bodyguarzii, dar avea o gaură roșie în gât și obrazul ciuruit. Asta i-a fost soarta."

Milena: „Păcat totuși că s-a înecat și nu s-a împușcat. Că doar asta aștepta toată lumea.”

Paladin: „Așteptările gamerilor și ale spectatorilor au fost înșelate. Profesioniștii niciodată nu-i induc în eroare pe consumatorii produsului. Deci nu e un scenariu, Ermakov chiar s-a înecat în râu. Iar oamenii noștri din showbiz s-au pierdut cu firea și au abandonat proiectul. Fie-i țărâna ușoară căcănarului ăstuia de clasă!”

Citind toate acestea, Maksim T. Ermakov a fost cuprins de o sudoare rece. Deci a murit. S-a înecat. Gata cu visele. Oare mai erau protestatari în curte? Maksim T. Ermakov s-a strecurat la fereastră în vârful picioarelor, a tras de un colț perdeaua de tul îmbâcsită de praf și, pentru prima oară după multe săptămâni, s-a uitat pe fereastră. Acolo unde mai înainte mereu vedea niște amărâți cu pancarte protestând împotriva simplului fapt al existenței lui, de data asta era nefiresc de pustiu; pe iarba culcată la pământ stăteau încovrigați niște câini vagabonzi, ca și cum manifestanții și-ar fi aruncat pe jos cojoacele de lână. Prin urmare, prognoziștii sociali schimbaseră tactica. Probabil pun la cale o ticăloșie teribilă, dar care? Și nici nu avea cu cine să se sfătuiască. Dacă în viața lui anterioară i se părea că se sufocă de atâția oameni, de data asta Maksim T. Ermakov era cu desăvârșire singur. Să fi venit măcar un suflet de om să-i aducă bolnavului o pungă de mandarine. Poate că prognoziștii sociali nu dau drumul înăuntru nimănui. Dar Maksim T. Ermakov se mai întremase și era gata să se lupte cu monștrii de serviciu pentru oricine ar suna la ușa Doar Nataşei, care trecuse prin atâtea.

Nu a avut mult de așteptat. În doar câteva zile, s-a și înființat un musafir la ușa lui. Fostul iubitor de adevăr de la televiziunea NNT-TV, actualmente european liber, Vania Golikov, se îngrășase grozav. Nasul lui uriaș era acoperit de o rețea de vinișoare liliachii, iar obrajii lăsați se legănau ca două ploști pline cu apă. Vania era îmbrăcat în lucruri foarte ieftine, de bumbac, care se subțiaseră de la atâta spălat, dar se simțea cumva că are un cont rotund în bancă. Lui Maksim T. Ermakov îi venea să îl strângă în brațe de bucurie, dar imediat a simțit în jurul lui o asprime încordată ca un gard electric, pe care Golikov o căpătase în Europa.

— Bei ceva? l-a poftit Maksim T. Ermakov ca o gazdă bună, făcând un pas în spate.

— Cine e la tine? a întrebat Golikov precaut, intrând în cameră.

Întrebarea se referea la ce se întâmpla la bucătărie. Acolo șuiera ceva, pocnea, iar pe ușă ieșeau vălătuci de fum cenușiu: Vitia cel sârguincios prăjea chiftele, aruncându-le în tigaie ca pe grenade.

— O, asta e altă poveste! E un securist la bucătărie. Ăsta-i subiectul pe care-l căutai! a exclamat entuziasmat Maksim T. Ermakov, poftindu-l pe musafirul cel drag să ia loc pe canapea.

Însă Golikov a reacționat cam apatic, mimând de complezență un oarecare interes, dar fără sî își poată ascunde sarcasmul compătimitor. Sorbea din când în când din pahar coniacul gros, lăsând pe marginea paharului niște urme roșiatice, iar în punctele mai dramatice ale povestirii își ridica celebra sprânceană groasă cât un deget. Nici nu îi trecuse prin minte, când intrase în apartament, să își scoată adidașii murdari și, tot dând din picior, umpluse covorul de noroi.

— Bine, Maks, am prins ideea, l-a întrerupt el leneș, imediat ce s-a decis că și-a epuizat toate resursele de politețe. La drept vorbind, la voi, în Moscova, cu oricine te întâlnești, fiecare are o poveste sfâșietoare de spus despre sine. Și chiar îmi pare rău pentru oameni, dar într-o singură săptămână mama Moscovă a și reușit să mă epuizeze.

— Și ce, povești ca a mea chiar auzi pe toate drumurile? a întrebat ofensat Maksim T. Ermakov. Pe toți îi presează comitetele speciale să se sinucidă?

— Ei, nu, desigur, ești cazul cel mai sofisticat, a recunoscut fără chef Golikov cel îngrășat, sub care canapeaua scârțâia în agonie. Dar fiecare om e singur în felul lui, pentru fiecare problema lui e cea mai dureroasă. Și în Rusia cu toții aveți de ce să vă plângeți. De fapt, toți sunteți în aceeași barcă. Și deja m-a epuizat cu suferințele ei lumea civilizată, dacă e să vorbim sincer. Pe nimeni nu interesează situația voastră.

— „Situația voastră”? Dar tu cine ești? s-a minunat Maksim T. Ermakov și imediat a observat că spațiul personal al lui Golikov, înconjurat de un gard electric invizibil, se mărește și se tensionează oarecum, umflând ca sub o lupă vasele de sânge și porii pufoși ai nasului său uriaș.

— Maks, amice, de mult nu mai sunt cel de odinioară.

Golikov a zâmbit și s-a mângâiat pe creștet, acolo unde, ca un luminiș într-o pădure, se ițea chelia lui mică în mijlocul clăii de păr.

— Acum vreo zece ani n-aș fi știut cum să pun mâna mai repede pe o poveste ca asta. Dar apucăturile astea jurnalistice sunt de domeniul trecutului. Nu mai poți să faci nimic pentru țara asta, chiar dacă te dai cu capul de perete, pricepi? Țările civilizate văd Rusia ca pe o nouă pată albă pe harta lumii, nu știu mai nimic despre ea și nici nu vor să știe. Și foarte bine fac. Ia zi, cui să-i vând eu povestea ta? De altfel, acum mă ocup de cu totul altceva. Nu sunt un ratat lipsit de talent, care să nu poată să se desprindă deloc de țâța mamei Rusia, nu sunt dintre cei care scormonesc prin Moscova în căutare de granturi pentru micile lor proiecte interculturale. Proiectul meu e pur occidental, în el nu e niciun ban rusesc. Acum mă ocup de pinguini.

— Adică faci filme despre ei? a întrebat acru Maksim T. Ermakov.

— Proiectul nostru vrea să salveze speciile care au ajuns pe cale de dispariție din cauza schimbărilor climatice, a răspuns cu vioiciune Golikov. Ai auzit de pinguinii Humboldt? Trăiesc în America de Sud, au rămas numai zece mii de perechi. Pinguinul imperial, conform prognozelor, o să ajungă și el în curând în Cartea Roșie. În urma cercetărilor s-a aflat că pinguinilor, din cauza poluării, li se lipesc penele. Acum voluntari din toată lumea cos pentru pinguini niște combinezoane speciale din materiale ecologice. Tiparele de croit și lista de materiale se află pe site-ul nostru. Treaba mea e să primesc îmbrăcămintea asta, să certific că respectă standarele de producție și să trimit transporturile în Antarctida și pe insulele Puñihuil.

— Dar cum se pun pe pinguini combinezoanele astea? s-a minunat Maksim T. Ermakov. Și, la urma urmei, lor le place să trăiască îmbrăcați așa? Odată,

la o petrecere de la firmă, am pus pe un motan un păhărel de hârtie cu paiete și i l-am lipit cu scotch de urechi, ca să nu-i cadă. Mai avea puțin și-și smulgea urechile. Poate că și pinguinii o să se chinuie în cârpele voastre și o să moară pe capete din cauza groazei. Nu te-ai gândit la asta, nu?

— Asta nu-i treaba mea, de asta se ocupă specialiștii, a ridicat din umeri Golikov. Pentru mine proiectul ăsta e înălțător, pentru că aduce mii de oameni în slujba unei cauze nobile. Ne vin colete din State, din toate țările Europei, din Japonia, ba chiar și din Singapore. Și, apropo, avem cele mai înalte standarde. Respingem hainele chiar și la cele mai mici abateri de la model. E o activitate foarte bine pusă la punct, iar eu, după cum vezi, am rămas blocat aici. Am venit să-mi iau lucrurile, dar sunt aici de o săptămână întreagă și nici eu nu știu ce fac. Apropo, a zis Golikov, prăvălindu-se într-o parte și scoțând din buzunarul din spate al pantalonilor largi niște hârtii boțite. Uite, aici este istoricul nostru de creditări. Am socotit că îmi ești dator optsprezece mii de ruble. Dar verifică tot, poate c-am uitat ceva. Cât faci tu asta, îmi verific și eu mailul la tine, OK?

Fără să aștepte răspunsul, Golikov s-a trântit pe scaunul de la computer, care era să cedeze sub el, și a început să navigheze pe internet, butonând întruna, astfel încât pe monitor pâlpâiau imagini ca pe fereastra unui tren de mare viteză. Maksim T. Ermakov se uita nedumerit pe foile mototolite după forma fundului bombat al lui Golikov. Opt mojito, coniac... Cine și când a băut astea? Cinci sute de parai pentru oglinda spartă la Clubul Gorok. Da, parcă s-a întâmplat, s-a spart, Maksim T. Ermakov își aducea aminte că țâșniseră de undeva niște cioburi strălucitoare ca niște scântei electrice, dar el în timpul ăsta se afla la bar și turna în el acool. Câte două sute cincizeci pentru două bulendre... Se poate. Bun, dar asta ce e? Restaurantul Donjon, acolo nu a fost niciodată. De fapt, din coloana pe care erau trecute plățile lui Maksim T. Ermakov și, prin urmare, datoriile lui Golikov, își amintea la fel de puține lucruri. Viața e ca un vis.

Golikov între timp plimba mouse-ul pe masă de parcă ar fi fost mașină de curse și bolborosea ceva încetișor în germană. Avea să îi dea banii și pe urmă omul ăsta în care Maksim T. Ermakov își pusese tot timpul o speranță ascunsă avea să rupă orice legătură cu el.

— Vrei dolari? a întrebat el aproape în șoaptă, dându-și seama că istoricul creditărilor reciproce, ca orice vis, nu poate fi verificat.

— Gut! E chiar mai bine așa!

Oftând și întorcându-se cu spatele la Golikov, Maksim T. Ermakov a umblat la ascunzătoare. În teancul de bani neatins de prognoziștii sociali, bancnotele de sus se umflaseră de la umezeală și se scorojiseră ca niște frunze de toamnă. La un punct de schimb valutar din Moscova nu putea să le ducă. Dar europeanul Golikov a acceptat fără niciun protest șase hârtii de o sută de dolari și le-a băgat în buzunarul umflat de la piept. Avea atâtea buzunare, încât ai fi zis că sunt căsuțele poștale dintr-o scară de bloc.

— Gut, a repetat el mulțumit și, după ce s-a lovit puternic peste genunchi, s-a sculat.

Pe chipul lui se citea deja hotărârea călătorului care a trecut numai să își ia bagajul și se pregătește să pornească spre aeroport.

— Rămâneți la masă cu noi?

Luat prin surprindere, Maksim T. Ermakov a avut o tresărire. Vitea cel sârguincios, cu un șorț colorat, zâmbea din pragul bucătăriei pline de fum. Părul lui șaten și aranjat cu gel se pleoștise din cauza căldurii din bucătărie și arăta de parcă ar fi fost de ciocolată. Golikov a zâmbit prudent și, pentru orice eventualitate, a făcut un pas în spate.

— Omul ăsta chiar e de la FSB? a întrebat el deodată cu un falset.

— Cum să nu! a exclamat Maksim T. Ermakov, arătând cu un gest larg spre prognozistul social, care se înroșise. Vitia, care e gradul tău în comitetul special?

— Locotenent major! a raportat el vioi. Voiam să spun că masa e gata. Chiftele, cartofi și castraveți murați. Bine, azi le-am prăjit cam tare, uite...

Tulburat, Vitia le-a arătat farfuria umplută cu un fel de gogoși negre, care semănau cu niște bucăți de asfalt fierbinte.

— Mulțumesc, am mâncat, s-a eschivat Golikov, albindu-se la față. Da, eu o să plec acum.

— Nu, stai puțin!

Maksim T. Ermakov i-a tăiat calea lui Golikov și a simțit că spațiul personal al europeanului a devenit din nou tensionat ca un gard electric. Ca sub o lupă, fruntea lui Golikov părea acoperită de broboane de sudoare.

— Zici că nu te interesează? Dar uite că ți-e frică de oamenii mei din comitetul special. Uite, ți s-au îndoit genunchii și au început să-ți tremure mâinile. Zic bine?

— Pur și simplu nu vreau probleme, a răspuns Golikov cu glas sugrumat, încercând să iasă pe hol.

— Asta-i bună! Eu am o groază de probleme! a zis Maksim T. Ermakov, bătând din picior cu papucul lui moale. Sunt plin de probleme! Dar nu mă tem de niciun FSB. Ia uite ce dresați sunt în fața mea! I-am domesticit! Ai mai văzut vreodată așa ceva? Se duc să-mi cumpere de mâncare! Și se îngrijesc de sănătatea mea, îmi gătesc, îmi servesc masa! Ia zi, locotenent major, îmi servești la pat chiftelele astea arse?

— Of, câtă răutate, a spus întristat Vitea cel sârguincios.

Cu niște ochi pierduți și apoși, se tot uita prin bucătărie. A tras cu piciorul spre el căldarea de gunoi și a aruncat acolo mormanul de chiftele fierbinți, care se lipiseră unele de altele. Când s-a uitat din nou la Maksim T. Ermakov, ochii nu îi mai erau nici pierduți, nici apoși. Era de nerecunoscut: roșu de mânie, arunca flăcări din priviri, iar coșurile acoperite cu fond de ten semănau cu niște bulboane într-un ceaun încins.

— Viiit! Vitiok! Ce faci? s-a auzit din fumul din bucătărie vocea nemulțumită a Katiei.

— Taci din gură, i-a aruncat peste umăr Vitia cel de nerecunoscut, cu o figură de sinucigaș.

La bucătărie s-a lăsat o liniște atât de părunzătoare, încât se auzea cum sfârâie sub șuvoiul de apă tigaia care se răcea. Katia nu mai zicea nici pâs. Deodată, aceeași mână cu ceas de fier care îl hrănise pe Maksim T. Ermakov cu lingura l-a strâns de gulerul halatului, sugrumându-l. Maksim T. Ermakov se sufoca și își pierduse papucii. Vitia cel de nerecunoscut îl examina de aproape cu niște ochi ficși, ca niște faruri, de parcă atunci îl vedea pentru prima dată. Un iz vag de gel și de parfum, amestecat cu mirosul fierbinte de mânie bărbătească, dădea o duhoare de bragă fermentată.

— Ticălosule, ce fel de om ești tu? a spus prognozistul social cu răsuflarea întretăiată. De ce ți-e așa milă de tine? Pentru ce te păstrezi? Saşka Novoselțev a murit din cauza ta. Te-a ferit de gloanțe. El a murit și tu trăiești mai departe, și ce-i cu asta? O să-ți cumperi un apartament? O mașină nouă? Păi apartamentele și mașinile există și fără tine. Nu le-ai făcut tu, nu le-ai construit tu. Ce-ți închipui, că ești chiar de neînlocuit? Avem grijă de tine, îți servim masa, cum ai spus foarte bine. Toți ne punem speranța în tine, toți credem că, mai devreme sau mai târziu, tot trebuie să se trezească și conștiința în tine. Trebuie să se trezească în tine un simțământ omenesc. Ce crezi, că noi suntem doar niște pioni? Fără un simțământ omenesc, nici polițiștii nu pot să îndeplinească vreun ordin. Totul e construit pe un simțământ omenesc. Dar tu? Tu chiar nu simți nimic? Ia zi, chiar nimic?

În momentul acela Vitia cel de nerecunoscut l-a zgâlțâit așa de tare, că Maksim T. Ermakov și-a simțit toată coloana vertebrală scuturată ca un lanț de fântână fără găleată. Golikov, înnebunit că nu poate să se strecoare pe lângă cei doi, se agita în spațiul său personal ca un șoarece într-un borcan.

— O să trebuiască să prăjești alte chiftele, a spus răgușit Maksim T. Ermakov, zâmbindu-i sfidător prognozistului social. Făcuse spume la gură. „Dă-i, dă-i peste bot”, i-a șoptit la ureche vocea spartă a bunicului Valera, și nările i s-au umplut imediat cu un miros de țărână. „Uite, bunicule, azi nu poți să te odihnești în pace”, i-a răspuns în sinea sa Maksim T. Ermakov, iar în clipa următoare a simțit că îi arde obrazul; a închis ochiul stâng, și gura i s-a umplut cu un lichid sărat care a țâșnit repede.

— Asta nu e din partea comitetului special, e din partea mea, i-a spus cu demnitate Vitia cel de nerecunoscut, ștergându-și palmele pe șorț. Maksim T. Ermakov îl vedea ca prin ceață, cu niște irizări pe margine, ca și cum s-ar fi uitat la o semilună, pentru că ochiul stâng, departe de a se deschide, începuse să se umfle ca o ploscă fierbinte. Șocul loviturii deja trecuse, dar toată structura capului, toată construcția lui fragilă nu reușea să se restabilească.

— Ei bine, eu am plecat, s-a auzit vocea lui Golikov de undeva de departe, de parcă s-ar fi întors deja în Europa.

— A dispărut, a comentat prognozistul social. Bine, hai, nu-mi leșina, să nu-mi spui că te doare prea tare. Sunt stângaci, a considerat necesar să adauge Vitia cel sârguincios înainte ca Maksim T. Ermakov să descrie o curbă frumoasă în aer și să alunece pe podea.

Era timpul să meargă la serviciu. Se simțea ca pe o altă planetă. Pantalonii atârnau pe el ca un sac, dacă nu ar fi găsit niște bretele mai vechi cu care să și-i prindă ar fi căzut de pe el. În sacou, pe lângă Maksim T. Ermakov, ar mai fi încăput un ins. Avea o senzație ciudată că e numai piele și os, un schelet fragil care împunge epiderma din loc în loc. Vânătaia cu care îl pricopsise Vitia cel sârguincios încă nu dispăruse, iar ochiul umflat, cu pleoapa acoperită de vinișoare liliachii, semăna cu o aripă de fluture. Frumos, nimic de zis.

Era sfârșitul lui septembrie, arborii își legănau crengile în bătaia vântului, iar frunzele căzute zgâriau asfaltul cu ghearele lor uscate. Peisajul era cufundat într-o lumină translucidă, fantomatică, și pretutindeni era atât de pustiu, încât ai fi zis că a venit cineva și a adunat tot ce era pe străzi. Panglica nesfârșită a mașinilor blocate în trafic era învăluită într-o pâclă argintie. În oglinda retrovizoare rânjea bara de protecție a unei mașini Lada 207, iar ceva mai în spate se zăreau doi ofițeri de serviciu, mușcând din niște sandvișuri. În fața biroului nu se vedea nici picior de demonstrant, dar din bivuacul protestatarilor rămăseseră munți de lăzi mânjite de roșii putrede și niște dreptunghiuri de pâslă pe iarbă acolo unde mai înainte se aflau corturile. Maksim T. Ermakov a pornit spre birou în niște haine

ușoare, umflate de vânt, a suprins niște priviri piezișe, iar zâmbetul lui, îndreptat spre nicăieri, era orb ca o rază de soare.

Biroul lui Maksim T. Ermakov se acoperise de praf așa de tare, că părea învelit și el într-o husă murdară de pânză de cort. Pe masă un coleg pus pe șotii îi lăsase, ca pe un mormânt, două orhidee creț ca lâna de berbec. În departamentul lui se făcuseră niște schimbări. Ika fusese promovată, iar în locul ei apăruse din senin un om care lucrase mereu pentru concurență – un intrigant veninos și slăbănog, cu o chelie brăzdată de o rețea întreagă de vinișoare și cu o gură lungă, lipicioasă, care se lăbărța de două ori mai tare când schița câte un zâmbet. La prima ședință cu noul șef, Maksim T. Ermakov nu a fost lăsat să spună niciun cuvânt; sarcinile lui le preluase de mult o echipă străină, venită cu noul șef. În trecere, Maksim T. Ermakov a văzut-o în anticamera șefului pe Liusia cea Mică – mai bine zis, ceafa ei goală sub un coc strâns și mâinile albe ca foița de țigară. Se minuna și el cât de mult îl tulburase această întâlnire în fugă. Nu știa de ce, dar pur și simplu nu îndrăznea să îi întrebe pe colegi cum stau lucrurile cu băiatul Liusiei și dacă fusese vreo înmormântare.

Și trebuie spus că toate cunoștințele lui, toți oamenii care lucrau cu el, erau de-a dreptul striviți de nou-veniți; noii colegi, siguri de sine și gălăgioși, erau înzestrați cu niște bărbi dese, de toate culorile, probabil compensând în felul acesta lipsa de pilozitate a noului șef, a cărui vegetație bogată țâșnea din urechile lungi și pleoștite. Noul șef nu părea să știe ce să îi dea de făcut angajatului necunoscut întors din concediu. După o tăcere neplăcută și cumva epuizantă, lui Maksim T. Ermakov i s-a aruncat un proiect amărât, promovarea unei linii minuscule de creme naționale la a cărei producție partenerul occidental, însetat după cota de piață, considerase necesar să participe. Cremele erau niște substanțe verzui și cenușii cu un miros înțepător de farmacie; dacă storceai tubulețele, ele bolboroseau și scoteau niște bule tulburi care aduceau cu mazărea fiartă. Bugetul de promovare, a cărui alocare era, de fapt, încă sub semnul întrebării, abia ajungea pentru construirea unei identități de brand, în timp ce pentru alte forme de publicitate nu era prevăzută nici măcar o copeică – într-un cuvânt, proiectul era moarte curată pentru cel care trebuia să se ocupe de el, iar Maksim T. Ermakov înțelegea asta foarte bine.

— Vă dorim succes și nici nu ne îndoim c-o să reușiți, l-a încurajat ironic o namilă cuviincioasă din noua echipă, ai cărui obraji și nas cârn erau roșii ca merișoarele, restul fiind acoperit de o pilozitate puternică, de culoarea cernoziomului.

— Omule, mai șterge-ți și tu barba, l-a sfătuit Maksim T. Ermakov, și după expresia pe care a citit-o pe puținul rămas neacoperit de claia de păr, a înțeles că își făcuse un dușman.

Prognoziștii sociali continuau să îl păzească. Plecaseră din apartament, dar stăteau ca mai înainte pe palier și îl însoțeau prin oraș în furgonetele lor obișnuite, acoperite de noroi gros și cu inscripții false de tipul „Transport canapele”. Fără susținerea populară, fără mulțimi care să agite pancarte mari și pistoale de jucărie, cei din comitetul special păreau pierduți și singuratici. Vitia cel sârguincios a sunat la ușă într-o seară ca să îi înmâneze lui Maksim T. Ermakov un document pe care îl ținuse în buzunar atât de mult timp, încât mai avea puțin și se fărâmița; documentul, cu o semnătură ca o cardiogramă care înregistrează un infarct și cu o ștampilă iritantă de la FSB, îl înștiința că motocicleta Yamaha aparținând cetățeanului Ermakov M.T. a fost ridicată și dusă în garajul special de la adresa cutare, de unde poate fi recuperată de către proprietar după prezentarea unei lungi liste de hârtii, inclusiv a unei adeverințe de la spitalul de psihiatrie. „Sau de către moștenitorii lui”, preciza înștiințarea, iar mențiunea era subliniată cu aldine italice; nu se înțelegea însă dacă și moștenitorii erau nevoiți să confirme cu documente că nu suferă de vreo boală mintală.

Bunicul Valera nu mai apăruse din perete, doar îl mai visase de vreo două ori: stătea pe mormântul său acoperit de buruieni și mânca un ou fiert pe care îl înmuia în sare umedă, turnată direct pe mormânt. „În vremurile astea pe care le trăim, totul își pierde sensul: iubirea, bogăția, demnitatea, patriotismul”, îi spunea Maksim T. Ermakov, așezându-se alături pe vine. „Eh, Maksimka, poate că te-am bătut cam puțin, trebuia să te fi bătut mai mult și mai des”, răspundea oftând bătrânul răposat și își scutura firimiturile de gălbenuș de pe sacoul putrezit.

Între timp, viața mergea mai departe. Lumea părea să se fi întors pe dos. Niște insule paradiziace, foarte populare ca destinații de vacanță, fuseseră înghițite de un tsunami de o forță nemaivăzută; o filmare făcută de un

amator lăsa impresia că e catastrofa secolului. Mai întâi oceanul își schimbase culoarea și se umflase ca o vânătaie; apoi linia orizontului se ridicase ca o coamă strălucitoare și în clipa următoare un val înspumat, ca un buldozer care împinge un morman uriaș de zăpadă cenușie, se prăvălise peste plaja plină de siluete omenești și peste palmierii zburliți, înaintând spre căsuțele cât niște cutii de chibrituri. După niște date neverificate, muriseră patru mii de oameni. În Caucaz izbucnise un nou război, tancurile avansau prin praf și foc, rachetele trasau umbre albe pe cerul albastru, iar elicopterele supraîncărcate cu refugiați răzbeau prin pâcla groasă ca ața prin gaura acului. În Kamceatka erupseseră mai mulți vulcani și, fumegând ca niște coloși industriali din vremea primelor cincinale, într-o singură noapte reușiseră să acopere cu o cenușă groasă și fierbinte câteva așezări. Accidentele de mașină își schimbaseră peste tot caracteristicile: în ultima vreme, două mijloace de transport care se ciocneau atrăgeau ca un magnet tot ce mergea pe patru și pe două roți. În doar câteva minute, în urma unui accident mai apăreau alte câteva zeci, și muntele de fier strâmbat și pătat cu sânge omenesc, ca o oală murdară de ketchup, își pierdea încet forța magnetică, pe măsură ce supraviețuitorii se târau de sub caroseria distrusă pe benzile libere sau prin șanțuri. Și, colac peste pupăză, într-o bună zi a sărit în aer prețul petrolului. Pe nesimțite, o paloare stranie, ca de ceară s-a întins pe chipul oamenilor, celelalte culori au pălit și ele și multora li se părea că privesc nu realitatea, ci niște cadre dintr-un film alb-negru. Deodată, mărfurile din vitrine și-au pierdut strălucirea și au început să pară vechi și ponosite: nu mai împlineau dorințele oamenilor, nu îi mai făceau să viseze la felul în care le-ar purta sau le-ar folosi; în ochii tuturor erau numai niște cârpe vopsite, numai lemn, fier și cărbune. Până și banii se devalorizaseră – nu numai rublele, dar și dolarii și euro, la cine îi avea. Pe la birou circulau zvonuri despre niște posibile reduceri de personal și despre tăieri salariale. Toți se uitau urât, pieziș, unii la alții, încercând să ghicească cine o să zboare primul, femeile deveniseră groaznic de arțăgoase, iar gurițele lor rujate, strânse cu durere, semănau cu niște pișcături de țânțari zgândărite până la sânge. Nici echipa părăsită de nou-veniți nu mai era așa de compactă: apăruse o opoziție față de șef, condusă de cel mai înverșunat bărbos, cu o mutră ca un cuib de pasăre ciufulit cu două ouă mari și pestrițe în el. Mulți se uitau cu speranță la Maksim T. Ermakov, presupunând, cum era și firesc, că acest specialist de prisos va fi concediat primul. Ce bine ar fi fost!

La un moment dat, spre finalul zilei de lucru, s-a trezit că îl sună Kravțov Serghei Evghenievici în persoană.

— Cum mai stați cu prețioasa dumneavoastră sănătate? a întrebat el într-o doară, cu o impertinență pe care mai înainte nu și-o permitea.

— Ce vreți? a trecut imediat la chestiune Maksim T. Ermakov.

— Vă uitați la televizor, intrați pe internet? Ați văzut care sunt tendințele?

Kravțov Serghei Evghenievici era în mod clar euforic, poate chiar beat.

— Chiar nu vă mustră conștiința?

— Nu mă mustră deloc, i-a răspuns sincer Maksim T. Ermakov. Din nou vechea discuție. Dacă vreți, împușcați-mă dumneavoastră, că eu n-o fac. Chiar dacă veniți cu tot comitetul special să înnoptați pe palierul meu, chiar dacă mă hărțuiți mai departe. N-am de gând să m-apuc acuma să caut sensul vieții și nu încerc să demonstrez nimic nimănui. Doar că prefer să fiu viu, și nu mort, atâta tot. Pentru mine personal, asta e suficient. Puteți să vă luați pistolul, e al dumneavoastră. N-am ce face cu un obiect străin.

— Ei, înțeleg, înțeleg poziția dumneavoastră, a spus cu iritare în glas monstrul de stat. Dacă nu înoți în bani și n-ai putere, nu prea-ți vine să crezi c-ar putea să depindă de tine așa de multe lucruri. Asta nu se simte. Nu poți s-o adulmeci în aer. Of, ce mă enervează inocența asta a omului mărunt! El nu e dator nimănui cu nimic. În schimb, toți sunt datori față de el. Lecuiți-l de boli, dați-l la școală, dar el nu e niciodată vinovat de nimic. Ticăloșie, pur și simplu ticăloșie! Cea mai mare ticăloșie a vremurilor noastre!

Lui Maksim T. Ermakov nu îi venea să-și creadă urechilor: în glasul căpățânosului de stat se simțeau lacrimi adevărate, ascuțite ca un reproș. Atât de ascuțite, încât, dacă le picurai pe gaura cheii, puteai să deschizi și broaștele celor mai bine încuiate seifuri.

— Să ne uităm la rusul obișnuit, a spus cu năduf prognozistul social, și s-a auzit cum în mâna lui a pocnit dopul unei sticle. Din Riazan, din Kazan, din Tmutarakan, de unde o fi. Toată viața a muncit de a dat în brânci, câte zece,

douăsprezece ore. Dar nu mai vrea. Se îndoapă întruna, bea de stinge, mută niște hârțoage sau niște piese dintr-o parte în alta, înjură puterea, îl invidiază pe cumnatul lui, care e polițist și ia mită. La el, în apartamentul lui căcăcios de pe vremea lui Hrușciov, parcă e mereu renovare – îi e lene și să-și pună pantalonii în șifonier. Muierea lui, deși se ocupă de el și spală vasele, e mult mai interesată de eroii din serialele ei decât de oamenii vii. O fi făcut ea ceva școală, dar a decăzut așa de tare de atunci, că nici ea nu s-ar mai recunoaște. Dar ei, săracii, nu sunt vinovați de nimic! Nu li s-au creat condiții! Vedeți dumneavoastră, cică au fost păcăliți cu privatizarea și au lăsat toate uzinele pe mâna oamenilor de afaceri! Dar ca să strângă după ei, să facă ordine – și pentru asta le trebuie condiții speciale? Nu muncesc, nu citesc cărți, la televizor se uită numai la porcării, și tot nevinovați sunt? Ce-i privește pe ei? Nu-i așa, Maksim T. Ermakov?

Maksim T. Ermakov tăcea. Și din nou la celălalt capăt a gâlgâit trist o sticlă, al cărei conținut a început să șuiere tandru într-un pahar. „Apă minerală!" și-a spus Maksim T. Ermakov. „Tiii, ce artist e Kravțov Serghei Evghenievici!" Cu toate acestea, nu putea să nu recunoască faptul că tabloul conturat de prognozistul social este, în mare parte, real.

— Poporul meu îmi trage clapa, a răbufnit prognozistul social cu năduf dostoievskian și, din câteva înghițituri scurte, a dat pe gât paharul nevăzut. Poporul e vinovat. Numai că n-ai cum să-i demonstrezi asta. La începutul perestroikăi s-a încercat asta, dar fără niciun rezultat; s-a trecut pur și simplu la concepția de vinovăție a puterii. Dar în Occident cum e, e mai bine? Acolo oamenii de rând au creierul și mai spălat decât la noi în perioada sovietică. Nu-i interesează nimic în afară de confortul lor. Libertate, libertate! Nu există nicio libertate în afară de libertatea de gândire, în afară de capacitatea de a gândi cu capul tău! De fapt, libertatea nu e deloc așa comodă cum s-ar crede, și ar fi timpul ca dragul de Ins Obișnuit să bage asta la cap!

— Vai, vai, tocmai departamentul dumneavoastră să vorbească despre libertate, a comentat ironic Maksim T. Ermakov, cu impresia că vorbește chiar la urechea lui Kravțov Serghei Evghenievici, care semăna cu o floare de ceară dintr-o coroană de mort.

— Dumneavoastră, Maksim Terentievici, gândiți la fel, în stereotipuri ieftine, i-a răspuns cu obrăznicie prognozistul social. Libertatea e numai un material cu care lucrăm. Din perspectiva cercetărilor noastre, libertatea e acea parte a biochimiei pe care o numim „legături cauză-efect". Încrengăturile pe care le fac pe măsură ce cresc și se dezvoltă sunt un spectacol extraordinar de ciudat pentru privirea omenească. Ierarhiile constatate de noi nu sunt deloc niște construcții de susținere pentru vrejurile astea uriașe, sunt doar o grilă – ca un grilaj la o fereastră, prin care ne uităm la ele. Legăturile cauză-efect pot să-și agațe cârceii atât de un oligarh, cât și de un om de serviciu. Pe dumneavoastră deja v-au încolăcit strâns, pentru că nu pot să treacă mai departe și se tot învârt așa în jurul obstacolului. E clar că nu le simțiți. Vă închipuiți că noi suntem niște oameni răi, care vă flutură niște legitimații pe sub nas și încearcă să vă ducă de nas, v-au dat și un pistol, naiba știe de ce...

— Dacă de-asta credeți că vă dau cu flit, vă înșelați amarnic! l-a întrerupt Maksim T. Ermakov pe securistul logoreic și probabil beat. Credeți că e de-ajuns să mă convingeți că spuneți adevărul și o să încep să colaborez? Știu deja că nu mă mințiți. Știu. Mi-a trecut prin minte. Dar trebuie să înțelegeți cum mi-a trecut. Mi-a trecut așa, ca o apă...

— Așa, așa, povestiți, l-a încurajat căpățânosul de stat, deodată blând și atent.

Maksim T. Ermakov s-a oprit. Și-a dat deodată seama că mersese mult prea departe. Parcă ar fi tras cineva în capul lui cu un aruncător de grenade; și-l simțea umflându-se întruna ca un balon. Acolo, înăuntru, un avion se rupea ca un baton de ciocolată în poleiala lui argintie și cădea în mare, un bloc mare, din cărămidă roșie, se înclina și se prăbușea, o lavă groasă începea să alunece spre un orășel amărât, niște hăinuțe de copil agățate pe o frânghie de rufe se destrămau cuprinse de flăcări. În sinea lui, Maksim T. Ermakov știa foarte bine că, dacă nu ar fi fost el, nu s-ar fi întâmplat nimic din toate acestea. La celălalt capăt al firului, prognozistul social își ținea răsuflarea și parcă se făcuse ca siropul, gata să i se prelingă în creier. Nu, avea dreptate bunicul Valera, trebuia să se însoare cât mai repede.

„Și atunci ce mai aștept?" s-a întrebat Maksim T. Ermakov.

A închis telefonul și l-a băgat în buzunar. Pe coridoarele de la birou era pustiu și sufocant. Cei mai mulți angajați plecaseră deja, lăsând în urmă câțiva întârziați care se plictiseau așteptând liftul, în lumina piezișă și prăfoasă a soarelui, care le făcea siluetele să pară de sticlă. Maksim T. Ermakov a pornit vioi pe scară și a coborât două etaje. Își spunea că, dacă băiatul încă nu murise, atunci Liusia cea Mică plecase deja la spital, iar dacă murise, atunci puțin probabil că se grăbește să se ducă acasă.

A găsit-o în anticamera șefului: slăbuță, cu un umăr mai sus decât celălalt, cu omoplații ieșindu-i din spate precum cioburile unui vas spart. Uda o plantă mucezită de culoarea verzei fierte, tot turna și turna din pahar șuvoiul tremurător, fără să observe că apa din ghiveci începuse deja să se prelingă pe pervaz. Celelalte plante din anticameră aveau și ele aceeași nuanță de varză fiartă. „Ei, ce-i cu emoțiile astea?” s-a întrebat Maksim T. Ermakov, simțindu-se de parcă i-ar fi plutit un nor prin cap. „Dacă e da, e da, dacă e nu, e nu.”

— Maksik?

Liusia cea Mică s-a întors spre el, continuând să toarne apa pe fustă.

Era foarte gătită. Fardată atent, cu niște pometi rumeni și strălucitori ca o instalație de Crăciun. Maksim T. Ermakov și-a spus că tot așa sunt machiați și morții la morgă. Liusia era îmbrăcată cu lucrușoare noi: o bluziță de atlaz cu niște floricele mici și vișinii încă mai păstra cutele de la magazin. Nimeni, niciun bărbat normal nu s-ar fi uitat la sperietoarea asta tragică. Dar Maksim T. Ermakov, ca un maniac sexual bătut în cap ce era, devora din priviri despicătura dintre cei doi nasturi de sus, prin care respira o aluniță minusculă.

— Bună, Liusia, eram în trecere și-am zis să te salut. Văd că încă n-ai plecat, a mințit el, cu toate că știau amândoi că Maksim T. Ermakov nu are cum să treacă pe lângă biroul ei în drum spre ieșire. De când m-am întors la serviciu n-am apucat să schimbăm nici două vorbe. Ce mai faci, Lius?...

Liusia cea Mică nu a răspuns. S-a întors încet spre fereastra care sclipea din cauza luminițelor care începeau să se aprindă încetișor în blocurile de birouri de vizavi; cerul senin al amurgului de toamnă părea de gheață. Fără

să știe nici el de ce, Maksim T. Ermakov s-a așezat la biroul Liusiei, unde totul era plin de cercuri lipicioase, smolite, lăsate de cana ruginie pe dinăuntru de la ceai, ca o țeavă.

— Ce mai face Artiom? a întrebat Maksim T. Ermakov cu o voce sugrumată, deși întrebarea nu își avea rostul.

Din nou tăcere. Maksim T. Ermakov a oftat adânc și a încercat să zâmbească. Era ceva insuportabil, răscolitor în felul în care Liusia cea Mică, cu umerii plecați, își trecea degetul peste pervaz. Întindea apa care cursese din ghiveci, plină de țărână și totuși strălucind de parcă ar fi fost de plastic. Afară niște mașinuțe abile, mișcându-și mustățile electrice, plecau din parcare. Se lăsa întunericul, și tot ce era alb părea acoperit de spumă. Undeva, la un etaj superior, s-a auzit deodată un burghiu respingător sfredelind peretele, iar zgomotul l-a făcut pe Maksim T. Ermakov să tresară.

— Crezi că din cauza mea s-a întâmplat ce s-a întâmplat cu Artiom, a zis el, cu pumnii strânși. Așa crezi, n-ai cum să nu te gândești la asta. Dacă m-aș fi împușcat... Dar nu e așa. Poate că nici n-am vreo legătură cu el, mă-nțelegi? Și-ți spun cinstit: așa cum nu m-am împușcat până acum, n-am de gând s-o fac nici de-acum încolo. Dar nu știu ce să fac acum pentru tine, Lius... Uite, fac tot ce vrei! a spus Maksim T. Ermakov, după care a tras aer în piept și a zis dintr-o singură suflare: Uite, dacă vrei mă-nsor cu tine!

Liusia cea Mică a tresărit. „Bine, acum o să se întoarcă spre mine și o s-o privesc în ochi”, și-a spus Maksim T. Ermakov. S-a întors și a privit-o în ochi. Ochii Liusiei celei Mici erau identici cu ai tovarășei Rumianțeva: cenușii, umezi, întunecați, ca norii înainte de ploaie.

— Vreau, a spus simplu Liusia cea Mică și a zâmbit, cu buzele tremurându-i ca și cum s-ar fi reflectat în apă.

Au pornit imediat spre casa Liusiei. Maksim T. Ermakov parcă își conducea Toyota într-un spațiu întors pe dos, într-o zonă ciudată din spatele oglinzii retrovizoare, unde totul se apropia și în același timp se îndepărta; automobilele din jur se mișcau de parcă niște copii le trăgeau de sfoară, și îl claxonau pe Maksim T. Ermakov când se muta de pe o bandă pe alta, unde se confrunta cu exact aceeași situație. Numai pronia cerească i-a ferit de un

accident. Pe drum le-au dat de furcă tuturor prognoziștilor sociali care îi urmăreau cu două, trei rable sovietice ce scârțâiau ca mobila veche: neîndrăznind să se adapteze noului stil de condus al lui Maksim T. Ermakov, cei din comitetul special rămâneau prinși în ambuteiaj. Și cine s-ar fi încumetat să îl urmărească? Trebuia să fii de-a dreptul țicnit ca să repeți acrobațiile Toyotei, care făcea slalom în trafic ca un nebun pornit spre regină. Liusia cea Mică, pe locul de lângă șofer, nu se descurca deloc cu centura de siguranță, care tot sărea din încuietoare și, cu un pocnet de elastic, se strângea sus, lovind-o peste bluză și tulburându-l pe Maksim T. Ermakov.

Drumul lor, oricât de ciudat ar părea, i-a dus pe Malaia Dmitrovka[22]. Au trecut pe sub o arcadă înaltă, abia luminată de un bec mic închis într-o colivie metalică, și au ajuns într-o curte veche, unde copacii, cu scoarța ca o piele de elefant, își înălțau crengile negre până la etajele de sus. Scara l-a uimit pe Maksim T. Ermakov prin rezonanța ei extraordinară. Într-o firidă, pe un postament, se afla un borcan cu apă roșie, în care pluteau niște mucuri de țigară, iar ușa cu două canaturi a apartamentului, pe care Liusia cea Mică o deschidea cu niște chei zăngănitoare, era de două ori mai înaltă decât un stat de om. Primul lucru pe care l-a simțit Maksim T. Ermakov când a intrat pe coridorul uriaș, înțesat de tablouri întunecoase, a fost un miros înțepător de medicament. În clipa următoare Liusia și-a lăsat geanta să cadă pe jos și s-a lipit de el atât de strâns, încât Maksim T. Ermakov a simțit prin bluză și prin tichiuța stupidă a sutienului inima ei mică, strânsă, care bătea tare și repede, atât de repede, încât între două bătăi nu mai aveau nicio clipă de răgaz să spună ceva.

Apoi, ca într-un tangou ciudat, dându-și jos unul altuia hainele și încurcându-se în mânecile lungi, au ajuns într-o cameră cufundată în penumbră, unde au dat de o canapea acoperită de un cearșaf mototolit. Nu se puteau săruta deloc cum trebuie, își tot apăsau gurile lacome, nimerind când pe obraz, când pe ureche. Tapițeria canapelei le zgâria pielea înfierbântată. Pe glezna Liusiei celei Mici se legănau chiloțeii ca o brățară ridicolă din bumbac. Goală, arăta ca o libelulă fără aripi. În ea zăcea o vigoare nebănuită, era ca un vas plin cu acea substanță originară, umedă, pulsatilă, din care a apărut viața. Avea antebrațul tatuat cu niște urme de vaccinuri care semănau cu niște fulgi de ovăz. Ceea ce primea de la ea

Maksim T. Ermakov, ceea ce trăise până atunci în ea, nu avea nicio măsură, nu ar fi intrat în nicio rație. Pe pielea ei palidă, străvezie, erau șiruri întregi de alunițe. Părul ciufulit era așa de cald, încât degetele răsfirate printre buclele ei îl ardeau pe Maksim T. Ermakov ca focul.

A fost o noapte foarte lungă, așa cum sunt de regulă primele nopți ale amanților. Uneori se cufundau amândoi într-o moțăială scurtă, și atunci moleculele care le compuneau trupurile secătuite se ridicau ca un roi în aer, ca niște musculițe nenumărate, alburii. Din Moskviciul verde parcat lângă ghena tot verde, prognozoștii sociali vedeau pe fereastra apartamentului supravegheat ceva care semăna cu un experiment școlar la chimie: o iluminare, un fum ce învăluia ca o vată un corp rotunjit care semăna cu o retortă. La un moment dat, Maksim T. Ermakov s-a trezit alături de Liusia în timp ce ea dormea, strângându-și pe pieptul mic cearșaful umed, și a văzut că trupul ei era ca pudrat cu o pulbere fină, care plutea în jur. A mai observat, la căpătâiul canapelei, pe o hârtiuță îndoită, un pahar cu un strop de ceai pe fund și cu o felie de lămâie umflată; în fotolii și pe jos erau munți de jucării de pluș smotocite, așa de mari, încât ar fi putut trece drept piese de mobilier; oglinda, în penumbră, tăia ușa șifonierului întredeschis cu o dungă verticală, ca de mercur; vasele cenușii din dulap semănau cu niște rațe și găini adormite. De două, poate de patru ori amanții s-au dus somnoroși la duș. În încăperea lungă și îngustă, cada emailată, mare cât o mașină blindată, amplifica sunetul apei, făcându-l să semene cu șuvoiul gălăgios al unei cascade, iar pe uscătorul de lângă fereastra neagră, fără perdele, atârnau niște lucrușoare de copil uscate de mult, care se chirciseră atât de tare, încât s-ar fi potrivit numai unui băiețel de doi ani. În afară de acele hăinuțe scorojite care semănau cu niște mănuși, tot ce se găsea în apartament era de dimensiuni extrem de mari, uneori chiar și de două ori mărimea lor naturală; când, în toiul nopții infinite, Liusia a aprins lustra ca să își găsească nu știu ce cremă de mâini, reflexele irizante proiectate de cristalurile acelea suspendate pe tavanul înalt i-au adus aminte lui Maksim T. Ermakov de planetariu.

A doua zi dimineață, bineînțeles, au întârziat la serviciu. Liusia, temându-se de șeful cel nou așa cum o femeie se teme de șoareci, a luat metroul, dar Maksim T. Ermakov s-a lăsat în voia beatitudinii care îl cuprinsese și nu s-a grăbit deloc. Pe drum a cumpărat un buchet uriaș de trandafiri, treizeci și

cinci de fire, toți de un alb de rochie de bal, ca zăpada, scandalos de scumpi. Obraznic, fără să se uite la nimeni, nici nu a trecut prin biroul lui până nu a dus trandafirii în anticameră. Angajații se retrăgeau speriați din calea lui, neobișnuiți cu nicio formă de inflorescență. Liusia, care bătea concentrată la computer o porcărie pentru șef, era și nu era cea de cu o zi înainte: degetele ei alergeau pe tastatură, inelușul îi sclipea pe mână, părul îi era ciufulit și îi încadra chipul plecat ca un fum. Când și-a ridicat privirea și l-a văzut pe Maksim T. Ermakov întinzându-i buchetul, Liusia a fluierat de uimire.

— Poftim! i-a zis el, umplându-i brațele cu trandafirii grei, ca și cum ar fi încercat să înghesuie un mamut într-o peșteră.

— O, vai! Unde să-i pun? a spus Liusia deopotrivă îngrozită și fericită, acoperindu-se de o rumeneală cam anemică, dar vizibilă.

În brațele ei se afla un desiș întreg de tulpini umede, aproape lemnoase în vigoarea lor vegetală, acoperite de spini și de frunzulițe verde-închis. Într-adevăr, cu greu s-ar fi putut găsi acolo un vas în care să încapă un asemenea buchet. De altfel, nici nu era prea clar ce voia Maksim T. Ermakov să spună printr-un astfel de gest.

— Maksik, poți să nici nu te însori cu mine, a spus deodată Liusia încet și serios, ridicându-și din desiș ochii întunecați, cenușii, care semănau cu niște picături mari de ploaie căzute în praf.

— Nu, nu pot, a răspuns convins Maksim T. Ermakov. N-o să-ți vorbesc de iubire înainte de vreme, deocamdată n-o cunosc. Dar, după tot ce s-a întâmplat, tu ești a mea și eu sunt al tău. Chiar bunicul m-a sfătuit să mă căsătoresc cu tine, iar el, un schelet bătrân, nu mă îndeamnă la lucruri proaste.

Chiar în clipa aceea a intrat pe ușă șeful cel nou, netezindu-și cu ambele palme șuvițele spre ceafă. La vederea cuplului și a buchetului, gura lui lungă s-a deschis într-o grimasă și fruntea i s-a încrețit.

— Ce? a făcut Maksim T. Ermakov, întorcându-se spre el. O cer în căsătorie, e vreo problemă?

— Asta-i treaba dumneavoastră, a răspuns cu neplăcere șeful, fixând-o pe Liusia cu niște ochi de reptilă, de un galben electric, fără să clipească măcar o dată. Treburile personale se rezolvă în afara programului. Mai ales dacă e vorba de secretara mea.

Și atunci s-a întâmplat o mică minune: Liusia, care până atunci, sub o asemenea privire ucigătoare, s-ar fi băgat sub birou, de data asta și-a băgat nasul în buchet.

Seara s-au dus amândoi la apartamentul Doar Natașei, deja străin, ca Maksim T. Ermakov să poată să își strângă lucrurile. Prognoziștii sociali care făceau de serviciu pe palier și își omorau vremea cu nu știu ce roboțel care mergea legănat pe pervaz, au petrecut-o pe Liusia cu niște priviri crâncene. Bagajele cu lucrurile pe care au reușit să le adune din apartamentul Doar Natașei au fost foarte puține; cel mai voluminos s-a dovedit a fi o sacoșă de la IKEA, prăvălită pe ambele părți, unde îndesaseră hainele vechi și mototolite aduse din orășelul natal, dar tocmai pe ele Maksim T. Ermakov nu voia deloc să le lase în urmă. Tricourile copilărești cu desene șterse, din care nu mai rămăseră decât niște solzi de vopsea și blugii vechi și murdari, care păreau de ghips, trezeau în Maksim T. Ermakov un sentiment ciudat, ca și cum ar fi murit deja de vreo opt ani. Și totuși, se distrau făcând pachetele. Maksim T. Ermakov și Liusia cea Mică au mâncat pe săturate, golind toate oalele din frigider și aruncând vasele în chiuvetă. Nu mai exista nicio Doar Natașa. Lui Maksim T. Ermakov îi venea să sară într-un picior de fericire. Dacă data trecută, înainte să fugă în necunoscut, se despărțise cu greu de acei pereți, simțind că părăsește un spațiu protector, de data asta parcă părăsea o cameră de hotel îmbâcsită, nu prea confortabilă, unde, nu se știe de ce, stătuse cam prea mult, într-o delegație prelungită. Simțea efectiv că microfoanele prognoziștilor, ascunse peste tot prin apartament, se înfierbântaseră și erau gata să ia foc, ca niște măciulii de chibrit frecate de cutie. Pe când ieșea deja cu mașina din străduța Usov, Maksim T. Ermakov și-a dat seama că uitase cravatele de firmă, care zăceau pe canapea făcute ghem, dar s-a hotărât să le lase baltă. În cele din urmă, când au ajuns pe coridorul uriaș din casa Liusiei, tot bagajul s-a prăbușit imediat pe jos și nu și-au mai adus aminte de el decât a doua zi dimineață.

Și așa a început noua viață a lui Maksim T. Ermakov. Apartamentul vechi și uriaș al Liusiei s-a dovedit a fi exact ce căuta când își punea deoparte felii consistente din bugetul de promovare și îi chinuia pe agenții imobiliari. Patru camere extrem de înalte, cu niște stucaturi văruite pe tavan, cu un tapet spălăcit, albastru cu auriu, și cu niște ferestre late, dar întunecoase, care parcă filtrau lumina soarelui prin imaginile suprapuse ale peisajelor întipărite pe geam de-a lungul timpului, ca într-o memorie închisă în grosimea sticlei zgâriate. Mobila masivă și străveche, roasă de cari din loc în loc, se învecina cu niște făcături monstruoase din anii șaptezeci, printre care se număra și canapeaua extensibilă, acoperită cu o rogojină sintetică, pe care Liusia și Maksim T. Ermakov își petreceau nopțile albe, fără să se hotărască să se apropie de baldachinul strâmb al patului sumbru din dormitorul matrimonial, aranjat în urmă cu vreo douăzeci de ani. Pe pereții apartamentului, inclusiv pe coridor, atârnau șiruri nesfârșite de tablouri, unul lângă altul. Erau de trei metri pe patru, ca în muzee, acoperite de o rețea fină de crăpături; în unele vedeai dalii parcă pictate cu înghețată și cremă de zahăr ars sau nuduri feminine cu picioare lungi, ca niște delfini roz, iar altele, mai mici, în niște rame groase și aurite, ca în niște casete, înfățișau niște personaje mitologice pe jumătate dezbrăcate, nu mai mari decât un degetar. Toată galeria aceea domestică era probabil din secolul al XIX-lea; nu se zărea nicio lucrare modernă care să tulbure armonia ansamblului printr-un măr pătrat sau printr-o față cu un singur ochi. De fapt, modernitatea nu se acomoda deloc bine cu atmosfera dintre acei pereți respectabili. Maksim T. Ermakov numărase nu mai puțin de cinci televizoare care nu funcționau; pe ecran nu se vedea decât un fel de zăpadă afânată; în toată casa nu era nici măcar un televizor care să meargă. Apartamentul visurilor lui era extrem de șubrezit: parchetul grosolan scârțâia sub picioare, apa țâșnea din robinetele înfășurate în cârpe mucegăite. Era nevoie de o renovare generală, iar Maksim T. Ermakov și-ar fi suflecat bucuros mânecile și și-ar fi deschis portofelul cu dragă inimă. Cu toate astea, nici nu se punea problema să treacă imediat la renovare, pentru că în apartament locuia o mică fantomă.

Alături de tablouri, în apartament erau multe fotografii înrămate, dintre care jumătate înfățișau copii. Faptul că aparținuseră unor generații mai vechi, trecute probabil de mult în lumea celor drepți, se vedea din stângăcia hainelor de paradă și din calitatea slabă a fotografiilor, dintre care cele mai

vechi semănau cu imaginile tulburi pe care le întrezărești în zațul de pe fundul unei cești cafea. Cu toate acestea, erau suficient de clare ca să se observe asemănarea frapantă a bunicilor și a nepoților de cinci-șapte ani, care aveau cu toții aproape același chip cu trăsături delicate, cu urechi blegi și cu buza de sus încălecată peste cea de jos ca o tichiuță subțire. Asemănarea era atât de mare, încât băieții care trăiseră în urmă cu o sută de ani păreau să anunțe venirea pe lume a urmașilor; poate de aceea, dar poate și din cauză că toți acei copii se aflau de cealaltă parte a graniței dintre viață și moarte, Maksim T. Ermakov multă vreme nu și-a putut da seama care dintre ei este Artiom. Nu se hotărâse să o întrebe pe Liusia cea Mică. Liusia nu vorbea niciodată despre fiul ei, dar care multă vreme s-a strecurat, fără ca el să o vadă, în cămăruța din capătul coridorului. Într-o seară, când Liusia cea Mică era la coafor, Maksim T. Ermakov a pătruns în sanctuar. Din rama neagră de pe masă îl privea un băiat posac care, după cât de vechi păreau fotografiile, dacă ar mai fi trăit, ar fi trebuit să aibă vreo șaizeci de ani. Avea un breton ascuțit, ca o aripă de vrabie, și niște ochi atât de spălăciți, încât păreau de sticlă sau de gheață. Ar fi putut să ajungă manager sau cosmonaut.

— Salut, i-a spus Maksim T. Ermakov micii arătări.

Chiar în clipa aceea a călcat din greșeală pe ceva colțuros și era cât pe ce să își piardă echilibrul. De sub picior i-a sărit un camion mic, de tablă, și a aterizat cu roțile în sus.

Maksim T. Ermakov s-a uitat în jur. Un pat din lemn, de copil, acoperit cu ceva cenușiu, arăta ca un geamantan; pe masă, un monitor antediluvian, plin de praf, și o tastatură nou-nouță – deci de acolo îl vâna Artiom pe virtualul Maksim T. Ermakov. Oare i-ar fi plăcut să îl vadă în carne și oase? Nu mai avea cum să afle. Pe pereți atârnau câteva peisaje marine cu niște catarge de un roz murdar, luminate de soarele din urmă cu două secole, și niște desene de copil: corăbioare împodobite cu ghirlande de steguleț zimțate, niște omuleți triunghiulari, ca niște brazi, iar în mijlocul lor o ființă cu o floricică multicoloră în poale, pe care scria MAMA. Deasupra patului lui Artiom se afla ceea ce era probabil un exemplar extrem de prețios din galeria de tablouri din casă: niște munți galbeni, apoși, sticloși, se ridicau de pretutindeni, în ceața din depărtare se zărea scufundându-se un velier

zdrențuit, ca o pânză de păianjen, iar în prim-plan, în sclipirile unei lumini venite nu se știe de unde, o barcă se lupta cu valurile. Tabloul acesta strâmb, parcă gata să verse în pat marea furtunoasă, trebuie să îi fi dat băiatului multe coșmaruri. Maksim T. Ermakov nu ar fi permis pentru nimic în lume să se pună în camera copilului său așa ceva. Putea să fie și un tablou de Aivazovski, nu contează. Femeile nu pricep că tot ghiveciul ăsta cultural nu face din copii niște genii, ci niște psihopați. Chiar așa, oare fiul lui Maksim T. Ermakov, când o fi să se nască, o să fie oare o copie fidelă a portretului de familie sau altfel, deosebit? Tatăl lui Maksim T. Ermakov avea urechile tot așa, pleoștite. „Hai, naște-te", i-a spus în gând Maksim T. Ermakov viitorului său copil. „O să-ți cumpăr un calculator meseriaș și o minge de fotbal și un skateboard, și mai încolo o motocicletă. Cu tine în brațe, monștrii de stat chiar că n-o să mai pună mâna pe mine." În momentul acela i s-a părut că din freamătul multidimensional al spațiului său mental a venit un ecou neclar, ca și cum o picătură grea ar fi căzut în apele creierului și ar fi stârnit unde în jurul ei.

O săptămână mai târziu au depus actele la oficiul stării civile. Instituția raională i-a întâmpinat pe miri cu un ecou rece, protocolar; tocurile Liusiei țăcăneau pe marmura artificială, răsunând în tot holul. Pe coridoare se plimbau ca la paradă niște femei uriașe, al căror bust umflat semăna cu o tejghea de negoț cu bijuterii; însă documentele mirelui și ale miresei le-a primit nu o astfel de femeie, ci un bărbat mărunțel, cu o înfățișare comună și o cămașă albă necălcată sub un sacouaș indigo. Scăfârlia lui cheală, care prin formă și culoare semăna cu un nap, i-a stârnit lui Maksim T. Ermakov bănuiala că și el este un prognozist social. Și totuși, bărbatul, cu un servilism intrat deja în reflex, a primit de la Maksim T. Ermakov un plic mic cu dolari, schimbând data cununiei de la începutul lui decembrie la sfârșitul lui octombrie.

În cele optsprezece zile care mai rămăseseră până la cununie s-a mai întâmplat câte ceva. Ca urmare a unui bizar concurs de împrejurări, reunind o tânără practicantă de la un birou din apropiere de locuința lor, care încercase să fumeze pe ascuns pe fereastra deschisă, o brichetă ieftină, care se aprindea prost, pervazul prăfuit al ferestrei, o pală de vânt și un nor de praf care a învăluit-o pe fumătoare și s-a aprins imediat de la o scânteie

anemică, pe Miasnițkaia a izbucnit un incendiu cum nu mai văzuse Moscova de când era. Râuri întregi de foc curgeau prin ferestrele sparte, înălțându-se spre cerul rozaliu al nopții, în vitrinele magazinelor de alături ardeau și se topeau manechine, niște mașini parcate, înghesuite unele în altele, au început să piuie și să țiuie pe mai multe voci, din loc în loc explodau rezervoare de benzină, prin iadul acela alergau de colo colo niște omuleți speriați. Scheletele clădirilor care ardeau se vedeau ca într-o radiografie și se topeau sub ochii privitorilor, înghițite de flăcări. Pompierii care înconjuraseră locul catastrofei erau aproape neputincioși, iar șuvoaiele de apă și spumă care pătrundeau până în adâncul flăcărilor păreau să se transformre la rândul lor în foc lichid. Teribilul incendiu a apărut la știri pe toate posturile, Maksim T. Ermakov urmărea ce apucaseră să filmeze reporterii pe o plasmă nou-nouță, dar era de ajuns să se uite pe fereastră ca să vadă vâlvătaia întinzându-se pe cer ca o pată dintre cele care se formează sub pleoape când te freci la ochi.

Doisprezece morți și trei sute de oameni dispăruți fără urmă. Optsprezece morți. Douăzeci și patru. Optzeci și șase.

— Maksik, n-ai nicio legătură cu asta, nu pune la suflet prea mult, nu ești vinovat, nu ești vinovat, repeta tristă Liusia, care se agita prin cameră în halatul ei scurt. Numai să nu mă păsărești, a spus ea cu o patimă neașteptată și l-a îmbrățișat pe Maksim T. Ermakov din spate, cu tot cu spătarul fotoliului, și mâinile ei subțiri deveniseră parcă niște sârme de fier.

— Lius', nu te ambala, ce, m-am tâmpit? a răspuns Maksim T. Ermakov, afișând un zâmbet încrezător.

În inelul format de brațele femeii, pe care pielea se făcuse ca de găină, se simțea în siguranță. Rămânea de văzut dacă așa și era.

Când pregătirile pentru nuntă erau în toi, au început să apară semne că Maksim T. Ermakov este pe drumul cel bun. De fapt, era mereu același semn, și anume bunicul Valera, care se arăta de la distanță, dar nu era nicio îndoială că este chiar el. În apartamentul de pe Dmitrovka bunicul nu venea. Maksim T. Ermakov bănuia că nu poate să intre prin pereți din cauza tablourilor a căror vopsea conținea, pe lângă pigmenți materiali, un amestec toxic de talent omenesc care constituia un obstacol de netrecut pentru

răposat. Într-o zi, Maksim T. Ermakov l-a văzut pe bunic la benzinărie. Stătea lângă un chioșc cu tot felul de prostioare de mâncat și de băut și desfăcea, ca pe o floare, un pachet de înghețată, și el fantomatic. În afară de asta, bunicul Valera a mai apărut meteoric în magazinul cu articole de nuntă, pe când Liusia, scoțând strigăte de admirație, proba tone de rochii înfoiate și țepene, care, fără excepție, îi erau prea mari; printre vânzătoare, bunicul i-a făcut semn lui Maksim T. Ermakov cu mâna lui uscată și a dispărut încetișor în spatele unui manechin.

Nunta a fost restrânsă și discretă. Ca martori au fost invitați agentul imobiliar Goșa-Cerdak și prietena lui vioaie, cu niște ochi mari, verzi și piezișі și cu o coafură care aducea cu o căciulă de vulpe. În afară de ei nu au mai găsit pe nimeni. Maksim T. Ermakov a închiriat o limuzină albă, aerodinamică, aproape ca un avion fără aripi; tot drumul până la oficiul stării civile i-a urmărit îndeaproape, zăngănind, un autocamion greoi cu un prognozist social la volan. Liusia, într-un munte de mătase și dantelă, cu un voal caraghios cu paiete, era foarte frumușică, pierdută și tulburată; celelalte mirese, în comparație cu ea, îi păreau lui Maksim T. Ermakov niște oameni de zăpadă. Prognoziștii sociali, gătiți ca niște cavaleri de onoare, controlau perimetrul holului în care așteptau să își întâlnească destinul cuplurile în alb-negru înconjurate de rude. Într-un sfârșit, Marșul nupțial al lui Mendelssohn a izbucnit printre ușile lăcuite, larg deschise, și pentru Maksim T. Ermakov și Liusia cea Mică. Femeia care oficia ceremonia, îmbrăcată într-un taior alb și strâmt și parcă pusă acolo să demonstreze cum aveau să arate toate miresele peste vreo treizeci de ani, era solemnă și vorbea cu o voce puternică; verighetele de la Tiffany zăngăneau pe farfuriuța care le-a fost întinsă, iar inelarul Liusiei, când Maksim T. Ermakov l-a învăluit în îmbrățișarea micuțului cerc de aur, era transparent, ca o eprubetă cu sânge. Prognoziștii sociali stăteau prin colțuri, trecând neobservați, ca niște vaze mari, și lui Maksim T. Ermakov i-a trecut prin minte că sunt de fapt peste tot și că se ascund atât de bine pentru că, neavând în ei nimic omenesc, le era ușor să treacă drept o piesă de mobilier sau un articol de instalație sanitară. Mai interesant era faptul că bunicul Valera a venit și el la nuntă. A apărut pe nesimțite într-o rază de lumină intrată pe fereastră și, pe furiș, s-a dus în spatele martorilor. De data aceasta era îmbrăcat în cel mai bun costum al său, în dungi, și ținea în mână un buchet buruienos de clopoței, pe care nu se știe cum îi găsise în apropierea

iernii. Mai târziu, la restaurant, acest buchet al bunicului, care se ofilea extrem de repede în aerul dur al realității, a fost descoperit în brațul de flori pe care Liusia le-a pus pe pervaz, dar ea nu își mai amintea cine i le dăruise.

La birou multă vreme nu a știut nimeni de modesta ceremonie. Liusia se jenase să își anunțe căsătoria și Maksim T. Ermakov o înțelegea, pentru că, din câte bănuia, nu trecuse mult de când colegii adunaseră bani pentru coroana funerară a lui Artioma. Liusia nu voia cu niciun chip să se ducă la serviciu cu mașina soțului, așa că dimineața dădea fuga la metrou, și Maksim T. Ermakov, ca să curme asta, a început și el să coboare în subteran; în felul acesta putea să o conducă la braț până în anticamera șefului, întotdeauna împodobită cu flori. Cu metroul Maksim T. Ermakov nu mai călătorise de câteva luni bune, și în sinea lui nu îi plăcea câtuși de puțin. Totul devenise foarte întunecos. Tonele acelea de aer greu, umed, ce trecuse prin mii de plămâni, păreau să conțină particule obscure de suflete omenești, și senzația că metroul este purtat, ca o mănușă, de o mână invizibilă, cu nenumărate degete, devenea din ce în ce mai puternică. Și la metrou se formau ambuteiaje, la fel ca la suprafață, numai că din cauza unei concentrații prea mari a biomasei umane; lumea de pe coridoarele de tranzit forma un zid indestructibil, scările rulante, încărcate până la refuz, îi transportau pe moscoviți ca pe niște saci de cartofi la un depozit de legume, când în sus, când în jos, dar ca să nimerești în defileul îngust trebuia să-ți târșâi picioarele vreo cincisprezece minute. Maksim T. Ermakov își dădea seama că aceste aglomerații umane sunt mai periculoase decât ambuteiajele făcute de mașini la suprafață și încerca să o acopere cu trupul său pe Liusia cea Mică, simțind că răsuflarea ei se îngreunează și că pieptul îi devine mai tare când inspiră, ca o minge de fotbal.

De câteva ori la metrou l-a văzut în treacăt și pe bunic. De regulă, când vagonul în care se afla cu Liusia se punea în mișcare, bunicul Valera se afla pe peron, cu zdrențele lui din mormânt umflate de curentul stârnit de tren, și, oricât de repede ar fi pornit vagonul, Maksim T. Ermakov tot apuca să vadă că masca cenușie de piele de pe craniul răposatului e schimonosită de neliniște și tristețe. Într-o zi bunicul Valera a sărit și el în vagon, croindu-și drum printre pasagerii înghesuiți și strângându-se ca un scaun pliant. Se vedea că se străduiește să îi capteze atenția lui Maksim T. Ermakov și cu bastonul îi arăta gențile negre ale femeilor, ca niște saci, cu niște catarame

mari și zgâriate, dar, pentru că aproape fiecare femeie din vagon avea așa ceva, Maksim T. Ermakov nu pricepea deloc ce anume vrea să îi spună bunicul.

Un lucru era însă clar: bunicul Valera îl avertiza că nu e bine în metrou, întărind astfel presimțirea lui Maksim T. Ermakov. Iar Maksim T. Ermakov simțea că tunelurile și stațiile de metrou, labirintul subteran al orașului, rădăcinile întortocheate ale acestui arbore uriaș care își înalță coroana de nori deasupra Moscovei suprapopulate și înfricoșătoare, încep treptat să moară. De aici aerul stătut, lumina tulbure și senzația apăsătoare a pericolului iminent, care nu îl părăsea pe Maksim T. Ermakov până în clipa în care, în sfârșit, o scotea pe Liusia, aproape leșinată, pe ușile de sticlă ale metroului. Într-un final i-a interzis să mai coboare la metrou. În Toyota era cu totul altceva. Desigur, erau nevoiți să plece cu o oră mai devreme, somnoroși, de-abia urnindu-se cu ajutorul cafelei, dar în mașină era cald, radioul bolborosea încetișor, iar ropotul ploii de iarnă pe parbrizul luminat de felinare era un simbol al fericirii, ca o beteală de brad.

În weekend, în loc de program cultural, le plăcea să meargă prin magazine. La început Maksim T. Ermakov se temea să intre prin magazine, așteptându-se ca vânzătoarele să înceapă să țipe și ca bodyguarzii de duzină să îl azvârle în fleșcăiala de pe stradă chiar sub ochii Liusiei. Dar nu s-a întâmplat nimic de felul acesta și Maksim T. Ermakov, mândru să se știe stăpân pe viața lui, împingea căruciorul încărcat de cumpărături, închipuindu-și cum o să fie peste câțiva ani, când va împinge un cărucior cu un bebeluș dolofan, cu ochii holbați. Se dovedise că Liusia, posesoarea unui apartament în valoare de aproape două milioane de dolari, nu gustase niciodată nici mango, nici avocado, nici măcar somon afumat. Prin intermediul Liusiei, prin intermediul fascinației pe care o dezvoltase ea pentru toate aceste bunuri de lux din supermarketurile obișnuite, Maksim T. Ermakov a început să se bucure din nou de mâncare. Seara făceau acasă adevărate festinuri, orgii culinare: frigeau, până obțineau o grăsime chihlimbarie, niște antricoate uriașe de porc, feliau salamuri și batoguri, luau din supermaketuri tot felul de mâncăruri dulci, acre, sărate și își lingeau degetele unul câte unul. Pe masa din bucătărie totul era, ca pe paleta unui pictor inspirat, amestecat, murdar, pestriț. În pofida numărului îngrijorător de kilocalorii înghițite în fiecare zi până la miezul nopții, nu se

îngrășaseră. Chiar și după ce se însănătoșise, Maksim T. Ermakov rămăsese numai piele și os. Pielea atârna flască pe el ca o picătură de ceară pe o lumânare care se topește Într-adevăr, simțea în măruntaie o căldură permanentă, așa cum probabil simte și lumânarea când se încălzește de la propria flacără; probabil că toată mâncarea grea ardea fără urmă în acest foc mistuitor.

Pentru că slăbise atâta, Maksim T. Ermakov a fost nevoit să își schimbe toată garderoba. Nu mai era așa de interesat de mărci de renume și a constatat că devenise indiferent la lux, la materiale fine, la logouri aurii, la costume de firmă; în schimb, Liusia cea Mică studia cu mult entuziasm articolele de vestimentație masculină și scormonea prin buticuri când după un pulovăr, când după un costum. Plecau să ia un pulovăr, dar se întorceau și cu un costum. Compartimentul din șifonierul uriaș pe care Liusia cea Mică îl alocase părții masculine era deja arhiplin și de-abia mai era loc să înghesuie și noutățile. Pe ușa sculptată a șifonierului lumina slab o oglindă ovală încadrată în vrejuri de viță-de-vie; vechimea o făcea să pară de un verde tulbure, iar Maksim T. Ermakov se reflecta în ea ca un erou dintr-un film alb-negru. Era ceva romantic în trupul lui slab, în cearcănele întunecoase de sub ochi, în privirea profundă de sub sprâncene. Până la urmă, Maksim T. Ermakov a ajuns să creadă că, în viața lui personală, el chiar este eroul principal.

În ciuda shoppingului compulsiv, deodată au început să le intre bani în casă. Maksim T. Ermakov și-a dat seama că bugetul de publicitate, din care mereu spera să obțină o felie zdravănă, nu îl mai preocupă decât teoretic. De bine, de rău, se ocupa mai departe de cosmeticalele amărâte care îi fuseseră alocate, numai ca să își umple cu ceva ziua de lucru. Producătorii din Altai, două femei slabe și blonde, în niște pufoaice umede, îi aduceau și îi vărsau pe birou un munte de mostre, propunându-i să îl convingă personal de calitatea produsului, de parcă de calitatea produsului ar fi depins succesul reclamei. Maksim T. Ermakov strângea mostrele într-o pungă și i le dădea Liusiei, împreună cu instrucțiunile de folosire, pe douăsprezece pagini prost xeroxate. Instrucțiunile, pe care Maksim T. Ermakov le descifrase conștiincios, în ciuda fontului mizerabil, din loc în loc aproape ilizibil, nu conțineau nicio sugestie de reclamă și erau incredibil de seci, de parcă ar fi fost specificațiile tehnice ale nu știu căror piese de strungărie-

lăcătușerie. Maksim T. Ermakov chiar se temea ca Liusia să nu pățească ceva de la cosmetice, mai ales când o vedea smolită pe față cu o mască groasă. Dar, în ciuda tuturor așteptărilor, unguentele făceau minuni. Liusia începuse să fie mai luminoasă, iar ridurile de sub ochi îi dispăruseră de tot. Când a văzut ce potențial incredibil are noua linie cosmetică, Maksim T. Ermakov a început să se entuziasmeze, chiar dacă pe moment a ținut totul pentru sine. Două săptămâni mai târziu a susținut prezentarea strategiei de promovare. În sala de ședințe, de jur-împrejurul mesei erau numai bărboși încruntați, ca un fel de copii scpetice ale lui Karl Marx. Noul șef, care prezida întrunirea, își scărpina gâtul inflamat și clipea molcom. Sloganul „Un lucru de folos, nimic de prisos” permitea un design simplu și economic, iar conceptul „joaca de-a sărăcia” atrăgea spre produs mii de mătușele obișnuite care niciodată nu s-ar fi uitat la vreo cremă din gama de lux. Din supărarea profundă care se citea în ochii bărboșilor, din felul în care degetele lor păroase băteau darabana pe hârtiile mâzgălite din fața lor, Maksim T. Ermakov a înțeles că dăduse lovitura. Acolo unde colegii ar fi vrut să îl vadă frângându-și gâtul, el aterizase în picioare.

Prognoziștii sociali erau foarte discreți. Nu se știe de ce, dar nu puteau să pătrundă în scara spațioasă a blocului Liusiei și stăteau de pază în curte, într-un Moskvici sau într-o Lada, câte doi, ca întotdeauna, holbându-se prin parbrizul curățat de oamenii de serviciu din curte, semănând cu două fotografii de pașaport ale aceluiași individ. Uneori Maksim T. Ermakov uita de ei câteva zile la rând. Bineînțeles, prognoziștii sociali erau, ca de obicei, prezenți peste tot, escortându-i Toyota oriunde se ducea, târându-se după tinerii însurăței prin magazine, pipăind mărfurile în urma lor, făcând o percheziție hainelor noi, cu totul nevinovate, căutând prin toate buzunarele și studiind etichetele cu mult zel. Cu toate acestea, deși se zăreau din când în când, dispăreau foarte repede din raza vizuală a lui Maksim T. Ermakov. Desigur, dacă se uita cu luare-aminte, îi descoperea în preajmă, dar o săptămână întreagă nu a văzut decât unul singur, care și-a cumpărat aceiași pantaloni roșcați de velur pe care Maksim T. Ermakov îi probase, dar nu îi luase. Într-un cuvânt, prognoziștii sociali, fiind peste tot, parcă se topiseră în decor, se evaporaseră, devenind încă un gaz toxic în aerul poluat al Moscovei, și Maksim T. Ermakov începea să își spună că situația lui nu se deosebește așa de mult de cea a cetățenilor obișnuiți, care trăiau într-o țară uriașă, contaminată cu uzine și cu oameni invizibili. Dacă așa stăteau

lucrurile, atunci putea să îi suporte pe prognoziștii sociali, în starea asta de evaporare, și cincizeci de ani, ca orice al rus.

De fapt, Maksim T. Ermakov admitea precaut că toată sminteala care dura deja de aproape un an ar fi putut să se încheie foarte bine și cu un happy-end, așa cum se întâmplă în romane. Pentru un happy-end în adevăratul sens al cuvântului mai avea nevoie, totuși, de încă un eveniment, în care Maksim T. Ermakov își punea toată străduința și speranța în fiecare noapte. Cumpărase de capul lui, stârnind zâmbete în toată farmacia, două cutii de teste de sarcină. În fiecare dimineață îi dădea Liusiei celei Mici câte un test și, când ea se închidea în baie, el imediat începea să se neliniștească, să se agite prin casă, să scape lucruri din mâini și să se uite la ceas din două în două secunde. Liusia se strecura încet afară din baie, ca un peștișor, găsindu-și imediat ceva de făcut; nu spunea nimic, dar nici nu era nevoie. Totul era bine, dar episodul testului de sarcină ridica pentru o clipă un obstacol între ei, până când venea din nou momentul ca Liusia cea Mică să piardă pe undeva halatul de baie. Maksim T. Ermakov își dădea seama că nu trecuse decât foarte puțin timp de la moartea băiatului ei; nu venise nici măcar Anul Nou, și răposatul Artiomka, băiețelul fantomatic cu ochișori de gheață, care încă mai stătea de strajă în camera aranjată cu grijă de mama lui, nu dădea voie să i se nască un frate sau o soră.

Dar nici mult nu mai era până la Revelion. Străzile deveniseră colorate și luminoase, iar în punctele-cheie ale Moscovei se înălțau brazi uriași cât turnurile Kremlinului, împodobiți ca niște arlechini. Liusia cea Mică se înveselise și se apucase de curățenia generală. Pe când o ajuta, luptându-se cu aspiratorul străvechi, care când nu trăgea deloc, când se lipea de tot de covor, Maksim T. Ermakov și-a dat seama că apartamentul în care venise să locuiască pentru totdeauna era plin de copilărie. Casa din orășelul lui natal era altfel, avea un aer bătrânesc care o făcea extrem de plicticoasă, și probabil un singur copil nu fusese de ajuns ca să o preschimbe într-o casă familială în adevăratul sens al cuvântului. Aici însă, între pereții respectabili ai apartamentului Liusiei, acoperiți cu multe straturi de var, crescuseră, se jucaseră, se îmbolnăviseră, făcuseră pete de cerneală în caietele de școală cel puțin patru generații de copii sfrijiți cu urechi blege – mai ales băieți. Copilăria lor era peste tot: în timpul curățeniei îi nimereau în mână când o călimară de porțelan, când o cutie turtită cu nu știu ce joc de masă, când un

album-ierbar mâzgălit cu niște hieroglife albite de vreme, unde frunzele uscate și petalele puse la presat semănau cu niște aripi fragile de libelulă. Globurile de brad, scoase din cutii de carton adânci, așternute cu un praf argintiu, aveau și ele vârste diferite, mergând până în urmă cu o sută de ani sau mai mult. Erau vrăbiuțe jumulite, așezate pe niște bețișoare de fier; veverițe și căprițe de carton pe niște firișoare cenușii de iarbă. Dumnezeu știe de când zăceau prin cutii, dar cele mai vechi decorațiuni erau dintr-un fel de vată vopsită și foșnitoare și întruchipau clovni și gnomi, cu fețișoară de porțelan, cât niște unghiuțe pictate. Bradul natural se împotrivea, își zburlea crengile înțepătoare, se legăna și zornăia, și totuși, împotriva voinței și a acelor lui, a fost împodobit cu succes, iar sub el, în zăpada artificială, Liusia cea Mică și-a pus animăluțul de pluș preferat.

— Auzi, dar ce-are înăuntru? a întrebat nedumerit Maksim T. Ermakov, luând în mână ursul mare și vechi, ale cărui labe din spate erau cât niște botoșei.

— Cum ce? Heroină, firește! a zis Liusia cea Mică, izbucnind în hohote de râs și luându-i în glumă ursul ca să îl ascundă la spate.

Era plină de voioșie. A scos pentru masa de sărbătoare o veselă în culori diferite, cu tot felul de ornamente în relief, și-a pus la rochița simplă niște cercei vechi dintr-un aur înnegrit, ca niște scaieți de toamnă, dar care își sclipeau grăunțele mari, șlefuite strâmb, ale briliantelor. După ce au mâncat pe săturate înainte de vreme, s-au așezat la televizor cu o sticlă periculoasă de șampanie, ca un tun încărcat, și au așteptat numărătoarea inversă. Cu Piața Roșie în fundal, președintele palid, serios, cu niște ochi ca de sticlă turnată a ținut un discurs, după care au început să răsune apăsat bătăile orologiului, Maksim T. Ermakov a dat drumul dopului de șampanie, care s-a ciocnit de perete, și șuvoiul bogat a curs peste tot pe fața de masă, peste salate, peste rochia Liusiei. De bine, de rău, au reușit să umple două cupe, au ciocnit și s-au sărutat.

— Maksisk, gata! a spus Liusia cea Mică, smulgându-se din sărut ca dintr-o ventuză.

— Gata, gata, la mulți ani! a zis și Maksim T. Ermakov, fără să înțeleagă.

— Maaaksik... a spus lung, cu reproș Liusia cea Mică și și-a plecat ochii spre pântecele ei plin de șampanie, supt ca un fund de tigaie.

În momentul acela, tot ce ar fi vrut să spună Maksim T. Ermakov au spus petardele, care se apucaseră să bubuie, să pocnească, să șuiere și să își împrăștie pe cer mazărea colorată, în acordul strigătelor turmentate ale petrecăreților care ieșiseră afară. Însurățeii nu au mai stat să se uite la televizor. În acea noapte de Revelion s-au mutat pentru prima oară de pe canapea în patul mare, conjugal și au dat jos de pe el cearșafurile lipicioase cu miros de mucegai, care nu mai fuseseră schimbate de ani de zile. Patul era uriaș și gârbovit, ca un urs, și de câteva ori novicii, luându-l în posesie, era cât pe ce să alunece jos. Din baldachinul strâmb, de in, curgea un praf ușor pe trupurile înfierbântate, iar afară, peste Moscova în sărbătoare, se cernea o zăpadă măruntă; părea că, la adăpostul vechiului apartament și al vechiului pat, chiar în acea noapte începea un viitor bun și tocmai de aceea aproape de neimaginat.

A trecut ianuarie, dar viitorul se desfășura ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Oricât ar fi grăbit Maksim T. Ermakov evenimentele în mintea lui, pântecele Liusiei aproape că nici nu se mărise, doar își schimbase puțin forma, ca și cum sub pielea subțire s-ar fi deschis o scoică rotundă. La serviciu era mare nebunie și Maksim T. Ermakov avea multă muncă de făcut. După succesul cu produsele cosmetice siberiene, primea la proiecte de abia mai făcea față. I s-a dat înapoi ciocolata și cât era ziua de lungă se ducea pe la cei de la producție, care apucaseră să își schimbe birourile, după cum se dezvoltau și mureau afacerile, dispărând ca niște biluțe la un joc de alba-neagra. În timpul zilei de lucru, Maksim T. Ermakov era în mai multe locuri în același timp, astfel încât prognoziștii sociali evaporați în spațiu erau nevoiți să aloce urmăririi Obiectului Alfa niște dispozitive suplimentare, care se legănau pe crengile copacilor în ceața de iarnă a Moscovei. Până și oboseala era euforică. În weekend Maksim T. Ermakov se trântea în fața televizorului, lăsând-o pe Liusia să se plimbe singură prin magazine și încredințându-i ei selecția de zornăitoare, cubulețe, hopa-mitică, rățuște, pisicuți și alte astfel de imitații de plastic ale realității. Când era plecată la plimbare, Liusia îl suna pe Maksim T. Ermakov din sfert în

sfert de oră, iar în weekend îi povestea la telefon atâtea fleacuri, încât factura depășea o mie de ruble.

Între timp, lumea se ducea de râpă. De bine, de rău, până atunci nu fuseseră cutremure în Moscova, și cu atât mai tare s-au speriat însurățeii într-o noapte când s-au trezit în zăngănitul veselei, simțindu-se de parcă ar fi stat pe coada unui polonic uriaș care amestecă încet o fiertură roșie chiar în pântecele Pământului. Teancurile de farfurii din dulap stăteau să se prăbușească, lustrele se legănau ca niște ramuri în bătaia vântului, tablourile se frecau de pereți, ceasurile sughițau. Dar nici nu au apucat însurățeii să pună ceva pe ei și să ia banii și actele, că totul s-a și oprit, încremenind strâmb, ca și cum lumea ar fi pus piciorul jos pentru următorul pas și ar fi înțepenit așa, cu toate simțurile încordate. De fapt, chiar așa se și întâmplase: lumea stătea nemișcată, cât pe ce să cadă, cu un picior în trecut și celălalt în viitor. Din cauza cutremurului, Maksim T. Ermakov a rămas cu senzația pe care o ai uneori când te prinde gripa și ți se pare că tot trupul ți-e zguduit de curent electric. Lucrul cel mai rău era că Maksim T. Ermakov a devenit deodată conștient de existența celorlalți oameni. Prin mijlocirea Liusiei, și-a dat seama dintr-odată că mai sunt și alți oameni pe lume în afară de el. Morțile altora îl speriau și îl iritau, ca și cum ar fi avut în casă un musafir nepoftit care ar fi făcut tărăboi și pe care nu ar fi putut să îl dea afară. Moartea celorlalți venea când ca un pocnet, când ca un strigăt, iar uneori decesele se precipitau cu așa o viteză, încât nu mai apuca nici să citească și el ceva, nici să se uite la un film.

Într-o zi de weekend, Maksim T. Ermakov se uita la un serial SF destul de idiot, încercând să facă abstracție de realitate.

— Maksik, te-ai făcut leneș de tot, hai la o plimbare, a zis Liusia cea Mică, deja îmbrăcată într-o scurtă vătuită, roz, atât de umflată, încât acoperea cu ea ecranul televizorului și nava spațială care se târa pe el, ca un strung luminat cu beculețe.

Căscând, Maksim T. Ermakov s-a uitat pe fereastră. Acolo realitatea adevărată era mult mai nemiloasă decât în camera bine încălzită și cu siguranță mai nemiloasă decât la televizor: se cernea o zăpadă măruntă, respingătoare, ca pilitura de fier, mașinile parcate în fața blocului erau

acoperite de o pojghiță fină de gheață, pe o creangă înghețată stătea o vrăbiuță zgribulită de frig.

— Păi asta-ți trebuie ție, să te plimbi pe o vreme ca asta? i-a spus Maksim T. Ermakov Liusiei celei Mici, conducând-o în hol.

Și la despărțire nici măcar nu a sărutat-o.

În cursul zilei l-a sunat de vreo cinci, șase ori: era la Ohotnîi Riad, alegea pentru Maksim T. Ermakov o cămașă nouă și părea asaltată de o infinitate de posibilități: cu dungi, în carouri, cu nu știu ce brăduți pe care Maksim T. Ermakov nu și-i putea imagina deloc.

— Tu parcă nu porți verde, nu? l-a întrebat ea cu un aer grav, a nu știu câta oară. Ce zici, să-ți iau una crem? Dar cea verde să știi că e dintr-un material foarte bun, îmi place așa de mult! Hai să ți le iau pe amândouă.

— Lius', ia ceva odată, hotărăște și singură, a răspuns exasperat Maksim T. Ermakov când extratereștrii, a căror anatomie îi făcea să semene cu niște scoțieni cu cimpoaie, tocmai atacau stația cosmică a pământenilor. Și vino acasă, e ora de masă!

A mai urmărit o vreme bătălia intergalactică, bucurându-se că pistoalele acelea din viitor, care semănau cu niște instrumente muzicale de suflat, nu sunt adevărate și că, atunci când un pământean se prăbușește frumos în mijlocul decorurilor fumegânde sau un invadator cade grămadă, de-abia răsuflând prin fluierele pline de muci care îi serveau drept nas, nimeni nu moare de fapt, ci trăiește mai departe; auzise chiar că toți actorii din film jucaseră apoi într-un alt serial, și mai stupid. Dar tot simțea un fior pe șira spinării, iar inima îi era ca o bomboană de mentă. Copleșit, Maksim T. Ermakov s-a întins spre mobil ca să o sune pe Liusia, care întârzia, și chiar atunci întreaga lume a scos un țipăt. Lumea, odată cu scăfârlia virtuală a lui Maksim T. Ermakov, a scos cu un pocnet un fel de hamei prost, fermentat, și abia după câteva secunde nesfârșite a devenit clar că sunetul venise din Piața Pușkin, de la stația de metrou.

Mai târziu, când echipa de la procuratura din Moscova a investigat explozia, piesele puzzle-ului au fost puse cap la cap, dând naștere unui tablou pestriț, și totuși coerent. Mulți martori văzuseră în stația Teatralnaia o femeie nu prea tânără, grasă, cu o geacă vătuită de un roz murdar deasupra unei rochii negre cu care mătura pe jos și cu un văl musulman peste ochi. Femeia a stat multă vreme în stație, era clar că nu așteaptă metroul. Avea în mâini o geantă neagră în formă de sac, cu o cataramă din imitație de aur, mare cât o cutie de conserve; forma genții lăsa să se ghicească muchiile unei cutii lungi. Femeia însăși părea dreptunghiulară, ca o sobă de teracotă. Din păcate, nimeni nu îi acordase o atenție deosebită. Ar fi fost suficient ca oamenii să se uite în ochii înfricoșători ai străinei, care păreau mistuiți de un foc interior. Dar călătorii treceau repede pe lângă ea, se înghesuiau cu sutele în garniturile care plecau de la peron, și astfel rămâneau în viață.

Într-un sfârșit, străina s-a săturat de așteptat. Pe scara dinspre Ohotnîi Riad venea în fugă, mângâind cu mâna balustrada și cu tălpile treptele, o moscovită obișnuită, care nu ar fi ieșit cu nimic în evidență dacă nu ar fi fost fericirea care îi inunda chipul. Orbirea dată de fericire o făcea să aibă un mers ciudat, ca zigzagul unei gâze pe apa lină a unui iaz. Moscovita avea o scurtă la fel ca a străinei, numai că mai curată și închisă cum se cuvine. Femeia cu văl musulman i-a venit în întâmpinare, dar nu s-a salutat cu moscovita, ci a lăsat-o să treacă mai departe și s-a instalat în spatele ei, împungând-o cu burta ei imensă, în așa fel încât multă vreme a părut că musulmana o conduce pe moscovită pe peron, așa cum un actor conduce pe scenă o marionetă de mărimea unui om. Între cele două scurte roz a încercat să se strecoare un bătrân în niște zdrențe maronii, probabil vreun cerșetor de la metrou, dar străina l-a împins așa de tare pe bătrânul anemic, încât sărmanul s-a izbit cu spatele de o coloană și, din cauza impactului, s-a făcut efectiv praf, abia apucând să își prindă în mâini, ca pe o minge de baschet, craniul mic și colțuros.

Se apropia, huruind și strălucind, trenul care ducea spre Tverskaia. Străina a împins-o în vagon pe moscovita visătoare și imediat, pentru că respira greu, i-a cedat locul un student amărât cu o cărțulie jerpelită lipită de nas, care mai avea de trăit exact două minute. Femeia s-a trântit pe scaun și s-a apucat să scormonească în geanta ei monstruoasă, împingându-și vecinii cu

coatele. Între timp bătrânul jerpelit, care, printr-o minune, reușise să se urce și el în vagon, a făcut un întreg spectacol: se unduia, dansa și, pentru impresia artistică, a scos din craniu un fel de fum albicios, așa cum își aruncă sporii o ciupercă Champignon. Călătorii, luând asta drept un truc original, au început să îi arunce bătrânului în zdrențe hârtii subțiri de zece ruble și, în înghesuială, nici nu au observat că banii cad jos, prin artist. De altfel, pasagerii erau și ei deja niște morți vii.

Ulterior specialiștii pirotehniști au socotit că dacă „burta" străinei, formată dintr-un explozibil atât de puternic încât echivala cu aproximativ opt kilograme de TNT, ar fi explodat în tunel, atunci din trenul nefast nu ar fi rămas decât scheletele contorsionate ale vagoanelor și resturi de carne arse de flăcări. Chiar dacă vreunul dintre pasageri ar fi reușit să scape cu viață, salvatorii nu ar fi putut ajunge la victime, pentru că bolta tunelului se crăpase la cutremur și explozia ar fi fost de ajuns ca tunelul să se facă praf, ca o napolitană ruptă. Dar s-a întâmplat ca bătrânul care se prostea în vagon să atragă totuși atenția sinucigașei. Ea și-a fixat asupra lui ochii larg deschiși, acoperiți cu o peliculă fină, ca deasupra unei supe răcite, și mâinile i-au înghețat în pântecele gențiii, fără să își termine mișcarea. Așa a pierdut treizeci de secunde prețioase și trenul a ajuns cu succes în stația Tverskaia, unde îl aștepta, aproape de ferestre, ca niște manechine într-o vitrină, o mare masă de oameni.

Moscovita în scurtă roz, încărcată de sacoșe, a început să își croiască drum spre ieșire. În acel moment sinucigașa și-a venit în fire. Toți pasagerii și-au întors capul la țipătul ei pătrunzător, inuman, ca un ferăstrău trecut pe fier. Încruntată, femeia a început să bolborosească ceva nedeslușit, dezvelindu-și dinții stricați, ca niște pepite de aur, și, într-o fracțiune de secundă, și-a tras mâinile afară din geantă, de parcă acolo, înăuntru, ar fi mușcat-o cineva. A fost ultimul lucru pe care l-au văzut zeci de oameni. Explozia a fost ca un bliț atotcuprinzător, care i-a imortalizat pe toți pentru veșnicie. Ca o pasăre înțeleaptă, cărțulia jerpelită s-a lipit, cu aripile deschise, de fața studentului, ca el să nu vadă cum zboară spre el ca un fulger orbitor bara vagonului; în clipa următoare, studentul deja nu mai simțea nimic.

Din mărturiile oamenilor care se aflau în acel moment pe peron, explozia a făcut vagonul să sară de pe șine și să se cambreze ca un cal. Cioburile de

sticlă au sărit din ferestrele garniturii ca apa din țâșnitoare; în clipa următoare, vagonul răsturnat a luat foc. Ecoul exploziei a fost acoperit de strigătele omenești, puternice ca un cor de operă. Curentul electric a pâlpâit și s-a stins, iar stația s-a umplut de un fum acru, galben-cenușiu, prin care panourile indicatoare de-abia se întrezăreau. Pentru o clipă, toate lumea a rămas încremenită, după care au început cu toții să se îmbulzească lângă scările rulante, grăbindu-se spre ieșire; nu se auzeau decât plânsete de copii, răsuflarea gâfâită a mulțimii și tropăitul pașilor pe treptele metalice. Cei care își acoperiseră fața cu eșarfe și căciuli se țineau mai bine, dar mulți, amețiți de mirosul greu al substanțelor inflamabile, păreau să aibă halucinații. Astfel, martorii susțineau că văzuseră pe tavan o siluetă umană care alerga în patru labe, cu dexteritatea unui gândac de bucătărie: pe ea atârnau niște zdrențe maronii care fuseseră cândva un costum bărbătesc, și arătarea parcă striga niște cuvinte franțuzești, făcând pereții să se scuture de plăcile de marmură ca de o piele de șarpe. Că o fi așa sau nu, oamenii fugeau cât îi țineau picioarele, temându-se că ar putea urma și nenorociri mai mari. Și cu cât rămâneau mai puțini oameni în stație, cu atât mai bine se vedeau teribilele distrugeri provocate de explozie; resturile erau risipite pe jos ca niște pete de vomă: sticlă, fier rupt, o palmă umflată de bărbat cu verighetă pe deget, o geantă spintecată, un mobil care suna și vibra, zvârcolindu-se ca o muscă rămasă fără aripi, și, mai presus de toate, zeci de grămezi de trupuri omenești, dintre care unul, cu obrazul tăiat și cu o scurtă roz sfâșiată, încă mai încerca să se târască.

Maksim T. Ermakov a format de mai multe ori numărul Liusiei, numai ca să primească de fiecare dată același răspuns: „Momentan, abonatul nu este disponibil.” A mai încercat o vreme să se uite la serial, dar nimic din ce vedea pe ecranul televizorului nu mai avea sens. S-a uitat pe fereastră: în zare, ridicându-se spre norii de iarnă, moi și leșinați, pluteau spre Piața Pușkin rotocoale de fum negru, semănând cu blana unui berbec. Era inutil să se amăgească: spațiul din jur devenise rău, neliniștitor, neprielnic vieții. „Bine, o să mă duc să arunc o privire, fir-ar ea să fie de treabă”, și-a spus el în barbă. A luat din șifonier prima haină care i-a picat în mână, s-a încurcat în ea, a reușit într-un sfârșit să se îmbrace și a ieșit repede afară.

Încă din curte, mirosul proaspăt de zăpadă era otrăvit de un miros de înecăcios de funingine, iar cerul era ca o scrumieră. Strângând mobilul în buzunar, Maksim T. Ermakov a pornit iute spre metrou, la fel ca alte sute de oameni, care se duceau acolo într-un suflet, cu neliniște în ochi. Ninsoarea măruntă îi înțepa obrajii aprinși, iar la spate, pe gât, simțea ceva tare și lipicios. S-a oprit și a rupt eticheta lucioasă împreună cu o bucățică de căptușeală. Și-a dat seama deodată că e îmbrăcat nepotrivit de elegant, nepotrivit de vaporos. Era într-o scurtă albastră și fină pe care i-o cumpărase Liusia în urmă cu o lună de la ȚUM[23]. Nimeni nu îl ajutase, nimeni nu îi alesese haina înainte să iasă pe ușă, așa cum se obișnuise în ultima vreme, și a început să se simtă groaznic de singur. Era mâhnit că trebuie să treacă prin toate astea fără Liusia. „Nu-i nimic, o să se-ntoarcă ea de oriunde s-o fi dus”, bolborosea el, intrând cu adidașii noi în bălțile negre, pline de zloată. În spate veneau repede, făcându-și loc cu umerii printre concetățenii civili, prognoziștii sociali.

Tverskaia, așa cum era de așteptat, era închisă. Toate intrările la metrou lăsau să se vadă un întuneric fantomatic, iar cea mai apropiată fumega ca o sobă proastă. Fără să stea prea mult pe gânduri, Maksim T. Ermakov s-a dus la panglica care bloca trecerea și tocmai se pregătea să sară peste ea când i-a tăiat calea un individ în uniformă de polițist.

— Nu se poate, domnule, acolo sunt numai echipele de salvare, a șuierat polițaiul uriaș, ciupit de vărsat. Dacă sunteți ziarist, intrați pe acolo.

I-a arătat cu mâna spre un grup mic, care stătea separat. Îngropat cum era în cabluri, camere și microfoane, grupul arăta ca un calmar supărat, gata să îl înfulece din clipă în clipă pe funcționarul care vorbea cu presa și care, deodată, și-a scos stângaci chipiul strălucitor, descoperindu-și părul cărunt.

— Păi nu sunt ziarist! a strigat Maksim T. Ermakov, acoperindu-i pe toți cu glasul lui tunător, speriat de gestul umil și pocăit al funcționarului. Pe acolo trebuia să vină soția mea! La stația asta trebuia să coboare! De o oră nu răspunde la telefon!

Polițaiul a lăsat jos mâna cu care îi tăia calea și a oftat.

— Te înțeleg, a spus el tulburat. Vezi tu, și eu mi-am pierdut mama de curând, în accidentul ăla de avion. Dar nici așa n-ai voie înăuntru, sectorul ăsta poate să se prăbușească oricând. Iartă-mă, prietene, dar trebuie să ai răbdare.

— Soră-mea cu bărbatu-său s-au scufundat cu bacul, a zis de sub un chipiu uriaș un polițist scund care stătea în cordonul de pază. Toți au pe câte cineva care le-a murit.

— Da, parcă am fi pe timp de război, a mârâit polițistul uriaș. Toți au pe câte cineva, asta-i clar. Nu te speria înainte de vreme, s-a întors el spre Maksim T. Ermakov. Du-te acolo, lângă ambulanțe. Acolo se dă primul ajutor, dacă sunt cazuri ușoare. Dar ține minte, în situații de-astea, lipsa veștilor e o veste bună. Dacă nu-ți găsești soția, foarte bine. Apare ea.

Vorbele polițaiului uriaș sunau fals și nu se potriveau deloc cu ce se întâmpla în jur. Pompierii în uniforme negre cu dungi, ducând în spate niște rucsacuri cât niște cabine telefonice, trăgeau în iadul subteran niște furtunuri infinite, iar în întâmpinare le ieșeau, una după alta, pe niște trepte care abia se vedeau în fumul gros, tărgi pline de răniți. Duceau pe lângă el o arătare în niște haine bărbătești, cu capul bandajat, semănând cu un cocean de varză. Au scos o mătușică bătrână cu o burtă mare, de mult infertilă, pe care înfloreau, ca niște trandafiri, pete de sânge. O fată, numai strasuri, încerca să se ridice pe targă în capul oaselor; ținea în mânuță o oglinjoară rotundă, pe care o agita ca pe o lanternă, deși în jur era lumină, iar mutrișoara ei ștearsă era brăzdată de tăieturi mărunte. Pe urmă, pompierii au adus trei, cinci, opt saci negri și lucioși, de forma unor larve mari cât un stat de om. Maksim T. Ermakov a dat să se uite, dar în momentul acela un sac a plesnit și s-a căscat singur. Înăuntru se afla ceva care aducea cu o mumie egipteană dintr-o plastilină neagră în care încă se vedeau urmele degetelor uriașe ale celui care o modelase. O femeie plângea cu sughițuri, iar hohotele ei răsunau în toată piața, ca atunci când cineva acordează instrumentele în fosa orchestrei; statuia din bronz a lui Pușkin își înclina capul din malahit spre buchețelul de garoafe ofilite căzut în zăpadă la picioarele lui.

Pentru Maksim T. Ermakov, la groaza de a nu o găsi pe Liusia cea Mică s-a mai adăugat una: groaza de a fi recunoscut. Tulburat și slab, în haina lui lucioasă, viu colorată, oamenii înnebuniți de suferință ar fi putut să îl ia pe

nepregătite cu acuzațiile lor. Și totuși, se pare că se schimbase așa de mult la înfățișare, încât se topea în mulțime neobservat, devenind unul de-al lor. Se poate spune că trecuse de partea dușmanului. Pe când Maksim T. Ermakov era adâncit în gândurile astea, l-a învăluit din spate un parfum amețitor și cineva l-a bătut pe umăr.

— Pe cine văd eu aici?

Un nas cu o aluniță ca un fir de polen, o claie de păr zbârlit – în fața lui Maksim T. Ermakov era nimeni altul decât Dima Rojdestvenski în persoană. Jurnalistul de două parale era bine cherchelit, se simțea că apucase să se dreagă cu o vodculiță; obrazul lui stâng se umflase și se îngălbenise ca o lămâie.

— Ce te-ai parfumat așa? l-a întrebat iritat Maksim T. Ermakov.

— Viața pute, a remarcat filosofic Rojdestvenski. Dar tu ce cauți aici? Ai venit să admiri isprăvile „celui mai tare răufăcător din istorie” – cum ți se spunea înainte să șteargă jocul de pe net? Mi se pare că te-ai însurat, nu-i așa?

— Așa e, a răspuns cu obidă Maksim T. Ermakov. Soția mea e acolo, a zis el, făcând un semn din cap spre gura de metrou, de unde pompierii ieșeau din nou cu saci negri.

— Ei, nu mai spune! s-a înviorat deodată Rojdestvenski. Asta-i super! Cel mai tare răufăcător își pierde soția în catastrofă! Gata, mi-am găsit reportajul!

— Cum adică „își pierde”?! Ce tot spui, monstrule?!

Maksim T. Ermakov îl înșfăcase pe Rojdestvenski de guler și mai că nu plângea.

— Dacă mai spui ceva, te omor, ticălosule, dau cu tine de asfalt!

— Las’ că mă omori după aia, a zis jurnalistul și s-a smuls cu putere din strânsoare, lăsând în mâna lui Maksim T. Ermakov o arsură ca de urzică.

Mai ții minte ce ți-am spus: dacă plătești scump, o să ajungi la știri. Acum sunt la agenția de presă Novosti, s-a lăudat el și, uitându-se în jur, a început să strige: Afanasi!

La strigărul jurnalistului s-a desprins din mulțime un lungan cu o barbă care părea de lemn. Pe umăr lunganul ducea o cameră de filmat mare cât un ied negru.

— Îl filmăm pe ăsta? a zis el neîncrezător, uitându-se la Maksim T. Ermakov și ridicându-și cu îndemânare camera pe trepied. Stați puțin mai la stânga, vă rog, i-a spus el lui Maksim T. Ermakov, luându-l în obiectiv.

— Așa, nu te uita la cameră, uită-te la mine și vorbește cu mine, l-a sfătuit cu pricepere Rojdestvenski, în mâna căruia se vedea un microfon purpuriu acoperit cu burete și marcat cu sigla Agenției Novosti. Începem, l-a anunțat el pe Afanasi și a scos din buzunar o hârtie împăturită.

Afanasi și-a mijit ochii și s-a uitat prin obiectiv. Rojdestvenski a întins spre cameră foaia goală de hârtie, boțită și murdară, așa cum ar fi putut să fie și batista jurnalistului, dacă ar fi avut una. Maksim T. Ermakov s-a simțit deodată la fel ca hârtia goală, cenușie pe la îndoituri, ridicată în vânt într-un unghi monstruos. Fără să spună niciun cuvânt, s-a întors cu spatele la cameraman și a pornit spre casă. După câțiva pași, deja nu mai auzea strigătele plângăcioase, presărate cu înjurături, ale jurnalistului. În capul lui Maksim T. Ermakov se învârtea și ciocănea ceva, de parcă i s-ar fi lichefiat creierul și cineva i l-ar fi bătut cu un tel ca să facă un cocktail. Și-a ridicat privirea și a dat cu ochii de sursa zgomotului: deasupra străzii Tverskaia, închisă pentru trafic, rămăsese suspendat, legănându-se ca un pantofior pe un picior de damă, un elicopter mic și cochet, alb cu roșu. Pe sub elicopter goneau ambulanțe în aceleași culori, cu sirenele pornite, luând-o spre Leningradski Prospekt.

Iată ce avea de făcut.

Maksim T. Ermakov s-a întors acasă într-un suflet. Adidașii plini de apă erau grei și lipicioși. Toyota dormea și visa, învelită cu o pojghiță de gheață. Drăcuind și jurându-se pe toți sfinții că o să schimbe bateria, Maksim T.

Ermakov a reușit, cu chiu, cu vai, să pornească mașina, observând cu coada ochiului cum prognoziștii sociali făceau manevre cu Moskviciul lor gălăgios lângă ghenă, lăsând niște urme negre pe stratul de zăpadă, subțire ca o foiță de țigară. După ce a intrat cu roțile în toate bălțile din preajmă și a nimerit într-o groapă adâncă, de parcă de acolo se smulsese un dinte din asfalt, Maksim T. Ermakov a ieșit prin Nastasinski pe Tverskaia. O ambulanță tocmai trecea pe lângă el, cu sirena pornită, și Maksim T. Ermakov, trăgând de volan, era cât pe ce să intre pe contrasens.

Niciodată nu mai mersese prin Moscova iarna cu o viteză așa de nebunească. Pentru el nu mai existau nici semafoare, nici semne de circulație. Pentru gestionarea situațiilor de criză federală, intersecțiile erau păzite de niște echipaje de poliție. Agenții se vedeau în zare ca niște stâlpi cenușii. A sărit ca o lăcustă pe lângă statuia de bronz a lui Maiakovski, care a apărut și a dispărut cât ai clipi din ochi, ca un decor de operă, și a ajuns la gara Belorusski. La o viteză de o sută douăzeci pe oră, Moscova se dovedea un oraș destul de mic. În secunda următoare, Toyota a trecut și de Leningradski Prospekt, pe care felinarele pâlpâiau ca niște chibrituri aprinse. Maksim T. Ermakov avea o singură grijă: să se țină după ambulanța care gonea derapând pe drum, făcând slalom prin piureul de zăpadă. Vedea în fața sa scrise cu roșu niște cifre mari, un zero și un trei; la ferestrele acoperire ale ușilor din spate apăreau din când în când niște siluete vagi, abia vizibile – poate că erau medicii care încercau să facă ceva pentru victime în timpul acelei curse nebunești. Maksim T. Ermakov se agăța de speranța că acolo înăuntru e Liusia cea Mică, și asta părea să îi lege Toyota de ambulanță printr-un odgon invizibil, care trăgea mașina când motorul nu mai avea resurse.

Ambulanța a cotit pe niște străduțe de trei sau patru ori, după care s-a întors din nou pe șosea și Maksim T. Ermakov a încetat să se mai întrebe unde este și unde se duce. Mergea pur și simplu după ambulanță, ghidându-se după urmele pe care le lăsa în zăpadă. I se părea că nici nu mai e în Moscova: de o parte și de alta a drumului începuseră să se vadă niște trunchiuri de pin, subțiri ca niște bețe. Deodată, în față au apărut niște clădiri lungi: probabil că era centrul spitalicesc. Ambulanța a dat colțul, urcând pe o rampă, iar medicii veniți în fugă au scos dinăuntru o bătrână vlăguită, al cărei sânge pătase bandajele ca smoala. După ce au coborât

roțile tărgii, au dus bătrâna în fugă, cu un zăngănit înfiorător, spre niște uși de sticlă pe care scria „Urgențe”. Maksim T. Ermakov s-a grăbit să parcheze și a luat-o la goană după ei.

Dacă în timp ce aștepta pe culoarele spitalului l-ar întrebat cineva cum arată iadul, ar fi răspuns că iadul e pavat cu gresie albă, iar într-un colț se află un ficus. A fost prima rudă a victimelor ajunsă la clinica în care erau aduse cele mai înfricoșătoare și mai sângeroase cazuri în urma exploziei din acea zi. Nici acolo nu l-a recunoscut nimeni. De fapt, lumea aia nici nu știa de existența lui. Maksim T. Ermakov se năpustea asupra medicilor cu măști de tifon, dar ochii lor – toți parcă aveau ochi de femeie – nu zăboveau niciodată asupra lui. Mereu veneau noi și noi victime, multe cu arsuri roșii ca niște crabi. Cineva vorbea neîntrerupt, cu un glas egal, în spatele unui paravan pliant; chiar pe podea era o grămăjoară de haine arse, scorojite, care mai păstrau din loc în loc forma unui trup, ca o scoarță de copac.

Nebun de disperare, Maksim T. Ermakov a ieșit de vreo trei, patru ori să fumeze. Părea că se lăsase deja o noapte adâncă. Ramurile rupte ale pinilor erau încărcate de zăpadă, iar luna se zărea printre norii cenușii ca o piatră de moară. O voce răgușită de femeie l-a făcut pe Maksim T. Ermakov să tresară. O doctoriță, frământând o țigară între degetele-i groase, i-a cerut un foc. Flacăra brichetei i-a luminat obrajii în formă de pară și masca de tifon coborâtă peste gușă; capul doctoriței, deși era mic cât un bob de mazăre pe trupul ei mare și pântecos, l-a făcut pe Maksim T. Ermakov să bănuiască, în mod paradoxal, că ar putea să facă parte din comitetul special. Dar și-a alungat suspiciunile și s-a hotărât să îi spună ce caută acolo.

— Ermakova Liudmila Viktorovna? a întrebat doctorița, mijindu-și ochii tulburi, cu pleoapele fardate în argintiu. Am auzit de cineva cu numele ăsta.

— Chiar așa, ați auzit?! a făcut Maksim T. Ermakov, înșfăcând-o pe doctoriță de cotul gras și făcând-o să se împiedice.

— N-au adus-o aici, a zis doctorița apatic, continuând să tragă cu sete din țigară, deși Maksim T. Ermakov încă o ținea de braț.

— Cum adică? a întrebat Maksim T. Ermakov, simțind fiori reci pe șira spinării. Atunci unde e? Dați-mi adresa!

Doctorița a schițat un zâmbet chinuit și a arătat din priviri un loc nedefinit, undeva în jos.

— Ermakova Liudmila s-a stins pe drumul spre clinică, a spus ea fără nici cea mai mică urmă de sentiment, îndreptându-și halatul. Ce vreți, traumele au fost prea mari.

În acel prim moment Maksim T. Ermakov nu a simțit chiar nimic, numai i s-a părut că piatra de moară a lunii cade rostogolindu-se printre nori, se prăvălește peste pinii înalți și explodează în zăpadă. Se lăsa ceața, iar felinarele albe de deasupra rampei se micșoraseră în mod straniu și începeau să semene cu niște cartofi fierți, pufoși.

— Unde e? a întrebat Maksim T. Ermakov pustiit.

— Dar dumneavoastră cine sunteți, fratele, soțul? a zis doctorița, care trăsese bărbătește din țigară până la filtru și strivea chiștocul cu vârful pantofului. Mda, văd că sunteți soțul. Bine, să mergem. Dar fiți atent la ce vă spun: n-am cum să am grijă și de dumneavoastră. N-avem timp de rude. Au venit peste douăzeci de răniți aici și încă mai vin, vin întruna, fără oprire. Dacă leșinați, n-o să vă ridice nimeni de pe podea, mă-nțelegeți?

Maksim T. Ermakov dădea din cap energic în semn de aprobare, iar doctorița, pufnind, l-a tras după ea și l-a lăsat în grija unei asistente medicale – o femeie cu sprâncene groase, încruntate, care stătea cu picioarele ușor desfăcute, bine înfipte în pământ, în mijlocul haosului. După ce i-a făcut semn să se ducă după ea, asistenta l-a condus pe apaticul Maksim T. Ermakov pe un coridor lung, vopsit în albastru. Pe coridor nu era nimic în afară de un scaun de invalid, vechi și strâmb, de care Maksim T. Ermakov s-a împiedicat, căzând cât era el de lung. Chiar lângă scaun era deschis un fel de panou electric, unde se împleteau firele de parcă ar fi fost macaroane, și Maksim T. Ermakov s-a mirat că îi mai stă mintea să observe astfel de amănunte stupide.

În capătul coridorului era o ușă mată de fier. Gâfâind, asistenta a scos din buzunar o cheie grosolană, cât o gheară de găină, broasca a păcănit de patru ori și ușa s-a deschis cu un scârțâit, lăsând să iasă un curent rece; nu era frigul de afară, ci un aer stătut, încărcat cu un miros de mort congelat într-

un frigider nespălat de mult. În spatele ușii se vedeau niște scări de beton. Maksim T. Ermakov a coborât cu greu treptele, simțind la fiecare pas că stă să se prăvălească într-un hău.

A văzut un șir lung de mese de inox, și pe ele – sacii negri de mai înainte. Unii erau înghesuiți pe o singură masă, și în felul în care se lipeau unul de altul era o intimitate grotescă, sinistră, care îți sfâșia sufletul. Cum se întâmplă mereu în beciurile în care picură apa, fiecare strop cădea greu, ca un glonț lichid. Asistenta i-a făcut semn lui Maksim T. Ermakov să stea pe loc. Pe urmă, a făcut câțiva pași mai în față și s-a apucat să numere sacii ca pe valize. Arătătorul ei, scofâlcit ca un morcov, cu siguranță nu era o baghetă magică înzestrată cu puterea de a aduce morții la viață. Probabil că asistenta voia să deschidă din prima sacul corect, dar tot a greșit de două ori: prima dată a întâmpinat-o un chip bărbătesc fără sânge, cu o barbă deasă, neagră, iar a doua oară a dat de ceva diform, cu păr blond și cu dinții strâmbi. De ambele dăți, Maksim T. Ermakov a răsuflat ușurat, începând să creadă că totul fusese o greșeală. Dar în momentul acela asistenta a găsit ce căuta, a deschis larg fermoarul, a aranjat sacul așa cum aranjezi gluga pe capul unui copil și s-a tras înapoi, după ce și-a țuguiat dezaprobator buzele.

Probabil că Maksim T. Ermakov ar fi trebuit să simtă altceva în clipa aceea. Poate un sentiment de neajutorare, de înstrăinare în fața Liusiei, cu gluga neagră de plastic, cu obrazul sfâșiat, care îi atârna pe față ca o halcă de carne umedă. Dacă ar fi fost vie, ar fi făcut o operație estetică, oricât ar fi costat. Se vedea imediat că ochii îi fuseseră închiși de niște străini: pleoapele îi erau boțite, iar în orbite parcă ar fi fost niște apă înspumată. Copilul nenăscut probabil că a fost uimit să vadă că i s-a anulat călătoria. Ce-o fi el acolo, în placenta aia strivită: un crevete transparent, un mormoloc? Maksim T. Ermakov era tatăl unui peștișor roz. Liusia stătea întinsă în sac, cu părul ciufulit și gâtul sucit într-o poziție nefirească, ca și cum nu voia să vorbească despre cele întâmplate. Părul subțire i se încurcase, așa cum se întâmpla dimineața, când se sculau să se ducă la muncă; Maksim T. Ermakov i-a îndreptat șuvița umedă și a tresărit, simțindu-i sub degete tâmpla rece – acolo, înăuntru, agonizase gândirea în ultimele ei spasme înainte să se lase de tot întunericul. În momentul acela sacii negri s-au umflat ca niște baloane și l-au împresurat.

— Hei, domnule! Nu cumva să-mi leșinați aici! a auzit Maksim T. Ermakov vocea speriată a asistentei.

Nu a leșinat, ba chiar a reușit să iasă de acolo pe picioarele lui; își amintea vag că urcase pe scară în patru labe. L-a izbit de câteva ori un miros înțepător de amoniac, capul îi vâjâia, și ce era în jur înghețа ca într-un instantaneu: tălpile unui bărbat pe o targă, cu degetele ca niște ciuperci galbene; o mână într-o mănușă de cauciuc întinzându-se spre un instrument strălucitor; pe jos a căzut o legătură de chei, cu siguranță nu de la spital, un breloc cu inimioare din cristal fațetat. Era crăpat. Maksim T. Ermakov a fost scos pe mai multe uși, tras cu brutalitate de scurtă, până când l-au adus în sala de urgențe, acoperită cu gresie. Doctorița de mai înainte încerca să îi spună ceva, însă nu reușea decât să își miște buzele minuscule, dar el a dat din mână a lehamite și s-a așezat chiar pe jos, sub ficus. „Ce repede trece timpul”, și-a spus el, ghemuindu-se sub frunzele ficusului, murdare ca tălpile unor pantofi. „Îți faci tot felul de griji, te gândești cum să previi nu știu ce nenorocire, dacă o fi să se întâmple cumva, și când colo, deja s-a întâmplat.”

Maksim T. Ermakov a ajuns acasă mai mult pe ghicite, orbit din când în când de niște explozii de lumină și claxonat de automobilele care veneau din sens opus. Acasă a adunat tot alcoolul pe care îl aveau – două sticle de șampanie, niște vin roșu început, gros de parcă ar fi fost ceară roșie, un sfert de vodcă și încă ceva care clipocea într-o sticlă verde, probabil oțet – și l-a băut cu înghițituri mici; simțea fiecare sorbitură ca pe un nod de batic în care e legată o monedă. Capul lui Maksim T. Ermakov trăgea întruna, ca un tun uriaș: un salut în onoarea Liusiei celei Mici. Cum să nu. De-abia apucaseră să se căsătorească.

A zăcut așa o vreme, fără să își dea seama cât. Lui Maksim T. Ermakov puțin îi păsa de serviciu, de șef, de proiecte. L-au sunat de la birou: deja știau cu toții. Maksim T. Ermakov nu recunoștea vocile și, fără să asculte până la capăt, închidea telefonul. Păreau să se ocupe de organizarea înmormântării. Foarte bine, n-aveau decât. Între timp, Maksim T. Ermakov zăcea în apartamentul liniștit, când într-un colț, când în altul. Uneori se trezea chircit pe suportul pentru încălțăminte, în hol, lângă haina din blană de enot a Liusiei, ca un iepuraș sub brad. Altă dată a stat o vreme cu

pantalonii în vine, pe closet, până când i se lipise colacul de fund, ca un inel al planetei Saturn. Uneori ieșea din casă fără să știe nici el de ce, cu aceeași haină elegantă, albastră, murdărită în față de ceva ca un clei negru. Iarăși nu avea cine să îi dea hainele potrivite, ceea ce era tragic, pentru că afară era ger, erau minus douăzeci de grade. Zgrunțuroasă ca șmirghelul, promoroaca strălucea pe crengile arborilor, iar petele de zăpadă de pe asfalt erau ca niște găinați. Maksim T. Ermakov se sprijinea de balustrada stației de metrou Tverskaia, privind la crestetele trecătorilor care coborau în infern. Ca să scape de înghesuială, unii săreau câte două trepte, și asta era ca un fel de prăbușire, ca o alunecare de teren sau ca demolarea unei clădiri, etaj după etaj. Pe gerul ăla, lui Maksim T. Ermakov îi înghețaseră picioarele, dar el nu simțea nimic și ar fi rămas multă vreme pe loc dacă nu ar fi fost prognoziștii sociali, de care se săturase până-n gât, dar care se agitau în fața lui și dansau step în ghetele lor țepene. După ce își mai ostoia durerea, Maksim T. Ermakov se întorcea acasă.

Până nu demult, când se întorcea în apartamentul Liusiei, obișnuia să își spună că se întoarce acasă. În ultima vreme, lipsit de prezența protectoare a Liusiei, se simțea ca un tâlhar care întârzia la locul infracțiunii. Însemna că Liusia murise din cauza globului aceluia aproape imaterial care, prin nu știu ce minune, îi stătea pe umeri de peste treizeci de ani. Pe de altă parte, toți oamenii aveau capul ușor, cu ce cântar să cântărești creierul? Bine, dar dacă ar fi cedat prognoziștilor sociali și s-ar fi împușcat, cum s-ar mai fi putut căsători cu Liusia? Eterna dilemă despre lup, capră și varză. Perna boțită încă mai păstra urma obrazului Liusiei; Maksim T. Ermakov o lăsase neatinsă. Dintr-o carte sau dintr-un film își amintea vag că tocmai perna păstrează cel mai mult mirosul omului și, dacă o miroși, aproape că simți prezența persoanei dragi. Dar el nu o mirosea, pur și simplu se uita la adâncitura îndrăgită, care dispărea treptat, ca o urmă în zăpadă care se umple de nea odată cu trecerea timpului, făcând aproape vizibil nisipul fin al clipelor care se înșiră într-o viață de om.

Dar lucrul cel mai absurd devenise somnul. Maksim T. Ermakov nu mai putea să se culce nici în patul matrimonial sculptat, nici pe canapeaua desfundată pe care își începuse noua viață alături de Liusia. Patul din camera lui Artioma era ocupat. De bine, de rău, Maksim T. Ermakov s-a instalat în sufragerie, pe o canapea mică și prăfuită, ale cărei arcuri îl

îmboldeau de sub tapițeria veche. Somnul nu îi venea deloc, întârzia monstruos de mult, prin tot apartamentul ticăiau asurzitor ceasurile și până și canapeaua părea umplută cu rămășițele fragile și înțepătoare ale unor mecanisme de ceasornic. Când, în sfârșit, se cufunda în uitare, se trezea în altă parte decât acolo unde adormise. Se trezea într-un loc străin, urât, cu totul necunoscut. Acolo descoperea o mulțime de baloane uriașe, de un negru lucios. Se înghesuiau și se frecau unele de altele ca niște boabe de struguri în niște ciorchini uriași, se legănau sub tavan, spânzurate de niște ațe albe, murdare, și Maksim T. Ermakov își dădea seamna în vis că fiecare balon este un om. Mai era acolo și un brad de Crăciun cu niște jucării și beteală neagră, toate parcă mânjite cu smoală. Și totuși, în vis Maksim T. Ermakov nu știa de moartea Liusiei; își aducea aminte de-abia în clipa trezirii, când parcă recupera dintr-un salt timpul scurs până în prezent. „Ce ciudat”, se mira el, „oare câte zile sau luni trebuie să treacă pentru ca realitatea și visul să se potrivească din nou?” Când dormea parcă era în trecut, înainte de moartea Liusiei. Acolo încă nu ajunsese vestea. În schimb, grozăvia îl întâmpina de îndată ce deschidea ochii, năvălea peste el și îl strivea, nu îi dădea nici răgaz să respire sau să plângă. Nu îi venea să creadă că, nu demult, încă se întreba dacă să se însoare cu Liusia sau cu altcineva. De fapt, Liusia era soția lui încă de când făcea pipi în scutece. Totul fusese hotărât dinainte. Și totuși, ea nu mai era pe lume.

Odată, când Maksim T. Ermakov abia se trezise din ceea ce acum știa că e vis și încerca să se spele cu apa care i se prelingea printre degete, a sunat cineva la ușă. L-a cuprins o speranță nebunească. Dar ce, orice se poate. Ștergându-se cumva cu prosopul cocoloșit, Maksim T. Ermakov a pornit grăbit spre hol. Însă în spatele ușii nu era Liusia – și nici reprezentanții clinicii cu vestea bună –, ci Lida cea Mare, mesagerul credincios al lui Hlam. Arăta ca o imitație ad hoc a unei stele de la Hollywood, avea până și ochelari de soare.

— Ei, Maksik, ce mutră lungă ai, a spus ea în loc de salut. Te mai uiți și tu în oglindă? Ce, te-ai apucat de băut?

— Nu mă uit. Nu beau, a răspuns plictisit Maksim T. Ermakov. Ce vrei?

— Înmormântarea e mâine, ți-am zis de zece ori la telefon, a spus Lida cea Mare, trăgându-și de pe fiecare deget mănușile albe. Ai pregătit lucrurile

pentru morgă? Nu, văd că nu le-ai pregătit. Poate-mi dai voie să intru?

Maksim T. Ermakov s-a tras la o parte cu o grimasă și Lida cea Mare a intrat după el în apartament, lăsând din mers să-i cadă de pe umeri haina de nurcă, pe care el a apucat-o fără chef și a agățat-o în cuierul înalt. Mângâindu-și șoldurile strânse în blugi, musafira nepoftită a pornit agale prin camere, oprindu-se în fața tablourilor mari și atingând lucrurile cele mai strălucitoare. Maksim T. Ermakov se târa după ea, observând plictisit unduirile trupului greu, de rusalcă bine hrănită.

— Da, n-am ce zice, un apartament micuț, dar impresionant, a spus în cele din urmă Lida cea Mare cu o voce meditativă, în care se simțea invidia feminină. Ai ceva de băut?

— Nu, a răspuns repede Maksim T. Ermakov. Hai, fă lucrurile pentru care ai venit.

A deschis larg șifonierul în fața musafirei, dând într-o parte ușa pe care se legăna ceva alb și delicat – un sarafan mic, de batist – și s-a dat înapoi, încrucișându-și mâinile peste piept. Lida cea Mare a pufnit ofensată, și-a ridicat pe frunte ochelarii de soare și s-a apucat să ia umerașele la mână. Din când în când scotea la lumină câte o rochie și o examina cârcotașă, ba chiar pipăia materialul, de parcă s-ar fi pregătit să o cumpere. Maksim T. Ermakov încerca să nu se uite, dar tot a văzut rochițele Liusiei, unele dintre ele chiar noi, cu etichete, rămase exact cum le cumpărase din magazin, iar altele ponosite de atâta purtat, de parcă ar fi stat acolo o sută de ani sau chiar mai mult.

— Mă rog, asta se potrivește, a zis Lida cea Mare, ținând de mâneci chiar costumașul larg și cenușiu în care Maksim T. Ermakov și-o amintea pe Liusia atât de nefericită.

— Ei, nu, în niciun caz! a început el să protesteze, dar chiar atunci a auzit țârâitul monoton al telefonului mobil.

Mobilul era pe masa din bucătărie, printre cănile murdare de zaț ca de guașă uscată. Primul gând al lui Maksim T. Ermakov a fost că iarăși îl sună cineva

de la birou în legătură cu înmormântarea. Dar era Kravțov Serghei Evghenievici, la care și uitase să se mai gândească.

— Am aflat de pierderea dumneavoastră, a spus cu un glas îndoliat întâiul căpățânos în stat. Maksim Terentievici, vă rog să primiți condoleanțele mele profunde și sincere.

— Să zicem că le primesc, a zis Maksim Terentievici, care, negăsind țigările pe masă, a pescuit un chiștoc strâmb din scrumierea arhiplină. Și acum duceți-vă dracului, n-am chef de voi.

— Maksim Terentievici, mai stați puțin cu trimisul, a spus repede monstrul de stat. Am pentru dumnevoastră o veste importantă. Importantă chiar pe fondul ultimelor evenimente. Ascultați-mă.

Maksim T. Ermakov tare ar fi vrut să repete adresa la care îl poftea să se ducă pe întâiul căpățânos al țării, dar ceva din vocea securistului l-a pus în gardă: o intonație nouă, împăciuitoare și plină de căință. Era mai bine să îl asculte până la capăt, Maksim T. Ermakov deja se obișnuise cu asta.

— Ei bine, spuneți atunci, a zis Maksim T. Ermakov și a aprins chiștocul, dar hârtia aproape goală a fost cuprinsă de flacără și i-a ars limba.

„Drace! Ce sens are să mă mai tulbur, ce e mai rău deja s-a întâmplat. Acum căpățânoșii n-au decât să joace și tontoroiul, nu mai are nicio importanță.”

— Maksim Terentievici... secția noastră a făcut o mare greșeală, a spus cu tristețe căpățânosul. Vă rog să mă credeți, așa ceva se întâmplă foarte rar. Avem cea mai fină aparatură, dar până și ea mai dă rateuri. Nici nu pot să exprim în cuvinte cât de rău îmi pare că s-a întâmplat una ca asta.

— Despre ce tot vorbiți? l-a întrebat Maksim T. Ermakov, pierzându-și echilibrul și dărâmând de pe masă ceainicul, care s-a spart pe podea ca o bombă rotundă de porțelan.

Frunzulițele de ceai s-au risipit pe podea ca un pumn de țărână dintr-un ghiveci de flori. „De ce fără Liusia parcă totul îmbătrânește mai repede?

Uite, și jaluzeaua de la fereastră parcă s-a lăbărțat, iar vasele sunt subțiri ca o coajă de ou”, și-a zis Maksim T. Ermakov.

— Maksik, ce e?

În ușa bucătăriei a apărut Lida cea Mare, care venise repede când auzise zgomotul. Deodată, lui Maksim T. Ermakov îi părea îmbătrânită; avea pungi sub ochi, iar prin tăieturile blugilor de firmă, strânși tare pe coapsele ei umflate, parcă ieșea vată.

— Ia mai du-te dracului de aici, lasă-mă să vorbesc! s-a răstit el la musafira nepoftită, care a ieșit înapoi pe hol cu hainele Liusiei. Nu cu dumneavoastră vorbeam, i-a spus monstrului de stat, care aștepta răbdător.

— Știu că nu cu mine, a răspuns liniștit întâiul căpățânos al patriei. Iată ce încerc de fapt să vă spun. Repet, s-a produs o greșeală extrem de tristă, groaznică. Abia azi ne-am convins definitiv că nu sunteți un Obiect Alfa. Da, aveți niște abateri psihofizice specifice, dar se pare că n-au nicio legătură cu legăturile cauză-efect de care se ocupă secția noastră. Într-un cuvânt, sunteți un om obișnuit, care nu iese în evidență prin nimic.

— Ia mai duceți-vă dracului! a izbucnit Maksim T. Ermakov, sărind în picioare și dărâmând scaunul pe care stătea, ceea ce a rechemat-o din penumbra holului pe Lida cea Mare, care se uita la el uimită, cu ochii bulbucați ca ai unui pește.

După ce a dat drumul tuturor vorbelor de dulce care i-au venit pe limbă, Maksim T. Ermakov a găsit pe masă o cană cu un lichid tulbure – se pare că era apă de la robinet cu zahăr – și a dat-o pe gât.

— Și acum ce? a întrebat el după ce și-a mai tras sufletul. Chiar credeți că puteți să hărțuiți așa un om un an de zile, după care să vă scuzați pur și simplu, și cu asta, basta? Dacă mă împușcam? Cine mai răspundea pentru așa-numita greșeală a comitetului dumneavoastră?

— Sunt gata să vă aduc toate scuzele de rigoare, a zis Kravțov Serghei Evghenievici, revenind la tonul său sec obișnuit. Se înțelege, nu sub formă de bani, dacă din nou asta aveți în vedere. Maksim Terentievici, sunteți un

om cinic, nu-i așa? Haideți să vorbesc cinic cu dumneavoastră. Să ne uităm la rezultatele concrete a ceea ce dumneavoastră numiți „hăituire”. Astăzi situația dumneavoastră e mult mai bună decât era acum un an. Răposata dumneavoastră soție a scris testamentul pe numele dumneavoastră, am verificat asta prin canalele noastre. O să deveniți proprietarul unui apartament pe care n-ați fi putut să vi-l cumpărați în vecii vecilor, oricât ați fi ciupit de la bugetul firmei. În apartament se află o colecție de pictură care este apreciată la vreo trei sute de mii de dolari. Bunicul Ludmilei Viktorovna, răposatul academician Cebotariov, era un colecționar pătimaș. Și a fost și numismat, colecția lui de monede valorează în mare încă cinci sute de mii. Căutați prin apartament, sunt clasoare cu tot ce-a strâns, cel mai probabil în bufetul din sufragerie, jos, sub fețele de masă. Apropo, bufetul, dacă îl recondiționați, face și el o groază de bani, ca și multe alte piese de mobilier și obiecte de prin casă. Dumneavoastră, Maksim Terentievici, sunteți acum un văduv înstărit. Iar dacă la serviciu ați ajuns un specialist atât de apreciat, o să țină la dumneavoastră așa de mult, că în curând o să vă lase din nou să furați. Nu-i deloc rău, nu-i așa?

— Vai, mulțumesc, a pufnit Maksim T. Ermakov, simțind deodată că i se umple sufletul cu acea căldură misterioasă care îl gâdila odinioară când reușea să își ia din buget o bucată consistentă; dar era numai un reflex: prin adierea amăgitoare de bucurie străbătea un curent rece. Adică totul e mirific și dumneavoastră ar trebui să vă mulțumesc pentru asta, nu-i așa? l-a întrebat el ironic pe securist.

— Da, chiar așa, a răspuns încrezător întâiul căpățânos al țării. Vă reamintesc, Maksim Terentievici, că specialitatea mea sunt legăturile cauză-efect. Și, ca specialist, vă spun că nu toate legăturile pot fi urmărite cu instrumentele noastre. Nouă ne apar ca niște săgeți în deplasare de la un punct la altul, iar în schema asta punctele marchează starea statică a lumii reale. De fapt, nu există statică, ci numai mișcare, o împletire multidimensională a unor lăstare vii ale cauzalității. Pe scurt, dacă n-ar fi fost greșeala departamentului nostru, acum ați fi stat ca mai înainte în apartamentul dumneavoastră închiriat și ați fi visat să adunați bani pentru un apartament cu două camere în Sadovoe Kol’țo. Dacă țin bine minte, ne-ați cerut zece milioane de dolari. Ați primit mai puțin, cam jumătate, dar în

adâncul sufletului chiar de la început pe asta și contați. Așa că viața le aranjează pe toate, Maksim Terentievici! Chiar pot să vă felicit!

— Ceee?! Ia-ți felicitările și bagă-ți-le-n cur, măgarule! a izbucnit Maksim T. Ermakov, întrerupând raționamentul monstrului de stat și simțind în gât lacrimile pe care de atâta vreme încerca să le verse. Porcule, măcar pricepi ce spui?

— De priceput, eu pricep, a răspuns securistul insidios. Dar dumneavoastră, Maksim Terentievici, pricepeți ce-ați auzit?

Maksim T. Ermakov a rămas tăcut, cu privirea căzută pe un tablou care părea să înfățișeze o albie cu rufe puse la înmuiat. De groază, i-au dat lacrimile. Un singur lucru mai conta pentru el: să nu plângă la telefon. Trebuia să îi gonească pe toți, trebuia să rămână singur.

— Încă o clipă, Maksim Terentievici, a spus grăbit căpățânosul-șef, parcă simțind că degetul falsului Obiect Alfa se află pe butonul de respingere a apelului. Un singur lucru mai avem cu dumneavoastră. Desigur, nu pentru mâine, înmormântarea e sfântă. Dar poimâine vă rog să predați pistolul. Vă rog să verificați dacă e la locul lui. Mai țineți minte când pistolul dumneavoastră s-a dovedit a nu fi acolo unde bănuiați că este? Sper ca incidentul ăsta să nu se repete. Suntem foarte stricți când vine vorba de arme, trebuie să înțelegeți asta.

Fără să răspundă nimic, Maksim T. Ermakov a închis. Simțea că, dacă nu dă frâu liber lacrimilor, o să îi ardă fața. Ca un făcut, Lida cea Mare nu se dădea dusă. Apăruse din nou cu rochiile, purtându-le pe brațe ca pe niște steaguri.

— Maksik, ia uite, poate asta, cu floricele. Bine, e de vară, dar în sicriu îi e indiferent, ce zici?

Lida cea Mare a ridicat mai sus unul dintre umerașe, legănând o rochie în alb și maroniu.

— Maks, ce ai? Vai, plânge! Maksik, săracul de tine...

— Pleaaacă, a spus cu greutate Maksim T. Ermakov, simțind cum i se preling lacrimile de-a lungul nasului.

— Ei biiine, nu fi așa urâcios, a spus languros Lida cea Mare. Maksik, n-ai vrea să te alin eu?

Cu mișcări lente, Lida cea Mare a agățat pe ușă umerașele cu rochițe colorate și vaporoase și s-a apropiat plutind de Maksim T. Ermakov, descheindu-și din mers nasturii mici cu degetele ei albe și butucănoase. Zâmbetul languros i se legăna pe buze ca o nadă roșie. Cât ai bate din palme, i-a și vârât sub nas sutienul de satin, de culoarea sfeclei, din care se revărsau sânii lăptoși.

— Nu pot, a spus Maksim T. Ermakov întorcând capul.

— A, da, sigur, a zis Lida cea Mare, oftând dezamăgită. Ce aparat capricios mai aveți și voi, bărbații. Nu dispera, Maksim. O să primești tot; dacă nu azi, mai târziu. Bine, atunci uite, iau rochia asta cu flori și pantofii albi pe care i-am găsit în hol. O să facem totul cât mai bine. Și mâine o să am grijă de tine. Nu te teme, nu te las singur!

Cu aceste cuvinte, Lida cea Mare a îndesat sărmana rochie într-o sacoșă și, uitându-se din mers în fiecare oglindă neacoperită, a ajuns într-un sfârșit în prag. Maksim T. Ermakov abia aștepta să o vadă că își pune cizmele, își aruncă șic nurca pe umăr și îi trimite o bezea dulce, ca o plăcintă roz. Imediat ce broasca a păcănit, Maksim T. Ermakov s-a lipit de perete curemurat.

Peretele era umed, de parcă s-ar fi spart o țeavă la vecinii de sus. Canapeaua pe care Maksim T. Ermakov s-a mutat orbește, fără să vadă nimic în afară de curcubeul rochiilor agățate de ușă, s-a udat și ea și a început să miroasă a câine. Secătuit de plâns, Maksim T. Ermakov a adormit bușteau.

Când s-a trezit era târziu în noapte. Afară Moscova fremăta surd, ca o mare neliniștită. Un picior îi amorțise și îl furnica, iar fața și-o simțea ca pe un arici. Se întâmplase ceva important înainte să cadă ca secerat. Sunase Kravțov Serghei Evghenievici, spusese ceva important, ceva de bine.

Dar ce?

Lucrurile alea despre testament și moștenire? Nu, baliverne. Ce moștenire, ce avere dacă fără Liusia totul îmbătrânea din oră în oră? De exemplu, tabloul din fața canapelei. Cu o zi înainte era portretul unui demnitar rahitic cu perucă și șolduri de femeie, și apoi vopseaua crăpase, iar demnitarul se acoperise de solzi ca un garbage. Maksim T. Ermakov s-a urnit cu greu de pe canapea și a pornit șchiopătând de-a lungul holului, trecând în revistă pânzele moștenite. Într-adevăr, nu erau tablouri, ci tăvi arse puse în rame aurite, și ele înnegrite. Nici bufetul nu era mai breaz: numai farfurii vechi și pahare cenușii. Maksim T. Ermakov a apucat mânerul-inel ca să arunce o privire la colecția de monede atât de lăudată, dar mânerul s-a desprins din lemnul uscat ca un dinte de bătrân. Ce rost mai avea să umble? Poate că exact în clipa aceea monedele dintre paginile lipite ale clasoarelor se preschimbau într-o cenușă neagră. Probabil că și apartamentul, în timp ce căpățânoșii o să îl caute pe adevăratul Obiect Alfa, o să ajungă să sară în aer prin eforturile vreunui terorist scrântit. Ei, n-avea decât, nu-i părea rău deloc.

Și ce mai zisese întâiul căpățânos al țării? Că Maksim T. Ermakov nu e un Obiect Alfa, ci un om obișnuit. Deci în sfârșit o să-l lase în pace, n-o să se mai care pe urmele lui și n-o să mai lipească peste tot camere de luat vederi. Da, mare fericire. O mare izbândă a comitetului special, pentru care Maksim T. Ermakov trebuia să fie recunoscător și bucuros. Și totuși, prognoziștii sociali n-aveau să se ducă nicăieri, probabil aveau să se tragă doar puțin mai la o parte; Maksim T. Ermakov, având experiență, oricum avea să-i simtă. Nu i-ar fi fost greu să recunoască pe străzi mașinile ruginite cu motoare care tușeau sau să prindă cu privirea în mulțime mutrele încremenite, cu pomeți mari. N-avea ce face, locul era contaminat.

Și atunci ce cale de scăpare îi rămânea, cum ar fi putut să amâne ziua imposibilă care îl aștepta, ziua incredibilă a înmormântării?

Pistolul.

Trebuie să-l găsească imediat.

Înfrigurat, a început să îl caute prin salon. Oare unde l-o fi pus Liusia? Și n-avea pe cine întreba, trebuia să îl găsească singur și să facă ceea ce trebuie. Era o situație fără ieșire. Pentru o clipă, Maksim T. Ermakov a avut impresia că el și Liusia uitaseră pistolul în apartamentul Doar Natașei, pe care și-l ștersese cu totul din minte, împreună cu tot ce ținea de el. Nu, nu se putea așa ceva, altfel căpățânoșii ar fi luat repede pistolul și l-ar fi predat din mână în mână până s-ar fi întors la el. Prin urmare, arma era undeva prin casă, trebuia să se așeze și să se gândească. Deodată, Maksim T. Ermakov a văzut cu ochii minții că Liusia desface sacoșele albastre și mută hainele decolorate într-un sertar al comodei, în timp ce la gâtul ei atârnă un lănțișor subțire de aur. Doamne, ce dureros este, după durerea asta nimic nu mai este înfricoșător.

Și iată comoda. La fel de monstruoasă ca și bufetul. Încrustațiile de aramă cocliseră în doar câteva ore. Maksim T. Ermakov începuse să se întrebe dacă nu cumva ar trebui să spargă încuietorile sertarelor cu ajutorul vreunui obiect la fel de coclit, dar imediat, de la primul ghiont, bătrâna comodă a cedat, iar placajul dintr-o parte s-a prăbușit la picioarele lui Maksim T. Ermakov, făcându-se bucăți. Cu răsuflarea tăiată, Maksim T. Ermakov și-a băgat mâinile în pântecele deschis al comodei. I se părea că pipăie într-o sobă răcită, prin cenușă și cărbuni. Doamne ferește, nu cumva să ruginească și pistolul și să nu mai fie bun de nimic!

Iată-l! Maksim T. Ermakov a scos din praf ceea ce căuta. Nou-nouț, mirosind a ulei și a fier proaspăt. Nu i se întâmplase nimic. Să predea arma? Ăhă, ciuciu. Maksim T. Ermakov zâmbea victorios. Odată ce găsise pistolul, totul se hotărâse și devenise irevocabil; Makarovul era singurul lucru din lume care îi mai aparținea cu adevărat.

Liusia probabil că nici nu apucase să plece prea departe. Se lepădase de învelișul vechi și rupt care o servise în viața asta, îl lăsase înghețat la morgă, întins pe o masă, iar ea era undeva prin apropiere, dacă nu în apartament, atunci sigur în Moscova. Se zice că morții zece zile se învârt pe acolo pe unde au trăit mai înainte, dar nu trecuseră mai mult de cinci de când murise Liusia. Pentru o clipă Maksim T. Ermakov a avut impresia că o poate suna pe Liusia cu ajutorul pistolului, ca de pe un telefon mobil. Nu-i nimic, de data asta o să facă tot ce trebuie, o să o ajungă din urmă și mai departe o să

meargă împreună. La urma urmei, e bine că nu e adevăratul Obiect Alfa. Altfel ar fi ieșit exact cum voiau monștrii de stat. Poate că Maksim T. Ermakov nu ar fi putut să le servească pe tavă un asemenea cadou. Dar acum era liber să o facă. Ce-o să se mai mire prognoziștii sociali! Nu-i nimic, le-ar prinde bine să mai primească și niște șuturi în fund.

Trebuia să se asigure mai întâi că pistolul funcționează. S-a dus în dormitor, a luat cu grijă perna din pat, astfel încât să nu strice pe cealaltă pernă adâncitura scumpă, care abia se mai vedea. A pus perna mai sus pe canapea, a turtit-o cu pumnul, făcând-o să zâmbească, și a ochit cu senzația deplină că trage în propriul cap. Pistolul s-a înțepenit, a fost cuprins de un tremur mecanic și s-a făcut de două ori mai greu. Drace, ce-o mai fi și asta? Aha, nu a tras piedica. Gata, a tras-o. Uhu, măiculițăăă! Forța împușcăturii i-a dislocat brațul din umăr, iar din pernă a țâșnit o explozie de fulgi. Minunat, puteai să omori și un elefant cu așa un pistol. Se simțea amețit din cauza împușcăturii, așa cum se simt oamenii după ce au consumat alcool. Nicio problemă, era chiar plăcut. Dacă așa avea să se simtă și după ce se împușca de-adevăratelea, Maksim T. Ermakov nu avea nimic împotrivă.

Erau necesare câteva pregătiri.

Trebuia să își schimbe hainele și să se radă. Trecându-și palma peste bărbie, s-a uitat în oglinda stropită din baie. Da. Lida cea Mare avea dreptate: arăta jalnic. Semăna cu un arici mort. Deodată, Maksim T. Ermakov a auzit un foșnet lugubru dinspre profunzimea din spatele oglinzii, parcă venind spre el în valuri groase. Poate că trebuia să acopere toate oglinzile cu niște cârpe, așa cum spune tradiția? Dar până la urmă de ce? Dacă se hotăra Liusia să arunce o privire în oglindă și să îi dea un semn? Dar ceea ce Maksim T. Ermakov a luat, pentru o clipă, drept fantoma mult iubită era numai un prosop plușat ce atârna într-un cui.

Bine, la treabă. Dar dacă auzise vreun vecin împușcătura și chemase poliția? O să vină și n-o să-l lase în pace să se pregătească de drum. Și-a acoperit barba cu ghemotoace de spumă. Aparatul de ras, pe care nu îl mai schimbase de mult, avea toane și îl ciupea; îl zgâria pe obraz ca o greblă veche și a reușit chiar să îi taie pielea în locul cel mai sensibil. Spuma s-a colorat în roz, ca frișca bătută cu sirop. Maksim T. Ermakov s-a grăbit să umezească și obrazul neras: tăietura de sub maxilar sângera puternic, de

parcă ar fi arătat miezul lui Maksim T. Ermakov, ca și cum Maksim T. Ermakov ar fi fost un fruct mușcat. Firicelul mic și roșu se prelingea pe mărul lui Adam, a ajuns până la gulerul umed al tricoului și a format pe bluză o pată delicată, ca de acuarelă. Deodată, vederea propriului sânge i-a produs lui Maksim T. Ermakov o groază animalică. Totul se petrecea cu adevărat. „Peste câteva minute nu voi mai fi", își spunea el. Se legăna; a văzut tavanul deasupra lui, cu vânătaia unei inundații vechi, și țeava groasă în jurul căreia – poate numai în mintea lui – dansau musculițe ca niște fundițe negre.

A reușit cumva să ajungă până la canapea, a fumat una după alta cinci sau șase țigări fără niciun gust și s-a mai liniștit puțin. Ce să facă, doar n-o să rămână acolo. N-o să fie mai rău decât atunci când a sărit noaptea de pe pod. Acolo, în partea cealaltă, bunicul Valera probabil că se agita să îi pregătească întâlnirea cu Liusia. Așa că trebuia să se grăbească. În trecere, privirea i-a căzut pe telefonul mobil. Și-a adus aminte că în noaptea de Revelion, când tot cerul se rupea și strălucea de lumini colorate, iar Liusia, însărcinată, mânca lacom o felie de tort de ciocolată, el se înduioșase și, fericit, simțise deodată imboldul să-i sune pe părinți. Nu sunase atunci, și nici nu mai putea să îi sune: s-ar fi agățat de el, l-ar fi împovărat cu grijile lor, l-ar fi convins să nu facă asta. Și așa nu a mai apucat să își ierte părinții pentru viața lor proastă și nefericită.

„Marinka, oriunde oi fi tu acum, să mă ierți și să nu mă vorbești de rău. Sașa, călugăriță dragă cu pistrui aurii, roagă-te pentru mine, poate o să te asculte Dumnezeu."

Câteva clipe mai târziu, Maksim T. Ermakov, într-o cămașă albă, curată, țeapănă ca o hârtie, stătea în fotoliul cel mai impunător din apartament, din piele cu incrustații aurite, în care nu se mai întâmplase să stea niciodată până atunci. Pistolul, greu și mirosind a praf de pușcă, era și el gata. „Ce să mai zic, oricum aș da-o, am impresia că-mi iau zilele cu o rablă de pe vremea lui Pazvante Chioru." Maksim T. Ermakov s-a uitat curios în gaura neagră și rotundă. „Ei, salut, în ce loc o să tragem?" În orice caz, în cap nu prea ar fi vrut, prea insistaseră pe asta prognoziștii sociali. De probă, a apăsat țeava tare de coastele în spatele cărora zvâcnea grea inima vie și stângace. „Nu, nu merită, dacă ratez? O să-mi facă operație, o să mă aducă

înapoi, o să-mi ia arma și după aia ce mai fac, mă spânzur cu șireturile? Bun, trebuie să mă gândesc puțin, să mă reculeg.” Maksim T. Ermakov s-a pus din nou pe fumat, dar țigările lui Parliament parcă erau de lemn. „Ce-i, prietene”, s-a întors el spre pistol, „vrei să fumezi și tu una? Ai gaura făcută chiar pentru o țigară, o s-arăți tare șic. Bine, să-ncercăm în gură, ca-n filme. Drace, tare mai e și fierul ăsta, așa rotund și zimțat... Și are un gust care aduce dinainte a sânge acrișor.” A încercat să împingă țigara și mai adânc și era cât pe ce să o scape pe jos. Ca o fată în timpul sexului oral. Nu, așa nu mergea.

Maksim T. Ermakov s-a așezat mai comod, și-a rezemat coatele de genunchi și și-a lipit țeava de fruntea încruntată, ca și cum ar fi vrut să îi netezească ridurile cu pistolul.

La trei.

Deodată s-a auzit un bubuit, iar Maksim T. Ermakov a țâșnit din fotoliu ca o bilă de biliard care sare peste marginea mesei când e lovită prea puternic cu tacul. Amețit, orientându-se cu greu, a reușit cumva să plutească în mijlocul camerei și și-a văzut trupul leșinat căzând încet din fotoliu pe covor. Capul spart, cu un smoc de păr care se ridicase ca o așchie în locul în care intrase glonțul, se îngreunase simțitor și se umpluse de o substanță vâscoasă; pe creștet se vedea o chelie mică, luminoasă, despre care Maksim T. Ermakov nu știuse nimic în timpul vieții. Între timp, totul în jur devenise penetrabil, totul era alcătuit din granule și tușe de energie arzătoare. Ca să facă o probă, Maksim T. Ermakov a trecut prin bufet și înapoi, cu senzația că se aflase sub un duș fierbinte. A lansat o întrebare în eter și a primit răspunsul că Liusia e ocupată deocamdată, dar că se va elibera în curând. Dar unde era bunicul Valera? Nici nu i-a pomenit bine numele, că bătrânul a și dat la o parte tablourile negre, trecând prin perete ca printr-o gaură dintr-un gard.

— Ei, Maksimka, ai făcut-o lată, a spus bunicul nemulțumit, îndreptându-și costumul ars. Ți-au făcut-o prognoziștii tăi, te-au învârtit pe degete. Bine, ce să mai zicem acum, hai cu mine, prostule.

Nu la Lubianka, ci în alt loc sordid din Moscova, într-o clădire cu șase etaje, cu acoperișul neted și cu ferestre sumbre, se afla un birou. Mobila din

încăpere era, probabil, din anii șaptezeci: tapițeria scaunelor era unsuroasă, suprafața biroului era denivelată ca o scândură de spălat rufe și din loc în loc îi săriseră așchii. Cu totul din altă epocă era fotoliul de piele, extrem de sofisticat, parcă desprins dintr-un cabinet stomatologic, cu o mulțime de suporturi mobile dotate cu niște dispozitive cu funcții necunoscute, cu niște brațe late de cauciuc, pe care niște ornamente în relief păreau să alcătuiască un fel de claviatură. Înfășurat într-o mantie neagră, în fotoliu stătea tolănit un ins cunoscut lui Maksim T. Ermakov sub numele de Kravțov Serghei Evghenievici, zis și Embrionul, întâiul căpățânos al țării. În spatele lui, ca în orice cabinet al unui șef mare, se afla un steag al Rusiei, frumos drapat, în niște culori vii, luminescente, care lăsau sub pleoape niște zigzaguri dureroase. Sub steag, acolo unde în cabinetul oricărui șef atârnă mereu portretul Președintelui, se afla o ramă de forma și dimensiunea cuvenite. Dar în interiorul ramei nu era nimic; sub geam se vedea doar o bucată de carton presărată cu un fel de praf de gălbenele, pe care se întindea o pată cenușie.

Moțăitul căpățânosului a fost întrerupt de o sonerie pârâitoare. Ușa de la intrare, care arăta ca o placă subțire de lemn strunjit, s-a lipit de perete cu un oftat, și în cabinet, netezindu-și moțul de pe creștetul diform, a intrat cel pe care Maksim T. Ermakov îl numea Ștersul. Ștersul se schimbase mult de la prima și ultima întâlnire cu Obiectul în cabinetul lui Hlam: capul i se acoperise de o vegetație ciudată, moțul din creștet devenise transparent de tot, iar deasupra buzei de sus îi răsărise o mustăcioară ca un schelet de pește.

— A, Viktor Nikolaevici, mă bucur să vă văd, bine ați venit, l-a întâmpinat căpățânosul-șef, aplecându-se în față; în același timp, cu o flexibilitate demnă de un desen animat, fotoliul de sub securist și-a schimbat și el poziția, ca și cum și-ar fi rearanjat legăturile chimice dintre atomi. Ei, cum mai e la noi, în Novosibirsk?

— Binișor, binișor, a răspuns Ștersul, întinzându-i șefului o mână osoasă care părea să aibă mai multe degete decât i se cuveneau unui om.

Celălalt a scos și el mâna din mantie. Degetele lui păreau de gheață. Strângerea lor de mână era ca un fel de împerechere a unor insecte extraterestre.

— Am auzit că aici, în sfârșit, totul a ieșit bine, a spus Ștersul, așezându-se pe un scaun și implântându-și cu toată puterea cu picioarele în podea.

— Da, în sfârșit, a zis și Embrionul, frecându-și ochii încercănați și roșii. Lichidarea a avut loc azi-noapte. Cu niciun obiectiv nu ne-am chinuit așa de mult, Ermakov ăsta ne-a mâncat zilele.

— Ați riscat, Serghei Evghenievici, a remarcat precaut Ștersul. A fost oare rațional să-i spuneți Obiectului de așa-zisa noastră greșeală?

— A fost. Trebuia să scăpăm odată de blocajul în care intra Obiectul când avea de-a face cu imixtiunea noastră directă, a răspuns convins întâiul căpățânos al țării. Trebuia să se simtă liber, ca să ia singur decizia de care aveam nevoie. Apropo, puteți să vedeți înregistrările, documentele sunt în computer.

Prognoziștii sociali tăceau. Afară ningea vijelios, din loc în loc pâlpâiau luminile palide ale zilei, iar clădirile din jur păreau niște umbre cenușii pe un perete alb, uriaș. Ningea exact ca în ziua în care cei doi securiști veniseră pentru prima dată la Maksim T. Ermakov. Ca și cum n-ar fi trecut un an de zile, ca și cum Maksim T. Ermakov nici nu ar fi existat. Lumea fără Maksim T. Ermakov era acoperită de un covor de zăpadă, zgomotele Moscovei se stinseseră până la o șoaptă abia auzită și se înțelegea cumva că în ziua aceea nu avea să se întâmple nimic.

— Nu prea sunt la curent cu ultima explozie din Moscova, a început din nou Ștersul, tușind sec în pumn. Conform prognozelor noastre, atacul terorist de la metroul din Moscova nu trebuia să aibă loc decât peste patru luni. Și soția Obiectului n-ar fi fost la locul faptei.

— Da, noi am pus la cale incidentul ăsta, a confirmat iritat Kravțov. Am provocat o naștere prematură, cum s-ar zice. Dar ce ne rămânea de făcut? Dacă mai întârziam două săptămâni, jumătate din Petersbrug ar fi fost ras de pe fața pământului. Am încălcat regulile, sunt de acord. Abaterea cauzalității după vectorul treizeci și doi cu un procent și jumătate.

— Un procent și jumătate nu-i mult, a zis Ștersul și a scos din buzunar un cocoloș în carouri, care s-a dovedit a fi o batistă; și-a suflat nasul cu

zgomot, ca și cum ar fi smuls o pagină dintr-o carte. Vă rog să mă scuzați, Serghei Evghenievici, am răcit la Novosibirsk.

— Trebuie să aveți grijă de dumneavoastră, a spus poruncitor căpățânosul-șef. Noi, cu factorii noștri de risc, suntem cei mai expuși. Apropo, știu la fel de bine ca dumneavoastră că un procent și jumătate n-o să fie compensat decât peste vreo zece ani. Dar asta a fost o încălcare minimală, punctuală, fără de care n-am fi putut să rezolvăm problema. Credeți că mie nu-mi pare rău de fata aia prostuță? S-a măritat cu Ermakov ăsta, când toți cei care aveau un dram de minte fugeau de el care încotro. Și de la el i s-a tras moartea! Putea ca o groapă de gunoi. La drept vorbind, din cauza lui, într-un an, am obosit de nu mai știu nici pe ce lume sunt.

— Știți, mie o să-mi lipsească, a mărturisit melancolic Ștersul, răsucindu-și mustața între degete, de parcă ar fi răsucit o țigară. De curiozitate, am băgat datele lui în noile programe de explorare a variațiilor. Așa, pentru mine. Și știți ce-a ieșit? La niște valori ușor diferite ale bazei patru și ale bazei opt, ar fi ajuns Erou al Federației Ruse.

— După mine, tot un porc e, s-a încruntat căpățânosul-șef. De fapt, știm că în război oamenii buni mor pe capete, și tocmai porcii sunt ăia care fac fapte de eroism și primesc decorații. Că o fi așa sau nu, noi ne-am făcut treaba. Chiar dacă nu tocmai curat, ne-am dus misiunea la îndeplinire în singurul mod posibil. În sfârșit pot să-mi iau și eu un concediu, de patru ani n-am fost nicăieri.

— Unde mergeți, Serghei Evghenievici? La mare? În Egipt, în Thailanda?

— Nu, la ai mei, la Severodvinsk, a oftat trist căpățânosul-șef. Mama e tare bolnavă, s-ar putea să nu mai apuc s-o văd.

— Ce să spun, Serghei Evghenievici, să ajungeți cu bine și mama dumneavoastră să se înzdrăvenească.

Ștersul s-a ridicat stângaci, îndesându-și batista în buzunarul adânc, aproape până la genunchi.

— Mă duc să lucrez, s-au adunat multe.

— Duceți-vă, și nu uitați să treceți după aia și pe la cabinetul medical, l-a îndemnat întâiul căpățânos al țării. Dacă e nevoie de ceva, sunt la dispoziția dumneavoastră. Să introduceți noile coduri la departamentul tehnic.

— Am înțeles.

Cel pe care nu îl mai poreclea nimeni Ștersul a pornit gârbovit spre ușă, și de acolo s-a întors să se mai uite o dată în cabinetul întunecos. Întâiul căpățânos al țării moțăia din nou, tresărind ușor. Între timp, deasupra lui, în vidul înrămat al portretului, ca și cum ar fi intervenit cineva pe nesimțite, pata cenușie se îngroșase, căpătase bucle și pomeți și le zâmbea vioaie alegătorilor săi.

1 „Gunoaie”, „vechituri”.

2 Trimitere la una dintre replicile personajului principal din Însemnări din subterană.

3 Aluzie la anul considerat punctul culminant al represiunilor staliniste.

4 Erou sovietic celebru în cel de-Al Doilea Război Mondial, care a atacat o cazemată germană și a acoperit ambrazura acesteia cu pieptul.

5 Nikolai Frânțevici Gastello, aviator în armata sovietică; și-a dat viața în timpul unui atac aerian în 1941.

6 Roman emblematic al literaturii realismului socialist, scris de Nikolai Ostrovski.

7 Abreviere pentru Magistrala Baikal-Amur, cale ferată siberiană construită între 1938 și 1984.

8 Aluzie la tragedia omonimă a lui A.S. Pușkin.

9 „Subiect bun pentru o știre” (en. în original).

10 „Demonul iadului.”

11 „Alex leopardul.”

12 „A aterizat musca.”

13 „Nemernic bun de streang!” (fr. în original).

14 „Vorbiți franțuzește” (fr. în original).

15 „Huliganule” (fr. în original).

16 „Nemernicule! Drojdia societății!” (fr. în original).

17 Transcriere fonetică pentru Do you speak English? – „Vorbiți englezește?” (en. în original).

18 „Ticălos mizerabil!” (fr. în original).

19 „Nemernicule! Banditule! Mizerabilule!” (fr. în original).

20 Personajul face o confuzie: muzeul „A.S. Pușkin” din Moscova este un muzeu de artă consacrat creațiilor nonrusești, nu personalității lui Pușkin.

21 Abreviere folosită pe internet pentru sintagma englezească in my humble opinion – „după părerea mea”.

22 Veche stradă din Moscova, pe care se găsesc multe clădiri cu importanță istorică.

23 Abreviere pentru Țentralnîi Universalmîi Magazin, centru comercial important din Moscova.

Table of Contents

Cover Page
Dusmanul poporului
Dușmanul poporului